Mircea Burada **Vintilă Corbul**

ROXELANA ŞI

SOLIMAN

TITLUL ORIGINAL: ROXELANE ET SOLIMAN
par Mircea Burada et Vintilă Corbul
Toate drepturile pentru ediţia de faţă sunt rezervate Editurii Lucman.

Traducere de Nicolae BALTĂ şi Diana ŞERBAN

Editura LUCMAN, 2004

1

Grădinile cu miresme îmbătătoare, presărate cu flori aprins colorate ce contrastau cu verdele-închis al copacilor şi al ierbii, îşi etalau covoarele mătăsoase, acoperite ici şi colo de pete de umbră răcoroasă, ce constituiau refugiul obişnuit al câinilor cu blană deasă, ce umblau gâfâind, cu limba umedă şi atârnândă. Păsările evitau spaţiul deschis şi încins, căutând avide adăpostul celor mai stufoase rămurele. O somnolenţă dulce acoperea ca o negură sidefie satul aţipit de-a lungul unui drum sinuos asemănător cu un şarpe tolănit la soare. Această ambianţă tihnită înăbuşea zgomotele familiare, cufundând natura în tăcere.

Florile îşi deschideau corolele parfumate spre astrul ce-şi arunca ploaia de aur, uscată şi toridă, peste praful chihlimbariu şi peste pomi. Din când în când, frunzele dansau leneş pe muzica domoală a unui vânticel zburdalnic care înfrunta dogoarea.

Pereţii spoiţi cu var ai caselor, cu uşi şi obloane de culori aprinse precum cuburile pe care copiii le stivuiesc pe lespezile de piatră, se întindeau de jur-împrejurul bisericii înalte, încoronată de acoperişuri ascuţite cu cruci ce se conturau pe bolta imensă de un albastru-deschis ca al beriliului.

La oarecare distanţă de sat, hăţişuri de iederă se căţărau pe zidurile crenelate şi pe turnurile ce străjuiau în cele patru colţuri un mic castel fortificat. O grădină întinsă, inundată de trandafiri, ce atrăgea albinele şi fluturii din vecinătate, punea în lumină farmecul acestui castel, aşa cum perniţa catifelată a unui sipet cu bijuterii scoate în evidenţă perfecţiunea unei perle cu ape schimbătoare ce reflectă jocurile de lumină ale zilei.

Un fluture de culoarea curcubeului se înălţă în aer şi, mai zburdalnic şi mai îndrăzneţ decât semenii lui, se strecură printr-o fereastră deschisă într-o cameră cu pereţii acoperiţi de tapiserii împodobite cu frunze luxuriante, ca şi cele din grădină. Zbură, încântat, pe deasupra părului de culoarea aurului vechi, mătăsos şi strălucitor, al unei adolescente întinse pe pat, cu faţa înfundată într-o pernă albă garnisită cu dantelă. Trupul plăpând, fermecător al fetei era zguduit de suspine. Pumnii ei loveau cuvertura precum aripile unei păsări rănite. Epuizată de furie, Alexandra mai dădu o lovitură în pat, după care rămase nemişcată.

Fluturele se aşeză pe una dintre buclele parfumate, apoi, speriat de mişcarea bruscă a adolescentei care se ridică, îşi luă zborul şi ieşi pe fereastră.

Era frumoasă, şi suferinţele din dragoste nu reuşeau să o urâţească. Cu un gest copilăresc, îşi şterse cu dosul palmei lacrimile ce-i şiroiau pe obraji. Încercă să-şi stăpânească nervii, dar fără succes. Durerea, umilinţa şi furia o copleşeau. Pentru prima dată, regreta liniştea, severitatea şi izolarea pensionului de la Roma, unde tatăl ei, episcopul Josef Losowski, o înscrisese să-şi continue studiile. Cu câtă bucurie şi nerăbdare părăsise Roma la încheierea şcolii ca să se întoarcă acasă, în Polonia! Şi-ar fi dorit ca trăsura să aibă aripi. Călătoria era prea înceată, atât de grăbită era să ajungă acasă, la mătuşa Helena, sora tatălui ei, la unchiul Kazimir, soţul Helenei, care o făcea să râdă, la numeroasele ei prietene şi mai ales la Stanislas Zamoyski, iubitul ei Stanislas. Nu bănuise nicio clipă ce festă avea să-i joace viaţa.

De îndată ce sosise la castel, mătuşa Helena o strânsese în braţe, cu o dragoste maternă, la pieptul ei masiv, o felicitase pentru notele bune de la şcoală, îi oferise un prânz îmbelşugat şi în cele din urmă îi mărturisise secretul păstrat cu grijă până în ultima clipă:

— Alexandra, o să-i fii prezentată regelui, vrăbiuţa mea!

Fata aproape că se înecase de bucurie.

— Eu, să-i fiu prezentată Maiestăţii Sale?

— Da, şi asta chiar săptămâna viitoare!

Alexandra se ridicase de la masă fără să mai ceară voie şi începuse să se învârtă prin cameră, repetând ca într-un soi de transă: „O să-i fiu prezentată regelui! O să-i fiu prezentată regelui!” Deodată, se oprise în faţa jilţului cu spătar înalt în care lua loc de obicei tatăl ei, stând dreaptă, dar plină de deferenţă, ca şi cum s-ar fi aflat în faţa suveranului. Făcu o reverenţă adâncă şi rosti cu o intonaţie comică: „Maiestate!...

Maiestatea Voastră e prea bună!... Primesc cu bucurie porunca Maiestăţii Voastre de-a ocupa rangul de domnişoară de onoare a augustei noastre regine!”

Aplaudată de Kazimir şi Helena, Alexandra se repezi să-i sărute.

— Cu ce ocazie îi voi fi prezentată regelui?

— Prinţul Adam Jablonowski ne-a invitat la căsătoria fiicei sale Ana.

— Ana se mărită? Extraordinar! Minunat! Cu cine?

— Cu Stanislas Zamoyski!

Răspunsul o lovise ca o măciucă.

— Regele Sigismund, Dumnezeu să-l ocrotească, va asista la ceremonie. Atunci îi vei fi prezentată... Nu e minunat, vrăbiuţo?

Stupefiată, Alexandra nu fusese atentă la ultimele cuvinte ale mătuşii sale. Lumea se năruia şi o înghiţea, înainte de a izbucni în lacrimi, găsise puterea să urce în camera ei şi să se încuie. Timp de douăzeci şi patru de ore, refuză orice hrană şi se mulţumi cu apa ce rămăsese într-o carafă de pe noptieră.

Alexandra se frământa, neînţelegând ce i se întâmplase. Stanislas, acelaşi Stanislas care cu un an în urmă îi jurase iubire veşnică şi credinţă neştirbită, o trădase... De ce? Doar el fusese cel care o căutase! Ea nu îi ceruse nimic! După o vară întreagă petrecută împreună, după atâtea sărutări dulci şi mângâieri tandre, după plimbările nenumărate sub clar de lună, când Stanislas îi murmurase cele mai fermecătoare cuvinte de dragoste şi îi făgăduise că îi va cere mâna monseniorului Losowski, o părăsea fără să fi avut măcar delicateţea şi curajul de a o anunţa personal. De ce o alesese pe Ana Jablonowska? De ce?

Alexandra era rănită. Ana, care pretindea că este prietena ei! Urâtă, dizgraţioasă, greoaie, avea una dintre cele mai mari averi din Polonia. Aşadar, el se lăsase cumpărat ca vitele.

Se simţea singură, cumplit de singură. Tatăl ei era departe. Treburile sale ecleziastice îl reţineau la Roma, lângă Sfântul Părinte. De altfel, ea nu-i mărturisise niciodată problemele şi necazurile sale, şi cu atât mai puţin mătuşii Helena. În ciuda bunătăţii şi gentileţei sale, aceasta nu ar fi putut să o înţeleagă niciodată. Să i se confeseze unchiului Kazimir era în afara oricărei discuţii. Violent, foarte conservator în ce priveşte principiile de onoare, el l-ar fi provocat pe Stanislas la duel.

Afecţiunea, devotamentul, respectarea cuvântului dat, toate aceste cuvinte îşi pierduseră oare rostul? Fuseseră inventate pentru a înşela, pentru a face rău, pentru a trăda? Cumplită viaţă mai e şi asta, care se joacă nepăsătoare cu sufletul oamenilor ca jonglerii la bâlciuri cu farfuriile. Dacă vreuna se sparge, nu e nicio nenorocire, se ia alta, şi spectacolul merge mai departe. Dar sufletul nu se poate înlocui...

Tatăl ei îi dăduse totuşi un răspuns la întrebarea aceasta, cu doi ani în urmă, în urma unui incident penibil la pension, când o fată, care o ura nespus atât din pricina frumuseţii, cât şi a inteligenţei sale, o numise bastardă. Era o răutate, dar exprima un adevăr. Pe când era tânăr prelat, Josef Losowski, tatăl ei, în ciuda legământului de celibat, se îndrăgostise de Alexandra Szuyska, domnişoara de companie a mătuşii sale. Rămânând însărcinată cu el, Alexandra murise la naştere. Printr-o minune, copilul supravieţuise: o fată care a primit numele tatălui ei. Losowski a încredinţat-o surorii sale Helena, care a crescut-o ca pe propria fiică.

Josef Losowski, ajuns între timp la înaltul rang de episcop, fusese informat de maica superioară despre ofensa adusă Alexandrei. Prelatul îşi luase fiica pe genunchi şi îi explicase cu glasul său grav şi convingător: „Singurele valori sigure ale vieţii sunt naşterea şi moartea. Restul este relativ. Ca să navighezi între aceste două porturi fără să te rătăceşti, trebuie să ai încredere în tine. Ca să câştigi această încredere, trebuie să crezi în Dumnezeu, să-L iubeşti, să I te încredinţezi. Caută-L pe Dumnezeu şi găseşte-L! Aşa o să-ţi regăseşti echilibrul. Doar sprijinul Domnului Nostru te poate salva. Oamenii sunt slabi. Laşi, egoişti, meschini, mereu gata să se vândă pentru un pumn de galbeni, ei nu răspund niciodată prieteniei, devotamentului şi încrederii cu aceleaşi sentimente. În viaţă, importantă nu este părerea pe care şi-o fac ceilalţi despre tine, ci aceea pe care ţi-o faci tu însuţi despre tine.”

Tatăl ei avea dreptate. Nu trebuie să te laşi niciodată doborât de răutatea oamenilor, de perfidia lor, de trădările lor. Ar fi fost greşit să nu accepte invitaţia la nunta Anei. Trebuia să înfrunte inamicul pe propriul teren.

Gândurile Alexandrei fuseră întrerupte de bătăi în uşă şi auzi glasul îngrijorat al mătuşii sale.

— Alexandra, vrăbiuţă! De ce te-ai încuiat? Spune-mi ce se întâmplă? Nu te-ai atins de micul-dejun... Eşti bolnavă? Alexandra, te rog... răspunde-mi!

Mătuşa Helena cunoştea dispoziţia schimbătoare a nepoatei sale. Micuţa era prea fermecătoare ca să nu i se ierte toate capriciile. Cu toate acestea, de fiecare dată când Alexandra se îmbufna şi se încuia în camera ei, Helena se alarma.

Înainte chiar să apuce să pună mâna pe clanţă, uşa se deschise şi fata se ivi în prag, zâmbitoare. Doar pungile de sub ochii înroşiţi îi trădau frământările sufleteşti. Helena era la curent cu idila fetei cu Stanislas, dar nu-i dăduse prea mare importanţă. Glafira, jupâneasa casei, o pusese la curent după plecarea Alexandrei la Roma. Faptul că fata nu-i mărturisise sentimentele faţă de Stanislas o cam întristase.

Stând în faţa nepoatei sale, Helena nu ştia cum să se comporte: să se prefacă a nu şti nimic sau să-i vorbească deschis? În orice caz, faptul că Alexandra ieşise din cameră era un semn bun.

Fata o sărută.

— Bună ziua, mătuşă Helena! Frumoasă zi, nu-i aşa?

— Aşa-i, vrăbiuţo! Totul e bine?

— Totul e cât se poate de bine în cea mai bună dintre lumi.

Helena începu prin a o flata, pentru a o face să se simtă în largul ei.

— Alexandra, eşti frumoasă ca o regină, inteligentă ca Minerva şi vicleană ca papa... Ţine minte doar sfatul ăsta: niciun bărbat de pe lumea asta nu merită să-l plângi. Chiar dacă îl cheamă Stanislas.

Alexandra zâmbi, apoi o sărută din nou.

— Ştiai, aşadar?

— Da, copila mea!

— Şi nu ai zis nimic...

— Nici tu.

— Mi-era teamă că o să mă certi.

Izbucniră amândouă în râs şi se îmbrăţişară. Kazimir, care aştepta în josul scării, se uită cu ochi umezi la cele două femei îmbrăţişate.

De origine lituaniană, Kazimir Zolkiewski îşi pierduse de tânăr familia şi întreaga avere. Într-una din raziile lor, tătarii îi uciseseră tatăl şi unul dintre fraţi. Restul familiei sale pierise în timpul invaziei trupelor marelui prinţ al Moscovei, Ivan al III-lea. Pământurile ce-i aparţineau lui Zolkiewski au fost confiscate şi date unuia dintre favoriţii prinţului. Kazimir îşi află scăparea în Polonia. Bătrânul Wislav Losowski, care era legat de familia Zolkiewski printr-o strânsă prietenie, îl primise cu toate onorurile în familia sa şi îi dăduse mâna fiicei sale Helena. Tinerii căsătoriţi hotărâseră să aibă mulţi copii, dar Dumnezeu le refuzase această bucurie. Sosirea pe lume a Alexandrei îl umplu de fericire. Deşi era intransigent, dur şi tăios cu supuşii săi, se potolea ca prin farmec în prezenţa ei. Nepoata sa era pe primul loc, chiar înaintea Helenei. Mulţumit că fata se liniştise, se întoarse la treburile sale.

Helena se apropie de balustrada palierului şi strigă:

— Glafira! Glafira!

O uşă de serviciu care dădea în sala cea mare se deschise şi jupâneasa casei apăru. Obeză, cu faţa rotundă, ochii rotunzi şi gura rotundă, gâfâia, legănându-se uşor la fiecare pas, ca o raţă.

— Da, doamnă?

— Cheamă-le pe Paraska, Natalia şi Larisa şi veniţi repede să faceţi bagajele domnişoarei!

— Bine, doamnă!

Glafira ieşi să îndeplinească poruncile.

În camera ei, Alexandra se îndreptă spre cufărul pus lângă uşă. Îl adusese de la Roma, dar, preocupată de problemele ei sentimentale, nu avusese nici răgazul, nici dorinţa de a-l deschide.

Săltă capacul. Deodată, chipul i se lumină. Deasupra hainelor, împăturite cu grijă, pe care le purtase la pension, se afla o cutie lunguiaţă din piele de Cordoba. O luă din cufăr, o puse pe pat şi scoase din ea un tablou micuţ. Pânza o înfăţişa pe ea, fiind pictată de Giulio Romano. Alexandra îl cunoscuse la Roma. Însoţită de tatăl ei, care o dusese să viziteze Capela Sixtină şi să admire minunatul plafon pictat de Michelangelo, tocmai părăsea Vaticanul când se întâlniseră cu tânărul artist. Mare amator de artă, episcopul Losowski îl stima pe Romano de când Rafael i-l prezentase ca pe unul dintre cei mai buni discipoli ai săi. Copleşit de comenzile Sfântului Scaun şi ale numeroşilor şi bogaţilor lui clienţi, Rafael îl punea deseori pe Romano să-l ajute. Acolo, în faţa bazilicii Sfântul Petru, Giulio Romano, fascinat de chipul Alexandrei, îi ceru respectuos prelatului îngăduinţa de a face portretul tinerei. Flatat de interesul arătat de Romano, Losowski acceptă. Această propunere îi făcu o plăcere imensă Alexandrei, care poză sub supravegherea unei bătrâne guvernante spaniole.

— Mătuşă Helena, vino puţin, te rog, să vezi ceva!

Helena încremeni, cu răsuflarea tăiată.

— Dumnezeule, ce minunăţie! Dar asta eşti tu, vrăbiuţo!

Mătuşa se grăbi să-şi cheme soţul, care se extazie la rândul său în faţa portretului.

— Splendid! N-am mai văzut niciodată un portret aşa frumos! Cine l-a făcut?

Alexandra zâmbi mândră.

— Un artist roman, foarte cunoscut acolo.

— Pictura asta parcă te vrăjeşte! spuse mătuşa Helena. Nu ţi se pare?

Kazimir se întoarse spre Alexandra şi îi făcu cu ochiul.

— Frumuseţea te vrăjeşte întotdeauna, draga mea!

— Nu, nu asta vreau să spun... E ceva ciudat... ceva misterios în pânza asta...

— Adică? întrebă Kazimir.

— N-aş şti s-o spun...

Kazimir examină mai îndeaproape tabloul.

— Ai dreptate! Mi se pare ciudată această oglindă convexă pe care pictorul a pus-o pe perete în faţa ta, Alexandra. În loc să-ţi reflecte chipul, ea redă ceva nedefinit... Curios, nu?

Alexandra se întoarse la cufărul ei.

— Şi acum, uite ce cadouri v-am adus!

Desfăcu o rochie de stofă scumpă pentru Helena şi o eşarfă brodată cu aur pentru Kazimir. În timp ce se extaziau în faţa cadourilor, în odaie intră Glafira, urmată de Paraska, Natalia şi Larisa, trei cameriste tinere şi drăguţe, care lăudară şi ele portretul Alexandrei.

— Parcă ar fi o pictură italiană! spuse Larisa.

Observaţia ei nu avea nimic surprinzător. Larisa, ca şi Natalia şi Glafira, era de origine nobilă. Părinţii lor, sărăciţi de războaie, de luxul desfrânat şi de pasiunea pentru jocul de cărţi, care făcea ravagii în rândul aristocraţilor, îşi sileau odraslele să accepte slujbe umilitoare, dar care măcar le asigurau existenţa.

Nenumărate erau marile case nobile în care rudele sărace, scăpătate, mişunau ca într-un furnicar. În unele castele existau sute de servitori de origine nobilă sau nu, care îşi slujeau stăpânii şi pe invitaţii acestora. Meseria armelor, caracteristică vechii vasalităţi, degenerase în cea a servitului.

— Te-ai hotărât unde îţi agăţi portretul? întrebă Kazimir.

— Încă nu! Vreau să-l iau cu mine! E talismanul meu!

— Foarte bine! aprobă mătuşa Helena.

Înţelesese intenţia nemărturisită a Alexandrei de a-şi impresiona prietenele cu povestea tabloului. Era totodată şi o mică revanşă către cea care-i furase bărbatul adorat.

— Acum trebuie să ne grăbim! continuă mătuşa Helena.

Cameristele deschiseră cele două şifoniere ale Alexandrei, de unde scoaseră rochiile, mantourile, şalurile şi pantofii pe care le aşezară cu grijă în cele două cufere. Rochiile de bal comandate la Roma avură parte de un tratament special. Doi servitori luară cuierele, după care toată lumea se retrase.

Rămasă singură, Alexandra se mai studie o dată în oglindă şi îşi dădu cu ruj pe buze.

Rochia de voiaj îi venea de minune. Avea să facă furori la familia Jablonowski. În sfârşit gata, se îndreptă spre uşă. Deodată, sufletul îi fu tulburat de o tristeţe inexplicabilă, fără nicio legătură cu problemele ei sentimentale. Cuprinse cu o privire circulară întreaga odaie, patul cu coloane, masa de toaletă, oglinda de argint lustruit adusă de tatăl ei de la Roma, cele câteva cărţi cu legătură masivă, înşiruite pe un raft, fereastra deschisă ce dădea în grădina presărată de trandafiri, apoi părăsi cu părere de rău această cameră care fusese a ei vreme de cincisprezece ani. Pe palier, privi îndelung, de sus, vasta sală centrală a castelului. Tot ce se afla în această casă îl evoca pe tatăl ei: masa lungă de nuc cu două suporturi verticale, folosită la banchete, scaunele în x cu spătare pe care era sculptat blazonul familiei Losowski, bufetul tipic florentin, de proporţii riguroase şi cu decoraţiuni de o mare fineţe. Tot acest ansamblu era dominat de portretul episcopului stând în jilţ, cu toiagul pastoral în mână.

Alexandra se auzi chemată.

— Vin acum! strigă ea, şi coborî scara în fugă.

Convoiul era gata să pornească. Alexandra văzu trăsura lucind în soare şi atelajul ei de patru cai care băteau din copite, apoi căruţa care le transporta pe Glafira şi pe cele trei cameriste, urmată de o alta, încărcată de saltele, cearşafuri, perne şi pături. Urmau căruţele cu bagaje, dintre care cuierele, de toate mărimile, erau atât de grele încât trebuiau trase de cai mari şi puternici. Căruţa cu provizii – cea din urmă – era plină de alimente, îndeosebi carne şi peşte sărate, să nu se strice la căldură.

O escortă de patruzeci de servitori călare, cu toţi bine înarmaţi, veghea la siguranţa stăpânilor, deoarece drumurile erau pline de bandiţi, dezertori şi hoarde de tătari care pândeau prăzile lipsite de apărare.

Alexandra se urcă în trăsura suspendată pe curele groase, ce se afla în fruntea cortegiului, şi se instală pe banchetă, în faţa rudelor ei.

— Mă întreb dacă Iosif o să poată veni la nunta Anei...

— Cu siguranţă, răspunse Kazimir. În scurt timp, el adormi şi începu să sforăie zgomotos. Noaptea se lăsă în timp ce pătrundeau într-un codru întins. Gărzile călare aprinseră făclii ce aruncau o lumină roşiatică peste trunchiurile mestecenilor şi conturau umbre mişcătoare pe covorul de frunze uscate. Acest spectacol feeric mai domoli puţin dispoziţia mohorâtă a Alexandrei.

Ştia că era aşteptată la familia Jablonowski cu o vie curiozitate, că anumite persoane aveau să-i pândească reacţiile de îndrăgostită părăsită. Altele pariaseră că nici nu va veni. Cei mai mulţi savurau cu anticipaţie o eventuală confruntare dintre ea şi Ana sau măcar o scenă între ea şi Stanislas. Alexandra zâmbi. Nimic din toate acestea nu avea să se întâmple, fiindcă alesese altă tactică.

Înţelegea acum de ce o trimisese tatăl ei în Italia. Ambianţa rafinată a Romei, pensionul în care învăţase manierele alese, saloanele elegante ale lumii aceleia orgolioase şi exclusiviste ce-şi dicta moda şi cultura Europei Occidentale o căliseră. Tot acest anturaj distins şi pervers îi inculcase o perfidie şi o ipocrizie care o făceau invulnerabilă faţă de atacurile cele mai viclene, de falsele prietenii şi de cuvintele amăgitoare ce ascundeau în realitate veninul cel mai periculos. În Polonia, manierele ei păreau afectate, artificiale, impregnate de o superioritate stânjenitoare pentru cei care o cunoşteau şi o frecventau. Nu era acceptată decât pentru că era fiica unui personaj care trebuia respectat.

2

Vreme de patru zile, convoiul străbătu sate, trecu prin vaduri cursuri de apă, parcurse păduri, se întâlni cu alţi călători bogaţi şi mai puţin bogaţi, cu ţărani şi călugări, cu vagabonzi şi chiar cu soldaţi dezertori, care se îndepărtau grăbiţi. Numărul lor era prea mic pentru a ataca un cortegiu atât de bine apărat.

Drumul se aglomera acum cu trăsuri, căruţe, litiere şi nobili cavaleri călare, înconjuraţi de suite numeroase şi elegante. Mulţimea aceasta dovedea că până la locuinţa familiei Jablonowski nu mai era mult.

Când castelul se profila în zare, Alexandra simţi o strângere de inimă. Era un imens edificiu medieval fortificat, dominat de un donjon gigantic ce părea să atingă cerul. Pe zidurile impunătoare, străjuite de turnuri flancate de creneluri festonate, fluturau stindardele familiei Jablonowski. Spectacolul era impresionant.

Unchiul Kazimir contempla vasta citadelă.

— Toate bastioanele şi fortificaţiile astea, ieri de necucerit, nu ar putea rezista astăzi la câteva salve de artilerie. Marea putere a familiei Jablonowski ar fi lesne de atacat.

— De necucerit sau nu, zidurile astea au în ele ceva semeţ, splendid! spuse mătuşa Helena, care desluşise invidia ascunsă în spatele aprecierilor tehnice ale soţului ei.

Mulţimea invitaţilor era atât de mare, încât convoiul lor fu nevoit să aştepte mai mult de jumătate de oră până să treacă podul mobil lăsat peste şanţurile cu apă. Pe apa negricioasă, încreţită uşor de un vânticel ce adia dinspre est, pluteau ici şi colo straturi de alge verzi. Intrarea în curte semăna cu un tunel, atât de groase erau meterezele.

La capătul curţii principale, Zbygniew, fiul mai mare al lui Jablonowski, îi întâmpina pe invitaţi la baza scării de onoare şi îi saluta în numele tatălui său, în timp ce un majordom, cu blazonul familiei brodat cu aur pe livrea, la piept, anunţa numele şi titlul fiecăruia. Bătrânul prinţ Jablonowski nu îi întâmpina personal decât pe şefii caselor princiare şi pe capetele încoronate. Zbygniew îi salută cu o politeţe rece pe cei trei Zolkiewsi, dar, la vederea Alexandrei, aerul său semeţ şi întrucâtva ţeapăn se îndulci. Când majordomul anunţă numele tinerei, prinţul se înclină cu o admiraţie deloc ascunsă.

— Domnişoară, i-am auzit pe mulţi lăudându-vă frumuseţea, dar constat că realitatea le depăşeşte aprecierile. Dacă aş fi fost Paris, v-aş fi ales în locul Elenei, şi războiul Troiei nu ar mai fi avut loc.

Încântată de o primire atât de călduroasă şi hotărâtă să profite de acest prilej neaşteptat, Alexandra zâmbi cu o graţie seducătoare, în timp ce mâna pe care i-o strângea tânărul Jablonowski făcu să freamăte sufletul acestuia.

— Prinţe, mă flataţi!

— Trebuie oare să jur în faţa lui Dumnezeu că vorbele mele nu fac decât să-mi exprime cea mai sinceră convingere?

— Mă copleşiţi, prinţe!

— Prietenii îmi spun Zbygniew. Aş fi foarte fericit dacă m-aţi accepta printre cei care vă sunt cât se poate de devotaţi.

După câteva complimente adresate mătuşii Helena şi soţului ei, se întoarse din nou spre Alexandra.

— Am plăcerea, domnişoară, să vă dau o veste bună. Monseniorul Josef Losowski este aşteptat dintr-o clipă într-alta.

Apoi se adresă celor trei interlocutori:

— Vă rugăm să fiţi prezenţi în sala cea mare înainte de lăsarea serii pentru a-l întâmpina şi saluta pe rege!

Majordomul îi făcu semn unui servitor, care îi rugă umil pe cei trei Zolkiewski să-l urmeze. Urcară scara cu trepte de piatră tocite de nenumăraţi paşi şi traversară o sală imensă cât naosul unei catedrale, apoi ajunseră la etajul întâi şi străbătură un

labirint de coridoare pe laturile cărora se aflau numeroase uşi decorate cu arabescuri de fier forjat. În cele din urmă, se opriră în faţa a două uşi.

— Această odaie este rezervată înălţimii Voastre şi doamnei, soţia dumneavoastră, iar aceasta este a dumneavoastră, domnişoară, adăugă el, adresându-i-se Alexandrei. E suficient să trageţi acest cordon pentru ca personalul de serviciu să răspundă apelului dumneavoastră.

Valeţi precedaţi de Glafira şi Paraska aduseră cuferele Alexandrei, după care se retraseră.

Rămasă singură cu Glafira, Alexandra începu să se dezbrace.

— O baie o să-ţi facă bine după tot drumul ăsta, scumpa mea, spuse Glafira, care descheie corsajul tinerei.

— Bună idee! spuse Alexandra. Porunceşte să aducă apă caldă!

Patru valeţi aduseră o cadă de lemn şi căldări cu apă caldă.

— Ce rochie doreşte domnişoara în seara asta? întrebă Paraska, aranjând lucrurile stăpânei sale într-un şifonier masiv şi sculptat, ceea ce constituia o noutate remarcabilă în Polonia, unde oamenii se mulţumeau cu cufere de lemn mai mult sau mai puţin împodobite.

— Cea mai frumoasă, fiindcă în seara asta vreau să strălucesc ca o stea, spuse Alexandra cu vioiciune.

Se vedea deja străbătând sala cea mare la braţul lui Zbygniew, urmărită de privirile invidioase ale tuturor.

Întinsă în cadă, lăsându-se în voia reveriei, Alexandra se vedea deja centrul de atracţie al invitaţilor. Regele însuşi îi solicita un dans. Umbrită de strălucirea sa, mireasa, exasperată, se ascundea într-un colţ, uitată de toţi. Doar Stanislas, întunecat, rămânea alături de ea.

Glafira o smulse din reverie.

— E vremea să te îmbraci, îi spuse ea.

Goală, Alexandra trecu în faţa oglinzii de argint şlefuit agăţată între două ferestre. Îşi studie silueta, rotunjimile, zvelteţea, tenul proaspăt, sânii mici şi tari, pântecele neted, picioarele lungi, perfect proporţionate.

La pension era lipsită de această plăcere, în primul rând fiindcă nu existau oglinzi, şi apoi pentru că regula o obliga să se spele păstrându-şi cămaşa pe ea.

— Sunt frumoasă! spuse Alexandra, cu ochi strălucitori. Nu-i aşa, Glafira?

— Sunteţi cea mai frumoasă! se extazie Paraska.

— Cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase! supralicită Glafira care, în sinea ei, era geloasă pe camerista aceasta tânără care se băga în toate fără să fie poftită.

— Tot n-am înţeles ce rochie trebuie să vă pregătesc pentru seara aceasta, domnişoară! exclamă Paraska.

Fata nu reuşea să se hotărască.

— Cea galbenă! Nu... Cea verde! Da! Cea verde!... Nu... Cea mov!... Nu! Ah, nu reuşesc să mă hotărăsc... A, da! O să-mi pun rochia de tafta roşie în tonuri schimbătoare, pe care mi-a adus-o tata de la Roma!

— Rochia asta parcă arde ca o făclie! spuse Glafira. O să atragă până şi privirile regelui!

Alexandra zâmbi, satisfăcută. Era gata când uşa se deschise şi mătuşa Helena, splendidă într-o toaletă verde de culoarea sticlei, purtând toate bijuteriile familiei Zolkiewski, intră urmată de soţul ei, îmbrăcat şi el în ţinută poloneză de gală. După o modă lansată de nemţi, aceasta era alcătuită din două feluri de robe de catifea, cu brandenburguri ţesute cu aur, care se suprapuneau, lungi până la genunchi.

Mânecile largi cu nasturi de aur, despicate până la coate, o eşarfă de mătase acoperită parţial de o centură de piele de care era prinsă o sabie încovoiată îi dădeau un aer marţial, subliniat de mustaţa căzută în colţuri.

— Eşti minunată, Alexandra! spuse mătuşa Helena, care o privi drăgăstos.

Fermecat, unchiul Kazimir îşi sorbea din ochi nepoata, ca şi cum abia i-ar fi descoperit frumuseţea. O toaletă nouă, o bijuterie exotică, un detaliu insignifiant o transformau, făcând-o şi mai frumoasă.

— Să coborâm! spuse el. Regele trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta.

Kazimir o luă înainte, aşa cum se cuvenea. Apariţia Alexandrei, care cobora încet scara, fără a privi treptele, făcu senzaţie. Printre toţi aceşti oameni, desluşea câteva chipuri cunoscute: Zbygniew şi Ana Jablonowska, însoţită de Stanislas Zamoyski.

Trecu pe lângă două prietene de-ale Anei, Janina şi Antonia, pe care le cunoştea de multă vreme, dar pe care le dispreţuia din cauza caracterului lor urât. Cu o mişcare uşoară din cot, care nu-i scăpă Alexandrei, Janina îi făcu semn vecinei sale, adăugând totodată îndeajuns de tare pentru a fi auzită:

— Antonia, ia te uită cine a venit!

— Dar ce caută aici? întrebă Antonia, şocată. Ce tupeu!

Zbygniew înaintă pentru a o întâmpina pe Alexandra la baza scărilor şi ea îl răsplăti cu cel mai frumos zâmbet, punându-şi uşor mâna pe a lui.

Alexandra era conştientă de efectul pe care îl produsese intrarea ei teatrală. Stanislas Zamoyski o privea cu amărăciune, uitând de prezenţa viitoarei sale soţii aflate lângă el. Bijuteriile care o împodobeau pe Ana nu reuşeau decât să-i sublinieze banalitatea trăsăturilor, rigiditatea ţinutei şi silueta deformată de şoldurile prea largi şi de sânii prea grei.

Janina şi Antonia păliră de invidie.

Urmat de Kazimir şi de Helena, Zbygniew o conduse pe Alexandra către prinţul Adam Jablonowski, care se întreţinea cu câţiva invitaţi.

— Tată, dă-mi voie să ţi-o prezint pe Alexandra Losowska, fiica monseniorului Losowski.

— Încântat, domnişoară! E o adevărată plăcere pentru mine să o cunosc pe fata unui mare patriot şi a unui mare prieten!

— Bună seara, prinţe! Vorbele dumneavoastră mă impresionează profund. Ţin să vă mulţumesc pentru amabila dumneavoastră invitaţie şi să-mi exprim urările de bine pentru căsătoria Anei.

— Vă mulţumesc, domnişoară!

— Le cunoaşteţi, prinţe, pe rudele mele, domnul şi doamna Kazimir Zolkiewski?

Prinţul arboră un zâmbet protocolar.

— Bineînţeles, domnişoară!

Fuseră schimbate salutări şi politeţuri de circumstanţă, în timp ce valeţii serveau cupe cu vin.

Un ofiţer de ordonanţă se apropie în goană de prinţ şi îi transmise cu glas scăzut o veste pe care acesta se grăbi să o dea invitaţilor săi:

— Prieteni, a sosit Maiestatea Sa!

Urmat de locotenenţii săi, se îndreptă spre ieşire pentru a-l întâmpina pe suveran. Zbygniew îi făgădui Alexandrei că se vor reîntâlni în scurt timp şi se grăbi să se alăture tatălui său. Kazimir şi Helena se amestecară cu ceilalţi musafiri, printre care descoperiră cu bucurie vechi cunoştinţe.

La rândul ei, Alexandra se văzu înconjurată de trei prietene: Eva, Wanda şi Danuta. Încântate, acestea o felicitară pentru toaleta ei splendidă şi pentru intrarea impresionantă pe care şi-o făcuse. Eva îi lăudă curajul de a fi venit pe un teren atât de ostil. Danuta nu se putu împiedica să-l condamne pe Stanislas pentru comportamentul său de neiertat faţă de Alexandra.

Spre uluirea celor trei prietene ale sale, Alexandra se scuză şi, răsucindu-se pe călcâie, se apropie de Ana şi de logodnicul ei. Arborând cel mai afabil zâmbet, ea îşi exprimă urările de bine. Cu un aer superior, Ana îi mulţumi, schiţând o grimasă vag ironică. Jenat, Stanislas încerca disperat să-şi ascundă tulburarea.

Un cor răsunător de trompete anunţă că suveranul sosise în sfârşit. În sala cea mare, cu coloane împodobite cu blazoanele şi stindardele familiei Jablonowski, musafirii se dădură la o parte, formând un şir dublu de doamne frumoase şi de nobili

îmbrăcaţi luxos, de la intrare şi până la o estradă unde trei jilţuri cu spătar înalt îi aşteptau pe suverani.

Maestrul de ceremonii îşi făcu apariţia, lovi cu bastonul cu măciulie de aur lespezile de piatră şi anunţă:

— Regele şi regina!

Sigismund I, regele Poloniei şi mare duce de Lituania, având-o în dreapta pe regina Bona, intră solemn. Sobrietatea costumului său nu şocă pe nimeni. Toată lumea cunoştea dispreţul pe care îl avea faţă de luxul extravagant şi de bijuteriile prea stridente. Deşi trecuse cu mult de cincizeci de ani, nu-şi arăta vârsta. În schimb, tânăra regină nu era insensibilă la rochiile frumoase şi la pietrele preţioase, fără a cădea totuşi în ridicolul doamnelor nobile ce se îmbrăcau excesiv şi îşi etalau pe pieptul masiv, ca nişte perne de catifea, kilograme de bijuterii. Regina, care era fiica lui Giani Sforza, ducele de Milano, îşi datora rafinamentul originii italieneşti.

La trecerea lor, curtenii făceau reverenţe la care regele răspundea înclinând uşor capul, în timp ce tânăra regină îşi răsplătea supuşii cu un zâmbet afabil.

Maestrul de ceremonii lovi din nou cu bastonul în podea şi anunţă:

— Regele Ludovic al II-lea al Ungariei şi al Boemiei! Excelenţa Sa contele Ioan Zápolya, guvernatorul Transilvaniei!

Tânărul suveran al Ungariei, care era, ca şi unchiul său Sigismund, un Jagellon, purta haine magnifice ţesute cu aur. Orgolios şi emfatic, intră cu un pas alert, urmat îndeaproape de un personaj zvelt, arătos, cu chip aristocratic.

Prinţul Adam Jablonowski îşi urma fericit, satisfăcut şi mândru oaspeţii regali. Era fericit că îi oferă fiicei sale Ana o asemenea nuntă; era satisfăcut fiindcă niciodată casa lui nu mai adăpostise atâtea capete încoronate laolaltă şi era mândru deoarece ştia că Sigismund folosea nunta aceasta ca paravan pentru o întâlnire la vârf cu suveranii şi prinţii Europei Centrale.

Sigismund, regina Bona şi Ludovic al II-lea se aşezară în jilţurile lor. Rămas în picioare, Ioan Zápolya se puse în dreapta regelui Poloniei, care se adresă musafirilor:

— Ne aflăm aici ca să năşim uniunea a două familii pentru care avem o mare preţuire, Jablonowski şi Zamoyski. Căsătoria lui Stanislas cu Ana ne face plăcere şi ne umple inimile de încântare.

— Trăiască regele! strigă Adam Jablonowski.

— Trăiască regele! reluară curtenii în cor. Trăiască regele!

Sigismund continuă:

— Augustul meu nepot, Ludovic al II-lea, regele Ungariei, a avut amabilitatea de a ne însoţi, ca şi contele Zápolya.

Apoi, prinţul Jablonowski îi invită să înainteze unul câte unul pe tinerii nobili care aveau privilegiul de a-i fi prezentaţi regelui.

Când veni rândul Alexandrei, Zbygniew îi oferi braţul şi o conduse în faţa suveranilor, după care se retrase păşind cu spatele.

Sigismund îi adresă cu bunăvoinţă cuvântul fiicei monseniorului Losowski, punându-i chiar câteva întrebări despre Roma, vrând să ştie dacă tavanul Capelei Sixtine era atât de extraordinar pe cât se spunea. Glasul blând al fetei, farmecul ei, limbajul rafinat îl cuceriră pe rege. Regina Bona asculta cu încântare cuvintele Alexandrei care glorificau Italia, artiştii şi cultura ei şi care exprimau o dragoste pasionată pentru această ţară.

Ana era furioasă. Atenţia acordată de suverani Alexandrei, conversaţia lor, care dură câteva minute, ceea ce constituia o onoare neobişnuită în cursul unei ceremonii de prezentare, făcură să i se urce sângele la cap. Aruncă o privire înfuriată în direcţia lui Zbygniew care, fără a se sinchisi de animozitatea ei, savura succesul protejatei sale. Ludovic al II-lea, care părea să plesnească de orgoliu, nu-i adresă deloc cuvântul fetei. În schimb, Ioan Zápolya îi zâmbi Alexandrei cu o sinceră simpatie.

Fata făcu o ultimă reverenţă şi îşi reluă locul lângă Zbygniew.

Din pricina orei târzii şi a oboselii provocate de călătorie, îi explică tânărul prinţ, regele hotărâse să se retragă mai devreme, iar, în calitate de gazdă, el trebuia, ca şi tatăl său, să se pună la dispoziţia lui. Regretând că nu-i mai poate ţine companie, el îşi exprimă speranţa de a o revedea a doua zi dimineaţă, în timpul partidei de vânătoare cu hăitaşi oferite de Jablonowski în cinstea suveranului lor. Apoi, după ce îi ură noapte bună, Zbygniew se retrase.

Primele luciri ale zorilor luminau împrejurimile, scoţând la iveală pădurea din imediata apropiere, ceaţa ce adăsta peste câmpii şi vasta esplanadă amenajată din faţa castelului, unde se adunau vânătorii. Micul-dejun, servit pe mese înşirate pe iarbă, era extrem de bogat.

Alexandra întâlni privirea Anei, aflată ceva mai departe, de cealaltă parte a mesei, şi o salută, pentru a-şi sublinia o dată în plus prezenţa. Ana îi răspunse înclinând scurt din cap. Bunăvoinţa afectată a Alexandrei aţâţă furia Anei, care regreta amarnic că refuzase întotdeauna să înveţe să vâneze. Oare Stanislas, care participa la această vânătoare, nu va profita de ocazie pentru a se întâlni cu Alexandra?

Logodnicul ei stătea de vorbă cu Ioan Zápolya şi cu câţiva tineri nobili aflaţi în jurul unui adolescent cu ţinuta semeaţă, chipul sever şi bărbia groasă şi proeminentă ale Habsburgilor. Persoana lui emana o autoritate ce li se impunea tuturor.

Din când în când, Stanislas arunca pe furiş priviri scurte spre Alexandra, având grijă să nu fie observat de Ana, pe care gelozia o făcea să fie extrem de vigilentă.

Zbygniew se apropie de Alexandra, aducând de căpăstru un pur-sânge arab cu o coamă bătând în roşu. După ce schimbară complimentele de rigoare, Alexandra se extazie de frumuseţea calului.

— L-am ales pentru dumneavoastră! spuse tânărul prinţ.

Încântată, Alexandra îi mulţumi pentru amabilitate.

Prinţul ţinu să o pună în gardă la adresa pericolelor ce îi pândeau pe vânători în această pădure întinsă şi minunată de mesteceni. Numeroşii mistreţi care mişunau pe cuprinsul ei îi atacau uneori pe hăitaşii şi pe vânătorii cei mai experimentaţi şi îi ucideau spintecându-i.

Alexandra îl asigură că ştia la ce să se aştepte. Tatăl şi unchiul ei o duseseră la numeroase vânători cu hăitaşi şi o învăţaseră chiar să urmărească cerbii, căprioarele şi chiar mistreţii.

Apoi, îl întrebă pe Zbygniew cine este tânărul ce domina grupul în care se afla Stanislas.

— Este Alteţa Sa Imperială, arhiducele Ferdinand de Habsburg.

— Fratele mai mic al împăratului Carol Quintul?

— Chiar el! A sosit aseară târziu.

Hăitaşii care cercetaseră terenul şi marcaseră traseul cu ajutorul crengilor rupte se întoarseră şi dădură raportul şefului lor. Acesta făcu o plecăciune solemnă în faţa regelui şi îi dădu raportul final.

După ce duhovnicul familiei Jablonowski binecuvântă grupul vânătorilor, la un semn al bătrânului prinţ sunară goarnele. Eliberaţi din lesă, câinii răi, cu colţi puternici se puseră în mişcare o dată cu hăitaşii. Câinii mirosiseră deja urmele vânatului. Lătrăturile lor, tropăitul cailor, strigătele vânătorilor aţâţaţi de cavalcada frenetică, sunetele asurzitoare ale goarnelor se amestecau într-un vacarm amplificat de ecourile pădurii, ce ajungea până departe, răspândind panica printre sălbăticiunile mai mari sau mai mici, stârnind stoluri întregi de păsări speriate.

Alexandra îşi îndemna cu cravaşa calul care îi urma îndeaproape pe câini. În timp ce grupul vânătorilor pătrundea tot mai adânc în inima codrului, Stanislas se apropie ca din întâmplare de Alexandra şi îi făcu semn să-l urmeze, după care se îndepărtă treptat spre dreapta, pentru a nu fi observat de camarazii săi, fiind sigur că fata îl va asculta. Alexandra zâmbi răutăcios şi continuă să înainteze pe traseul marcat de crengile rupte.

Dezamăgit, Stanislas se întoarse lângă ea.

— Alexandra, vreau să stăm de vorbă! strigă el îndeajuns de tare ca să acopere zgomotul copitelor.

— Viitoarea ta soţie e de acord?

— Alexandra, te rog! Termină cu ironiile!

Ajuns în dreptul fetei, Zbygniew îl împiedică prin prezenţa sa pe Stanislas să-şi continue tentativele. Acesta dădu pinteni calului şi se îndepărtă.

Goarnele sunară *Volce l'est.*

Zbygniew exclamă:

— Haidem! Hăitaşii au depistat urmele animalului!

— Vă urmez! răspunse Alexandra entuziasmată.

Deodată, dintr-un pâlc masiv şi stufos de arbuşti cu crengi joase ieşi un mistreţ înnebunit de sunetul goarnelor şi de tumultul vânătorii şi, în goana sa oarbă, îi tăie calea Alexandrei, al cărei cal făcu un salt brusc şi se cabră aproape la verticală. Fata reuşi să se ţină în şa, dar calul îşi muşcă zăbala şi, speriat, se năpusti ca o săgeată în tufişuri, părăsind traseul. Alexandra încercă zadarnic să-l strunească.

Zbygniew îşi dădu seama că Alexandra pierduse controlul calului şi se repezi după ea, dar nu fu singurul martor al întâmplării. Stanislas şi contele Ioan Zápolya se năpustiră şi ei pe urmele calului care o luase razna.

Alexandra încercă să tragă de hăţuri, dar eforturile sale fură zadarnice. Calul sări peste un tufiş şi ateriză de partea cealaltă, continuându-şi goana. Nişte rămurele o plesniră peste faţă, smulgându-i pălăria. Calul galopa nebuneşte.

Zbygniew era măcinat de remuşcări, fiindcă îşi amintise că armăsarul pe care i-l alesese Alexandrei fusese rănit în urmă cu doi ani de un mistreţ şi era deopotrivă îngrozit la gândul că ramurile copacilor o puteau desfigura, dezechilibra şi chiar schilodi. Mai ştia că în direcţia în care o luase calul se afla o râpă adâncă. Preţ de o clipă, îşi imagină trupul plăpând al Alexandrei pe fundul gropii, zdrobit sub greutatea calului.

Zărindu-l pe Zápolya, care galopa alături de el, îi strigă:

— Trebuie să ne grăbim! Drept în faţă e o râpă!

Zápolya făcu semn că a înţeles. Şi dădu pinteni calului, care ţâşni înainte.

O clipă de neatenţie îl făcu pe Zbygniew să dea peste o creangă care îl lovi în plin peste piept. Călăreţul se prăbuşi la pământ. O durere cumplită în umăr îl făcu să se schimonosească. Mai mult ca sigur că îşi rupsese clavicula.

Alexandra, orbită de crengile care o plesneau peste obraji, îi sfâşiau hainele şi o loveau peste umeri, se aplecase peste coama calului ca să evite o cădere ce i-ar fi fost fatală.

Cavaler cu experienţă, Ioan Zápolya se strecura printre obstacole şi câştiga teren văzând cu ochii. Câteva clipe, şi ajunse în dreptul Alexandrei. Deodată, zări printre copaci râpa ce se căsca la vreo sută de metri. Caii goneau unul lângă celălalt. Cu iscusinţă şi supleţe, Zápolya se apropie de fată şi întinse braţul liber ca să o prindă, dar armăsarul se smuci şi se îndepărtă. Zápolya îşi repetă încercarea şi izbuti să o cuprindă pe Alexandra de mijloc şi să o tragă pe calul său, strângând-o la piept.

Scăpat de povară, armăsarul îşi continuă galopul şi se năpusti în gol.

Zápolya îşi opri calul acoperit de sudoare la marginea prăpăstiei. Dându-şi seama de pericolul prin care trecuse, Alexandra îşi pierdu cunoştinţa. Ţinând-o în braţe, contele descălecă şi o întinse pe un strat de frunze uscate. Scoţând de la brâu o ploscă, îşi înmuie batista şi tamponă uşor fruntea şi obrajii zgâriaţi ai fetei, după care apropie plosca de buzele ei. Ea îşi recăpătă cunoştinţa şi, încă buimăcită, deschise ochii şi bău puţină apă. Înduioşat de frumuseţea ei, contele se aplecă şi o sărută pe frunte.

Ajungând lângă ei, Stanislas sări de pe cal şi se apropie de Alexandra. Văzându-l, ea îl sărută tandru pe Zápolya.

— Monseniore, mi-aţi salvat viaţa! Nu ştiu cum să vă mulţumesc!

— Domnişoară, sunt deja răsplătit.

Asistând la această scenă, Stanislas simţi o strângere de inimă şi îşi dădu seama că sentimentele sale faţă de Alexandra erau neschimbate.

— V-aţi rănit? Vă pot ajuta cu ceva?
— Mulţumesc, sunt teafără şi nevătămată graţie monseniorului.
— Atunci mă duc să-l ajut pe Zbygniew, care s-a accidentat.
Ros de gelozie, Stanislas încălecă şi se îndepărtă în trap săltat.

3

Stanislas nu fusese însă singurul martor al acestei scene cavalereşti. Antonia, care încă de la începutul vânătorii îi jurase Anei că îi va supraveghea viitorul soţ, sosi la timp pentru a surprinde sărutul dat de Alexandra contelui Zápolya în semn de recunoştinţă şi totodată dezamăgirea lui Stanislas. Încântată, ea renunţă la vânătoare şi se grăbi să se întoarcă la castel pentru a-i comunica Anei ce văzuse.

Astfel, cu rochia sfâşiată, cu părul răvăşit şi picioarele încă tremurânde, Alexandra se întoarse în odaia ei la destul timp după păţanie care, din cauza Antoniei, ajunse deformată la urechile mătuşii Helena. Versiunea Antoniei spunea că, sub pretextul frivol că armăsarul ei pornise în galop, fata s-ar fi izolat în pădure cu Zápolya, pentru a se arunca în braţele sale. Gelos, Zbygniew i-ar fi urmărit şi l-ar fi provocat la duel pe guvernatorul Transilvaniei. Temându-se pentru viitorul lui cumnat, Stanislas sosise la faţa locului prea târziu pentru a evita rănirea gravă a lui Zbygniew de către conte. Adus la castel pe o targă, Zbygniew se zbătea între viaţă şi moarte.

Mătuşa Helena stătea ca pe ghimpi. Gata să izbucnească în lacrimi, ea îşi reproşa amarnic că îi permisese Alexandrei să ia parte la vânătoare şi totodată era supărată şi pe Kazimir, care, furat de aventura cavalcadei, uitase să mai aibă grijă de nepoata sa, aşa cum promisese.

Mătuşa Helena, care avea o preţuire deosebită pentru tânărul Jablonowski, era sigură că acesta se îndrăgostise la prima vedere de Alexandra. În schimb, Zápolya era un personaj ambiţios, care râvnea la coroana Ungariei şi care jurase să rămână celibatar, pentru a se folosi de acest statut ca de un atu pentru atingerea ţelului său. Orice fată care spera să cucerească inima contelui se înşela cu desăvârşire. Se spunea că avea deja pe conştiinţă trei nefericite care se sinuciseseră. Dar cum să-i explice Alexandrei, o fată de cincisprezece ani, rănită în amorul propriu, că era o pradă uşoară pentru un individ fără scrupule ca Zápolya?

De cum strânse în braţe trupul plăpând al Alexandrei, Helena uită că îşi făgăduise să o admonesteze. Fără a mai pierde nicio clipă, fata îi povesti dintr-o suflare peripeţiile. Mătuşa Helena nu o întrerupse, păstrându-şi pentru ea reticenţele.

Alexandra era atât de satisfăcută, încât nici nu mai simţea durerea rănilor uşoare pe care le avea. Întâmplarea o slujise dincolo de aşteptări.

Secondată de Glafira, Helena o ajută pe Alexandra să se dezbrace, îi spălă cu grijă umerii şi spatele zgâriat şi începu să o maseze cu o pomadă a cărei reţetă o ştia doar ea. Simţea sub mâini trupul delicat al Alexandrei care, docilă şi visătoare, se lăsa în voia ei fără ţipetele uşoare pe care obişnuia să le scoată cu asemenea prilejuri. Mătuşa Helena consideră momentul propice pentru a-i vorbi de primejdia reprezentată de Ioan Zápolya şi era pe punctul de a aborda subiectul, când Eva, Wanda şi Danuta, surescitate, dădură năvală în odaie.

În faţa Helenei, avântul lor se temperă brusc. Printr-o înţelegere imediată şi tacită, cele trei prietene se mărginiră la cuvintele politicoase de circumstanţă.

Şireată, mătuşa Helena găsi modalitatea de a întoarce situaţia în folosul ei. După ce unse cu pomadă spatele nepoatei sale, o ajută să se îmbrace, apoi se duse în camera ei, spunându-i Glafirei să vină cu ea. Helena lăsă uşa întredeschisă, pentru a auzi confidenţele Alexandrei şi avu astfel confirmarea faptului că nepoata sa îi spusese adevărul şi totodată satisfacţia de a afla că Alexandra nu simţea pentru Zápolya nimic altceva decât recunoştinţă.

— Mai degrabă spune-ne dacă sărută bine? întrebă Danuta aţâţată.

— N-aş putea să-ţi spun. M-a luat în braţe şi mi-a dat cel mai cast sărut pe frunte.

Eva rosti visătoare:

— Sărutul cast, cheia vrăjită care îi deschide bărbatului calea spre misterul femeii...

Danuta insistă:

— Aş da zece ani din viaţă ca să mă sărute măcar o dată pe gură...

Pradă obsesiei sale, Alexandra o întrerupse:

— Merita să vedeţi ce figură a făcut Stanislas când m-a văzut sărutându-l pe Zápolya. A plecat cu moartea în suflet. Sunt sigură că încă mă iubeşte.

Afirmaţia aceasta fu revelatoare pentru Helena, care înţelese cu tristeţe că nepoata sa continua să-l iubească pe Stanislas. Firul gândurilor îi fu întrerupt de Paraska. Ea intră anunţând, cu răsuflarea tăiată:

— Ma... Maiestatea Sa... regina!

Silită să rămână la castel din pricina sarcinii înaintate şi informată de păţania Alexandrei, regina Bona îi făcu onoarea de a o vizita. Gestul acesta de bunăvoinţă o copleşi pe Alexandra, care simţi cea mai răutăcioasă plăcere văzându-le pe Ana şi pe Antonia printre doamnele care o însoţeau pe suverană.

Interesul pe care regina îl acorda fiecărui amănunt al povestirii, volubilitatea spirituală a Alexandrei şi iscusinţa ei de a evidenţia curajul lui Zápolya şi al lui Zbygniew, fără a uita să menţioneze prezenţa lui Stanislas, o exasperau pe Ana, care îndura cu greutate acest chin.

Regina păşi înainte şi, preţ de o clipă, Ana avu impresia că suverana vrea să-i vorbească. Dar Bona Sforza trecu pe lângă ea fără a-i acorda nicio atenţie şi se opri în faţa portretului Alexandrei. Cu glasul ei melodios, identifică semnătura:

— Giulio Romano! Felicitări, Alexandra! E un portret foarte frumos, draga mea! Excelent!

Alexandra îi spuse povestea tabloului. Amuzată, regina mărturisi că Giulio Romano îi făcuse şi ei portretul. Un portret cu cheie...

— Un portret cu cheie? se miră Alexandra, interesată.

— Da! S-ar putea ca şi al dumneavoastră să aibă una...

Fără a părăsi tabloul din priviri, Bona Sforza ceru mai multă lumină. Intrigată de imaginea enigmatică reflectată în oglinda pe care artistul o pictase în faţa chipului Alexandrei, suverana scoase din buzunar o lupă cu ramă de aur şi comentă:

— Fii atentă, mica mea Alexandra, dacă vrei să te măriţi!...

Atât cele trei prietene ale Alexandrei, cât şi Ana şi Antonia ciuliră urechile, în timp ce regina continua:

— Rişti să dai peste un soţ gelos care te va închide într-un castel ca pe o pasăre în colivie...

Alexandra simţi o strângere de inimă.

— Pot să o întreb pe Maiestatea Voastră ce o face să spună acest lucru?

— Oglinda convexă pictată de Romano... Pusă în faţa ta, ea îţi oglindeşte viitorul în viziunea artistului... Uită-te şi tu!

Alexandra luă lupa pe care i-o întinse regina şi examină cu atenţie detaliul indicat. De data aceasta, văzu limpede ceea ce nu desluşise cu ochiul liber. Imaginea, neclară la prima vedere, îşi dezvăluia secretul: în vârful unui turn rotund, în spatele unei ferestre zăbrelite, se desluşea chipul zâmbitor al unei fete... cu trăsăturile Alexandrei.

Glasul blând al reginei se făcu auzit din nou.

— În ciuda captivităţii, zâmbeşti. E semn de mulţumire. Uită-te la şanţuri, copila mea!

Încă tulburată de această descoperire, Alexandra îşi îndreptă privirile spre baza zidurilor. Acolo, zeci de oameni, cu chipurile deja schimonosite de rictusul morţii, încercau cu disperare să scape de înec.

— Romano te vede învingându-ţi duşmanii, continuă Bona Sforza. Intriga va fi singura ta armă.

Cuvintele reginei avură un efect straniu asupra Alexandrei. Bucuria i se spulberă brusc şi sufletul îi fu cuprins de o amărăciune grea, care îi umbri chipul. Fără a fi superstiţioasă, avu senzaţia că destinul îşi dăduse sentinţa; cu ce drept îşi îngăduise pictorul acesta italian să-i prezică viitorul? Doar nu îl întrebase nimic... Şi regina, de ce se încăpăţânase să descifreze un mister care nu îi aparţinea? Şi încă de faţă cu atâţia oameni... Cu siguranţă că Ana jubila... Ea, care avea să se mărite cu bărbatul pe care Alexandra îl iubea. O, Doamne! De ce trebuia să sufere atât? Alexandra era pe punctul de a izbucni în plâns, dar pentru nimic în lume nu şi-ar fi dezvăluit slăbiciunea în faţa reginei şi mai ales a rivalei sale.

Mătuşa Helena, care înţelesese de la bun început ce se petrecea în mintea nepoatei sale, se rugă la Dumnezeu să-i dea puterea de a se stăpâni. Regina intui şi ea starea sufletească a Alexandrei şi se apropie de ea pentru a o linişti. Cu un gest tandru, luă în mâini chipul fetei şi o privi drept în ochi.

— Nu trebuie să interpretezi greşit cuvintele mele, Alexandra! Gelozia este şi ea o dovadă de dragoste. Cu cât un giuvaer e mai nepreţuit şi mai minunat, cu atât îl păzeşti mai cu grijă. Bărbaţii fac la fel cu soţiile lor. Cu cât femeia este mai frumoasă, cu atât o păzesc mai abitir. Şi sentimentul acesta cunoaşte o violenţă sporită când este vorba de o regină.

Afirmaţia aceasta trezi interesul Anei şi al doamnelor care o însoţeau pe suverană.

— De o regină, Maiestate? întrebă Alexandra surprinsă.

— Da, draga mea! Uită-te bine la detalii! Romano ţi-a pus pe cap o coroană regală! Te vede suverană!

Apoi, regina Bona îi relată Alexandrei povestea propriului portret, pictat de acelaşi Giulio Romano. Pe vremea când artistul o imortalizase pe pânză, nici nu putea fi vorba de căsătoria ei cu regele Sigismund, din simplul motiv că regina Barbe, prima lui soţie şi sora lui Zápolya, era încă în viaţă. Odată tabloul terminat, toată lumea lăudase talentul tânărului pictor şi frumuseţea modelului, fără a observa totuşi un amănunt minuscul care atrăsese atenţia lui Fausto, astrologul oficial al lui Sforza, ducele de Milano, tatăl Bonei. Augurul, care de altfel îi prezisese de multă vreme tinerei prinţese că se va mărita cu un cap încoronat, fusese singurul care descifrase misterul. Faimosul detaliu îi îngăduise să descopere stema Poloniei.

După plecarea augustei musafire, Alexandra rămase pe gânduri, în pofida pălăvrăgelii celor trei prietene care fabulau în jurul acestor profeţii stupefiante.

Agasată de frivolitatea lor, mătuşa Helena le rugă cu amabilitate să o lase pe Alexandra să se odihnească. De data aceasta, nepoata ei îi mulţumi cu o privire complice. Voia să rămână singură.

Întinsă pe pat, cu ochii închişi, Alexandra fu cuprinsă de un cortegiu zăpăcitor de imagini ce se întrepătrundeau fără o logică aparentă şi fără să le poată controla. Chipul frumos al lui Stanislas fu alungat de apariţia capului blănos al canişului ei, care se pierduse cu un an în urmă. Mătuşa Helena luă locul lui Zbygniew, care fu substituit la rândul lui de banda de tâlhari care atacaseră fără succes diligenţa în timpul drumului de întoarcere al Alexandrei din Italia. Apoi revăzu pensionul, pe câteva novice, chipul tatălui ei şi episodul încheiat în braţele lui Zápolya. Tavanul Capelei Sixtine îi aminti de Giulio Romano şi de portretul său profetic. Dezvăluirile făcute de regina Bona îi lăsaseră un gust amar. Ce şansă avea să se mărite cu un rege? Cum probabilităţile îndeplinirii unei asemenea profeţii erau minime, risca să ajungă bătaia de joc a tuturor.

Deschiderea uşii, în pragul căreia apăru silueta impunătoare a episcopului Losowski, o făcu să deschidă ochii. Preţ de o clipă, se întrebă dacă tatăl ei se afla cu adevărat acolo. Glasul cald şi grav al prelatului îi spulberă însă ultimele îndoieli.

— Alexandra!

— Tată, în sfârşit!

Alexandra sări din pat şi îl îmbrăţişă. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Tată, tată drag! Domnul fie lăudat! Eşti aici! Vai, tată, dacă ai şti...

— Ştiu, copila mea, ştiu! Helena m-a pus la curent. Te simţi bine? Nu te-ai lovit prea rău?

— Nu, tată! Fii liniştit! Răul care mă arde e în sufletul meu.

— Acum, linişteşte-te şi ascultă-mă cu atenţie! O să-ţi dau o veste bună!

Alexandra se opri din plâns şi îl privi curioasă.

— O veste bună? Mai pot fi şi veşti bune pentru mine?

— Sigur că da, Alexandra! Tocmai îţi aduc una care te va binedispune.

— Te ascult, tată.

— Prinţul Vittorio Colonna mi-a cerut mâna ta, şi eu am acceptat.

Alexandra îl întâlnise pe prinţ la Roma, cu prilejul unei slujbe de Crăciun. Câteva luni după aceea, îl revăzuse în timpul unei vânători organizate pe proprietăţile sale în cinstea monseniorului Losowski. Episcopul fusese rugat să-şi aducă şi fiica. În timpul şederii la castel, prinţul nu o slăbise din priviri pe Alexandra. Înalt, brunet, cu ochii verzi bătând în albastru, amfitrionul, care trecuse de treizeci de ani, i se păruse violent şi prea zgomotos. Alexandra prefera romantismul, blândeţea şi tandreţea lui Stanislas.

Brusc, în mintea Alexandrei răsări din nou profeţia pe care tocmai i-o făcuse regina, referitoare la o căsătorie marcată de cele trei trăsături pe care le ura cel mai mult pe lume: gelozia, claustrarea şi intriga. Turnul în care o vedea închisă Giulio Romano putea fi castelul prinţului Colonna. Desigur, temperamentul latin al prinţului conţinea germenii geloziei, ai posesivităţii maladive şi ai intrigii.

Spre marea lui surpriză, prelatul, care se aştepta la exclamaţii de bucurie, văzu că fiica sa era zguduită de suspine.

— Alexandra, ce se întâmplă? Credeam că vei fi fericită la gândul că te măriţi...

Fata încerca să-şi stăpânească lacrimile.

— Da... nu... în fine, e prea greu să-ţi explic, tată...

Episcopul o sărută cu tandreţe şi căldură. Mâna sa mare şi puternică mângâie domol capul Alexandrei. Apoi, cu umilinţă, începu să se roage şi-L imploră pe Dumnezeu să-Şi îndrepte chipul ceresc spre Alexandra, să-i arate întotdeauna calea cea dreaptă şi să-i ierte capriciile copilăreşti.

Apoi, îi explică Alexandrei că îndatoririle îl chemau alături de regele Sigismund. Înainte de-a pleca, îi făgădui că va veni la ea seara să asculte povestea peripeţiilor ei. Fata îi sărută mâna şi crucea de la piept şi îi mulţumi pentru înţelegere.

Plecând, îi recomandă Helenei să vegheze asupra celei pe care în taină o numea flacăra sufletului său.

4

Seara a fost dat un banchet în cinstea suveranilor. Musafirii, gătiţi de sărbătoare, se adunară în sala cea mare cu coloane. Banchetul nu avea să se prelungească prea târziu, deoarece vânătorii şi cavalerii care participaseră la vânătoare erau obosiţi. Ceremonia nunţii urma să aibă loc a doua zi.

Jablonowski planificase pentru nunta fiicei sale o săptămână de petreceri, vânători, spectacole şi baluri. Amestecate printre invitaţi, Alexandra şi prietenele sale admirau cadourile somptuoase expuse pe o masă mare vegheată de doi paznici: vase de aur şi de argint, coliere de perle, diademe împodobite cu pietre preţioase, stofe ţesute cu aur, covoare preţioase şi tablouri cu subiecte religioase pe care suveranii, prietenii şi mai ales supuşii familiei Jablonowski se grăbiseră să le aducă pentru a-şi asigura protecţia prinţului.

Maestrul de ceremonii anunţă cu vocea sa gravă şi limpede intrarea suveranilor. În calitatea sa de amfitrion, Adam Jablonowski păşi în întâmpinarea regelui Sigismund.

— O rog pe Maiestatea Voastră să binevoiască să prezideze banchetul!

Precedat de maestrul de ceremonii şi de şase paji cu livrele galonate cu aur, care aveau la piept blazonul familiei Jablonowski, regele se îndreptă spre sala spaţioasă, construită în formă de ogivă, unde fusese întinsă o masă în formă de potcoavă pentru două sute de persoane. Argintăria, luminată de miile de lumânări suprapuse pe imensele candelabre de fier forjat, oferea un spectacol minunat. Masa regelui şi a celor apropiaţi lui, dispusă pe o estradă, domina întreaga sală. Episcopul Losowski fu aşezat între arhiducele Ferdinand şi Ioan Zápolya.

Centrul sălii era liber, pentru a le îngădui saltimbancilor, muzicienilor, dansatoarelor, bufonilor şi menestrelilor să-i înveselească pe meseni.

La masa situată în dreapta estradei, Alexandra avu plăcuta surpriză să se vadă aşezată între Zbygniew, care îşi revenise după accident, şi prinţul Wislav Sobieski.

Cucerit de frumuseţea, farmecul şi mintea sclipitoare a fetei, Sobieski îi făcea o curte frenetică. Gelos, Zbygniew îi arunca priviri otrăvite şi amândoi o asaltau cu complimente. Dând impresia că îi ascultă cu plăcere, Alexandra observa cu coada ochiului ce se întâmpla la masa regelui, unde, alături de Adam Jablonowski şi de soţia lui, stăteau viitorii soţi. Remarcase cu satisfacţie secretă că Stanislas îşi neglija vădit logodnica.

Pentru Stanislas, banchetul era un calvar în toată regula. Zelul comesenilor de lângă Alexandra, ardoarea lor de a-i plăcea, graba lor de a o servi îi redeşteptaseră nu numai dragostea, ci şi o gelozie ce-i ardea măruntaiele. Stanislas se lăsa în voia unor gânduri amare. Privilegiile de care se bucura în prezent nu îi puteau fi suficiente. Mintea îi era străbătută de ideile cele mai nebuneşti: să o părăsească pe Ana, să fugă cu Alexandra şi să ducă apoi o viaţă de pasiune şi vis. Pregătirile pentru nuntă erau însă prea înaintate ca să poată rupe în ultima clipă legăturile pe care avusese imprudenţa şi slăbiciunea să le accepte. Să o părăsească pe Ana acum, în prezenţa regelui Sigismund şi a întregii nobilimi poloneze de rang înalt, ar fi echivalat cu o insultă de neiertat. Fratele Anei s-ar fi simţit obligat să-l provoace la duel şi, chiar dacă ar fi izbutit să-l ţintuiască la pământ cu sabia, răzbunarea familiei Jablonowski l-ar fi urmărit toată viaţa. Presupunând, împotriva oricărei raţiuni, că eventuala fugă cu Alexandra ar fi fost dusă la bun sfârşit, de ce mijloace avea să dispună pentru a-şi asigura o existenţă confortabilă? Se spunea că episcopul Losowski îi pregătise fiicei sale o zestre substanţială, dar avea el oare să accepte – el, un prelat sever, apărător al moralei creştine – o căsătorie pângărită de un scandal de asemenea proporţii? Niciodată! Alexandra era o bastardă şi această stare civilă îl forţa pe tatăl ei să-i asigure o alianţă matrimonială onorabilă, care să o pună la adăpost de orice intenţie răuvoitoare.

În acest timp, o orchestră de harpe, chitare şi tamburine încânta urechile comesenilor, care îl văzură în sfârşit pe majordom apărând în fruntea şirului celor câteva sute de servitori care aduceau pe tăvi întinse de argint bucatele pregătite pentru această prestigioasă adunare.

Erau patru servicii ce cuprindeau patruzeci şi opt de feluri de mâncare, peşte şi vânat de toate soiurile. Somonii, homarii, păstrăvii, crevetele şi broaştele erau servite într-un cadru decorativ ingenios. Lebedele, potârnichile, claponii, fazanii şi bâtlanii erau prezentaţi cu penaj cu tot, fiind jumuliţi la iuţeală, ceea ce îi făcea pe invitaţi să se minuneze. Cerbii, căprioarele, urşii şi mistreţii păreau vii. Despuiată de pene sau păr, carnea îi făcea pe meseni să saliveze. Pentru a ajuta aceste bucate suculente să alunece pe gâtlej, lacheii serveau băuturile cele mai diverse: vinuri fine aduse din Ungaria, Grecia, Italia şi Moldova, la care se adăugau hidromelul şi rachiul ce ardeau gâtul.

Pentru a-i înveseli pe convivi, îmblânzitori de lei şi acrobaţi executau numere de o mare îndrăzneală. Prăjiturile şi dulciurile de tot felul, cu forme dintre cele mai bizare, fură urmate de enorme stive piramidale de fructe.

De-a lungul întregii petreceri gastronomice, Ioan Zápolya, care avea un spirit fin de observaţie, urmărea cu o privire amuzată jocul subtil al Alexandrei, care îi manipula

pe Zbygniew, pe prinţul Sobieski şi pe viitorul mire ca pe nişte paiaţe. Îşi dădea seama acum cât de mult se înşelase în privinţa sărutului pe care i-l dăduse fata în dimineaţa aceasta. Micuţa nu făcuse altceva decât să se folosească de el. Era prima dată când o femeie îi juca o asemenea festă. Trebui să admită că, pentru vârsta ei, era foarte subtilă şi totodată foarte puternică. Maliţios, hotărî că Alexandra merita întreaga sa atenţie. De ce să-i lase pe caraghioşii ăia trei să guste dintr-un fruct atât de rar, în loc să şi-l ofere el pe tot?

Spre cea mai mare plăcere a amatorilor de dans, regele Sigismund şi regina Bona deschiseră balul. Se alcătuiră cupluri şi paşii bine ritmaţi formară un balet armonios.

Alexandra era extrem de solicitată. Primul dans îi reveni lui Zbygniew, care purtase la vânătoare culorile ei. În timp ce dansa cu ea, o privea drăgăstos în ochi. Schimbarea partenerilor îl sili să o părăsească. Prinţul Sobieski, tânăr, agil, curtenitor şi cu ochi languroşi, luă cu un gest duios mâna Alexandrei.

— Domnişoară, acordaţi-mi toate dansurile vieţii dumneavoastră şi vă voi face cea mai fericită femeie din lume!

— Iată o propunere la care merită să mă gândesc!

Dansatorii se încrucişară şi Alexandra avu surpriza de a se pomeni faţă în faţă cu Stanislas, care îi şopti:

— Alexandra, vreau să vorbim!

Ea răspunse sec:

— Nu mai avem nimic să ne spunem!

Stanislas îi strânse mâna cu patimă.

— Alexandra, te iubesc!

Fata simţi cum palmele i se acoperă de o transpiraţie uşoară. Atingerea lui Stanislas şi glasul său vibrant o făcură să retrăiască fugitiv vremurile fericite ale iubirii lor. Nu voia însă ca Stanislas să-şi dea seama de tulburarea ei.

Alexandra simţi privirile Anei aţintite asupra sa.

— Păstrează-ţi declaraţia asta pentru viitoarea ta soţie! Te urmăreşte cu ochi furioşi de bufniţă.

Stanislas nu apucă să-i răspundă, fiindcă Ioan Zápolya îi luă locul. Emoţia tinerei nu îi scăpă. Zápolya o privi cu îndrăzneală în ochi şi zâmbi, ca şi cum voia să spună: „Vă cunosc taina.”

Fata exclamă:

— Cum?

— N-am spus nimic, dar aţi înţeles foarte bine!

Alexandra avu senzaţia că Zápolya îi pătrunsese gândurile cele mai intime. Apoi, Zápolya îi cedă locul lui Zbygniew.

— Terpsihora v-ar fi invidiat graţia! spuse el.

— Iar Marte v-ar fi invidiat cutezanţa! replică ea zâmbind.

Sobieski urmă la rând.

— Aştept în continuare răspunsul dumneavoastră! insistă el galant.

— Sunteţi prea indulgent!

Stanislas reveni la atac.

— Alexandra, nu pot trăi fără tine!

— Nu mai spune!

— Aşa este! Ţi-o jur! Am făcut o greşeală, dar aş putea s-o repar! Un singur cuvânt de-al tău, şi rup logodna!

— Eşti nebun!

Fu rândul lui Zápolya să se încrucişeze cu Stanislas şi să intre în discuţie.

— Voi fi întotdeauna lângă dumneavoastră să vă salvez de cei care vă atacă!

Alexandra avu sentimentul că taina ei era din nou dezvăluită.

— Excelenţa Voastră e prea amabilă şi nu voi pregeta să-l chem la nevoie!

Nu o arăta, dar vorbele lui Stanislas o zdruncinaseră.

După Zbygniew şi prinţul Sobieski, care îşi continuară complimentele zdrobitoare, se pomeni din nou în faţă cu Stanislas care, după o reverenţă în ritmul muzicii, îi spuse cu glas fierbinte:

— Hotărăşte-te, Alexandra! Vorbesc serios! Te iubesc! Dumnezeu mi-e martor!

— Nu huli, nefericitule! spuse ea, făcând totodată un efort supraomenesc pentru a-şi stăpâni lacrimile.

Simţea că vorbele lui Stanislas erau sincere, dar în acelaşi timp începea să-şi dea seama de realitate. Stanislas nu era singurul vinovat. Lipsise prea mult din Polonia. Stanislas o aşteptase prea mult. Acum, totul era pierdut. Dacă Stanislas rupea logodna, regele avea să-l exileze. Era o situaţie fără ieşire.

Spre marea ei uşurare, dansul luă sfârşit şi partenerii se despărţiră după o ultimă reverenţă. Spre surprinderea lui Zbygniew, Alexandra ieşi din sala cea mare aproape alergând.

Stanislas aruncă o privire pe furiş în jur, vrând să se asigure că Ana nu se uita la el, după care îşi croi drum printre musafiri şi ieşi pe urmele Alexandrei. Răscolită, tânăra se simţea incapabilă să ajungă în odaia ei. În pragul leşinului, se opri şi se sprijini de perete.

Deodată, se simţi apucată de umeri şi împinsă în prima cameră ce dădea în coridor. Candelabre cu lumânări aprinse răspândeau o lumină slabă.

Stanislas închise uşa şi o înlănţui pe fată. La început, Alexandra se zbătu, apoi, învinsă de ardoarea lui, se lăsă în voia sa.

— Te iubesc, Alexandra! Te iubesc cum n-am mai iubit pe nimeni vreodată! în noaptea asta fugim împreună!

— Nu vorbi prostii!

— S-o ia naiba pe Ana şi pe toţi ai ei! Nu vreau să mai aud de ei!

— Ce s-a făcut e bine făcut, i-ai dat cuvântul!

— Am crezut că n-o să te mai întorci în Polonia, că o să te măriţi în Italia! Eram disperat! Ţi-am scris mai multe scrisori la care nu mi-ai răspuns niciodată! Atunci, mi-am zis că m-ai uitat!

Alexandra îl privi, tulburată de această dezvăluire.

— Dragostea mea! Sărmanul meu iubit! Cum ţi-ai putut închipui aşa ceva? Eu ţi-am scris patru scrisori, la care nu mi-ai răspuns!

— Dumnezeule! N-am primit niciuna!

— Acum înţeleg! Maica superioară le-a oprit şi le-a distrus! La pension, toată corespondenţa era supravegheată şi cenzurată!

— Iubito, lasă-mă să te ating, să te simt, lasă-mă să regăsesc buzele fierbinţi care ştiu aşa de bine să mă scoată din minţi!

Cu tandreţe, ea acoperi cu sărutări din ce în ce mai pasionate fruntea, ochii, obrajii şi bărbia lui Stanislas, oprindu-se în cele din urmă pe gura sa şi să-i soarbă răsuflarea, ca şi cum ar fi alcătuit o singură fiinţă.

Paşii cadenţaţi ai mai multor soldaţi făcură să răsune lespezile coridorului. Stanislas tresări, smuls din extaz. Spre neplăcuta lui surpriză, paşii se opriră în faţa uşii, însoţiţi de zgomotul sec al halebardelor puse în poziţie de gardă.

Stanislas aruncă o privire în jur. Atunci îşi dădu seama că se refugiaseră, prosteşte, în bibliotecă. Se simţea cu atât mai penibil cu cât ştia foarte bine de la viitorul lui socru că, în seara aceasta, regele Sigismund urma să se întâlnească tocmai în biblioteca aceea cu episcopul Losowski, solul papei, şi să discute cu regele Ludovic al II-lea, arhiducele Ferdinand şi cu Zápolya despre situaţia politică a Europei Centrale.

Fără un cuvânt, Stanislas o luă pe Alexandra de mână şi o trase după sine în spatele unei draperii ce acoperea o fereastră înaltă. Strâns lipiţi în ambrazura ferestrei, cei doi auziră paşii câtorva oameni care intrară în bibliotecă.

Alexandra interpretă gestul lui Stanislas ca pe o joacă ce făcea ca reîntâlnirea lor să fie şi mai exaltantă. Pentru ea, draperiile grele de brocart reprezentau un zid de netrecut care îi separa de ceilalţi.

Temându-se de ce putea fi mai rău, Stanislas îşi duse degetul la buzele fetei pentru a-i da de înţeles să tacă. O sudoare rece îi acoperi spinarea. Cu delicateţe, Alexandra prinse mâna iubitului ei şi începu să o acopere încet de sărutări tandre. Avea senzaţia că pluteşte pe un nor care îi ducea pe culmile plăcerii. Era departe, prea departe pentru a percepe glasurile care se auzeau în bibliotecă.

Sfâşiat între dorinţa de a o săruta pe cea pe care o iubea şi teama de-a fi descoperit, Stanislas se străduia să asculte ce se petrecea dincolo de draperie. De îndată ce înţelese că regele Sigismund şi interlocutorii lui intraseră în miezul discuţiei, fără ca nimeni să-şi fi luat precauţia de a verifica restul camerei, uitându-se în spatele draperiilor, încordarea îi scăzu şi se lăsă luat de vârtejul freneziei, fără a-şi slăbi totuşi vigilenţa. Penumbra ce-i înconjura nu îl împiedică să găsească buzele Alexandrei şi să le pecetluiască printr-un sărut pasionat.

Paşi apropiindu-se de draperie îl întrerupseră. Precaut, Stanislas îşi puse din nou degetul pe buzele Alexandrei. Lacomă ca un animal domestic, aceasta linse degetul şi palma tânărului, ca şi cum ar fi vrut să adune cu limba toată seva blândeţii ce iradia din ea. Doamne, cât îl iubea pe bărbatul acesta! Era lumina ei, glasul ei, muzica ei preferată, parfumul cel mai îmbătător!

Nerăbdătoare, fata se întrebă de ce îşi pierdeau vremea aici. De ce nu fugeau, aşa cum propusese Stanislas? La naiba cu Ana şi cu familia ei! La naiba cu regele şi curtea lui de linguşitori şi intriganţi! Se simţea în stare să o înfrunte pe mătuşa Helena, pe unchiul Kazimir şi chiar pe tatăl ei, episcopul.

Brusc, Alexandra tresări şi îşi desprinse buzele. Tocmai recunoscuse cu groază glasul tatălui ei. Tăria ei se spulberă ca un vis în zorii zilei. Se simţi neajutorată, vulnerabilă. Puterea aceasta a dragostei putea fi măturată de o simplă pală de vânt? Fusese minţită sau înţelesese totul de-a-ndoaselea?

— Maiestate, mesajul personal pe care vi-l aduc din partea Sanctităţii Sale Papa Leon al X-lea este de o gravitate extremă. Agenţii noştri din Constantinopol ne-au semnalat că sultanul Selim a pregătit efective foarte importante pentru o viitoare invazie a Europei. Fiind grav bolnav, sultanul ar vrea să cucerească o bună parte din continentul nostru înainte de-a muri. Doar o nouă cruciadă a creştinătăţii ar putea îndigui formidabilul atac al Islamului care ne ameninţă.

Ghemuită la pieptul lui Stanislas, Alexandra se simţi treptat întărită. Glasul răsunător al regelui Sigismund se făcu auzit după cel al prelatului.

— Înţeleg îngrijorarea suveranului pontif, care este şi a noastră, monseniore. Dar, la ora actuală, o cruciadă contra otomanilor ni se pare o fantezie irealizabilă. Carol Quintul şi Francisc I se pândesc precum câinele şi pisica. Henric al VIII-lea e preocupat mai degrabă de amantele sale şi de încăierările cu Franţa decât de salvgardarea Europei. Erezia lui Luther, care ameninţă temeliile Bisericii Catolice, revoltele ţăranilor şi rivalităţile dintre prinţi au adus Germania în pragul războiului civil. Italia este un viespar în care se înfruntă aproape toţi suveranii şi prinţii din Europa Occidentală. Cât despre Veneţia, ea face un joc dublu. Pe de o parte, nici nu concepe să rupă relaţiile comerciale foarte bune cu turcii, iar pe de alta, se bate cu ei pentru a-şi păstra insulele din Marea Egee şi din Mediterana. Regatul meu, Polonia, apără flancul de est al Europei de presiunea crescândă a ruşilor şi tătarilor.

Alexandra recunoscu vocea subţire a regelui Ludovic al II-lea.

— Ungaria, care se află în linia întâi în faţa pericolului turcesc, înţelege şi ea foarte bine temerile Sfântului Părinte. Aprobăm deopotrivă şi pe deplin analiza făcută de regele Sigismund, unchiul nostru. Din nefericire, Europa este şi va fi întotdeauna dezbinată.

Arhiducele interveni:

— Sunt trei ani de când Sfinţia Sa Leon al X-lea predică în zadar un nou război sfânt. De la ultima cruciadă s-au scurs două sute cincizeci de ani.

Ludovic al II-lea replică pe un ton plin de vigoare şi de mândrie:

— De ce vă încăpăţânaţi să afirmaţi că nu au fost decât opt cruciade, când în realitate au fost zece? Uitaţi cu bună-ştiinţă de cea mai recentă, de la Nicopole şi Vama, a cărei povară principală a fost suportată de noi, ungurii.

Episcopul vorbi din nou, calm:

— Sanctitatea Sa vă aminteşte şi vă avertizează că ocuparea de către turci a Balcanilor până la Belgrad, care e deja înfăptuită, le deschide acestora porţile Europei Centrale. Încă o năvălire şi vor copleşi Ungaria, vor cuceri Viena şi se vor înfige în inima Occidentului. Suveranul pontif se teme foarte rău că regii de azi, incapabili să înţeleagă necesitatea de a se uni sub semnul crucii, vor avea prilejul să-şi amintească de inconştienţa lor când se vor afla îndărătul gratiilor închisorilor turceşti.

Ludovic al II-lea răspunse cu superioritate:

— După părerea mea, nu trebuie să dramatizăm! Puteţi să o liniştiţi pe Sanctitatea Sa. Ungaria poate opri singură o eventuală invazie otomană.

— Subestimaţi forţele turceşti actuale, îl contrazise episcopul cu fermitate.

Arhiducele Ferdinand luă cuvântul cu autoritate:

— Ungaria se poate oricând bizui pe ajutorul nostru. Regatul Spaniei şi Sfântul Imperiu Roman Germanic nu vor accepta niciodată ocuparea Europei Centrale de către turci. Maiestatea Sa Carol Quintul, fratele nostru, continuă să fie duşmanul cel mai necruţător al Imperiului Otoman.

Alexandrei îi părea rău pentru tatăl ei, care îşi cheltuia zadarnic energia. Acest dialog al surzilor, lipsit de interes pentru ea, o plictisea de moarte. Pentru fată, centrul lumii era Stanislas.

Prelatul încercă să-şi atingă ţelul pe o cale ocolită.

— Pe de altă parte, Sanctitatea Sa ar dori foarte mult ca amândouă proiectele de alianţă matrimonială dintre Casele Habsburg şi Jagellon să se împlinească.

Cu acest prilej, Alexandra şi Stanislas aflară că regele Ludovic al II-lea al Ungariei urma să se însoare cu prinţesa Maria, sora lui Carol Quintul şi a arhiducelui Ferdinand, şi că acesta din urmă avea intenţia de a se căsători cu prinţesa Ana, sora regelui Ludovic al II-lea şi nepoată a regelui Sigismund.

Episcopul adăugă:

— Suveranul pontif speră ca această dublă alianţă nu numai să întărească legăturile dintre cele două Case ale dumneavoastră, ci şi să sporească în centrul Europei coeziunea creştină, ceea ce ar îngădui poate mai lesne crearea unui front comun antiotoman.

Alexandra recunoscu timbrul vocii lui Ioan Zápolya.

— Dacă îmi este permis să-mi exprim părerea, găsesc mai rezonabil ca Alteţa Sa, prinţesa Ana, să se mărite mai degrabă cu Maiestatea Sa regele-împărat Carol Quintul, decât cu Alteţa Sa arhiducele Ferdinand care nu posedă niciun teritoriu.

Regele Ludovic al II-lea interveni:

— Argumentul dumneavoastră pare întemeiat!

Dar glasul arhiducelui vibra deja de o furie greu stăpânită:

— Vă uitaţi rangul, conte Zápolya! Ca vasal al regelui Ludovic al II-lea şi simplu guvernator al Transilvaniei, ar trebui să vă daţi seama de limitele poziţiei dumneavoastră. Subtilităţile dumneavoastră politice sunt prea străvezii. Toată lumea ştie de visul iluzoriu pe care îl aveţi de a urca într-o bună zi pe tronul Ungariei!

Regele Ludovic al II-lea admise candid:

— Şi asta e adevărat!

Arhiducele continuă, incitat de exclamaţia tânărului suveran:

— Deşi răposatul rege Vladislav a refuzat să vă acorde mâna prinţesei Ana, continuaţi să vă agăţaţi de această idee. Şi dacă informaţiile mele sunt corecte, moştenitorul său, aici de faţă, v-a refuzat şi el.

Astfel, Alexandra află cu stupoare povestea avatarurilor matrimoniale ale salvatorului ei. Nu ar fi crezut vreodată că un bărbat atât de atrăgător poate suferi asemenea eşecuri. Era însă vădit că aproape niciodată criteriile politice nu coincid cu cele feminine. Totuşi, în ochii ei, această tocmeală matrimonială le hărăzea tinerelor prinţese, cărora nimeni nu le cerea părerea, rolul cel mai trist cu putinţă.

— Monseniore, îl puteţi asigura pe Sfântul Părinte că aceste două căsătorii vor avea loc aşa cum s-a stabilit, spuse arhiducele pe un ton tăios, pentru a pune capăt discuţiei ce lua o turnură penibilă.

Regele Sigismund declară pe un ton pompos:

— Înainte de a încheia această conversaţie, vă rog să o asiguraţi pe Sfinţia Sa de respectul meu pentru persoana sa şi de admiraţia mea pentru lupta pe care o duce. Dacă regatul nepotului meu s-ar întâmpla să fie atacat de otomani, o să-i vin în ajutor, asta se înţelege de la sine. După cum a afirmat arhiducele Ferdinand, Carol Quintul ar interveni şi el. Întreprinderea unei cruciade ar implica mari cheltuieli, foarte mari. Cine va suporta o asemenea operaţiune? Iată care este nodul nostru gordian!

Glasul episcopului exprimă o ironie muşcătoare:

— Îi voi transmite suveranului pontif toate argumentele dumneavoastră, dar sunt sigur că Sanctitatea Sa va ajunge la concluzia că noi, creştinii, am apucat-o pe calea sinuciderii!

Alexandra nu se putu împiedica să se întrebe ce figură ar face tatăl ei dacă ar şti că fiica sa se afla la câţiva metri de el, în spatele unei draperii, în braţele lui Stanislas.

— Presupun, monseniore, că absenţa noastră a început să se facă simţită, spuse regele Sigismund. Să ne întoarcem la musafiri! Petrecerea trebuie să continue!

Ieşiră din bibliotecă şi uşa se închise în urma lor. Pe coridor, paşii cadenţaţi ai soldaţilor din gardă se îndepărtară şi ei.

Cu nenumărate precauţii, Stanislas dădu la o parte draperia şi aruncă o privire circulară în odaia spaţioasă, apoi se întoarse spre Alexandra şi o luă de umeri. Momentul era crucial şi îşi dădea foarte bine seama de acest lucru.

— Calea e liberă, iubito! Acum trebuie să te hotărăşti repede! Vrei ca nimic să nu ne mai despartă?

Alexandra îl privi drept în ochi. Ce trebuia să răspundă? Raţiunea o îndemna la înţelepciune, deci la refuz. Inima, în schimb, îi poruncea să fugă cu iubitul ei.

— Tu eşti stăpânul! Dacă trebuie, te urmez până la capătul lumii!

Stanislas o îmbrăţişă.

— N-o să-ţi pară rău! Acum trebuie să ne grăbim!

Ţinând-o pe Alexandra de mână, ieşi pe coridor. După ce se asigură că nu se vedea nimeni prin preajmă, se îndreptară spre una dintre ieşirile din castel.

Cu chipul strălucind de bucurie, Alexandra îl urma, convinsă că porneau pe un drum anevoios, dar cu siguranţă plin de dragoste, tandreţe şi romantism. Zarurile erau aruncate!

5

Aidoma unor imense degete luminoase răscolind bezna pădurii, razele argintii ale lunii pline îndrumau galopul cailor. Pur-sângele Alexandrei spinteca aerul suflând pe nările-i largi. Stanislas îi deschidea drumul, lovindu-şi cu cravaşa calul roib pentru a merge mai repede. Un al treilea călăreţ – Witold, valetul lui Stanislas – îi urma îndeaproape. Ajungând într-un luminiş, pe culmea unei pante pe care caii o urcau anevoios, Stanislas se opri s-o aştepte pe fată. Ajunsă în dreptul lui, Alexandra îşi opri calul şi zâmbi. Tânărul îşi apropie calul de al ei, se aplecă şi o sărută. Tulburată, Alexandra închise ochii. Acest gest tandru şi senzual deopotrivă îi insuflă energia care începea s-o părăsească.

Witold sosi şi el. Alexandra privi înapoi ca să se asigure că nu era nimeni pe urmele lor, dar Stanislas o linişti:

— Nu te teme, iubito! Am luat-o pe un drum forestier care se pierde în inima codrului şi ajunge la un han izolat unde te vei putea odihni puţin, cât să luăm alţi cai.

Alexandra îi mulţumi fără a pomeni de oboseala care începea să o cuprindă. Avea el destule griji şi aşa.

Cei trei călăreţi se aşternură din nou la drum. Parcurseseră o bucată bună de drum, când zorile începură să mijească, luminând cerul dinspre Levant.

Deodată, o săgeată se înfipse în pieptul lui Stanislas, care icni şi se prăbuşi pe spate, inert, peste crupa calului. Un firicel de sânge i se scurgea din gura întredeschisă.

Witold avu parte de aceeaşi soartă cu a stăpânului său.

Înainte ca Alexandra să-şi poată da seama ce se întâmplă, se văzu înconjurată de un pâlc de călăreţi tătari care se iviră dintre trunchiurile albe ale mestecenilor, scoţând strigăte stridente. Speriat, calul fetei se cabră aproape la verticală, încât Alexandra, dezechilibrată, căzu la pământ. Doi tătari săriră de pe cai, se repeziră la ea şi îi ridicară fusta, vrând să-i verifice virginitatea.

Satisfăcuţi, îşi anunţară şeful, un tânăr călăreţ cu un aer semeţ, care purta la gât un lanţ de aur împodobit cu un medalion cu blazonul dinastiei Ghirei, familia suverană a tătarilor din Crimeea.

Aflată încă în stare de şoc, Alexandra se zbătea din toate puterile şi striga, îngrozită:

— Asasinilor! Bandiţilor!

Tânărul o privi zâmbind:

— Linişteşte-te, frumoaso! N-ai de ce să te temi! Eu unul sunt cumsecade! Foarte cumsecade! Mă numesc Kubilai Ghirei, şi sunt nepotul marelui-han al Crimeei! Dar tu cum te numeşti?

Alexandra încetă să se zbată şi îl privi fără să răspundă.

Tătarul izbucni în râs.

— Nu contează! Oricum o să-l uiţi şi tu! La noi, necredincioşii îşi schimbă întotdeauna numele. De-acum, te vei numi Roxelana! E un nume foarte frumos. Am cunoscut odinioară pe cineva care se numea Roxelana... Nu era chiar aşa frumoasă ca tine... Din păcate, a murit la naştere... E o poveste tare tristă...

Această ultimă afirmaţie şi mai ales tonul său o surprinseră pe Alexandra. Barbarul acesta suferea pentru cineva... avea sentimente omeneşti. Refuză să-şi creadă urechilor.

Kubilai le porunci oamenilor lui să-i dea înapoi calul Alexandrei şi să-l lege de al său. Un călăreţ o ajută să încalece, apoi îi legă mâinile de capătul şeii. Conducătorul tătarilor scoase un strigăt sălbatic şi porni în galop prin pădure, trăgând după el calul Alexandrei, urmat de toată hoarda.

Fata trebui să facă un efort ca să rămână în şa. Imaginea lui Stanislas ucis îi reveni dureros în memorie. Învinsă, ea îşi blestema în clipa aceea propria pasiune. Ar fi preferat să-l vadă pe Stanislas în braţele Anei, dar viu. Disperarea îi sfâşia sufletul. Prezicerea făcută de regina Bona era departe de a se împlini: „Vei fi regină! Captivă în castelul tău, îţi vei învinge toţi duşmanii! Singura ta armă va fi intriga!”

Calea pe care i-o impunea acum destinul nu ducea cu siguranţă la tron. Obosită şi descumpănită, închise ochii. Galopul calului... vârtejul gândurilor... nu mai ştia dacă adormise sau îşi pierduse cunoştinţa... Pentru ea, cavalcada dură un timp nedefinit...

Vreme de două luni, Alexandra fu silită să urmeze hoarda lui Kubilai Ghirei şi se pomeni martorul forţat al raziilor devastatoare ale tătarilor. Trebui să asiste, îngrozită, la spectacole groaznice: jefuirea bisericilor şi a locuinţelor, masacre, violuri, răpiri...

În ciuda violenţei şi a sălbăticiei sale, Kubilai se arăta curtenitor faţă de Alexandra. Îi dădea de mâncare ce era mai bun şi se culca alături de ea pentru a o apăra de propriii oameni. Încercase de mai multe ori să o binedispună, dar fără succes. Alexandra se închisese în sine şi refuza orice dialog. Refuză totodată şi cadourile pe care voia să i le ofere răpitorul ei. În ochii ei, era înjositor să accepte fie şi cel mai neînsemnat dar din partea acestui barbar, cu atât mai mult cu cât bijuteriile şi hainele proveneau din jafuri.

Noaptea, când cerul înstelat se boltea deasupra lor ca un plafon împodobit cu oglinzi minuscule ce reflectau lumina rece a lunii, Alexandra plângea în culcuşul ei. În

ciuda oboselii, somnul o ocolea. Lacrimile erau singurul tovarăş al singurătăţii, nefericirii şi disperării sale. Instinctul o avertiza că nu va putea scăpa de această brută care avea, fără îndoială, un plan anume cu ea. Dar cum să-l afle? Cu sufletul sfâşiat, se întreba ce îi mai rămânea de făcut. Să se omoare? Nu! Cât e viaţă, e şi speranţă...

În fruntea numeroaselor căruţe pline cu pradă şi cu tineri prizonieri – fete şi băieţi – la care se adăugau cirezile de vite şi herghelиile de cai, Kubilai intră în ţinutul tătarilor. După câteva zile de drum, sosiră la Bachci sarai, o vastă aglomerare de corturi, care era capitala Hanatului Crimeei.

Începând de a doua zi, Alexandra fu luată în grija a două bătrâne, care o îmbrăcară şi o machiară după moda tătară. Când fata îşi văzu vechea rochie zdrenţuită aruncată în foc, avu senzaţia că i-a fost smulsă o parte din ea însăşi. Oricât de murdară şi de ruptă ar fi fost, rochia aceasta o însoţise în cele mai grele momente ale vieţii sale. Era ca şi cum, o dată cu acest veşmânt, i-ar fi fost mistuită de flăcări însăşi copilăria.

În aceeaşi seară, fu oferită de Kubilai marelui-han. Impresionat de frumuseţea ei, bătrânul exclamă, încântat:

— Minunată marfă! Ai mare grijă de ea şi vezi să nu o strici!

Ulterior, hotărî să o păstreze pentru suzeranul său, Soliman, noul sultan al turcilor, fiul surorii sale Hafsa Hatun şi al răposatului sultan Selim I. Marele-han îl desemnă pe nepotul lui Kubilai pentru a fi trimis la padişah.

După trei zile de drum, convoiul condus de Kubilai Ghirei şi escortat de cincizeci de tătari înarmaţi ajunse la Caffa. Patru căruţe pline cu fete şi băieţi, dintre care Alexandra era giuvaerul cel mai de preţ, împreună cu alte cinci umplute cu nestemate, obiecte de aur şi argint, covoare şi stofe scumpe, la care se adăugau zece armăsari arabi de o mare frumuseţe, reprezentau darurile excepţionale ce urmau să pecetluiască bunele relaţii existente între Soliman şi unchiul şi vasalul lui, Mahmud Han.

Alexandra se bucura de un regim preferenţial. Kubilai o ţinea mereu alături de el, lua masa împreună cu ea şi dormea alături de ea.

Pe corabia sub pavilion genovez, cu trei catarge, numită *Dafne*, Alexandra beneficie de aceleaşi privilegii: îi fu repartizată cabina secundului şi i se pregătiră mese speciale. Ceilalţi sclavi fură înghesuiţi, fetele separat de băieţi, în două cale. De îndată ce lăzile cu darurile pentru sultan, împreună cu cei zece armăsari arabi fuseră urcate la bord, corabia îşi înălţă pânzele şi se desprinse de chei. În larg, când portul Caffa dispăru în zare, toţi primiră îngăduinţa de a ieşi pe rând pe punte. Supravegherea deveni mai blândă. Tătarii stăteau laolaltă la prova.

Alexandra se sprijini de bastingaj şi se uită la valurile ce păreau să gonească de-a lungul corăbiei. Cerul albastru şi marea ce accentuau singurătatea navei o făcură să-şi dea seama de propria izolare. Fata contempla peisajul liniştit şi însorit ce contrasta cu frământarea ce îi chinuia sufletul.

Îi auzea pe corăbieri vorbind în genoveză şi se întreba cu perplexitate şi indignare cum de puteau accepta aceşti creştini să fie complicii unor asemenea păgâni. Faptul de a transporta nişte captivi care împărtăşeau propria religie în schimbul unui pumn de galbeni îi depăşea puterea de înţelegere.

Alexandra privi în jur. Tătarii pălăvrăgeau şi râdeau. Fetele se strânseseră ca o turmă de oi lângă catargul din mijloc. Corăbierii îşi vedeau de treburi fără grabă. Kubilai nu se vedea pe nicăieri.

Pe dunetă, căpitanul, stând în picioare lângă timonierul care ţinea cârma, privea drept înainte. Cu obrajii bucălaţi, pântecele proeminent şi picioarele scurte şi crăcănate, părea un cap de familie respectabil ce îşi îndeplineşte conştiincios slujba.

Alexandra privi din nou valurile ce o atrăgeau inexplicabil. Prin minte îi trecu ideea sinuciderii. Să-şi sfârşească zilele pe fundul mării era poate mai bine decât să

ducă mai departe o viaţă plină de umilinţe în haremul Marelui Turc. Cum nu ştia să înoate, moartea avea să vină repede. Fu cuprinsă de ameţeală şi luciditatea i se tulbură. Mâinile i se desprinseră de bastingaj.

Brusc, se auzi un strigăt:

— Om la apă!

Alexandra tresări, cu mintea înceţoşată. „M-am şi aruncat în valuri?” se întrebă ea zăpăcită.

Simţi o mână pe umăr. Îşi întoarse capul şi îl văzu pe Kubilai Ghirei, care o privea drept în ochi.

— Să nu faci aceeaşi prostie!

— Ce prostie? bâigui ea, încă năucită.

— O fată... pleosc!

Şi mimă cu un gest căderea unui corp în valuri.

— Şi nu o salvaţi?

— La ce bun? Dacă un sclav evadează, e pedepsit cu moartea! Aşa că şi-a primit deja pedeapsa! N-are rost să pierdem vremea!

Kubilai o invită să intre în cabina care îi era rezervată şi să nu o mai părăsească. Totodată, le trimise pe toate fetele în cală, ca represalii pentru sinuciderea tinerei captive.

În singurătatea cabinei sale, Alexandra se agita ca un leu în cuşcă, încercând cu disperare să găsească un mijloc de a-i transmite tatălui ei un mesaj.

Când marinarul care o servea de obicei îi aduse masa, Alexandra îşi încercă norocul. Făgăduindu-i o recompensă mare, îl rugă să-i comunice episcopului Josef Losowski, la Roma, că era în viaţă şi că ar putea să o găsească în haremul imperial de la Constantinopol. Genovezul promise că va transmite mesajul. Alexandra îi mulţumi, cu ochii înceţoşaţi de lacrimi.

Peste o oră, Kubilai intră în cabină.

— Mi-ai înşelat încrederea! Corăbierul mi-a spus totul.

Alexandra se prăbuşi. Impresionat de disperarea ei, tătarul se îmblânzi şi îi spuse că în lumea în care avea să intre trebuia să dea dovadă de circumspecţie, prudenţă şi mai ales suspiciune. În harem avea să fie înconjurată doar de duşmance. Deviza ei trebuia să fie: „Fiecare pentru sine”.

Gânditoare, Alexandra privea prin hublou Marea Neagră. Numele nu se datora culorii apei. Dimineaţa, aceasta era de un verde-deschis, străveziu ca smaraldul, iar după-amiază devenea de un albastru asemănător cu acvamarinul. Când cerul se acoperea de nori, apele căpătau nuanţe cenuşii. Marea era neagră ca cerneala doar după căderea întunericului, dar, chiar şi atunci, luna aşternea peste valuri un covor întins, strălucitor, ale cărui tonuri mergeau de la aurul vechi până la argintul topit. Bolta cerească era spuzită de stele scânteietoare ca un foc de artificii splendid îngheţat în neant.

În cea de-a treia zi, marea îşi manifestă capriciile care îi aduseseră porecla de „Neagră”. După apusul soarelui, se dezlănţui furtuna. Alexandra fu trezită de tangajul corăbiei asaltate de valurile ce loveau violent coca. Fata se agăţa de mobilele prinse de pereţi şi de podea. Corabia gemea ca o fiară rănită. Din fericire, Alexandra nu suferea de rău de mare.

Dimineaţa – o dimineaţă tristă, mohorâtă şi agitată – veni fără ca furtuna să înceteze. Spre amiază, marinarul aflat la postul de observaţie de pe catarg strigă: „Pământ!”. După vreo oră, corabia pătrunse într-o strâmtoare – Bosforul – care făcea legătura între Marea Neagră şi Marea Marmara.

Alexandra învăţase ceva geografie la pension, ceea ce o ajută să se orienteze vag în lumea aceasta străină şi ostilă.

Valurile se domoliră, dar ploaia continua să biciuiască pânzele şi puntea corăbiei. Pe măsură ce *Dafne* înainta spre sud, rafalele de vânt se îmblânzeau, dar aversele se succedau cu violenţă. Malurile Bosforului abia se vedeau prin perdeaua de

ploaie. Apoi, stropii începură să se rărească. Alexandra întrezărea malurile pline de vegetaţie şi presărate de case înconjurate de grădini cenuşii. Remarcă ruinele câtorva vile bizantine, uşor de recunoscut după colonadele şi porticurile lor crăpate şi năpădite de iederă. Sătucuri se iveau ici şi colo, printre copacii ce acopereau parţial dealurile joase, cu pante dulci.

Apoi Bosforul se lărgi, şi corabia pătrunse în Marea Marmara.

La tribordul lui *Dafne* apăru, dispusă în formă de amfiteatru, o enormă aglomerare de case urâte, roşii, galbene, violete, cenuşii şi albe, moschei dominate de minarete înalte şi subţiri, grădini şi palate, toate înecate de aversele de ploaie.

Frumuseţea Constantinopolului, atât de mult cântată de poeţi, era dezamăgitoare. Alexandra învăţase la pension despre lupta înverşunată dată de cruciaţi pentru a împiedica invadarea Europei de către Islam. Împreună cu colegele sale, ascultase îngrozită povestea grozăviilor comise de hoardele lui Mehmed al II-lea Cuceritorul care, după ce îl executase pe ultimul împărat al Bizanţului, înfipsese steagul cu semilună pe domul bisericii Sfânta Sofia. De la acest eveniment se scursese mai puţin de un secol.

Fetele îl ascultau cu atenţie pe părintele Vincenzo, care le povestea dezastrul pe un ton dramatic, se înfiorau, apoi, o dată lecţia încheiată, ieşeau în recreaţie şi uitau totul sau aproape totul. Se vorbea adesea la Roma despre aceşti sultani care jurau pe barba lui Mahomed că le vor da cailor să mănânce ovăz în bazilica Sfântul Petru şi că papa îi va şterge cu barba cizmele celui care va cuceri Oraşul Sfânt.

Pe când comenta împreună cu prietenele sale italience isprăvile lui Mehmed al II-lea şi căderea Constantinopolului, Alexandra nu ar fi bănuit niciodată că avea să suporte pe pielea ei consecinţele neplăcute ale acestei lupte înverşunate dintre creştinătate şi Islam.

Alexandra îşi părăsi cabina când Kubilai îi ceru să urce pe punte, unde captivii se aflau deja, claie peste grămadă. Noaptea începea să-şi arunce vălul peste oraş. Alexandra uită să-şi acopere faţa.

Kubilai o admonesta:

— Ţi-ai uitat vălul. Ascunde-ţi faţa dacă nu vrei să mori.

Fata se supuse imediat. Ploaia rece, persistentă, amestecată cu grindină înmuiase hainele uşoare ale Alexandrei. În timp ce corabia se îndrepta spre chei la lumina torţelor, Kubilai dădu ordine oamenilor săi, care – spre mirarea Alexandrei şi a tovarăşelor sale – desfăşurară în jurul lor o pânză neagră, lată, ţinută cu ajutorul unor lamele subţiri de lemn, înalte de vreo doi metri. Era un fel de paravan care le apăra de privirile curioşilor care se îngrămădeau pe chei.

Îndată ce corabia trase la chei, Kubilai îşi trimise primul locotenent să anunţe sosirea transportului destinat seraiului imperial.

Izolată de lumea exterioară de această barieră de stofă neagră, Alexandra tremura de frig şi nelinişte. Cu braţele încrucişate la piept, îşi ridică ochii şi văzu marginile superioare ale incintelor crenelate ale oraşului şi un turn pătrat împodobit cu un stindard roşu. Guri de tun ieşeau prin ambrazurile zidurilor.

Câteva fete ce se strângeau înfrigurate una într-alta în apropierea Alexandrei aveau impresia că formează o turmă de vite închisă într-un ţarc de pânză ce înlocuia parii şi scândurile. La urechi le ajungeau ordinele căpitanului, date marinarilor care strângeau pânzele, şi o rumoare neclară ce venea dinspre chei.

Apoi, incinta neagră se deschise să-i îngăduie lui Kubilai să intre, urmat de şase negri înalţi, corpolenţi, purtând robe de mătase albă pe sub mantii albe şi largi, tivite cu blană. Pe cap aveau turbane înalte şi albe. Cel mai masiv, care îl depăşea cu un cap pe Kubilai, o examină pe Alexandra cu atenţie, apoi îi ceru chiar să-şi ridice vălul ce-i acoperea faţa, şi o examină îndelung. Satisfăcut, făcu un gest aprobator.

Negrul înalt le refuză pe celelalte fete, considerând că nu au suficiente calităţi. Apoi schimbă cu Kubilai câteva cuvinte în turcă, iar acesta se întoarse spre Alexandra şi îi vorbi în poloneză:

— Eunucul te acceptă în harem! Te poţi considera norocoasă! Celelalte fete vor fi vândute la târgul de sclavi!

Tătarii făcură între paravanele de stofă neagră un soi de coridor ce traversa puntea, cobora pasarela ce lega corabia de chei şi ducea la o litieră cu perdelele lăsate, trasă de doi catâri.

Şeful eunucilor îi făcu semn Alexandrei să urce în litieră. Kubilai schiţă un gest discret de adio. Fata urcă în litieră. Eunucii lăsară să cadă perdelele şi închiseră uşile zăbrelite. Micul cortegiu, escortat de halebardieri, se puse în sfârşit în mişcare. Eunucii călare înconjurau litiera.

Cu ochii scăldaţi în lacrimi, Alexandra înţelese că începea un nou capitol al vieţii sale...

6

Zăvorâtă în spaţiul strâmt al litierei ce se legăna uşor, Alexandra avea impresia că este o pasăre în cuşca închisă. Amintirea piţigoiului pe care unchiul Kazimir i-l făcuse cadou în ziua când împlinise zece ani îi năpădi mintea. Neputându-şi accepta condiţia de captiv, piţigoiul se omorâse după câteva zile cu propriile gheare. La acea vreme, Alexandra, care îl hrănea, îl îngrijea şi îl răsfăţa, nu putea înţelege de ce se omorâse. Nefiind conştientă de nevoia lui de libertate şi fericită că are o jucărie, îi era imposibil să-şi dea seama de nefericirea prizonierului său. Astăzi, ajunsă la rândul ei în cuşcă, Alexandra vedea lucrurile altfel, cu singura diferenţă că era hotărâtă să scape cu viaţă. Nerăbdătoare şi curioasă, trase discret perdelele de piele ce acopereau zăbrelele litierei.

Cortegiul, escortat de gărzile ce îi îmbrânceau pe curioşii care se apropiau prea mult de frumuseţea misterioasă hărăzită plăcerii Marelui Senior, străbătea o stradă îngustă, întortocheată, mărginită pe o latură de case vechi de lemn, urâte şi triste, cu ferestre zăbrelite, iar pe cealaltă de un zid înalt şi cenuşiu. În momentul când litiera trecea prin faţa unui portal înalt de marmură albă şi neagră, lumina torţelor dezvălui privirilor Alexandrei capete tăiate, uscate sau însângerate, aflate în nişe special construite în acest scop. Jocul de lumini şi umbre al torţelor pâlpâitoare le făcea şi mai groteşti, ceea ce o sperie pe Alexandra. Înainte de a fi apucat să-şi acopere ochii şi să-şi înăbuşe ţipătul, avu ciudata impresie că acele capete mişcau, că gurile le erau deformate de rictusuri şi că pleoapele li se deschideau.

Era intrarea în Yeni Serai – noul palat imperial construcţie începută de Mehmed al II-lea Cuceritorul, în urmă cu vreo şaizeci de ani. Kubilai îi vorbise de această reşedinţă a Marelui Turc, care îl impresionase extrem de mult în cursul călătoriilor sale la Constantinopol. Îi vorbise şi despre capetele tăiate, afirmând că doar înalţii demnitari beneficiau de privilegiul de a avea capetele astfel expuse după decapitare. Era cumplit! Ce barbarie!

Acum, cortegiul urca spre Eski Serai – vechiul palat –, unde se afla haremul imperial şi unde Alexandra avea, fără să ştie, întâlnire cu propriul destin.

Eunucii negri introduseră preţioasa încărcătură într-o curte imensă, unde, în ciuda ploii şi a orei înaintate, Alexandra văzu că se aflau numeroşi negri îmbrăcaţi la fel ca aceia care o luaseră din port şi nişte halebardieri însărcinaţi cu paza şi care, la apropierea litierei, îşi coborâră pudici privirile. Un bărbat care vedea chipul unei sclave a Marelui Senior era pedepsit cu moartea. Eunucii negri nu îi puteau face însă niciun rău, îi explicase Kubilai, făcându-i cu ochiul. Alexandra nu înţelesese prea bine ce voise să spună.

Ajuns într-o a doua curte, mai mare decât prima, înfrumuseţată de straturi de flori şi de fântâni de marmură, modestul cortegiu se opri în faţa unei clădiri obişnuite,

cu numeroase ferestre zăbrelite, ce i se păru hidos fetei obişnuite cu aspectul impecabil al palatelor, bisericilor şi monumentelor din Roma.

Un negru deschise portiera litierei şi, cu un semn poruncitor, o invită pe Alexandra să coboare şi să îl urmeze, după care bătu la o uşă din fier forjat. O vizetă se deschise fără zgomot şi nişte ochi nevăzuţi îi examinară pe nou-sosiţi. Cu un scârţâit, uşa se deschise.

În prag se ivi un alt negru, cu o privire semeaţă, îmbrăcat tot în alb şi având pe cap un turban de o înălţime impresionantă.

Eunucul care o adusese pe fată se înclină respectuos. După ce dădu raportul într-o limbă de neînţeles pentru Alexandra, se retrase salutând de mai multe ori, încredinţând-o astfel pe nou-sosită superiorului său. Acesta o conduse într-un coridor luminat de torţe ce aruncau pe pereţi raze roşii tremurătoare. Poarta grea din fier forjat şi zăvoarele sale se închiseră cu zgomot în urma Alexandrei care fu străbătută de un fior. Frica şi curiozitatea laolaltă îi dădeau o senzaţie ciudată. Instinctul de conservare îi dicta să găsească o modalitate de a fugi, în timp ce ineditul şi exotismul acestui loc îi insuflau dorinţa de a rămâne, de a descoperi această lume tainică, misterioasă. „Harem”, cuvântul magic care în Occident îi făcea pe bărbaţi să vibreze de invidie şi pe femei să se înfioare, devenise acum pentru ea realitate.

Cu un gest, negrul obez îi porunci Alexandrei să-l urmeze. La capătul coridorului, se opri şi lovi discret la o uşă. De îndată ce aceasta se deschise – lăsând să apară alt eunuc negru –, obezul se prosternă în faţa lui cu o agilitate pe care nu i-ai fi bănuit-o şi îi dădu raportul fără a-şi ridica privirile.

Luată în grijă de acest al treilea eunuc, Alexandra pătrunse într-alt coridor. Atentă la protocolul respectat de eunucii negri care o aduseseră unul câte unul din port până aici, ea înţelese ierarhia care îi guverna şi – bazându-se pe experienţa ei din tabăra tătară – se aştepta să fie adusă în faţa sultanului însuşi. Necunoscând deloc viaţa din harem, ea nu avea de unde să ştie că va trebui să aştepte un an numai ca să-l privească şi aproape doi ani pentru a-i fi prezentată.

Indiferenţa pe care i-o arătă noua ei călăuză îi dădu Alexandrei senzaţia că e tratată ca un animal. Spre surprinderea ei, ajunse într-un fel de cămăruţă în care eunucul o făcu să înţeleagă prin semne că avea să doarmă pe jos, pe o saltea pe care trebui să o desfacă şi să o întindă singură. Era dezamăgită. Fastul, cadânele, sultanul nu se vedeau nicăieri. O sclavă îi aduse pe o tavă o bucată de pui fript, câteva fructe şi un urcior cu apă.

Uşa se închise la loc, lăsând-o cu singurătatea, neliniştea şi deziluziile sale. Ar fi vrut să poată opri timpul în loc şi să îl dea înapoi până în clipa când acceptase să fugă cu Stanislas. Ce greşeală cumplită! De ce nu o ascultase pe mătuşa Helena, care o povăţuia să fie chibzuită şi înţeleaptă? De ce nu se supusese deciziei tatălui ei de a se mărita cu prinţul Colonna? De ce fiinţa omenească nu înţelege greutăţile vieţii decât din propriile experienţe? Cum să iasă acum din viesparul în care se vârâse?

Obosită de drum şi frământată de griji, Alexandra adormi târziu, fără să găsească totuşi răspunsurile pe care le căuta.

Zgomotul uşii care se deschisese brusc o trezi. Se făcuse ziuă. Alexandra văzu doi eunuci negri stând în faţa ei şi privind-o cu un aer sever. Unul îi ceru, tot prin semne, să se îmbrace şi să vină cu ei. Parcurseră un coridor nesfârşit, ce urma un traseu întortocheat printre odăi disparate, ca un fel de labirint de coşmar. În drum, se întâlniră cu fete tinere, toate foarte frumoase, înfăşurate în văluri de mătase fină, ce lăsau să li se întrezărească formele cele mai intime ale trupului. Câteva îi zâmbiră prieteneşte, altele scoaseră limba la ea, iar două sau trei o ameninţară cu pumnii. Atmosfera aceasta bizară o nelinişti. Unde o duceau? De ce tăceau cu atâta încăpăţânare?

În sfârşit, cei doi eunuci deschiseră cu deferenţă batantele unei uşi şi îi făcură semn Alexandrei să intre. După atitudinea lor servilă, fata înţelese că avea să fie prezentată unui personaj sus-pus. Să fie sultanul?

Vibrând de emoţie, cu mâinile umede, fata păşi într-o cameră spaţioasă. Dat fiind că ferestrele înguste abia lăsau să pătrundă lumina zilei, iluminatul era asigurat de lămpi aurite încrustate cu lentile multicolore, ce irizau pereţii acoperiţi de faianţă cu motive florale şi covoarele groase, decorate cu desene frumoase şi atât de moi, încât înăbuşeau zgomotul paşilor.

În fund, în penumbră, desluşi un colos negru, uriaş, ce se lăfăia pe un divan tapiţat cu brocart. Purta o robă de mătase imaculată, încheiată cu nasturi de diamant şi care îi acoperea parţial şalvarii – nişte pantaloni largi, strânşi pe glezne. Era încălţat cu papuci moi, cu vârf ascuţit, încovoiat în sus, şi împodobiţi cu nestemate. Degetele groase erau încărcate de inele. La urechea stângă îi atârna un smarald mare, în formă de pară.

„Dumnezeule! Sultanul e negru!” îşi spuse ea surprinsă.

Lângă el era aşezată, cu picioarele încrucişate, o femeie între două vârste, încă frumoasă, semeaţă, împodobită cu bijuterii.

Doi negri tineri împrospătau aerul agitând încet două evantaie mari. O sclavă tânără servea, în genunchi, sorbet[1] în ceşti din porţelan de China aşezate pe farfurioare de aur. O a doua sclavă, blondă, îngenuncheată şi ea, păstra o atitudine plină de deferenţă. La un gest al femeii, se ridică şi se apropie în fugă de Alexandra, care se oprise lângă uşă.

Fata îi spuse în poloneză:

— Bună ziua, Roxelana! Ai onoarea să te afli în faţa Excelenţei Sale Mahmud Paşa, *kislar agasi*, stăpânul fetelor din harem şi şeful suprem al eunucilor negri, care asigură supravegherea şi protecţia noastră. Îi datorezi supunere şi respect neştirbit.

Surprinsă de faptul că fata îi vorbise în poloneză, Alexandra privea curioasă în jur.

— Acum trebuie să-l saluţi pe *kislar agasi*, continuă fata blondă.

Alexandra schiţă o reverenţă scurtă.

— Nu, nu aşa! Uită-te la mine şi fă la fel.

Odalisca îngenunche şi se aplecă până ce atinse cu fruntea covorul.

Alexandra refuză.

— Nu fac aşa ceva! E umilitor!

Fără a-şi pierde zâmbetul de circumstanţă, micuţa blondă îi şopti în grabă:

— Dacă ai ceva minte în capul tău frumos şi mai ales dacă vrei să rămâi în viaţă, fă ce ţi se spune. Asta o să te scutească de multe necazuri şi o să-ţi înlesnească şederea aici, în harem.

După o scurtă ezitare, Alexandra se supuse şi îl salută pe colosul negru după protocolul turcesc.

Niciun muşchi nu se clinti pe chipul bărbatului. Câteva picături de sudoare îi străluceau pe frunte şi pe faţa adipoasă, ce părea sculptată în abanos. Fără să deschidă gura, îşi înclină capul, abia perceptibil, făcând să se legene smaraldul atârnat de ureche.

Micuţa poloneză continuă:

— Cea care ne priveşte este Excelenţa Sa doamna Rebia, supraintendenta personalului feminin al haremului şi marea stăpână a Garderobei. Îi datorezi aceeaşi supunere şi acelaşi respect desăvârşit. Acum, salut-o în acelaşi fel.

Alexandra se supuse încă o dată indicaţiilor primite.

Doamna Rebia îi zâmbi, apoi îi făcu semn să se ridice şi să se apropie. De îndată ce Alexandra se opri în faţa lor, negrul îi porunci să-şi scoată vălul. Fata se supuse. Ovalul desăvârşit al feţei sale, ochii mari şi luminoşi, tenul fraged, părul de culoarea aurului vechi ce îi cădea în bucle mătăsoase pe umeri o făceau să fie extrem de seducătoare.

---

1 *Sorbet, sorbete* – băutură răcoritoare, preparată din suc de fructe, zahăr şi lichior sau apă. (n. Red.)

Privirea colosului o cântări din cap până în picioare, cu o minuţie de expert ce studiază o capodoperă. Alexandrei nu-i plăcea deloc să fie scrutată astfel. Însă, înainte de a apuca să-şi manifeste nemulţumirea, doamna Rebia îi făcu din nou un semn.

— Dezbracă-te! îi traduse micuţa blondă.

— Nici vorbă! ripostă Alexandra.

Cu glasul ei calm şi blând, sclava îi explică răbdătoare:

— *Kislar agasi* şi doamna Rebia au drept de viaţă şi de moarte asupra noastră, a tuturor. Dorinţele lor sunt porunci. Cine refuză să se supună îşi semnează condamnarea la moarte. Încearcă să ţii minte asta. Acum beneficiezi de indulgenţa acordată novicelor. Eşti iertată lesne fiindcă trebuie să ţi se dea timp să înveţi regulamentul interior. Nu abuza însă de acest privilegiu, fiindcă răbdarea lor are limite!

— E umilitor! se încăpăţână Alexandra.

— După mentalitatea creştină, poate! Aici este umilitor dacă nu ai corp frumos. Şi, crede-mă, nu e cazul tău! Eşti foarte frumoasă! Arată-le că eşti o piesă de valoare ce merită întreaga lor atenţie. Haide, dezbracă-te!

Străduindu-se să-şi stăpânească lacrimile de ruşine, Alexandra începu să se dezbrace, dar gesturile sale erau prea încete după gustul supraintendentei. La ordinul ei, cele două sclave se apropiară de noua lor colegă şi o dezgoliră în câteva clipe.

Alexandra îşi acoperi instinctiv sânii şi îşi plecă pudic privirile. Supleţea formelor sale şi graţia mişcărilor îi surprinseră plăcut atât pe supraintendentă, cât şi pe kislar agasi. Fără a-şi da seama de ce i se întâmplă, Alexandra se pomeni luată de cele două sclave şi răsturnată pe divanul din apropierea colosului.

Cu o repeziciune şi o forţă ce făceau orice rezistenţă inutilă, acesta îi desfăcu picioarele şi i le imobiliză, apoi, la lumina unei lămpi ţinute de sclava blondă, îi examină împreună cu doamna Rebia intimitatea şi se asigurară că e virgină. Mulţumit de rezultatul examenului, negrul îi dădu drumul.

Alexandra plângea. Rămase ghemuită pe divan, paralizată de ruşine.

Era pentru a doua oară că suferea o asemenea umilire. Scena din pădure, când tătarii lui Kubilai o capturaseră, îi reveni în memorie.

Cele două sclave o ajutară cu multă drăgălăşenie să se dea jos de pe divan.

Pătrunsă de frig, roşie la faţă de ruşine, cu ochii plini de lacrimi, Alexandra rămase în picioare în faţa inchizitorilor ei. Goală, părea vulnerabilă, dezarmată.

Expertă, supraintendenta îi studia acum cu privirea-i pătrunzătoare mâinile fine, albe şi moi, care nu cunoscuseră niciodată munca manuală, ţinuta, gesturile şi mai ales trăsăturile rasate ce trădau o origine cu mult deasupra mediei. Trebuie să fi primit o educaţie aleasă.

Doamna Rebia se lăuda că recunoaşte dintr-o singură privire particularităţi ce scăpau persoanelor lipsite de experienţa ei, de capacităţile ei de a analiza natura umană, de a descoperi tainele ascunse în adâncurile cele mai nepătrunse ale sufletului. La indicaţiile doamnei Rebia, cele două sclave o conduseră pe Alexandra la *hammam*.

Aflată încă sub şocul brutalităţilor la care fusese supusă, Alexandra le urmă ca hipnotizată pe cele două sclave. Nu vedea şi nu auzea nimic. Se oprise din plâns şi tăcea. Cu ochii măriţi de groază, nu avea decât un gând: să evadeze, să fugă departe, cât mai departe de lumea aceasta sălbatică ce ameninţa să o zdrobească.

Güzel şi Gazali o conduseră în diversele odăi ale *hammam*-ului unde, în piscine alimentate cu apă caldă şi rece de fântâni cu jet, numeroase odalisce se zbenguiau în apă. Lumina zilei pătrundea prin nişte vitralii rotunde, policrome, încastrate în cupole. Hohote de râs, ţipete surescitate şi cântece se auzeau din toate părţile. Contaminate de ambianţa lascivă, cele două tovarăşe ale Alexandrei începură să se dezbrace şi să se hârjonească, antrenând-o în joaca lor.

Readusă la realitate de ghiduşiile lor, Alexandra privi, surprinsă, spectacolul ce se desfăşura în faţa ei. Descoperea cu o copilărească uimire, contrastele vieţii din

harem. După constrângeri şi umilinţă urmau distracţia şi relaxarea. Perplexă, se străduia să înţeleagă această lume atât de diferită de cea din care fusese smulsă. Putea oare să se încreadă în aceste două fete care îi arătau atâta simpatie? Cu siguranţă că nu. Mai mult ca sigur, ele erau în subordinea colosului negru şi a supraintendentei.

Goale, ţinându-se de mână, cele trei fete pătrunseră în ceaţa opacă a băii de aburi. Rătăcită – insolitul locului îi sporea neliniştea -, Alexandra se agăţă de braţul celei de alături, care o linişti:

— N-are de ce să-ţi fie teamă, Roxelana! Aici nimeni nu-ţi va face niciun rău... Poate doar bine... Dacă doreşti... Dar niciodată rău.

Această ultimă replică, tradusă în turceşte cu o anume intonaţie, provocă râsul şmecheresc al tinerei brunete.

Alexandra nu sesiză înţelesul real al acestor cuvinte. Aproape orbită de aburii fierbinţi, înainta bâjbâind. Dădu în cele din urmă peste băncile de lemn instalate de-a lungul pereţilor. O apăsare uşoară pe umăr o făcu să înţeleagă că putea să se aşeze şi chiar să se întindă. Cele două odalisce îi dădură exemplul. Alexandra abia le vedea, însă le auzea respiraţia şi şuşoteala întreruptă de hohote slabe de râs. Întinsă pe spate, cu o mână sub cap şi cu cealaltă de-a lungul corpului, Alexandra privea în gol, mulţumită că e lăsată în pace.

Ieşind din nori, soarele pătrunse sub forma unor coloane imateriale luminoase, ca pilonii efemeri ai unei cupole invizibile prin vitraliile de diferite culori, făcând ca perdelele de aburi să fie şi mai albe şi lăptoase.

Picături de sudoare acopereau pielea Alexandrei, încetul cu încetul, fu cuprinsă de o senzaţie plăcută. Avea impresia că fiecare val de sudoare lua cu el puţin câte puţin din neliniştea ei, eliberându-i sufletul.

Alungate de nori, razele soarelui dispărură. Alexandra simţi un nou fior de angoasă. Suspinul ei atrase atenţia odaliscei blonde, care se apropie şi îşi scoase capul din aburii denşi.

— Nu-ţi mai face sânge rău, Roxelana! Ştiu ce simţi. Şi eu am trecut prin asta. Toate fetele de aici au trecut prin stările tale de acum. Nu te mai gândi la ce a fost! Trecutul e mort! Nu trebuie să-l readuci la viaţă. Doar viitorul contează, şi nu trebuie să-l pierzi. Hai să fim prietene, vrei? Pe mine mă cheamă Güzel şi pe prietena mea Gazali.

Güzel îi spuse că, o dată ce ai intrat în harem, nu mai ieşeai decât cu picioarele înainte, când mureai. Eunucii negri erau peste tot, privind şi ascultând totul. Cea mai mică tentativă de evadare te putea costa viaţa. Cusută într-un sac, nefericita care voise să-şi afle libertatea îşi găsea moartea în apele Bosforului.

Impresionată de aceste cuvinte şi obosită de căldura de etuvă a băii turceşti, Alexandra fu cât pe ce să-şi piardă cunoştinţa. Güzel îşi dădu seama că trebuia să o scoată imediat de acolo.

Cu porii pielii curăţaţi de impurităţi sub efectul aburilor fierbinţi, cele trei fete intrară în piscina rece. Deloc obişnuită cu acest fel de baie, Alexandra avu senzaţia că îi îngheaţă sângele şi crezu că moare. Ajutată de Güzel şi Gazali, se cufundă în piscina cu apă caldă. Circulaţia sângelui îi reveni treptat la normal.

Cele două tovarăşe ale sale începură din nou să se hârjonească. Fără voia ei, Alexandra se lăsa antrenată în joaca lor. Ieşind din apă, cele două sclave o duseră pe Alexandra la masaj. Cu ajutorul unui prosop moale, îi şterseră cu delicateţe corpul, tamponându-i uşor, ca într-o mângâiere, formele superbe. O cuprinse un soi de toropeală, întinsă pe o bancă, fu preluată de mâinile experte ale unei negrese nubiene, înaltă şi voinică aidoma unei luptătoare de circ. Pielea frecată cu ulei parfumat, spatele, braţele, picioarele şi corpul întreg îşi redobândiră prospeţimea.

După ce se îmbrăcară, Güzel cea blondă şi Gazali cea brunetă o duseră pe Alexandra la garderobă, unde supraveghetoarea, anunţată de doamna Rebia, îi pregătise deja noile veşminte. Alexandra primi nişte pantaloni de mătase fină, de

culoare purpurie, largi şi lungi până la călcâie, o cămaşă de mătase albă, o tunică de catifea verde, brodată cu fir de aur şi papuci asortaţi.

Admirativă, Güzel îi dădu ocol, lăudându-i frumuseţea şi graţia. Apoi, ajutată de Gazali, îşi puse la bătaie tot meşteşugul ca să o machieze.

Cu o mână expertă, întinse rujul pe buzele Alexandrei, apoi îi făcu ochii şi sprâncenele cu khol. Între timp, Gazali îi dădea unghiile cu lac.

După un ultim retuş cu ruj de buze, Güzel termină machiajul Alexandrei. Zâmbitoare, Gazali scoase o oglindă şi îi făcu semn tinerei poloneze să se uite. Fata pe care o descoperi în oglindă era cu totul alta faţă de cea pe care o răpise Kubilai. Avea senzaţia clară că Roxelana lua locul Alexandrei, o Alexandra ce se retrăgea din ce în ce mai mult în ea însăşi, ce-şi căuta refugiul în străfundurile sufletului.

Călăuzită de cele două odalisce, Alexandra fu condusă din nou în faţa lui *kislar agasi* şi a doamnei Rebia, care se arătară mulţumiţi de noua ei înfăţişare. Supraintendenta îi puse o întrebare în turcă lui Güzel, care i-o traduse Alexandrei.

— Doamna Rebia te întreabă dacă mai vorbeşti şi alte limbi în afară de poloneză.

— Italiana, răspunse Alexandra.

Răspunsul ei o satisfăcu pe supraintendentă, care vorbi în italiană:

— Foarte bine! în felul ăsta ne putem înţelege mai bine şi evităm orice greşeală. De la bun început, trebuie să ştii că te afli aici pentru bunul plac al stăpânului nostru venerat, sultanul Soliman.

Kislar agasi făcu o strâmbătură de dezgust. În afară de limba sa natală, nu ştia decât turca. Superioritatea doamnei Rebia, care mai vorbea şi franceza, îl enerva. Nu putea face însă nimic împotriva ei. Protecţia sultanei oficiale o făcea invulnerabilă.

Doamna Rebia îşi goli ceaşca de sorbet, apoi continuă:

— Mai trebuie să ştii că haremul nu are decât o singură uşă, de la intrare, prin care ai pătruns aici. Uşă de ieşire nu există.

Alexandra înţelese că Güzel nu exagerase deloc în această privinţă.

— Eşti frumoasă, de acord, dar aici frumuseţea nu este o excepţie, adăugă supraintendenta. Frumuseţea singură nu aduce privilegii. Ca să înţelegi bine ce vreau să spun, o să-ţi dau un exemplu. Dacă pui în faţa unui om o grămadă de aspri, de monede de argint, iar deasupra o monedă de aur, şi îi ceri să aleagă, el va lua cu siguranţă moneda de aur. Dacă însă pui pe masă o grămadă de ducaţi de aur şi îi spui să aleagă o singură monedă, el va lua una la întâmplare... Ca să ai o şansă să-i placi marelui nostru stăpân, trebuie să străluceşti ca o monedă de aur printre cele de argint.

Fiecare cuvânt al supraintendentei se întipărea în mintea Alexandrei, care îşi impusese să reţină şi cel mai neînsemnat detaliu. În această lume ciudată, plină de capcane, orice omisiune, la prima vedere lipsită de importanţă, îi putea fi fatală...

— Frumuseţea desăvârşită reprezintă un excelent atu de pornire, continuă doamna Rebia. Pentru a atrage însă atenţia Înălţimii Sale şi a-i provoca augustul interes, frumuseţea trebuie să fie accentuată de alte calităţi. Inteligenţă, umor, vivacitate, talente. Mai ales talente. Să ştii să cânţi din gură şi la un instrument, să pregăteşti dulciuri, sorbeturi, să brodezi la fel de delicat ca un păianjen care-şi ţese pânza, să ştii să spui poveşti. Pentru asta trebuie, bineînţeles, să înveţi limba turcă. O limbă turcă pură trebuie să fie presărată de expresii persane. Ceva îmi spune că o să fii la înălţime, în acest caz, te vor aştepta recompense frumoase. Începând de acum, vei intra la o şcoală grea. Vei face parte din *oda* mea. Multe fete nu au reuşit să-şi ascută mintea, să-şi şlefuiască inteligenţa nativă şi îngroaşă rândurile sclavelor folosite la cele mai dezagreabile corvezi. Fiind trimisă de marele-han, tu beneficiezi de protecţia Înălţimii Sale sultana oficială, sora lui. Prin urmare, ţi se oferă toate posibilităţile de înaintare în rang. Vei şti să profiţi de ele? Nu depinde decât de tine să depăşeşti toate obstacolele! Ca să ajungi însă aici, ţine bine minte sfatul următor: nu trebuie să te încrezi decât în tine însăţi şi în nimeni altcineva!

Cuvintele supraintendentei confirmau avertismentele lui Kubilai. Toate aceste recomandări subliniau păienjenişul de intrigi care o pândeau.

Doamna Rebia îşi reluă masca imperturbabilă de o stranie frumuseţe, apoi le porunci lui Gazali şi lui Güzel să rămână alături de noua lor tovarăşă, să îi prezinte haremul şi să mănânce împreună cu ea. Mai hotărî că Roxelana va dormi cu ele.

Odată ajunse pe coridor, înainte chiar de a începe să-i prezinte Alexandrei camerele, odăile de studiu, diversele săli de zi şi de primire, Gazali, atât de rezervată în faţa supraintendentei, se lăsă pradă exuberanţei sale fireşti şi îşi exprimă faţă de Alexandra bucuria de a putea vorbi în italiană cu ea. Născută pe coasta Liguriei, la Portofino, un sătuc de pescari aflat la est de Genova, fusese răpită de piraţii algerieni în timpul uneia dintre numeroasele lor razii. La început, copleşită de nefericirea de a fi fost despărţită de familia ei, nu făcea altceva decât să plângă. După ce fusese însă vândută de răpitori la târgul de sclavi de la Constantinopol şi primită în harem, îşi dăduse repede seama că noua viaţă reprezenta pentru ea o mană cerească. Acasă, la Portofino, fiind singura femeie – după moartea mamei sale – într-o familie de zece bărbaţi, Gazali era silită să muncească ziua întreagă, să le pregătească mesele şi să le spele rufele. Aici, în harem, servită, hrănită şi spălată, nu avea decât o grijă: să se gătească, să-şi îngrijească trupul pentru a putea sluji oricând plăcerii Marelui Senior. Dorea din toată inima ca Roxelana să capete aceeaşi bucurie de a trăi.

Güzel, care o cunoştea bine pe Gazali, deşi nu înţelegea nicio boabă de italiană, ştia că era pe cale de a-şi povesti viaţa, îngrijorată de pălăvrăgeala fetei, ea îi aminti că regulamentul interior le interzicea locatarelor să vorbească despre trecutul lor. Erau şi alte sclave care vorbeau italieneşte şi, cum invidia şi delaţiunea mergeau mână în mână, primejdia era mare.

Sfidătoare, Gazali dădu din umeri. Puţin îi păsa de regulament şi de spioane. Era bucuroasă că avea cui să-şi povestească viaţa. Ascultând-o, Alexandra găsea contradicţiile lui Gazali tulburătoare. Pe de o parte, ea lăuda – cu multă sinceritate, de altfel – avantajele vieţii din harem, iar pe de alta, cu o melancolie impresionantă, îşi evoca ţinutul natal. În ciuda siguranţei tonului lui Gazali, Alexandra putu citi în ochii ei o mare amărăciune. Speriată, se gândi la propria situaţie. Cum să se opună chemării propriilor origini? Sau, în caz contrar, cum să se rupă de rădăcinile ei ca să-şi suporte noua viaţă? Iar fără rădăcini şi ruptă de originile sale, ce se va întâmpla cu ea?

— Roxelana!

Güzel, care mergea cu câţiva paşi înaintea lor şi care ajunsese prima în grădina cea mare, o chemă să-i arate nenumăraţii trandafiri care – ca o simfonie de culori – inundau răzoarele, se căţărau pe coloanele de marmură, străbăteau pergolele, se strecurau pe sub porticuri şi se arcuiau peste grotele artificiale. Peşti exotici înotau în număr mare în bazinele cu apă limpede.

Acest spectacol splendid o încântă pe Alexandra. Cu o strângere de inimă, se gândi la grădina care îi bucurase copilăria în Polonia.

Deodată, Alexandra observă o agitaţie neobişnuită printre fetele care se plimbau pe alei.

— Ce se întâmplă? întrebă ea, curioasă.

Gazali îi şopti, însufleţită:

— E sultana-validé! Are o grădină a ei, dar din când în când se plimbă printre noi, ca să ne arate că nu ne-a uitat.

Alexandra întrebă mirată:

— Cine este sultana-validé?

— Mama sultanului! Prima doamnă a imperiului! Pe deasupra, e prinţesă autentică, fiica marelui-han al Crimeei, şi nu o sclavă ca mine, fiica unui biet pescar din Portofino!

Odaliscele se prosternară în faţa bătrânei care păstra urmele frumuseţii de odinioară. Îşi pierduse zvelteţea, dar ochii oblici oglindeau încă o anumită vioiciune. Era plină de bijuterii, ca o sfântă relicvă dusă în procesiune pe străzile Romei. Era urmată, la o distanţă respectuoasă, de *kislar agasi* şi de câteva doamne mature, printre care se distingea, prin atitudinea ei semeaţă, aristocratică şi impasibilă, supraintendenta garderobei.

Alexandra o privi îndelung pe sultana-validé care răspundea saluturilor respectuoase dând uşor din mâna ridată.

Hafsa Hatun şi suita ei se îndreptară încet spre intrarea palatului.

— Comedia s-a sfârşit! exclamă Gazali, care adăugă, însufleţită: E singura femeie din harem autorizată să dispună de o casă în care se află bărbaţi. E drept că la vârsta ei nu are de ce să se teamă de complicaţii necuviincioase. Sultana-validé are chiar dreptul la o gardă de corp alcătuită din tineri halebardieri în uniforme splendide.

Gazali oftă, mângâindu-şi visătoare colierul de perle.

— Sunt nişte băieţi foarte frumoşi printre ei! Locuiesc în cazarmă, în prima curte. Păcat că le este interzis să intre în harem, cu excepţia anumitor cazuri. De exemplu, să aducă lemne de foc sau să facă muncile grele. Atunci însă fetele trebuie să se facă nevăzute, fiindcă eunucii sunt de o vigilenţă diabolică. Halebardierii evită şi ei să se uite după fete, fiindcă asta le-ar aduce mari neplăceri. Mai sunt grădinarii care lucrează numai la anumite ore, când suntem obligate să nu ieşim din harem.

Apoi adăugă cu un aer trist:

— Teama mea cea mai mare este să mor fată bătrână! Dacă le-ai vedea pe fetele bătrâne închise în „puţul plângerilor” – o aripă izolată a palatului ţi-ai pierde somnul şi pofta de mâncare. Urâte, ştirbe, ridate, pline de fiere, îşi plâng cât e ziua de lungă tinereţea pierdută, prezentul mizerabil şi viitorul lipsit de speranţă. Lor li se dau muncile cele mai umilitoare.

Gazali o luă prieteneşte de braţ.

Fetele o conduseră prin camerele unde odaliscele dormeau noaptea şi îşi petreceau uneori peste zi. Câte zece laolaltă, ele dormeau pe nişte saltele pe care le desfăceau seara şi le strângeau dimineaţa.

— Ce-aţi făcut ca să fiţi pedepsite aşa? întrebă Alexandra.

Gazali îi răspunse zâmbind:

— Nu suntem pedepsite. Aşa se doarme aici, în Orient. Pat propriu-zis nu există.

Alexandra înţelegea acum mai bine de ce fusese pusă în ajun să doarmă pe o saltea. Îi părea bine că aflase că era vorba de un obicei, şi nu de o umilinţă în plus la adresa ei.

Gazali îi spuse că, în funcţie de promovări, fetele beneficiau de avantaje multiple şi de un confort mai mare. Gülbahar, prima cadână, de exemplu, avea apartament separat, alcătuit din patru camere pe care le împărţea cu copiii ei, trei băieţi şi o fată.

Gazali o invită în dormitorul lor, unde, după ce le prezentă pe celelalte şapte odalisce – viitoarele colege de cameră fu anunţat prânzul.

Trei sclave aduseră tăvi de aramă, fin şlefuite, încărcate cu feluri de mâncare de o sobrietate spartană: supă de varză, o felie de friptură de vacă pe un strat de pilaf şi câteva fructe desert. Cum vinul era interzis de profet, fetele se mulţumiră cu apă proaspătă.

Gazali, Güzel şi Alexandra se aşezară turceşte pe covor, în jurul unei tăvi. Cu acest prilej, Alexandra află că nici în harem, nici în palatul sultanului nu exista sufragerie. Dat fiind că furculiţa nu era cunoscută de turci, Alexandra trebui să mănânce cu o lingură şi cu mâna, cum făceau şi celelalte fete.

După ce terminară masa, fetele continuară vizitarea haremului, făcând înconjurul sălilor de studiu, unde odaliscele se iniţiau în arta cântatului la lăută, recitării sau dansului.

Dansul din buric trezi interesul Alexandrei. Amuzată, stătu să observe mişcările unduitoare din şolduri, executate de fete şi de profesoara lor. Captivată, se simţea în stare să facă şi ea la fel.

Imediat după vizitarea bucătăriei şi a infirmeriei, Alexandra avu surpriza de a vedea întreg haremul încetându-şi orice activitate şi făcând o rugăciune cu un ritual straniu şi complicat. Güzel îi spuse că, înaintea celor cinci rugăciuni zilnice, Coranul

cerea ca fiecare musulman să-şi facă *abdest*-ul – adică să-şi spele mâinile, faţa şi picioarele. Aşa era legea.

În timp ce îi arăta sala de primire, Gazali îi spuse că aceeaşi lege îl obliga pe sultan să vină în fiecare vineri în harem, la Gülbahar, prima cadână. Aceasta era sala în care, din când în când, înainte de a-şi petrece noaptea cu Gülbahar, Soliman binevoia să asiste la spectacolul dat de fetele care se distinseseră la cursurile de dans, muzică şi recitare.

Alexandra surprinse în glasul şi în ochii lui Gazali şi Güzel o emoţie, o dorinţă ce le ardea măruntaiele: cea de a se produce în faţa Marelui Stăpân, de a se face remarcate şi, în sfârşit, de a fi primite în alcovul lui. Dorinţa lor de a ajunge cu orice preţ în patul unui bărbat pe care nu îl văzuseră niciodată era pentru Alexandra o absurditate, o aberaţie. Cum ar fi putut admite o sentimentală ca ea interesele meschine ce guvernau viaţa din harem?

După cină şi rugăciunile de seară, Alexandra îşi încheie ziua în dormitorul comun, pe o saltea, între Güzel şi Gazali.

Singură în întunericul şi liniştea odăii – din fericire, niciuna dintre colegele ei nu sforăia –, obosită după această zi de început atât de plină de evenimente şi de lucruri noi, năpădită de angoasă şi exasperată de neputinţa de a găsi o ieşire din condiţia sa de sclavă, Alexandra îşi simţea ochii umplându-i-se treptat de lacrimi. Dar voinţa de a nu-şi trăda slăbiciunea faţă de celelalte fete o ajută să depăşească momentul de criză. „Lacrimile care nu curg devin gânduri.” Cuvintele tatălui său îi răsunară în urechi. „Cheamă-L pe Dumnezeu şi îţi vei recăpăta încrederea în tine însăţi!” Tatăl ei avea dreptate. Trebuia să se roage ca să-şi revină şi să chibzuiască pentru a se salva. Exista cu siguranţă o soluţie, dar, deocamdată, totul i se încâlcea în minte. Nu reuşea să-şi pună ordine în idei. Plină de amărăciune, îşi amintea de audienţa acordată de regele Sigismund tatălui ei în biblioteca palatului Jablonowski. În seara aceea, în postura de martor involuntar, aflată în spatele draperiilor grele şi în braţele lui Stanislas, nu fusese în stare să înţeleagă oportunitatea şi justeţea îndemnului papei la o nouă cruciadă. Era mândră de tatăl ei, de luciditatea şi de fermitatea cu care susţinuse mesajul pontifical. Ce ruşine pentru creştinătate să dea înapoi în faţa ideii unui război sfânt!

Somnul îi îngreună pleoapele. Alexandra adormi, dar somnul îi fu frământat de vise ciudate. Se făcea că era Ioana d’Arc înviată, călărind, în numele Crucii, un armăsar alb înaripat alături de Leon al X-lea, care pornise războiul sfânt cu Semiluna. În linia întâi, pe câmpul de bătălie, însoţită de tatăl ei şi de Stanislas, ea ataca armata sultanului Soliman. Spintecându-şi duşmanii unul câte unul, Alexandra îl căuta asiduu pe sultan. De îndată ce se apropia de el, acesta îşi schimba înfăţişarea, luând fizionomia lui *kislar aghasi* sau pe cea a arhiducelui Ferdinand sau chiar pe cea a lui Kubilai. În toiul încăierării, despărţită de ai ei, rătăcită, Alexandra se pomeni deodată faţă în faţă cu Soliman, transformat într-un balaur ce vărsa flăcări. Îndemnându-şi superbul armăsar alb înaripat la galop, se năpusti asupra fiarei. Aidoma Sfântului Gheorghe, îşi implântă vârful lăncii în grumazul balaurului, care se prăbuşi. Crucea învinsese...

7

Doamna Rebia nu exagerase deloc când îi făgăduise Alexandrei că va avea parte de învăţătură susţinută. Chiar de a doua zi, intră pe mâna unei pleiade de învăţătoare. Prioritatea fu învăţarea limbilor turcă şi persană, care reprezentau cheile ce aveau să-i deschidă porţile religiei islamice, ale aritmeticii, istoriei şi literaturii. Prin intermediul lui Gazali şi al lui Güzel, care îi traduceau pe rând, Alexandra începu

imediat lecţiile de dans, de muzică şi de lucru manual, respectiv de broderie şi croitorie.

În fiecare zi, între primele două rugăciuni, într-o sală de studiu cu pereţii acoperiţi de faianţă multicoloră, un *muderis*, aflat în spatele unei draperii grele de culoare verde care îl împiedicau să-şi vadă elevele, le preda Coranul.

Astfel, Alexandra începea să descifreze misterul unei religii, al unei concepţii despre viaţă ce trezeau repulsia şi spaima Occidentului. Ore în şir, zi de zi, *muderis*-ul îi predă cele cinci principii de bază ale Islamului – profesiunea de credinţă, rugăciunile zilnice, postul, pomana şi pelerinajul la Mecca – cărora li se adăugau calendarul islamic, regulile dietetice, sărbătorile mahomedane, istoria profetului Mahomed şi, bineînţeles, lectura Coranului.

De fiecare dată când părăsea sala de studiu, Alexandra îşi oferea câteva clipe de relaxare în *hammam*. Fericită, se refugia în norii de abur albi, opaci, care făceau ca lumea înconjurătoare să devină invizibilă şi care o ascundeau de privirile prea curioase. Acolo, în ambianţa aceasta catifelată, se simţea liberă să mediteze. Lecţiile repetate ale *muderis*-ului o obsedau şi îi năşteau în minte numeroase întrebări.

Într-o zi, când o întâlni pe Gazali la *hammam*, îi împărtăşi toate problemele care o frământau.

Gazali izbucni în râs:

— Nu te mai chinui! Ce rost are să încerci să înţelegi şi altceva decât ce ni se predă? îţi pierzi vremea. Trebuie să înveţi totul pe de rost. Dacă eşti întrebată, reciţi cuvânt cu cuvânt. Aici, în harem, idealul tău, ca şi al meu, ca şi al tuturor celorlalte fete, nu este să ajungi savantă, ci să faci totul ca să atragi atenţia sultanului, Marele nostru Stăpân, să-i placi, să-l ameţeşti, să-i faci un copil şi, în sfârşit, să te poţi instala ca o regină într-unul dintre apartamentele rezervate cadânelor. Coranul îi îngăduie să aibă patru cadâne şi deocamdată sultanul nostru nu are decât una, pe Gülbahar, aşa că mai sunt trei locuri libere, iar noi suntem trei sute.

— Concurenţa e mare, spuse Alexandra.

— Nu concurenţa asta mă îngrijorează, ci aceea a feselor lui Ibrahim.

— A feselor lui Ibrahim? repetă Alexandra intrigată.

— Da, Ibrahim, favoritul său, marele şoimor. Nu se despart niciodată. Se spune că mănâncă împreună şi că dorm împreună... înţelegi ce înseamnă asta?

— Da, că sunt prieteni foarte buni!

Din nou, Gazali izbucni în râs.

— Vai, Roxelana dragă, mai ai multe de învăţat. Ai auzit de amorul grecesc?

— Vrei să spui că sunt prieteni precum Castor şi Pollux sau ca Ahile şi Patrocle?

— Exact! Ne înşală cu Ibrahim, dacă pot să spun aşa. Dar şi noi i-o întoarcem.

— Cum?

— Ascultă!

În liniştea băii de aburi, Alexandra percepu mici zgomote semnificative, scurte hohote de râs, gemete înăbuşite, şoapte ciudate.

Gazali continuă:

— Acolo, pe treptele cele mai de sus, la adăpost de ochii pătrunzători ai eunucilor negri şi ai supraveghetoarelor, fetele cu sângele fierbinte îşi fac servicii reciproce. Limba ţine loc de altceva. Pe deasupra, ea nu strică marfa. Facem dragoste păstrându-ne în acelaşi timp virginitatea pentru Marele Stăpân.

„Nu strică marfa” – cuvintele acestea îi amintiră de Marele Han. Toate aceste fete nu reprezentau altceva decât obiectul unui negoţ execrabil. Un râs amar îi strâmbă buzele. Ironia sorţii era copleşitoare. Îşi păstrase intactă virtutea pentru plăcerea sultanului, un personaj odios ce risca să devină pentru ea o realitate respingătoare.

Alexandra simţi şoldul lui Gazali lipindu-se uşor de al ei. Nu! Nu voia să se implice într-o aventură jalnică. Gazali n-avea decât să-şi caute o parteneră printre celelalte odalisce. Alexandra se făcu că nu înţelege gestul lui Gazali şi se ridică, adăugând:

— Trebuie să plec. O să înceapă ora de literatură, şi doamna Rebia ţine la punctualitate.

Gazali urmări din ochi silueta Alexandrei, care dispăru în perdeaua de aburi şi îşi zise: „Rămâne pe altă dată, frumoaso!”

Alexandra părăsi *hammam*-ul mulţumită. În mod sigur, Gazali avea să-i vorbească doamnei Rebia despre interesul ei pentru istoria Islamului. Alexandra juca singura carte care după părerea ei putea să o facă să câştige încrederea doamnei Rebia şi a lui *kislar agasi*, şi anume să se prefacă a-şi accepta cu seninătate condiţia de sclavă şi să se străduiască din toate puterile să atingă un nivel înalt de cunoştinţe, satisfăcând astfel exigenţele învăţătoarelor sale. Trebuia să dea impresia că era o sclavă supusă şi că executa cu exactitate poruncile cele mai absurde. În acest fel, spera să adoarmă vigilenţa temnicerilor şi să pună la punct un plan de evadare. Dacă ar fi stat îmbufnată, adoptând comportamentul unei rebele inadaptabile, nu ar fi obţinut nimic. Ei dispuneau de toate atuurile: timpul, mijloacele şi forţa. Pe de altă parte, Alexandra trebuia să recunoască faptul că era tratată corect şi cu moderaţie. Programul de studiu şi mai ales lecţiile de dans o interesau. Doar recluziunea forţată la care trebuia să se supună o făcea să sufere, dându-i o senzaţie apăsătoare de claustrofobie, care o împiedica să respire, amintindu-i de pension. Când tatăl ei o dusese pentru prima oară la Roma, la pension, ca internă, pentru a-şi continua studiile, Alexandra simţise aceeaşi stare de claustrare. Dacă stăteai să te gândeşti, pensionul şi haremul aveau câteva puncte comune. Doamna Rebia, supraintendenta, ţinea locul maicii superioare, paznicele şi învăţătoarele aveau rolul călugăriţelor, odaliscele se substituiau novicelor şi elevelor şi, în sfârşit, eunucii şi şefii lor ţineau locul preoţilor şi al demnitarilor Vaticanului, care supravegheau totul. Diferenţa fundamentală consta în faptul că, la mănăstire, Iisus Hristos reprezenta soţul sfânt al fiecărei călugăriţe, întruchipând o căsătorie castă, mentală, niciodată consumată, în timp ce în harem căsătoria cu Marele Stăpân era carnală, dar numărul aleselor care ajungeau în patul său era infim.

Celelalte candidate virgine, cu simţurile nedomolite, care aşteptau zadarnic să fie chemate pentru a-şi dărui farmecele, se ofileau repede, ca nişte flori care nu erau stropite niciodată. Ignorate de sultan, ele se considerau fericite când acesta le oferea în căsătorie vreunui paşă pe care voia să-l cinstească. Alexandra nu voia pentru nimic în lume să treacă prin aşa ceva. Îi era dor de familie, de prieteni şi de Polonia şi era hotărâtă să facă totul spre a le regăsi cât mai curând cu putinţă. Astfel, ziua, când haremul era ca un stup, ea studia mişcările eunucilor negri şi ale halebardierilor care aduceau lemne de foc, obiceiurile şi programul învăţătoarelor şi mişcările odaliscelor. Noaptea, pretextând indispoziţii subite, se ducea la infirmerie şi în drum spre aceasta îşi întipărea în minte posturile de pază ale eunucilor negri şi orele când se schimbau gărzile.

Alexandra spera că toate acestea aveau să-i folosească într-o bună zi.

Dacă lecţiile *muderis*-ului o oboseau prin ariditatea lor, cursurile de literatură ale doamnei Rebia, în schimb, o captivau pe Alexandra şi pe celelalte fete, care ascultau, înfiorate de emoţie, cuvintele sale impresionante, patetice, despre cântecele de dragoste arabe. Acestea imortalizau imaginea senzuală şi plină de farmec a sclavei cântăreţe, care îi tulbura pe cavalerii deşertului. Cu glasul ei melodios şi cultivat, doamna Rebia glorifica echilibrul dintre dragostea senzuală şi dragostea castă, sublimată de respingerea tuturor ispitelor trupeşti.

Odaliscele urmăreau, emoţionate până la lacrimi, povestea acestor curtezane plăpânde şi nestatornice cântate de poeţi. Fetele se recunoşteau în ele, sufereau la fel ca ele, alergau ca şi ele după o lumină ce se îndepărta necontenit. Femei-obiecte, erau educate pentru a dărui dragostea. Aveau să reuşească oare – măcar câteva dintre ele – să iasă din anonimat atrăgând atenţia sultanului?

Alexandra înţelegea subtilitatea doamnei Rebia. Ridicând în slăvi dragostea castă, ea oferea o slabă consolare fetelor neglijate, uitate, care nu aveau să cunoască

niciodată voluptăţile care, paradoxal, le justificau viaţa. Cântarea castităţii într-un harem imperial era o temeritate pe care Alexandra o aprecia cu uimire.

Pentru doamna Rebia, care urmărea cu atenţie progresele protejatelor sale, Roxelana constitui o revelaţie. Rezultatele sale îi depăşeau cele mai cutezătoare aşteptări. Odaliscele o priveau cu o invidie abia mascată, deoarece „nou-venita” o luase înaintea tuturor „veteranelor”.

Învăţătoarele îi lăudau calităţile:

— După numai câteva luni de studiu, fata asta se descurcă bine în persană şi convenabil în turcă. E uimitor!

— Roxelana dansează cu uşurinţă, cu eleganţă. Are o graţie de nimfă!

— Cântă de minune la lăută! Şi harpa nu mai are secrete pentru ea! Fata asta e plină de talente!

— „Nou-venita” are voce de privighetoare!

— Cunoştinţele sale de istorie sunt extraordinare! Poate înşira fără greşeală numele tuturor papilor, ale tuturor regilor Europei şi lista întreagă a sultanilor noştri.

— În ce priveşte gătitul şi croitoria, Roxelana nu este la înălţime! Păcat!

— Nu e grav! exclamă doamna Rebia. Vreau s-o înveţi toate tainele meseriei! Am ales drumul pe care trebuie să meargă fata asta! La momentul oportun, o s-o prezint sultanei oficiale, dar nu înainte să fie şlefuită ca un diamant. E limpede?

Învăţătoarele înclinară capul. Cine ar fi îndrăznit să discute ordinele supraintendentei? înzestrată cu o iscusinţă diabolică, ea îi strecura sugestii sultanei-mamă Hafsa Hatun, pe care le adopta ca şi cum ar fi fost ale sale...

Închisoare aurită, dar totuşi închisoare, haremul funcţiona după aceleaşi reguli nescrise. Astfel, în ciuda secretului ce învăluia întrunirile învăţătoarelor, discuţiile purtate în cadrul lor şi mai ales deciziile luate acolo, vestea despre aprecierile excelente obţinute de Alexandra făcu la iuţeală înconjurul haremului.

Primele ecouri îi parveniră prin intermediul lui Güzel. Plină de efuziune, micuţa poloneză o sărută pe Alexandra şi o felicită pentru izbânda ei. Deodată, ea îşi luă un aer serios şi o sfătui să fie prudentă. În lumea lor mică, închisă şi heteroclită, o dată ce erau aţâţate, invidiile o expuneau unui pericol foarte mare. Ca s-o convingă, Güzel îi povesti despre câteva fete care fuseseră ucise fiindcă voiseră să iasă prea mult în evidenţă.

Alexandra o asigură că nu încerca să iasă deloc în evidenţă sau să ia locul altcuiva.

— Poate, replică Güzel, dar celelalte fete nu sunt de aceeaşi părere. Marele tău noroc este că faci parte din *oda* doamnei Rebia. Are o părere foarte bună despre tine.

Alexandra răspunse cu ingenuitate:

— Şi cu ce mă poate ajuta asta? O sclavă rămâne tot sclavă!

— Ai încredere şi ascultă-mă cu atenţie!

Güzel o informă că, de doi ani de când se afla în harem, nicio fată nu reuşise să se facă remarcată de doamna Rebia într-un interval atât de scurt. Alexandra avea de ce să fie mulţumită şi mândră totodată. Viitorul ei depindea de doamna Rebia. Odată intrată în graţiile sale, putea fi sigură că va ajunge sus de tot. Zece odalisce beneficiau deja de protecţia ei. Deşi era dură şi foarte strictă în privinţa regulilor şi a protocolului, uneori devenea apropiată şi chiar tandră şi mărinimoasă. Nu rezerva această latură umană a personalităţii sale decât pentru două sau trei alese. După părerea lui Güzel, Alexandra avea toate şansele să o cunoască sub acest aspect. Celelalte învăţătoare, toate arţăgoase, rele şi pe deasupra invidioase pe tinereţea elevelor, le făceau viaţa grea. Pentru aceste învăţătoare, în majoritate fete bătrâne, hărăzite pentru totdeauna unor sarcini administrative, nu mai putea fi vorba să nădăjduiască să fie remarcate de sultan. Singura care conta era doamna Rebia, superioara lor, care conducea haremul cu autoritate şi competenţă.

— Iată cum te poate ajuta protecţia ei! Ţi se oferă toate perspectivele. Poţi să mă crezi! Sângele polonez care curge prin venele noastre ne întăreşte prietenia, nu-i aşa, Roxelana?

— Bineînţeles, Güzel! Chiar foarte mult! minţi Alexandra.

Suspicioasă, îşi jurase să nu se încreadă în nimeni.

— Şi eu am avut parte astăzi de o veste bună, continuă Güzel. În curând îi voi fi prezentată sultanei-validé. Doamna Rebia m-a anunţat acum câteva minute şi... marele meu vis s-ar putea împlini!

Fericită, Güzel schiţă câţiva paşi de dans.

Impresionată de euforia colegei sale, Alexandra îşi păstră gândurile pentru ea: nu era oare prea devreme să se bucure? Faptul de a fi prezentată sultanei-validé nu însemna că bătălia era dinainte câştigată. Gazali îi vorbise despre acest ultim examen. Pentru ca într-o bună zi să-i fie prezentată sultanului, trebuia ca fata, după ce satisfăcuse intransigenţa doamnei Rebia, să treacă prin furcile caudine ale sultanei-validé. Dacă aceasta nu era mulţumită, ceea ce se întâmpla frecvent, nefericita odaliscă risca să îngroaşe rândurile celor care îşi aşteptau sfârşitul zilelor în puţul plângerilor.

Güzel nu ştia oare acest lucru sau nu voia să-l ştie? Totuşi, avea dreptate să se bucure. Uneori, trebuie să ştii să savurezi clipa de fericire fără să te gândeşti prea mult la viitor. Zâmbitoare, Alexandra o cuprinse în braţe şi o felicită, urându-i să ajungă cât mai repede în patul sultanului Soliman.

Sensibilă la aceste cuvinte, Güzel o sărută cu lacrimi în ochi.

— Mulţumesc, Roxelana! Eşti o prietenă adevărată! Se întâmplă rareori în viaţă să dai peste cineva care, deşi urmăreşte acelaşi ţel ca tine, să aibă puterea de a se bucura de succesul altuia. Aici, în harem, e de-a dreptul o minune. Ai o inimă mare!

8

Roxelana trăia de aproape doi ani la Eski Serai fără a-l fi zărit pe sultan. Cu toate acestea, Marele Stăpân venea în vizită în fiecare vineri la Gülbahar, prima cadână şi mama celor patru copii ai săi. Vizitele săptămânale impuse de legea coranică erau respectate de padişah, care nu lipsea decât cu prilejul inspecţiilor făcute în regiunile îndepărtate sau al campaniilor militare. În restul săptămânii, locuia la Yeni Serai, în tovărăşia indispensabilului său prieten Ibrahim, mare-şoimar şi supraintendent, omniprezent în odaia sultanului. Relaţiile lor echivoce erau condamnate de sultana-validé, de bătrânii turci conservatori şi de oamenii legii tradiţionaliste care urau amorul grecesc.

Acest protocol care avantaja Yeni Serai, locuit de tineri şi frumoşi icioglani ce se bucurau de toate favorurile, provoca indignarea fetelor din harem, lezate de concurenţa ilegală a băieţilor.

Când *kislar agasi* anunţă sosirea sultanului la Eski Serai, haremul fu cuprins de emoţie. Pentru a elibera drumul Marelui Stăpân, eunucii negri străbătură sălile de curs, grădinile şi coridoarele, alungându-le pe fete şi înghesuindu-le în odăi.

Îmboldită de curiozitate, Alexandra se ascunse îndărătul unei draperii. Era hotărâtă ca în seara aceea să-l vadă pe padişah. Bătăile grăbite ale inimii ce-i răsunau în urechi aproape că îi făceau rău. Din cauza eunucilor de pe coridoare, trebui să rămână nemişcată în ascunzătoarea ei. Spre marele ei regret, sultanul trecu fără ca ea să-i poată vedea faţa. Nu reuşi să întrezărească, prin spaţiul îngust dintre două draperii, decât spatele lui Soliman care se îndepărta.

Imediat ce coridorul se goli, Alexandra se repezi în sala de studiu alăturată marelui salon de recepţie unde în seara aceea avea loc un eveniment important.

De data aceasta, emoţia ce domnea în harem se datora nu numai prezenţei sultanului, ci şi faptului că una dintre odalisce, care împlinise douăzeci şi cinci de ani fără a fi avut onoarea de a ajunge în patul padişahului, Camarige, fusese aleasă

pentru a fi oferită de soţie unui paşă. Soliman urma să facă un anunţ oficial în timpul seratei.

Înconjurată de sultana-validé, de prinţesa Hadice, sora ei, de cadâna Gülbahar, de *kislar agasi* şi de doamna Rebia, Soliman se instală în salonul de recepţie, unde odalisce alese pe sprânceană îi prezentară cântece, poeme şi dansuri.

În sala de studiu unde se ascunsese, Alexandra îşi imagina ce se întâmplă alături. Era prima dată de la intrarea ei în harem când se simţea interesată de această viaţă agitată. Curiozitatea îi provocă brusc furia. De ce doamna Rebia o ţinea deoparte? Fusese pregătită pentru a străluci în faţa sultanului şi acum, când se ivea prilejul de a-i demonstra talentele, era ignorată. Cânta la harpă mai bine decât oricare fată din harem. Vocea ei catifelată, suplă, armonioasă era lăudată de maestra de muzică. Putea purta o conversaţie elevată, putea să vorbească limbajul de la Curte, să povestească minunat anecdote. Cât despre frumuseţe, îşi dădea seama de puterea acesteia prin invidia şi ura pe care le provoca în mod firesc printre odalisce.

Alexandra nu voia să împărtăşească soarta lui Camarige care, după ce aspirase să ajungă în patul Marelui Stăpân, devenea nevasta unui paşă oarecare. Ce batjocură!...

Odată întoarsă în dormitor, observă că Gazali, care era foarte tulburată de norocul lui Camarige, suferise o schimbare vădită a dispoziţiei.

— O să ştie, în sfârşit, ce înseamnă să fie iubită şi posedată de un bărbat! Mi-aş fi dat zece ani din viaţă ca să fiu în locul ei. Dragostea ultimului halebardier care aduce lemne de foc este preferabilă vieţii goale pe care o ducem în închisoarea asta.

Pălăvrăgeala veselă a micii italience nu mai era decât o amintire. Vorbea puţin, stătea abătută ore în şir, apoi cădea pradă unei agitaţii febrile. Alexandra se obişnuise cu absenţele ei nocturne. Orarul escapadelor varia însă.

Aproape în fiecare noapte, Gazali se scula în linişte, ca o somnambulă, şi ieşea din cameră fără zgomot. După câteva ore, se întorcea şi se culca la loc. Alexandra sau mai curând Roxelana, cum toată lumea trebuia să-i spună de-acum înainte, care avea un somn uşor, se mira de acest du-te-vino, cu atât mai surprinzător cu cât relaţiile dintre Gazali şi doamna Rebia se răciseră.

Pentru micile servicii de care avea uneori nevoie, supraintendenta garderobei o chema de la o vreme pe Roxelana, pe care părea că o preferă în locul lui Gazali, devenită ciudată. Roxelana ştia că prietena ei îşi petrecea adesea noaptea la doamna Rebia, căreia îi era frică să doarmă singură. La piciorul patului ei – fiindcă doamna Rebia îşi procurase un pat – fetele se culcau rând pe rând pe o saltea care în timpul zilei era strânsă şi băgată într-un dulap.

Dispariţiile lui Gazali, la ore atât de diferite şi în general de scurtă durată, o intrigau din ce în ce mai mult pe Roxelana.

Gazali mai repetă figura o ultimă noapte. Spre miezul nopţii dispăru, tăcută ca un fluture. De data aceasta, absenţa ei se prelungi după ivirea zorilor. Dimineaţa, salteaua lui Gazali era goală. La ora deşteptării, fetele îşi strânseră saltelele şi se grăbiră să meargă la *hammam*.

Roxelana privea cu îngrijorare salteaua lui Gazali, de care nu se atingea nimeni. Se pregătea să iasă şi ea din dormitor, când doi eunuci, urmaţi de *kislar agasi* în persoană, intrară şi se opriră în faţa saltelei lui Gazali, fără a schimba o vorbă şi fără a pune întrebări. Eunucii strânseră salteaua şi o luară cu ei, după care totul intră din nou în normal.

În timpul zilei, Roxelana nu o revăzu pe Gazali, nici la micul-dejun, nici la hammam, nici la diversele programe de studiu. După lăsarea serii, când fetele îşi desfăcură saltelele, Gazali nu apăruse şi nu apăru nici a doua zi, nici în zilele următoare. Gazali dispăruse fără urmă.

Dar în harem pereţii au urechi. Printre fete se răspândiră zvonuri. Gazali ieşea pe furiş noaptea, se strecura în grădina haremului, despărţit de curtea gărzilor de un zid de piatră, pe care un halebardier îl escalada cu ajutorul unei frânghii. Întâlnirile lor se repetară. Aventura aceasta disperată nu putea dura. Supravegherea, spionajul şi intrigile puseră capăt acestei poveşti de dragoste. Într-o noapte, Gazali, vârâtă într-un

sac vechi de cărbuni, cusut la gură, fu aruncată de vie în apele negre ale mării, iar halebardierului îi fu retezat capul.

Mai-marii haremului, mâniaţi de acest incident, păstrară secretul, cu atât mai mult cu cât asemenea cazuri nu erau izolate. Din când în când, câte o fată dispărea. Totul se petrecea la iuţeală, ca spulberarea unei năluciri.

Roxelana fu extrem de afectată de dispariţia lui Gazali.

După o lună, află îngrozită că Güzel fusese dezvirginată în *hammam* de nişte odalisce invidioase pe avansarea ei recentă, acordată de sultana-validé. Agresoarele, care o făcuseră astfel să nu mai poată fi folositoare sultanului, îşi păstrară anonimatul cu ajutorul aburilor fierbinţi şi opaci.

După acest incident, în harem începu să bată un vânt de nebunie. Două odalisce se bătură cu o asemenea furie, încât îşi scoaseră ochii. O fată fu găsită înecată în piscina cu apă rece. Numeroasele vânătăi de pe corp demonstrau că una sau mai multe fete o uciseseră asfixiind-o. Rivalităţi până atunci ascunse izbucneau la lumina zilei.

Ancheta ordonată de *kislar agasi* fu desfăşurată de eunuci, fără prea mare energie. În acest mediu închis, pasiunile, disputele, certurile şi agresivitatea explodau precum pulberea care, într-un spaţiu redus, îşi amplifică forţa. Asasinarea unei fete foarte frumoase, care fusese găsită înjunghiată la toaletă, spori frica, panica şi groaza.

Kislar agasi hotărî să ia personal măsuri care să pună capăt atrocităţilor ce riscau să-i compromită situaţia. Ancheta luă o turnură dramatică, întrucât sultana-validé, informată, ceru pedepse exemplare. Eunucii străbăteau zi şi noapte ungherele şi colţurile haremului labirintic. Percheziţiile se înmulţeau. Avertismentul era clar: ordinea şi disciplina trebuiau restabilite cu stricteţe. *Kislar agasi* le hărţuia pe odalisce, dar interogatoriile nu duseră la nimic: toate tăceau cu încăpăţânare. Până şi iscoadele se temeau să vorbească, deoarece moartea le pândea la fiecare pas.

Apoi se dezlănţui un potop de denunţuri, majoritatea inventate, pentru că în acest fel urile şi rivalităţile îşi găseau un nou mijloc de a se exprima. Dacă ar fi fost să se ţină seama de aceste declaraţii – în mare parte contradictorii –, ar fi însemnat ca aproape toate fetele să fie implicate mai mult sau mai puţin în cele mai cumplite grozăvii.

Kislar agasi îi întruni într-un consiliu extraordinar pe demnitarii haremului, ca şi pe unii membri ai Casei civile a sultanei-validé. Dat fiind că dovezile convingătoare lipseau, deoarece nu se putea da crezare tuturor delaţiunilor, care prin absurditatea lor le dezvinovăţeau chiar şi pe adevăratele vinovate, consiliul hotărî să dea un exemplu. Câteva fete, însemnate cu cerneală roşie, pe o listă lungă de suspecte, suferiră aceeaşi pedeapsă ce-i fusese aplicată lui Gazali.

În aceeaşi seară, doamna Rebia o chemă pe Roxelana la ea.

— De-acum înainte, fata mea, vei intra în serviciul meu. Chiar astăzi am avut o lungă discuţie cu *kislar agasi* şi am ajuns la concluzia că anumite odalisce deosebit de frumoase şi de înzestrate sunt ţinta câtorva sclave roase de invidie. Am luat măsuri pentru a le asigura protecţia. Faci şi tu parte din acest grup. Vreau să-ţi desăvârşesc educaţia.

Roxelana îi mulţumi pentru bunăvoinţă.

— Stai, n-am terminat! continuă doamna Rebia. Vreau să-ţi ofer prilejul de a fi remarcată de sultan. Dacă îi trezeşti curiozitatea, vei putea primi un dar din partea sa, o haină de blană sau vreo bijuterie de mare valoare. Vei obţine propria cameră şi sclave care să te slujească. Dacă te primeşte în alcovul lui şi îi place tovărăşia ta, vei căpăta rangul de *ikbal*. Această avansare îţi va aduce noi daruri şi tratamentul rezervat favoritelor imperiale. În sfârşit, dacă te lasă însărcinată, viitorul îţi este asigurat. Vei primi un apartament şi titlul de haseki. Dacă îi dăruieşti un băiat, vei ajunge în vârf. Bebeluşul tău va face parte din familia imperială şi tu vei deveni cadână.

Doamna Rebia o privi zâmbind.

— Dacă te ajută norocul, ţi-ai putea împlini cele mai nebuneşti ambiţii! M-ai înţeles, fato?

Ochii Roxelanei scânteiară. Doamna Rebia fusese explicită, cât se poate de explicită. Dacă ipoteza ei se îndeplinea, ea, Roxelana, ar răzbuna suferinţele, umilinţele şi lacrimile Alexandrei. Va şti să folosească armele cele mai eficiente: frumuseţea şi seducţia, farmecul şi senzualitatea, graţia şi rafinamentul. Va simula dragostea, adoraţia, idolatria faţă de bărbatul căzut în mrejele ei. Cine ar îndrăzni să o acuze de ipocrizie, de lipsă de scrupule? Tătarii care o răpiseră după ce îl asasinaseră pe Stanislas? Turcii care o ţineau în captivitate, care îi violau dreptul cel mai preţios, libertatea?

— Acum fă-mi un sorbet! spuse doamna Rebia cu bunătate. Vreau să văd dacă ai învăţat amestecul care e în stare să dezmierde cerul gurii şi mirosul Înălţimii Sale.

În timp ce Roxelana manevra cu dexteritate ustensilele şi prafurile aromatizate, la uşă se auziră câteva bătăi uşoare.

Miliclia, o odaliscă foarte frumoasă care făcea parte din anturajul supraintendentei, intră, se apropie de aceasta, îi sărută tivul rochiei, apoi se îndreptă spre dulapul de unde scoase o saltea.

— Lasă salteaua aia, Miliclia, spuse agale doamna Rebia. Roxelana îţi va lua locul. Educaţia ta e încheiată. De-acum vei fi în serviciul personal al sultanei-validé.

Miliclia o privi descumpănită. Această avansare echivala cu o dizgraţie. Vizitele sultanului la Eski Serai se răreau. Gülbahar, cadâna, era de o gelozie feroce şi le împiedica sistematic pe odalisce să se apropie de el.

Miliclia îi aruncă o privire neagră Roxelanei, apoi îngenunche la picioarele doamnei Rebia.

— Vă mulţumesc cu recunoştinţă pentru tot ce aţi făcut pentru mine.

Glasul îi era frânt de emoţie. Dezamăgirea o sugruma. Mai făcu o ultimă încercare.

— Nu mai aveţi nevoie de serviciile mele?

— Mi-ai înţeles greşit cuvintele, Miliclia! Faci parte din *oda* mea. În timpul zilei, mă vei sluji ca şi până acum. Uite, ajută-mă să mă dezbrac!

— Bine, stăpână!

În timp ce Miliclia scotea dintr-un dulap o rochie de casă din mătase brodată, doamna Rebia se aşeză la măsuţa de toaletă şi îşi studie câteva clipe tenul încă neted în pofida vârstei. Miliclia puse veşmântul pe pat, apoi îşi ajută stăpâna să-şi scoată bijuteriile, vesta brodată cu aur, cămaşa şi pantalonii bufanţi. Rămasă goală, doamna Rebia se privi cu bunăvoinţă în oglindă. Corpul ei îşi păstra formele frumoase, sânii îi erau încă tari şi şoldurile nu i se îngroşaseră, aşa cum se întâmplă la anumite femei tinere. Îşi trase pe ea rochia de casă transparentă pe care i-o aduse Miliclia.

Supraintendenta făcu o piruetă cu o agilitate surprinzătoare.

— Sunt încă frumoasă, Miliclia, nu-i aşa? Bun, acum eşti liberă!

Odalisca îşi încrucişă braţele la piept, făcu o reverenţă profundă, apoi se retrase târându-şi picioarele.

— Sorbetul e gata?

— Sper să fie pe placul dumneavoastră, stăpână!

Roxelana îi aduse pe o tavă de argint şlefuit ceaşca de porţelan chinezesc din care se înălţa o aromă delicioasă. Doamna Rebia gustă, apoi dădu din cap satisfăcută.

— Excelent! Cred că o să mai vreau o ceaşcă! între timp, pregăteşte-ţi salteaua şi dezbracă-te! N-ai decât să-ţi alegi o rochie de casă din dulap!

Era un privilegiu acordat unui număr redus de fete. Gazali şi Miliclia îl avuseseră şi ele. Cu toate acestea, Roxelana se simţi stânjenită în faţa acestei femei ai cărei ochi oglindeau o lucire de cruzime. Se dezbrăcă şi simţi privirea aproape palpabilă care îi urmărea rotunjimile trupului. Când sosise în harem, doamna Rebia şi *kislar agasi* o văzuseră goală. Atunci, pudoarea ei avusese de suferit, dar înţelesese că era vorba de un ritual ce trebuia îndeplinit de toate fetele care treceau prin acest examen. Cei doi o

studiaseră cu răceala unor experţi în faţa unui trup de femeie hărăzit plăcerii sultanului.

Acum, instinctele ei la pândă îi vesteau ceva diferit. Era ca un avertisment misterios. Venea oare din cer? Dumnezeu nu o uita, deşi îşi rărise rugăciunile. Roxelana îl considerase dacă nu vinovat de nenorocirile ei, cel puţin nesimţitor la ceea ce îndura ea. Auzise că, la romanii din Antichitate, unii filosofi susţineau că zeii păgâni erau indiferenţi la suferinţele oamenilor, că destinele acestora nu îi interesau. Poate că divinitatea pe care creştinii o numeau Dumnezeu nu dădea nici ea importanţă chinurilor bieţilor oameni? Dumnezeu conducea la o adică universul, stelele, timpul, dar nu era interesat de locuitorii acestui pământ, care nu reprezentau pentru El decât nişte fire de nisip.

Toate aceste idei se învârtejeau în mintea Roxelanei, tulburată de privirile ciudate ale doamnei Rebia.

Tânăra îşi acoperi trupul cu o rochie de casă din muselină, fină şi uşoară ca o pânză de păianjen, dar care nu avea transparenţa celei îmbrăcate de doamna Rebia. Roxelana ar fi vrut să fie expansivă, exuberantă, pentru a o cuceri pe supraintendentă şi a profita de influenţa enormă a acesteia, dar nu avea curajul.

Doamna Rebia scutură un clopoţel de argint şi imediat îşi făcu apariţia o sclavă tânără.

— Ce doreşte stăpâna?

— Du-te la bucătărie şi adu-mi nişte prăjiturele!

Câteva minute mai târziu, fata se întoarse, puse pe o măsuţă joasă prăjiturile cerute, apoi se făcu nevăzută.

— Roxelana, meriţi o recompensă pentru sorbet. Am o surpriză pentru tine!

Scoase dintr-un dulap o sticlă şi două cupe din cristal de Veneţia, pe care le umplu cu un vin auriu.

— Să păstrezi secretul! spuse doamna Rebia. E un adevărat elixir. E vin din Moldova.

— Aşa surpriză mai zic şi eu! exclamă Roxelana, râzând. Nu am mai gustat vin de secole.

— Râsul te face şi mai frumoasă! E ca şi cum ţi-ar cădea pe faţă o rază de soare.

Roxelana îşi înmuie buzele în cupa cu vin.

— Ce parfum! Ce savoare! exclamă ea încântată.

— La început, Mahomed nu interzicea vinul, îi explică doamna Rebia. Invitat la un ospăţ, el a constatat că vinul încălzeşte inima, făcându-l pe om mai vesel, mai comunicativ, dar că, băut în cantitate mare, se urcă la cap şi îi face pe meseni certăreţi, agresivi, gata să se omoare între ei. Atunci, a hotărât să interzică băuturile alcoolice. Latinii aveau un dicton: *Quod licet Jovi non licet bovi*. Adică ceea ce îi este îngăduit lui Iupiter nu le este îngăduit animalelor de povară. Sultanul bea vin şi aproape toţi demnitarii beau şi ei.

Interdicţia este pentru plevuşcă. De acum înainte, vei face parte dintre cei importanţi. Ţi-o făgăduiesc!

Prăjiturile sărate aţâţau setea. Vinul încălzea inima Roxelanei care simţea nevoia să râdă şi să-şi dezvăluie visurile şi dorinţele.

— Te-ai schimbat mult, micuţo, de când ai devenit de-a noastră. Feminitatea ţi-a înflorit. Dar, ca să-l cucereşti pe sultan, nu e suficient să cânţi din gură şi la diverse instrumente şi să dansezi. Trebuie să-ţi îndeplineşti impecabil obligaţiile. Trebuie să-l ajuţi să se îmbrace şi mai ales să se dezbrace, să-l însoţeşti la baie, să-l săpuneşti, să-l parfumezi, să îndrăzneşti să faci – ca din întâmplare – nişte gesturi care să-l excite, să-i sugereze gândul de a te poseda...

Doamna Rebia se urcă în patul ei mare.

— Vino lângă mine, Roxelana! Să-ţi arăt ce trebuie să faci ca să obţii victoria. Întinde-te pe pat! închipuie-ţi că tu eşti sultanul, că eşti preocupat de problemele politice şi că mintea îţi umblă în altă parte. Eu sunt Roxelana, adică îţi iau locul... îi scoţi papucii, îi mângâi tălpile, apoi le acoperi de sărutări...

Doamna Rebia executa cu o încetineală studiată gesturile recomandate.

— Apoi îndrăzneşti mai sus, plimbându-ţi buzele pe picioarele lui, spre genunchi. În acelaşi timp, cu mâinile îi dezlegi cordonul halatului... Aşa... Apoi urci mai departe, aproape imperceptibil, cu gura fierbinte deasupra genunchilor... E un ritual...

Roxelana nu îndrăznea să facă nicio mişcare. Fiori de voluptate îi urcau din tălpi, inundându-i fiinţa cu o plăcere intensă. Simţea gura expertă a doamnei Rebia străbătându-i părţile cele mai tainice ale trupului. Unde ameţitoare o duceau spre culmile excitaţiei. Ajutată şi de efectele vinului, se lăsă în voia buzelor arzătoare care o aruncau într-un vârtej senzual, spre o explozie ce se anunţa deja, şi care o făcu să geamă, învinsă şi supusă...

9

Noaptea acoperea cu vălurile ei negre Yeni Serai, reşedinţa imperială a lui Soliman, supranumit Suveran al Suveranilor, împărţitorul de Coroane Monarhilor Globului, Umbră a lui Dumnezeu pe pământ, Împărat al Orientului şi al Occidentului şi Augustă Maiestate. Toate aceste titluri şi multe altele încă figurau pe documentele oficiale şi pe scrisorile pe care padişahul le trimitea regilor şi împăraţilor Europei, Asiei şi Africii.

La ora aceea târzie – când turcii se închideau în casele lor, întrucât circulaţia nocturnă le era interzisă oamenilor de rând – ferestrele înalte de la dormitorul sultanului erau deschise şi luminate. Fluturii atraşi de lumină se strecurau în odaia fastuoasă şi descriau cercuri în jurul celor patru candelabre de aur cizelate, păzit fiecare de câte un icioglan.

Pereţii acoperiţi de faianţă cu peisaje înflorate, stilizate, inspirate din grădinile palatului creau un decor paradisiac. Lespezile de marmură ale pardoselii dispăreau sub covorul de Tabriz, în culori calde.

În patul mare, cu coloane sculptate şi aurite, sultanul Soliman dormea alături de prietenul său Ibrahim. Sub cearşafurile de mătase brodată, ambii erau goi.

Icioglanii care vegheau somnul stăpânului aveau sarcina de a stinge candelabrele de lângă pat, pentru ca lumina să nu-i bată în faţă. Lui Soliman nu îi plăcea să doarmă pe întuneric. Deseori, era bântuit de coşmaruri care îl făceau să se trezească scăldat în sudoare şi gâfâind.

Şi în noaptea aceasta, scoase brusc un strigăt gutural şi deschise ochii, cuprins de o nelinişte care îl făcu să se înfioare. Visase că un mut din garda tatălui său îi petrecuse un laţ în jurul gâtului şi îl sugruma. Icioglanii stăteau nemişcaţi, cu frunţile plecate. Aveau consemnul de a nu se clinti din loc atâta vreme cât sultanul nu le poruncea să o facă.

Alarmat de strigătul padişahului, Ibrahim se ridică şi îngenunche lângă el.

— Ce-aţi păţit, Înălţimea Voastră?

Soliman îşi ridică ochii tulburi spre prietenul său. Figura sa uscăţivă, cu trăsături marcate, nasul coroiat, gâtul lung şi subţire, trupul slab şi gol nu îi dădeau o înfăţişare prea impunătoare. Rătăcit, îşi luă capul în mâini.

— Iar începe!

Ibrahim le făcu semn icioglanilor să iasă. Apoi, chipul de o frumuseţe fascinantă îi fu iluminat de un zâmbet.

Când rămaseră singuri, îşi tutui stăpânul, respectând – ca de obicei – dorinţa acestuia.

— Ştii bine că sunt doar nişte fantasme!

— Fantasme care pentru mine capătă consistenţa unor realităţi!

— Visuri, Soliman! Visuri rele, de acord! Dar nu trebuie să uiţi că nimic nu te mai poate ameninţa! Eşti stăpânul imperiului!

Sultanul gemu:

— Deşi a murit, tatăl meu mă urmăreşte pretutindeni! Nu numai în vis! Uneori, nu reuşesc să cred că sunt sultan. Simt prezenţa tatălui meu de parcă ar sta în spatele meu, ca şi cum mi-ar pândi toate mişcările, ca şi cum ar vrea să mă înjunghie pe la spate!

Îl vedea din nou pe cel care îl zămislise, necruţătorul Selim I, care îşi ucisese trei dintre cei patru fii, doi fraţi şi patru nepoţi. Teoretic, Selim voise să elimine concurenţa lui Soliman, moştenitorul pe care îl alesese, ca să-l scutească de războaiele civile fratricide.

Viziunea chipului aspru şi rău al lui Selim, a ochilor săi plini de ură şi a gurii strâmbate de un rictus înspăimântător îl obseda. Ce fantasme îl îmboldiseră pe bătrânul sultan să vrea să-şi ucidă ultimul fiu? Probabil că-şi pierduse minţile, fiindcă, odată Soliman otrăvit, dinastia Osmanlî s-ar fi stins fatalmente. O nebunie lentă îi cuprindea treptat mintea. Nu le poruncise el oare gărzilor sale, postate în faţa patului în care agoniza, să taie cu iataganele capul Marii Doamne în negru când aceasta avea să vină să-l ia?

Soliman oftă. Ibrahim îl ajuta să-şi domolească angoasele, să-şi recapete echilibrul. Prietenia lor se născuse de la începutul adolescenţei, iar pentru sultan, prietenia, adevărata prietenie, presupunea afecţiunea, tandreţea şi sentimentul iubirii. Nimic şi nimeni nu îi putea despărţi. Soliman îşi găsise în Ibrahim un alter ego. În timp ce în jurul său nu vedea decât oameni respingători, prefăcuţi, lacomi de bani şi de putere, Ibrahim întruchipa devotamentul şi detaşarea de orice interes egoist.

Padişahul ştia că mama sa, Hafsa Hatun, dezaproba intimitatea dintre el şi acest „sclav”. În mai multe rânduri, ea îl admonestase, reproşându-i încrederea pe care i-o acorda lui Ibrahim şi repetându-i că poziţia sa înaltă nu îi îngăduia să aibă favoriţi care să-l poată trăda. Soliman o privea cu indulgenţă. Ea, care nu avusese niciodată norocul de a cunoaşte adevărata prietenie, nu era în stare să înţeleagă. Avea convingerea că Ibrahim îi purta noroc. Când sultanul, tatăl lui, îi trimisese cămaşa aceea otrăvită ce trebuia să-i pună capăt zilelor, prietenul său avusese ideea de a-l pune pe un paj să o îmbrace, pentru a o verifica. Vigilenţa sa dăduse roade. După ce executase ordinul, pajul se prăbuşise, ucis instantaneu de otravă.

În ciuda acestei dovezi de loialitate, Hafsa Hatun persista să susţină că Ibrahim constituia un motiv de îngrijorare. Era ridicol! În realitate, el, Soliman, se temea de propriile slăbiciuni. De peste un an, îşi încinsese sabia lui Osman fără a-şi fi trimis armatele împotriva duşmanilor Semilunii, complăcându-se într-un soi de *dolce farniente* ce încălca tradiţiile războinice ale osmanlâilor.

Ideea că tatăl său extinsese imperiul anexând Egiptul şi Siria îi dădea o senzaţie de frustrare. În ciuda testamentului lui Selim, care îi lăsa drept sarcină atacarea creştinătăţii, nu reuşea să stabilească momentul acţiunii. Hotărî să pună capăt letargiei, să-şi demonstreze capacităţile de suveran, de cuceritor şi de demn urmaş al lui Osman, întemeietorul dinastiei lor victorioase.

Îşi întoarse capul spre Ibrahim, care îl privea cu înţelegere. Aprecia nespus discreţia acestuia şi ştiinţa de a nu-i tulbura firul gândurilor. Soliman zâmbi şi îl bătu uşor pe umăr.

Zorile luminau cerul senin. Prin ferestre pătrundea aerul proaspăt al dimineţii. Deodată, liniştea fu tulburată de un marş oriental, cântat de fanfara militară a gărzilor seraiului.

— A început o nouă zi! spuse sultanul.

Ibrahim sări gol din pat şi îmbrăcă un halat.

— Acum o şterg! Datoria înainte de toate!

Ieşi pe o uşă laterală ca să facă o baie şi să-şi pună uniforma impunătoare de supraintendent al camerei particulare a sultanului. Ca de obicei, îşi începu ziua supraveghind ceremonialul de sculare a padişahului.

Ibrahim nutrea faţă de Soliman o veneraţie şi un devotament neştirbite, ceea ce nu îl împiedica să aibă o părere proastă faţă de turci. Grec de obârşie, el dispreţuia

acest popor de crescători de oi şi de cămile venit din Asia Centrală, care maimuţărea jalnic rafinamentele culturii şi civilizaţiei milenare ale unui imperiu cucerit prin forţa armelor. Judecata aceasta nu se răsfrângea şi asupra lui Soliman, al cărui sânge turcesc se subţiase până la a-şi pierde orice urmă de autenticitate ca urmare a încrucişării aproape a tuturor strămoşilor săi cu sclave creştine.

În timp ce tinerii icioglani goi îl spălau, îl masau, îi rădeau capul, îl epilau şi îi tăiau unghiile în *hammam*-ul său, Soliman se gândea la toate capetele încoronate occidentale care îl tratau cu dispreţ.

Din fericire, dezbinările lor politice erau atât de accentuate, încât putea să-i surprindă separat şi să-i atace pe rând. Mai exista un factor care slujea scopurilor sale. Protestanţii subminau temeliile propriilor guverne, şubrezind creştinătatea în faţa expansiunii turceşti. Luther, schismaticul acela german, nu proclamase oare că, luptând cu turcii, creştinii se revoltau împotriva Domnului, care le pedepsea păcatele prin intermediul Islamului?

Aliaţi, regii Occidentului i-ar fi putut alunga pe turci din Europa. Noul papă, Adrian, de origine olandeză, se străduia în zadar să organizeze o cruciadă împotriva Islamului.

Cu mintea plină de planuri de cucerire, părăsi *hammam*-ul şi se întoarse în apartamentul său, îmbrăcat încă în halat. Acolo găsi masa pusă pentru micul-dejun: pâine, salată, dulceaţă, fructe şi sorbeturi. O mică armată de icioglani se agita în jurul său, condusă de primul paharnic, asistat de maestrul sorbetului şi de degustătorul-şef.

Ibrahim, protocolar, supraveghea activitatea personalului, într-o odaie învecinată cânta în surdină o orchestră de coarde.

Odată micul-dejun încheiat, începu ritualul toaletei împăratului. Paznicul Garderobei îşi făcu apariţia, urmat de un şir de icioglani care aduceau numeroasele veşminte potrivite cu programul zilei. Marele maestru al Turbanului şi paznicul Bijuteriilor sosiră şi ei. Înfăşurarea fesului padişahului cu metri de muselină albă cu pliuri impecabile, pentru a da turbanului proporţii impunătoare, şi împodobirea sa cu un mănunchi de pene şi cu bijuterii în armonie cu ansamblul vestimentar implicau o vastă experienţă.

În timp ce doi tineri icioglani umpleau două pungi – prima cu douăzeci de ducaţi de aur şi a doua cu o mie de aspri de argint – pe care le prinseră de cingătoarea sultanului, intră un paj care îl anunţă pe marele vizir Piri Paşa.

Soliman făcu o figură uimită.

— Aşa de dimineaţă?

— Excelenţa Sa cere o audienţă urgentă, Înălţimea Voastră.

— Să intre!

Bătrânul Piri Paşa, omul de încredere al sultanului şi unul dintre ultimii mari demnitari de origine turcă, reuşise ca prin minune să-şi păstreze postul în faţa valului de *devşirmi* – sclavi creştini educaţi la înaltele şcoli ale seraiului – care acaparau treptat toate funcţiile importante ale Imperiului.

Piri Paşa intră şi se prosternă în faţa tânărului său stăpân. Înalt, subţire, ridat, cu ochi pătrunzători şi scânteind de energie, bătrânul emana un aer ascetic. Inamicii săi nu-i puteau ierta că este singurul mare vizir al răposatului sultan Selim I care supravieţuise vechiului regim şi nu sfârşise cu capul pe butuc.

— Piri, azi eşti foarte matinal!

Marele-vizir îşi stăpânea cu greu furia. Mâinile îi tremurau şi ochii umbriţi de sprâncenele stufoase aruncau fulgere.

— Înălţimea Voastră personal şi Imperiul Otoman au suferit un grav afront!

Soliman se întunecă la faţă. Marele-vizir bătu din palme şi intră un paj, ducând o boccea mică din piele.

— Desfă-o! porunci Piri.

Pajul puse bocceaua pe covor şi o deschise, dând la iveală două urechi şi un nas tăiate şi mânjite de sânge închegat.

— E tot ce-a mai rămas din diplomatul Înălţimii Voastre, trimis la regele Ludovic al II-lea al Ungariei pentru a-i cere tributul anual pe care ni-l datorează.

Mâna Sultanului se încleştă pe mânerul săbiei sale încovoiate.

— Convoacă de urgenţă Divanul, Piri Paşa! Şi să tacă muzica!

Mai aruncă o privire la conţinutul boccelei, apoi, scrâşnind din dinţi, ieşi, urmat de Ibrahim şi de marele şambelan. Traversă cu un pas alert cea de-a treia curte, unde nu aveau acces decât demnitarii şi cei din Casa Imperială, trecu pe sub bolta de marmură a Porţii Fericirii şi înaintă spre cea de-a doua curte, unde îl aştepta calul înveşmântat. Soliman sări în şa.

— La Eski Serai! porunci el pe un ton imperios.

De când primise bocceaua, buna-dispoziţie i se spulberase.

Dădu pinteni calului, apoi porni în galop, cu întreaga escortă pe urmele sale. Cavalcada străbătu la iuţeală prima curte, în timp ce o companie de ieniceri prezenta armele, iar trompetele sunau „Glorie sultanului”.

Soliman şi suita sa străbătură în galop uliţele întortocheate care duceau la Eski Serai. Trecătorii, căruţele, litierele se lipeau de ziduri să nu stânjenească înaintarea cortegiului imperial. Sosirea inopinată a lui Soliman aduse haremul în stare de efervescenţă. Salutat cu slugărnicie de eunuci, care evacuau rapid coridoarele, sultanul urcă direct la apartamentele sultanei-validé, care îl primi bucuroasă, dar şi uşor îngrijorată de această intrare neaşteptată.

Sultanul o sărută pe Hafsa Hatun.

— Sunt tare bucuroasă că te văd! Ai fost la Gülbahar?

— Nu! Cu tine vreau să vorbesc, mamă!

— Gülbahar se va supăra de încălcarea protocolului!

— Deocamdată, mamă, puţin îmi pasă de protocol. Sunt în joc probleme mai grave.

Soliman îi aduse la cunoştinţă ce păţise diplomatul turc trimis la regele Ludovic al II-lea.

— Am convocat deja Divanul ca să-l anunţ că declar război Ungariei. Am vrut să capăt mai întâi binecuvântarea ta. O să-i fac să muşte ţărâna pe toţi aceşti suverani creştini care ne provoacă plini de obrăznicie. O să îngenunchez Europa şi o să transform toate catedralele ei în moschei. Ca şi Tamerlan, strămoşul tău, o să-i vâr pe regi şi pe prinţi în cuşti de fier. Ţi-o făgăduiesc!

Căzu într-un genunchi în faţa mamei sale, care îşi aşeză mâinile pe creştetul lui, făcu o scurtă rugăciune, după care se aplecă şi îl sărută pe frunte.

— Allah îţi va duce armatele la victorie, fiule!

Se ridică şi îi sărută mâna ridată.

— Acum, du-te grabnic la Gülbahar, fiule! Cu siguranţă a fost înştiinţată de venirea ta şi se frământă aşteptându-te. O neglijezi! O să te cert! Ibrahim, omul ăsta de nimic, e un obstacol între nevasta ta şi tine!

Privirea lui Soliman se aspri.

— Nu-i judeca pripit şi părtinitor pe cei care-mi sunt devotaţi şi-mi execută orbeşte ordinele! Asta trebuie să-ţi fie de ajuns!

O salută şi ieşi. Conflictul care se ivise între ei din pricina lui Gülbahar îl irita. Recunoştea că atitudinea sa faţă de nevasta lui nu era ireproşabilă. Între datoria conjugală şi dragoste intervin uneori diferenţe. Soliman nu-şi putea explica schimbarea suferită de sentimentele sale faţă de Gülbahar, care îi devenise indiferentă. Şi totuşi, o iubise. Dar crizele ei de gelozie şi faptul că se plângea necontenit că este neglijată îl exasperau. Gülbahar voia să-l îndepărteze de Ibrahim, fără a înţelege că voia imposibilul.

Intră în silă la Gülbahar. Femeia se gătise cu cele mai frumoase veşminte. Deşi se fardase cu grijă, chipul tras o urâţea. Gura avea o expresie amară. Gülbahar i se aruncă plângând la piept.

— De trei săptămâni n-ai mai venit să mă vezi, strigă ea cu glasul frânt. O, stăpâne mult-iubit, te aşteptam în fiecare seară, sperând că uşa se va deschide,

lăsându-te să intri! Lacrimile îmi şiroiau pe obraji! Nu primeam niciun semn din partea ta, adoratul meu!

Vru să-i desfacă cingătoarea, dar el o opri cu un gest brutal.

— Lasă asta! Am venit să-ţi spun că plec! E război! Voiam să-mi iau rămas-bun şi să-i sărut pe copii înainte de-a părăsi Constantinopolul!

Dezamăgită, Gülbahar îşi plecă faţa ca să-şi ascundă lacrimile.

— Speram că...

Nu-şi sfârşi cuvintele.

— Hai să-i vedem pe copii! spuse el, pentru a pune capăt scenei.

— Copiii dorm încă!

Posesivă, Gülbahar i se agăţă de braţ. Intrară într-o odaie aflată în penumbră, cu ferestrele acoperite aproape complet de draperii, unde doi băieţi şi o fetiţă blondă dormeau. Inima sultanului se umplu de tandreţe.

— Şi Mustafa? întrebă ea. De când mi l-ai luat, mi-e tare dor de el.

— Trebuie să înţelegi că la vârsta lui nu-i mai este îngăduit să stea agăţat de fustele tale. Acum e bărbat. Mustafa a plecat în zori împreună cu pajii la tabăra de instrucţie militară. Primul meu născut va fi un bun soldat, adăugă el cu mândrie. A moştenit toate calităţile înaintaşilor săi... Cât lipsesc, să ai grijă de copii. Vreau să-i găsesc sănătoşi!

— Nu trăiesc decât pentru tine şi pentru ei, stăpânul meu adorat!

Cuprins de un sentiment de vinovăţie, sultanul îşi repeta fără încetare că ea era mama copiilor săi şi că îi datora respect şi afecţiune. Era oare adevărat că Ibrahim îl îndepărta de ea, aşa cum îi reproşa sultana-validé? Nu! Relaţiile sale cu Ibrahim existau dinaintea intrării lui Gülbahar în viaţa lui. La început, o iubise pe femeia-aceasta cu înflăcărare; să fi fost doar atracţia faţă de ceva nou?

O sărută cu o căldură afectată. Pe drumul de întoarcere, în timp ce parcurgea în galop străzile foarte circulate la această oră, privirile îi căzură asupra trecătorilor prost îmbrăcaţi, a caselor de lemn, urâte, părăginite, cu tencuiala căzută, şi îşi aminti o frază a împăratului Octavian August: „Am găsit o Romă făcută din cărămidă şi am transformat-o într-una din marmură.” Fu cuprins de o ruşine mai mare decât mândria. Osmanlâii cuceriseră un Bizanţ din marmură şi îl transformaseră într-unul din lemn.

Un ambasador îi dăruise, printre alte obiecte minunate, un album înfăţişând edificiile Romei: palate, biserici, temple, arcuri de triumf, fântâni monumentale. Fusese frapat de opera lui Michelangelo şi îndeosebi de planurile sale arhitecturale. Ar trebui să-l invite la Constantinopol şi să-i încredinţeze transformarea acestei aglomerări de cocioabe într-o metropolă mai frumoasă decât Roma. Pentru străini, Constantinopol, văzut îndeaproape, era extrem de dezamăgitor. Casele de lemn, sărace, mici şi lipsite de stil se deosebeau doar prin culoarea lor, ale turcilor fiind roşii şi galbene, ale armenilor cenuşiu-deschis, ale grecilor, cenuşiu-închis, şi ale evreilor, mov. Palatele celor câtorva demnitari – aşa-zisele palate – nu aveau nimic somptuos sau solid. Toţi aceşti înalţi dregători ştiau că, după moartea lor, toate avuţiile pe care le agonisiseră aveau să sporească tezaurul sultanului. Copiii lor nu moşteneau decât o parte infimă din aceste averi, şi asta doar dacă aveau noroc, întrucât cei mai mulţi ajungeau în stradă când părintele lor îşi sfârşea zilele strangulat de slugile mute ale Sultanului, iar toată averea le era confiscată.

Moscheile, considera Soliman, erau singurele clădiri ce meritau admirate. Dacă te gândeai bine, nici măcar palatul imperial nu putea fi considerat o capodoperă arhitecturală. Yemi Serai nu era alcătuit decât din câteva pavilioane şi trimitea mai degrabă cu gândul la o tabără militară. Zidurile întunecate şi înalte ale incintei împiedicau o privelişte de ansamblu. Prima curte, mărginită de clădiri utilitare, era lipsită de frumuseţe. Cea de-a doua, care includea şi bucătăriile, răspândea mirosuri ce ajungeau uneori în sala Divanului. Pavilioanele imperiale ale celei de-a treia curţi erau construite la nimereală, fără niciun plan. De multă vreme, Soliman îşi dorea să transforme Yeni Serai şi să-i redea Constantinopolului fosta splendoare.

La intrarea sultanului, demnitarii se prosternară cu umilinţă. Fosta odaie, în care răposatul lui tată prezida întrunirile înalţilor dregători, i se păruse întotdeauna

meschină. Soliman era mândru de noua sală a Divanului, reconstruită la iniţiativa sa. Lambriurile amplu sculptate şi încrustate cu nestemate, candelabrele de aur, tavanul ornat cu stucaturi, podeaua cu lespezi de marmură şi covoarele persane ofereau o privelişte minunată.

Actor experimentat, sultanul străbătu sala cu un pas lent, măsurat şi se aşeză pe tronul instalat în mijlocul unei estrade acoperite cu un covor întins de mătase. Tăcut, îşi plimbă peste adunare privirea rece, severă, dominatoare, care îi făcea să se înfioare şi pe cei mai vechi dregători ai săi.

Cu glas puternic, enunţă solemn unul dintre preceptele tatălui său, sultanul Selim I:

— Dominaţia este ca o nevastă, hărăzită celui ale cărui buze nu pălesc sub sărutul muşcător al unei săbii. Trăsnetele noastre trebuie să se abată asupra creştinătăţii occidentale. Ungaria este primul nostru ţel. O dată ce această ţară va fi zdrobită, inima Europei va fi a noastră. Tânărul rege Ludovic al II-lea ar fi făcut mai bine să ne plătească tributul pe care ni-l datora. Ar fi evitat astfel un război care o să-l coste scump! Foarte scump! Vom începe această campanie cu asediul Belgradului!

Ferhat Paşa, general şi vizir, luă cuvântul:

— Mă alătur hotărârii voastre, Înălţimea Voastră. Trebuie să adaug însă faptul că gloriosul vostru înaintaş, Mehmed I, a fost înfrânt în faţa Belgradului.

Soliman nu-şi pierdu calmul. I se părea că Ferhat uza şi abuza de calitatea sa de cumnat. Îl suspecta de mult că trage sfori pentru a-i submina autoritatea. Sultanul dispunea de informaţii conform cărora Ferhat nu fusese străin de ultima tentativă de asasinare comisă de Selim I la adresa lui. Din lipsă de dovezi, cedase în faţa implorărilor surorii sale Malfiruz şi ale mamei lui şi ştersese totul cu buretele.

Soliman vorbi din înaltul tronului său:

— Te temi cumva de o înfrângere?

Ferhat simţi primejdia.

— Sigur că nu! Am vrut doar să subliniez că forţele noastre trebuie să fie suficient de importante ca să nu ne temem de un nou eşec.

Soliman replică pe un ton ponderat:

— Am studiat de mult toate variantele. O înfrângere este, practic, imposibilă. Nu vor fi niciodată întrunite condiţii mai bune pentru înfrângerea Belgradului.

Demnitarii aprobară fără ezitare intrarea imediată în război. Voinţa lui Soliman întrunea întotdeauna majoritatea. Cine ar fi îndrăznit să-l contrazică?

— Ordon mobilizarea generală a armatelor noastre! spuse sultanul. Trimiteţi fără întârziere poruncile mele tuturor guvernatorilor din provincie şi tuturor vasalilor imperiului nostru! Războiul Sfânt e declarat!

10

După ce gândise mai multe planuri de a părăsi haremul, toate irealizabile, Roxelana a înţeles că şansele de a evada sau de a fi răscumpărată erau nule.

Atunci renunţă definitiv la identitatea Alexandrei şi intră în pielea Roxelanei. Era hotărâtă să interpreteze acest nou personaj cu un succes deplin. Comportamentul ei amabil faţă de supraintendentă nu era rezultatul unei simple întâmplări, nici al exigenţei exclusive a doamnei Rebia, ci al unui concurs de împrejurări savant orchestrat de Roxelana.

Doamna Rebia îi oferea câteva avantaje: dreptul de a-şi alege cele mai frumoase rochii, parfumurile cele mai încântătoare, vinurile şi mâncărurile cele mai rafinate şi ceva mai mulţi bani pentru a-şi cumpăra obiectele de lux pe care furnizorii Curţii le expuneau pe mese turnante dotate cu paravane care le ascundeau privirilor.

Aceste privilegii atrăgeau după sine şi inconveniente. Cele mai multe fete o ocoleau. Unele pretindeau că era iscoada doamnei Rebia, deşi această părere nu se baza pe nicio dovadă. Roxelana profita de avantaje şi nu lua în seamă criticile. Pentru

ea, odaliscele nu mai existau. Amintirea lui Güzel şi a lui Gazali era încă vie în memorie. Sfârşitul lor tragic fusese pentru ea o lecţie vie care o ajuta să-şi croiască drumul prin această junglă de femei.

Datorită spiritului ei de observaţie şi cunoaşterii firii umane, doamna Rebia reuşise să descopere personalitatea fetei, ambiţia şi voinţa sa de a-şi atinge scopul. Interesul pe care i-l arăta Roxelanei era nutrit de obsesia propriului viitor. Doamna Razgie, paznica bijuteriilor, câştigase simpatia lui Gülbahar, devenind omul ei de încredere. Dacă se întâmpla ca sultanul Soliman să moară subit, prinţul Mustafa – fiul lui Gülbahar – îşi urma tatăl la tron, Hafsa Hatun era îndepărtată şi actuala primă cadână îi lua locul. În ce o priveşte, doamna Rebia şi-ar fi pierdut automat poziţia, care i-ar fi fost luată de doamna Razgie, şi chiar risca să-şi sfârşească zilele în Puţul Plângerii, deoarece Gülbahar avea să o facă să plătească scump devotamentul faţă de Hafsa Hatun.

Ca să nu ajungă în această situaţie, trebuia să pregătească terenul pentru a se pune la adăpost. De multă vreme căuta o fată care să poată deveni instrumentul de realizare a planurilor ei. Se părea că Roxelana îndeplinea toate condiţiile. Pentru a pecetlui relaţiile lor afective, o vârâse în patul ei. Sprijinul lui *kislar agasi* îi îngăduia să ducă la bun sfârşit această politică.

— Mahmud, nu crezi că ar fi momentul să ne gândim la o promovare a Roxelanei?

— M-am gândit şi eu la asta, spuse el.

— Gelozia lui Gülbahar ne-ar putea pune obstacole, adăugă ea, ştiind că relaţiile dintre supraveghetorul general al fetelor şi prima cadână nu erau dintre cele mai bune.

Kislar agasi legănă uşor smaraldul în formă de pară.

— Gülbahar? Nu mai prezintă niciun pericol. Sultanul dă semne de oboseală sau tendinţele sale homosexuale sunt pe cale să prevaleze.

— Greşeşti, Mahmud! Soliman este în realitate un afemeiat. Nu uita că a crescut sub ochii mei.

— Vrei să spui că e bărbatul unei singure femei! Isprăvile sale amoroase din harem sunt practic nule, Rebia. Lasă-mă să mă gândesc, continuă *kislar agasi*. Da! Să o alegem pe Roxelana este o idee excelentă! Doar că Gülbahar o să se uite chiorâş la ea şi o să încerce să i se pună de-a curmezişul. Dar există şi o cale mai comodă, sultana-validé!

— Cred că te înşeli. Sultana-validé o sprijină pe Gülbahar pentru a-l contracara pe Ibrahim.

— Dar se gândeşte şi la plăcerea fiului ei.

Un zâmbet fin flutură pe buzele doamnei Rebia.

— Fata care îi pregăteşte sorbetul e bolnavă. De ce să n-o înlocuim provizoriu cu Roxelana? Să vedem ce zice bătrâna!

— Are mare încredere în tine, Rebia!

— Bazează-te pe mine, *kislar agasi*! O să te ţin la curent.

În aceeaşi zi, doamna Rebia se înfăţişă sultanei-validé Hafsa Hatun şi o înştiinţă despre îmbolnăvirea celei care îi pregătea sorbetul.

— Până când se face bine, îi propun Înălţimii Voastre o înlocuitoare care nădăjduiesc că o va satisface. Am educat-o eu însămi.

Sultana-validé oftă.

— La vârsta mea, nu îmi prea plac schimbările. Dar dacă trebuie... Cum o cheamă?

— Roxelana, Înălţimea Voastră! E o fată mereu cu zâmbetul pe buze.

Hafsa Hatun dădu din cap.

— Puţină veselie o să-mi facă bine. Mă frământ destul din pricina fiului meu. Ştiu că se va întoarce victorios, dar nu pot să nu fiu îngrijorată!

Doamna Rebia îi înţelegea neliniştea.

Înainte de a o prezenta noii sale stăpâne, *kislar agasi* şi doamna Rebia îi dădură Roxelanei ultimele instrucţiuni legate de noua ei însărcinare. În afară de atribuţiile

domestice, avea datoria de a sta cu ochii şi cu urechile la pândă, observând totul, şi de a face rapoarte zilnice şefului eunucilor negri şi doamnei Rebia.

— Trebuie să înţelegi, Roxelana, că mai-marii acestui imperiu au în jurul lor prieteni, dar mai ales duşmani care pândesc din umbră, aşteptând să lovească.

Kislar agasi îi vorbea cu solemnitate, privind-o în albul ochilor. Roxelana asculta instrucţiunile, zâmbind cu placiditate şi înclinând fruntea la sfârşitul fiecărei fraze.

— Eşti pusă la încercare! adăugă el. Cel mai mic pas greşit te poate costa capul!

Doamna Rebia interveni pentru a destinde atmosfera:

— Roxelana n-o să ne dezamăgească, Mahmud!

Şefului eunucilor negri îi plăcea să le terorizeze pe odalisce cu ameninţările sale, făcând să le îngheţe sângele în vene şi să li se ridice părul în cap, ca şi cum, din cauză că impotenţa sa sexuală îl împiedica să se bucure de fetele acestea frumoase care se aflau la discreţia lui, se bucura mental de spaima lor. De data aceasta răspunse însă cu amabilitate.

— Aşa sper şi eu!

Pentru el, Roxelana era o enigmă vie. Fata îi arăta un respect neştirbit, îi executa ordinele cu precizie şi îl privea cu veneraţie. Cu toate acestea, simţea instinctiv că această fată, docilă la prima vedere, era alunecoasă ca un şarpe.

Prima întrevedere dintre sultana-validé şi Roxelana se desfăşură în prezenţa doamnei Rebia.

— Pregăteşte-ne un sorbet, fetiţo! porunci simplu Hafsa Hatun. Vreau să văd de ce eşti în stare!

În timp ce Roxelana doza cu grijă ingredientele unui sorbet ce trebuia să atingă culmile rafinamentului – doamna Rebia o învăţase câteva formule imbatabile –, fata o privea pe furiş pe sultana-validé, pe care o vedea de aproape pentru prima oară.

Fiica lui Mengli Ghirei se distingea prin trăsăturile ei mongoloide. Se ţinea dreaptă, aproape rigidă. Preocupată de război, se temea ca fiul ei, din dispreţ faţă de moarte, să nu se expună excesiv focului inamic.

Pentru a-i alunga aceste gânduri sumbre, doamna Rebia îi vorbi de astrologul Curţii, care prezisese o mare victorie turcă şi un triumf răsunător al sultanului.

— N-am deloc încredere în şarlatanii ăştia! exclamă sultana-validé. Îi duc de nas pe suverani şi demnitari!

Roxelana prezentă pe o tavă de aur ceştile de porţelan chinezesc. Hafsa Hatun adulmecă parfumul, gustă băutura şi îi aspiră aroma.

— Bun! Foarte bun! De-acum, micuţo, îţi încredinţez sarcina temporară de a servi sorbetul. Ca întotdeauna, doamna Rebia ştie să-şi aleagă oamenii.

Aşa cum fusese învăţată, Roxelana sărută papucul sultanei-validé, care îi zâmbi cu bunătate.

— Poţi să pleci, fetiţo!

Roxelana se retrase de-a-ndăratelea, sub privirile mulţumite ale doamnei Rebia, şi închise încet uşa. Pe coridor, care era gol în clipa aceea, făcu o piruetă, învârtindu-se într-un picior, ca o balerină în faţa publicului. Mai înaintase cu o treaptă. Satisfacţia era totuşi destul de săracă. Funcţia de servitoare a unei femei bătrâne, chiar dacă aceasta era mama Marelui Stăpân, nu reprezenta tocmai o situaţie strălucită. Nu era însă decât începutul.

La Eski Serai, curierii aduceau aproape zilnic ultimele ştiri de pe câmpul de luptă, aşteptate cu nerăbdare de sultana-validé şi de Gülbahar. Astfel, Roxelana află despre înaintarea irezistibilă a marii armate spre Belgrad. Cavalerii achingii, trupe neregulate care acopereau flancurile, jefuiau, incendiau şi îi alungau ca pe nişte animale sălbatice pe necredincioşii creştini. În timp ce marele-vizir Piri Paşa, în fruntea ienicerilor şi a spahiilor, îşi continua marşul spre Belgrad, Ahmed Paşa, al doilea vizir, lua cu asalt Sabacul, aflat pe Sava, iar Mehmed Paşa traversa Transilvania pentru a face joncţiunea cu Piri Paşa.

Entuziasmată de vitejiile fiului ei, Hafsa Hatun le informă pe doamnele de onoare că asediul Belgradului începuse printr-un intens bombardament al artileriei instalate la confluenţa Savei şi a Dunării. Asupra zidurilor oraşului fuseseră declanşate atacuri de o violenţă extremă. Pentru a asigura spatele frontului, Sultanul construise un pod peste Sava, care fusese distrus după puţin timp de apele crescute din cauza ploilor şi reconstruit în opt zile. Soliman îşi liniştea mama şi nevasta afirmând că tabăra turcă era atât de bine organizată şi el însuşi atât de ireproşabil servit, încât ducea o viaţă liniştită şi confortabilă, ca şi cum s-ar fi aflat la Constantinopol.

După câteva săptămâni, sosi în sfârşit vestea cea mare. Belgradul – oraşul fortificat care respinsese forţele lui Murad, şi apoi pe ale lui Mehmed al II-lea – căzuse în mâinile turcilor. Soliman nu ascunse faptul că această victorie fusese înlesnită de trădarea celor câţiva dezertori unguri, care le indicaseră generalilor otomani punctele slabe ale citadelei care avea renumele de a fi inexpugnabilă. După douăzeci de atacuri ucigătoare, ultimii patru sute de supravieţuitori ai garnizoanei se predaseră. În ciuda promisiunii sultanului, ei fuseseră masacraţi de ienicerii cuprinşi de furie. Soliman ar fi preferat să-i aducă în lanţuri la Constantinopol pentru a-şi evidenţia victoria, dar turcii, scria el, sunt nişte cuceritori cu sânge fierbinte şi lipsiţi de răbdare.

La Eski Serai, victoria padişahului fu sărbătorită prin mari petreceri. Sultana-validé făcu daruri costisitoare întregului personal al casei. Roxelana, servitoarea de sorbet, primi un inel împodobit cu un rubin, iar doamna Rebia, un mantou din blană de jder.

În schimb, în locuinţa cadânei Gülbahar domnea îngrijorarea, deoarece ultimii trei copii ai sultanului se îmbolnăviseră. La început, boala fusese considerată de către medicii Curţii destul de uşoară; febra, durerile de cap şi cele musculare păreau să indice o răceală vindecabilă după câteva zile de odihnă. Apoi însă izbucni adevărul cumplit: Murad, Mahmud şi surioara lor aveau variolă. După bucuria care salutase căderea Belgradului, urmară consternarea, lacrimile şi disperarea.

Anunţat de curieri speciali, sultanul îşi grăbi întoarcerea. Prima sa victorie fu îndoliată de moartea micilor bolnavi.

— Allah i-a chemat la el! Erau nişte îngeri! Dar mai ai un fiu! spuse Hafsa Hatun, încercând să-l îmbărbăteze. Mustafa, fiul cel mare, e frumos ca soarele şi viteaz ca tine. Când am fost înştiinţată că micuţii erau contagioşi, i-am cerut marelui şambelan de la Yeni Serai să-l trimită pe Mustafa la Adrianopol, ca să-l îndepărteze de capitala atinsă de epidemie. Mi-era teamă ca palatul imperial să nu devină un focar de infecţie.

— Ai făcut foarte bine, mamă! îţi datorez viaţa singurului fiu care mi-a mai rămas!

Apoi Soliman se duse la Gülbahar. Durerea împărtăşită îi apropie chiar şi pe părinţii cei mai dezbinaţi.

— Suntem încă tineri, porumbiţe! O să mai avem copii! Din fericire, ne-a rămas Mustafa!

Soliman afişa un chip senin, în ciuda suferinţei care îi rodea inima. Trebuia să primească oficial felicitările breslelor din Constantinopol, ale clerului, ale profesorilor şi studenţilor, ale comunităţilor religioase, ale corpurilor constituante, să răspundă zâmbind mulţimii ce îl aclama când trecea pe străzi, să treacă în revistă trupele, să-şi pregătească viitoarele campanii şi să prezideze întrunirile Divanului, pe care Piri Paşa le prelungea intenţionat, pentru a-i mai abate gândurile de la nenorocirea suferită.

Sultanul fu însă cuprins de orgoliu când delegaţiile diplomatice ale Veneţiei, Poloniei şi Rusiei îşi prezentară felicitările.

— Aceste trei ţări creştine nu sunt decât avangarda celor ce vor urma în viitorii ani, spuse Ibrahim. Vei fi stăpânul lumii, Soliman!

Sultanul se gândea şi el la viitor, îndeosebi la viitorul dinastiei. Pierderea celor trei copii nu numai că îi provocase un şoc afectiv serios, ci îi inspirase o teamă considerabilă în ce priveşte viitorul familiei sale.

La ora actuală, el, Soliman, ar fi trebuit să aibă, în afară de Mustafa, mai mulţi copii, pentru ca astfel perspectiva unui tron vacant să nu apară niciodată. Dragostea lui exclusivă pentru Gülbahar crease această situaţie îngrijorătoare.

Mama sa avea dreptate. Nu ar fi trebuit să ocolească femeile pentru a nu o face pe Gülbahar să sufere. Plăcerea era secundară. Odaliscele aveau datoria de a-i face copii. Soliman hotărî să-şi schimbe comportamentul. Cu riscul de a o indispune pe Gülbahar, se va culca şi cu alte fete din haremul lui. Odaliscele fertile vor fi, aşa cum se cuvine, răsplătite. Nu va mai fi vorba de dragoste. Experienţa sa sentimentală cu Gülbahar îi ajunsese.

Dispunea de o pepinieră ce includea câteva sute de fete tinere, cele mai frumoase din lume. De ce să nu profite? Cât despre Gülbahar şi gelozia ei maladivă, atâta pagubă...

Datorită iscusinţei sale, a veseliei contagioase şi a meşteşugului de a pregăti sorbetul, Roxelana devenise indispensabilă sultanei-validé. Înconjurată de demnitarii casei ei civile, care erau nişte personaje grave, austere, rigide şi solemne, ajunse la o vârstă venerabilă, Hafsa Hatun simţea nevoia de a respira un aer mai curat, de a auzi râsete, de a-şi descreţi fruntea. *Kislar agasi* rezervase serviciului ei personal câteva odalisce frumoase şi tinere, dar mediocritatea minţii lor, ca şi timiditatea explicabilă în faţa mamei maiestuoase şi reci a sultanului le făcea să fie de-a dreptul plictisitoare.

Hafsa Hatun îi era recunoscătoare Roxelanei fiindcă aceasta o învăţase să râdă din nou. Glumele fetei erau atât de nostime, încât personajele grave care discutau cu sultana-validé uitau uneori de treburile lor importante şi izbucneau în râs.

Dar, deşi râsul lumina aproape întotdeauna chipul Roxelanei, inima îi era întunecată de tristeţe. Îşi interpreta rolul pe scena de la Eski Serai şi acest joc dublu îi chinuia sufletul. Când trezorierul, paznicul sigiliului sau secretarul sultanei erau prezenţi, Roxelana îşi acoperea faţa cu un văl. Sultana oficială comenta râzând:

— Bătrânii ăştia sunt atât de decrepiţi că au uitat la ce e bună o fecioară tânără!

Înconjurată de consilierii ei bătrâni, Hafsa Hatun asculta un raport de-al cancelarului, în timp ce Roxelana le pregătea un sorbet. *Kislar agasi* intră aferat şi anunţă că Înălţimea Sa tocmai sosise la Eski Serai şi cerea să fie primit de sultana-validé.

Hafsa Hatun se sculă cu vioiciunea ei obişnuită.

— Ieşiţi acum, dragii mei!

Demnitarii părăsiră odaia cu o grabă comică. Roxelana zăbovi puţin să-şi strângă instrumentele. În clipa aceea, Soliman îşi făcu apariţia. Statura sa, nasul acvilin, ochii pătrunzători, imensul turban alb, caftanul de brocart cu fire de aur, aerul său maiestuos o speriară atât de rău, încât scăpă obiectele puse pe tavă.

— Iertaţi-mă, Înălţimea Voastră!

Se aplecă pentru a le strânge. Tulburarea întipărită pe faţa ei, ochii fascinanţi, gura senzuală, sânii rotunzi şi mici ce căzură pradă privirilor sultanului prin decolteul corsajului îl făcură să se oprească în faţa ei.

— Te sperii chiar atât de rău, fetiţo?

Roxelana îşi plecă fruntea, zăpăcită.

— O implor pe Înălţimea Voastră să-mi ierte stângăcia!

Spre surprinderea sultanei-validé, martor involuntar al acestei scene, Soliman se aplecă, o luă pe Roxelana de umeri şi o ajută să se ridice.

— Cum te cheamă? o întrebă el cu bunăvoinţă.

— Roxelana, preaplecata voastră slugă, Înălţimea Voastră!

Soliman bătu de două ori din palme şi un eunuc se grăbi să intre.

— Strânge instrumentele astea! porunci padişahul.

Apoi se întoarse spre Roxelana, impresionat de timiditatea ei de căprioară înfiorată.

— Eşti frumoasă, Roxelana, ştiai?

Ea îşi plecă fruntea.

— Mi s-a spus, Înălţimea Voastră! Dar oamenilor le place să glumească!

Un zâmbet ciudat flutură pe buzele sultanului.

— Eu însă nu glumesc!

Scoase din buzunar o batistă de mătase şi o puse pe umărul fetei.

„E frumoasă, foarte frumoasă, fata asta”, îşi zise el. Înainte să plece spre Belgrad nici nu ar fi băgat-o în seamă, dar acum, după moartea celor trei copii, nu îl atrăgea doar frumuseţea, ci şi frivolitatea ei.

Kislar agasi află de hotărârea sultanului şi răsuflă uşurat. Roxelana avea să-i fie cu siguranţă recunoscătoare. Era convins că fata asta va ajunge departe... foarte departe... Dar... Exista un „dar”! Batista pusă pe umărul unei fete nu însemna că îi era asigurată neapărat o nouă promovare. *Kislar agasi* cunoscuse numeroase fete seduse de iluzii flatante şi fără urmare, care aşteptaseră în zadar să fie chemate în alcovul sultanului. Dar zilele trecuseră şi speranţele li se ofileau. După un timp, li se luau înapoi odaia şi darurile costisitoare şi li se cerea fără menajamente să se întoarcă în dormitorul comun. Pentru aceste fete era mai mult decât sfârşitul unui vis: era umilinţa de a reveni la nivelul inferior al ierarhiei.

În ceea ce o privea pe supraintendentă, aceasta era preocupată. Roxelana avea să-şi croiască în mod cert drumul, doar dacă nu survenea vreun accident imprevizibil. Şi doamna Rebia se temea de aceste accidente, prea frecvente pentru a părea naturale. Nu era exclus ca Roxelana să reprezinte pentru sultan un simplu capriciu fără viitor, cu atât mai mult cu cât Gülbahar avea să facă imposibilul pentru ca lucrurile să fie aşa. Dar, dacă recenta hotărâre a Marelui Stăpân era serioasă, atunci trebuiau luate precauţii. Dacă noii favorite i se întâmpla vreo nenorocire, pedeapsa avea să se abată asupra conducătorilor haremului, care se dovediseră incapabili să-i asigure protecţia.

Doi eunuci primiră ordinul de a o urma când se plimba prin grădină, când se ducea la *hammam*, când se juca cu prietenele sale – destul de puţine, de altfel – şi când se deplasa pe coridoarele întortocheate, luminate cu zgârcenie. În timpul nopţii, eunucii stăteau de pază la uşa ei.

Roxelana cunoştea riscurile la care se expunea. Nu uitase ce i se întâmplase lui Güzel, dar avea încredere în steaua ei. Promovarea la rangul de *ikbal* îi retrăgea automat apartenenţa la casa sultanei-validé, deoarece o sclavă nu poate sluji doi stăpâni deodată. Dar Roxelana refuză să se supună acestei reguli. Protecţia bătrânei Hafsa Hatun îi era mai necesară ca oricând. Ceru o audienţă la ea şi i se aruncă la picioare.

— Îndrăznesc să implor o mare favoare Înălţimii Voastre!

— Spune, Roxelana!

— Aş fi foarte fericită să-mi continuu slujba temporară de servitoare a sorbetului Înălţimii Voastre!

Sultana-validé se simţi flatată.

— Şi dacă fiul meu, sultanul, te cheamă atunci când am nevoie de serviciile tale? Ştii că sunt o mare consumatoare de sorbet!

Roxelana se prosternă din nou şi sărută picioarele bătrânei.

— Vă implor să nu mă alungaţi, Înălţimea Voastră!

Sultana-validé o bătu afectuos pe umăr.

— Bine! îţi vei păstra slujba! îi voi comunica fiului meu, sultanul, cererea ta şi sunt sigură că nu se va opune! Acum, pregăteşte-mi sorbetul!

— Pentru Înălţimea Voastră, mă voi strădui să pregătesc cel mai bun sorbet de pe lume! Am descoperit o nouă reţetă şi nişte ingrediente care fac din băutura asta elixirul zeilor!

Gestul Roxelanei îi tăie răsuflarea doamnei Rebia.

— E grozav de iscusită fata asta! îi spuse ea lui *kislar agasi*, în timp ce îşi savura sorbetul cu apă de trandafiri. A găsit mijlocul de a-şi păstra câte un picior în ambele tabere. Ţi-am mai spus: o să ajungă departe!

— Şi o să-şi rupă gâtul! îşi dădu cu părerea *kislar agasi*, încă temător. E iscusită, de acord, dar iscusinţa o să-i fie de ajuns să-l cucerească pe sultan? Au trecut şase zile de când Înălţimea Sa i-a dat batista Roxelanei, fără ca să se mai întâmple ceva.

— Ai răbdare, prietene! O să vezi că sultanul o s-o cheme.

Bătu din palme şi intră o adolescentă de o rară frumuseţe, cu un corp superb, care se înclină cu respect, încrucişându-şi braţele la pieptul cu rotunjimi excitante.

— Ea e Sorai, noua mea servitoare de sorbet, explică doamna Rebia. Adu-ţi ustensilele, fetiţo! Ne-am terminat sorbetul şi suntem cumplit de însetaţi!

Sorai ieşi, salutând cu umilinţă. *Kislar agasi* izbucni în râs.

— Acum înţeleg de ce acest sorbet de trandafiri e atât de fad! Pariez că te veghează când dormi, adăugă el cu un zâmbet echivoc pe buzele-i cărnoase.

— Nu sunt obligată să o educ? Să o formez?

— Fireşte, fireşte! spuse kislar agasi pe un ton sardonic.

Apoi gândurile i se îndreptară din nou spre Roxelana. Doamna Rebia îi observă anxietatea.

— Pari contrariat, prietene?

— Roxelana mă preocupă. Mă tem că sultanul a uitat de ea...

Kislar agasi se înşela. Soliman nu uitase de Roxelana, dar începuse o partidă extrem de dificilă, al cărei ţel era alcătuit de Balcani, Orientul Mijlociu şi Africa de Nord. Cucerirea Belgradului nu era decât prima mutare dintr-un joc bine calculat dinainte. Belgradul desăvârşise ocuparea Peninsulei Balcanice. Acum, Soliman îşi pregătea cea de-a doua lovitură, îndreptată în direcţia opusă: cucerirea insulei Rhodos şi a capitalei acesteia, care era o bază militară creştină ce perturba comunicaţiile dintre Constantinopol şi Alexandria şi stânjenea traficul comercial turcesc din Mediterana orientală, blocând transportul liber pe mare al pelerinilor musulmani spre Mecca. Cavalerii din Ordinul Ospitalierilor Sfântului Ioan, care guvernau insula, acordaseră întotdeauna ajutor guvernatorilor otomani ai Siriei şi Egiptului care se revoltau împotriva conducerii de la Constantinopol. Piraţii creştini, care devastau oraşele turceşti de coastă, jefuiau şi scufundau galerele otomane, eliberând prizonierii creştini, găseau la Rhodos adăpost şi provizii.

Mehmed al II-lea încercase să ocupe insula, dar suferise o înfrângere grea.

Aşezat pe tron, Soliman prezida o întrunire a Divanului. Se hotărâse deja, dar legea îl obliga să asculte şi opinia demnitarilor. Soliman respecta legea şi voia ca şi poporul său să o respecte. Politica pe care o inaugurase imediat ce urcase pe tron, denumită lapidar „Dreptate şi binefacere”, îi adusese supranumele de Kanuni, adică „Legiuitorul”.

În timp ce urmărea distrat discursul acuzator a marelui-amiral Kurdoglu Musliheddin la adresa cavalerilor Sfântului Ioan, Soliman se uita cu coada ochiului la Piri Paşa, care stătea încovoiat, cu capul plecat, având întipărite pe chip semnele unei suferinţe pe care se străduia zadarnic să o ascundă.

„E bolnav! Sigur e bolnav!” îşi zicea padişahul cu compasiune. Ţinea mult la bătrânul acesta demn şi impunător care, încă de când trăia Selim, îl apărase de duşmani, dintre care cea mai mare parte aparţinea familiei imperiale. Tentativele unchiului Ahmed de a-l asasina şi ale vărului său Mahmud de a-i strecura în pat un

şarpe veninos eşuaseră tot datorită lui Piri. Soliman nutrea faţă de acest bătrân, care îi fusese şi preceptor, sentimentele unui fiu faţă de tatăl lui.

Când solul lui Ferhat îi adusese vestea morţii sultanului Selim I, Soliman fusese suspicios, temându-se de o nouă capcană. Fusese nevoie de prezenţa lui Piri să se convingă că vestea era autentică. Tot el avusese cutezanţa de a-l înfrunta pe Selim I, care era în stare să-şi omoare vizirii pentru un „da" sau „nu". Piri îi ceruse deja lui Soliman îngăduinţa de a se retrage, dar acesta i-o refuzase.

Bietul Piri, îmbătrânea. Şi fenomenul părea să se accelereze. Trebuia să se gândească la succesorul lui. Soliman îşi plimbă încet privirile peste demnitarii prezenţi: viziri, beilerbei, generali, pretendenţi la funcţia de mare-vizir. Nu simţea pentru aceşti intriganţi decât dispreţ. Lipsiţi de măsură, şireţi, desfrânaţi, oricând gata să trădeze, ei îşi compensau defectele prin calităţi care îi făceau utili: competenţă, ingeniozitate, inteligenţă, diplomaţie. Tuturor acestor candidaţi, Soliman le pregătea o surpriză cu atât mai penibilă cu cât avea să le înşele toate socotelile.

Soliman studia atitudinea orgolioasă a celor trei cumnaţi, Lufti, Mustafa şi Ferhat, care îşi manifestau cu ostentaţie apartenenţa la familia imperială.

Ferhat ţesea cu voluptate intrigi, urzind mai multe deodată. Cu privirea lui rea şi cu râsul prefăcut, el emana impostură şi perfidie.

Lufti Paşa scria cărţi de istorie, precum şi un tratat politic, *Cartea Marelui-Vizir*, un compendiu pentru uzul şefului guvernului, demonstrându-şi în acest fel cunoştinţele şi concepţiile, ceea ce, din punctul său de vedere, îl desemna „din oficiu" ca succesor al lui Piri Paşa.

Mustafa Paşa, cel de-al treilea, era un bărbat de o frumuseţe insipidă, îngâmfat, un fanfaron care îşi dădea aere de războinic şi pe care soţia sa îl adora.

Piri părea realmente să fie ultimul mare-vizir de origine turcă. În Imperiul Otoman, numărul înalţilor demnitari se reducea din ce în ce. Doar muftiii şi *ulema* – oamenii bisericii şi oamenii legii – erau recrutaţi dintre turcii de baştină. Vârfurile ierarhiei politice, militare şi administrative includeau exclusiv sclavi creştini islamizaţi. Datorită acestor renegaţi, Imperiul Otoman poseda cea mai puternică şi mai numeroasă armată din Europa. Între turcii de baştină şi cei de origine creştină exista un conflict latent, o rivalitate surdă, pe care o frâna doar autoritatea padişahului.

Privirea lui Soliman se opri asupra lui Ibrahim, care stătea, modest, mai la o parte. Acest sclav îi inspira mai multă încredere decât toţi turcii adevăraţi din imperiu. Glasul tunător al marelui amiral tulbură gândurile sultanului.

— Înălţimea Voastră, concluzia mea e limpede! Pentru armata noastră, cucerirea Rhodosului va fi o joacă de copil!

Mustafa Paşa interveni cu lăudăroşenie:

— Ne vom socoti la iuţeală cu banda asta a cavalerilor Sfântului Ioan. Înălţimea Voastră, daţi ordinul de debarcare pe această insulă şi vă garantez că ne vor fi de ajuns douăzeci şi patru de ore pentru ca stindardul nostru verde să fluture pe cel mai înalt turn al cetăţii din Rhodos.

Soliman se întoarse spre marele-vizir.

— Nu te temi, Piri, că Spania sau Franţa le-ar veni în ajutor?

— Carol Quintul are nişte probleme atât de greu de rezolvat, încât la ora actuală Sfântul Ioan din Rhodos este ultima dintre preocupările lui. Cât despre Francisc I, el i-a promis sprijinul marelui maestru al ordinului, francezul Villiers de l'Isle-Adam, şi a strâns chiar o mică flotă, dar trebuie să o ţină la Marsilia, din cauza unui conflict iminent între regatul său şi Spania. Doar papa se agită ca un nebun, dar el nu dispune nici de soldaţi, nici de bani. Cavalerii Sfântului Ioan sunt, practic, abandonaţi de Europa creştină. Asta nu înseamnă însă că insula va cădea în mâinile noastre ca un fruct copt. Rhodos este apărată de fortificaţii importante, şi cavalerii Sfântului Ioan nu sunt nişte adversari de dispreţuit.

Soliman îşi scoase din buzunar batista de mătase parfumată şi îşi şterse fruntea plină de sudoare. Parfumul acesta îi aminti de o fată. Roxelana! Tânără, proaspătă, ispititoare! Şi ce zâmbet încântător avea! Glasul lui Piri îi ajungea la urechi înăbuşit de reminiscenţele acestea ameţitoare...

Era pentru prima dată când amintirea unei femei îl abătea de la preocupările de ordin politic sau militar. Soliman avea sângele fierbinte. Simţi brusc nevoia de a o avea pe fata aceea. De a o poseda imediat.

Încercă să-şi reia firul gândurilor despre cucerirea Rhodosului, dar dorinţa îi era mai puternică decât înţeleptele-i hotărâri. Soliman bătu din palme. Vizirul Ahmed Paşa, care luase cuvântul, îşi întrerupse, îngrijorat, discursul. Îşi indispusese cumva augustul stăpân?

— Continuăm întrunirea mâine! spuse sultanul.

Se ridică şi ieşi din sală, în timp ce demnitarii miraţi se prosternau la trecerea sa. Câteva minute mai târziu, încăleca pe armăsarul lui alb şi, urmat de o escortă redusă la număr, pornea în galop spre Eski Serai.

Un curier i-o luase înainte pentru a-l anunţa pe *kislar agasi* că Înălţimea Sa voia să o primească pe gozde Roxelana chiar în seara aceasta în alcovul lui...

11

Doamna Rebia îşi punea la bătaie tot meşteşugul pentru a o oferi pe Roxelana pentru sacrificiu. Supraintendenta suferea de fiecare dată când pregătea o fecioară – cele mai divine făpturi pe care le-au creat vreodată zeii – pentru această acuplare brutală şi vulgară denumită actul dragostei. Doamna Rebia îi acoperea Roxelanei frumosul corp cu văluri transparente care îi subliniau graţia siluetei şi formele voluptuoase.

Doamna Rebia îi desfăcu părul cu reflexe aurii şi îl lăsă să cadă în bucle mătăsoase pe umeri.

— Eşti frumoasă, draga mea Roxelana! Mai frumoasă decât cele trei Graţii la un loc! În faţa ta, Afrodita ar fi pălit de invidie!

Doamna Rebia cunoştea bine mitologia, deoarece o bună parte din bani şi-o cheltuia pe cărţi. Cititoare avidă, ea îşi cumpăra toate noutăţile apărute în Franţa şi în Italia. Îi plăcea literatura erotică şi avea câteva albume cu desene japoneze licenţioase în care masculi cu membre monstruoase pătrundeau fete fragile şi delicate. Aceste imagini îi sporeau dezgustul faţă de bărbaţi.

— De noaptea asta depinde viitorul tău, Roxelana! Trebuie să-l cucereşti pe sultan! Să devii prima lui favorită! Prin el, vei deţine o putere nelimitată! Nu-mi prea plac bărbaţii, dar le cunosc forţa şi slăbiciunile! Tu ai toate armele trebuincioase! Aşa că foloseşte-le!

În timp ce doamna Rebia se învârtea în jurul ei, făcând totul pentru a-i spori farmecul, Roxelana se privea în oglinda ce reflecta o fată de o frumuseţe fascinantă, plină de bijuterii ce scânteiau, conferindu-i o aură de zeiţă. În noaptea aceasta avea să-şi piardă virginitatea. Cuvintele reginei Bona i se întipăriseră în minte cu litere de foc: „Vei fi regină! Captivă în castelul tău, îţi vei învinge toţi duşmanii! Singura ta armă va fi intriga!” Imaginea simbolică pictată de Giulio Romano se transforma oare în realitate?... Destinul o îndreptase încotro voise el. El conducea jocul. Acum, trebuia să-i aparţină unui bărbat pe care abia dacă îl întrezărise în pragul unui salon. Acest bărbat era însă un suveran. Doamna Rebia avea dreptate. Nu depindea decât de ea, de Roxelana, să-şi îndeplinească rolul strălucit. Trecutul era mort şi îngropat. Coborâşul rămăsese în urmă şi acum începea suişul.

Intră un eunuc negru, care spuse agitat:

— Înălţimea Sa a sosit, doamnă Rebia! Grăbiţi-vă! Se îndreptă spre uşă, apoi se răzgândi brusc şi, răsucindu-se pe călcâie, o salută cu respect pe Roxelana, după care ieşi...

Eunucii negri, pântecoşi, adipoşi, rotunzi ca un bulgăre de seu, alergau de-a lungul coridoarelor din Eski Serai, bătând din palme şi strigând cât îi ţineau plămânii:

— Fetelor, intraţi repede în camerele voastre! Să nu rămână nimeni pe coridor! Soseşte Înălţimea Sa!

Odaliscele se împrăştiară ca un stol de vrăbii speriate şi se făcură nevăzute în dormitoare.

Abia goliseră eunucii culoarele, că sultanul apăru în capătul coridorului, precedat de *kislar agasi*, care deschidea cortegiul, urmat de doi eunuci negri, ducând făclii aprinse. Flăcările pâlpâitoare aruncau reflexe roşiatice pe pereţii îmbrăcaţi în marmură, pe caftanul de brocart cu tiv de hermină al sultanului, pe nestematele ce îi împodobeau turbanul şi pe mantia lungă de catifea verde presărată cu perle şi smaralde. Patru eunuci păşeau în spatele lui.

Sultanul străbătu cu un pas sprinten mai multe odăi de recepţie luminate de candelabre de aur, apoi *kislar agasi* se opri în faţa unei uşi de bronz cu două canaturi somptuos sculptate, pe care le deschise cu un gest teatral, după care se dădu la o parte, plecându-şi spinarea în faţa padişahului, care intră în camera cu pereţii îmbrăcaţi în plăci de faianţă multicoloră, încrustate cu pietre semipreţioase. Patul, cu aşternutul pus, avea cearşafuri de mătase purpurie.

Doamna Razgie, stăpâna Bijuteriilor, încadrată de patru sclave tinere şi frumoase, îl întâmpină pe sultan prosternată pe un covor afgan întins, cu desene geometrice pe fond roşu. Candelabre de aur puse pe piedestale de marmură trandafirie luminau odaia.

Eunucii se opriră în vestibul, în afară de *kislar agasi*, care îl urmă pe sultan înăuntru. Încrucişându-şi braţele la piept, se înclină cu umilinţă.

— Îi cer Înălţimii Voastre permisiunea de a-i înapoia batista!

— Ai permisiunea să mi-o aduci!

În timp ce sclavii, sub supravegherea stăpânei Bijuteriilor, se grăbeau să-i scoată sultanului turbanul şi caftanul, *kislar agasi* se retrase, închizând canaturile grele după el. Apoi bătu din palme. Într-o cameră alăturată, o orchestră începu să cânte în surdină o melodie orientală domoală.

Apoi *kislar agasi*, escortat de doi eunuci cu făclii aprinse, se îndreptă cu un pas maiestuos spre camera Roxelanei. Când bătu la uşă, îi deschise doamna Rebia. Cei doi schimbară reverenţe, conform ceremonialului, apoi eunucul uriaş şi negru se întoarse spre Roxelana, care, cu inima bătând, aştepta în mijlocul camerei. Cu batista de mătase a sultanului pusă pe umăr, ea se înclină în faţa lui *kislar agasi*, care îi vorbi pe un ton solemn:

— Te rog să-i înapoiezi batista Înălţimii Sale!

Doamna Rebia făcu o nouă reverenţă, în timp ce Roxelana ieşea, urmându-şi călăuza impunătoare. Emoţia o zăpăcea. Deşi protectoarea ei o pregătise vreme îndelungată pentru acest eveniment, avea senzaţia că păşeşte ca prin nori. Totul i se învârtea în cap.

Kislar agasi deschise de data aceasta un singur canat al uşii de bronz şi intră în camera sultanului, urmat de Roxelana, care mergea cu fruntea plecată; i se spusese să nu privească niciodată în faţă soarele.

Îmbrăcat în halatul său de casă din catifea verde, Soliman era singur. Întins pe pat, sprijinindu-se într-un cot, o aştepta cu răbdare pe Roxelana. Uriaşul eunuc negru anunţă cu gravitate:

— Am adus batista Înălţimii Voastre!

Făcu o reverenţă, apoi se retrase şi închise uşa. Roxelana se prosternă în faţa stăpânului ei imperial. Trupul ei superb se ghicea pe sub vălurile vaporoase. Mişcările sale aveau o graţie felină. Odinioară, aştepta tremurând de emoţie acest moment, cel mai important din viaţa unei fete, când urma să se dăruiască bărbatului iubit. Acum, frumosul ei vis se transforma în mascaradă. Trebuia să se ofere unui personaj care, în afară de titlu, nu reprezenta nimic pentru ea. Roxelana îl văzuse o singură dată, la sultana-validé, învăluit în aura aceea de măreţie ţesută de puzderia de supuşi aflaţi la cheremul capriciilor sale de autocrat căruia nimic nu îi rezista. Fusese impresionată de prestigiul său, de aspectul mândru, de privirea lui magnetică impunând respectul şi teama. Faptul că acest bărbat o dorea ar fi trebuit să o copleşească de bucurie sau cel

puţin să-i satisfacă amorul propriu. Fusese pregătită pentru acest moment, îi fuseseră inculcate atâtea sfaturi privitoare la acuplarea solemnă, încât îşi pierdea orice atracţie, devenind aproape o problemă de stat. Nu juca decât rolul unei intermediare necesare continuităţii dinastiei – în cazul în care avea să-i facă vreodată copii – şi al unui obiect de plăcere. Roxelana ridică ochii şi privirile li se întâlniră. Citi pe faţa lui senzualitatea şi înflăcărarea masculului în călduri. „Marfa” era în sfârşit predată augustului client, în faţa căruia toată lumea se închina, atingând podeaua cu fruntea. Zeul întruchipat al turcilor binevoia să dorească trupul unei fete lipsite de apărare. Dragostea nu exista decât în mintea odaliscelor îmbătate de tot ce li se spunea zi de zi. Se vorbea că şahul Persiei, Harun al-Raşid, avea în tezaurul său o păpuşă cu chip de om care, pusă în mişcare de rotiţe, juca şah. Acum devenea şi ea, la rândul ei, un soi de păpuşă hărăzită domolirii simţurilor înfierbântate ale sultanului. Dragoste! Ce bătaie de joc! Toate aceste gânduri i se învălmăşeau în mintea încinsă de un sacrificiu pe care trebuia să-l îndeplinească, în timp ce atenţia întregului harem se concentra asupra apartamentului sultanului. Toţi eunucii, cu *kislar agasi* în frunte, toate odaliscele şi toate învăţătoarele şi supraveghetoarele nu se gândeau decât la scena ce trebuia să aibă loc în alcovul imperial. Asistau în imaginaţie la acest spectacol pasionant, pe care fantezia lor desfrânată, înfierbântată la maximum, o înfrumuseţa, dându-i proporţii nebuneşti.

Soliman schiţă un gest de bunăvoinţă.

— Apropie-te! Apropie-te! Aminteşte-mi cum te cheamă!

Fata făcu câţiva paşi spre pat.

— Roxelana, Înălţimea Voastră!

Aproape că se clătina sub povara emoţiei care îi tăia răsuflarea. Voia să-şi păstreze demnitatea, în ciuda umilinţei pe care trebuia să o sufere. Glasul sultanului răsuna ca şi cum ar fi venit de departe, de la foarte mare distanţă.

— Roxelana! Roxana! Îmi place numele ăsta!

Fata avea o minte agilă şi prezenţă de spirit; avea să-i arate ea turcului ăstuia încoronat că nu era o simplă „marfă”, ci o fiinţă omenească în stare să gândească. O femeie nu este doar un obiect de plăcere, un animal cu chip de om pe care îl ţii într-o închisoare numită „harem”.

— Sunt bucuroasă, Înălţimea Voastră, că aţi asociat numele meu cu cel al unei femei atât de frumoase, care a fost eroina uneia dintre cele mai impresionante poveşti de dragoste din lumea antică!

Soliman o privi cu o uimire învecinată cu admiraţia.

Cultura clasică nu era specialitatea învăţătoarelor din harem.

— Cunoşti viaţa Roxanei? întrebă el încântat.

Fata înţelese că pomenise de un subiect preţuit de sultan. La pension îl citise pe Plutarh, pe care tatăl ei i-l recomandase insistent. Era o lectură mai degrabă grea, dar care o cucerise.

— O cunosc şi nu aş vrea să împărtăşesc soarta tragică a acestei femei fascinante, divinizate de Alexandru cel Mare, unul dintre iluştrii voştri înaintaşi, şi care a fost asasinată după moartea gloriosului ei soţ. Sfârşitul Roxanei este cu atât mai trist cu cât ucigaşul ei, Casandru, se bucurase de prietenia şi încrederea lui Alexandru. Trădarea unui prieten este întotdeauna dureroasă.

Pentru Soliman, fata asta era o revelaţie; în ea se ascundea o comoară de cunoştinţe, poezie şi înţelepciune, în memorie îi reveni Gülbahar. Ea nu îi vorbise niciodată de Alexandru cel Mare şi nici de altceva. Nu ştia decât să se dăruiască dorinţelor sale şi să stea îmbufnată când era roasă de gelozie. Gülbahar nu era decât un gol îmbrăcat în veşminte de femeie.

Soliman se ridică, trecu în spatele Roxelanei şi îi luă batista de pe umăr, pe care îl dezgoli şi-l sărută. Atingerea pielii moi şi mătăsoase îi aprinse sângele. Uitase întrucâtva cât de exaltantă, patetică şi tulburătoare poate fi o femeie – una adevărată.

Apropierea lui Soliman o tulbura pe Roxelana, deşi nu avea niciun sentiment faţă de el. Haremul o învăţase să-şi păstreze spiritul liber, să-şi ascundă adevăratele simţăminte şi să simuleze sinceritatea. Deşi cunoştea puterea armelor pe care le

poseda – frumuseţea, inteligenţa şi voinţa –, era asaltată de o groază de întrebări. Va reuşi să-l farmece pe sultan? Să-l domine? Să-l folosească pentru atingerea propriilor ţeluri? Avea să-şi îndeplinească visurile?

Se prefăcu învăluită de o emoţie profundă.

— Buzele voastre îmi înfierbântă trupul! Nimeni nu ar rezista unor asemenea sărutări!

Roxelana învăţase bine lecţiile doamnei Rebia. Repetase, studiase şi îmbunătăţise totul cu sentimentul şi înflăcărarea unei mari actriţe. Mândria nu-i îngăduia să rateze marele spectacol.

Soliman o privi, încântat.

— Glasul tău are o muzicalitate magică!

O sărută pe ceafă.

— Pielea îţi miroase a crini!

Soliman mângâie umerii catifelaţi, apoi vru s-o cuprindă în braţe. Roxelana se desprinse însă cu o supleţe felină şi începu să-şi unduiască trupul, într-un dans lasciv, provocator, care urma ritmul orchestrei nevăzute. Exaltarea o cuprindea şi pe ea. Mişcările sale senzuale aţâţau simţurile sultanului, fascinat de zâmbetul ei fermecător, de jocul excitant al şoldurilor, sânilor şi umerilor.

Patima îi creştea aidoma valurilor de lavă ce se înalţă din măruntaiele pământului şi explodează la buza craterului. Soliman era vrăjit de această făptură pe care i-o hărăzise Allah.

Cu un gest mângâietor, Roxelana desfăcu agrafa bătută cu nestemate de la centura sultanului. Degetele sale prelungi trecură uşor peste fruntea lui.

— Aş vrea să păstrez pentru totdeauna amprenta chipului tău pe mână.

Apoi îi desfăcu halatul, i-l scoase şi îi descheie cămaşa. „Acum, e marele salt în necunoscut!” îşi zise ea. O tulburare bizară o cuprinse când Soliman o luă în braţe şi o duse în pat. Sângele începu să-i pulseze mai repede în vene. Senzaţii necunoscute, o excitaţie vie şi fiori de voluptate îi străbătură fiinţa. Simţi o ameţeală îmbătătoare şi închise ochii.

Soliman o întinse pe pat şi, cu mâini febrile, îi smulse vălurile ce-i acopereau trupul, dezgolind-o. Câteva clipe, o contemplă cu încântare, apoi, îmboldit de o excitaţie arzătoare, nerăbdător să o posede, se lăsă peste ea gemând...

Nervoasă, Gülbahar măsura cu paşi mari odaia de la un cap la altul. Vălurile de un verde de smarald ale rochiei de casă îi fluturau ca aripile unei păsări exotice în jurul corpului de fiecare dată când se răsucea brusc pe călcâie. Părul şi pielea ei răspândeau un parfum tare, care îţi urca la cap.

Auzise trompetele sunând „Glorie sultanului”, dar de atunci trecuse mai mult de o oră fără ca el să-şi fi făcut apariţia, aşa cum ar fi trebuit. Să se fi oprit la sultana-validé? Totuşi, nu o vizita aproape niciodată după lăsarea serii.

Ajungând la capătul răbdării, Gülbahar trimise o sclavă să o cheme pe doamna Razgie, confidenta ei. Trebuia oare să se ducă la sultana-validé ca să afle explicaţia acestei întârzieri şi să-şi potolească gelozia deja trezită? O asemenea intruziune în toiul nopţii nu risca oare să o indispună pe bătrână?

Doamna Rezgie intră, tremurând de emoţie. Nu-i plăcea să aducă veşti proaste, mai ales lui Gülbahar. Când îşi pierdea firea, aceasta putea fi imprevizibilă.

— Unde-i sultanul? strigă prima cadână, exasperată. La mama lui?

Doamna Razgie avu o expresie dezolată.

— Vai, stăpână! Nu e la sultana-validé! Îşi frânse mâinile oftând, apoi adăugă, copleşită:

— Înălţimea Sa nu va veni la dumneavoastră în seara asta!

Gülbahar încremeni, stupefiată. Inima îi sări din piept.

— Ce?

— I-a ordonat lui *kislar agasi* să pună să i se înapoieze batista de către o odaliscă.

— O odaliscă? exclamă Gülbahar. Ce odaliscă?

— Roxelana, Înălţimea Voastră! Noua servitoare de sorbet a sultanei-validé!

Cadâna scrâşni din dinţi.

— Aşadar, urzelile doamnei Rebia au dat roade! Ochii îi aruncau flăcări.

— Codoaşa asta nenorocită o să mi-o plătească scump! Chemă o sclavă.

— Zuleiha, du-te la doamna Rebia şi zi-i că vreau să vorbesc cu ea! Să nu mă facă s-o aştept!

În timp ce sclava se făcea nevăzută, doamna Razgie avu presimţirea că incidentul va căpăta în scurt timp proporţii neplăcute. Fără să vrea, era prinsă la strâmtoare.

Câteva minute mai târziu, doamna Rebia intră, demnă şi ţeapănă. Era sigură că Gülbahar avea să-i reproşeze promovarea Roxelanei.

— Ştii cu ce târâtură îşi petrece noaptea sultanul? Doamna Rebia nu era obişnuită cu un asemenea limbaj. Luată pe nepregătite de violenţa atacului, dădu un răspuns evaziv.

— Nu înţeleg... Nu ştiu despre ce vorbiţi!

— Vorbesc de căţeaua pe care o regulezi zi şi noapte! Doamna Rebia rămase netulburată. Doamna Razgie o privea pe jumătate jenată, pe jumătate batjocoritoare.

Supraintendenta Garderobei întrezări norii negri ce se strângeau la orizont. Nu o putuse suferi niciodată pe Gülbahar, prea imperioasă şi prea violentă după gustul ei. Femeia asta îi declarase război. Un război josnic. Ştia însă cum să se apere.

Doamna Rebia răspunse calmă:

— Nu e treaba mea să cenzurez preferinţele Înălţimii Sale!

Se înclină şi se retrase fără să ceară permisiunea, afront pe care Gülbahar îl resimţi violent. Siguranţa manifestată de doamna Rebia dezvăluia existenţa unei conspiraţii ce se urzea împotriva ei. Valuri de furie îi urcară la cap. Avu impresia că până şi Razgie, confidenta ei, o privea cu un aer ambiguu.

— Poţi să pleci! spuse ea cu bruscheţe.

Rămasă singură, Gülbahar se aruncă pe pat, îngropându-şi faţa în pernele de mătase. Cu pumnii săi mici, lovi salteaua de parcă ar fi vrut să se răzbune de trădarea lui Soliman. Apoi se ridică şi începu să măsoare din nou odaia în lung şi în lat. Mintea-i încinsă de gelozie dădea frâu liber imaginaţiei. Vedea, ca şi cum ar fi fost de faţă, gesturile voluptuoase ale sultanului şi ale târâturii aceleia, suspinele de plăcere, mângâierile, împreunarea pătimaşă. Deodată fu sugrumată de frică. Femeia aceea voia să-i fure dragostea lui Soliman, locul ei de primă cadână, privilegiile sale.

Prietenia deosebită dintre sultan şi Ibrahim nu îi ameninţase niciodată poziţia, dar apariţia pe scenă a unei rivale prezenta un pericol pe care trebuia să-l îndepărteze. Gülbahar avu intuiţia bruscă a ceea ce se putea întâmpla. Era însă în stare să lupte ca să-şi păstreze fericirea.

Zorile o găsiră pradă unei nelinişti tumultuoase. Deschise larg ferestrele, simţind că se sufocă. Aerul proaspăt, matinal, înmiresmat de florile din grădină, îi mângâie fruntea înfierbântată, mâinile umede şi trupul înţepenit de oboseală şi de tensiunea nervoasă.

Primele raze ale soarelui aureau zidurile palatului, când auzi trompetele sunând „Glorie sultanului”. Asta însemna că în momentul acela părăsea Eski Serai, fără să o fi vizitat. Sperase până în ultima clipă că Soliman va veni să o vadă, pentru a-i mai îndulci suferinţa şi a-i spune că, orice ar fi, ea va rămâne singura şi marea lui dragoste. Pe obraji îi curgeau lacrimi amare...

Refuză micul-dejun, se îmbrăcă febrilă şi abia dacă se machie. Gülbahar voia să o vadă pe sultana-validé, pentru a-i cere sfatul şi ajutorul.

Hafsa Hatun îşi lua liniştită micul-dejun frugal, alcătuit din lapte cald, prăjiturele şi câteva fructe, când îi fu anunţată prima cadână. Bătrâna o primi cu nelinişte. De obicei, îi plăcea să stea de vorbă în timp ce îşi bea laptele, recomandat pentru ulcerul de care suferea, dar întrevederea aceasta nu vestea nimic bun. Chipul răvăşit al lui

Gülbahar îi dezvălui că temerile sale erau întemeiate. Tânăra femeie i se aruncă la picioare şi îi sărută papucii.

— Sunt nenorocită! hohoti ea. Cea mai nenorocită femeie!

Sultana-validé ştia despre ce era vorba. Cu mâinile ei bătrâne, o ajută pe Gülbahar să se ridice şi să se aşeze lângă ea pe divan.

— Nu trebuie să-ţi faci sânge rău pentru o aventură de-a fiului meu, spuse ea pe un ton calm. Eşti prima cadână! Mama prinţului moştenitor! Asta contează. Soliman are dreptul să se distreze din când în când cu fetele din haremul lui. Pentru asta există haremul.

Gülbahar plângea fără să se poată opri.

— Haide, Gülbahar, faci o tragedie din nimic, spuse Hafsa Hatun, impacientată.

Tânăra femeie plângea amarnic.

— Dar era vineri! Noaptea care îmi era rezervată mie, cadâna lui! Noaptea mea!

Sultana-validé zâmbi cu indulgenţă.

— Nu e decât o mică încălcare a ceremonialului. Dar tu eşti singura lui dragoste. Aş fi vrut să-l văd şi eu, dar nu a venit la mine. Sunt convinsă că viitoarea lui vizită la Eski Serai va fi numai pentru tine.

Gülbahar nu izbutea să-şi oprească lacrimile. Vorbele liniştitoare ale bătrânei doamne nu o consolau.

— Raţiunea de stat îi porunceşte să se culce cu mai multe dintre femeile sale, continuă Hafsa Hatun. Din cei patru copii ai tăi, trei au murit aproape în acelaşi timp. Ştiu că eşti tânără şi că ai putea să-i mai faci o puzderie de copii. Acum, liniştеşte-te şi încearcă să judeci cu maturitate şi înţelegere. Dacă vrei, urmează-mi sfatul! Acceptă un compromis care n-o să-ţi dăuneze. Poziţia ta actuală nu va suferi nicio schimbare. Îţi vei păstra intacte drepturile şi privilegiile.

— Nu pot suporta gândul de a-l împărţi pe Soliman cu altă femeie! Nu pot! înţelegi?

Hafsa Hatun oftă. Nu era nimic de făcut. Gülbahar era incorigibilă. Mergea pe marginea prăpastiei şi nu îşi dădea seama.

— Bea nişte lapte şi ronţăie câteva prăjiturele, îi spuse ea. Ai să vezi că or să te facă să te simţi mai bine... Pun rămăşag că nu ai mâncat nimic de dimineaţă! Trebuie să te hrăneşti ca să-i faci alţi copii stăpânului tău care, în ciuda acestor flecuşteţe, te iubeşte mult...

Roxelana era mulţumită că trecuse cu succes cel mai greu examen al vieţii ei: de a juca la perfecţie rolul unei femei îndrăgostite, de a-l seduce, fascina şi subjuga pe stăpânul unui imperiu care impunea legea lumii întregi. Simţise plăcere? În ciuda voinţei sale de a-şi păstra sângele rece, fusese străbătută de fiori de voluptate, dar prima ei noapte de dragoste nu îi îndeplinise visurile de adolescentă. Preafrumoasele sale iluzii se spulberaseră. „Ce ridicoli sunt bărbaţii goi!” îşi zise ea.

În acelaşi timp, se simţea întrucâtva stânjenită. Ceremonialul îi impunea sultanului să-i lase femeii cu care îşi împărţise patul toţi banii pe care îi avea asupra lui. De obicei, un paj îi prindea la centură o pungă cu o mie de aspri şi o alta cu douăzeci de ducaţi de aur. De data aceasta, lăsase pe noptieră două pungi umflate de câte o sută de ducaţi şi un pumn de smaralde. Această mărinimie fără precedent fusese remarcată de sclavele care îl ajutaseră pe sultan să-şi facă baia rituală şi apoi să se îmbrace ca să se întoarcă la Yeni Serai. Fetele trăgeau invidioase cu ochiul la mica avere ce răsplătea talentele Roxelanei. Se născuse o nouă stea.

În timp ce îşi făcea toaleta matinală, ajutată de sclavele „sale”, care se grăbeau să o servească pe cât puteau mai bine, Roxelana se gândea cu perplexitate la cadoul primit. Ştia că banii care îi fuseseră oferiţi aveau, la turci, semnificaţia unui dar întru totul onorabil, dar educaţia ei occidentală o învăţase că asemenea gesturi le remunerau pe curtezanele care îşi vindeau farmecele. Refuzarea banilor şi a smaraldelor ar fi echivalat cu o crimă de lezmaiestate.

Ducându-şi pungile, Roxelana ieşi în vestibul, unde îl văzu pe eunucul cu registre notând pe o filă data nopţii petrecute de sultan împreună cu noua lui aleasă. Scribul o salută cu respect.

Prima vizită a Roxelanei fu la doamna Rebia, care o primi cu efuziune.

Supraintendenta observă cu mirare stânjeneala ce se întipări pe chipul musafirei atunci când puse pungile pe o masă. Le inspectă conţinutul şi îşi manifestă zgomotos entuziasmul.

— Ai învins, Roxelana! Ai învins! Grămada asta de aur şi smaraldele astea dovedesc că ai dobândit o mare victorie! Vor mai fi şi alte cadouri! Din ce în ce mai frumoase! O să vezi! Acum, du-te la sultana-validé! E sensibilă la semnele de respect ale noilor *ikbale*. Fiindcă din clipa asta eşti o ikbal. Nu depinde decât de tine să devii o *haseki*.

Doamna Rebia se răsuci pe călcâie, râzând în hohote.

— Am reuşit! Am reuşit! Fiindcă reuşita ta este şi a mea!

Apoi se opri brusc.

— Dar, înainte de a merge la sultana-validé, fă-ţi baia! Trebuie să te purifici! Asta-i legea! Legea noastră! La *hammam*, toate privirile vor fi aţintite asupra ta! spuse ea, pufnind în râs. Invidia te va urmări pretutindeni. Dar prima şi cea mai înverşunată duşmancă îţi este Gülbahar! E periculoasă ca o leoaică rănită! Ocoleşte-o cât poţi! Dar tu nu eşti în apele tale, Roxelana! exclamă doamna Rebia.

— N-am nimic, sunt doar puţin obosită...

Supraintendenta o ameninţă cu degetul, râzând.

— Vicleano! înţeleg prea bine! După o noapte aşa de agitată...

La *hammam*, sosirea Roxelanei făcu senzaţie. Odaliscele o înconjurară, scoţând strigăte de bucurie, şi îi puseră nenumărate întrebări. Roxelana răspunse evaziv, fără a pomeni măcar o dată numele sultanului.

După baie, se retrase în camera ei şi îşi făcu toaleta cu cea mai mare grijă. În timp ce îşi punea bijuteriile, se examină îndelung în oglindă. Între Roxelana devenită femeie şi Roxelana cea virgină nu era nicio diferenţă. Chipul îşi păstra aceeaşi prospeţime, acelaşi farmec şi drăgălăşenie.

Gândurile îi zburară spre Soliman, bărbatul care o făcuse să-şi piardă virginitatea. Nu era nici frumos, nici urât, niciun mascul musculos, niciun tânăr efeminat. Subţire şi înalt, avea cu siguranţă o ţinută mândră. Chiar şi în timp ce fremăta culcat peste ea, îşi păstra o anumită demnitate. Voia să o domine, să o facă să-i simtă superioritatea, puterea virilă. Dar demonul trupesc îl învingea, făcându-l să fie cuprins de exaltare, şi avântul pasiunii îi anihila stăpânirea de sine. Delirul voluptăţii îl transforma în cele din urmă într-o paiaţă orbită de dragoste.

În costum de ceremonie, Roxelana se grăbi spre apartamentul sultanei-validé. Toate odaliscele întâlnite în cale o priveau cu invidie şi curiozitate. Locotenentul lui *kislar agasi* o opri pentru a o felicita şi pentru a-şi exprima respectul şi admiraţia. Roxelana îi mulţumi, după care îşi văzu de drum.

Ajungând în vestibulul locuinţei sultanei-validé, Roxelana abia avu timp să se ascundă după o coloană pentru a nu da peste Gülbahar, care ieşea, întunecată ca o noapte de iarnă. Când drumul fu liber, bătu uşor la uşa masivă.

O sclavă îi deschise.

— Anunţ-o pe Înălţimea Sa că Roxelana doreşte să-şi prezinte omagiile!

— Aşteptaţi, vă rog!

Roxelana observă cu plăcere acest „vă rog”, care sublinia noua ei avansare.

Sclava se întoarse şi făcu o plecăciune.

— Intraţi! Înălţimea Sa vă aşteaptă!

Roxelana o găsi pe sultana-validé singură, în camera de zi. Se aruncă la picioarele ei, apoi îşi ridică ochii strălucitori, ce oglindeau veneraţia.

— Ridică-te, Roxelana! îi spuse cu bunătate Hafsa Hatun.

— Îndrăznesc să vă amintesc că mi-aţi făgăduit că mă veţi păstra lângă dumneavoastră. Pentru Înălţimea Voastră, voi fi întotdeauna cea mai devotată slujnică.

Chipul, ochii şi buzele Roxelanei râdeau, exprimând fericirea. Ducea prefăcătoria tot mai departe, trăind în plină minciună. Toată lumea din harem îşi juca mai bine sau mai rău rolul. De ce ar face tocmai ea excepţie?

— Eşti fericită cu adevărat, Roxelana?

— Da, Înălţimea Voastră!

Sultana-validé o invită să se aşeze alături de ea. Prefera supunerea zâmbitoare a acestei fete atât de deosebite decât morga şi duritatea lui Gülbahar. Lui Hafsa Hatun nu îi plăcea să-şi vadă fiul împărţit între Ibrahim şi Gülbahar, cei doi poli ai unei lumi din care se simţea exclusă. Intrarea în scenă a Roxelanei distrugea acest echilibru pe care îl ura. Ea avea să facă din această nouă favorită o unealtă docilă. Desigur, Soliman, care îşi adora mama, îi acorda toate onorurile şi îi respecta puterea. Cu toate acestea, Hafsa Hatun se simţea dată din ce în ce mai mult deoparte. Roxelana avea să aducă o adiere de aer proaspăt în haremul acesta prăfuit.

— Eşti tânără, frumoasă şi sănătoasă, fetiţo! i-ai putea face mulţi copii, mai ales băieţi!

Nu fusese rostit niciun nume, dar cele două femei ştiau foarte bine despre cine era vorba.

— Am o rugăminte să vă fac, Înălţimea Voastră! spuse umilă Roxelana.

— Te ascult, fata mea! Vorbeşte fără ocolişuri!

— M-aţi putea primi pe viitor dacă voi avea de înfruntat probleme importante?

— Bineînţeles, Roxelana. Aş fi fericită să-ţi dau sfaturi.

Roxelana îi luă mâna şi i-o sărută cu o cucernicie prefăcută.

— Vă sunt nespus de recunoscătoare!

Glasul ei fermecător, expresia ochilor plini de veneraţie, chipul radios exprimau un devotament fără margini. Cu un gest tandru, sultana-validé îi luă mâna şi i-o mângâie.

— Eşti o fată bună, Roxelana! O fată foarte bună!

Poziţia Roxelanei în harem căpătă în scurt timp o mare importanţă. Doamna Rebia avea atenţii delicate la adresa ei. Doamna Razgie îi zâmbea amical când se întâlneau pe coridoare. Într-o zi, o invită să privească giuvaerurile aflate în paza ei. Roxelana o urmă într-un şir de odăi cu ferestre zăbrelite şi cu uşi având zăvoare complicate, păzite zi şi noapte de doi eunuci negri. Domeniul doamnei Razgie includea bijuteriile purtate la ceremonii de către sultana-validé şi de prinţesele de sânge imperial, ca şi un număr imens de pietre preţioase, de vase de aur şi de argint, de bijuterii montate de o frumuseţe extraordinară şi de o strălucire fără seamăn.

„Comoara asta va fi într-o bună zi la dispoziţia mea, îşi zise Roxelana. Şi toţi oamenii ăştia se vor târî la picioarele mele. Am visat dintotdeauna să dispun de o putere mare. La optsprezece ani, Theodora a ajuns împărăteasa Bizanţului, se gândi ea. Să fiu eu mai nevolnică decât ea? Iustinian i-a netezit calea. Soliman mi-o va netezi pe a mea.”

Soliman întârzia să-şi repete vizita la Roxelana. Odaliscele care nu avuseseră privilegiul de a primi batista imperială aşteptau, cu răsuflarea tăiată, continuarea a ceea ce sperau să fie un simplu capriciu al sultanului. Doar Roxelana nu se sinchisea deloc de agitaţia ce domnea în jurul ei. Aşteptarea care îi aţâţa pe toţi, şuşotelile, privirile furişe care o urmăreau pretutindeni o amuzau. Ştia că Soliman se va întoarce, că o va chema, că pasiunea şi nerăbdarea lui de a o revedea îl făceau să se perpelească, întârzierea se datora campaniei pe care o plănuia împotriva cavalerilor din Ordinul Sfântului Ioan şi care avea să devină în scurt timp realitate.

12

În cabinetul său de lucru, Soliman asculta argumentele lui Piri Paşa, care nu părea entuziasmat de fanfaronada marelui-amiral Kortuglu şi a lui Mustafa Paşa. Prudenţa marelui-vizir, refuzul său de a se pronunţa pentru un război imediat împotriva cavalerilor din insula Rhodos îi iritau pe toţi generalii.

Piri Paşa îşi continua expunerea:

— Înălţimea Voastră trebuie să meargă din victorie în victorie. Lumea întreagă e cu ochii pe noi. Un singur eşec, şi teroarea pe care armatele noastre o inspiră duşmanilor şi prestigiul vostru personal ar fi grav afectate. Un război insuficient pregătit riscă să ne ducă la o înfrângere pe care trebuie să o evităm cu orice preţ.

— Preconizezi renunţarea la această campanie? întrebă sultanul.

— Nu! Doar amânarea ei, ca să fie întrunite cele mai bune condiţii pentru a ne asigura succesul.

— Marele-amiral şi Mustafa Paşa susţin că nu trebuie să neglijăm oportunitatea pe care o avem acum de a distruge cuibul ăsta de piraţi. Romanii, al căror imperiu îl moştenim, afirmau că şansa îi răsplăteşte pe cei care îndrăznesc. De ce să nu le urmăm exemplul? Cezar nu şovăia să pornească bătălii împotriva unor forţe militare superioare, dacă ajungea la concluzia că trebuie să lupte.

— Norocul l-a ajutat de multe ori, Înălţimea Voastră.

— Bine, o să mă mai gândesc!

În ciuda opoziţiei marelui-vizir, luase o decizie. Argumentele marelui-amiral şi ale lui Mustafa Paşa i se păreau mai pertinente decât recomandarea de amânare a lui Piri Paşa. Avea să-şi anunţe foarte curând intenţia de a grăbi pregătirile de război.

Privirile îi căzură pe plăcile de faianţă cu crini stilizaţi ce îmbrăcau pereţii cabinetului său de lucru. Tulpinile delicate şi flexibile ale acestor flori îi amintiră de armonia, eleganţa şi graţia juvenilă a Roxelanei. Soliman era perplex. Crezuse că a reuşit să devină impenetrabil faţă de ispitele trupeşti şi să-şi păstreze astfel mintea liberă să se dedice treburilor de stat. Îşi închipuise că Gülbahar şi Ibrahim îi erau de ajuns pentru a înfăptui echilibrul desăvârşit la care visase dintotdeauna. O singură noapte petrecută în braţele Roxelanei distrusese toate fortificaţiile pe care şi le înălţase. O dorea cu o asemenea intensitate, încât toate hotărârile sale de odinioară se năruiau. Era oare vrăjit sau simţurile sale îl trădau şi îl aruncau, legat de mâini şi de picioare, la discreţia acestei adolescente?

De o săptămână, ocolea Eski Serai, şi decizia aceasta îl costa scump. Îşi aminti de străbunicul lui, Mehmed al II-lea, care decapitase dintr-o lovitură de sabie o prinţesă bizantină de o frumuseţe nespusă, dar care îl subjugase într-atât, încât îşi neglija treburile de stat. Acest sacrificiu, considerase el, se impunea în ciuda durerii ce îi sfâşia inima. Dar oare el, Soliman, ar fi capabil să o sacrifice pe Roxelana pentru binele imperiului?

Cu ochii închişi, o revăzu pe Roxelana, goală, întinsă pe cearşafurile de mătase purpurie ale patului. El unul nu avea forţa morală, hotărârea şi intransigenţa lui Mehmed al II-lea. Deschise ochii şi privi ferestrele ornamentate cu vitralii policrome. Amurgul le scădea luminozitatea.

Bătu din palme. Şambelanul de serviciu se ivi în pragul uşii.

— Înşeuaţi-mi calul! porunci sultanul. Plec la Eski Serai!

Zece minute mai târziu, Soliman, urmat de escorta sa, părăsea în galop Yeni Serai.

Întoarcerea padişahului la Roxelana şi noaptea pe care o petrecură împreună în alcovul imperial puseră pe jar haremul. Cei care mizaseră pe fata cu părul de aur îşi frecară mâinile, încântaţi, în timp ce partizanii lui Gülbahar simţiră în schimb un fior de spaimă.

Impulsivă, Gülbahar nu era în stare să se stăpânească şi să se concentreze pentru a pune la punct un plan de bătălie coerent. În săptămâna ce trecuse de la prima vizită a sultanului la Roxelana, se abţinuse să provoace un scandal. La urma

urmei, poate presupunerile sultanei-validé corespundeau cu realitatea. Faptul că nu mai venise la Eski Serai după prima noapte petrecută în braţele ticăloasei ăleia de sclavă poloneză părea să confirme această ipoteză. De acum însă, Roxelana reprezenta o problemă gravă. Dacă sultanul se ataşa de ea, urmările aveau să fie dezastruoase. Instinctul cadânei îi ţinea loc de inteligenţă şi simţea că pătrunderea femeii acesteia în viaţa sultanului avea să aducă schimbări periculoase, nu numai pentru ea, ci şi pentru fiul ei. În cazul în care capriciul sultanului căpăta proporţiile unei pasiuni, complicaţiile nu vor întârzia să apară. Aşa încât, de ce să nu înăbuşe răul încă din faşă?

Gülbahar primea frecvent vizita Soniei, o ţigancă bătrână care îi pregătea licori de dragoste, ştia să citească viitorul într-un glob de cristal şi chiar să facă vrăji. Modela figurine de ceară şi le înfigea un ac în inimă, ceea ce avea drept urmare moartea personajului desemnat. Mai ştia să facă otrăvuri cu efecte mai mult sau mai puţin rapide.

Sonia desluşi în globul ei de cristal un şarpe ce se strecura între cadână şi padişah. Alarmată, Gülbahar hotărî să ia măsuri extreme. În ciuda acului înfipt în inimă, figurina de ceară care o personifica pe rivala ei nu dădu rezultatele scontate. Atunci, cadâna îi ceru Soniei să-i prepare o otravă cu efect fulgerător. Bizuindu-se pe autoritatea stăpânei sale, Sonia îi execută comanda. Züleiha, sclava devotată a lui Gülbahar, luă fiola cu otravă şi dădu o raită pe la bucătărie, unde trecu ca din întâmplare pe lângă Vartaz, bucătăreasa pusă în slujba Roxelanei, care tocmai pregătea o mâncare de ciuperci. Profitând de o clipă de neatenţie a lui Vartaz, Züleiha vărsă conţinutul fiolei în cratiţa aburindă.

Gülbahar nu ştia că doamna Rebia o însărcinase pe Alcat, una dintre sclavele sale, să guste din toate mâncărurile care îi erau servite Roxelanei. Alcat plăti cu viaţa tentativa de asasinat pusă la cale de Gülbahar.

Deşi problema era extrem de gravă, *kislar agasi* şi doamna Rebia păstrară tăcerea. Niciunul, nici celălalt nu îndrăzniră să-i aducă la cunoştinţă sultanei-validé şi cu atât mai puţin fiului ei tentativa de otrăvire căreia Roxelana fusese cât pe ce să-i fie victimă. Singura soluţie era să sporească măsurile de siguranţă în jurul noii favorite.

Exasperată de eşec şi temându-se de ce putea fi mai rău în cazul în care familia imperială ar fi fost afectată de un scandal, Sonia, la sfatul lui Gülbahar, o otrăvi pe sclava ghinionistă, pentru a elimina astfel singurul martor al acestei afaceri. Însă moartea sclavei ce gusta mâncărurile, urmată de cea a lui Züleiha zguduiră haremul, şi şuşotelile cele mai fanteziste începură să circule.

Gülbahar hotărî să lovească zdravăn. Dacă nu o putea elimina în taină pe Roxelana, avea să-i forţeze mâna sultanului.

O a treia vizită pe care Soliman o făcu favoritei sale, fără a trece pe la Gülbahar, o tulbură pe sultana-validé, care găsi de cuviinţă să intervină. Hafsa Hatun îl invită la ea pe fiul ei şi îl avertiză că atitudinea sa faţă de prima cadână era criticabilă, că trebuia să respecte legea şi să o viziteze în fiecare vineri pe Gülbahar. În restul săptămânii era liber să se culce cu orice femeie din harem.

Sultanul răspunse că viaţa sa particulară îl privea. Gülbahar trebuia să fie mulţumită cu rolul ei de primă cadână care îi acorda cele mai mari onoruri şi privilegii. O va vizita când va avea el chef. Apoi îşi sărută mama şi plecă cât se poate de bine dispus.

Roxelana îşi sfârşea de făcut toaleta, după baia matinală, când intră o sclavă care îi transmise porunca de a se prezenta la prima cadână. Înţelese că războiul fusese declarat. Înainte de a se duce la Gülbahar, Roxelana o anunţă pe doamna Rebia, care îi recomandă să se limiteze la o atitudine umilă, deoarece un conflict pe faţă risca să o indispună pe sultana-validé, care nu suporta certurile.

Noua favorită se îmbrăcă modest, se machie cu discreţie şi se duse la prima cadână. Aceasta o aştepta, stând în picioare în mijlocul salonului. Gülbahar o fulgeră din priviri. Ura şi furia îi însufleţeau trăsăturile şi îi făceau trupul rigid. Cu pumnii încleştaţi, înaintă spre Roxelana şi izbucni într-un potop de insulte:

— Halcă de carne mizerabilă, îndrăzneşti să mă sfidezi? Vrei să-mi iei locul?

Stăpânindu-şi nervii, Roxelana păstra un calm exasperant.

— Sclavă nenorocită! Gunoi ce eşti! O să te distrug! strigă Gülbahar, cu ochii ieşiţi din orbite.

Insultele sale păreau să se izbească de un zid de gheaţă. Imobilitatea dispreţuitoare a Roxelanei spori furia cadânei, care se năpusti la ea, o lovi, o zgârie pe faţă, îi smulse părul şi îi rupse rochia, ţipând:

— Târfă! Târâtură! Nenorocită! O să te strivesc ca pe o ploşniţă!

Roxelana strânse din dinţi fără să răspundă. Ochii ei exprimau o ironie muşcătoare. O provoca pe faţă.

Pierzându-şi de tot firea, Gülbahar înşfăcă un sfeşnic şi îl ridică, vrând să-şi lovească rivala în cap, când doamna Razgie – avertizată de doamna Rebia – intră în goană şi o apucă pe cadână de braţ, oprindu-i gestul.

— Înălţimea Voastră! Calmaţi-vă! Poziţia voastră este prea importantă ca să vă dedaţi unor asemenea excese!

Gülbahar se potoli. Înţelese brusc efectul comportamentului ei. Orbită de furie, comisese ireparabilul. Cadâna dădu drumul sfeşnicului pe podeaua de marmură.

— Să n-o mai văd! strigă ea, stăpânindu-şi lacrimile. Altfel o omor!

Doamna Razgie o luă pe Roxelana de braţ şi o scoase din cameră.

— Haide! Haide! spuse ea încet.

Gülbahar se prăbuşi pe un divan şi îşi îngropă faţa în mâini.

Întorcându-se în camera ei, noua favorită o găsi pe doamna Rebia care o aştepta, neliniştită. La vederea protejatei sale, supraintendenta avu un gest de groază.

— A înnebunit!

Roxelana se privi în oglindă. Buzele îi sângerau, iar pe faţă, gât şi piept avea câteva vânătăi. Încasase loviturile fără să schiţeze cea mai mică mişcare de împotrivire şi fără să scoată o vorbă. Pe buze îi înflori un zâmbet.

— Gülbahar a făcut exact ce n-ar fi trebuit să facă! Mi-a oferit cele mai bune arme! Acum, eu o s-o distrug pe ea!

Doamna Rebia se înfioră. Roxelana era primejdioasă. Foarte primejdioasă...

În acelaşi moment, Soliman le anunţa demnitarilor întruniţi în Divan decizia sa de a le declara război cavalerilor Sfântului Ioan. Comanda expediţiei i-o încredinţă marelui-vizir, care o acceptă fără tragere de inimă. Mustafa, cumnatul său, fu numit comandantul forţelor de uscat, şi marele-amiral Kortuglu primi misiunea de a le asigura transportul. Kassim Paşa, beilerbeiul Rumeliei, şi Ayas Paşa, beilerbeiul Anatoliei, urmau să sprijine cu armatele lor trupele lui Mustafa Paşa, strânse la porţile Constantinopolului.

Sultanul îl somă în scris pe Villiers de l’Isle-Adam să depună armele şi să predea fortăreaţa Rhodosului forţelor otomane. Cum era de aşteptat un răspuns negativ, flota turcă urma să pornească la drum la începutul lui iunie.

Soliman încheie dezbaterile Divanului şi se retrase în apartamentul său, unde prânzi împreună cu Ibrahim. Voia să ştie părerea prietenului său despre această campanie ce urma să adauge o nouă izbândă la activul imperiului osmanlâilor.

Villiers de l’Isle-Adam nu declarase oare public că sultanul Soliman nu era decât un tânăr cu caş la gură, orgolios şi rău, ceea ce era destul de surprinzător la vârsta lui?

Pentru Soliman, afrontul fusese usturător.

— Revanşa ta va fi cu atât mai strălucită, îi spuse Ibrahim. Îl văd de pe acum îngenuncheat la picioarele tale.

Seara, Soliman se duse din nou la Eski Serai. Cu simţurile înfierbântate, aproape speriat de pasiunea pe care i-o inspira Roxelana, el îi porunci lui *kislar agasi* să i-o

aducă, le ceru sclavelor să-l dezbrace cât mai repede, apoi îmbrăcă un halat de mătase, care îi mângâie plăcut pielea. Era nerăbdător să o posede pe Roxelana, să o audă gemând de plăcere.

Soliman le dădu liber sclavelor şi se întinse pe pat, aşteptându-şi iubita. Cu mâinile sub cap, privea plafonul cu stucaturi aurii şi anticipa cu o plăcere intensă mângâierile acestei fete extraordinare.

Rămase însă interzis când *kislar agasi*, panicat, intră şi îi spuse că Roxelana refuza să vină. Stupefiat, Soliman se ridică în şezut şi exclamă, jignit:

— Nu vrea să mi se supună, mie?!

Sultanul nu ar fi fost mai surprins nici dacă soarele s-ar fi oprit pe cer.

— Înălţimea Voastră, Roxelana susţine că e într-o asemenea stare, încât nu îndrăzneşte să vi se înfăţişeze!

— Spune-i că îi poruncesc să vină oricum! Hai, du-te!

Kislar agasi se înclină umil şi se retrase, blestemând-o în sinea lui pe fata asta care îi complica viaţa.

Peste câteva minute, Roxelana se ivi în pragul uşii, escortată de marele eunuc negru ce tremura de frică, sultanul se uită la ea uluit. Cu faţa învineţită, cu pieptul, umerii şi braţele goale brăzdate de zgârieturi, cu părul încâlcit şi rochia zdrenţe, Roxelana oferea un spectacol copleşitor. Pe obraji îi curgeau lacrimi.

— Ce s-a întâmplat? întrebă sultanul.

Sări din pat, în timp ce Roxelana, cu ochii plecaţi, umilă şi cu mâinile împreunate, îngenunche la picioarele sale. Soliman o ajută să se ridice.

— Cine a avut îndrăzneala să te lovească? Să te desfigureze?

Fata păru să şovăie, apoi răspunse cu glasul scăzut, întretăiat de suspine.

— Nu cutez să vă spun...

— Vorbeşte! Vreau să ştiu!

— Prima... prima cadână, Înălţimea Voastră.

Soliman o strânse în braţe.

— Comoara mea! Dragostea mea! Porumbiţa mea!

Îi sărută obrajii, buzele şi fruntea. O duse în pat şi o contemplă extaziat.

— Sărmana mea porumbiţă rănită! Aşteaptă-mă aici şi odihneşte-te până mă întorc!

Îi adresă un zâmbet cald, încurajator, apoi, cu chipul aprins de mânie, se întoarse spre *kislar agasi*.

— Vino cu mine!

Ieşi în grabă, furia dându-i aripi. Rămasă singură, Roxelana zâmbi...

Gülbahar auzise trompetele sunând pentru a anunţa sosirea sultanului şi fusese străbătută de un fior. Îi părea rău de izbucnirea pe care o avusese, dar firea ei fusese mai puternică decât sfaturile înţelepte pe care i le dăduse de atâtea ori de sultana-validé.

Deodată, auzi un zgomot de paşi grăbiţi ce traversau vestibulul, apoi canaturile uşii fură date în lături cu putere, şi Soliman năvăli în odaie, urmat imediat de *kislar agasi*. Ochii sultanului aveau o lucire rea. Se opri în faţa lui Gülbahar. Cu pumnii strânşi, o măsură din priviri şi o apostrofă:

— Ai avut neobrăzarea să ridici mâna asupra unei femei pe care o alesesem!

Sângele năvăli în obrajii lui Gülbahar. Violenţa patimii ei învinse din nou.

— N-am făcut decât să-i dau o lecţie binemeritată! Ar fi trebuit s-o biciuiesc, fiindcă nu e decât o sclavă! O târfă cumpărată!

Soliman tăcu câteva clipe, apoi cuvintele sale căzură grele, devastatoare ca bolovanii într-o avalanşă.

— Te alung pentru totdeauna din ochii mei! Vei fi închisă într-un pavilion izolat de palat printr-un gard înalt! Femeile bolnave de nebunie furioasă trebuie excluse din haremul meu! Nu vei mai avea îngăduinţa de a primi vizite! *Kislar agasi* are porunca să execute acest ordin!

Soliman îşi recăpătă demnitatea rece. Îi aruncă o privire dispreţuitoare lui Gülbahar, care amuţise, şi apoi ieşi, călcând drept...

Triumful Roxelanei era desăvârşit. Fără a avea titlul, ea devenea, practic, prima favorită a sultanului, ca urmare a eliminării rivalei sale învinse, ce se perpelea în închisoarea ei de aur.

Gülbahar era disperată, deoarece Soliman nu revenea niciodată asupra deciziilor sale. Obţinu o singură favoare: posibilitatea de a-l vedea o dată pe lună pe prinţul Mustafa, fiul ei. Slabă consolare!

Soliman îi atribui Roxelanei apartamentul lui Gülbahar, împreună cu toate comorile din el. Sultana-validé acceptă fără comentarii noua situaţie. Totul se petrecuse atât de repede, încât îi era greu să se familiarizeze cu această nouă stare de lucruri. Era de acord că Gülbahar întrecuse măsura şi că pedeapsa ei era meritată, dar intuiţia o avertiza că Roxelana, în pofida aparentei sale supuneri, nu va fi mai uşor de manevrat. Veselia şi exuberanţa copilărească a noii favorite, dispoziţia ei împăciuitoare, gesturile de respect şi de afecţiune exprimate constant i se păreau uneori prefăcute. Hafsa Hatun bănuia că sub cenuşă mocnea un foc ascuns cu grijă, dar nu dispunea de nicio dovadă. Sultana-validé spera că judecata ei era pripită şi datorată în parte suspiciunii sale înnăscute.

Era bucuroasă că fiul ei e fericit. Poate că Roxelana avea să reuşească să-l scape de înclinaţiile sale nesănătoase pentru Ibrahim.

Soliman o vizita pe Roxelana aproape în fiecare seară. Când treburile politice îl împiedicau să-şi petreacă noaptea la Eski Serai, îl reţinea alături de el pe Ibrahim, faţă de care continua să aibă aceeaşi afecţiune. Renunţarea la un obicei atât de vechi nu putea avea loc de azi pe mâine. Roxelana voia să-l elimine pe Ibrahim aşa cum o eliminase şi pe Gülbahar, dar lupta avea să fie mult mai grea, deoarece Soliman înălţase un zid între dragostea lui pentru noua sa favorită şi devotamentul faţă de credinciosul său prieten. Era un fel de prietenie pasională între doi bărbaţi, pe care nu o putea stinge decât moartea.

13

Flota turcă transportând corpul expediţionar porni spre insula Rhodos fără padişah. Neputând să se despartă de Roxelana, Soliman îşi amână plecarea din Constantinopol. Focul ce îl mistuia nu era decât la începuturile sale. Simţea nevoia să o aibă pe favorita sa mereu alături.

Ibrahim simţea dominaţia exercitată de Roxelana asupra prietenului său. Putea fi oare sigur că propria influenţă va dăinui? Gülbahar nu fusese îndeajuns de puternică şi de persuasivă pentru a-l îndepărta pe Soliman de el, dar inteligenţa Roxelanei consolida legăturile dintre ea şi imperialul ei iubit.

După ce făceau dragoste, Roxelana aborda cu subtilitate teme pe care le cunoştea bine: Roma, splendidele colecţii artistice de la Vatican, lumea închisă a nobilimii italiene, aspectele semnificative ale vieţii zilnice a polonezilor, totul presărat de anecdote savuroase, de comentarii pline de spirit şi de umor şi de glume fine şi picante. Soliman o asculta, încântat, ca şi cum ar fi descoperit inima înţelepciunii omeneşti în trupul plăpând al unei adolescente nespus de frumoase.

Roxelana fu primită oficial în sânul familiei imperiale şi avu în sfârşit prilejul să le cunoască pe surorile sultanului, pe care odaliscele le întrezăreau în treacăt atunci când străbăteau, semeţe şi inaccesibile, coridoarele de la Eski Serai, pentru a-şi vizita mama.

Măritate cu înalţi demnitari ai imperiului – cu excepţia lui Hadice, cea mai tânără –, ele ieşeau în evidenţă prin urâţenia ce contrasta cu frumuseţea fetelor închise în harem. Toate patru semănau cu Soliman, având gâtul lung, nasul proeminent şi coroiat şi oasele feţei puternic reliefate, înalte, slabe şi uscăţive, ele păreau să fi întrunit toate trăsăturile dizgraţioase, împreună cu un vădit aer de familie.

Turhan era măritată cu Lufti Paşa; Malfiruz îl primise de soţ pe Ferhat Paşa, iar Kassem, soţia lui Mustafa Paşa, comandantul secund al forţelor expediţionare de la Rhodos, prezenta semnele unei sarcini înaintate. Pântecele ei rotunjit părea lipit de trupul descărnat. Hadice suspina, în aşteptarea unui soţ pe care augustul ei frate întârzia să i-l ofere.

Arţăgoase, aproape mereu certate, ele îşi sileau mama, căreia îi plăcea liniştea, să se dedea unor eforturi necontenite pentru a le reîmpăca. Hafsa Hatun le oferea daruri scumpe: bijuterii, blănuri, obiecte de artă şi le trecea cu vederea toate capriciile. Când îşi anunţau vizita, sultana-validé le oferea distracţii dintre cele mai variate: ghicitoare, negustori de poţi uni şi talismane, orchestre de muzicanţi orbi care le acompaniau pe dansatoarele şi cântăreţele din harem. Reprezentând un obicei preluat din Persia, muzicanţii orbi erau singurii bărbaţi autorizaţi să intre în harem şi să cânte în faţa doamnelor de rang înalt. Sclavele aduceau pe tăvi de aur dulciuri, prăjituri şi zaharicale, cu care cele patru surori se îndopau fără să capete acea rotunjime a trupului atât de apreciată.

Turhan se plânse că Lufti, soţul ei, nu îi acorda atenţia ce i se cuvenea.

— Dar ce face? întrebă mama ei. Te neglijează fiindcă preferă alte femei din haremul lui?

— Asta ar mai lipsi! exclamă Turhan.

Sultana-validé oftă, exasperată.

— Nu-ţi acordă respect?

— Ba da!

— Atunci?

— Îşi neglijează îndatoririle conjugale.

— Cum aşa?

— Lipseşte des.

— Dar are obligaţii militare, draga mea Turhan. Este general şi are o funcţie de comandă. Trebuie să-şi inspecteze trupele, să se ocupe de instrucţia lor. Ştii bine că fratele tău nu glumeşte cu lucrurile astea!

Turhan dădu din umeri, jignită.

— Chiar şi când e la Constantinopol, se închide toată noaptea în cabinetul de lucru.

— Scrie un nou tratat de istorie.

— M-am măritat ca să am un bărbat alături! Puţin îmi pasă de soldaţii şi de hârţoagele lui! Vreau să primesc ce mi se cuvine!

— Am auzit că a bătut măr o sclavă din haremul lui, care s-a purtat nerespectuos cu tine, şi că aproape a omorât-o...

— E adevărat. Dar asta nu-i scuză neglijenţa!

— Ei haide, draga mea Turhan, în timp, căsătoria toceşte dragostea şi afecţiunea ia locul pasiunii...

Roxelana asculta aceste discuţii din care trăgea învăţăminte. Experienţa, considera ea, este mai instructivă decât sfaturile. Trebuia să aprofundeze concepţiile, obiceiurile şi curiozităţile acestui nou univers care devenise al ei.

Kassem aştepta apropiata naştere a celui de-al treilea copil. Primii doi, care fuseseră fete, muriseră de mici, îmbolnăvindu-se de varicelă.

— Bebeluşul ăsta care mă loveşte cu picioruşele în burtă mă face fericită. Voi avea în sfârşit un tovarăş, fiindcă Mustafa nu visează decât războaie. Înaintarea în grad şi campaniile îl preocupă mai mult decât propria familie. Presupun că vizează la postul de mare-vizir, deşi n-a recunoscut-o niciodată.

Sultana-validé dădu din cap cu înţelegere.

— Tu şi surorile tale sunteţi măritate cu bărbaţi mistuiţi de ambiţie. Ambiţia asta neînfrânată a zămislit şi continuă să zămislească admirabilele cuceriri ale turcilor. Dacă soţul tău ar fi un neisprăvit, tu ai fi prima care l-ar condamna.

Malfiruz interveni, impasibilă:

— Mama are dreptate. Trebuie să ne obişnuim cu asta. Bijuteriile şi blănurile mele, luxul din palatul meu, bunăstarea îmi aduc mai multă satisfacţie decât toate

avansările lui Ferhat. Şi apoi, mă gândesc la fiicele mele. Trebuie să le mărit cu bărbaţi în stare să le asigure avantajele şi privilegiile cuvenite rangului lor.

Hadice spuse, visătoare:

— Sper că fratele meu nu mă va mărita cu un boşorog ca soţii voştri!

— Vieţile noastre sunt conduse de raţiunea de stat, răspunse sentenţios sultana-validé. Decizia fiului meu va corespunde intereselor imperiului. Te asigur, Hadice, că în general bărbaţii maturi sunt nişte soţi mai buni decât cei tineri.

Hadice se întoarse spre Roxelana, care urmărise conversaţia fără un cuvânt.

— Ce părere ai, Roxelana? o întrebă ea.

Pe buze îi apăru un zâmbet maliţios.

Roxelana înţelegea perfect că, dacă îi dădea dreptate sultanei-validé, admitea implicit că tinereţea lui Soliman îi diminua calităţile de soţ bun. Să o contrazică însă pe bătrână era de neconceput. Roxelana înclină capul spre Hafsa Hatun.

— Înălţimea Voastră are întotdeauna dreptate. Bărbaţii maturi îi depăşesc pe cei tineri prin experienţa şi înţelepciunea lor. Judecata aceasta nu se aplică însă excepţiilor. Mi-aş îngădui să vă dau un exemplu. În ciuda tinereţii sale, Înălţimea Sa sultanul se deosebeşte de bătrânii săi slujitori precum luna de stele. Geniul lui înnăscut compensează avantajele pe care anii le aduc oamenilor de rând.

Ochii sultanei-validé scânteiară. Bătrâna îşi puse mâna ridată pe umărul tinerei femei aşezate la picioarele sale.

— Cuvintele tale îmi încălzesc inima şi îmi fac aceeaşi plăcere ca muzica cea mai dulce!

Roxelana îi sărută tivul rochiei, apoi făcu o reverenţă în faţa prinţeselor.

— Îi cer Înălţimii Voastre îngăduinţa de a mă retrage.

Hafsa Hatun i-o acordă. După plecarea ei, vorbi din nou:

— Roxelana este o femeie remarcabilă, nu credeţi?

— Are calităţi, spuse Malfiruz. Dar, în ce mă priveşte, nu pot s-o sufăr. Îmi face pielea de găină!

— Când o văd, mă ia cu frig! exclamă Kassem.

— Nu e chiar aşa, interveni Hadice. Gülbahar îi este inferioară sub toate aspectele.

— Roxelana nu e decât la începutul vieţii, adăugă Turhan. Să vedem ce va mai fi! Vai, făptura asta scumpă care mi se agită în burtă mi-a tras iarăşi un picior! exclamă ea cu încântare.

Soliman şi Ibrahim călăreau alături, la pas, urmaţi de un cortegiu scânteietor de curteni, de o sută de şoimari, şi de o escortă puternică de gărzi îmbrăcate în uniforme de un roşu-aprins.

Călăreţii ce străbăteau un şes întins scrutau cerul, căutând prepeliţe în zbor. Ibrahim şi demnitarii care îl însoţeau pe padişah erau atenţi să nu-şi trimită şoimii pe urmele păsărilor pe care le alesese el, fiindcă ar fi fost o greşeală de neiertat să i-o ia înainte.

Ibrahim era expert în arta de a sta în umbră, pentru a-i îngădui augustului său prieten să se bucure din plin de plăcerea vânătorii.

Sultanul răscolea cu privirea bolta azurie. O prepeliţă trecu pe deasupra unui tufiş din apropierea vânătorilor. Soliman îşi descoperi la iuţeală şoimul şi îi arătă pasărea care se îndepărta.

— Pe ea! Pe ea! strigă înflăcărat.

Şoimul îşi luă avânt şi se năpusti într-o clipită în urmărirea prăzii, însoţit de sunetul zglobiu al clopoţelului legat de picior. Sultanul îşi îndemnă calul care se năpusti pe urmele şoimului. Călăreţii se grăbiră să pornească în galop după ei. Cuprinşi de elan, caii săreau cu uşurinţă peste hăţişuri, hârtoape şi boscheţi.

Ibrahim, ţinându-şi şoimul acoperit pe braţ, galopa alături de stăpânul lui, fără a da deloc atenţie vânătorii. Gânditor, îl examina cu coada ochiului. Chipul radios al lui Soliman exprima fericirea şi bucuria vieţii.

Marele-şoimar simţea că euforia sultanului se datora nu atât isprăvilor şoimului său, cât evocării plăcerilor pe care i le dăruia Roxelana. Fata asta blestemată îi răpea fiinţa care, după Dumnezeu, reprezenta totul pentru el. O angoasă surdă îl chinuia zi şi noapte. Sultanul îi arăta aceeaşi prietenie, îi acorda cu aceeaşi mărinimie favorurile sale şi îl invita frecvent să-şi petreacă noaptea în patul său. Dar aceste semne exterioare de bunăvoinţă nu îl împiedicau să se frământe. Avea în harem iscoade care îi furnizau informaţii despre tot ce se petrecea în cuibul acela de intrigi. Aflase astfel că sultanul, topit de dragoste pentru Roxelana, o întrebase la un moment dat ce dar i-ar plăcea să primească: cele mai frumoase perle din tezaurul imperial, un mantou de zibelină, o sută de sclave sau veniturile unei provincii?

Cu o modestie prefăcută, ea îi răspunsese că nimic nu i-ar face mai mare plăcere decât să obţină nişte cărţi franţuzeşti şi italieneşti. Ibrahim înţelese că voia să strălucească nu numai prin frumuseţe, ci şi prin spirit. Era periculoasă, foarte periculoasă fata asta formată la şcoala doamnei Rebia care, ca o bună codoaşă ce era, îşi cunoştea bine meseria. Ştia că supraintendenta nu îi oferise ajutorul şi sfaturile fără să fi primit în schimb plăcerea pe care o dorea mai mult decât orice altceva. Femeia aceasta care ajunsese pe culmile rafinamentului era o intrigantă de mare anvergură, înzestrată cu o voinţă de neînfrânt.

Concluziile lui Ibrahim nu erau de natură să-i calmeze temerile. Încurajat de strigătele sultanului, şoimul prinse prepeliţa în zbor şi, ţinându-şi prada în gheare, se întoarse şi se aşeză pe braţul său. Sângele păsării ucise îi pătă mănuşa groasă. Un şoimar se repezi, luă prada şi o strecură în tolbă.

Sultanul se întoarse spre Ibrahim.

— Minunată pasăre! Cum le alegi atât de bine?

— Un şoim bun trebuie să aibă gheare tari, încovoiate şi ascuţite, capul rotund, ciocul mic şi gros, şi aripile lungi şi puternice. Trebuie să poată rezista fără să se clintească unui vânt puternic care-i bate din faţă.

Un curier sosi în galop, aducând un sul de pergament pe care i-l înmână sultanului.

— Un mesaj urgent de la Excelenţa Sa marele-vizir pentru Înălţimea Voastră.

Sultanul îi trecu şoimul lui Ibrahim, luă pergamentul şi îl desfăcu grăbit. Pe măsură ce descifra rândurile scrise cu cerneală purpurie, fruntea i se încreţea.

— Veşti proaste, Ibrahim! Foarte proaste! Ne întoarcem la Constantinopol!

Îşi întoarse calul şi-i dădu pinteni, pornind în galop spre zidurile înalte şi crenelate ale oraşului, ce se profilau la orizont, aureolate de lumina răsăritului de soare.

Ibrahim şi întreg cortegiul porniră pe urmele sale. Copitele cailor ridicau nori de colb. Soliman intră în oraş în galop şi nu-şi încetini cavalcada, deşi străduţele înguste erau pline de trecători îngroziţi. Alarmat şi ros de curiozitate, Ibrahim îşi urma îndeaproape stăpânul, care gonea în faţa lui de parcă ar fi fost fugărit de duhuri rele.

Soliman pătrunse în prima curte a palatului, trecu pe sub bolţile Porţii de Mijloc în cea de-a doua, pătrunse prin Poarta Fericirii în cea de-a treia curte şi nu se opri decât în faţa uşii apartamentului său. Sări de pe calul plin de sudoare şi se năpusti în vestibul. Parcurse cu paşi mari un coridor lat şi intră în cabinetul de lucru. Agitaţia sa, contrastând cu calmul său obişnuit, îl uimea pe Ibrahim, care îl urma, din ce în ce mai neliniştit. Sultanul scoase din buzunar sulul de pergament şi îl aruncă, furios, pe masa încrustată cu sidef din mijlocul camerei.

— La Rhodos e dezastru! strigă el răguşit de furie. Marele-vizir mi-a trimis cele mai rele veşti cu putinţă. Armata mea bate pasul pe loc sub zidurile oraşului păzit de câteva sute de cavaleri şi de trei sau patru mii de mercenari, orăşeni şi ţărani înarmaţi. O sută de mii de turci nu izbutesc să înfrângă rezistenţa câtorva necredincioşi. Ai noştri înregistrează pierderi omeneşti şi materiale enorme. Am încredinţat elita armatei mele şi câteva sute de tunuri unor generali incapabili, şi care-i rezultatul? Nul!

Soliman se postă în faţa lui Ibrahim.

— Trebuie să plecăm la Rhodos! Să strângem întăriri şi să debarcăm cât mai repede pe insula asta blestemată.

— Prezenţa ta în mijlocul trupelor va fi de ajuns să-i înflăcăreze pe oameni, să dărâme zidurile şi să-i zdrobească pe duşmani!

— Vorbele tale îmi fac bine, Ibrahim! Ocupă-te de întăriri! îţi încredinţez misiunea de a organiza armata de ajutorare. Generalii mei îmi ling tălpile ca să obţină funcţii înalte de comandă şi, când le primesc, îşi demonstrează incompetenţa şi nulitatea. Du-te şi arată-mi de ce eşti în stare!

Cu inima uşoară, Ibrahim părăsi cabinetul de lucru. În lunile următoare, la Rhodos, îl va avea pe sultan numai pentru el. Prietenia lor se va întări. Dominaţia pe care o dobândise Roxelana asupra lui Soliman se datora cu siguranţă unor poţiuni magice şi unor vrăjitorii. Trebuia să profite de acest prilej ca să recâştige terenul pierdut.

Rămas singur, sultanul se lăsă să cadă pe divan şi îşi îngropă faţa în palme. Se simţea vinovat că nu luase de la bun început comanda armatei. Se lăsase în voia deliciilor haremului şi acum plătea pentru indolenţa sa. Când îşi încinsese sabia lui Osman, jurase pe ce avea mai sfânt că nu va ajunge niciodată ca acei sultani trândavi care transferă puterea consilierilor şi îşi dedică timpul distracţiilor, voluptăţilor şi rafinamentelor simţurilor. Vrăjit de Roxelana, îşi neglijase treburile de stat.

În noaptea aceea, renunţă să meargă la Eski Serai. Trebuia să înalţe un zid între plăcere şi datorie.

În timp ce Soliman se frământa, ros de vinovăţie şi de umilinţa provocată de înfrângerile militare suferite în insula Rhodos, Ibrahim dădu măsura capacităţilor sale. Deşi nu era decât şoimar şi supraintendent al camerei imperiale, formă o nouă armată, o înzestră cu o artilerie puternică, alcătuită în mare parte din tunurile capturate după cucerirea Belgradului, şi armă o nouă flotă, gata să ridice ancora sub comanda sultanului. Avu deopotrivă grijă să asigure apărarea frontierelor europene. La sugestia lui, Soliman îi încredinţă această sarcină lui Lufti Paşa, care îşi părăsi cu părere de rău munca de istoric pentru a deveni guvernatorul Constantinopolului şi al Rumeliei în timpul absenţei sultanului.

În ciuda hotărârii de a nu mai ceda ispitelor trupeşti în cursul acestor preparative febrile, padişahul făcu câteva vizite la Eski Serai, Roxelana devenindu-i indispensabilă. Ştia că Ibrahim veghea la bunul mers al tuturor treburilor, şi asta îl liniştea.

La exact două luni după plecarea corpului expediţionar comandat de Piri Paşa, noua armată se puse în mişcare.

După o ultimă noapte de dragoste petrecută în alcovul imperial, sultanul se despărţi de Roxelana, făgăduindu-i că se va întoarce cât mai curând. Ar fi preferat să o ia cu el la Rhodos, dar nu îndrăznea să încalce tradiţiile milenare. Turcii nu i-ar fi iertat-o niciodată. Femeile aveau datoria de a sta închise în harem, a se ocupa de copii şi a i se ruga lui Allah. Războiul rămânea domeniul bărbaţilor.

Imprudenţa lui Baiazid I, unul dintre înaintaşii săi, îi îngăduise lui Tamerlan, învingătorul său, să-i captureze şi să-i ultragieze soţia. O asemenea nenorocire nu trebuia să se mai repete.

Plecarea lui Soliman în fruntea noii armate lăsa un gol uriaş în inima Roxelanei. Dacă se întâmpla să moară, ucis de duşmani, Gülbahar avea să devină automat sultana-validé şi revanşa i-ar fi fost nemiloasă. Ea, Roxelana, ar fi pierit aruncată în mare, într-un sac. Somnul îi era chinuit de coşmaruri. Ca să nu se trezească în beznă, lăsa în odaie făclii aprinse, care ardeau toată noaptea, şi sclavele o vegheau cu rândul. Ziua, spaimele ei nocturne se spulberau şi Roxelana îşi recăpăta buna-dispoziţie şi zâmbetul. Uneori, se întreba dacă nu cumva se îndrăgostise de Soliman.

Acesta îi inspira afecţiune şi chiar un fel de prietenie amoroasă. Îi oferea tot ce îi sugerau visurile cele mai nebuneşti, transformând himerele în realităţi, ca şi cum ar fi avut o baghetă vrăjită. Dar toate aceste minunăţii şi bogăţii nu puteau să o facă să

uite că se găsea într-o închisoare. Oamenii care se străduiau să o apere erau în realitate temnicerii ei. Când trăieşti în spatele unei uşi zăvorâte, îţi vine să o spargi. Ca să scape de această dorinţă utopică, îşi căuta ocupaţii care să-i elibereze mintea, chemând la ea ghicitoare, negustorese de parfumuri, farduri şi stofe scumpe. Cu toate acestea, se plictisea. Se întreba dacă absenţa sultanului nu o făcea să sufere. Roxelana comanda sute de cărţi de istorie, filosofie şi ştiinţă. Nu înţelegea chiar tot ce citea, dar se străduia să asimileze cunoştinţele cele mai diverse, pentru a i le transmite apoi sultanului, avid de cunoaştere. Mai cumpăra romane şi volume de poezie care o făceau să respire, între zidurile închisorii, aerul libertăţii.

În harem aflase un adevăr extrem de important. Singurul domeniu în care putea să se mişte în largul ei era cel delimitat de ambiţia ei înverşunată. Să ajungă cât mai sus rămânea fatalmente singurul ei obiectiv. Din interiorul închisorii sale, trebuia să reuşească, exclusiv prin hotărârea ei, să controleze forţele din afară, supunându-le voinţei sale, manipulându-le şi dispunând de ele după bunul plac. Sultanul era prima ei armă.

La câteva zile după plecarea celui de-al doilea corp expediţionar spre Rhodos, Kassem făcu o vizită la Eski Serai. Îi aruncă o privire mohorâtă Roxelanei, care pregătea sorbet pentru sultana-validé. Prezenţa acestei femei o enerva, pentru că îi atribuia intenţii necurate. De obicei, aştepta să plece înainte de a discuta probleme personale cu mama ei. De data aceasta însă, renunţă la aceste precauţii, deoarece anxietatea o făcea vorbăreaţă.

— Mi se apropie timpul, mamă! Lasă-mă să mă mut la tine câteva zile! Vreau să nasc cu tine alături!

Sultana-validé îi mângâie obrajii palizi şi scobiţi.

— Bineînţeles, micuţo. Poţi să te muţi când vrei, chiar astăzi. O să trimit pe cineva la tine să-ţi ia lucrurile de care ai nevoie. Aici nu am tot ce trebuie. Dar infirmeria noastră...

— Nu! răspunse Kassem cu fermitate. Vreau să nasc aici, în apartamentul tău! Sub protecţia ta!

Roxelana urmărea discuţia, intrigată. Nu înţelegea ce înseamnă cuvintele „protecţia ta”, pe care le folosise Kassem.

— Cu atât mai mult cu cât Mustafa e plecat din Constantinopol, adăugă prinţesa.

Sultana-validé oftă.

— Poţi să stai la mine cât doreşti. În seara asta o să cinăm împreună, ca în vremurile bune de demult.

Roxelana servi sorbetul, pe care sultana-validé îl savura cu plăcere. Kassem refuză ceaşca ce-i fusese oferită.

— Scuză-mă, Roxelana, dar nu pot să înghit nimic!

Hadice intră în goană şi se opri, surprinsă, văzând-o pe Kassem.

— Ce vânt bun te aduce? întrebă Hadice.

— Sora ta o să stea câteva zile la noi, îi explică Hafsa Hatun. Are nevoie de tovărăşia noastră. Absenţa lui Mustafa nu-i face bine.

Hadice izbucni în râs.

— Kassem, tot aşa îndrăgostită eşti de soţul tău?

Sultana-validé se întoarse spre Roxelana.

— Vii şi tu diseară? O să vină şi Turhan.

— N-aş vrea să deranjez adunarea de familie, răspunse favorita cu o modestie prefăcută.

— Dar faci şi tu parte din familie!

— Sunt nespus de fericită de această onoare, Înălţimea Voastră! Atunci, o să vin negreşit!

„Iată o prezenţă care n-o să-mi placă”, îşi zise Hadice.

— Vreau să mă odihnesc puţin, spuse Kassem. Sunt obosită! Groaznic de obosită!

— Fosta ta cameră te aşteaptă! Du-te!

Kassem continuă cu un glas stins:

— Cred că poţi s-o chemi pe Chira Esther. Mi se pare că, din când în când, simt dureri ascuţite în burtă. O să mă întind pe pat.

— Bine. Mă ocup eu de Chira Esther. Nu-ţi face griji!

Kassem se retrase, ţinându-şi mâinile slabe pe pântecele proeminent.

— O să te anunţ când e masa gata, Roxelana, spuse sultana-validé, care voia să rămână singură cu gândurile sale.

Roxelana făcu o reverenţă şi se retrase. Apartamentul ei era aproape de al sultanei-validé. Ferestrele lor dădeau spre o grădină interioară dispusă în jurul unui bazin mare de marmură, cu fântâni arteziene. Se instală pe divan, luă volumul întâi din *Memoriile* lui Commynes şi începu să citească atent. Stilul cărţii era lipsit de vioiciune sau poate că Roxelana nu se putea concentra. Gândurile îi rătăceau fără ţintă.

Umbrele înserării cuprindeau treptat aleile grădinii. Prin ferestrele deschise pătrundea răcoarea. Dacă nu s-ar fi auzit un lătrat în depărtare, liniştea ar fi fost desăvârşită. O sclavă tânără intră în odaie şi aprinse sfeşnicele.

Deodată, se auzi un ţipăt pătrunzător, ca al unei fiare rănite de moarte. Stupefiată, Roxelana zvârli cartea şi se ridică în şezut. Urletele şi vaietele, care se auzeau aproape fără întrerupere, veneau din apartamentul sultanei-validé. Grăbită să-şi ofere ajutorul, Roxelana sări în picioare şi se năpusti pe coridorul care ducea la anticamera lui Hafsa Hatun. Sclavele care alergau speriate nici nu-i observară prezenţa. Roxelana intră în salon şi constată cu mirare că, în ciuda ţipetelor din ce în ce mai puternice, sultana-validé îşi păstra sângele rece.

— Kassem naşte mai devreme decât prevăzusem, spuse bătrâna doamnă. Dar Chira Esther se ocupă de ea. E cea mai bună moaşă din Constantinopol. Toţi nepoţii mei au venit pe lume fără probleme datorită ei. Într-o bună zi, o să ai şi tu nevoie de ajutorul ei.

Roxelana se înfioră. Era pentru prima oară martorul acestui fenomen natural, dar atât de înspăimântător. Ar fi vrut să intre în camera lui Kassem, dar nu îndrăznea.

Turhan intră în salon, îşi sărută mama şi o salută rece pe Roxelana, care îi răspunse cu deferenţă. Aceasta le detesta pe surorile sultanului, trufaşe şi obraznice, dar îşi păstra o mină imperturbabilă, fiindcă încă nu venise vremea să riposteze. Rolul ei, încă precar, de primă favorită, îi recomanda să fie prudentă. Când avea să-i facă un copil sultanului, condiţiile aveau să se schimbe considerabil şi atunci va putea să-şi impună regulile chiar şi prinţeselor.

Ca şi mama ei, Turhan nu păru impresionată de ţipetele lui Kassem. Se lăsă să cadă pe divan şi oftă.

— Lufti iar îşi face mendrele! spuse ea cu un aer necăjit. Aproape că nu-l mai văd. Funcţia de comandă pe care tocmai a primit-o îl face să lipsească de acasă fără să-mi dea socoteală. Aproape că nu mai ştie de mine.

Hadice apăru şi ea şi îşi astupă urechile, impresionată de urletele lui Kassem.

— N-o să fac niciodată copii! exclamă ea.

— Nu vorbi prostii! o admonestă sultana-validé. Naşterea e prima noastră datorie.

Ţipetele şi gemetele reîncepură cu o intensitate crescândă.

— Mă duc să văd ce se petrece! spuse Hafsa Hatun.

— La ce bun? replică Turhan, indiferentă. Chira poate să se descurce singură. Are o armată de sclave la dispoziţia ei. Prezenţa ta o s-o deranjeze.

— Poate că ai dreptate, recunoscu mama ei. În seara asta vom cina în patru. Malfiruz întârzie! adăugă ea contrariată.

În aceeaşi clipă, uşa se deschise şi apăru Malfiruz, care se duse la mama ei şi o sărută.

— Nu credeam că o să-i vină sorocul aşa devreme, spuse ea, surprinsă de ţipetele surorii sale.

Câteva sclave tinere aduseră patru măsuţe joase şi le aranjară în faţa sultanei-validé şi a celorlalte, apoi serviră felii subţiri de somon cu garnitură de trufe, crutoane stropite cu sos de friptură de pasăre, fazani în sos de miere şi fructe zaharisite cu fistic. Meniul fu completat cu sorbet.

Hadice îşi alegea cele mai bune bucate.

— Ţipetele lui Kassem îmi provoacă nelinişte!

Turhan înghiţea mâncarea cu o plăcere nespusă, ca şi cum în odaia alăturată nu se întâmpla nimic. Sultana-validé, în schimb, nu se atingea de nimic. Roxelana mânca puţin, deoarece vaietele lui Kassem îi tăiaseră pofta de mâncare.

Apoi, ţipetele şi gemetele încetară. Câteva minute mai târziu, moaşa apăru în pragul uşii.

— Alteţa Sa a născut! anunţă ea pe un ton neutru.

Chipul sultanei-validé se întunecă. Nici ea şi nici fiicele sale nu întrebară ce sex avea nou-născutul. Roxelana fu extrem de surprinsă de comportarea lor ciudată. Toate patru păreau să înţeleagă fără cuvinte despre ce era vorba.

Uşa ce dădea în vestibul se deschise, şi Daud, primul locotenent al lui *kislar agasi*, intră, urmat de unul dintre muţii sultanului, un negru bine clădit, cu muşchi proeminenţi sub vesta fără mâneci care îi lăsa descoperiţi bicepşii rotunjiţi şi mâinile puternice. Pe capul rotund, cu ochi mici, duri şi răi, purta un fes mic, roşu, la fel ca tot restul veşmintelor sale.

Nou-veniţii se prosternară, fără a spune nimic, în faţa sultanei-validé, apoi intrară în camera lui Kassem, urmaţi de moaşă, care închise uşa după ei.

Liniştea apăsătoare era tulburată doar de scâncetele slabe ale nou-născutului. Cele patru femei stăteau nemişcate şi amuţite. Apoi, scâncetele încetară. Nu se mai auzea decât susurul artezienelor. Deodată, izbucni un urlet nebunesc de femeie, ascuţit şi dureros. Apoi, încetă şi el.

Trecură câteva minute lungi cât veacurile. Uşa camerei lui Kassem se deschise din nou, şi Daud ieşi, ţinând în braţe corpul unui nou-născut înfăşurat în scutece îmbibate de sânge. Îşi înclină capul în faţa bătrânei doamne, care nici măcar nu îl privi, apoi ieşi, însoţit de mut.

Roxelana urmărise, îngrozită, spectacolul acesta halucinant. Cu ochii holbaţi de spaimă, o privea pe sultana-validé, al cărei chip împietrise. Până şi Turhan îşi pierduse calmul. Malfiruz stătea nemişcată. Hadice plângea în tăcere.

Hafsa Hatun se ridică şi anunţă cu un glas abia auzit:

— Cina s-a încheiat!

După care se îndreptă spre odaia lui Kassem.

Roxelana se prosternă, apoi ieşi din salon cu un mers nesigur. Trecu de uşa apartamentului ei şi îşi continuă drumul până la doamna Rebia, care o primi, uimită de această vizită neaşteptată. Favorita îi descrise cu un glas tremurător scena la care fusese martoră. Stăpâna Garderobei dădu din cap.

— Obiceiurile noastre, Roxelana, sunt crude, dar întemeiate politic. Prinţesele imperiale nu au dreptul să aducă pe lume băieţi, fiindcă ar putea să ajungă într-o bună zi pretendenţi la tron. Legea fratricidului se aplică asupra întregii familii imperiale, fără excepţie.

— Când abia s-au născut?

— Da. Li se taie cordonul ombilical fără să le fie înnodat şi tot sângele li se scurge, încet, fără a provoca nicio suferinţă. Kassem cunoştea legea. A făcut un băiat care trebuia să moară. O fată ar fi fost salvată. De asta prinţesele nu au decât fete. Soţii lor cunosc regula jocului şi i se supun fără să crâcnească.

— E cumplit!

Doamna Rebia dădu din umeri.

— Legea e aspră, dar e lege!

Roxelana se întoarse în apartamentul ei, răvăşită. Dacă avea să aducă pe lume un fiu, urma să i se aplice şi lui legea fratricidului! Mustafa, fiul lui Gülbahar, era primul

născut şi, ca să poată moşteni tronul, trebuia ca toţi fraţii, buni sau vitregi, să fie făcuţi să dispară... Doar dacă nu dispărea el primul... Da! Doar dacă nu dispărea el primul...

14

La sfârşitul lunii august, Soliman debarcă în fruntea armatei sale în insula Rhodos, într-un golf suficient de îndepărtat de citadelă pentru ca ghiulelele de tun trase de creştini să nu-l poată atinge. Pe mica plajă mărginită de pereţi stâncoşi îl aşteptau, îngrijoraţi, Piri Paşa şi generalii săi din armata de uscat şi maritimă. Slabele rezultate obţinute după două luni de asediu nu erau de natură să-i liniştească. Întâlnirea cu sultanul se anunţa furtunoasă.

De îndată ce puse piciorul pe pământ, înconjurat de suita sa, privirile sultanului se aţintiră cu severitate asupra generalilor care îşi lipiră, în semn de umilinţă, fruntea de nisip. Nemişcat ca o stâncă, Soliman păstra o tăcere încărcată de ameninţări. Aşteptarea se prelungea, copleşitoare. Cu faţa întunecată, ochii scânteind de mânie şi pumnii încleştaţi, sultanul catadicsi în cele din urmă să le spună să se ridice. Generalii se supuseră tremurând. Defunctul sultan Selim i-ar fi decapitat pe loc. Oare fiul lui avea să se dovedească mai milostiv?

Piri Paşa înaintă, şovăitor, spre sultan.

— Cortul Înălţimii Voastre a fost ridicat în vârful acestei coline.

Urmat de Piri, Ibrahim şi de întregul său stat-major, Soliman urcă pe un drumeag săpat în versantul colinei, cu un pas rapid, punând la grea încercare inimile bătrânilor generali care gâfâiau.

Cortul imperial era un palat de pânză, de dimensiuni impresionante. Sultanul dispunea, pe lângă camera sa, de odăi de recepţie, de lucru, de distracţie, ca şi de un *hammam* şi de o garderobă cuprinzătoare. Funcţionarii Casei sale, şambelani, maeştri de ceremonii, secretari, medici şi paji erau adăpostiţi sub acelaşi acoperiş pentru ca să poată răspunde oricând la chemarea Înălţimii Sale. Alte corturi, mai mici, erau rezervate statului-major, gărzii sale personale şi bucătăriilor imperiale. Grăjdarii şi hăitaşii îşi aveau propriile corturi.

Amplasamentul, aflat la o înălţime destul de mare, oferea o amplă perspectivă asupra oraşului, citadelei, portului şi taberei turceşti cu mii de corturi. Soliman putea urmări de pe această poziţie bine aleasă mişcările trupelor şi manevrele flotei sale. Spectacolul ce i se înfăţişă privirilor îi spori nemulţumirea. Zidurile citadelei şi turnurile ei înalte, deasupra cărora fluturau stindardele cu emblema Ordinului Sfântului Ioan, păreau intacte. Rotocoale de fum se înălţau din ambrazuri, de unde tunurile inamice trăgeau în atacatori.

Soliman se întoarse spre marele-vizir.

— Mâine, în zori, convoci consiliul de război. Fiecare general îmi va prezenta un raport amănunţit despre operaţiunile executate în sectorul său. Înainte de asta însă vreau să le vorbesc soldaţilor. Eşti liber!

Soliman îi întoarse spatele şi intră în cortul său, urmat de Ibrahim. După ce luă cina, sultanul îi porunci şambelanului de serviciu să-l cheme pe Ahmed Paşa.

Acest personaj exercita, în afară de atribuţiile sale militare, funcţia de ministru al poliţiei. Datorită înclinaţiei sale spre intrigă, ştiuse întotdeauna să tragă sforile necesare propriei ascensiuni şi să câştige încrederea sultanului. Acesta îl trimisese la Rhodos nu atât pentru calităţile sale de strateg, cât pentru talentele sale de spion în cadrul înaltului comandament.

Când pânza de la intrarea în cort se dădu la o parte, lăsându-l pe Ahmed Paşa să se prezinte în faţa suveranului, o duhoare sufocantă năpădi încăperea.

Soliman exclamă, iritat:

— Ce miros pestilenţial!

Servil, ministrul poliţiei sărută cizmele stăpânului său.

— Mehmed Paşa a găsit o soluţie ca să accelereze munca groparilor. Arde cadavrele pe un rug mare. De aici vine duhoarea.

— Dar e o încălcare a legii coranice! exclamă sultanul.

— Ştiu, Înălţimea Voastră! Chiar săptămâna trecută am fost siliţi să luăm măsuri severe pentru a înăbuşi un început de rebeliune. Incinerarea cadavrelor le repugnă soldaţilor, care se văd vitregiţi de dreptul de a urca în paradis după moartea pe câmpul de bătălie.

— Au dreptate! Marele-vizir nu s-a opus măsurii ăsteia nechibzuite?

— Îi cer cu umilinţă iertare Înălţimii Voastre, dar Piri Paşa pare să-şi fi pierdut vechea energie. Mă întreb dacă din pricina vârstei... Dă ordine, apoi contraordine care nu slujesc nici disciplinei, nici eficienţei trupelor sale. Ayas Paşa îşi depăşeşte drepturile, iar Kassim Paşa pare molipsit de amânările marelui-vizir. Cât despre Kortuglu Reis, ce să mai vorbim! Îşi ţine flota în afara bătăii artileriei inamice şi stă în aşteptare. Ce-o fi aşteptând, numai Allah ştie!

Tonul ferm şi calmul îngheţat al lui Ahmed Paşa erau mai convingătoare decât nişte critici aprinse. Ministrul poliţiei submina cu meşteşug autoritatea marelui-vizir şi a tuturor generalilor care i-ar fi putut sta în cale.

Ahmed Paşa avea impresia că Ibrahim era mai puţin receptiv la opiniile sale. Acest tânăr favorit devenea periculos. De multă vreme îl antipatiza, dar îşi masca sentimentele, deoarece Ibrahim era un obstacol greu de înlăturat.

— Cred că trupele resimt starea de spirit a generalilor, slăbiciunea şi nehotărârea lor. Ayas Paşa nu e preocupat decât de haremul său şi de cei o sută de copii ai lui, spuse Ahmed.

— Dar ăsta nu e general, ci armăsar! exclamă sultanul.

— În curând, o să poată constitui un regiment alcătuit numai din odraslele lui, adăugă Ibrahim, râzând.

Ahmed făcu o pauză, apoi continuă, după o ezitare bine jucată.

— Nu îndrăznesc să atac un subiect spinos, Înălţimea Voastră.

— Vorbeşte! îi porunci sultanul.

— E vorba de cumnatul Înălţimii Voastre...

— Nu te mai învârti în jurul cozii, Ahmed! Zi o dată!

— Mustafa Paşa a primit de la Constantinopol un mesaj care l-a tulburat... Despre moartea fiului său... la puţin timp după naştere... şi asta l-a şocat...

Ahmed marca un punct important. Mustafa râvnea de mult postul lui Piri Paşa. Semănând îndoiala în mintea sultanului în privinţa intenţiilor ascunse ale cumnatului său, el compromitea şansele acestuia de a obţine funcţia de mare-vizir.

— Am fost informat de această moarte, spuse sultanul pe un ton tăios. Mă mir că Mustafa e atât de copleşit. Nimeni nu are dreptul să se ridice împotriva voinţei lui Allah.

Ahmed îşi ridică ochii spre cer. Chipul său exprima o cucernicie exemplară.

— Sunt primul care să mă închin în faţa voinţei sale! Cu îngăduinţa Înălţimii Voastre, voi ajunge la ultima parte a raportului meu: activitatea agenţilor noştri infiltraţi în Rhodos. La ora actuală mă pot bizui pe o sclavă turcă; ajutată de un grup de trepăduşi bine plătiţi, aceasta a pus la punct un plan de incendiere a oraşului. Al doilea agent, un medic evreu stabilit la Rhodos în timpul domniei răposatului vostru tată, ne-a adus servicii preţioase. În timpul nopţii, aruncă în tabăra noastră săgeţi cu mesaje. Datorită indicaţiilor lui, am îndreptat tirul artileriei noastre asupra punctelor-cheie ale apărării inamice. Un exemplu: clopotniţa bisericii Sfântul Ioan, folosită ca post de observaţie de către duşman, a fost distrusă de tunurile noastre în urmă cu câteva zile... Dar peştele cel mare – îi cer iertare Înălţimii Voastre pentru acest termen vulgar...

— Continuă, Ahmed!

— Ei bine, peştele cel mare este d’Amaral, cancelarul Ordinului Sfântul Ioan. Mi l-a trimis în taină pe unul dintre sclavii lui, oferindu-mi serviciile sale. La început, asta mi s-a părut atât de incredibil, încât am şovăit multă vreme să mă încred în el. Informaţiile ulterioare m-au convins de sinceritatea lui.

— Un recrut de prima mână! exclamă sultanul.

— La ultimele alegeri ale marelui maestru al ordinului, a fost înlăturat de Villiers de l'Isle-Adam şi, ros de acest eşec, a hotărât să facă tot ce poate ca să ruineze prestigiul şi puterea rivalului său. În foarte scurt timp, îmi va trimite planul lor defensiv.

Soliman îşi zise că ministrul poliţiei era un om remarcabil. Când, după ce se urcase pe tron, Ahmed îi prezentase primul raport despre activitatea spionilor din Occident, îl privise cu suspiciune. Printre agenţii săi era până şi unul din secretarii papei. Dar Ibrahim, printre ai cărui prieteni se număra şi un anume Gritti – copilul din flori al dogelui Veneţiei –, stabilit de multă vreme la Constantinopol, îi confirmase destule informaţii furnizate de agenţii lui Ahmed.

Puţin după miezul nopţii, sultanul, edificat, îi îngădui lui Ahmed să se retragă. Acesta părăsi cortul, conştient că făcuse o treabă excelentă.

Cufundat în gândurile sale, copleşit de tot ce văzuse şi auzise de când debarcase pe insulă, Soliman se închise singur în camera sa. Resentimentele sale la adresa generalilor sporeau. Discuţia referitoare la Ayas Paşa îi reveni în memorie. Imbecilul ăsta îşi umplea palatul de copii, în timp ce el, sultanul, nu avea decât un singur moştenitor. Din fericire, Roxelana era tânără şi sănătoasă şi avea să-i facă destui copii. Soliman adormi cu gândul la femeia aceasta minunată şi la dragostea pe care i-o purta.

Somnul îi fu bântuit de coşmaruri. Cavalerii din Rhodos executau un atac violent asupra frontului turc şi se înmulţeau la nesfârşit, ca o invazie de lăcuste, copleşind liniile otomane ca un val uriaş ce mătură totul din calea sa. Pe suprafaţa acestui torent gigantic pluteau cadavrele soldaţilor turci. Soliman se trezi scăldat în sudoare. Făcliile ardeau, aruncând o lumină roşie asupra patului şi a pereţilor din pânză ai cortului. Bătu din palme.

Ibrahim, şambelanii şi pajii se iviră ca din pământ.

— Aduceţi-mi hainele! porunci Soliman.

La orizont, dincolo de citadelă, o lucire roşiatică vestea zorii. Lângă uşa cortului imperial, Piri Paşa şi generalii săi aşteptau apariţia sultanului. La poalele colinei, zeci de mii de soldaţi, înşiruiţi, formau un imens careu. Piri lăsase în jurul citadelei forţe suficiente pentru a împiedica un eventual atac al celor asediaţi.

Întunericul se risipise când padişahul ieşi în pragul cortului. În aceeaşi clipă, soarele îşi făcu apariţia, salutându-l pe împărat. Se înălţară urale asurzitoare, cinstindu-l pe sultanul ce întruchipa soarele musulmanilor. Fără a-i arunca vreo privire lui Piri şi generalilor săi, Soliman coborî panta colinei şi se îndreptă spre centrul careului, unde îl aştepta o estradă acoperită cu un covor de mari dimensiuni. Urcă pe platformă şi, cu un glas limpede şi puternic, începu să le vorbească soldaţilor care, văzuţi de aproape, păreau îmbrăcaţi în zdrenţe pământii. Îndelungatul asediu îi încercase din greu.

Cuvintele sultanului fură transcrise cu exactitate de cronicarii turci de la faţa locului:

— Sclavi, fiindcă nu mă pot hotărî să vă spun soldaţi, ce s-a întâmplat cu voi? Chiar sunteţi turci, adică nişte oameni însufleţiţi de voinţa de a lupta şi învinge? Văd în jurul meu corpurile, ţinuta, echipamentul şi uniformele soldaţilor mei, dar, în realitate, mă găsesc în mijlocul unor trădători, unor laşi, unor vicleni şi unor indivizi care nu merită decât dispreţul meu! M-aţi dezamăgit amarnic! Acest bârlog infam ce se înalţă în faţa voastră este plin de fiare feroce!

Fără a îndura multe suferinţe şi fără a vărsa sânge din belşug, nu veţi reuşi să le învingeţi rezistenţa şi nici să le cuceriţi citadela! Şi dacă nu sunteţi în stare să ajungeţi repede la acest rezultat, mi-am jurat să-mi petrec aici zilele şi să mor, dacă trebuie, pentru a-mi atinge ţelul, care este şi al vostru: cucerirea Rhodosului!

Predica sultanului fu întâmpinată cu urale. Soldaţii îngenunchează şi jurară credinţă şi supunere.

Adăpostiţi în spatele crenelurilor, cavalerii, surprinşi de ovaţiile otomanilor, urmăriră plini de curiozitate spectacolul ce se desfăşura sub ochii lor. Din sfidare, traseră câteva lovituri de tun asupra poziţiilor turceşti.

— Fiarele îşi arată colţii! exclamă sultanul. Nu ne mai rămâne decât să li-i smulgem!

Marele-vizir şi generalii săi îngenunchează la picioarele lui.

— Îi cerem cu umilinţă iertare Înălţimii Voastre şi îi implorăm îngăduinţa de-a ne spăla păcatele în sângele nostru şi în cel al duşmanilor! îl rugă Piri Paşa, ridicându-şi ochii umezi spre sultan.

Acesta le arătă cu un gest imperios citadela.

— Mergeţi să vă găsiţi iertarea în bastioanele şi pe meterezele duşmane!

Soldaţii rupseră rândurile şi, comandaţi de ofiţeri, se îndreptară în bătăi de tobe spre fostele lor poziţii.

Artileria turcă reîncepu cu vigoare bombardamentul citadelei. Tunuri, mortiere, catapulte şi bombarde îşi revărsară proiectilele asupra zidurilor, care rezistau împotriva tuturor aşteptărilor acestui potop neîncetat. Bateriile asediaţilor răspundeau cu o eficienţă ce le lipsea artileriştilor turci. Războiul minelor şi contraminelor făcea ravagii printre otomani. Aceştia săpau galerii subterane, încercând să ajungă sub zidurile cetăţii, pentru a putea amplasa acolo butoaie cu praf de puşcă pe care să le detoneze. Exploziile ar fi provocat năruirea fortificaţiilor, îngăduindu-le turcilor să pătrundă prin breşă şi să zdrobească, datorită superiorităţii lor numerice absolute, rezistenţa garnizoanei creştine. Apărătorii săpau însă şi ei alte tuneluri şi puneau contramine care explodau distrugând galeriile turceşti, strivind cârtiţele omeneşti şi nimicind planurile generalilor exasperaţi.

Un asalt ordonat de sultan eşuă, în ciuda forţelor considerabile trimise în luptă. Turcii suferiră pierderi grele.

Soliman încasă ca pe o palmă acest nou eşec.

— Sunt dezonorat! Ruşinea îmi înroşeşte faţa! Dacă tatăl meu ar fi fost în viaţă, m-ar fi sugrumat cu mâinile sale!

Ibrahim încercă să-l liniştească.

— E un eşec, de acord. Dar toţi marii conducători au pierdut bătălii. Esenţialul e să câştigi războiul!

— Nu-ţi împărtăşesc optimismul!

— Cavalerii din Rhodos se străduiesc să ne impună un război de uzură. El este însă o armă cu două tăişuri. Garnizoana, localnicii şi refugiaţii înghesuiţi claie peste grămadă au nevoie de hrană, muniţii şi întăriri. Toate căile lor de acces sunt însă tăiate. Ai toate cărţile în mână, Soliman! Vei câştiga războiul acesta!

Seara, retras în cortul său, îi scrise o epistolă Roxelanei:

„Dragostea mea, nu mă gândesc decât la tine, nu trăiesc decât pentru tine. Datorită iubirii tale, am cunoscut cele mai pure delicii ale cerului. Aş vrea să le povestesc obiectelor din jurul meu, armelor mele tăioase şi nesimţitoare, armurii mele atât de apropiate de inima mea, dar atât de indiferentă la bătăile ei, stelelor reci şi încremenite. Când sunt lângă tine, nu există pe pământul ăsta o bucurie mai mare ca a mea. Când sunt departe de tine, nu există suferinţe care să stea alături de chinul meu. Cu cât ne despart mai multe obstacole, cu atât dragostea mea pentru tine e mai aprinsă. Până la apariţia ta cerească în viaţa mea, trăiam în beznă. Acum, lumina stelei tale mă călăuzeşte. Sunt ca marinarii care privesc steaua strălucitoare Hyperion ca să se orienteze în noapte. Te iubesc, Roxelana, te iubesc!...”

Soliman se opri, nemaigăsind cuvinte care să-i exprime ardoarea. Apoi, brusc, fruntea i se încreţi. Scria o scrisoare de dragoste în timp ce soldaţii mureau în faţa duşmanului. Un sentiment de vinovăţie îl făcu să rupă scrisoarea neterminată. Cu toate acestea, voia să-i trimită un mesaj în care să-i dea veşti despre el, să-i descrie

condiţiile grele ale asediului Rhodosului, dar îndulcindu-le, fiindcă un padişah nu trebuie să insiste niciodată asupra stărilor sale sufleteşti.

Era de ajuns să aleagă câteva pagini din jurnalul de campanie, în care îşi nota evenimentele importante ale fiecărei zile, şi să le dea o formă epistolară. Se puse pe treabă şi scrise cu mâna lui o scrisoare de trei pagini. După ce o termină, se întrebă dacă Roxelana stăpânea destul de bine limba turcă pentru a o putea citi. Avea să o afle însă curând, deoarece ea se va simţi obligată să îi răspundă.

Zâmbi înduioşat. Chiar şi greşelile de accent sau de gramatică ale Roxelanei îl amuzau. Parcă te poţi aştepta ca o privighetoare să cânte după regulile unui profesor de muzică?...

A doua zi, Ahmed Paşa se prezentă în faţa sultanului şi îi dădu cu un aer triumfător un raport senzaţional. În cursul nopţii precedente, un sclav strecurat pe ascuns în afara zidurilor cetăţii îi adusese informaţiile făgăduite de d'Amaral despre poziţiile ocupate de trupele creştine şi despre dotarea lor de luptă. Cele şapte bastioane care asigurau apărarea citadelei erau puse sub comanda cavalerilor ordinului, grupaţi după naţionalitatea lor. La nord erau bastioanele Spaniei, Germaniei, Franţei şi provinciei Auvergne, la est, bastionul englez, la sud, bastionul Provenţei, iar la vest, bastionul italian. D'Amaral preciza că bastionul englez era cel mai afectat de artileria otomană. Eforturile atacatorilor trebuiau concentrate asupra acestui sector. De altfel, în majoritate, zidurile erau fisurate şi stăteau să se prăbuşească. Totodată, el mai semnala şi grele pierderi omeneşti. Hrana şi muniţiile ajungeau pentru patru sau cinci luni, dar Villiers de l'Isle-Adam spera ca toamna să-i silească pe atacatori să părăsească insula. D'Amaral adăuga că o sclavă turcă acuzată de spionaj fusese spânzurată împreună cu complicii ei. Un medic evreu surprins în timp ce se pregătea să trimită un mesaj în tabăra turcă cu ajutorul unei săgeţi fusese arestat, supus torturilor şi sfâşiat de cai. D'Amaral anunţa că avea să mai trimită în timp util altă scrisoare.

— Să sperăm că d'Amaral nu va cădea în capcanele întinse de partizanii lui Isle-Adam, adăugă Ahmed Paşa.

Nerăbdător să se folosească de aceste informaţii, Soliman porunci pregătirea unui atac general. Efortul principal avea să fie îndreptat asupra bastionului englez, care se afla în sectorul lui Mustafa Paşa.

Înaintea atacului, sultanul inspectă postul de comandă al marelui-vizir. Chipul bătrânului, brăzdat de riduri şi oboseală, îi provocă o impresie penibilă.

— Eşti abătut, Piri!

— Nu aştept decât îngăduinţa voastră pentru a părăsi cu demnitate scena.

Termenul „cu demnitate" îl indispuse pe sultan. Ahmed Paşa îi repetase într-o bună zi cuvintele lui Piri: „Turcul s-a născut liber ca sultanul şi dreptul acesta îi sporeşte demnitatea." „Viitorul meu mare-vizir va fi un sclav supus, care nu va îndrăzni niciodată să-mi vorbească de «demnitatea» lui", îşi zise Soliman.

— Va veni şi ziua când te vei retrage, Piri. Dar mai am nevoie de experienţa şi înţelepciunea ta. Şi, mai ales, fii „demn" de încrederea mea. Ai putea să te odihneşti în timp ce suveranul tău şi soldaţii lui luptă cu creştinii? Mâine este ziua cea mare! Sper că citadela Rhodosului va fi în sfârşit cucerită!

Ahmed Paşa apăru, radiind de mulţumire.

— Un dezertor creştin tocmai mi-a dat o informaţie îmbucurătoare, Înălţimea Voastră. Martinengo, comandantul artileriei inamice, a fost ucis. În timp ce ţintea tabăra noastră printr-o ambrazură, a fost lovit de un glonţ în ochi. E o pierdere grea pentru cavalerii din Rhodos. Contraminele lui Martinengo nu ne vor mai deranja de-acum înainte.

— Nefericirea păgânilor îmi umple inima de bucurie! exclamă Soliman. Puneţi minele, Ahmed! Aruncaţi în aer cuibul ăsta de bandiţi!

Seara, padişahul se întoarse în cortul său, obosit, dar satisfăcut. Era leoarcă de sudoare. Deşi erau în septembrie, insula era copleşită de o căldură sufocantă. Stăpânul Garderobei îi scoase turbanul umezit de sudoare şi pajii îl dezbrăcară.

— O să fac o baie! spuse el. Vii şi tu, Ibrahim?

— Bucuros, Soliman!

Se cufundară goi în marele bazin cu apă caldă. Sultanul nu suporta apa rece. Nişte paji, goi şi ei, îi săpuniră. Erau adolescenţi aleşi pentru perfecţiunea lor trupească şi frumuseţea chipurilor, care purtau părul lung până la optsprezece ani, când li se rădea capul, în semn de maturitate şi bărbăţie.

— Îţi mai aduci aminte, Ibrahim, de vremea când eram împreună la şcoala de paji?

— Ce vremuri grozave! Alţii îşi făceau griji pentru noi, se ocupau de noi, gândeau pentru noi... iar singura noastră grijă era învăţătura... şi visurile despre viitor...

Soliman spuse înduioşat:

— Ai uitat de grădina noastră secretă...

— Secretul ăsta mi-e foarte scump, aşa că îl păstrez în adâncul inimii, răspunse Ibrahim cu simplitate, ca şi cum ar fi vorbit de un adevăr etern.

Nu era deloc nemulţumit de prelungirea acestui război. Cu cât sultanul avea să se bucure mai mult de tovărăşia lui, cu atât influenţa Roxelanei avea să scadă.

Ibrahim îşi dădu brusc seama că Soliman îl contempla cu o expresie de extaz.

— Eşti frumos, Ibrahim! Eşti frumos ca un vis primăvăratic!

— Şi tu, Soliman, străluceşti ca soarele pe un cer încins de vară! Aripile celor care se apropie prea mult de tine riscă să ia foc! Nu uit nicio clipă ce a păţit Icar!

Sultanul îşi puse mâna pe umărul prietenului său.

— Ţi-am spus mereu, şi îţi repet şi acum, că, atâta vreme cât trăiesc eu, nu ai de ce să te temi! Nimeni nu-ţi va clinti un fir de păr de pe cap! Jur în faţa lui Allah!

Acest dialog fu auzit de cei patru paji care se ocupau de sultan şi de prietenul lui. Printre ei era un băiat cu părul blond şi ondulat. Numele său era Rüstem, dar colegii îi ziceau „Floarea”, fiindcă avea supleţea unei trestii şi frumuseţea unui crin. În memoria lui Rüstem se întipăriseră poveştile ce se spuneau despre ascensiunea rapidă a pajilor care se supuneau plăcerii lui Mehmed al II-lea şi unora dintre urmaşii acestuia. Avea în faţa ochilor exemplul lui Ibrahim, care se bucura de favoarea împăratului şi prietenului său. Atâta vreme cât omul acesta trăia, băieţii din serai nu aveau nicio şansă să atragă atenţia padişahului. Rüstem aştepta nerăbdător. Era frumos, şi o ştia.

Ibrahim îl privise insistent de două sau trei ori, dar „Floarea” ţintea mai sus. Mult mai sus. La cincisprezece ani, era superb. Înţelesese acest lucru după senzualitatea ce înflăcăra privirile anumitor demnitari ai imperiului când trecea prin faţa lor. Doar sultanul nu îi dădea nicio atenţie, şi asta îl făcea să turbeze. Ibrahim cucerise spiritul şi simţurile lui Soliman şi, cum era primul care îi înrobise inima, avea să fie greu de îndepărtat. Dar Rüstem era încăpăţânat...

A doua zi, când era stabilit atacul, Soliman se trezi cu un ceas înainte de revărsarea zorilor, se îmbăie, se îmbrăcă, apoi părăsi cortul, urmat de Ibrahim, de statul său major şi de ofiţerii de ordonanţă. Ultimele neguri ale nopţii mai pluteau asupra insulei când urcă la bordul galerei imperiale, care ieşi în larg. Instalat la pupa, pe dunetă, putea cuprinde cu privirea citadela şi o mare parte din tabăra turcească. Acest post de observaţie privilegiat îi îngăduia să se deplaseze după bunul plac şi în funcţie de luptele ce se desfăşurau în diverse sectoare.

Soliman dăduse uitării dragostea, frământările sufleteşti şi grijile zilnice. Sau, cel puţin, aşa credea. Cu mâinile sprijinite de balustrada de lemn lustruit şi aurit, contempla meterezele ce se profilau pe cerul abia luminat de primele luciri ale zorilor. O linişte adâncă domnea peste tabăra turcă. Ochii sultanului erau aţintiţi asupra bastionului englez.

— La ora asta somnul creştinilor este dulce ca o mângâiere. Cu cât e mai tihnit, cu atât trezirea va fi mai brutală şi mai cumplită! îi spuse el lui Ibrahim, care stătea nemişcat lângă el.

Un vuiet subteran, ce părea să vestească un cutremur, fu urmat de o explozie ce izbucni sub bastionul englez şi îl aruncă în aer; turnul şi o parte din metereze se prăbuşiră, ridicând un nor de praf. Fără a mai aştepta ca acesta să se risipească, Mustafa Paşa se năpusti, urmat de soldaţii lui, spre breşa deschisă. Strigătele războinice, bătăile tobelor, sunetul trompetelor, detunăturile muschetelor şi salvele de artilerie se înălţară dintr-o dată, însoţite de uralele trupelor turceşti ce porniră la asaltul celorlalte bastioane, pentru a-i împiedica pe creştini să se concentreze asupra breşei. Dar marele maestru al ordinului stătea de veghe. La comanda lui, cavalerii şi câteva sute de oameni din corpul de rezervă interveniră în ajutorul soldaţilor decimaţi de explozie. Valurile de asalt, conduse de Mustafa Paşa în toiul bătăliei, urcau panta pentru a ataca zidurile. Loviţi de moarte, combatanţii căzeau în molozul înroşit de sânge. Sub privirile lui Mustafa, turbat de furie, soldaţii săi se retraseră în dezordine. Câteva mii dintre ei zăceau neînsufleţiţi în breşă şi în şanţurile umplute parţial cu fragmente de zid.

Din postul său de observaţie, Soliman, livid şi furios, urmărea peripeţiile acestei lupte pierdute de cumnatul lui. Inactivitatea flotei, care se menţinea în afara bătăii artileriei inamice, îi spori furia.

Sultanul îşi scoase din buzunar o batistă ca să se şteargă de sudoarea ce îi scălda faţa. Deodată, parfumul batistei de mătase îi aminti de Roxelana, pentru că era parfumul ei preferat. Îi revăzu în minte trupul gol, superb, fascinant, întins pe cearşafurile de mătase purpurie, sânii tari, rotunzi şi atât de semeţi, pântecele neted, comorile ei de senzualitate şi voluptate.

Tirul tunurilor inamice îl readuse la realitate. Îşi luă batista de pe faţă şi o azvârli în mare. Imaginea Roxelanei se estompă. Zăpăcit, îşi acoperi ochii cu mâna.

— Te simţi rău? întrebă Ibrahim îngrijorat.

— Căldura! Da, căldura e de vină! Şi scârba pe care mi-o inspiră oamenii mei!...

La ceasul când soarele în amurg îşi arunca ultimele raze, Soliman se întoarse la cartierul său general. Furiei îi luă locul o deprimare profundă. Această campanie, a doua din timpul domniei sale, era oare sortită eşecului? Ce pierdere de prestigiu! Cavalerii Sfântului Ioan se aliaseră cu forţele infernului. Cum altfel se putea explica rezistenţa lor?

Sosirea la Eski Serai a curierului imperial care aducea o scrisoare pentru Roxelana făcu senzaţie. Că sultana-validé primise un mesaj de la fiul ei era un lucru normal, dar ca această onoare deosebită să fie împărtăşită de o favorită care nu îi făcuse încă un copil sultanului depăşea puterea de înţelegere a tuturor.

Obişnuită să analizeze şi să interpreteze cele mai mici incidente din lumea închisă şi plină de capcane a haremului, Roxelana descifra fără prea mare greutate descumpănirea sultanului, în ciuda frumoaselor sale fraze. Această impresie se accentuă după vizita pe care i-o făcu sultanei-validé.

Soliman îşi permitea să-i dezvăluie mamei sale frustrarea şi descurajarea. Chipul trist al bătrânei doamne fu pentru Roxelana mai explicit decât o mărturisire prin viu grai.

Când se oferi să-i facă un sorbet, Hafsa Hatun îi mulţumi cu o clătinare a capului.

— Azi nu mă simt bine. Aş vrea să mă odihnesc. Vino mâine-dimineaţă.

Acest refuz nu o îngrijoră pe tânăra femeie, deoarece ştia despre ce este vorba. În aceeaşi zi, în viaţa Roxelanei surveni un eveniment cu urmări decisive. Cu ochii scânteind de bucurie, îi făcu o vizită neanunţată doamnei Rebia, pe care o găsi într-o discuţie intimă cu tânăra sclavă Sorai, noua ei favorită. Supraintendenta îi făcu semn protejatei sale să plece, îşi aranjă ţinuta vestimentară şi o sărută tandru.

— Ce vânt bun te aduce pe la mine, păsărico? Eşti mai frumoasă decât Sfânta Sofia, draga mea Roxelana! adăugă ea.

Complimentul părea exagerat, dar linguşirea celor mari era monedă curentă.

— Doamnă Rebia, am o veste extraordinară să vă dau.

— Foarte bine! începe prin a-mi spune pe nume! Suntem de-acum prietene vechi. Tot haremul e la curent cu scrisoarea pe care ai primit-o.

Roxelana o întrerupse cu un gest, apoi îi dădu vestea:

— Cred că sunt însărcinată!

Doamna Rebia îşi împreună mâinile, încântată.

— Iată o veste bună, foarte bună! O aşteptam cu nerăbdare, turtureaua mea dragă!

O sărută din nou.

— Trebuie să sărbătorim evenimentul. Fiindcă este un foarte mare eveniment, crede-mă, mă pricep!

Scoase din tainiţa ei o sticlă cu vin de Chios şi umplu două pahare, apoi se asigură că uşa era bine închisă.

— Să bem în sănătatea viitorului prinţ imperial! spuse ea, radioasă.

Goliră paharele dintr-o înghiţitură.

— Rebia, roagă-te lui Dumnezeu să-mi dea un băiat!

— O să-l ai, draga mea! O să-l ai! Pun rămăşag pe cel mai mare diamant pe care îl am!

— Acum, mă întorc acasă. Trebuie să-i răspund Înălţimii Sale.

— Dacă vrei, pot să-ţi corectez eu greşelile de stil.

— Mulţumesc! O să mă descurc!

— Bine, bine! Dacă ai nevoie de mine, indiferent pentru ce, îţi stau la dispoziţie.

Doamna Rebia îşi ascunse decepţia. Ar fi vrut să aibă acces la corespondenţa Roxelanei, dar favorita îşi păstra cu gelozie independenţa, eschivându-se cu iscusinţă.

— Rebia, ce ţi-am spus eu acum este deocamdată un secret al nostru!

— Fireşte, porumbiţo! Fireşte!

Roxelana se întoarse acasă la ea într-o stare de exaltare şi euforie. Acum, putea nutri cele mai extravagante speranţe, să dea frâu liber celor mai îndrăzneţe visuri. Bucuria de a avea un copil, miracolul de a aduce pe lume o fiinţă dragă, rod al iubirii pe care i-o purta Soliman, o îmbătau mai ceva decât vinul cel mai tare. Dacă avea să fie un băiat, poate că va moşteni imperiul tatălui său, deoarece Mustafa, fiul cel mai vârstnic, nu era nemuritor. Bolile şi accidentele pot scurta viaţa unui tânăr. Dizgraţiată, Gülbahar nu avea să-i mai facă alţi copii lui Soliman, în timp ce ea, Roxelana, va fi mereu alături de el! Tânără şi sănătoasă cum era, va putea naşte destui copii! Pântecele ei era rodnic... Dar dacă avea să fie o fată? Nu! îi va dărui sultanului un fiu.

Copilul pe care îl purta în pântece avea să adâncească abisul ce o despărţea de lumea occidentală, pe care nu o va mai vedea niciodată. Se contopea cu noul ei univers, un microcosmos redus la spaţiul dintre pereţii câtorva camere, saloane, coridoare şi grădini minuscule. Totuşi, cuşca aceasta ascundea forţe obscure capabile să răstoarne lumea. Roxelana deţinea deja o parte din această putere ocultă, dar ea aspira să o acapareze în totalitate şi să o folosească în propriul avantaj. Sultanul îi va furniza armele necesare fără măcar să bănuiască. Pentru a atinge însă acest ţel, Roxelana trebuia să manevreze cu iscusinţă şi tenacitate, speculând dragostea pe care sultanul o simţea pentru ea, stimulându-l necontenit şi făcându-l să ardă ca o făclie.

Se aşeză la o măsuţă de argint, fin cizelată, dăruită de kislar agasi – altă dovadă a ascensiunii ei – şi, cu o mână sigură, începu să alcătuiască scrisoarea către sultan. Greşelile de gramatică? Slăbiciunile fiinţei iubite, sublimate de dragoste, devin nişte calităţi adorabile. Pana de gâscă bine ascuţită trasa cu stângăcie litere complicate:

„Soarele meu, cerul meu înstelat, îţi aştept întoarcerea cu o nerăbdare plină de înflăcărare. Te iubesc, îngerul meu adorat! Absenţa ta îmi roade inima. Când mă

trezesc dimineaţa şi mă gândesc că eşti departe de mine, lacrimile îmi ard pleoapele. Noaptea, sunt fericită, fiindcă în vis eşti întotdeauna alături de mine. Urăsc războiul acesta fiindcă mă desparte de tine. Mă rog lui Dumnezeu să câştigi cât mai repede ca să te poţi întoarce victorios în fruntea armatei tale. Întoarce-te repede la mine! Te aştept, arzând de nerăbdarea de-a mă dărui ţie. Te iubesc! Te iubesc!”

Explozia unei mine dislocă bastionul italian, care se nărui. Soldaţii lui Piri Paşa se năpustiră la atac. O nouă explozie distruse bastionul spaniol. La rândul lor, trupele lui Ahmed Paşa invadară ruinele rămase fără apărători, aceştia fiind îngropaţi sub dărâmături. Ayas Paşa şi Mustafa Paşa înaintară în pas alergător spre metereze, îşi sprijiniră scările de zidurile crăpate şi se căţărară ca nişte maimuţe uriaşe spre creneluri, sub o ploaie de săgeţi, pietre şi apă clocotită. Oamenii lui Kassim Paşa se puseră la rândul lor în mişcare, stimulaţi de bătăile tobelor şi de strigătele ofiţerilor: „Haideţi! Haideţi! La atac! La atac!”

Dar valurile de asalt se spărgeau de digurile vii ale inamicului. Femeile, copiii şi bătrânii din Rhodos luptau şi piereau alături de soldaţi şi de cavaleri. Pentru generalii turci, această rezistenţă depăşea logica militară.

Instalat pe o platformă montată de Ibrahim pe catargele galerei imperiale, sultanul, nebun de furie, nu pierdea nimic din confruntările corp-la-corp ce se desfăşurau în breşele în care turcii, de zece şi de douăzeci de ori mai numeroşi decât creştinii, nu reuşeau să treacă de zidurile năruite. Toată armata otomană, inclusiv trupele de rezervă, garda imperială şi flota de război erau angajate în bătălia aceasta gigantică. Din zori, asalturile se succedau într-un ritm drăcesc. Umbrele amurgului nu puseră capăt măcelului. Tunurile flotei revărsau mii de ghiulele asupra citadelei, fără a face prea multe pagube. În schimb, artileria inamică lovi câteva galere care se scufundară pe loc, provocând moartea vâslaşilor înlănţuiţi de băncile lor. Pe uscat, doar întunericul nopţii, care îi împiedica pe combatanţi să mai facă deosebirea între prieteni şi duşmani, îi siliră pe generalii turci să ordone retragerea.

Odată debarcat la ţărm, Soliman îşi vărsă furia pe generalii chemaţi în faţa cortului său. Făcliile ţinute de pajii nemişcaţi aruncau o lumină roşie ca sângele asupra sultanului şi a generalilor care îi aşteptau tremurând hotărârile.

Cu trăsăturile descompuse de furie, Soliman îşi ridică pumnii spre cer.

— Fiţi blestemaţi, ticăloşilor!

Padişahul îşi dădea frâu liber mâniei, potopindu-i pe generali cu injurii. Furia sa se concentră asupra lui Mustafa Paşa şi a marelui-amiral Kortoglu.

— Răspunderea acestei expediţii apasă pe umerii voştri. V-aţi lăudat că veţi cuceri insula în câteva zile. M-aţi implorat să ordon asediul acestei citadele. Şi uite care-i rezultatul! strigă el, arătând spre zidurile întunecate, abia vizibile. Cavalerii Sfântului Ioan au răspuns provocării voastre şi au nimicit peste cincizeci de mii din oamenii mei. Adică jumătate din armată! Ca nişte fanfaroni, v-aţi împăunat cu vitejia voastră, cu ştiinţa militară şi marile voastre victorii. Rhodosul v-a demascat prefăcătoria, nevolnicia, nulitatea. Vă condamn, smintiţi nenorociţi ce sunteţi, la pedeapsa cu moartea! Veţi fi decapitaţi ca şi cei mai josnici criminali. Şireturile de mătase ale muţilor mei ar fi o prea mare cinste pentru voi!

Se întoarse spre călău, un colos negru, care îi aştepta, netulburat, ordinele.

— Fă-ţi datoria, călău!

Uriaşul îşi scoase iataganul din teacă şi păşi spre Mustafa, care era livid de frică.

Demn, palid ca un mort, Piri Paşa îşi ridică fruntea.

— Îi cer cu umilinţă Înălţimii Voastre să-i ierte pe aceşti doi oameni. Au făcut greşeli, e drept, dar trecutul pledează în sprijinul lor. Sunt nişte soldaţi viteji care şi-au făcut strălucit datoria sub domnia tatălui vostru, Selim I, şi în cursul campaniei Belgradului.

Soliman fremătă. Moşneagul ăsta cuteza să se pună de-a curmezişul poruncilor sale?

— Să i se taie şi neobrăzatului ăstuia capul!

Generalii, sfetnicii militari şi ofiţerii casei imperiale căzură în genunchi în faţa sultanului şi îi implorară iertarea.

Ibrahim, care se temea de o nouă rebeliune, se prosternă şi el şi făcu apel la clemenţa sa.

— A curs prea mult sânge, Înălţimea Voastră!

Călăul, cu iataganul ridicat, îl privea întrebător pe padişah. Acesta, tulburat de intervenţia favoritului său, înţelese că ar fi fost mai cuminte să amâne această execuţie care ar fi semănat revolta printre soldaţii săi. Dat fiind că erau exasperaţi de toate aceste eşecuri succesive, o singură scânteie ar fi fost de ajuns să declanşeze o răscoală.

Cu un glas ferm şi puternic, i se adresă marelui-vizir:

— Nu vreau să uit că ai fost pentru mine un sfetnic înţelept şi bun. Îţi acord iertarea. Îţi vei păstra funcţia şi deplina mea încredere.

Apoi le aruncă o privire dispreţuitoare lui Mustafa Paşa şi marelui-amiral.

— Vă dăruiesc viaţa, dar vă iau comanda. Mustafa, îţi iau şi funcţia de vizir. Vei primi o misiune în Egipt. De mâine chiar vei pleca la Alexandria, unde vei aştepta ordinele mele.

Mustafa simţi că i se frânge inima. În ciuda legăturilor sale de rudenie cu familia imperială, sultanul îl surghiunea, punând capăt unei cariere strălucite.

— Iar pe tine, Kortuglu, continuă padişahul, te destitui din funcţie. Legat de catargul cel mare, vei primi o sută de lovituri de bici în faţa echipajului galerei-amiral. După aceea, piei din ochii mei! Luaţi-l! le porunci soldaţilor.

Hohotind, Kortuglu se lăsă dus.

Soliman îl înlocui provizoriu pe marele-amiral cu Suleiman Paşa, un personaj obez, lacom, dar înzestrat cu calităţi de organizator.

Apoi le dădu liber generalilor şi intră în cort, unde aştepta curierul de la Constantinopol. Mesajul Roxelanei îi alungă amărăciunea şi îi umplu inima de o mare bucurie. Ardea de dorinţa să o vadă. Îi citi şi îi reciti scrisoarea, fericit ca un tânăr îmbătat de prima dragoste. Sosirea neaşteptată a lui Ahmed Paşa, care solicita o audienţă în ciuda orei târzii, îi întrerupse visarea.

— Ce veşti îmi aduci, Ahmed? începe cu cele proaste!

— Cancelarul d’Amaral a fost surprins în timp ce ne trimitea un mesaj. Judecarea şi execuţia lui au avut loc în dimineaţa aceasta.

— Hm! Cine ţi-a dat informaţia asta?

— Un dezertor!

— Şi care-s veştile bune?

— Acelaşi dezertor a declarat că apărătorii Rhodosului sunt la capătul puterilor. Doar voinţa înverşunată a lui Villiers de l’Isle-Adam mai menţine ridicat moralul combatanţilor. Dar sfârşitul este de-acum aproape...

15

În timp ce era îmbrăcată de sclave, Roxelana se studia în oglinda cea mare. Frumuseţea ei sporise. Gătită cu giuvaerele care îi împodobeau toca de mătase – urechile mici şi trandafirii, gâtul delicat şi rochia de catifea ţesută cu aur – ea atingea desăvârşirea. Dat fiind că sultana-validé îi făcuse cinstea de a o invita la aniversarea zilei sale de naştere, arborase ţinuta de ceremonie. Datorită manevrelor ei savante şi a laudelor perfect calculate pentru a nu degenera în servilism, reuşise să câştige simpatia bătrânei doamne. Înţelegea însă că, fără sprijinul sultanului, ascensiunea ei ar fi fost extrem de dificilă. Tăria ei de caracter, spiritul diplomatic şi talentul de a alege cele mai bune mijloace pentru a-şi atinge ţelul i-ar fi îngăduit cel mult să ajungă la o poziţie relativ importantă în ierarhia haremului, ca doamna Rebia sau doamna Razgie, dar ar fi fost supusă capriciilor lui *kislar agasi* şi ale locotenenţilor săi.

Îi era recunoscătoare sultanului pentru tot ce făcuse pentru ea şi această recunoştinţă se umplea treptat de o mare tandreţe. La începutul legăturii lor, se revoltase împotriva moravurilor turceşti care o aruncau legată de mâini şi de picioare în patul sultanului. Era o problemă complexă. Roxelana îl cucerise pentru a-şi apăra şi ameliora poziţia penibilă şi extrem de precară, dar, dăruindu-i virginitatea, constatase că în ea se naşte un sentiment de ataşament faţă de acest bărbat încă foarte tânăr, care îi dăruise inima şi încrederea. Actul dragostei, care la început i se păruse o corvoadă, îi făcea acum plăcere. Tânăra femeie nu mai vedea în sultan pe despotul care o poseda exclusiv pentru a-şi domoli simţurile. Soliman devenise nu numai protectorul ei, ci îi oferea satisfacţii morale şi materiale pe care nici Stanislas, nici Zbygniew şi nici prinţul Colonna nu i le-ar fi putut da vreodată. Iar în schimb, nu îi cerea decât afecţiunea. Îşi cunoştea valoarea frumuseţii, dar, fără Soliman, această comoară ar fi rămas îngropată în harem.

O sclavă intră în odaie şi o anunţă că *kislar agasi* ar dori să-i vorbească. Favorita zâmbi. Marele *kislar agasi* îi făcea o vizită. Era un demers neobişnuit, dar care sublinia importanţa pe care o căpătase mica sclavă poloneză. Imens, magnific, cu cercelul de smarald scânteind ca o stea, *kislar agasi* umplu tot pragul uşii când pătrunse în cameră. Zâmbind, o salută pe Roxelana, care îi răspunse. Apoi le făcu semn sclavelor să plece.

— Doamna Rebia tocmai mi-a spus despre marele eveniment.

— Dar îmi promisese...

— Nu o condamna! Se ocupă mult de tine şi îţi apără interesele. Trebuie să te avertizez că te pândesc mari primejdii. Un eunuc care avea sarcina să-ţi guste mâncărurile a murit azi-dimineaţă otrăvit, după ce a gustat din dulceaţa de mandarine pe care urma să o mănânci. E a doua tentativă. Ai duşmani, Roxelana! Era uşor de prevăzut.

Tânăra femeie fu străbătută de un fior. *Kislar agasi* continuă:

— Trebuie să ştii că supraveghez atent sclavii care, într-un fel sau altul, vin în contact cu tine. Până şi eunucii negri nu sunt la adăpost de bănuială.

— Vă mulţumesc...

— Nu-mi fac decât datoria, Roxelana. În altă ordine de idei, te previn că la sultana-validé te vei întâlni cu ginerii ei.

— Voi întâlni bărbaţi? exclamă ea, în culmea mirării. Nişte străini?

— Străini? Nici vorbă! Sunt membrii noii tale familii. Poţi să-i vezi, să le vorbeşti. Trebuie doar să-ţi ascunzi faţa sub un văl nu prea gros. Asta-i tot!

— Înălţimea Sa nu ar avea nimic de spus?

— Prezenţa sultanei-validé te pune la adăpost de orice critică... Nimeni nu te-ar putea blama că ai participat la această întrunire de familie, şi Înălţimea Sa cu atât mai puţin. E totuşi un lucru despre care vreau să vorbim. Îl vei întâlni pe Mustafa Paşa, care tocmai s-a întors din Rhodos într-un mod... cum să spun... mai degrabă neaşteptat.

— Fiţi mai exact!

— A fost alungat de Înălţimea Sa. Asta însă nu înseamnă că nu va mai recăpăta niciodată favoarea imperială. Suişurile şi coborâşurile sunt curente la noi, otomanii. Trebuie să sesizezi nuanţa. Nu am spus „turc”, termen care nu se aplică decât celor cu sânge turcesc adevărat. Casa imperială este alcătuită exclusiv din sclavi de origine creştină sau din negri originari din Libia. Eu însumi sunt unul dintre ei.

Roxelana înţelese că interlocutorul ei voia să sublinieze cu subtilitate cauza lor comună.

— Desigur că nu o să-ţi dictez o linie de conduită faţă de Mustafa Paşa, continuă el. Eşti inteligentă şi ştii să te descurci. Trebuie totuşi să te informez că Mustafa este rău văzut de Înălţimea Sa. Cu toate acestea, este căsătorit cu o prinţesă imperială şi sultana-validé nu îi este ostilă. Profită de aceste indicaţii pentru a evita obstacolele. Îl vei mai întâlni şi pe Lufti Paşa, savantul, şi pe Ferhat Paşa, marele maestru al intrigilor. Fii atentă! Nisipurile mişcătoare sunt mai puţin periculoase decât lumea pe care o frecventezi.

Sinceritatea lui *kislar agasi* avea un mobil încă ascuns pentru Roxelana. Voia oare să-i ofere prietenia sa? Să o folosească?

— Haide! spuse el. Nu trebuie să o lăsăm pe sultana-validé să aştepte şi nici să ajungi la ea după prinţese. Respectarea protocolului este o regulă căreia trebuie să i se supună cu deosebire mai-marii imperiului. Rangul înalt le conferă toate privilegiile, până la a fi sugrumaţi de muţii padişahului.

Roxelana îi adresă un zâmbet seducător.

— Înainte de a pleca, aş vrea să vă mulţumesc încă o dată pentru sfaturile dumneavoastră preţioase. N-o să le uit niciodată. Pe curând!

Şi ieşi, mergând cu un pas unduitor...

Aşezat pe un divan din apropierea ferestrei deschise, Mustafa Paşa privea cu un aer trist copacii cu frunzele aurite de soarele în amurg. În ciuda toamnei, în grădină domnea o căldură blândă şi înmiresmată. Fântânile arteziene susurau în surdină.

— Când mă gândesc că trebuie să părăsesc Constantinopolul şi toate minunăţiile lui ca să mă îngrop la Alexandria, printre mamelucii ăia barbari care nu ne cunosc stilul de viaţă, rafinamentele, dragostea pentru frumuseţe şi artă, îmi vine să gem ca un leu rănit de moarte.

Prinţesa Kassem se apropie de el, îi mângâie tandru obrajii, apoi se întoarse spre sultana-validé, tulburată de scena aceasta de familie.

— Mamă, nu vreau să-l las pe Mustafa singur printre egipteni. Mă întreb cum a putut Soliman să-i aducă un asemenea afront. Mustafa plăteşte pentru incapacitatea lui Piri şi a lui Ahmed, intrigantul ăsta de cea mai joasă speţă.

— O să intervin eu pentru el, dar să lăsăm patimile să se mai răcească, o sfătui sultana-validé.

— O să plec cu el! continuă prinţesa Kassem. O să-i împărtăşesc exilul! E datoria mea de soţie!

Aşezată într-un colţ, modestă şi tăcută, Roxelana asculta lamentaţiile lui Kassem. Îi înţelegea angoasele. Singur în Egipt, Mustafa risca să se îndrăgostească de vreuna dintre femeile acelea pierdute care se agaţă ca nişte lipitori de prada lor. Legenda Cleopatrei dăinuia încă în Constantinopolul otoman.

Kassem, obişnuită să trateze sclavele ca pe nişte obiecte, nu lua în seamă prezenţa Roxelanei. Mai lucid, Mustafa schimbă subiectul. Favorita sultanului era o iscoadă virtuală. Părea rece şi calculată.

— Sunt cel mai devotat slujitor al lui Soliman, spuse Mustafa. Dacă mi-ar ordona, m-aş omorî fără să crâcnesc. Sunt necăjit că i-am adus neplăceri. Plec în exil, Înălţimea Voastră, dar asta nu mă împiedică să-i binecuvântez numele.

I se adresa sultanei-validé, dar vorbea pentru urechile Roxelanei.

— O să te urmez până la capătul lumii, dragostea mea! exclamă Kassem.

— Nu te pot obliga să-mi împărtăşeşti exilul amarnic! Sunt gata să înfrunt suferinţele singurătăţii! adăugă el pe un ton teatral.

Roxelanei îi veni să râdă. Înţelegea frământarea lui Kassem, dar şi dorinţa lui Mustafa de a pleca singur. Când eşti legat de o femeie atât de urâtă, sari pârleazul în ogrăzi străine. Mustafa plătea scump privilegiul de a fi cumnatul sultanului. Kassem, ca şi celelalte surori ale sale, pretindea să monopolizeze dreptul de a se culca cu soţul ei. Mustafa trebuia să se supună voinţei sale pentru a nu o ofensa şi a provoca indirect mânia soacrei. Hafsa Hatun încuraja poligamia la fiul ei, dar nu şi la gineri. Aventurile extraconjugale trăite în taină aveau pentru Mustafa atracţia fructului oprit.

În momentul acela îşi făcură apariţia Malfiruz şi Ferhat Paşa, urmaţi de Lufti Paşa şi de soţia lui, prinţesa Turhan. Ferhat răspunse cu un salut respectuos la reverenţa Roxelanei, sub privirile iritate ale nevestei. Malfiruz ar fi vrut ca favorita fratelui ei să nu fie invitată la întrunirile de familie, dar mama ei îi răspunsese filosofic:

— De ce să aţâţ mânia lui Soliman închizându-i uşa în nas femeii pe care o iubeşte? Statutul lui Gülbahar sau al Roxelanei nu e chiar atât de diferit de al vostru. Tradiţia îi interzice sultanului să se însoare cu sclavele din harem, dar, de fapt, prima

cadână are toate drepturile unei neveste. Nimeni nu îţi cere să-i arăţi afecţiune Roxelanei, dar o comportare politicoasă va crea armonie.

Ferhat Paşa îi zâmbi cu bunăvoinţă favoritei.

— Tot Constantinopolul susţine că eşti a opta minune a lumii!

Malfiruz îi aruncă o privire plină de fiere soţului ei. Complimentul i se păru extravagant şi pe deasupra de prost-gust. Roxelana zâmbi, plecându-şi capul cu graţie.

— Sunteţi prea bun, Excelenţă!

— Părinţii îmi spun Ferhat. Suntem în familie, aşa că trebuie să mă tutuieşti.

— Cu plăcere, Ferhat. Îmi acorzi o cinste prea mare.

Roxelana îşi aminti de recomandarea lui *kislar agasi* de a se feri de Ferhat. Oare acesta voia să se facă plăcut pentru a o avea printre prietenii săi şi a-i cere ulterior servicii? Malfiruz găsea comportamentul soţului ei nepotrivit. La urma urmei, Roxelana nu era decât o sclavă. Statutul ei privilegiat putea dispărea de la o zi la alta. Lufti Paşa consideră potrivit să-şi avanseze şi el pionii.

— Şi eu eram curios să te cunosc, Roxelana. După cum poate ştii, scriu cronica imperiului nostru. De-acum înainte, numele tău va figura în paginile sale. Ţi-ai făcut intrarea în istoria ţării noastre! M-am întrebat întotdeauna de ce tradiţiile vor ca numele nevestelor să fie trecute sub tăcere. În ceea ce te priveşte, voi face o excepţie.

Atitudinea cumnaţilor săi faţă de Roxelana îi aminti lui Mustafa că făcuse o greşeală abia adresându-i-se. Dacă însă ar fi arătat mai mult interes faţă de ea, Kassem i-ar fi făcut o scenă penibilă la întoarcerea acasă. Cu toate acestea, el era cel care avea cea mai grabnică nevoie de o intervenţie a Roxelanei în favoarea sa pe lângă sultan. Hotărî, aşadar, să se arate mai atent faţă de ea.

Sultana-validé urmărea cu atenţie manevrele ginerilor ei. O dată în plus, admiră atitudinea rezervată a Roxelanei.

Kassem o privea pe favorită cu o antipatie deloc ascunsă. „E iscusită, nemernica asta! Foarte iscusită!” îşi zise ea. Gelozia şi mânia clocoteau în ea. Dacă târâtura fratelui ei năştea un băiat, avea să fie sărbătorită, răsfăţată şi onorată ca o regină, în timp ce ea, Kassem, prinţesă de sânge imperial, nu avea dreptul să nască un fiu care să poată într-o bună zi să moştenească numele tatălui său şi sângele imperial al mamei, fera nedrept şi ruşinos! Trebuia să tacă însă şi să se supună acestei reguli absurde.

— Mamă, cheamă orchestra! spuse ea. Am nevoie să mă destind. Sper că orbii tăi şi-au schimbat repertoriul. Ultimul era destul de anost.

— Mi-e foame! interveni Turhan. Ne-ai promis un ospăţ pe cinste.

Roxelana înţelese motivele agitaţiei lui Turhan. Ar fi făcut orice ca să întrerupă dialogul pe care îl începuse cu soţul ei. „Într-o bună zi, îşi zise Roxelana, o să te pun eu cu botul pe labe, pe tine şi pe surorile tale. O să instaurez ordinea în cuibul vostru de vipere.”

Vânturile din nord se abăteau asupra Constantinopolului, împingând norii întunecaţi şi joşi spre Marea Marmara, umflată de valuri cu creste tivite de spumă verzuie. Cei mai friguroşi se închideau în casă şi se strângeau în jurul cazanelor umplute cu tăciuni.

Roxelana era îngrijorată. Peste cincizeci de mii de soldaţi fuseseră sacrificaţi pe giganticul altar al Rhodosului. Informată că sultanul inspecta primele linii şi nu şovăia să-şi pună viaţa în pericol, se temea, plină de nelinişte, de un deznodământ fatal care i-ar fi ruinat toate planurile. Moartea lui Soliman înainte ca ea să fi născut ar fi azvârlit-o în infernul femeilor dispreţuite. Propria existenţă ar fi fost ameninţată, deoarece duşmanii ei ar fi participat cu o satisfacţie morbidă la căderea sa. Frica aceasta o urmărea zi şi noapte.

Un mesaj de la Soliman, sosit spre sfârşitul lui decembrie, îi spulberă neliniştea. Sultanul o anunţa că obţinuse victoria ce încorona eforturile şi sacrificiile armatei sale.

Villiers de l’Isle-Adam, orgoliosul maestru al ordinului, se prezentase la cartierul general al sultanului pentru a afla condiţiile capitulării.

„L-am lăsat să aştepte toată ziua în ploaie înainte de a-l primi, scria sultanul. Mărturisesc că bătrânul ăsta încovoiat, cu barba şi părul albe, care îşi păstrează încă întreaga demnitate în ciuda sorţii ce se înverşunase împotriva lui, mi-a provocat admiraţia şi respectul. Mi-a declarat că se predă pentru a pune capăt suferinţelor inutile ale localnicilor; mai ales ale femeilor şi copiilor. Impresionat de cuvintele sale, i-am oferit un mantou de zibelină şi i-am propus o slujbă în imperiul meu. Mi-a răspuns cu nobleţe că înfrângerea face parte din hazardurile războiului şi că abandonarea alor săi ar fi fost o laşitate ruşinoasă şi o trădare. A îngenuncheat în faţa mea şi mi-a sărutat mâna. I-am acordat condiţii de predare generoase. Le-am îngăduit cavalerilor să părăsească Rhodosul luându-şi cu ei tot ce au şi le-am acordat aceeaşi autorizaţie locuitorilor Rhodosului, care doreau să plece de pe insulă. În ziua care este Crăciunul lor, am intrat triumfal în oraş, în fruntea ienicerilor mei. Am vrut să le arăt că Dumnezeul lor este neputincios în faţa forţei Islamului. Rhodos, spinul ăsta din talpa noastră, face acum parte din universul otoman. Trebuie să recunosc că generozitatea mea nu este întru totul dezinteresată. Vreau să le dau un exemplu de clemenţă creştinilor. Cei care se vor supune vor trăi fericiţi în umbra stindardului verde al Profetului, iar cei care vor îndrăzni să-mi reziste vor fi zdrobiţi. Peste câteva zile, mă voi întoarce la Constantinopol. Înainte de căderea Rhodosului, când eram urmărit de ghinion, mă gândeam adesea la tine. Imaginea ta îmi întărea curajul şi hotărârea. Fiecare clipă care mă desparte încă de tine durează un veac. Dar dragostea mea pentru tine este mai puternică decât timpul, soarta şi moartea.”

Soliman se întoarse incognito la Constantinopol, luând-o înaintea coloanelor trupelor sale. Purta o mantie maronie şi un turban de dimensiuni modeste, ca un turc obişnuit. Câţiva cavaleri care îşi schimbaseră uniformele cu haine civile îl escortau. Vântul violent care bătea din stepele ruseşti spulbera zăpada fină şi biciuia feţele, orbindu-l pe sultan şi pe oamenii săi. Pe străzile întortocheate, casele de lemn gemeau, trosnind sub loviturile furtunii. Vârtejuri se înălţau pe alocuri, şuierând ca mii de şerpi.

Un şambelan merse înaintea stăpânului său la Eski Serai şi, vorbind în numele acestuia, le ordonă gărzilor să nu cânte „Glorie sultanului” când acesta avea să intre în curte.

Soliman voia să-i facă o surpriză Roxelanei şi să-şi petreacă la ea prima noapte la Constantinopol. Nerăbdător să o revadă, se strecură, discret şi tăcut, prin palatul cu coridoarele goale până la apartamentul favoritei. Doar *kislar agasi* fusese informat de această vizită neaşteptată.

Apariţia lui Soliman fu pentru Roxelana o surpriză minunată. Le dădu liber sclavelor, care dispărură ca un roi de lăcuste.

— Voiam să fim singuri, spuse ea cu ochii strălucind de fericire, ca să-ţi dau vestea...

Soliman o luă în braţe şi îşi apăsă buzele peste ale sale pentru a o împiedica să vorbească. Apoi, mâinile sale puternice îi desfăcură rochia, care căzu la picioarele lor, dezgolindu-i trupul vibrând de dorinţă. Ţinând-o strâns la piept, palmele sultanului coborâră de-a lungul spatelui, oprindu-se câteva clipe pe rotunjimile feselor şi îi mângâiară apoi şoldurile. Simţi un val de voluptate urcând în el şi inundându-i întreaga făptură. Cu virilitatea aţâţată, o duse pe Roxelana în pat, o întinse pe spate şi îi contemplă emoţionat pântecele care căpătase deja rotunjimea maternităţii, apoi o sărută cu o plăcere nespusă.

— Copilul meu! şopti el. Copilul nostru! Mă faci fericit, Roxelana!

— Ştiai deja? exclamă ea, dezamăgită. Aş fi vrut să fiu prima care ţi-o spune!

— Vestea despre copil mi-a venit în ziua când Rhodosul a capitulat. A fost mai mult decât o coincidenţă fericită, a fost o prevestire care anunţa un viitor strălucit pentru fiul nostru!

Sărutările sale atinseră sânii care se umflaseră, apoi coborâră încet spre partea de jos a pântecelui. Îşi plimbă gura peste triunghiul mătăsos şi zăbovi în locul acela tainic şi fierbinte.

— Pe aici o să iasă băieţelul nostru! spuse el extaziat. Fiindcă sunt sigur că va fi un băiat frumos! Trebuie să-i alegem un nume drăguţ!

Soliman nu mai putu rezista mult chemării trupului Roxelanei, care se arcuia, gata să i se dăruiască. Se dezbrăcă singur şi, gol, se aplecă tulburat peste ea. Când trupurile li se atinseră, simţi un val de căldură şi de voluptate năpădindu-l. Nerăbdător, o posedă cu delicateţe, deoarece trebuia să fie atent cu făptura micuţă pe care o purta în ea. Pasionat cum era, făcu dragoste cu ea de mai multe ori, la fel de tandru.

O dată ce primele elanuri pasionale se domoliră, Soliman îşi exprimă din nou bucuria şi recunoştinţa pentru copil.

— La Rhodos, acum câteva luni, astrologul mi-a prezis două mari bucurii. Eram atât de contrariat, de înfuriat de rezistenţa nebunească a cavalerilor, încât l-am trimis la plimbare, spunându-i chiar câteva vorbe grele. Dar văd că avea dreptate. O să-i fac un cadou frumos ca să-l răsplătesc.

Exaltat, acoperi cu sărutări pântecele fertil.

— Să fie binecuvântat. Oh, dragostea mea, îngerul meu, comoara mea!

Cuprinsă de o tandreţe nemărginită, Roxelana se ghemui la pieptul său.

— Te iubesc, Soliman! M-ai făcut mamă! E cea mai mare fericire pentru o femeie care iubeşte şi este iubită!

Brusc îngrijorată, îşi încreţi fruntea.

— Sper că i-ai făcut mai întâi o vizită sultanei-validé!

— Am venit direct la tine. N-am putut rezista ispitei.

— Te rog, Soliman! Du-te la mama ta! De ce vrei să o aţâţi împotriva mea? E îndreptăţită să creadă că beneficiază de întâietate în ce priveşte preferinţele tale!

— Modestia ta mă tulbură! Dar tu eşti pe primul loc în viaţa mea! Tu eşti Roxelana, frumoasa mea, divina mea Roxelana! Fără tine, viaţa mea şi-ar pierde orice sens! Îi acoperi goliciunea cu un pled de catifea, căptuşit cu blană de hermină.

— Focul ăsta nu dă destulă căldură. Nu vreau să răceşti... Ce ai făcut în lipsa mea?

— Am fost invitată la Înălţimea Sa, sultana-validé, care mi-a arătat o mare bunăvoinţă. Cu prilejul acesta, le-am reîntâlnit pe surorile tale şi i-am cunoscut pe cumnaţii tăi.

— Şi ce impresie ţi-au făcut?

Ea ezită o clipă:

— Nu prea grozavă!

Sultanul izbucni în râs.

— Sunt nişte idioţi! Mă întreb cum de i-a ales tatăl meu! Nu a fost prea inspirat!

— Păcat că Ibrahim, în ciuda capacităţilor lui, nu a avut şansa lor de a fi acceptat în familia imperială.

Sultanul o privi lung. Descoperea cu satisfacţie că ea nu încerca să-l îndepărteze de prietenul lui. Şi apoi, Roxelana îi dăduse o idee care nu era chiar atât de rea. Îşi aminti că trebuia să-i găsească un soţ lui Hadice. De ce nu ar fi Ibrahim?

— Merită să mă gândesc la toate astea!... Mă duc la mama. Dar întâi o să fac baie.

O sărută pe Roxelana pe frunte şi intră în *hammam*. După plecarea sa, favorita zâmbi, încântată de scânteia pe care o surprinsese în ochii sultanului. Sămânţa pe care o aruncase avea să încolţească, fără îndoială. Datorită acestei manevre, reuşise o triplă lovitură: intrarea lui Ibrahim în familia imperială îi făcea plăcere sultanului, exacerba gelozia membrilor ei şi o făcea să câştige simpatia lui Hadice...

Neliniştea Roxelanei legată de reacţia sultanei-validé fu confirmată. Hafsa Hatun îşi primi fiul fără a-şi manifesta indignarea, dar în sufletul ei era jignită de moarte. Îl felicită pentru glorioasa victorie. După un schimb banal de complimente, Soliman îi ceru îngăduinţa să se retragă, deoarece trebuia să se alăture trupelor sale, dat fiind că a doua zi urma să-şi facă intrarea oficială în capitala împodobită de sărbătoare.

Rămasă singură, sultana-validé îşi rumegă vreme îndelungată resentimentul. Pe vremea lui Gülbahar, fiul ei nu şi-ar fi permis niciodată să intre la Eski Serai, la sfârşitul unei campanii, fără a-şi vizita – înainte de orice altceva – mama. Semeaţa doamnă nu admitea să treacă pe planul secundar. Dragostea fiului ei pentru Roxelana nu îi scuza lipsa de respect faţă de mama lui.

„Sclava asta, îşi zise ea, capătă prea mare influenţă asupra lui Soliman. În ciuda aparenţelor, e un om slab. Şi-a pierdut mândria, independenţa. Fetele mele au dreptate. Roxelana nu e decât o parvenită însetată de putere. Datorită copilului, dominaţia ei asupra fiului meu va spori. Trebuie să o împiedic să îl transforme într-un manechin lipsit de voinţă şi personalitate. Un bărbat dominat de soţia lui nu e decât o fiinţă vrednică de dispreţ. Tatăl lui nu ar fi acceptat niciodată să decadă în aşa hal."

În aceeaşi zi, sultana-validé îl convocă pe *kislar agasi*, care sosi de îndată.

— Mahmud, am cea mai mare solicitudine pentru Roxelana, care poartă în pântecele ei un copil de la fiul meu. Vreau să fie protejată şi supravegheată zi şi noapte. Vreau să fiu înştiinţată zilnic despre tot ce se petrece la ea acasă.

Kislar agasi cunoştea prea bine moravurile haremului ca să nu-şi dea seama că bunăvoinţa manifestată de Hafsa Hatun la adresa Roxelanei ascundea o ură latentă. Prevăzuse ciocnirea aceasta între cele două femei. Pe viitor, trebuia să manevreze cu o prudenţă extremă ca să nu fie zdrobit între aceste forţe deopotrivă de periculoase.

Făcu o reverenţă adâncă şi se retrase.

Sultana-validé oftă. Soliman o neliniştea. „Ieri, Ibrahim, astăzi Roxelana, îşi zise ea. Ce va mai fi mâine?"

Intrarea triumfală a lui Soliman în Constantinopol, în fruntea unei armate reduse la patruzeci de mii de oameni, nu fu lipsită de amărăciune. Câştigase o victorie a la Pirus. Aproape şaizeci de mii de ofiţeri şi soldaţi căzuseră sub meterezele Rhodosului. Dar resursele umane ale imperiului erau aproape nelimitate. Creştinii islamizaţi aveau să completeze golurile lăsate. Ienicerii şi spahiii dispăruţi pe câmpul de luptă nu făceau pe nimeni să sufere. Celibatari învederaţi, ei nu lăsau pe nimeni în urma lor. Spahiii nu erau legaţi nici de pământurile lor – *timar* – acordate cu titlu viager, nici de căminele lor. Lipsiţi de familie, ei trăiau în concubinaj când cu o femeie, când cu alta. Nevestele lor temporare cunoşteau riscul şi îl acceptau ca atare. Spahiii erau deseori transferaţi pe alte *timar*-uri. Ce rost ar fi avut să se împovăreze cu femei care îmbătrâneau şi cu copii pe care nu îi doriseră? îşi găseau cu uşurinţă alte tinere care luau locul fostelor amante.

Datorită unui mecanism administrativ complex şi extrem de funcţional, Soliman putea dispune de noi armate alcătuite din recruţi care primeau o instrucţie militară completă şi o educaţie religioasă destul de limitată, dar care îi învăţa cel puţin că, dacă aveau să moară luptând cu inamicul, paradisul le va dărui cele mai mari bucurii: fete sau băieţi la discreţie, râuri de miere şi munţi de pilaf.

După câteva zile de la întoarcerea la Constantinopol, Piri Paşa se retrase din funcţie. Bătrânul îi mulţumi sultanului care îi îngăduia să se retragă şi să-şi trăiască restul zilelor departe de treburile de stat, apoi îi înmână sigiliul imperiului şi, după un schimb de politeţuri, părăsi definitiv Yeni Serai.

Soliman îi încredinţă funcţia de mare-vizir lui Ahmed Paşa, devenit al doilea vizir după destituirea lui Mustafa Paşa, cumnatul său. Spre deosebire de Piri, care era turc de origine, Ahmed era un sclav creştin renegat.

Prinţesa Kassem avu o criză de nervi când află de numirea lui Ahmed într-un post care în mod normal i s-ar fi cuvenit soţului ei şi se plânse mamei sale:

— În urmă cu câteva luni mi-a fost asasinat copilul. Acum îmi este asasinat moral soţul, şi tu stai cu braţele încrucişate!

Sultana-validé se arătă compătimitoare.

— Îţi înţeleg suferinţa, dar ce vrei să fac? Treburile de stat le revin bărbaţilor, soţilor noştri şi fiului meu. Lasă-i să se descurce singuri. Selim nu mi-ar fi permis niciodată să-i dau sfaturi referitoare la ginerii noştri, la fraţii săi şi chiar la copiii noştri. Aş putea cel mult să-l rog pe Soliman să fie mai indulgent cu soţul tău, dar nu aş îndrăzni niciodată să-i dictez ce să facă.

— Crezi că o promisiune vagă m-ar putea linişti? strigă Kassem. Mustafa ar fi trebuit să fie mare-vizir. Şi o să aibă postul ăsta, chiar de va trebui să calc pe cadavre!

Ieşi mânioasă, trântind uşa după ea.

Sultana-validé fu năpădită de o mare tristeţe. Voise întotdeauna să menţină armonia printre ai săi. După veşnica agitaţie şi frământările sângeroase ce marcaseră domnia răposatului ei soţ, primii ani ai întronării lui Soliman i se păruseră o oază de linişte şi de cuviinţă. Acum, edificiul familial, reechilibrat cu atâta trudă, se prăbuşea sub ochii ei. Expulzarea lui Gülbahar, căderea lui Mustafa nu semnalau decât începutul unor noi tulburări. Hafsa Hatun îi dădea dreptate lui Malfiruz. Această situaţie nu era decât consecinţa intrării Roxelanei în viaţa fiului ei şi a ascensiunii irezistibile a lui Ibrahim.

Şi totuşi, la început, fata asta îi inspirase simpatie. Sperase că Roxelana va neutraliza influenţa lui Ibrahim, dar mare îi fusese dezamăgirea când *kislar agasi* o informase că, după avansarea lui Ahmed Paşa, Ibrahim primise postul de al treilea vizir şi conducerea poliţiei secrete. Sultana-validé îşi zise că, în pofida rezervei sale obişnuite, trebuia să intervină, să reacţioneze, deschizându-i ochii fiului ei şi avertizându-l despre pericolul care îl ameninţa. Intuiţia ei nu era lipsită de temei. „Soliman a inaugurat cu inconştienţă epoca favoriţilor, se gândi ea. Slăbiciunea asta va avea consecinţe grave pentru imperiul nostru, care stăpâneşte regatele învecinate aşa cum Muntele Ararat domină câmpiile din jur. Viitorul mă sperie. Se adună norii. După Ibrahim şi Roxelana, se vor mai ridica şi alţi favoriţi, spre nenorocirea ţării noastre. Mă întorc spre tine, Allah, şi te implor să luminezi mintea fiului meu, fiindcă mai devreme sau mai târziu nebunia lui îşi va arăta roadele, şi ţara noastră va fi lovită de nenorocire...”

Ibrahim dădu un mare ospăţ pentru a sărbători ascensiunea la rangul de al treilea vizir. Era mândru şi fericit. Mândru, deoarece sultanul îi îngăduise să-şi păstreze funcţia de mare-maestru al Casei Imperiale, ceea ce însemna că voia să-l ţină lângă el, şi fericit, fiindcă dragostea pasionată pe care Soliman o avea pentru Roxelana nu îi răcise afecţiunea pentru fostul său favorit.

Musafirii se înghesuiau în a-l copleşi cu laude, deoarece prietenia sultanului îi conferea o aură ce provoca respectul şi adulaţia. Printre oaspeţii săi era un personaj care contrasta pe deplin cu anturajul lui Ibrahim. Tânăr, frumos şi îmbrăcat italieneşte, el emana eleganţă, rafinament şi distincţie. Ochii săi oglindeau un plictis adânc. Lodovico Alois Gritti era fiul din flori al dogelui Andrea Gritti, fostul delegat al Veneţiei la Constantinopol, care avusese ghinionul să-i displacă Marelui Turc şi să stea câteva luni în închisoarea Edicule sau a Celor Şapte Turnuri, cum o numeau creştinii. Între Ibrahim şi Alois Gritti exista o veche şi trainică prietenie. Gurile rele susţineau că afecţiunea dintre cei doi tineri ascundea nişte relaţii aparte. Senin, Ibrahim manifesta un dispreţ profund faţă de aceşti răuvoitori.

Ahmed Paşa, invitatul său de onoare, sosi ultimul şi îşi sărută gazda, aşa cum cerea eticheta. Apoi se aşezară cu toţii, şi sclavii, îmbrăcaţi somptuos, aduseră măsuţe rotunde individuale, încărcate cu bucate rare şi scumpe şi cu feluri de mâncare rafinate, gătite după tratatele culinare cele mai savante.

Ospăţul acesta mai sărbătorea inaugurarea unei frumoase reşedinţe pe care Ibrahim şi-o cumpărase nu atât pentru a locui în ea, cât pentru a oferi recepţii şi petreceri. În calitatea sa de mare maestru al Casei Imperiale, dispunea de un apartament la Yeni Serai, pe care îl păstra pentru a fi oricând gata să răspundă chemării augustului său prieten.

Muzicanţii cântau piese vesele, ciupind coardele alăutelor, suflând în flaute şi bătând în tamburine; dansatoare pe jumătate goale îşi legănau şoldurile, îşi roteau pântecele şi se învârteau într-un ritm drăcesc; acrobaţi agili ca nişte maimuţe se rostogoleau, formau piramide omeneşti, se avântau la înălţimi vertiginoase şi apoi cădeau în picioare; prestidigitatorii îi uluiau pe oaspeţi cu scamatoriile lor.

În timpul pauzelor, mesenii închinau toasturi şi îşi goleau cupele umplute cu sorbet sau vin. Beţişoare parfumate răspândeau miresme plăcute. Se povesteau anecdote, se făceau glume, se bârfea şi se comenta.

Marele vizir Ahmed îi făcu complimente gazdei, apoi se retrase, însoţit de Suleiman Paşa, al patrulea vizir. Ahmed era înalt, subţire şi drept ca un lujer. Buhăit, de o obezitate maladivă, Suleiman trimitea cu gândul, dimpotrivă, la o minge de carne flască, urcată pe nişte picioare scurte şi strâmbe. Sub aspectul binevoitor şi chefliu se ascundeau isteţimea şi perfidia unui şarpe cu clopoţei.

Ajuns în curte, Ahmed sări în şa ca un tânăr. Suleiman trebui să se sprijine pe trei dintre sclavii lui, care îşi încovoiară spinările ca să-i slujească drept scară vie. Calul său, singurul în stare să-l ducă, era un cal masiv de tracţiune, cu gambe acoperite de păr abundent. Cei doi ieşiră din curte escortaţi de un detaşament de gărzi.

— Ai văzut, frate, spuse Suleiman, rostind formula folosită între înalţii demnitari, că la începutul mesei nu a rostit cuvintele ritualice, „în numele lui Allah”.

— O fi uitat, spuse Ahmed pe un ton neutru.

— Şi a uitat deopotrivă să spună la sfârşit: „Îi mulţumesc lui Allah”? continuă Suleiman. Şi apoi, vinul ăla servit fără nicio jenă...

— Recunoaşte că era excelent! zâmbi marele-vizir. Înălţimea Sa obişnuieşte şi el să bea.

Deconcertat de replicile interlocutorului său, Suleiman nu mai insistă. Ajunse la concluzia că Ahmed nu avea încredere în el, ceea ce îl indispuse. Nu era oare mai bine să se apropie de Ibrahim? Ahmed nu era în stare să se elibereze de obiceiurile lui şi bănuia pe toată lumea...

După miezul nopţii, toţi musafirii se retraseră, cu excepţia lui Alois Gritti, care savura vinul de Chios.

— Te întorci la Yeni Serai? întrebă tânărul veneţian.

— Nu cred. Dacă vrei să rămâi aici peste noapte, stau şi eu cu tine.

— M-am gândit mult la tine zilele astea, spuse Alois. În trecut, mi-ai făcut mari servicii fără să-mi ceri nimic în schimb. Datorită influenţei tale, sultanul a menţinut relaţii bune cu Serenissima Republică. Şi, la Veneţia, Consiliul celor Zece este convins că aceste rezultate au fost obţinute datorită mie. În cursul ultimei noastre întrevederi, tatăl meu mi-a mărturisit cu mândrie că sunt considerat drept cel mai bun reprezentant al său la Constantinopol.

— Dar aşa şi este, Alois.

— Ştiu ce-ţi datorez, Ibrahim.

— Să zicem că am o oarecare simpatie faţă de veneţieni. Sunt grec de origine, dar mama mea era veneţiană. O adoram. Legăturile de sânge, Alois, sunt mai tari decât educaţia.

— E rândul meu să-ţi fac un serviciu.

— Cum aşa?

— Ahmed vinde informaţii foarte scump plătite înţelepţilor din Consiliul Veneţiei. Bineînţeles, sunt la curent cu aceste operaţiuni. Poimâine, la miezul nopţii, un agent veneţian îi va aduce o sumă mare de bani şi va pleca înapoi, ducând un mesaj din partea lui Ahmed către Enrico da Molin, care se ocupă la noi de Afacerile Externe.

Poliţia voastră nu trebuie decât să se posteze în jurul locuinţei sale şi pasărea va cădea în plasă.

Ibrahim umplu cu vin cupa prietenului său.

— Îmi faci un mare serviciu. Îmi voi inaugura activitatea de şef al poliţiei secrete printr-o lovitură de proporţii.

Un zâmbet frumos îi luminã faţa. Adăugă:

— Mă roade curiozitatea! De ce îl dai de gol?

— Ei bine, n-o să te mint. Unul dintre micii mei sclavi a fost răpit acum câteva săptămâni, şi mie nu-mi place să mi se fure ceea ce-mi aparţine. Am făcut investigaţii discrete şi la ora actuală ştiu că el este autorul răpirii... Micile cauze au uneori efecte mari. Ai înţeles?...

— Da! Şi nu te condamn. Vei fi răzbunat, dragul meu Alois, fiindcă te iubesc şi interesele noastre coincid...

16

Întinsă pe o saltea groasă de catifea roşie, acoperită cu cearşafuri din mătase chinezească de un galben-deschis, Roxelana se zbătea, torturată de dureri sfâşietoare care îi măcinau pântecele. Cu chipul scăldat în sudoare, cu trupul năduşit tot şi cu ochii plini de lacrimi, se agăţă cu mâinile de saltea. Unghiile sfâşiau spasmodic cearşafurile.

Chira Esther, moaşa evreică, îi tampona cu blândeţe chipul cu o batistă.

— Trece, porumbiţo! Trece! Gândeşte-te la fericirea care te aşteaptă! Să aduci pe lume o făptură a Domnului, plăpândă şi drăgălaşă, o fiinţă micuţă care va ajunge cândva un mare prinţ. Chiar şi o fată ar fi binevenită, comoara mea. O fată cuminte şi la locul ei are mai multă grijă de părinţii ei decât un băiat care nu visează decât la război, care aleargă după femei şi îşi neglijează mama.

Chira Esther îi vorbea încet şi cu blândeţe, ca să o facă să uite de suferinţă.

Roxelana scoase un ţipăt ascuţit, sfâşietor, care o făcu să tresară pe doamna Rebia, aflată la căpătâiul ei. Cu o mână tremurândă, ea îi mângâia părul revărsat pe pernă. Nu avusese niciodată copii, şi spectacolul oferit de Roxelana, care se zvârcolea şi urla ca în chinurile iadului, îi tăia răsuflarea.

O domolire trecătoare a durerilor îi îngădui favoritei să deschidă ochii şi să privească, rătăcită, în jur. O văzu pe moaşă aplecată peste pântecele ei, pe doamna Rebia care plângea, sclavele care se agitau, aducând apă caldă, prosoape şi tot soiul de amulete hărăzite să o apere de rău.

— Un fiu!... Vreau un fiu! murmură ea. Înălţimea Sa are nevoie de un fiu!

Roxelana scrâşni din dinţi. Un nou junghi, de o violenţă extremă, o făcu să urle. Îndura un martiriu.

— Fă ceva, Esther! Nu mai pot!

— Nu mai e mult, îngeraşule! Ţi-o jur! Şi mai ales să nu-ţi fie frică! Sunt lângă tine! Am adus pe lume milioane de copii fără niciun accident!

Uşa se deschise şi silueta corpolentă a lui kislar agasi se ivi în prag. O privi îndelung pe Roxelana, după care se apropie de ea şi îi zâmbi cu bunătate.

— Puţină răbdare, prinţesa mea frumoasă! Totul va fi bine! Puţină răbdare!

Roxelana îi prinse cu un gest convulsiv mâna cu degete groase, împodobite cu inele.

— Jură-mi c-o să-i înnozi cordonul ombilical! Nu-l lăsa să-şi piardă sângele, ca pe nou-născutul lui Kassem!

— Ei haide, micuţa mea Roxelana, am venit ca să veghez asupra ta şi a copilului tău! Nimeni, în afară de mine şi de Chira Esther, nu va îndrăzni să-l atingă! Nimeni! Trebuia să particip în dimineaţa asta la o întrunire a Divanului, dar am lipsit ca să veghez asupra ta şi a copilului tău!

Şi, spunând acestea, se lăsă să cadă pe un scaun.

Un strigăt strident, jalnic răsună din nou. Lividă, Roxelana îşi muşcă buzele.

— Ajută-mă, Esther! Ajută-mă!

Sultanul prezida întrunirea Divanului, dar abia reuşea să-şi ascundă neliniştea. Ar fi preferat să fie la Eski Serai, alături de Roxelana, să o încurajeze, să-i spună că o iubeşte, să o ţină de mână şi să-i vorbească de copilul lor. Prezenţa lui ar fi fost însă nepotrivită. Naşterea era o treabă a femeilor.

Domul acoperit cu aur oglindea lumina sfeşnicelor. Pereţii lambrisaţi cu lemn preţios încrustat cu nestemate scânteiau. Fântâna arteziană de cristal de Murano răspândea o răcoare înmiresmată. În ambianţa aceasta tăcută şi somptuoasă, urma să se producă o lovitură de teatru.

Aşezat pe tron, Soliman îl privea curios pe Ahmed Paşa, care citea un raport despre aprovizionarea oraşului. Expunerea seacă şi plină de cifre îl interesa prea puţin. De la înaintarea sa la rangul de mare-vizir, Ahmed dobândise o strălucire care îi sporea orgoliul şi aroganţa. Fostul şef al poliţiei savura imensa putere pe care o căpătase în ultima vreme.

Soliman uită pentru câteva clipe de Roxelana. Anticipa cu un soi de voluptate reacţiile lui Ahmed când avea să i se smulgă masca. Sultanul îl pândea ca un leu care îşi pândeşte prada, ştiind că aceasta nu are cum să-i scape.

Ca să-şi susţină argumentele, Ahmed îşi deschise portofelul din piele roşie de Cordoba, pentru a scoate un document.

Soliman îşi ridică mâna împodobită cu inele ce scânteiau puternic.

— Ajunge, Ahmed!

Apoi îi făcu semn lui Ibrahim, care se apropie de el şi, după ce făcu o reverenţă adâncă, îi înmână un pergament. La vederea sa, chipul marelui-vizir fu cuprins de o paloare nespusă. Soliman luă mesajul, îl desfăcu şi îl puse sub ochii lui Ahmed.

— Recunoşti scrisul ăsta?

Marele-vizir făcu un efort de-a se stăpâni.

— Eu l-am scris. N-am nimic de ascuns. Vreau să câştig încrederea Marilor înţelepţi, care ne-au făcut deja în trecut servicii importante.

— Şi banii pe care i-ai primit?

Calmul îngheţat al sultanului era mai înspăimântător decât o explozie de mânie. Demnitarii simţiră că îi trec fiorii. Cei mai mulţi dintre ei primeau cadouri scumpe, dar aveau grijă să nu fie prinşi cu mâţa în sac. Toţi cunoşteau iscusinţa lui Ahmed, care îşi ascundea operaţiunile dubioase sub o respectabilitate aparentă. Abia ajuns în vârful administraţiei, cădea ca un novice.

Marele-vizir continuă pe un ton ferm:

— O rog pe Înălţimea Voastră să-mi îngăduie să-i dau explicaţiile care îmi justifică purtarea. Ţin la dispoziţia Înălţimii Voastre toată corespondenţa pe care am purtat-o cu Marii înţelepţi ai Veneţiei. Activitatea mea din trecut, pe care Înălţimea Voastră a apreciat-o mult, este o garanţie...

Soliman îl întrerupse cu un gest. Cuvintele sale căzură grele şi seci ca nişte palme.

— Mi-ai înşelat încrederea, Ahmed! Pedeapsa hărăzită demnitarilor care vând secretele ţării lor şi primesc subsidii din străinătate este simplă şi expeditivă: Îşi pun capul pe butuc!

Ferhat Paşa urmărea stupefiat scena. Căderea lui Ahmed îi răpea un prieten. Numit de puţin timp beilerbeiul Anatoliei, el se bizuia pe protecţia marelui-vizir pentru a putea jefui în voie populaţia pe care o guverna.

Sultanul vorbi cu severitate:

— Ahmed, dă-mi sigiliul imperiului! Nu mai eşti demn să-l ţii!

Cu o mână tremurătoare, paşa scoase sigiliul din teaca prinsă la cingătoare, apoi îngenunche la picioarele sultanului şi îi înmână semnul atotputerniciei sale. Îşi pierduse toată trufia.

— Sunt nevinovat, Înălţimea Voastră! Dumnezeu mi-e martor! N-am avut decât un ţel în viaţă: să lucrez spre gloria Înălţimii Voastre şi pentru binele imperiului! spuse el cu un glas frânt de durere.

Padişahul se întoarse spre prietenul său care aştepta, nemişcat.

— Ibrahim, îţi încredinţez sigiliul imperiului şi funcţia de mare-vizir. Toţi supuşii mei, de la cei mai mari şi până la cei mai umili, trebuie să dea ascultare voinţei tale ca şi cum ar fi a mea!

Membrii Divanului păliră. Gestul de a atribui unui personaj tânăr şi mediocru al Casei Imperiale cea mai mare demnitate din stat echivala cu o insultă deliberată la adresa sfetnicilor cu vechime. Tânărul acesta cu caş la gură nu avea alt merit decât acela de a fi răsfăţatul sultanului.

Ibrahim se prosternă la picioarele lui Soliman.

— Mă tem, Înălţimea Voastră, că această funcţie e prea grea pentru mine.

— Modestia ta îţi face cinste, Ibrahim! Vei fi la înălţimea încrederii mele!

Soliman îi aruncă o privire dispreţuitoare lui Ahmed, apoi făcu semn la doi ofiţeri din gardă care stăteau de o parte şi de alta a uşii.

— Luaţi-l!

Ofiţerii se apropiară de fostul mare-vizir să-l aresteze, când uşa se deschise şi, cu faţa luminată de un zâmbet larg, *kislar agasi* intră, gâfâind şi înaintă aproape alergând spre sultanul căruia îi sărută tivul mantiei.

— O veste fericită, Înălţimea Voastră! Allah v-a binecuvântat cu un fiu! Trăiască augustul nostru padişah! Trăiască micul prinţ!

Soliman avu senzaţia că cerul se deschidea şi că sala este inundată de o lumină divină. Demnitarii îl aclamară.

— Viaţă lungă împăratului nostru mult-iubit! strigă Ahmed, cu un entuziasm suspect. Trăiască micul prinţ urmaş al lui Osman, gloriosul întemeietor al dinastiei noastre!

Soliman îşi coborî privirea spre el.

— Naşterea fiului meu va fi sărbătorită aşa cum se cuvine! Toţi supuşii mei sunt invitaţi să-mi împărtăşească bucuria! Te iert, Ahmed! Mulţumeşte-i micului prinţ pentru clemenţa mea! Duceţi-vă! le porunci ofiţerilor, care se întoarseră la locul lor. Îţi acord o nouă misiune, guvernarea Egiptului. Sper că vei şti să-ţi răscumperi păcatele. Nu vei mai putea să te întorci însă la Constantinopol fără permisiunea mea specială. Mâine, te vei prezenta la noul tău post! Acum, du-te!

Ahmed făcu o reverenţă şi apoi se retrase rumegându-şi furia. Soliman puse mâna pe umărul favoritului său.

— Plec la Eski Serai, Ibrahim. La întoarcerea mea, vreau să fie pregătit un mare ospăţ! Toţi demnitarii prezenţi la Constantinopol vor fi musafirii mei! Mai vreau şi ca poporul şi armata să se distreze şi să-mi împărtăşească bucuria! Începutul noii tale funcţii coincide cu naşterea fiului meu! E o întâmplare fericită sau un semn al destinului?

Soliman coborî de pe tron şi, cu un pas rapid, străbătu sala, aclamat de demnitarii care în adâncul inimii lor erau cât se poate de mohorâţi.

Kislar agasi însoţea escorta sultanului, cravaşându-şi întruna calul alezan care nu era obişnuit cu o asemenea alură. Trupul său obez tresălta în ritmul galopului, încât era nevoit să se agaţe de grumazul calului, suferind chinurile iadului. Faptul de a fi prezent când stăpânul lui avea să intre în odaia favoritei sale, devenită în sfârşit mamă, era privilegiul său. *Kislar agasi* era din ce în ce mai sigur că făcuse o afacere bună asociindu-şi propriile sale interese cu ale Roxelanei.

Ajuns la Eski Serai, Soliman sări de pe cal şi, renunţând la mersul său obişnuit, grav şi maiestuos, urcă două câte două treptele de la intrare şi se năpusti în goană pe coridoarele goale. Îşi domoli pasul când se apropie de odaia Roxelanei, ca să nu o sperie. Sclavele care se aflau în vestibul se prosternară, surprinse de vizita aceasta

neaşteptată. Soliman se strecură neauzit la Roxelana şi îngenunche lângă pat. Radiind de bucurie, îi luă tandru mâinile şi i le sărută.

— M-ai făcut cel mai fericit muritor, steaua mea de dimineaţă!

Lacrimi de fericire aburiră ochii Roxelanei.

— Unde e? Vreau să-l văd! strigă Soliman.

Chira Esther luă cu delicateţe nou-născutul din leagănul lui de argint şi i-l arătă sultanului, care vru să-l ia în braţe; se abţinu însă, de teamă să nu-i facă vreun rău făpturii acesteia plăpânde, de o urâţenie adorabilă. Înfăşat în mătase, micul prinţ ţipa cu un glas subţire, dar strident.

— Are o personalitate puternică! exclamă sultanul încântat. Ştie ce vrea şi o cere imperativ!

Soliman se întoarse spre Roxelana.

— În noaptea asta, oraşul va fi iluminat de focuri de artificii. Toţi locuitorii capitalei ne vor împărtăşi bucuria şi vor cinsti ridicarea ta la rangul de mamă a unui prinţ imperial. De acum înainte, vei purta titlul de cadână-sultană, deoarece îmi recunosc fiul şi îi acord toate drepturile şi privilegiile cuvenite poziţiei lui.

Sărută fruntea şi obrajii Roxelanei.

— Va purta numele de Mehmed, în amintirea gloriosului său înaintaş care a cucerit Constantinopolul! Fie ca Allah să-l binecuvânteze pe fiul nostru Mehmed, aşa cum eu te binecuvântez pe tine, Roxelana, pentru marea bucurie pe care mi-ai făcut-o! Spune-mi ce vrei! Meriţi tot ce e mai frumos, mai nepreţuit! Spune! îţi voi împlini visurile cele mai nebuneşti!

Era atât de fragilă, de vulnerabilă şi în acelaşi timp atât de fascinantă, încât simţi nevoia să o strângă în braţe. Îşi înfrână însă înflăcărarea. Roxelana îi zâmbi cu o drăgălăşenie care îl tulbură.

— Nu îndrăznesc să-ţi cer o favoare...

— Vrei luna de pe cer? Ţi-o aduc pe o tipsie de aur!

Ezită câteva clipe, apoi continuă cu o voce slabă:

— Aş vrea să ies puţin din palat. Să văd din nou zarea, spaţiile întinse, râurile cu ape şopotitoare, pădurile cu arbori drepţi ca nişte coloane. Să răscolesc cu paşii mei pământul acoperit de frunze uscate, să le aud foşnetul blând. Să urmăresc cu privirile cerbii şi căprioarele care aleargă în libertate, mistreţii care gonesc printre tufişuri, lupii şi iepurii, veveriţele care se caţără cu agilitate pe crengi...

Soliman o asculta, perplex, ca şi cum nu ar fi înţeles sensul vorbelor ei.

— Poporul meu a părăsit ţinuturile sălbatice din Asia strămoşilor noştri şi a cucerit lumea civilizată şi rafinată a bizantinilor ca să se bucure de luxul, somptuozitatea şi bogăţiile occidentale. Eşti stăpâna acestui palat! În grădinile acestea superbe cu alei perfect aliniate şi împodobite cu arteziene frumoase de marmură sunt căprioare şi păuni, lebede şi gazele, păsări tropicale şi câini de rasă... Dacă vrei, o să-ţi fac un parc cu elefanţi, lei şi tigri...

— Lei şi tigri lipsiţi de libertate, care, vai, vor pieri în cuştile lor...

Soliman sărută din nou mâna Roxelanei.

— O să mă gândesc la ce mi-ai spus. Aş fi preferat să-mi ceri comorile reginei din Saba sau veniturile unei provincii bogate...

Ochii Roxelanei se umplură de lacrimi.

— Nu te mai gândi! Era doar un moft, o copilărie! Să vorbim mai degrabă de fiul nostru!

Soliman se înseninã. Privirile i se opriră cu tandreţe asupra chipului atât de frumos şi de pur al Roxelanei. Ea îi înţelese încurcătura. Libertatea pe care o dorea cu înflăcărare provoca dificultăţi de nerezolvat. O simplă plimbare în exteriorul haremului căpăta proporţiile unei afaceri de stat. Dar sământa sădită avea să dea roade. Era sigură de asta...

Soliman rămase până la amiază la căpătâiul soţiei sale, apoi se întoarse, euforic, la Yeni Serai, unde prânzi împreună cu Ibrahim, care era nerăbdător să-i

vorbească despre primele sale experienţe de mare vizir, să-i raporteze dezbaterile Divanului şi deciziile luate. După câteva fraze însă îşi dădu seama că sultanul nu îl asculta. Absorbit de gândurile sale, acesta devora felurile de mâncare care îi erau puse unul câte unul în faţă.

— Ce spuneai? exclamă Soliman, tresărind de parcă Ibrahim îl trezise dintr-un vis.

— Spuneam de întrunirea de astăzi şi...

Sultanul îl întrerupse cu un gest.

— Nu-i nicio grabă! Sunt sigur că te-ai descurcat bine.

Rüstem, frumosul paj, le turnă vin în cupele de aur încrustate cu diamante. Genele-i lungi, plecate cu modestie, îi dădeau un aer virginal.

— Cum te cheamă? îl întrebă Soliman, după ce îşi bău vinul cu înghiţituri mici.

— Rüstem, Înălţimea Voastră!

Întrebarea pusă de stăpânul său îi provocă lui Ibrahim o oarecare dezamăgire. Soliman se interesa rareori de paji. Prietenul său din copilărie părea să îi fie de ajuns.

Adolescentul umplu din nou cupa sultanului. Inima îi bătea nebuneşte. În sfârşit, padişahul îl băgase în seamă. Era un început. Dar începutul acesta trebuia să aibă o urmare. Nu depindea decât de el să facă imposibilul ca să iasă din rândul slujbaşilor umili şi să devină un personaj important ca Ibrahim. Pentru aceasta însă trebuia să fie primit în patul sultanului. Şi avea să ajungă acolo, chiar de-ar fi trebuit să mute munţii din loc.

— Un sorbet! porunci Soliman.

Rüstem se năpusti în oficiu şi se întoarse cu o tavă pe care se aflau două ceşti de porţelan chinezesc. Băutura răspândea o mireasmă pătrunzătoare. Fruntea lui Ibrahim se întunecă. Rüstem uzurpase atribuţiile servitorului de sorbeturi. Încălcarea acestei reguli ar fi trebuit pedepsită, dar sultanul, care observase manevra, zâmbi amuzat.

— Ce zel!

— Aş zice mai degrabă exces de zel! replică Ibrahim, nemulţumit.

— Nu trebuie să te superi pe el. La vârsta lui, şi noi am făcut destule prostii. Ai dat ordinele pentru petrecerea de diseară?

— Bineînţeles! Vor fi focuri de artificii şi sărbătoare publică. Mâine dimineaţă, slujba religioasă va avea loc la Sfânta Sofia în prezenţa tuturor demnitarilor Curţii. Desfăşurare de trupe, paradă militară, în sfârşit, tot ceremonialul. O să-ţi arăt programul după-masă.

— Mă bizui pe tine. Acum o să mă odihnesc puţin. Emoţiile din dimineaţa asta m-au cam zdruncinat. Nu ai cunoscut niciodată bucuria de a fi tată. Ţi-o doresc cât mai curând. Acum, că eşti mare-vizir, e momentul să-ţi întemeiez! o familie. M-am gândit deja la o căsătorie potrivită pentru tine.

— Singura mea familie eşti tu, Soliman!

— Îţi cunosc sentimentele, Ibrahim.

Sultanul se ridică şi se îndreptă spre camera lui, precedat de patru paji însărcinaţi să-l dezbrace. Printre aceştia, se afla şi frumosul Rüstem.

„Puştiul ăsta şi-a ales prost momentul, îşi zise Ibrahim. Acum Soliman are alte griji pe cap.”

Sultanului îi plăcea să facă o mică siestă după-amiaza. De data aceasta însă, nu putea adormi. Se gândea la Roxelana, la fiul lor. Îi mulţumi lui Allah că i-a dăruit o bucurie atât de mare. Simţea nevoia să se mişte, să-şi cheltuiască preaplinul de energie. O mică plimbare călare în împrejurimile oraşului avea să-i facă bine. Printr-o asociaţie de idei, îşi aminti de dorinţa Roxelanei de a ieşi din harem. „Femeia asta nu e lipsită de îndrăzneală, se gândi el. Nu s-a adaptat încă la datinile noastre. Dar o să vină şi asta. Ei, dar toate gândurile astea mi-au alungat de tot somnul.”

În timp ce pajii îl ajutau să-şi îmbrace mantia căptuşită cu lână de hermină, îşi aminti că nu mai inspectase şcoala de icioglani de dinaintea plecării spre Rhodos. În mod normal, le dedica în fiecare săptămână câteva ore. Acorda întregul său interes tinerilor paji care constituiau pepiniera demnitarilor imperiului. Din rândurile lor ieşeau

marii-viziri, generalii, beilerbeii şi totodată favoriţii anumitor înalţi funcţionari cu gusturi aparte. Soliman nu găsea nimic condamnabil în privinţa acestor preferinţe pe care *ulema* moralişti le stigmatizau cu severitate. Adoptând moravurile şi ceremonialul Bizanţului, căpeteniile otomane se ataşaseră în mod deosebit de aceste distracţii rafinate, necunoscute foştilor nomazi turcomani, grosolani şi primitivi. Doar Roxelana fusese în stare să-i dezvăluie padişahului voluptăţile şi plăcerile pe care le poate oferi o femeie împlinită. Însă, în pofida dragostei pe care o avea pentru ea, trupurile proaspete ale adolescenţilor continuau să-l aţâţe. Nu considera că o înşală pe Roxelana când se deda amorului grecesc. Aceste relaţii dintre bărbaţi păstrau un caracter viril, războinic şi nu uzurpau cu nimic drepturile conjugale.

— Aduceţi-mi calul! îi porunci şambelanului. Escorta mea va fi redusă la minimum! înainte să plec, voi inspecta şcoala!

Apariţia sultanului printre pajii care se aflau în sala de sport provocă o oarecare tulburare. Eunucii albi care asigurau instruirea şi disciplina icioglanilor erau ajutaţi de militari, jurişti şi oameni de litere. Pajii primeau o educaţie completă care le permitea să facă o bună impresie în lumea în care urmau să ocupe cele mai înalte posturi. Cei care nu reuşeau să se ridice la un nivel satisfăcător erau transferaţi în corpul ienicerilor sau al spahiilor. Acei care treceau de cele mai grele examene erau admişi în Casa Imperială, fapt care le deschidea cele mai atrăgătoare perspective.

Soliman se aşeză pe un tron aurit pus pe o estradă, care îi oferea o privire de ansamblu asupra pajilor care executau exerciţiile de gimnastică. Le admiră priceperea, agilitatea şi frumuseţea siluetei. În partea dreaptă a sălii, cei mai tineri îşi cultivau musculatura la barele paralele.

Inima lui Soliman se bucură la vederea lui Mustafa, micul prinţ moştenitor, care, la zece ani, executa cu precizie exerciţiile cele mai dificile.

— Fiul meu e bine înzestrat, aprecie sultanul, încântat.

Îşi reproşă faptul că îl neglijase. Era prima oară când îl vedea de la întoarcerea din Rhodos. Acaparat de Roxelana, aproape că uitase de existenţa lui. Dezgustul faţă de Gülbahar nu trebuie să îl influenţeze în privinţa lui Mustafa.

Apoi zâmbetul care îi lumina faţa dispăru. Legea fratricidului îi reveni în memorie. Ca să-şi păstreze puterea care îi revenea de drept, Mustafa va trebui să-şi ucidă fratele vitreg mai mic. O sudoare rece îi năpădi fruntea. Recunoştea temeiul fratricidului, dar de data aceasta era vorba de fiul Roxelanei. Imaginaţia îi zămisli o viziune oribilă. Mehmed, adolescent, se zbătea în mâinile muţilor seraiului, care îi petreceau şiretul în jurul gâtului. Soliman se forţă să alunge această halucinaţie. Mustafa nu era deocamdată decât un copil nevinovat care se antrena la bare paralele, iar Mehmed un sugar care abia deschidea ochii într-o lume crudă.

Se uită din nou la Mustafa, care evolua suplu la bare, vrând să fie demn de tatăl lui. Eforturile băiatului îl înduioşară. Îşi propuse să-l ia la ospăţul din seara aceasta, în ciuda vârstei sale fragede. Apoi se întrebă dacă nu era necuviincios ca fiul său să participe la o ceremonie care sărbătorea naşterea fratelui său mai mic, pe care cândva va fi obligat să-l execute. Era o fatalitate pe care nu o putea împiedica nimeni, şi cu atât mai puţin el, sultanul.

Înainte de a pleca, Soliman îl chemă pe Mustafa, îl mângâie pe obraz şi îl sărută pe frunte.

— Sunt mândru de tine, fiule!

În ochii micului prinţ se citea încântarea. Mustafa era frumos şi bine făcut. Soliman descoperi o oarecare asemănare cu Gülbahar, ceea ce îi mai răci entuziasmul. Nu, hotărât lucru! Moştenitorul său nu va participa la ospăţ. La zece ani, trebuia să se culce devreme. Îşi dădu seama cu o uşoară stânjeneală că voise să găsească un pretext ca să îl îndepărteze.

— Pe curând, Mustafa!

Soliman plecă. Mâine dimineaţă, devreme, se va duce să îi vadă pe Roxelana şi pe micul Mehmed, şi ea îl va ajuta să uite de problema lui de conştiinţă.

17

Pentru Soliman, zilele şi nopţile se scurgeau senine, blânde şi liniştite. Fericirea sa înfrumuseţa urâţenia iernii, negurile şi viscolele sale. Ceaţa densă căpăta nuanţe sidefii, zăpada devenea un strat de argint, viscolele şi vântul cântau, lungimea nopţilor prelungea plăcerile şi voluptăţile, iar zilele scurte, strivite între umbrele zorilor şi cele ale serii, i se păreau cu atât mai preţioase.

Căpătase obiceiurile unui orăşean înstărit, care nu avea nevoie să muncească şi care îşi petrecea marea parte a timpului lângă soţia unică şi adorată. Dragostea lor exclusivă era asemănătoare unui văl luminos şi diafan care îi punea la adăpost de restul lumii. *Kislar agasi* veghea să nu fie deranjaţi.

Dar, în afara cercului lor magic, fericirea aceasta neumbrită de nimic provoca critici. Padişahul îşi neglija treburile de stat. Încetase să mai prezideze întrunirile Divanului. Trecuseră luni întregi fără ca el să mai fi inspectat unităţile militare sau să fi vizitat oraşele din apropierea capitalei, ceea ce tatăl său nu uitase niciodată să facă. Doar vineri, zi de sărbătoare pentru musulmani, se ducea cu mare pompă să se roage la moscheea Sfânta Sofia, defilând în mijlocul unui cortegiu alcătuit din trupe în ţinută de gală şi încadrat de soldaţi din gardă cu căşti împodobite cu pene înalte. Aceştia alcătuiau un fel de zid în mişcare care îi împiedica pe oamenii strânşi de fiecare parte a străzii să-şi vadă suveranul, întors la Yeni Serai, sultanul oferea, conform protocolului, un ospăţ demnitarilor imperiului. Fiind mereu nerăbdător să se întoarcă la Eski Serai, lângă Roxelana, renunţase să mai dea banchete.

La Constantinopol, oamenii de rând, care nu îi cruţau pe înalţii demnitari atunci când aceştia nu se conformau tradiţiilor, îl numeau în batjocură „bărbatul cu o singură femeie”. Pentru turci, care aveau un cult al virilităţii, al superiorităţii masculului asupra femeii, comportamentul lui Soliman faţă de Roxelana friza sacrilegiul. Ei nu concepeau ca un sultan care are la dispoziţia sa sute de odalisce tinere şi frumoase poate să le neglijeze din dragoste pentru o femeie, oricare ar fi calităţile acesteia. Până şi ienicerii, cei mai disciplinaţi soldaţi ai imperiului, începeau să murmure.

Orbit de pasiunea lui pentru Roxelana, Soliman îi cedase practic puterea marelui-vizir, care beneficia de întreaga sa încredere. Colegii lui Ibrahim, roşi de invidie, îi condamnau tinereţea şi lipsa de experienţă, dar nu îndrăzneau să îl critice în faţa sultanului.

Spre surprinderea tuturor celor care îl pândeau în aşteptarea unui pas greşit, noul mare-vizir conducea treburile imperiului cu o siguranţă uluitoare.

Înainte de plecarea lui Ahmed în Egipt, Ferhat Paşa îi făcuse o vizită secretă şi îl asigurase că beneficiază pe mai departe de tot sprijinul lui.

— Ca şi tine, frate, sunt ultragiat de suficienţa şi de trufia acestui homosexual imperial, care îşi arogă puterile unui vicesultan. În tinereţea mea, am învăţat că puterea otomană se bazează pe trei stâlpi: armata, administraţia şi religia. Astăzi, cei trei stâlpi sunt: Roxelana, Ibrahim şi Soliman. Observă, te rog, frate, că sultanul e ultimul de pe listă!

Apoi adăugase:

— Îţi înţeleg amărăciunea, Ahmed. Dar timpul lucrează în favoarea noastră. Ibrahim şi turma lui de intriganţi vor fi măturaţi de furtuna mâniei noastre.

Ferhat îşi coborâse glasul:

— Pereţii au urechi. Ascultă-mă bine, frate! Aici, la Constantinopol, se pregătesc evenimente importante. Ienicerii sunt prelucraţi de oamenii mei. Aga lor îmi este prieten. Când roadele vor fi coapte, vom trece la acţiune. Ienicerii se vor ridica împotriva lui Soliman. În Egipt, tu trebuie să-ţi pregăteşti trupele să se revolte simultan cu ale noastre. Simultaneitatea mişcărilor ne va asigura victoria asupra lui Soliman şi a drăgălaşului său. O dată ce sultanul va fi răsturnat de la putere şi noi îi vom lua locul, ne vom împărţi domeniile. Tu vei lua Egiptul şi Orientul Mijlociu, iar eu voi păstra Anatolia şi Rumelia. E echitabil, nu-i aşa?

Ibrahim auzise despre acest conciliabul, fără a-i cunoaşte subiectul. Vechea prietenie dintre cei doi demnitari putea furniza o explicaţie plauzibilă: o discuţie inofensivă de rămas-bun înaintea unei despărţiri îndelungate.

Dar tânărul Ibrahim era înzestrat cu o intuiţie care avea să-l slujească din nou. Cunoscând reputaţia lui Ferhat, el puse pe urmele lui câteva „umbre" care nu îl mai slăbiră. Cumnatul sultanului observă că era urmărit şi reacţionă în consecinţă. Discuţiile lui Ferhat cu prietenii săi, demnitari ca şi el, se desfăşurară în sala Divanului şi în cursul unor recepţii oficiale. Cuvintele schimbate cu aceste prilejuri nu puteau fi auzite. Prevăzător, Ibrahim îi propuse sultanului îndepărtarea lui Ferhat din Constantinopol. Soliman, care îl detesta pe acest cumnat renumit pentru perfidia sa, îi acceptă sugestia.

— Ocupă-te de problema asta, Ibrahim! Ai mână liberă!

Marele-vizir găsi o soluţie elegantă. Îl rechemă la Constantinopol pe Kassim Paşa, beilerbeiul Anatoliei, şi îl înlocui cu Ferhat. Deşi înfuriat de această avansare care îi strica socotelile, Ferhat se supuse şi se instală la Amasia, unde se afla reşedinţa misiunii sale.

Încrezător în Ibrahim, care prelua energic frâiele guvernării, sultanul se lăsă în voia plăcerilor pe care i le dăruia Roxelana. Îşi petrecea aproape fiecare zi la Eski Serai. Pentru a-şi ascunde absenţele de la Yeni Serai, puse ca în sala Divanului, în partea superioară a peretelui opus intrării, să se facă o fereastră zăbrelită de unde putea urmări întrunirile consiliului fără a fi văzut. Nimeni nu se lăsă păcălit, dar aparenţele erau astfel salvate.

Marele-vizir era copleşit de onoruri. Deţinea sigiliul imperial - fapt excepţional –, un stindard[2] cu şase cozi de cal, cu una mai puţin decât al sultanului. Sangiacbeii – sau coloneii – aveau dreptul la o coadă, beilerbeii – sau generalii-colonei – arborau două sau trei cozi, iar vizirii, patru.

Ibrahim dispunea de o autoritate considerabilă. În aceeaşi calitate cu sultanul, el putea să comande armatele, să ordone executarea miniştrilor, ambasadorilor şi criminalilor, să promulge legi, să facă dreptate cu ajutorul acelor ulema, jurişti de mare prestigiu, să trateze cu puterile străine şi să-l reprezinte pe sultan în timpul absenţei acestuia.

Se întreba deseori dacă, prin acest val de promovări, onoruri şi înzestrări, Soliman nu încerca să se răscumpere pentru locul din ce în ce mai mare pe care i-l acorda în inima lui Roxelanei, în detrimentul prietenului său.

Spre deosebire de predecesorii lui însă, el nu se temea de destituire, nici de condamnarea la moarte, deoarece sultanul jurase în faţa lui Dumnezeu că îi acordă imunitate absolută: „Atâta vreme cât trăiesc eu, tu nu vei fi ucis, indiferent de împrejurări..."

Mehmed, bebeluşul vioi, delicat şi fermecător, îl încânta pe Soliman, care îl aşeza pe genunchii săi şi îl mângâia.

— E blând ca un miel, băieţelul ăsta al meu! îi lipseşte ferocitatea strămoşului său Mehmed al II-lea! spunea el râzând.

— Are tot timpul să ajungă aşa, răspundea Roxelana, privind cu mândrie şi dragoste micuţa făptură care îi dăruise, pe lângă bucuria de a fi mamă, poziţia de invidiat de cadână-sultană. Va fi mare, puternic şi strălucitor ca tine! adăugă ea.

Soliman descoperise în fiul lui o jucărie de care nu reuşea să se sature. În schimb, Roxelana încetase să mai fie jucăria sultanului şi îşi dezvăluia treptat temperamentul aprins şi combativ. Spiritul de independenţă şi francheţea ei aveau de ce să descumpănească. Schimbătoare ca o zi de primăvară, ea trecea de la tristeţe la veselia unei copile. Dispoziţia ei bizară îl încânta pe sultan. Obişnuit să nu vadă în jurul său decât spinări încovoiate, descoperise în Roxelana o fiinţă care nu înfrumuseţa

2 Pierzându-şi în cursul unei bătălii stindardul, unul dintre primii sultani ai dinastiei Osman tăiase cu sabia coada unui cal, o legase de vârful lăncii sale şi le strigase soldaţilor să-l urmeze (n.a.).

realitatea ca să îi facă plăcere şi care îndrăznea chiar să îl contrazică. Ea avea însă şi simţul echilibrului, asociat cu un talent diplomatic care îi îngăduia să se exprime liber, fără a depăşi măsura. Felul ei de a vorbi pe faţă îl şoca frecvent pe sultan, care însă înţelegea că sub aparenţa aceasta de nesupunere se ascundeau o dragoste şi o loialitate neştirbite.

Într-o zi de vară, se plimbau pe aleile grădinii rezervate membrilor familiei imperiale. Căprioare domesticite se apropiau de Roxelana, o priveau cu ochii lor umezi şi adulmecau cu botul mâncarea pe care nu uita niciodată să le-o aducă.

Această inactivitate fericită îl apăsa din când în când pe sultan, care simţea nevoia să-şi cheltuiască energia într-un mod mai brutal.

— Aş avea chef de o vânătoare de mistreţi, spuse el visător. În împrejurimile Adrianopolului sunt păduri pline de vânat. Cred că o să merg într-una din zilele astea.

— Aş fi aşa de fericită să te însoţesc! exclamă Roxelana. În Polonia am vânat deseori mistreţi.

Soliman se opri, uluit.

— Tu, ai vânat mistreţi? Glumeşti!

— În cursul unei vânători din astea, calul meu s-a speriat şi a luat-o la galop, Ioan Zápolya, guvernatorul Transilvaniei, m-a salvat de la o moarte sigură.

— Nu-mi vine să cred!

— Şi totuşi, aşa a fost! Viaţa ar fi destul de monotonă fără unele peripeţii.

— O femeie să meargă la vânătoare de mistreţi?

— De ce nu? replică ea, sfidătoare.

— Fiindcă legile noastre islamice le interzic femeilor asemenea fantezii. Dacă te-aş lua la vânătoare, aş aţâţa tăciunii revoltei! Să nu mai vorbim de absurditatea asta!

Era prima dată când Roxelana vedea chipul stăpânului ei înroşindu-se de mânie. Ca să-l îmblânzească, ea izbucni în râs.

— Nu te supăra, soarele meu! Voiam doar să fiu mereu lângă tine. Ştiu că e o dorinţă irealizabilă, că locul meu e aici, între pereţii acestui palat!

Tristeţea ce se ghicea din plin sub această aparenţă de bună-dispoziţie nu îi scăpă sultanului. Pentru a-şi răscumpăra brutalitatea, îi făcu o concesie.

— După ce mă întorc de la Adrianopol, îţi promit că ne plimbăm cu barca pe Bosfor.

Chipul Roxelanei se lumină. Ameţită de bucurie, bătu din palme.

— Eram sigură că într-o bună zi o să te înduri să mă iei cu tine! Sunt atât de fericită că-mi vine să sărut urmele paşilor tăi!

Exaltarea ei îl impresionă. De la fereastra ce dădea spre grădină, sultana-validé observase scena cu iritare. Când Soliman îi făcu vizita zilnică, obicei pe care şi-l luase de când, practic, se stabilise la Eski Serai, mama lui îl primi cu un zâmbet amar pe buzele-i subţiri şi strânse.

— Sunt decepţionată! Profund decepţionată!

Soliman intuia motivul supărării ei, darse prefăcu mirat.

— Nu te înţeleg, mamă.

— Ai ajuns unul dintre sultanii aceia trândavi care merg pe urmele foştilor regi ai Persiei. Ei şi-au pierdut tronul şi viaţa fiindcă s-au dedat plăcerilor haremului, neglijând datoriile suveranităţii. Gândeşte-te la parvenitul ăla de Ismail Savafi care a smuls sceptrul din mâna regelui Şirvan, uitat astăzi de toţi. Vrei să-i împărtăşeşti soarta?

— Temerile tale sunt deşarte şi reproşurile nemeritate. Imperiul este bine condus şi treburile de stat nu au de suferit. Aş vrea să-ţi pun o întrebare, mamă. Fericirea mea te întristează?

— O fericire construită pe ruina prestigiului tău mă doboară!

— Mamă, primul meu vizir este un om de stat înţelept şi conştiincios. Comportarea lui îmi depăşeşte cele mai mari aşteptări. Îngăduie-mi să mă retrag, mamă!

Soliman o salută cu respect şi ieşi. Optimismul lui nu era în întregime justificat. Se pregăteau evenimente grave. La suprafaţă, imperiul se bucura de o perioadă de

pace cântată de poeţi, dar deloc apreciată de militarii care nu visau decât la războaie şi la jafuri.

Ibrahim exercita de un an funcţia de şef al guvernului, când sultanul, mulţumit de eminentele sale servicii, hotărî să-i acorde mâna surorii sale mai mici, Hadice. Aceasta primi vestea cu bucurie, deoarece reputaţia frumuseţii bărbăteşti a lui Ibrahim îi ajunsese de mult la urechi. Soliman hotărî ca nunta să fie sărbătorită cu mare pompă. Intrarea răsunătoare a lui Ibrahim în familia imperială îi consolida poziţia şi spulbera cu totul speranţele celor care scontaseră pe uzura rapidă a puterii sale. Ceremonia nunţii fu precedată de petreceri oficiale şi populare care durară nouă zile. Mai multe petreceri de o splendoare nemaivăzută avură loc la palatul marelui-vizir, la hipodrom, în piaţa din faţa Sfintei Sofia, în faţa bazarurilor şi în principalele pieţe ale capitalei. Ospeţele se ţineau lanţ. Populaţia şi garnizoana Constantinopolului îşi primiră partea lor de mâncăruri, dulciuri, fructe şi băuturi dulci. Mulţimea fu distrată cu spectacole în plină stradă. Dansatori, muzicanţi, dresori de urşi, povestitori de istorioare hazlii, înghiţitori de săbii, scamatori şi karaghiozi[3] recoltau aplauze frenetice.

Ibrahim voia să-şi sporească popularitatea. Nevestele înalţilor demnitari sărbătoreau fericitul eveniment în spaţiul închis al haremului.

La ultimul banchet, prezidat de Soliman – cinste pe care nu o acorda decât în mod excepţional –, Ibrahim îi servi un sorbet într-o cupă făcută dintr-un singur turcoaz. În prezenţa sultanului şi a tuturor invitaţilor săi, marele-vizir declară cu emfază:

— Nu a mai fost niciodată vreo petrecere la fel de măreaţă ca la nunta mea!

Descumpănit de lăudăroşenia aceasta, Soliman îl întrebă:

— Cum adică?

Prezenţa de spirit a marelui-vizir se dovedi la înălţime:

— O, venerate padişah, nunta mea a fost onorată de prezenţa lui Soliman, împăratul-împăraţilor, apărătorul Islamului, stăpânul Meccăi şi al Medinei, al Damascului şi Alexandriei şi Mare Calif. La petrecerile tale nu o să-ţi poţi invita niciodată un personaj de rangul tău, fiindcă aşa ceva nu există!

Sultanul zâmbi, amuzat de replică.

— Ibrahim, explicaţiile tale m-au satisfăcut pe deplin!

Duşmanii marelui-vizir oftară dezamăgiţi. Se mai pierduse un prilej de a asista la căderea lui.

În cea de-a noua zi, Ibrahim se prezentă cu mare pompă la Eski Serai pentru a-şi întâlni soţia. O festivitate de mari proporţii îi strânse laolaltă pe poeţii cei mai renumiţi, care recitară versuri, cinstindu-l pe sultan şi pe tinerii căsătoriţi. Apoi Soliman îi căsători pe Hadice Hanum şi pe favoritul lui. Cuplul, înconjurat de un cortegiu minunat, se întoarse la palatul marelui-vizir. Astfel luară sfârşit ceremoniile de nuntă.

A doua zi, Soliman şi Ibrahim plecară la Adrianopol. Pentru a se odihni după aceste sărbători îndelungate, organizară o vânătoare de mistreţi. Într-o seară, în timpul unei cine în doi, un curier epuizat sosi de la Constantinopol pentru a-l anunţa pe Marele Senior că Roxelana, cadâna-sultană, născuse un al doilea băiat.

Strălucind de bucurie, Soliman puse să se înşeueze caii şi, urmat de Ibrahim, porni în galop spre capitală. După o cavalcadă frenetică, sosi la Eski Serai în zori. Ibrahim îşi continuă drumul, în timp ce Soliman se năpustea spre apartamentul Roxelanei...

Naşterea micului Selim, deşi îmbucurătoare pentru cuplul imperial, trecu aproape neobservată de locuitorii Constantinopolului. Fiind al treilea fiu al sultanului, el nu avea nicio şansă de a încinge sabia lui Osman, deoarece fraţii lui mai mari,

3 Spectacol foarte apreciat în Turcia, alcătuit din teatre de păpuşi şi din umbre chinezeşti (n.a.).

Mustafa şi Mehmed, se bucurau de o sănătate dătătoare de siguranţă în ce priveşte continuitatea dinastiei.

Roxelana învinse în sfârşit împotrivirea sultanului de a o lăsa să iasă din harem. După cum făgăduise şi după multe ezitări, o duse la palatul lui de vară de la Uskudari – fostul Hrisopolis –, localitate estivală aşezată pe ţărmul asiatic al Bosforului. Seraiul imperial se înălţa în mijlocul unei grădini paradiziace. Ferestrele ofereau o privelişte magnifică asupra Constantinopolului. Vile frumoase se înşirau ca nişte perle pe malul mării. Partea comercială a oraşului, locuită de oamenii de rând – turci, armeni, iranieni şi sirieni era izolată de cartierul rezidenţial.

Traversarea Bosforului cu barca imperială, pusă în mişcare de doisprezece vâslaşi îmbrăcaţi în stacojiu, îi făcu o nespusă plăcere Roxelanei. Aventura însă se opri aici, deoarece, abia ieşită din Eski Serai, trebui să se închidă între pereţii altui harem, izolat, luxos şi monoton. Pentru Roxelana, această plimbare era totuşi începutul unei libertăţi de mişcare pe care era hotărâtă să o obţină cu orice preţ. Viaţa ei se desfăşura, tihnită şi idilică, între un bărbat care o idolatriza şi doi copii adoraţi. Dar ambianţa mohorâtă a seraiului o apăsa din ce în ce mai rău.

Avea să împlinească douăzeci de ani. Frumuseţea ei căpătase o strălucire care îi atrăsese o reputaţie considerabilă. I se spunea deja „Divina Roxelana”. Favoarea crescândă de care se bucura provocă interesul curţilor străine. Se vorbea de ea la Roma şi la Paris, la Madrid şi la Praga, la Cairo şi la Belgrad. Demnitarii imperiului îi trimiteau cadouri scumpe. Soliman îi lăsa în pace, deoarece reputaţia Roxelanei dădea strălucire propriei glorii.

După două luni petrecute la Uskudari, se întoarseră la Constantinopol. Soliman voia să asiste la recepţia pe care sultana-validé o dădea în cinstea ginerelui ei Ibrahim. Soliman insistase mult pentru a obţine consimţământul mamei sale, care se arăta rezervată în privinţa admiterii marelui-vizir în anturajul ei. Bătrâna doamnă ceru ca toţi ginerii ei împreună cu soţiile să fie prezenţi la această reuniune de familie. În acest fel, voia să-i dea a înţelege favoritului fiului ei că îl tratează pe picior de egalitate cu cumnaţii lui.

Deşi, în calitate de sultan şi de cap de familie, Soliman ar fi trebuit să ajungă ultimul la petrecere, preferă să îi cedeze această onoare prietenului său, deoarece se temea ca bătrâna lui mamă să nu îi facă o primire mai curând rece. Pentru a o sili să-l trateze cu bunăvoinţă, Soliman se strădui să fie amabil cu cumnaţii lui, cu toate că îi dispreţuia. Relaţiile dintre Roxelana şi sultana-validé se ameliorară de la naşterea lui Selim. Hafsa Hatun acorda maternităţii o importanţă deosebită. Încercase de mai multe ori să înmoaie intransigenţa fiului ei faţă de Gülbahar, dar se lovise de un refuz categoric.

Apariţia lui Ibrahim, însoţit de Hadice, făcu senzaţie. Prinţesele imperiale cunoşteau renumele de bărbat frumos al favoritului, ceea ce explica pasiunea fratelui lor, dar realitatea depăşea de departe cele mai măgulitoare aşteptări.

„Are frumuseţea diavolului”, îşi zise sultana-validé, frapată de înfăţişarea ultimului ei ginere, ce părea să fi întrunit toate perfecţiunile naturii umane, cărora li se adăuga un farmec irezistibil. „Acum înţeleg de ce mi-a subjugat fiul.”

Malfiruz şi Turhan îl contemplau, zăpăcite de prezenţa sa strălucitoare. Până şi Kassem, care îşi idolatriza soţul, constată că Mustafa făcea figură jalnică pe lângă marele-vizir.

Cea mai tulburată fu însă Roxelana, care, după ce trăise câţiva ani la Roma şi admirase capodoperele sculpturii greceşti, găsea termeni de comparaţie în acest sens. Ibrahim semăna surprinzător de mult cu o statuie a lui Apolo, una dintre cele mai admirabile piese ale colecţiei prinţului Colonna. Spre deosebire de acest zeu grec imobilizat în marmură, marele-vizir emana un farmec prestigios. După ce îşi petrecuse anii din urmă la Eski Serai, printre eunucii dezgustători şi cunoscuse un singur bărbat sub trăsăturile lui Soliman, Ibrahim îi făcu impresia unui zeu întruchipat care se distra provocând năuceala femeilor. Pentru Roxelana, fu un şoc emoţional, pe care izbuti doar cu greu să îl depăşească şi să îl controleze. Nu mai simţise niciodată aşa ceva. Oare se îndrăgostise?

Faţă de soţul ei, Hadice era de o mediocritate jalnică.

Că Soliman fusese vrăjit de Ibrahim nu era, aşadar, deloc de mirare. Datorită privilegiilor şi puterii sale, el îşi putuse oferi acest exemplar de rasă, această minune.

Imaginaţia Roxelanei se înfierbânta. Apolo, sub trăsăturile lui Ibrahim, fusese exilat în acest colţ al Turciei, deoarece încercase să i-o răpească zeului zeilor pe Ganimede. Ipoteză romanescă, inspirată de basmele mitologice ce hrăneau adesea visurile Roxelanei.

Ibrahim simţea instinctiv intensitatea privirii favoritei aţintită asupra lui, dar se făcu că nu observă nimic. Înţelese că îl dorea. Revelaţia aceasta îl îngrozi. Dacă Soliman descoperea că prietenul lui stârnise pasiunea în inima Roxelanei, această întâlnire ar avea un sfârşit tragic. Din fericire, sultanul şi cumnaţii săi presupuneau că interesul suscitat de Ibrahim printre nevestele lor se datora exclusiv curiozităţii provocate de intrarea unui nou membru în familia lor.

Roxelana era înspăimântată de complexitatea şi violenţa sentimentelor ei. Se învăţase să-l urască pe acest bărbat înainte de a-l fi cunoscut personal, şi acum, că se afla în apropierea lui, cădea pradă farmecului său. Se vedea strânsă la pieptul lui în timp ce el o poseda. „Mai ales asta nu!” îşi zise ea, îngrozită. Dragostea lor ar fi atras după sine o avalanşă de nenorociri. Roxelana refuza chiar şi să se gândească la urmările unei intrigi sentimentale. Trebuia să-l alunge pe Ibrahim din mintea, inima şi imaginaţia ei, să refuleze, să înăbuşe efuziunile, să stingă incendiul înainte ca el să ia proporţii prea mari. Trebuia să îl urască pe acest bărbat, care nu îi putea aduce decât nefericire şi ruină. Instinctul o împingea spre el, în timp ce raţiunea îi poruncea să-l îndepărteze de ea, de gândurile şi visurile ei.

Între timp, conversaţia banală şi dezlânată se învârtea în jurul vremii, a grădinăritului, a pietrelor preţioase şi a literaturii. Hadice recită câteva poezii de Falzi, Bâki şi Fighani.

Dar, din spatele zâmbetelor politicoase, mesenii se pândeau, se observau şi se spionau. Deşi jenat de prezenţa neliniştitoare a Roxelanei, Ibrahim arunca pe ascuns priviri spre Ferhat Paşa, ca şi cum ar fi vrut să descifreze pe figura acestuia sumbrele sale planuri. Mustafa l-ar fi sugrumat, dacă ar fi putut, cu propriile mâini pe favoritul imperial care îi furase postul de mare-vizir. Surorile sultanului, cu excepţia lui Hadice, care îşi adora soţul, îi urau deopotrivă pe Roxelana şi pe Ibrahim, aceşti doi intruşi care acaparaseră afecţiunea fratelui lor. Fin cunoscător al firii umane, Soliman „simţea” pasiunile şi furia ce mocneau sub măştile placide ale mesenilor.

Sclavii aduceau dulciuri, zaharicale, îngheţate parfumate, fructe şi sorbeturi. Ca să îi facă plăcere fiului ei, sultana-validé îi zâmbea lui Ibrahim, dar îi vorbea puţin şi abia de îi răspundea. Roxelana se întrebă cum resimţea marele-vizir această ostilitate prost deghizată. Cu siguranţă că era sensibil la ea, dar afişa o seninătate desăvârşită. Toată seara, nu schimbă cu cadâna-sultană decât câteva cuvinte fără însemnătate. Această indiferenţă o enervă pe Roxelana, care ar fi vrut să ştie dacă era reală sau prefăcută.

Vizita marelui-vizir şi a soţiei sale dură două ceasuri, apoi cei doi se retraseră înaintea lui Soliman, aşa cum le recomandase acesta. După plecarea lor, Hafsa Hatun privi cu răceală somptuoasele cadouri oferite de tânărul cuplu – tăvi de aur, mătăsuri, bibelouri chinezeşti –, etalate pe o masă veneţiană de lângă uşă şi, fără a le atinge, de parcă ar fi fost otrăvite, le împărţi fiicelor ei şi Roxelanei.

Recepţia aceasta o obosise. Prezenţa lui Ibrahim, oaspete nedorit, îi lăsase un gust amar. Hafsa Hatun regreta că dăduse ascultare capriciilor fiului ei acceptând vizita aceasta dezonorantă.

— Deschideţi ferestrele! le porunci sclavelor sale. S-a făcut înăbuşitor aici! spuse ea, privindu-l fix pe sultan.

Soliman se făcu a nu înţelege aluzia jignitoare a mamei sale.

— Să mergem, Roxelana, spuse el. E târziu.

Se retraseră în apartamentul sultanului, unde ea îşi petrecea nopţile când acesta se afla la Eski Serai. Ambianţa apăsătoare a seratei zdruncinase buna-dispoziţie a lui Soliman, care se lăsă dezbrăcat în tăcere.

În timp ce îşi scotea podoabele, aşezată la măsuţa de toaletă, Roxelana privea în oglindă silueta înaltă şi subţire a sultanului. Şi-l imagină îmbrăţişându-şi favoritul. Fu cuprinsă de un val brusc de gelozie şi ură faţă de Ibrahim, care i se dăruia sultanului. În loc să le facă fericite pe femei, acesta se deda unor practici respingătoare. Experienţa ei personală cu doamna Rebia nu îi schimbase gusturile.

Totul o îndepărta de acest bărbat pe care l-ar fi vrut numai pentru ea. Cum ar fi reacţionat Soliman, dacă ar fi bănuit sentimentele pe care le nutrea soţia lui faţă de favoritul său? Ar fi poruncit oare execuţia acestor două fiinţe pe care le adora deopotrivă, dar pe fiecare în felul ei?

Roxelana înţelese în clipa aceea ce reprezenta haremul pentru turci. El desfiinţa toate ispitele capabile să provoace complicaţii în sânul familiilor lor sau, cel puţin, aşa îşi închipuiau ei. Sultana-validé îşi asuma riscuri mari primindu-şi ginerii în apartamentul ei în prezenţa fiicelor sale. Apariţia unui bărbat ce întrunea calităţile extraordinare ale lui Ibrahim ar fi tulburat apele cele mai liniştite.

Gândurile Roxelanei fuseră întrerupte de intrarea lui *kislar agasi* care aducea un mesaj urgent din partea marelui-vizir. Soliman desfăcu în grabă pergamentul şi, de la primele rânduri citite, se încruntă.

— Ce?! exclamă el.

Roxelana şi *kislar agasi* îl priveau, intrigaţi, dar fără a îndrăzni să-i pună întrebări.

Sultanul fu cel care sparse tăcerea.

— Ibrahim mă anunţă că Ahmed Paşa s-a revoltat împotriva autorităţii mele şi s-a proclamat sultanul Egiptului! Ibrahim a luat deja măsurile necesare ca să-l neutralizeze.

Soliman azvârli pergamentul pe o măsuţă.

— Agenţii lui Ibrahim îi supraveghează îndeaproape pe anumiţi membri ai Divanului pe care îi bănuia că sunt înţeleşi cu Ahmed. Ibrahim a strâns indicii care dovedesc că Ferhat Paşa joacă un rol suspect în afacerea asta.

Soliman se uită la *kislar agasi* şi îl expedie. Nu voia ca „şeful fetelor” să fie pus la curent cu ceea ce avea să urmeze. Apoi continuă, adresându-i-se Roxelanei:

— Ca să-l izoleze pe Ferhat de acoliţii săi, Ibrahim propune ca funcţia de beilerbei al Anatoliei să-i fie luată şi să i se încredinţeze administraţia unui oraş de mai mică importanţă din Rumelia, de exemplu Semendria. În târgul ăsta i-ar putea controla mai uşor mişcările. Pretextul l-a şi găsit: abuzurile şi măsurile nedrepte ale lui Ferhat au provocat plângeri din partea supuşilor săi. Ibrahim nu a dat dispoziţii împotriva lui înainte de a-mi cere autorizaţia, deoarece Ferhat face parte din familia imperială. Ce părere ai, Roxelana, despre afacerea asta?

Ea fu plăcut surprinsă auzindu-l pe sultan cerându-i părerea.

— Înţelepciunea ta va găsi o soluţie mai bună acestei probleme, răspunse ea cu modestie, pentru a nu da impresia că voia să se amestece în treburile de stat.

Sultanul insistă:

— Intuiţia ta, Roxelana, nu-ţi spune nimic despre ce se va întâmpla?

Soliman abia îşi stăpânea furia.

— Să-i ierţi pe demnitarii prinşi asupra faptului e cea mai proastă politică, Roxelana. Ar fi trebuit să-l execut pe Ahmed după ce căpătasem dovezile legăturilor lui cu Veneţia.

— Nu e niciodată prea târziu ca să-i pedepseşti pe trădători! spuse Roxelana cu fermitate.

— Ăsta-i răspunsul pe care-l aşteptam de la tine!

Soliman îi trimise un mesaj lui Ibrahim: *„Acţionează cum crezi că e mai bine. Am încredere în tine.”*

În zilele următoare, din Egipt sosiră ştiri îngrijorătoare. Intrigile lui Ahmed dădeau roade. La Cairo, mamelucii îmbrăţişară în masă cauza sa şi îi masacrară pe ienicerii din gardă. Rebelul trimise soli la papă, la marele maestru al Ordinului Sfântului Ioan şi şahului Ismail al Persiei, cerându-le ajutorul, oferindu-le în schimb concesii teritoriale şi politice importante. Bătu monedă cu numele lui şi îi înştiinţa pe suveranii străini de ridicarea lui la rangul de sultan.

Calmul afişat de Ibrahim în cursul întrunirilor Divanului îl surprindea pe padişah. Marele vizir îşi făcea însă jocul cu virtuozitate. În timp ce organiza un corp expediţionar ce urma să atace forţele armate ale lui Ahmed, el pregătea în taină o lovitură de teatru menită să pună rapid capăt rebeliunii.

La Constantinopol, revolta lui Ahmed avu repercusiuni ce ajunseră până în sânul familiei imperiale. Furtuna izbucni când sultana-validé, de obicei extrem de ponderată, îi trimise un mesaj evident fiului ei, invitându-l la ea.

Bătrâna doamnă îl primi cu răceală. Lângă ea, Malfiruz, soţia lui Ferhat, cu ochii în lacrimi, îl aţintea cu o privire acuzatoare. La început, Hafsa Hatun se exprimă pe un ton moderat.

— Influenţat de alţii, ai început să-i persecuţi sistematic pe membrii familiei tale. Dizgraţierea lui Ferhat a urmat-o pe cea a lui Mustafa. Situaţia lui Lufti nu e nici ea mai strălucită. E transferat de la un post la altul, ca o persoană neglijabilă.

Sultanul o ascultă răbdător, după care îi puse o întrebare:

— De asta m-ai chemat?

— Da! Voiam să-ţi vorbesc de Ferhat. Dezonoarea sa se răsfrânge asupra familiei! Asupra nevestei lui, asupra mea şi asupra ta însuţi. Supuşii tăi au început deja să murmure.

— Pari să fii la curent cu agitaţia opiniei publice.

— Veştile se răspândesc repede, Soliman. Îţi cer să-l pui la loc pe Ferhat în funcţia de guvernator al Anatoliei.

Expresia lui Soliman se înăspri.

— Nici vorbă! îi voi acorda venituri mari, dar nu va mai părăsi Semendria.

Malfiruz interveni cu violenţă:

— Mama are dreptate! Aduci atingere prestigiului propriei familii!

Soliman înălţă capul şi o pironi pe Malfiruz cu privirile.

— Nu! îi pedepsesc pe cei care au abuzat de încrederea mea!

— Faci o greşeală, fiule! îi aduci o acuzaţie gravă cumnatului tău!

Soliman îşi salută mama şi părăsi odaia fără a le răspunde.

Întors la Roxelana, se plânse de atitudinea adoptată de mama lui.

— la apărarea unui trădător!

— Trebuie să o ierţi, dragostea mea! Ea nu cunoaşte substratul acestei hotărâri!

— Nici măcar nu s-a gândit să mă întrebe despre motivele care m-au făcut să procedez aşa. Urmează orbeşte sfaturile lui Malfiruz.

Roxelana zâmbi cu indulgenţă.

— Trebuie să o ierţi. Vârsta îi slăbeşte mintea de la o vreme încoace.

Aruncase deja prima săgeată împotriva lui Hafsa Hatun. Sultanul chibzui îndelung.

— Ai dreptate. Îşi pierde pe zi ce trece luciditatea. Totuşi, nu e chiar aşa bătrână.

— Fenomenul ăsta se manifestă uneori prematur, spuse Roxelana. Ea e convinsă că procedează bine, dar mintea ei e rătăcită.

— E trist! Să asişti la decrepitudinea propriei mame... în afară de tine, Roxelana, şi de Ibrahim, nu mă pot bizui pe niciun membru al familiei mele. Copiii sunt prea mici... Am mare încredere în tine, Roxelana!

Când ajunse la Yeni Serai, îl găsi pe Ibrahim care îl aştepta nerăbdător, cu faţa luminată de un zâmbet.

— O veste bună, Soliman! Ahmed e mort!

— Eşti sigur?

— Absolut! Cei pe care i-am trimis în taină la Cairo s-au strecurat în palatul lui Ahmed în toiul nopţii şi l-au surprins în pat. După o luptă scurtă, i-au tăiat capul. Lipsiţi de şeful lor, mamelucii au depus armele. Uită-te!

înălţă capacul cizelat al unui platou mare din aur pus pe o masă de eben joasă şi rotundă şi în faţa ochilor sultanului apăru capul decapitat şi golit de sânge al lui Ahmed. Bine păstrat sub straturile de fard, părea viu.

Un zâmbet satisfăcut luminã chipul sultanului.

— Iată un spectacol care îmi bucură vederea!

— Ăsta-i sfârşitul pe care îl hărăzesc duşmanilor tăi, indiferent că sunt regi sau ţărani! Nu am îndrăznit să-ţi pomenesc de acţiunea asta riscantă înainte de a fi sigur de succesul ei.

Sultanul îl îmbrăţişă, exuberant.

— Îţi mulţumesc, Ibrahim! Asta nu înseamnă însă că Egiptul e pacificat. Mamelucii şi conducătorii lor tot mai sunt capabili să ridice capul. Acţiunea ta trebuie desăvârşită la faţa locului, în Egipt. Revolta lui Ahmed dezvăluie existenţa câtorva focare ce trebuie lichidate. Sunt ispitit să debarc la Alexandria în fruntea oştii şi să nimicesc toate forţele inamice care se opun mai mult sau mai puţin pe faţă autorităţii mele.

— Ajunge să-mi dai ordinul să atac duşmanul, să lupt cu el şi să obţin victoria!

Soliman îşi puse mâinile pe umerii prietenului său şi răspunse cu seninătate:

— Aşa să fie! îţi încredinţez comanda corpului expediţionar. Dispui de puteri discreţionare.

Cu puţin timp înaintea plecării lui Ibrahim, alte două revolte izbucniră la Alexandria şi la Damasc. Poliţia secretă semnala totodată o efervescenţă suspectă în sânul populaţiei Constantinopolului.

— Pacea îi înnebuneşte pe turci! spuse Ibrahim, luându-şi rămas-bun de la sultan. Pregăteşte o nouă campanie. E o necesitate absolută.

Rămas singur, Soliman chibzui îndelung la acest sfat. Absenţa marelui-vizir îl sili să ia din nou frâiele guvernului. Ayas Paşa, numit al doilea vizir, era un excelent executant, dar îi lipseau spiritul de iniţiativă şi anvergura lui Ibrahim. Singur, era incapabil să se descurce în fruntea guvernului.

18

Acaparat de afacerile de stat, Soliman îşi petrecea de-acum cea mai mare parte a timpului la Yeni Serai. În pofida iubirii pentru Roxelana şi copiii săi, vizitele lui la Eski Serai se răreau. Reţinut la palatul imperial, s-a apropiat pe nesimţite, aproape fără să vrea, de Mustafa, fiul său cel mare, care suplinea lipsa lui Mehmed şi Selim. Roxelana era conştientă de acest pericol, iar neliniştea ei nu înceta să sporească. O împăcare între Soliman şi Gülbahar, deşi puţin probabilă, nu trebuia exclusă. Roxelana nu se mai bizuia pe sprijinul sultanei-validé. Atunci când îşi privea copiii, neliniştea îi strângea inima şi lacrimile o năpădeau. Când Soliman venea la Eski Serai să-i mărturisească dragostea lui, se simţea liniştită. Însă era suficient ca el să plece pentru ca senzaţia de nesiguranţă să o asalteze din nou.

Acum îşi dorea ca Ibrahim să se întoarcă. Prezenţa lui avea să restabilească vechiul echilibru, îngăduindu-i lui Soliman să-şi petreacă cele mai multe zile la Eski Serai. Se întreba uneori dacă dorinţa ei de a-l vedea pe marele-vizir revenind la Constantinopol nu ascundea în realitate sentimente mai tulburi. Îşi amintea de prima lor întâlnire şi de impresia puternică pe care i-o provocase acesta. Ibrahim îi apărea deseori în vis. Erau vise delirante, erotice, care-i puneau simţurile pe jar. Într-o noapte, când Soliman făcea dragoste cu ea, imaginea lui Ibrahim s-a suprapus peste chipul padişahului. De atunci o bântuia o spaimă îngrozitoare: să nu rostească numele lui Ibrahim în somn. Căci raţiunea se pierde în labirintul viselor, iar din adâncurile minţii

ţâşnesc în somn tóate spectrele ascunse. Îl iubea pe Ibrahim? De multe ori, dragostea înăbuşită naşte şi hrăneşte ura. Ar fi vrut să ştie adevărul, însă confuzia simţurilor o împiedica să afle ce se petrecea în adâncul sufletului ei...

O veste o înnebuni pe Roxelana. Sultana-validé îşi exprimase dorinţa de a-l vedea pe nepotul ei, Mustafa. Pentru a-i face plăcere, sultanul îl duse în faţa lui Hafsa Hatun. Bătrâna doamnă îmbrăţişă copilul, stânjenit de manifestările acestea neobişnuite de tandreţe. Îndepărtat de mama lui, înrolat în şcoala pajilor, izolat de lumea exterioară, băiatul era uneori invitat la mesele sultanului. Mustafa îşi adora mama şi suferea cumplit din cauza tratamentului pe care i-l acorda sultanul. Primirea călduroasă a sultanei-validé i-a făcut totuşi plăcere. Hafsa Hatun l-a ţinut în preajma ei până seara, când a fost nevoit să se întoarcă la Yeni Serai.

Această întâlnire a fost comentată îndelung la Curte. Deşi Hafsa Hatun îi chema deseori la ea pe micii Mehmed şi Selim, se mărginea la a-i privi cu plăcere, să-i îmbrăţişeze, apoi să-i trimită înapoi la mama lor. Poate că exista totuşi o explicaţie. Ca toate persoanele vârstnice, suporta cu greu prezenţa gălăgioasă a doi băieţei. Sultana-validé detesta tot ce-i tulbura liniştea. Chiar şi plângerile continue ale fiicelor sale o plictiseau.

Absenţa lui Ibrahim îi oferi tânărului icioglan Rüstem ocazia visată de a se apropia de sultan şi de a face o tentativă îndrăzneaţă pentru a-i cuceri favorurile. Cunoştea regulile jocului. Iniţiativa îi aparţinea padişahului. El era cel care alegea pajul care trebuia să i se ofere pentru o noapte sau chiar pentru mai multă vreme. În primul caz, capriciul, uitat repede, nu avea urmări. A doua variantă implica o favoare constantă, foarte invidiată, căci îi îngăduia fericitului ales să urce treptele puterii, să obţină titlul de paşă şi o funcţie importantă la Curte. Ascensiune clasică, de care doar Ibrahim beneficiase sub domnia lui Soliman.

Noaptea, întins pe salteaua lui alături de alţi douăzeci de paji, Rüstem visa cu ochii deschişi. Visa la eforturile pe care trebuia să le facă şi la treptele prin care trebuia să le urce pentru a ajunge în vârful ierarhiei. Să primească încă de tânăr titlul de paşă era tot ce-şi dorea. Ar obţine pe loc privilegii importante: dreptul de a îmbrăca veşmintele somptuoase pe care sultanul nu le purta decât o singură dată; ar primi daruri ce i-ar permite să trăiască decent, chiar dacă veniturile personale nu erau suficiente; ar fi invitat la festinurile oferite de sultan; ar avea acces la funcţiile cele mai înalte; ar participa la anumite întruniri ale Divanului; ar primi zilnic zece pâini albe de cea mai bună calitate, dintre cele preparate de cei două sute de brutari ai sultanului; ar avea dreptul la onoruri militare; eventual s-ar putea căsători cu o odaliscă imperială; ar fi răsplătit cu un flacon de apă sfinţită în care şi-a înmuiat sultanul pulpana mantiei sfinte în timpul Ramadanului.

Dar, pentru a obţine toate acestea pe calea normală, i-ar fi trebuit douăzeci de ani de eforturi neîncetate, înfruntarea pericolelor mai multor campanii militare şi ar fi trebuit să se distingă ca administrator. În vreme ce împărţind patul cu sultanul ar obţine toate avantajele fără să mai aştepte atât de mult.

Cu prilejul băii de aburi şi-a pus în aplicare planul conceput cu atâta grijă. În timp ce-l masa, îl săpunea şi-l spăla pe sultan împreună cu alţi trei tovarăşi, începu să-şi frece trupul gol de cel al lui Soliman. Acesta observă, amuzat, excitaţia adolescentului. Pentru el era o noutate să fie asaltat în felul acesta, dar nu-i displăcea deloc. Sângele i se încălzi repede. Când a ieşit din baia călduţă, băieţii s-au apucat să-i usuce corpul musculos cu prosoape moi. Rüstem a îngenuncheat în faţa lui să-i usuce picioarele. Deodată, sultanul simţi mângâierea limbii lui, un du-te-vino al buzelor lui calde, care întârziau pe părţile cele mai sensibile ale trupului său.

Simţurile lui, biciuite de mişcările repetate ale adolescentului îngenuncheat la picioarele lui, îl aduseră într-o asemenea stare de excitare, încât valurile de voluptate, însoţite de frisoane dezlănţuite, i-au inundat întreaga fiinţă. Slobozind substanţa vie, puse mâna pe capul blond, transpirat şi cârlionţat al lui Rüstem. Ceilalţi trei paji îşi continuară treaba de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

În noaptea aceea, Rüstem a cunoscut aşternutul împărătesc. Marele eunuc alb era încântat. Până la urmă, unul dintre pajii lui reuşise să se facă remarcat de padişah! Ca de obicei, mulţumirea Marelui Stăpân se traducea printr-o întărire a propriei influenţe. De-acum îi putea ţine piept lui *kislar agasi*, care pretindea că e singurul furnizor de carne proaspătă al sultanului. Monopolul lui Ibrahim era, în sfârşit, eliminat.

Soliman îşi împărţea acum nopţile între Eski Serai şi Yeni Serai. Pasiunea sa recentă pentru tânărul Rüstem a fost observată cu mare interes. Vestea s-a împrăştiat repede. Duşmanii lui Ibrahim erau în culmea fericirii. Prevedeau crepusculul influenţei lui asupra sultanului. Chiar şi sultana-validé a fost înştiinţată, pe ocolite, despre ceea ce se petrecea la palatul imperial. Deşi nu fusese niciodată de acord cu asemenea relaţii, a aflat vestea cu o oarecare satisfacţie, amestecată cu presimţiri sumbre. Sfârşitul domniei lui Ibrahim n-ar putea fi urmat de tirania sentimentală a acestui paj de o frumuseţe atât de ameţitoare încât cunoscătorii o atribuiau puterilor prinţului Infernului? Sultana-validé spera ca vârsta fragedă a noului favorit şi lipsa lui de experienţă să nu-i îngăduie să recurgă la artificii capabile să-l subjuge pe fiul ei, aşa cum făcuse Ibrahim.

Aşteptarea febrilă a curtenilor a fost potolită de măsura luată de sultan. Acesta s-a gândit că marele-maestru al Grajdurilor imperiale merita o promovare. L-a numit beilerbei în Siria şi l-a instalat în locul lui pe Rüstem. La şaptesprezece ani, pajul a avut bucuria neînchipuită de a primi titlul de paşă şi o demnitate în Casa Imperială. Îndrăzneala îi folosise.

Roxelana a aflat ultima de pasiunea sultanului pentru Rüstem, copilul acesta ajuns printr-o atingere de baghetă magică marele-maestru al Grajdurilor. Noul capriciu al lui Soliman a consternat-o şi a alarmat-o, dovedindu-i nestatornicia acestuia. A înţeles că nimic nu e câştigat pentru totdeauna.

Intrarea lui Rüstem în joc risca să compromită echilibrul instabil deja existent şi să introducă o nouă necunoscută în ecuaţia relaţiei lor. Exista de asemenea pericolul ca sultanul să poată fi atras de partizanii lui Gülbahar.

Doamna Rebia şi *kislar agasi* o informaseră, separat, pe Roxelana de această nouă complicaţie pe care sultana-validé o cunoştea deja. Favorita a interpretat tăcerea lui Hafsa Hatun în această afacere ca pe o încuviinţare. Aceasta spera ca Rüstem să contribuie nu numai la stăvilirea ascensiunii lui Ibrahim, ci şi la diminuarea influenţei Roxelanei asupra padişahului.

Tânăra se gândi să profite de această încurcătură. Îi trimise în taină o scrisoare marelui vizir, înştiinţându-l despre ce se petrecea la Curte. Demersul ei putea avea două urmări. Fie să-l determine pe Ibrahim să revină furios la Constantinopol, ca să-i reproşeze sultanului infidelitatea sa. Fie, împins de gelozie, marele-vizir să poruncească asasinarea lui Rüstem. În orice caz, un conflict între Ibrahim şi sultan devenea inevitabil. Şi o astfel de situaţie nu putea decât să-i fie de folos.

Expediţia militară a lui Ibrahim a căpătat aspectul unui marş triumfal. Marele-vizir a debarcat în Antiohia, a trecut prin Alep şi Damasc, semănând groaza printre beilerbeii din Orientul Mijlociu, care se nărăviseră să considere partea aceea a imperiului ca fiind domeniul lor personal şi îi extorcau pe supuşi de bani şi bunuri. În Egipt, mamelucii s-au prosternat la picioarele lui, salvele de tun i-au salutat intrarea în Cairo, iar poporul, adunat pe străzi, l-a aclamat călduros. Apoi Ibrahim pedepsi căpeteniile arabe care susţinuseră revolta lui Ahmed. Toate au fost decapitate sau spânzurate.

Leşurile lor, expuse în faţa palatului guvernamental, înspăimântară populaţia arabă. Ibrahim porunci restaurarea moscheilor şi a şcolilor căzute în ruină, precum şi eliberarea câtorva sute de datornici întemniţaţi de mulţi ani.

Primi mesajul Roxelanei la Cairo. Vestea înălţării lui Rüstem la rangul de mare-maestru al Grajdurilor, ca urmare a legăturii lui amoroase cu sultanul, îl înfurie teribil. Dând dovadă de diplomaţie, se prefăcu că aprobă această alegere „care răsplătea meritele unui slujitor devotat al sultanului”. Pentru a fi mai convingător, îi

acordă tânărului o nouă promovare, aceea de beilerbei în Siria, care îl plasa automat printre cei mai înalţi demnitari ai imperiului şi, totodată, îl îndepărta de Constantinopol şi de sultan.

Rüstem se plânse Marelui Stăpân, care îi răspunse binevoitor:

— Când îl voi vedea pe Ibrahim, voi face totul pentru a te aduce înapoi.

Rüstem plecă mânios în Siria, jurând să se răzbune. Soliman aprecie gestul lui Ibrahim ca o nouă dovadă a dragostei pe care acesta i-o purta. Îi iertă gelozia, fără a se hotărî totuşi să renunţe definitiv la tânărul său favorit.

Roxelana urmărea de departe valurile pe care le stârnise. *Kislar agasi* şi doamna Rebia continuau să o ţină la curent cu evoluţia evenimentelor. Încă nu ştia dacă aceste schimbări erau de folos în planurile ei. Perspectiva unei eventuale căderi în dizgraţie a lui Ibrahim o mulţumea şi, în acelaşi timp, o întrista. Dacă era expulzat din familia imperială, nu-l va mai revedea niciodată. Pentru a nu-şi compromite planurile, supravieţuirea ei şi pe cea a copiilor ei, era dispusă să-şi înăbuşe sentimentele. Ibrahim o dezamăgise. Alesese o cale de mijloc, care nu era decât un paliativ. Reacţia lui dovedea că nu era aşa de înfricoşător cum bănuise.

La Cairo, Ibrahim îşi manifestă proasta dispoziţie criticând virulent activitatea *defterdar*-ului Iskender Celebi, ministrul de Finanţe, ataşat prin ordinul sultanului la această expediţie, care trebuia să aducă tezaurului imperial o mare cantitate de aur şi argint. Marele-vizir îi reproşă că nu grăbeşte strângerea impozitelor şi recuperarea comorilor ascunse de Ahmed înainte de a fi asasinat. Hotărî să se ocupe el însuşi de afacere. Îi tortură pe complicii guvernatorului executat, care mărturisiră existenţa câtorva locuri secrete, în care soldaţii otomani au descoperit cufere pline de monede şi vase de aur. Disputele dintre Ibrahim şi Iskender luau uneori proporţii gigantice. Colaboratorii lor se întrebau cum putuse sultanul să asocieze doi bărbaţi atât de nepotriviţi unul cu celălalt.

Însă puţini oameni cunoşteau adevăratul motiv al neînţelegerilor lor. În copilăria sa, Ibrahim fusese sclavul lui Iskender Celebi, care îl supusese unui tratament barbar. Iniţiaţii susţineau că ministrul Finanţelor îl violase, provocându-i suferinţe fizice înfiorătoare pentru a-şi satisface poftele perverse. Apoi, sătul, i-l cedase prinţului Soliman, încântat de frumuseţea şi de talentele sale artistice. Ibrahim avea o voce caldă şi cânta minunat la lăută. De atunci, o ură feroce învenina relaţiile dintre Ibrahim şi fostul său stăpân...

Într-o dimineaţă cu brumă şi întunecată de martie, Roxelana se sculă, trezită de un vacarm îndepărtat, însoţit de un zgomot ciudat, de parcă cineva ar fi ciocnit puternic mai multe cratiţe şi oale. Tremurând, îşi aruncă un şal pe umeri şi se duse în camera alăturată, unde dormeau copiii ei, vegheaţi încă de doică. Apoi doamna Rebia, îmbrăcată cu o rochie de interior, cu o bonetă pătrată din mătase roşie aşezată peste părul nepieptănat, intră în grabă.

— Ce se întâmplă? întrebă Roxelana speriată.

Supraintendenta o îmbrăţişă tremurând.

— Ienicerii s-au răsculat, Roxelana. Gălăgia asta se aude din cazarma lor. Mi-e frică. Atunci când se răzvrătesc ienicerii, nimic nu le stă în cale, e îngrozitor! Îmbracă-te repede, ia-ţi câteva bijuterii şi fii gata. Doica o să-i pregătească pe copii. Aşteaptă-mă! Mă întorc!

Ieşi ca o furtună.

Roxelana se strădui să-şi adune gândurile şi să-şi învingă teama. Avea datoria de a-şi păstra capul limpede, cu atât mai mult cu cât tot haremul căzuse pradă panicii. Să fugă cu copiii? Dar unde? Nu cunoştea oraşul. Doica i-ar fi putut servi de ghid, găsindu-i eventual un adăpost.

Uşa se deschise din nou şi *kislar agasi* intră fără să respecte ceremonialul. Purta un turban înalt şi rotund precum cupola unei moschei şi o mantie largă, îmblănită. Cum putea să fugă înfofolit aşa? Smaraldul care-i împodobea urechea se agita

puternic. Chipul buhăit, congestionat, îşi pierduse aerul flegmatic. Un tic nervos făcea să-i zvâcnească spasmodic colţul gurii.

— Am fost la Înălţimea Sa sultana-validé. Speră ca ienicerii să nu facă gesturi necugetate. Eski Serai este bine păzit de două companii de halebardieri devotaţi Înălţimii Sale.

Nu era sigur că slabele unităţi militare puteau rezista în faţa a două mii de ieniceri revoltaţi, dacă aceştia s-ar fi hotărât să ia cu asalt Eski Serai. Îşi aleseseră bine momentul! Sultanul vâna mistreţi departe de capitală, iar Ibrahim se afla în Egipt. Profitând de absenţa lor, rebelii ţineau Constantinopolul la mila lor. Numai întoarcerea padişahului putea salva situaţia.

Pentru moment, *kislar agasi* nu se simţea deloc în largul lui. Ştia că oamenii îl urau şi că pielea lui nu făcea nici cât hoitul unei mârţoage.

— Vă voi ţine la curent, sultană Roxelana, pe măsură ce primesc mai multe informaţii. Nu avem ce face, trebuie să vedem ce urmează. Îngăduiţi-mi să mă retrag!

Roxelana înţelese că îi era frică şi că toată armata aceea de eunuci care teroriza haremul putea fi măturată în câteva clipe de răsculaţi.

Ar fi trebuit să-şi prezinte omagiile sultanei-validé şi să o asigure de devotamentul său, însă nu îndrăznea să-şi abandoneze copiii. Roxelana a cerut părerea doicii, care i-a sugerat să se îmbrace modest, atât ea, cât şi micii prinţi.

Doamna Rebla se întoarse împreună cu odalisca Sorai. Purta cea mai frumoasă blană şi avea un săculeţ plin cu bijuterii.

— Speri să te strecori aşa neobservată printre soldaţii dezlănţuiţi? o întrebă Roxelana. Zorzoanele astea miros a palat de la o poştă.

— Dar n-am nimic mai modest! se plânse doamna Rebia. (Apoi chipul i se lumină.) Ştiu! O să mă deghizez în veşmintele de doliu pe care le-am purtat la moartea sultanului Selim. Du-te să le cauţi, Sorai!

Fata ieşi în fugă, în vreme ce Roxelana se plimba în sus şi-n jos, neliniştită de vacarmul confuz şi de împuşcăturile îndepărtate.

Favorita se plângea că în interiorul haremului nu pătrundea nicio veste.

— Cum vrei să ai nouăţi? exclamă doamna Rebia. Gărzile noastre sunt pe baricade. Porţile palatului sunt zăvorâte. Ştim că revolta e în plină desfăşurare! Ce vrei să ştii mai mult de atât?

— O să mă duc la sultana-validé. Poate că ştie mai multe. Prezenţa ta alături de copii m-a mai liniştit.

Roxelana ieşi în grabă. Pe culoare domnea haosul. Fetele, eunucii alergau, se încrucişau, ţipau.

Roxelana o găsi pe Hafsa Hatun demnă, afişând un aer senin.

— Pe vremea soţului meu, ienicerii n-ar fi îndrăznit niciodată să se revolte! Şi fiul meu se distrează la vânătoare!...

Cuvintele ei fură întrerupte de intrarea lui Hadice, deghizată în femeie de rând. Îşi scoase vălul care îi acoperea partea dejos a feţei. Lacrimile i se rostogoleau pe obraji.

Sultana-validé, Roxelana şi cei doi bătrâni care se aflau acolo o primiră stupefiaţi:

— De unde vii, mica mea Hadice? strigă Hafsa Hatun, strângând-o la piept. De ce ai zdrenţele astea oribile pe tine? adăugă ea, respingându-şi uşor fiica pentru a o examina din cap până-n picioare.

— Ienicerii ne-au jefuit palatul! hohoti prinţesa. Am fost silită să fug pe poarta de serviciu, urmată de o singură sclavă, care mi-a împrumutat straiele astea! Fără ea, brutele m-ar fi sfârtecat.

Plânsetele se înteţiră. Un tremur nervos îi zgâlţâia tot trupul.

— Linişteşte-te, micuţa mea! Linişteşte-te! zise cu tandreţe sultana-validé. Vino! O apucă de mână şi o trase pe divan, lângă ea.

— Ce-o să spună Ibrahim când se va întoarce? plângea Hadice. Totul e distrus!

— Fata mea, atâta vreme cât suntem în viaţă nimic nu este pierdut!

Hadice îşi acoperi faţa cu mâinile.

— Ca să ajung la voi am cutreierat străzile pustii! Negustorii trăgeau obloanele prăvăliilor, dar ienicerii le forţau, îi loveau pe nefericiţii care li se împotriveau şi furau mărfurile. Spărgeau uşile caselor care le stârneau lăcomia, năvăleau înăuntru, aruncau mobilele în stradă şi fugăreau femeile şi copiii care scoteau ţipete sfâşietoare! Am văzut toate acestea cu ochii mei! Fugeam, mă ascundeam, apoi fugeam din nou! Nici nu ştiu cum am reuşit să-mi croiesc drum până aici! A fost mai rău ca un coşmar!

Hadice îşi rezemă capul de pieptul mamei sale, care exclamă:

— Am prevăzut totul! Ştiam că aşa se va întâmpla!

Hadice continuă, printre hohote de plâns:

— Am văzut şi ieniceri beţi, care spărgeau totul în calea lor şi strigau, ţipau ca nebunii: „Trăiască Mustafa!”, apoi: „Moarte lui Ibrahim!”, „Moarte lui Ayas Paşa!”, „Moarte lui Soliman şi târfei lui!”...

Chipul Roxelanei deveni livid.

Hadice îşi dădu seama de gafă şi îşi privi stânjenită cumnata:

— Iartă-mă, Roxelana! Sunt înnebunită de tot ce am văzut şi am auzit...

— De ce să te iert? N-ai făcut decât să repeţi vorbele smintiţilor acelora!

Apoi se întoarse către sultana-validé.

— Înălţimea Voastră, vă cer permisiunea să mă retrag! Trebuie să mă duc la copiii mei!

— Du-te, Roxelana! Du-te! Allah să vă aibă în pază pe tine şi pe ai tăi! Trebuie să ne rugăm! Să cerem milă şi iertarea păcatelor noastre...

Roxelana ieşi. Îşi simţea tâmplele în flăcări. Ameninţările rebelilor, repetate de Hadice, îi veneau mereu în minte. Frica şi furia o sufocau. Era dorită moartea ei şi a lui Soliman. Oare îşi cheltuise energia, îndurase atâtea umilinţe, atâtea sacrificii, îşi pregătise cu atâta grijă calea triumfală, aproape îşi atinsese scopul, ca să piardă totul din pricina câtorva exaltaţi apucaţi de o criză de nebunie colectivă?... Hoardele acestea indisciplinate erau gata să-l recunoască sultan pe Mustafa şi să-i condamne la moarte pe copiii ei, ai Roxelanei. Toate visurile ei se puteau prăbuşi, măturate de suflul unei revolte nebuneşti.

Soliman era la vânătoare de mistreţi în pădurile care se întindeau cât vedeai cu ochii în jurul Adrianopolului atunci când a sosit la el aghiotantul lui Ayas Paşa, ca să-l anunţe de revolta ienicerilor şi de dezordinea care domnea în capitala jefuită. Vizirii se retrăseseră la Yeni Serai, iar Divanul se întrunise. Ayas Paşa îl implora pe padişah să se întoarcă la Constantinopol fără zăbavă, pentru a salva ce mai putea fi salvat.

Mesagerul trimis de Ali Paşa, şeful adjunct al poliţiei secrete, îi dădu amănunte despre rebeliune, care, prin izbucnirea bruscă şi amploarea ei, părea să fi fost pregătită cu grijă. Din trei cazărmi de ieniceri, devenite tot atâtea cuiburi de insurgenţi, aceştia se împrăştiau în oraş, prădau bazarele, devastau palatele bogătaşilor, incendiau casele celor care încercau să li se împotrivească. Locuinţele lui Ibrahim, Ayas Paşa şi Suleiman Paşa fuseseră jefuite. Cartierele creştine Pera şi Galata avuseseră cel mai mult de suferit. Yeni Serai şi Eski Serai erau, practic, sub asediu. Din fericire, străjile imperiale îşi făcea datoria. Ienicerii nu le atacaseră încă. Ali Paşa conchidea că aceste revolte nu fuseseră spontane şi că erau implicate mai multe persoane importante. Încheia rugându-l, ca şi Ayas Paşa, să se întoarcă la Constantinopol, să apară în faţa răsculaţilor şi să-şi folosească autoritatea pentru a-i supune.

Gândurile lui Soliman zburară la Roxelana şi la copiii ei, la sultana-validé şi la micul prinţ moştenitor care se aflau în pericol de moarte. Înainte de a se întoarce la Constantinopol, îi trimise un mesaj lui Ibrahim, poruncindu-i să vină cât mai iute în capitală, în fruntea trupelor sale. Soliman reţinu bănuielile lui Ali Paşa privind implicarea anumitor demnitari în pregătirea acestei tentative de lovitură de stat. Înconjurat de o escortă puternică, alcătuită din trupele de la Adrianopole rămase fidele, se repezi la Constantinopol, cu furia şi nelinişte în suflet.

Intră în capitală prin poarta Adrianopolului, fără să întâmpine vreo rezistenţă. La periferie, dezastrul provocat de ieniceri nu era foarte vizibil. Însă pe măsură ce se apropia de centru, distrugerile – prăvălii şi case cu porţile forţate, ferestre sparte, clădiri arse –, străzile pustii, pieţele goale, focurile izolate îi reamintiră că se găsea într-un oraş ce căzuse pradă vandalismului. Deşi era nerăbdător să-şi revadă familia, se opri la prima cazarmă a ienicerilor şi intră cu paşi hotărâţi în curtea mare, mărginită din trei părţi de o clădire în formă de potcoavă, cu aspect respingător. Numeroşi soldaţi ai acestui corp de elită se adunaseră în jurul cazanului de supă, răsturnat în semn de revoltă.

Apariţia neaşteptată a sultanului nu-i descumpăni. Se strânseră în faţa lui, privindu-l ameninţător. Toţi purtau la gât lanţuri de aur şi aveau degetele pline de inele luate din casele jefuite.

Soliman îşi lăsă escorta în spate şi, cu ochii sclipind de furie, înaintă către răsculaţi, oprindu-se la doar câţiva paşi de ei.

— Aruncaţi armele! porunci el cu voce tunătoare. Toate căpeteniile acestei revolte vor fi pedepsite sever!

Un colos cu umerii pătraţi şi mâinile mari şi puternice ca nişte măciuci făcu câţiva paşi în faţă.

— Nu primim ordine de la tine! Du-te la curva ta!

Soliman înţelese că trebuia să acţioneze repede. Îşi aminti de duritatea lui Mehmed al II-lea, care nu ezitase să-i decapiteze cu propriul iatagan pe trei şefi nesupuşi. Incitat de acest exemplu, îşi smulse sabia din teacă şi, dintr-o lovitură, reteză capul rebelului. Doi prieteni ai acestuia se năpustiră furioşi, cu armele în mâini, asupra sultanului care repetă isprava. Arcurile şi muschetele ienicerilor se îndreptară spre padişah. Acesta le înfruntă cu ochi sfredelitori, îndrăzneala lui îi impresionă şi pe cei mai nechibzuiţi răsculaţi, stârnindu-le admiraţia. Lăsară armele jos.

— Trăiască sultanul, stăpânul nostru! strigă un ienicer.

Ovaţiile, la început izolate, au fost reluate în cor.

Soliman câştigase partida. Urmat de oamenii pe care ştiuse să-i atragă de partea lui, se îndreptă spre Yeni Serai. Ar fi preferat să se oprească la Eski Serai, însă trebuia mai întâi să înăbuşe revolta. Ienicerii întâlniţi pe drum, uimiţi de această zgomotoasă manifestare de credinţă, se alăturară după scurte ezitări cortegiului lui Soliman, care îşi făcu intrarea triumfală în palatul imperial. Vizirii şi demnitarii, întruniţi în Divan, îl întâmpinară bucuroşi pe sultan, îngenunchează în praf şi îi sărutară încălţările. Revolta fusese reprimată.

Dar Soliman voia capetele şefilor. Ali Paşa îi aduse dovezi privind implicarea lui Abdulrahman, aga ienicerilor, a lui Mahmud Paşa, ministrul Afacerilor Externe, şi a lui Ferhat Paşa, cumnatul lui. Aceştia complotaseră răsturnarea lui Soliman şi instalarea tânărului prinţ Mustafa la putere. Lovitura de stat eşuată fu urmată de o represiune sângeroasă. Abdulrahman, Mahmud şi Ferhat, precum şi numeroşi ofiţeri complici au fost decapitaţi fără judecată.

În pofida dorinţei sale arzătoare de a o îmbrăţişa pe Roxelana, sultanul anunţă că-şi va petrece noaptea la Yeni Serai, sediul guvernului, pentru a dovedi supuşilor săi că a preluat frâiele puterii. Apoi se grăbi să le trimită mesaje liniştitoare Roxelanei şi mamei lui. Dar nu se dezbrăcă. În toiul nopţii se duse la Eski Serai. Îi făcu mai întâi o vizită mamei sale, pentru a-i menaja susceptibilitatea. Hafsa Hatun îl întâmpină râzând şi plângând în acelaşi timp. Râdea pentru că fiul ei înăbuşise în mod strălucit răscoala şi plângea moartea lui Ferhat, despre care aflase cu o oră mai devreme.

— Ştiu că ţi-ai făcut doar datoria, îi spuse printre sughiţuri. Totuşi, nu mă pot împiedica să n-o compătimesc pe Malfiruz pentru nenorocirea care a lovit-o. Să-şi piardă soţul în împrejurări atât de înfiorătoare...

Atunci uşa se deschise brusc şi Malfiruz intră ca o furtună. Chipul ei răvăşit amintea de vechile măşti tragice. Lacrimile îi curgeau pe obraji, stricându-i machiajul, care căpătase un aspect grotesc. Cu ochii înroşiţi, gura schimonosită, părul şi hainele în dezordine, semăna cu o eroină dintr-o tragedie antică.

Văzându-şi fratele, îndreptă acuzator degetul spre el.

— Tu mi-ai asasinat soţul! De multă vreme îi purtai pică! Fără să-l judeci, l-ai dat pe mâna călăului! Ţi-a fost frică de o judecată care l-ar fi putut găsi nevinovat! Fii blestemat, Soliman!

Acesta asculta, înnegurat, cu pumnii strânşi, stăpânindu-se, căci îi înţelegea durerea şi îi ierta furia.

Femeia continuă, dezlănţuită:

— L-ai asasinat pentru că ar fi vrut să-l urce pe tron pe fiul tău, Mustafa. Nu cred că a avut într-adevăr intenţia aceasta, dar, dacă acesta a fost planul lui, acum îl aprob din toată inima! Fiul tău ar fi fost un sultan mai bun ca tine! De o mie de ori mai bun! Acum asasinează-mă şi pe mine, pentru că te-am insultat, aşa cum l-ai asasinat pe soţul meu!

Îţi urez să-ţi vezi fiii urcând pe eşafod! Te blestem, Soliman! Să arzi în flăcările iadului, tu, cu copiii tăi şi cu târfa ta!

Sultanul simţi că i se urcă sângele la cap. Ridică mâna şi o pălmui pe Malfiruz, care se prăbuşi.

— Soliman, eşti nebun? strigă sultana-validé, apucându-l de braţ. Nenorocirea surorii tale nu-ţi ajunge? Uiţi că a ieşit din acelaşi pântece ca şi tine? Chiar dacă soţul ei şi-a meritat moartea, nu ai dreptul să o loveşti! încearcă să pricepi motivele acestei răscoale! Nu vreau să-i găsesc scuze, dar îndrăznesc să-ţi spun, la rândul meu, că înţeleg furia celor care se ridică împotriva favoritei tale şi a puştiului cu care te culci!

Soliman se sufoca de furie.

— Nu vorbeşti cum ar trebui să vorbească o mamă cu fiul ei! Îmi eşti duşmancă!

Malfiruz se ridică greoi, îşi apropie chipul de al fratelui ei şi îi scrâşni în faţă:

— Asasinule! De ce n-o ucizi şi pe mama ta? Asasinule!

Soliman le întoarse spatele şi ieşi trântind uşa.

Cu paşi repezi se îndreptă spre apartamentul Roxelanei, singura oază de linişte în mijlocul furtunii dezlănţuite. Revolta pe care tocmai o înfrânsese îi dovedise că era înconjurat de duşmani şi că toţi îi doreau pierzania. Chiar şi ienicerii, soldaţii lui cei mai credincioşi, îl trădaseră. Doar Roxelana îi rămânea loială.

Intră la ea, lacom să regăsească femeia pe care o iubea, surâsul şi dragostea ei. Văzându-l, Roxelana scoase un ţipăt de bucurie şi, cu braţele deschise, se repezi spre el. Plângea, însă lacrimile ei erau de fericire. Se sărutară. Aveau nevoie unul de celălalt.

Fără Soliman, ea n-ar fi fost decât o fugară. Gloata ar fi omorât-o şi i-ar fi măcelărit copiii. Soliman o apăra, îi oferea bogăţie şi glorie, împlinindu-i visurile cele mai năstruşnice.

Padişahul o dezbrăcă, înnebunit de dragoste, şoptind fără încetare: „Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc!” O întinse pe covor, beat de dorinţă...

A doua zi, înainte de ivirea zorilor, se întoarse la Yeni Serai.

Strigătele răzvrătiţilor care ceruseră plecarea lui Soliman şi suirea micului prinţ Mustafa pe tron avură totuşi urmări. Neîncrederea fiindu-i deşteptată, sultanul hotărî să-i încredinţeze fiului său cel mai mare guvernarea unei provincii cât mai îndepărtate de Constantinopol. Din cauza vârstei fragede, nu putea fi bănuit că ar fi complotat înlăturarea tatălui său. Nu fusese decât o unealtă în mâinile conspiratorilor. Dar tentaţia de a-l folosi putea ademeni alţi amatori.

Un sfetnic bătrân avea să-l ajute pe micul Mustafa să-şi administreze guvernul. Soliman se întreba dacă, mai târziu, fiul lui cel mare nu-l va ucide, aşa cum îşi ucisese Selim I tatăl. Lupta pentru putere nu cunoaşte milă.

Când Ibrahim sosi la Constantinopol, revolta era deja reprimată. Cu ocazia unei recepţii oficiale la Yeni Serai, sultanul îi oferi o sabie încrustată cu nestemate, o egretă din diamante şi o mantie de zibelină. Îl felicită pentru pacificarea şi reorganizarea Egiptului şi Siriei, îi dublă veniturile şi îi dărui o sumă considerabilă, pentru a-şi reface palatul. După care îi mări personalul civil şi militar şi îi acordă onoruri aproape egale cu ale lui. Seara au luat cina împreună, în apartamentul lui Soliman de la Yeni Serai.

Mulţumiţi de finalul fericit al acestor evenimente tulburi, au reluat tonul familiar de pe vremuri şi vechile glume. Râdeau ca nişte copii, uitând că stăteau în fruntea unui imperiu.

Abia la desert pomeni Soliman de executarea lui Ferhat şi a acoliţilor săi.

— Bănuielile tale în privinţa lor erau îndreptăţite, Ibrahim. Dacă i-aş fi lichidat mai devreme, răscoala ienicerilor n-ar mai fi avut loc.

Marele-vizir clătină din cap.

— Nu cred că doar şefii trebuie învinuiţi pentru această răscoală. Terenul era prielnic. Înainte de a pleca, ţi-am povestit despre energia războinică a turcilor. Ar fi trebuit să mai adaug şi setea de pradă. Lupta şi jaful sunt singurele lor scopuri în viaţă. Dacă nu-i trimiţi la luptă – şi asta cât mai repede –, vei avea pe cap un nou val de violenţe. Iartă-mă dacă adevărul este crud uneori. Eşti mândru că ţi se spune Soliman Legiuitorul. Legile sunt îndatorirea juriştilor şi a *ulema*. Predecesorii tăi adăugau alte calificative la numele lor: „Cuceritorul”, „Războinicul”, „Îndrăzneţul”, „Biciul lui Dumnezeu”. Istoria trebuie să te cunoască sub alt nume, care să combine caracterul tău luptător şi iubirea ta pentru dreptate. „Soliman Magnificul” ar fi mai potrivit cu personalitatea ta.

Ibrahim repetă solemn:

— Ei, da! „Soliman Magnificul”!

Sultanul zâmbi.

— Dar merit?

— Meriţi pe deplin! Vitejia ta în faţa ienicerilor n-a fost inspirată de strămoşul tău Mehmed al II-lea. N-ai făcut decât să-ţi urmezi propriul impuls, propriul instinct. Şi, aş adăuga, instinctul tău sângeros. Atunci când sultanii îşi vor pierde această însuşire, imperiul se va prăbuşi. Armata vrea război, iar tu trebuie să i-l dai!

Nici Soliman, nici Ibrahim nu făcură vreo aluzie la Rüstem, care se perpelea în fruntea guvernului său din Siria.

După o partidă pasionată de amor, Soliman şi Roxelana se odihneau, încă înlănţuiţi. Culcat pe spate, cu braţul în jurul umerilor iubitei sale, care se sprijinea cu capul de pieptul lui, Soliman se gândea la cuvintele lui Ibrahim.

Uneori luciditatea rece şi spiritul lui critic îl deranjau. Ibrahim rămânea totuşi acelaşi prieten devotat, gata să-i satisfacă toate nazurile. Chiar dacă discuţia aluneca în domeniul politicii, omul de stat era la fel de devotat ca prietenul. În faţa Roxelanei, Soliman putea vorbi cu inima deschisă. Iar acesteia raţionamentele marelui-vizir nu i se părură lipsite de bun-simţ. Istoria poporului otoman, pe care o studiase sârguincios, o învăţase că războaiele erau strâns legate de trecutul ei.

— S-ar părea că pacea a durat destul, zise Soliman. Am crezut că, după războaiele interminabile duse de tatăl meu, turcii vor fi mulţumiţi să se odihnească puţin. Însă m-am înşelat. Nu-mi mai rămâne decât să pregătesc ţara pentru un nou război.

— Oare este absolut necesar? întrebă ea. Ultimii doi ani au fost cei mai fericiţi din viaţa mea. Femeilor le place să-şi aibă alături soţii şi fiii.

— La noi nu femeile sunt cele care dictează legile, Roxelana.

— Dar şi ele fac parte din lumea otomană! Au un rol important ca soţii şi mame.

— Asta se şi cere de la ele. Nimic mai mult.

— Gândeşte-te, Soliman, la femeile din popor, care gătesc, educă o droaie de copii, muncesc pământul, fac curat în casă, în vreme ce bărbaţii se războiesc. Când îşi pierd soţii sau fiii în luptă, e un dezastru. Dar nimeni nu le cere părerea.

— Riscurile meseriei, îngerul meu! Singura îndatorire a femeii este să aducă pe lume soldaţii de mâine, care vor lupta pentru expansiunea imperiului nostru.

— Şi anii aceştia frumoşi de pace...

— O experienţă destul de nereuşită. Am curajul să-mi recunosc greşelile şi datoria să aleg direcţia următoarei mele campanii. Spre est sau spre vest. În Persia, şahul Ismail, întemeietorul dinastiei Savafizilor, a murit. Fiul lui, Thamasp, ne oferă

prietenia lui. Dar prietenia perşilor este un dar otrăvit. Suntem diferiţi de ei din toate punctele de vedere, atât pe plan politic, cât şi pe plan religios. În vest, regele Francisc I, căzut prizonier la Pavia, se perpeleşte într-o temniţă spaniolă. Mi-a trimis de curând un mesaj, cerându-mi umil ajutorul împotriva lui Carol Quintul. Îmi recunoaşte puterea şi nu ezită să-mi scrie că este sclavul meu supus.

Până acum, toată Europa creştină se unea împotriva noastră. Au organizat cruciade, însă noi le-am zdrobit. Acum, regele Franţei îmi cere ajutorul. Ce revanşă frumoasă!

Soliman desfăcu pe pernă hărţile de război. Roxelana îi urmărea planurile cu atenţie sporită.

— Voi ataca Ungaria, reluă el. Regele Spaniei are prea multe probleme pe cap ca să intervină. Iar arhiducele Ferdinand nu e decât umbra fratelui său mai mare. Un incapabil care visează la coroana regală. O să-l strivesc ca pe un purice.

— Şi Polonia? întrebă Roxelana cu sfială.

— De ce mă întrebi asta?

Ezită câteva clipe, apoi răspunse cu voce joasă:

— M-am născut în Polonia.

Soliman izbucni în râs.

— Uită Polonia. Astăzi eşti turcoaică, eşti cadâna unui turc, sultan pe deasupra, iar copiii tăi sunt turci. Prinţi turci. Ar trebui să te consideri fericită şi mândră că eşti iubita împăratului otomanilor. Ştii că Veneţia şi marele duce al Moscovei, Ragusa şi tătarii din Crimeea îmi cerşesc bunăvoinţa? Că până şi Sigismund al Poloniei, fostul tău rege, caută prietenia mea? L-ai văzut vreodată?

Roxelana se hotărî să renunţe la atitudinea rezervată.

— I-am fost prezentată la o recepţie. Lui şi soţiei sale, regina Bona.

Ochii sultanului sclipiră de curiozitate.

— Serios? Arăta impunător?

— Da! în ciuda vârstei. Era trecut de patruzeci de ani. În schimb, regina era frumoasă ca soarele. Şi foarte tânără. La banchetul acela i-am cunoscut şi pe arhiducele Ferdinand şi pe Ludovic al II-lea al Ungariei.

Soliman clătină din cap, gânditor.

— Povesteşte-mi despre regele acesta! Părea un bărbat hotărât?

— Trufaş, superb, plin de el! Un munte de orgoliu!

— Hm! Mă aşteptam. Şi arhiducele?

— Hotărât şi dominator! Genul de om care îşi urmează scopul cu perseverenţă!

— Aşadar, periculos!

— Habsburgii sunt convinşi de superioritatea lor faţă de toţi ceilalţi suverani din Europa. Reginele şi prinţesele acestei familii împărtăşesc aceeaşi concepţie.

— Acum tu eşti mai presus de toate reginele şi prinţesele din întreaga lume.

— Sunt fericită şi mândră că sunt iubită de tine. Că am doi copii frumoşi, dar...

— Dar ce?

Se ridică pe jumătate, rezemându-se într-un cot.

— În Polonia eram o femeie liberă.

Replica lui o ului.

— În Imperiul Otoman, libertatea este o noţiune perimată. Ibrahim, un simplu sclav, a ajuns la rangul de mare-vizir. Există părinţi care îşi vând fiii şi fiicele ca sclavi pentru a le dărui o şansă de a se înălţa, de a se bucura de o viaţă care să le ofere toate plăcerile posibile.

19

Soliman se simţea deprimat la ideea că o va părăsi pe Roxelana, fie şi pe durata unei campanii. Era conştient de dubla sa personalitate: bărbat şi împărat. Pe de o parte, bărbatul, cu emoţiile şi slăbiciunile sale, cu iubirile şi greşelile sale; pe de altă

parte, împăratul, dur şi implacabil, cel care împărţea daruri şi pedepse, umbra lui Allah.

O armată de două sute de mii de oameni, întărită de hoardele marelui-han al Crimeei, se îndrepta către Ungaria. Trei sute de tunuri – o putere de foc considerabilă – susţineau trupele călite care mergeau la luptă manifestând o bucurie vecină cu nebunia.

Soliman comanda impozanta masă umană, secondat de Ibrahim şi de generalul Ayas şi generalul Mustafa, cumnatul său, rechemat din Alexandria şi numit vizir.

Reintrarea în graţii a lui Mustafa a fost singura concesie pe care i-o făcuse Soliman mamei lui. Văduvirea surorii sale, Malfiruz, îl afecta prea puţin.

Armata otomană se întinse pe pusta ungară ca un nor de lăcuste.

Călărind alături de sultan, Ibrahim vorbea cu optimism:

— Campania noastră începe bine. Ludovic, regele, se zbate ca un nevolnic să capete ajutoare de la vecini. Însă n-a primit decât cuvinte de încurajare. Până şi propriii supuşi, boierii unguri, sunt dezbinaţi de certuri meschine.

Ludovic nu dispune decât de treizeci de mii de oameni. Cavaleria grea este depăşită, ineficientă.

— Crezi că ne putem bizui pe Zápolya?

Ibrahim surâse ironic.

— Soldaţii guvernatorului Transilvaniei nu vor îngroşa armata stăpânului său. A fost plătit bine să-l trădeze.

Soliman răspunse cu dezgust:

— Îi dispreţuiesc pe trădători, chiar dacă le accept serviciile.

— Zápolya este un trădător care caută să ajungă sus. Pe tronul Ungariei. Coroana regală aşezată pe fruntea lui va şterge urmele ruşinii şi îi va întemeia dinastia.

— Dacă îşi trădează regele, nu te temi că ne va trăda şi pe noi?

— Nu! Pentru că va fi surghiunit de creştinătate. Va fi un rege-marionetă. Marioneta noastră.

Noaptea, când trupele instalau bivuacurile, şi miile de focuri aprinse străluceau ca stelele, sultanul se retrăgea în cortul său şi nota în jurnal faptele care îi reţinuseră atenţia, apoi îi scria epistole lungi Roxelanei.

„Când vei citi aceste rânduri, închipuie-ţi că eu sunt cel care le rosteşte, că sunt aproape de tine şi că simţi pe ceafă mângâierea răsuflării mele. Închipuie-ţi că mâna mea se aşază peste a ta şi că buzele mele caută buzele tale...”

Pana alerga pe hârtie în vreme ce chipul Roxelanei îi urmărea gesturile ca şi cum ar fi fost acolo. Ziua, visa la ea cu ochii deschişi. Noaptea, adormea gândindu-se la ea, la trupul ei, la pielea ei dulce, la farmecele ei. Uneori, se întreba uimit cum reuşise Roxelana să pună stăpânire pe simţurile lui, să-l modeleze cum vrea ea? El, Marele Stăpân, îngenunchea supus în faţa acestei femei venite din Polonia, îl făcuse sclavul ei. Însă lanţurile care-l ţineau erau atât de uşoare, tirania ei atât de plăcută, încât i se păreau o binecuvântare. Nu putea şi nu voia să se sustragă acestei dependenţe. Când chemarea cărnii îi făcea sângele să clocotească, îmbrăţişa trupul gol al lui Ibrahim. Acesta simţea că devine treptat un înlocuitor şi că, încet-încet, Soliman se îndepărtează de el. Dar nu se îngrijora din cale-afară. Diminuarea influenţei lui pe plan afectiv îşi găsea compensaţia în politică, unde rolul lui era din ce în ce mai important.

Dragostea neţărmurită pe care i-o purta Soliman Roxelanei nu-l împiedica să se consacre afacerilor de stat. Însuşirile sale intelectuale, luciditatea sa politică, înceţoşate pentru o vreme, îşi regăseau vechea claritate. Îşi dădea seama, cu oarecare întârziere, că, abandonându-se plăcerilor alcovului în detrimentul îndatoririlor sale de şef al statului, îşi micşora prestigiul nu numai în ochii supuşilor săi, ci şi în cei ai

Roxelanei. Dragostea nu rezistă în faţa timpului. Ca s-o faci să dureze, trebuie să păstrezi admiraţia femeii iubite, trebuie s-o uimeşti, să-i hrăneşti veneraţia, cultul pentru bărbatul care constituie universul ei.

Într-o seară, cercetaşii trimişi de Ibrahim anunţară o concentrare de trupe inamice pe câmpia Mohács. Acolo, chiar lângă confluenţa Dravei cu Dunărea, regele Ludovic al II-lea voia să înalţe un obstacol de netrecut în calea înaintării lui Soliman către Buda, capitala regatului.

La căderea nopţii, marea armată otomană înălţă tabăra nu departe de poziţiile duşmane. Focurile bivuacurilor ungureşti sclipeau în întuneric. În faţa cortului imperial, Soliman reuni consiliul de război. Ibrahim dezvălui informaţiile primite cu ajutorul porumbeilor călători din tabăra adversă:

— Ludovic se străduieşte în zadar să-i împace pe partizanii grupărilor lui Bathory şi Verboeczy, care se urăsc de moarte. A treia grupare, cea a lui Zápolya, îşi aşteaptă ceasul. Episcopul Tomozi, comandant-şef al armatei ungare, este neutru. Statul său major cuprinde şase sau şapte episcopi. Generalii lui călugări sau călugări-generali au o experienţă militară foarte slabă. Disperat de certurile mai-marilor, a declarat că se teme mai mult de turcii din Ungaria decât de cei din Turcia. Episcopul Pereny, aghiotantul comandantului-şef, a prezis că douăzeci de mii de războinici unguri vor căpăta în paradis coroana sfântă a martirilor. Eu cred că se înşală. Toată armata va fi nimicită. În fine, Ludovic tocmai a primit ajutoare din partea noului papă Clement al VII-lea.

— Ne-ai asigurat că papa e atât de neputincios încât nu-i va putea ajuta în niciun fel pe unguri! strigă Ayas Paşa.

— N-am terminat încă, frate! răspunse Ibrahim. Ajutorul lui se reduce la un observator pe lângă rege. Un anumit episcop Losowski, care va îmbrăca armura, se va sui pe un armăsar şi va participa la luptă. Un ajutor substanţial, trebuie să recunoaşteţi.

Sultanul şi generalii săi izbucniră în râs.

— Acum să ne întoarcem la lucruri serioase! reluă marele-vizir. După informaţiile noastre, Ludovic al II-lea ne va ataca poziţiile în fruntea cavaleriei grele. Propun să depărtăm rândurile, să-i lăsăm să treacă pe cavalerii unguri, apoi să-i asaltăm din flancuri. O dată prinşi în capcană, îi vom nimici.

Soliman aprobă acest plan.

În noaptea aceea se aşează la masa de lucru şi luă pana să-i scrie Roxelanei. Apoi se răzgândi. Eforturile lui trebuiau să se concentreze asupra grelei încercări care îl aştepta în zori. Era prima lui bătălie adevărată. Valoarea lui personală de luptător avea să fie în joc. Superioritatea zdrobitoare a turcilor nu excludea surprizele. Se culcă târziu, însă nu reuşi să închidă ochii toată noaptea. La prima geană de lumină, se ridică din pat, făcu o baie, apoi luă micul-dejun singur, căci Ibrahim inspecta deja trupele instalate pe poziţiile de luptă.

Soliman ieşi în cele din urmă din cortul său şi fu întâmpinat de Ibrahim şi de generali. Marele-vizir îi arătă soarele care îşi făcea apariţia la orizont.

— Astrul răsare ca să salute venirea perechii sale!

Complimentul îl făcu pe sultan să zâmbească.

— Să sperăm că apusul va saluta victoria noastră! răspunse el.

— Triumful domniei voastre îl va bucura pe regele Franţei şi-l va face să plângă pe regele Spaniei, zise Ibrahim.

Soliman şi generalii săi trecură în revistă trupele. Linia întâi cuprindea zece mii de spahii şi regimentele din Rumelia, sub comanda marelui-vizir. Cavaleria lui Ayas Paşa, ienicerii şi artileria lui Mustafa Paşa se aşezaseră în linia a doua. Garda imperială, condusă de sultan, şi trupele de rezervă asigurau ariergarda. Ferocii cavaleri achingii, vestiţi pentru agilitatea lor, ţineau flancurile armatei turce.

Cavaleria grea, comandată de regele Ludovic, s-a avântat în luptă. Nobilii unguri cu armuri sclipitoare făceau pământul să se cutremure sub copitele cailor bogat

împodobiţi. Steagurile şi stindardele fluturau în vânt, încoronând aceste valuri omeneşti. Prima linie otomană se deschise în faţa şarjei care, purtată de elan, se afundă în linia a doua. În clipa aceea turcii s-au aruncat în flancurile cavaleriei ungare, bombardată în acelaşi timp de artileria lui Ayas Paşa. Valul de maghiari a fost copleşit. Ienicerii retezau picioarele cailor, care se prăbuşeau, strivind sub greutatea lor pe cavalerii blocaţi în armurile însângerate. Regele Ludovic şi cam o sută de nobili unguri au reuşit să scape din strânsoarea care-i zdrobea pe tovarăşii lor. Agitând săbiile şi armele, şi-au croit drum printre turci.

Soliman văzu acest vârtej ce se apropia periculos. Îşi scoase iataganul din teacă, gata să se avânte în luptă direct cu regele Ludovic. Însă gărzile imperiale – fantasini şi cavaleri – îi încolţiră pe nobilii maghiari, care au priceput că încercarea lor de a ajunge la Soliman dăduse greş. Au făcut cale întoarsă, încercând să scape din capcană. Soliman îi văzu pe cavalerii inamici înghiţiţi de masa colcăitoare de turci. Debandada cavaleriei ungare provocă panică în rândul infanteriei. Tunarii îşi părăsiră tunurile. Fiecare încerca să-şi scape pielea în faţa achingiilor care-i măcelăreau pe fugari.

Lui Soliman i-ar fi plăcut să se arunce în gloată, însă se abţinu, conştient că un comandant suprem nu are dreptul să-şi rişte viaţa fără rost. Ibrahim şi toţi generalii se băteau cu vitejie alături de soldaţii lor. Toţi turcii ştiau că ochii sultanului erau aţintiţi asupra lor şi că răsplata va fi pe măsura vitejiei lor.

Ungurii cunoscură astfel cea mai dureroasă înfrângere din toate timpurile. Cu inima plină de bucurie, Soliman îi scrise Roxelanei:

„Dragostea mea, îţi dau o veste care te va bucura. Allah Atotputernicul a binevoit să vină în ajutorul copiilor lui Mahomed. Datorită lui, am obţinut o izbândă strălucită. Armata lui Ludovic, regele Ungariei şi al Boemiei, tocmai a fost nimicită. El însuşi a pierit înecat, când încerca să treacă înot râul Csele, umflat de ploi. Mi-am amintit că l-ai cunoscut la un banchet în Polonia şi că mi-ai vorbit despre tinereţea şi frumuseţea lui. Din nefericire pentru el, sfetnicii răi au profitat de lipsa lui de experienţă şi l-au târât într-o aventură nefastă, care l-a costat viaţa. Leşurile celor douăzeci de mii de infanterişti şi patru mii de cavaleri unguri au rămas să putrezească pe câmpul de luptă. Prizonierii au fost decapitaţi. Lângă cortul meu se înalţă o piramidă de trei mii de capete, încununată de cele ale lui Bathory şi Verboeczy. Am poruncit să fie puse deoparte, pe trepte de lemn, capetele celor şapte episcopi care au fost capturaţi cu armele în mâini. Am păstrat un loc de cinste pentru capul episcopului Losowski, trimisul papei. Mă gândesc să-l trimit la Vatican, dar nu sunt sigur că după o călătorie atât de lungă va ajunge în stare bună. Acum mă îndrept spre Buda. Am cerut să se predea. Dar să uităm de politică şi de război pentru o clipă şi să ne gândim la noi. Îmi lipseşti mult, Roxelana. Aştept sfârşitul acestei campanii ca să mă întorc triumfător la Constantinopol şi să te strâng la pieptul meu. Îmi amintesc deseori de prinţişorii noştri şi-mi fac griji pentru educaţia lor. În fiecare noapte, înainte de a adormi, visez la tine. Totul a vrut să ne unească, divinitatea, natura şi oamenii. Mă gândesc la tine şi la iubirea noastră, care va trăi peste secole. Trubadurii o vor cânta, poeţii o vor ridica în slăvi, istoria va pomeni numele tău alături de al meu şi numele meu alături de al tău. Voi cere astrologilor mei să caute o constelaţie-fecioară, care să păstreze pentru vecie iubirea dintre Divina Roxelana şi Soliman Magnificul.”

Roxelana privi în jur. În acest interior somptuos, cu suprafeţele acoperite de faianţă multicoloră, simţea că se sufocă. O bântuiau coşmarurile. Tavanul se lăsa în jos, podeaua se înălţa, pereţii se apropiau. Copleşită, întindea braţele, încercând să oprească această mişcare continuă, irezistibilă, pe care trebuia să o strivească. Atunci ţipa şi se trezea cu inima bătând să-i sară din piept, răsuflând greu, cu corpul scăldat în sudoare. Încăperea care îi apărea în vis era în vârful unui turn înclinat. Avea gratii la ferestre, însă nu existau uşi. Roxelana izbea cu pumnii în pereţi, fără să capete răspuns.

Acum regăsea senzaţia aceea de neputinţă. Izolată de lume în palatul acesta, imensă colivie de fecioare şi castraţi, în care Soliman era singurul mascul care avea dreptul să pătrundă, era obsedată de imaginea bărbaţilor tineri şi frumoşi care, de la o vreme, împrumutau chipul, trupul şi surâsul lui Ibrahim. Roxelana se întreba dacă nu cumva îşi pierdea minţile.

Apoi crizele acestea treceau. Îşi regăsea echilibrul, dorinţa de a trăi, de a se zbate pentru copiii ei, pentru iubirea ei, pentru planurile ei.

Kislar agasi îşi anunţă sosirea printr-o sclavă.

— Un mesaj de la Înălţimea Sa pentru domnia voastră, cadână-sultană, zise el umil.

Sărută cu respect sulul pe care îl ţinea în mână, apoi i-l înmână Roxelanei şi se retrase.

Încântată, aceasta desfăcu pecetea imperială, derulă misiva şi citi cu aviditate. Ajungând la pasajul care pomenea decapitarea episcopului Losowski, închise ochii şi clătină din cap, necrezând ochilor. Citi şi reciti rândurile cu pricina. Roxelana îşi închipui că nu desluşise bine numele, nu văzuse bine literele turceşti. În cele din urmă, fu silită să admită adevărul. Sultanul îi ucisese tatăl, poruncise cu sânge rece să fie omorât. Tăierea capului unui prizonier de război era o crimă. Dar, pe de altă parte, de unde să fi bănuit că episcopul Losowski era tatăl soţiei lui? Lăsă scrisoarea să-i cadă din mâinile tremurătoare. Lacrimi fierbinţi îi inundară chipul. Refăcea în închipuire capetele însângerate înşiruite cu grijă. Se strădui să alunge această viziune groaznică. Anii petrecuţi în lumea otomană o obişnuiseră de bine-de rău cu aceste obiceiuri. Monstruozitatea lor reieşea acum mai clar ca oricând. Amintirile trecutului ei îndepărtat îi reveniră în minte. Se gândi înduioşată la chipul dur, însă atât de drag al tatălui ei şi la atmosfera micului castel în care văzuse lumina zilei.

Roxelana vărsă lacrimi care nu-i uşurau cu nimic durerea. Moartea atroce a tatălui ei nu trebuia să rămână nepedepsită.

În zilele următoare, epistolele padişahului către Roxelana anunţară noile triumfuri ale armatei otomane.

„Buda este la mila mea. Pesta s-a supus fără să opună rezistenţă. Am promis să nu mă ating de locuitori şi de bunurile lor. Din păcate, o parte din soldaţii mei n-a respectat promisiunea. N-am putut să-i pedepsesc. Obiceiurile noastre încuviinţează şi încurajează prădarea bunurilor duşmanilor. Ştiu, Roxelana, că inima ta plină de bunătate dispreţuieşte violenţa. Îmi amintesc ziua aceea frumoasă când am trecut Bosforul ca să mergem la Uskudari. Ai văzut un căruţaş care îşi lovea cu sălbăticie caii. M-am îngrozit când ai sărit din litieră şi te-ai aruncat asupra acestui individ ca să-i smulgi biciul din mână. Era un gest nechibzuit din partea unei turcoaice. Cu toate acestea, impresionat de mila pe care ai arătat-o faţă de animalele chinuite, am hotărât să dau o lege pentru protecţia animalelor. Dar să ne întoarcem la excesele soldaţilor mei. În afară de trupele permanente, care îşi încasează solda, trupele auxiliare – îndeosebi infanteriştii şi achingiii – trebuie să-şi asigure traiul de pe urma populaţiei băştinaşe inamice. Legile războiului sunt dure, Roxelana. Peste o sută de mii de ţărani unguri au fost măcelăriţi sau făcuţi sclavi, iar bunurile lor au fost luate pradă de război. Îţi explic toate acestea pentru că acum eşti turcoaică, iar purtarea ta trebuie să se supună cerinţelor legilor noastre. Nu te lăsa cuprinsă de tristeţe. Dacă îţi dau aceste sfaturi, o fac spre binele tău. Vreau să fii demnă de rangul de mamă a micilor mei prinţi. Sunt convins că nu mă vei dezamăgi niciodată. Vreau să te încredinţez încă o dată că sunt mândru de tine şi că dragostea pe care ţi-o port este mai puternică decât moartea.”

Roxelana desluşi printre rândurile scrise de sultan o stare de spirit care o surprinse şi o îngrijoră. Tonul lui Soliman era grav şi chibzuit. Frazele lui ascundeau o uşoară dojană. Cineva urzea intrigi legate de ea? Tuturor acestor griji li se adăuga suferinţa provocată de moartea tatălui ei. Durere sfâşietoare, pe care trebuia să o ascundă în adâncul inimii.

O nouă scrisoare de la Buda exprima în termeni lirici bucuria lui Soliman, care izbutise în sfârşit să devină judecătorul lumii apusene. Frazele lui supraîncărcate de adjective reflectau stilul oficial:

„În faţa tronului meu strălucitor au îngenuncheat umil într-o parte reprezentanţii nobilimii maghiare, care cereau coroana regală pentru Ioan Zápolya, iar în cealaltă parte nobilii care îmbrăţişaseră cauza pierdută din start a lui Ferdinand de Austria şi care implorau bunăvoinţa mea. Aş fi putut păstra Ungaria. Să instalez la Buda un guvern turc şi să desfiinţez regimul regal compromis. Însă mi-am amintit că Zápolya ţi-a salvat viaţa. Iar viaţa ta valorează un tron. Aşadar; l-am răsplătit pe Zápolya şi i-am încredinţat regatul. Fireşte, am păstrat secretul nostru scump. Poate că va veni ziua în care îi voi dezvălui lui Zápolya motivul pentru care l-am ales pe el. Ungaria va rămâne sub aripa imperiului meu. Salvatorul tău va domni sub protecţia armatelor mele. Dacă vreodată Ferdinand de Austria va îndrăzni să lupte pentru tron, va cunoaşte furia mea. În curând mă voi întoarce la Constantinopol, încărcat de daruri pentru tine şi pentru copiii noştri. Te iubesc, Roxelana! Sunt gelos pe aerul pe care îl respiri în timpul lipsei mele!”

Sultana-validé hotărî să sărbătorească în familie victoria fiului ei. N-a uitat să o invite pe Roxelana, în ciuda împotrivirii fiicelor ei. Favorita îşi puse o rochie luxoasă, dar sumbră şi alese bijuterii cât mai discrete – un fel de a purta doliu fără a atrage atenţia celorlalţi. Pentru a-şi arăta respectul, sosi prima, amănunt remarcat cu mulţumire de sultana-validé.

Prinţesa Malfiruz, toată în doliu, cu ochii înroşiţi, cu figura lugubră, îşi făcu şi ea apariţia. Locuia într-un apartament din Eski Serai de la confiscarea averii soţului ei. Sultanul îi propusese o casă mare şi un venit substanţial pentru a o despăgubi, dar îi refuzase oferta cu dispreţ. Malfiruz susţinea că viaţa ei era în pericol.

Apoi apăru prinţesa Turhan, însoţită de soţul ei, Lufti Paşa, care îndeplinea la Constantinopol funcţia de şef al guvernului în lipsa lui Ibrahim.

Prinţesa Kassem sosi cu paşi siguri. De la reintrarea în graţii a soţului ei, Mustafa, îşi recăpătase aerele de superioritate. Îşi sărută mama şi surorile, iar Roxelanei, care se grăbi să facă o plecăciune respectuoasă în faţa ei, îi aruncă un salut abia schiţat.

Turhan o scrută pe Roxelana din cap până-n picioare.

— Doliul lui Malfiruz e îndreptăţit, zise ea, dar nu pricep de ce te-ai îmbrăcat atât de sobru. Ca să-ţi arăţi bucuria, n-ar fi fost mai potrivite veşmintele de sărbătoare?

Cuvintele înveninate ale lui Turhan n-o descumpăniră pe Roxelana.

— Păstrez bucuria în inimă. Modestia înfăţişării mele aduce omagiu celor care şi-au dat viaţa pentru o cauză dreaptă şi mamelor care şi-au pierdut fiii pe câmpul de bătălie. Doar soldaţii care au adus victoria sunt demni să îmbrace haine de sărbătoare.

Kassem se înnegri.

— Pricep unde baţi, Roxelana! Noi, prinţesele împărăteşti, nu vom avea niciodată fii care să poarte arme.

— Ai limba prea ascuţită, Roxelana! reluă Turhan.

— Pace! Pace! strigă sultana-validé.

Imaginea tatălui ei decapitat o făcea pe Roxelana agresivă, aproape nechibzuită.

În momentul acela, poporul turc nu însemna pentru ea decât un cancer în trupul Europei. Uciderea tatălui ei atârna mai greu în balanţă decât educaţia şi influenţa căpătate în harem în aceşti ultimi ani.

Intrarea zgomotoasă a lui Hadice înfrână criza începută. Exaltată de succesul lui Ibrahim, aceasta anunţă cu mândrie că sultanul prinsese cu mâinile lui o pană de bâtlan şi o broşă de diamante pe turbanul primului său sfetnic şi prieten, ceea ce reprezenta o răsplată importantă.

— La sugestia lui Ibrahim, fratele meu a hotărât să aducă la Constantinopol marea bibliotecă a lui Matei Corvin, două candelabre enorme din bronz, tunurile palatului regal şi ale cetăţii, precum şi trei statui gigantice înfăţişând divinităţi păgâne: Apolo, Diana şi Hercule.

Hadice vorbea... vorbea... vorbea...

Malfiruz îşi privea cu ură sora mai mică, a cărei fericire îi insulta doliul. Deodată izbucni:

— Ajunge! Ajunge! Ai puţină decenţă, Hadice! Capul tăiat al lui Ferhat este încă expus insultelor trecătorilor în faţa intrării în Yeni Serai. Nu i-a fost îngropat decât trupul. Nu ţi-e teamă că într-o zi Ibrahim al tău va avea aceeaşi soartă?

Hadice se opri, uluită, apoi strigă furioasă:

— Bufniţă blestemată! Ar trebui să-ţi scot ochii! Ibrahim este invulnerabil!

— Sărmană neghioabă! exclamă Malfiruz.

— Nu vă mai certaţi! porunci sultana-validé. Nu mai sunteţi copii! Arătaţi respect măcar faţă de părul meu albit!

— I-am spus ce cred, mamă! zise văduva. Nimeni nu e la adăpost de capriciile lui Soliman.

— Inima ta e plină de fiere! urlă Hadice.

Se întoarse către mama ei.

— Dacă fericirea mea i se pare insuportabilă, n-are decât să plece!

Malfiruz se ridică şi porni cu paşi mari spre uşă.

— Cu plăcere! Prezenţa ta mă omoară!

După plecarea ei, sultana-validé o mustră pe Hadice:

— Ar trebui să-i respecţi durerea! Să fii mai compătimitoare! De ce nu încerci să o înţelegi?

— Mama are dreptate, interveni Kassem, care îşi amintea de neliniştea pe care o simţise când Mustafa fusese exilat la Alexandria. Trebuie să o menajăm!

Roxelana urmări cearta cu inima plină de amărăciune. Malfiruz purta doliu după un soţ care şi-a trădat patria şi pretindea respect. Ea, Roxelana, trebuia să plângă în taină moartea eroică a tatălui ei şi să afişeze un aer bucuros pentru a nu indispune familia imperială. Era tentată să se ridice şi să-şi strige durerea şi disperarea.

Dar era osândită să păstreze secretul toată viaţa. Viitorul fiilor ei ar fi fost compromis dacă turcii aflau că bunicul natural al celor doi prinţi era un episcop polonez, decapitat după ce a luptat cu armele în mână împotriva armatei sultanului la Mohács.

Dornică să înveselească atmosfera, sultana-validé porunci să intre orchestra de orbi. Însă nici muzica, nici ospăţul îndestulat, nici dansatoarele unduioase nu reuşiră să destindă atmosfera. Supărată, Hadice păstra o tăcere încăpăţânată. Pentru a-i face plăcere mamei sale, Kassem începu să povestească anecdote la care nu râdea nimeni.

La încheierea cinei, Lufti Paşa îi mulţumi sultanei-validé pentru seara frumoasă, apoi ceru permisiunea să se retragă.

— În noaptea asta trebuie să fac o inspecţie inopinată în zona portului. Vreau să mă încredinţez că poliţia îşi îndeplineşte mulţumitor îndatoririle.

Hafsa Hatun înclină capul.

— Du-te, Lufti! Fă-ţi datoria! Socrul tău, răposatul sultan Selim al II-lea, ieşea deseori deghizat în derviş sărman sau în pelerin pentru a lua pulsul oraşului.

Hadice părăsi la rândul ei reuniunea, urmată de Kassem şi Turhan, indispusă de plecarea soţului ei.

Roxelana se retrase ultima. Înainte de a o lăsa să plece, sultana-validé o îmbrăţişă. Întoarcerea fiului său se apropia şi voia să intermedieze o împăcare între el şi Malfiruz. Să-i arate bunăvoinţă favoritei lui era cea mai înţeleaptă politică.

20

Întoarcerea lui Soliman la Constantinopol întărea puterea Roxelanei în pofida tuturor piedicilor care se înălţau în faţa ei. Hafsa Hatun îi ghicise jocul. Nu pierdea nicio ocazie de a lăuda în faţa fiului ei calităţile Roxelanei, cu o subtilitate perversă.

— E o fată deosebită. Ingenuitatea şi graţia ei se unesc cu o inteligenţă fără pereche, cu o vioiciune a spiritului, o clarviziune şi o diplomaţie care impun respect. Nu e niciodată luată pe nepregătite. Judecata ei este sigură, abilitatea inspirată. Îşi duce viaţa după o politică foarte fină.

Elogii ambigue, care puteau fi uşor interpretate exact pe dos: o tânără diabolică, gata să apeleze la orice metode pentru a obţine ceea ce voia.

Soliman clătina din cap şi răspundea cu un aer convins:

— Ai dreptate, mamă! Roxelana este o femeie extraordinară!

După plecarea fiului ei, Hafsa Hatun îşi ascundea fruntea în palme şi medita, exasperată: „Ce naivitate îngrozitoare! Roxelana îl joacă pe degete! Nu pricepe că a ajuns jucăria acestei femei viclene şi calculate?”

Soliman îşi împărţea timpul între favorită şi ceea ce el considera opera capitală a vieţii sale: crearea unui ansamblu de norme juridice care trebuia să-i asigure un nume pentru posteritate, cel de „Soliman Legiuitorul”.

Când se întorcea, obosit, de la Yeni Serai, după o zi de muncă, Roxelana îl primea strălucind de bucurie.

— Bine ai venit, iubirea mea, luceafărul meu!

Îl îmbrăţişa, îl mângâia pe ceafă cu degetele ei fine, îl muşca uşor de lobul urechii şi îi acoperea buzele cu sărutări.

Îşi trimitea sclavele afară şi îi scotea mantia acoperită cu blană, turbanul şi veşmintele strălucitoare, îi scotea încălţările, apoi îi aducea halatul de casă şi papucii de catifea, îndatoriri care reveneau sclavelor, dar pe care Roxelana le îndeplinea cu o plăcere care îl încânta pe Soliman. Femeia îi zicea, entuziasmată:

— Aş vrea să fiu singură cu tine pe o insulă pierdută în mijlocul mării. Această insulă să fie leagănul iubirii noastre mari şi unice. Să fiu sclava şi amanta ta, o, soarele meu triumfător!

Dar starea de spirit a Roxelanei era schimbătoare. Uneori o găsea pierdută în gânduri, tristă şi melancolică. Atunci, sultanul era cel care încerca să-i redea bucuria de a trăi. Îngenunchea la picioarele ei şi i le săruta, apoi îi desfăcea pulpanele halatului şi buzele lui urcau spre părţile cele mai secrete ale trupului ei.

Anii treceau, dar pentru Soliman frumuseţea, farmecul, graţia Roxelanei sporeau şi se împrospătau mereu. Dragostea pe care o simţea pentru ea îi cuprindea simţurile, dezlănţuindu-i pasiunea.

Moartea tatălui ei rupsese ultima legătură a Roxelanei cu trecutul. O izbucnire din partea ei n-ar fi reparat nimic. Şi apoi mai erau copiii, visurile, scopurile ei, pe care trebuia să le ducă la bun sfârşit în ciuda tuturor piedicilor. Să-l urască pe Soliman? Să-l ierte? El era ca un uragan care ucide, distruge totul în cale. Putem înfrâna, îmblânzi uraganul? Manifestările naturii nu cunosc sentimente omeneşti. Roxelana şi Soliman erau mai presus de legile care se aplică muritorilor de rând. Iubirea lor, dramele lor, pasiunile lor depăşeau limitele normalului. Trăiau în propriul Olimp, căci locuinţa zeilor era pe măsura lor.

Sultanul porunci ca biblioteca lui Matei Corvin să fie instalată la Yeni Serai, iar candelabrele de bronz la Sfânta Sofia. Ibrahim aşează cele trei statui pe hipodrom, care, datorită acestei împodobiri, îşi recăpătă vechiul aspect monumental. Dar iniţiativa lui indignă populaţia musulmană din Constantinopol.

Ibrahim se pomeni hulit pe străzi, ceea ce îl umplu de amărăciune. Aflat într-o vizită la prietenul lui Alois Gritti, i se plânse de ostilitatea pe care i-o arătau turcii.

— Am urmat întotdeauna politica lui Mehmed al II-lea. Acesta se considera moştenitorul civilizaţiei bizantine şi voia să-i apropie pe învingătorii musulmani de învinşii creştini. Din nefericire, sub influenţa turcilor ortodocşi, musulmanii resping orice compromis cu creştinii şi dispreţuiesc vechea lor cultură.

— Te-am avertizat, Ibrahim. Duci o bătălie deja pierdută. Constantinopolul este un oraş cosmopolit, în care autorităţile au dat comunităţilor de greci, veneţieni, genovezi sau armeni cartiere separate. Aminteşte-ţi de sultanul Selim, care voia să-i treacă prin tăişul săbiei pe toţi creştinii din Constantinopol. Mă tem că Soliman ar putea încerca să reia ideile tatălui său în viitorul apropiat.

— Atât cât voi trăi eu, Soliman nu-i va oprima pe creştini.

— Atât cât vei trăi...

— Ce vrei să spui?

— N-am avut niciodată încredere în jurămintele prinţilor. Ai uitat de Machiavelli?

— Te înşeli. Pentru mine, Soliman este mai mult decât un prieten.

— Ştiu, ştiu! Mi-ai zis de o sută de ori! Pentru tine e ca un frate, mai mult decât un frate!

Ibrahim zâmbi indiferent.

— Soliman n-ar face nimic fără să-mi ceară părerea.

— Încet-încet, această dependenţă va ajunge să-l apese.

— Niciodată! Niciodată!

Alois oftă.

— Să sperăm! Şi statuile? Ce vrei să faci cu ele? Le scoţi?

— Nici gând! Furia fanaticilor şi a gloatei care îi urmează orbeşte se va domoli şi, încet-încet, statuile se vor integra în peisajul hipodromului.

— Mă tem că previziunile tale optimiste vor fi în scurt timp contrazise.

Într-o dimineaţă, doamna Rebia intră surescitată la Roxelana, agitând o foaie de hârtie.

— Constantinopolul e în fierbere!

— Iar? întrebă cadâna, nervoasă.

— I-a sunat ceasul marelui-vizir! Ascultă, preascumpa mea, satira pe care a scris-o poetul Fighani Celebi împotriva lui Ibrahim, protectorul lui.

Începu să citească:

„Doi Avraami au înfăţişat această lume;
Înţelept, cel dintâi a răsturnat idolii,
Absurd, al doilea i-a reinstalat"

Roxelana surâse.

— Când nava se scufundă, şobolanii fug primii.

Doamna Rebia continuă cu însufleţire:

— Atacarea marelui-vizir Ibrahim este echivalentă cu crima de lezmajestate; cu-atât mai mult cu cât Înălţimea Sa a încuviinţat personal iniţiativa prim-ministrului său. E o probă de forţă între Ibrahim şi duşmanii lui. Dacă marele-vizir câştigă din nou partida, Fighani Celebi va plăti cu viaţa cutezanţa lui nebunească.

Previziunea doamnei Rebia se adeveri. Pentru a le închide gura defăimătorilor săi, Ibrahim dădu un exemplu: poetul fu condamnat la moarte şi executat.

Fighani abia fusese înmormântat când un nou scandal izbucni. Întreg haremul află că, un *ulema* foarte vestit pentru interpretările sale docte ale Coranului, Kabiz, îndrăznise să proclame superioritatea lui Iisus Hristos faţă de Mahomed. Doamna Rebia o înştiinţa pe Roxelana că teza lui Kabiz îi scandalizase pe adevăraţii credincioşi şi că populaţia constantinopolitană, mereu gata să se înfurie, provocase dezordine, jefuise bazarurile, dăduse foc palatelor şi îi agresase pe creştini.

Vacarmul mulţimii, violenţele, fuioarele de fum care se înălţau deasupra capitalei o impresionară pe Roxelana. Amintirea revoltei ienicerilor, asociată cu această mişcare populară, o şocă şi o înspăimântă.

Kislar agasi o asigură că trupele erau gata să intervină. Numeroşi scandalagii fuseseră arestaţi şi spânzuraţi.

— Pedepsele exemplare calmează spiritele, de regulă, zise el.

De data aceasta, *kislar agasi* se înşela. Agitaţia nu se potoli deloc. O gloată zgomotoasă se strânse pe hipodrom, cerând moartea lui Kabiz şi distrugerea statuilor păgâne, întrucât Kabiz era cauza acestor necazuri, judecătorul armatei îl băgă în temniţă.

La Eski Serai, sultana-validé condamna vehement erezia acelui *ulema*. În prezenţa ei, Roxelana îşi arăta indignarea, pentru a-i face plăcere, dar, după ce ieşea din apartamentul bătrânei, îşi încetă protestele. Voia să fie de aceeaşi părere cu Soliman, care avea să fie silit, în cele din urmă, să taie nodul gordian. Însă sultanul păstra tăcerea.

În faţa unui tribunal militar, acuzarea l-a declarat pe Kabiz vinovat de „eroare periculoasă", de „abatere de la glorioasa cale a adevărului" şi de „erezie gravă, care ameninţă unitatea Islamului şi siguranţa imperiului". Kabiz, care nu şi-a retras spusele, a fost condamnat la moarte.

În harem era repetată ultima lui declaraţie: „Cu cinci secole înainte ca Mahomed, tânărul conducător de cămile, să plece din Mecca, un tânăr dulgher răspândise deja în Galileea Evanghelia Domnului Atotputernic." În inima odaliscelor, toate creştine convertite forţat la Islam, cuvintele lui Kabiz şi-au găsit un anume ecou. În sinea ei, Roxelana nu-l putea contrazice.

În schimb, n-a fost surprinsă să afle poziţia lui Ibrahim. Acesta a pronunţat anularea sentinţei. Tribunalul militar, declarase el, ar fi trebuit să încerce să-l convingă pe Kabiz de greşeala lui înainte de a-l condamna la pedeapsa capitală. Prin urmare, *ulema* trebuia să compară în faţa Divanului, care avea să îl judece în ultimă instanţă.

Înştiinţată de *kislar agasi* în privinţa hotărârii marelui-vizir, Hafsa Hatun îşi chemă fiul.

— Îi îngădui lui Ibrahim, acestui sclav cocoţat în fruntea guvernului, acestui individ ajuns maestru al înşelăciunii, acestui creştin deghizat în musulman, să ne insulte sfânta lege? El a adoptat această atitudine fiindcă, în timpul procesului, martorii au legat erezia lui Kabiz de instalarea statuilor păgâne pe hipodrom. Te laşi orbit de nişte oameni care nu merită încrederea pe care le-o arăţi!

Soliman pricepu că mama lui făcea aluzie şi la Roxelana, ceea ce-l determină să se încăpăţâneze de la bun început în faţa sfaturilor ei.

— Mamă, te previn! zise el prost dispus.

— Deschide ochii! Rupe-ţi lanţurile! strigă ea indignată.

Sultanul se crispă şi scrâşni printre dinţi:

— Mamă, te previn!

Apoi ieşi, trântind uşa cu zgomot după el. În vreme ce traversa coridoarele pentru a ajunge la Roxelana, furia se mai domoli puţin. Dacă mama lui îi deplângea inerţia, îşi putea închipui comentariile pline de venin ale tuturor celor care condamnau slăbiciunea lui pentru Ibrahim şi Roxelana. În ciuda puterii sale, se temea de furia gloatei. Dacă ienicerii găseau de cuviinţă să se alieze cu aceasta, explozia îl putea mătura de pe tron.

Vechea expresie romană *panem et circenses* îşi păstra actualitatea. Constantinopolitanii primeau pâine zilnic, datorită unei perfecte organizări administrative. Însă aveau nevoie să le fie oferite şi spectacole. Procesul lui Kabiz îi dădea ocazia de a-şi reface prestigiul.

Roxelana îl primi devorată de curiozitate. Era sigură că îl preocupa procesul lui Kabiz. Dar Soliman, atât de vorbăreţ de obicei, nu suflă nicio vorbă despre întrevederea lui cu sultana-validé. Roxelana îi respectă tăcerea.

A doua zi, Divanul se reuni sub conducerea lui Ibrahim. În calitate de Curte supremă de justiţie, trebuia să clarifice cazul lui Kabiz. Vizirii şi demnitarii care participau la această adunare aleasă luară loc în jilţuri, în ordinea funcţiilor. Turbanele lor mari, împodobite cu pene tremurătoare, se clătinau în ritmul conversaţiilor şoptite încheg ate înainte de începerea dezbaterilor. Erau neliniştiţi, dar aparent calmi. Iskender Celebi, membru permanent al Divanului, îşi avertizase o parte din colegi, care

se bucurau de încrederea lui, că Ibrahim căuta să le forţeze mâna pentru a obţine achitarea ereticului. Ar fi putut s-o facă singur, fără a cere părerea sfetnicilor săi, căci dispunea – ca şi sultanul – de drept de viaţă şi de moarte asupra tuturor supuşilor imperiului. Însă voia să asocieze Divanul cu decizia lui nedreaptă, care încerca să-l absolve pe Kabiz şi să-i umilească pe apărătorii legii islamice.

În sfârşit, Kabiz se prezentă în faţa judecătorilor, cu faţa palidă, ascetică, ochii lui de iluminat fixând un punct din spaţiu, peste capetele demnitarilor, ca şi cum ar fi vrut să comunice cu Dumnezeu.

Ibrahim studie cu simpatie straniul personaj care stătea în picioare în faţa lui. Voia să-i acorde dreptul de a se apăra, de a-şi susţine doctrina. Urmărea cu atenţie evenimentele care tulburau Germania şi Elveţia. Oamenii căutau noi mijloace de a-şi exprima fervoarea, voinţa de a crea o lume mai bună. Luther, Erasmus, Zwingli cereau reformarea vechii Biserici Catolice şi propovăduiau doctrine religioase care răscoleau gloata lacomă să găsească o morală capabilă să răspundă dorinţelor sale. „Kabiz era un reformator, se gândea Ibrahim. De ce să nu-l ascultăm?

Poate că va reuşi să-i convingă pe musulmani că Dumnezeu este unic şi că separarea celor două religii este artificială." Kabiz deschidea poate perspectivele unei renaşteri a lumii orientale.

Tăcerea lui Ibrahim îi uimi pe demnitari, care aşteptau începerea dezbaterilor. Marele-vizir îşi întrerupse meditaţia şi îi arătă lui Kabiz trei personaje cu bărbi lungi albe, grave, ţepene, îmbrăcate în negru, cu frunţile acoperite de turbane albe.

— Kabiz, în faţa ta se află judecătorii tăi, precum şi un *ulema* vestit pentru pioşenia sa şi profunda cunoaştere a legilor Coranului, asistat de doi *muderis*, profesori eminenţi la medresa de la Sfânta Sofia. Îţi vor asculta teoriile eretice şi vor încerca să le combată. Acum expune-ne doctrina ta, ca să putem judeca în cunoştinţă de cauză. Te ascultăm, Kabiz!

Reformatorul vorbi mai întâi cu voce joasă, monotonă. Apoi vorbele lui căpătară tot mai multă căldură, ridică tonul, deveni solemn, din ce în ce mai elocvent. Superioritatea lui Iisus Hristos, proclamată cu tărie şi susţinută de argumente religioase şi filosofice, îi tulbură pe membrii Divanului, care schimbau priviri stânjenite, apoi înspăimântate.

Deodată, grilajul care proteja fereastra sultanului fu zguduit de lovituri violente, apoi se auzi vocea lui tunătoare:

— Cum este permis ca un eretic să hulească în voie numele sfântului nostru profet Mahomed şi să invoce preeminenţa lui Iisus Hristos, acest fals Dumnezeu al creştinilor, în faţa întregului Divan? Blestematul acesta trebuie să fie convins că greşeşte şi pedepsit!

Ibrahim tresări, întoarse ochii spre fereastra aşezată deasupra capului său, făcu o plecăciune adâncă, apoi răspunse cu demnitate:

— Tribunalul militar l-a condamnat la moarte fără să-i îngăduie să se apere. O sentinţă dată ca rod al furiei este nedreaptă şi se impune anularea ei!

Vizirii şi demnitarii plecară capetele, ca nişte copii prinşi făcând năzbâtii, coborâră din jilţurile lor şi îngenunchează în faţa grilajului care ascundea chipul preamăritului lor stăpân.

Soliman reluă sever:

— Cunoaşterea sfintei legi a Coranului nu ţine de tribunal militar. Acest eretic va fi dat pe mâna judecătorului de la Constantinopol şi a muftiilor, care vor şti să-şi facă datoria.

Cu mâhnire în suflet, Ibrahim se înclină, umilit.

— Aşa să fie, Înălţimea Ta! Luaţi prizonierul! le porunci el celor doi ofiţeri care păzeau uşa sălii.

Chiar şi după ce vocea sultanului amuţi, demnitarii rămaseră prosternaţi. După o vreme, se ridicară, uşuraţi. Procesul lui Kabiz se întorsese împotriva lui Ibrahim. Soarta ereticului nu-i mai interesa. Decizia sultanului îi eliberase de orice responsabilitate. Duşmanii marelui-vizir îşi ascundeau bucuria, privindu-l cu o compasiune bine mimată.

Cu fruntea sus, cu chipul împietrit, Ibrahim se îndreptă spre uşă. La trecerea lui, demnitarii se înclinară în tăcere. După plecarea sa, se strânseră în jurul lui Iskender Celebi, care declară triumfător:

— Simpatiile creştine ale lui Ibrahim s-au arătat în faţa tuturor.

Vizirii schimbară priviri nedumerite. Se întrebau neliniştiţi care dintre ei va fi numit în locul lui Ibrahim. Întrucât căderea lui părea sigură.

Ajuns acasă, Ibrahim scrise o cerere de demisie şi i-o trimise stăpânului său. Soliman ar fi trebuit să o primească în cursul după-amiezei la Yeni Serai, dar aceasta ajunse după plecarea lui la Eski Serai.

Sultana-validé îşi întâmpină fiul radiind de fericire.

— Mi s-a comunicat decizia ta. Tatăl tău ar fi fost mândru de tine!

Când se retrase, mama lui îl privi cu tristeţe.

— Mă părăseşti deja?

Îi înţelegea şi îi suporta sentimentele. Posesivă, sultana-validé o ura pe Roxelana care, bănuia ea, o înstrăina de fiul său. Când intră în camera cadânei, aceasta studia Coranul. Un volum frumos, cu paginile din hârtie de mătase împodobite cu miniaturi minunate. Capul ei plecat graţios asupra cărţii sfinte, buclele de culoarea aurului vechi care îi cădeau în valuri pe umeri, trăsăturile uimitor de tinere ofereau un tablou seducător.

Surprinsă, Roxelana ridică ochii luminoşi şi clari ca apele însorite ale unei fântâni arteziene. Prospeţimea ei şi dragostea care i se citea în privire îl emoţionară.

— Domnul şi stăpânul meu, fii binevenit! strigă ea bucuroasă, sărind de pe divan.

Roxelana făcu o plecăciune. Soliman o ajută să se ridice şi o îmbrăţişă.

— Ce făceai? întrebă el. Studiai Coranul sau te uitai la miniaturi?

— Încerc să pricep spiritul şi înţelepciunea preceptelor sale. Nu vreau să cad în greşeala lui Kabiz şi a celor care gândesc ca el, răspunse ea.

— Crezi că există oameni care îi împărtăşesc ideile? întrebă el.

— Cu siguranţă are protectori, zise ea, plecând ochii cu modestie.

— Te referi la Ibrahim?

Aprobă din cap, cu o blândeţe întristată.

— Nu mi-aş permite niciodată să mă amestec în treburi care depăşesc atribuţiile unei soţii iubitoare şi ascultătoare.

Soliman o strânse la piept. Roxelana îi auzi inima bătând.

— Înţelepciunea însăşi vorbeşte prin vocea ta, porumbiţa mea dulce! Aş fi fericit dacă sfetnicii mei ar avea bunul tău simţ şi fermitatea judecăţii tale.

— Aprecierile tale mă fac să roşesc. Nu sunt decât o femeie care îşi cunoaşte limitele.

— Nu eşti o femeie ca oricare. Ai dovedit-o de nenumărate ori. Îl condamni pe Kabiz?

— Cred că atitudinea lui este cu atât mai condamnabilă cu cât, în calitate de *ulema*, ar trebui să cunoască profunzimea legii Coranului. Noi, creştinii care am îmbrăţişat religia islamică fără să fim constrânşi, dispreţuim slăbiciunea acelora dintre noi care n-au rupt legăturile cu fostele lor credinţe.

Roxelana nu rostise numele lui Ibrahim, dar aluziile ei erau clare. Îl trădase pe omul pe care îl iubea şi-l ura în acelaşi timp. Graniţa dintre dragoste şi ură este uşor de trecut. Trădase de asemenea amintirea tatălui ei, îşi renegase sângele, tradiţiile. Dar voinţa ei de a urca pantele cele mai abrupte pentru a ajunge în vârf impunea asemenea sacrificii. Fiul ei avea să fie sultan. În momentul acela, ea va fi cea care va avea ultimul cuvânt. În momentul acesta însă, arăta un zel de neofită, ceea ce îl încânta pe Soliman.

În noaptea aceea, după ce făcură dragoste, sultanul avu bucuria de a afla că va fi tatăl unui al treilea copil.

A doua zi dimineaţă, pe drumul spre Yeni Serai, Soliman medită îndelung la cazul Kabiz. Era mulţumit că pusese capăt crizei. Dar exaltarea simţită în ziua precedentă se domolise. După ce manifestarea puterii sale se potolise, îşi dădu seama că practic îl desfiinţase pe Ibrahim în faţa vizirilor. Umilindu-l, îl lăsase în ghearele fiarelor din Divan, care se repeziseră să-l sfâşie. Ar fi trebuit să-l pună la punct în particular, să-i explice calm ce greşeală făcea şi să-i ceară să o repare. Dar voise să ofere un spectacol. Să mulţumească gloata.

Trebuia să-l înscăuneze din nou pe Ibrahim, fără să-i distrugă imaginea. Ajuns la palatul imperial, se grăbi să urce în loja lui cu gratii, ca să asiste la dezbaterile Divanului şi să observe comportamentul miniştrilor faţă de prietenul său. Privind în jos la demnitarii cu panaşuri, avu marea surpriză de a-l vedea pe Ayas Paşa prezidând reuniunea. Lipsa lui Ibrahim îl intrigă. Îşi părăsi postul de observaţie şi coborî în cabinetul de lucru. Ali Paşa, pântecosul şef al cancelariei şi secretarul general al guvernului, îşi încovoie spinarea în faţa stăpânului său şi îi înmână mesajul pecetluit al marelui-vizir şi o cutiuţă de aur.

Uimit, Soliman deschise scrisoarea. Textul clar şi sobru îl ului.

„Înălţimea Ta, întrucât am provocat neplăceri Înălţimii Tale şi am pierdut încrederea pe care Domnia Voastră mi-a arătat-o în trecut, nu-mi mai rămâne decât să suport urmările şi să-mi prezint demisia. Înapoiez Înălţimii Tale sigiliul imperiului. Vă rog să acceptaţi expresia adâncului respect al sclavului Domniei Voastre,

Ibrahim."

Sultanul observă că omisese titlul de paşă care, în mod normal, ar fi trebuit adăugat numelui său. Scrisoarea îi stârni iniţial furia. Deschise cutia şi găsi sigiliul imperial. Marele-vizir are, mai mult ca oricine, dreptul de a cere permisiunea să se retragă. Dar să-şi trimită demisia echivala cu o insultă.

Apoi iritarea lui se potoli. Nu trebuia să-l judece pe Ibrahim după misiva aceea. Lui nu i se aplicau normele obişnuite. Nu era un mare-vizir ca oricare altul. El, Soliman, avea obligaţia de a renunţa la prejudecăţi atunci când era vorba de Ibrahim, singurul lui prieten.

— Ali, trimite un mesager acasă la marele-vizir... Nu! Du-te chiar tu şi spune-i că este chemat de urgenţă la serai!

Surprins că fusese redus la rolul unui simplu mesager, Ali Paşa se înclină, ascunzându-şi ciuda.

Se scurse o jumătate de oră până la sosirea lui Ibrahim, însoţit de şeful cancelariei. Ibrahim făcu o plecăciune fără să rostească vreun cuvânt. Soliman se aşeză pe divan.

— Ia loc lângă mine, mare-vizir! zise el solemn.

Impasibil, Ibrahim se supuse. Sultanul se întoarse către şeful cancelariei.

— Adu-mi scrisoarea adresată guvernatorilor din provincii, care trebuie citită în toate moscheile, şcolile şi bazarurile pentru ca turcii din satele şi oraşele cele mai îndepărtate ale imperiului să poată cunoaşte faptele de arme ale luptătorilor noştri în războiul purtat împotriva Ungariei.

Ali ieşi cât de repede îi îngăduiau picioarele scurte şi burta grea şi bombată ca a unei femei însărcinate. Se întoarse cu scrisoarea aşezată pe o tavă de aur şi i-o prezentă sultanului. Acesta porunci:

— Citeşte pasajul despre marele-vizir!

Şeful cancelariei tuşi, ca să-şi dreagă vocea, apoi începu să citească:

— Victoria noastră se datorează în mare parte celui care întruchipează puterea şi valoarea, temeritatea leopardului, curajul tigrului, zelul apărătorului Sfintei noastre Credinţe, invincibilitatea eroului învestit de Allah cu o forţă fără seamăn, frumuseţea unei perle culese din oceanul vitejiei, preaiubitului nostru vizir, beilerbei al Rumeliei, Ibrahim Paşa, pe care Allah îl ţine în viaţă spre gloria imperiului nostru.

Ali Paşa se întrerupse o clipă ca să întrebe:

— Trec la cea de-a doua menţionare a numelui Excelenţei Sale marele-vizir?

Vocea lui exprima un respect nemărginit pentru leopardul, leul şi eroul reintrat în graţii.

— Ajunge! zise sultanul. Poţi pleca!

Ali Paşa se retrase de-a-ndărătelea. „Iskender Celebi şi prietenii lui vor fi tare dezamăgiţi”, se gândi el, închizând uşor uşa în urma lui. Rămas singur cu Ibrahim, padişahul luă scrisoarea de demisie şi o rupse, apoi îi înapoie sigiliul imperiului.

— Primeşte-l înapoi, Ibrahim, prietene! zise el, zâmbind. Nu vreau să mă despart de tine. Cazul lui Kabiz nu este decât un incident. Poporul este ca o fiară sălbatică adormită, cu instincte sângeroase. Din când în când, îi trebuie ofrande menite să-i cucerească favorurile. Kabiz este o victimă jertfită acestui moloh.

— Am vrut doar să-i asigur o judecată dreaptă, spuse Ibrahim.

— Şi să-ţi pui viaţa şi opera în pericol... Kabiz va fi condamnat la moarte de judecătorul Constantinopolului. Nu este un preţ prea mare dacă, prin osândirea lui, putem obţine potolirea bestiei. Dar mă tem că nu va fi de ajuns. E mai uşor să linişteşti câteva mii de ieniceri, decât să potoleşti milioane de oameni dezlănţuiţi.

Sultanul puse mâinile pe umerii lui Ibrahim şi îl trase către el.

— Nu lăsa certurile altora să intervină între noi!

Îl îmbrăţişă cu căldură.

— Tu eşti prietenul meu, Ibrahim, şi vei rămâne aşa atât cât vom trăi!

Cineva bătu la uşă, apoi intră un şambelan.

— Înălţimea Ta, judecătorul Constantinopolului şi *ulema* au dat sentinţa. Kabiz a fost condamnat la moarte.

Soliman răspunse răspicat:

— Să fie executat mâine-dimineaţă! Eşafodul va fi înălţat în piaţa mare, în faţa bazarului acoperit!

În seara care urmă decapitării lui Kabiz, constantinopolitanii aprinseră focuri de bucurie, cu riscul de a incendia oraşul. Dar vâlvătaia populară, abia potolită, fu aţâţată din nou, de această dată de o crimă. În cartierul Fanar, lângă moscheea lui Selim, un musulman a fost asasinat în propria casă. Ancheta demarată la porunca cadiului capitalei şi desfăşurată cu surle şi trâmbiţe de subachi – şeful poliţiei – atribui vina unui albanez creştin, fără însă a-i putea stabili identitatea. Conform legii, dacă autorul unei crime scăpa de anchetatori, locuitorii cartierului erau siliţi să plătească patruzeci de mii de aspri, „preţul sângelui”. De această dată, autorităţile ajunseră la concluzia că incidentului avea conotaţii religioase. Musulmanii fanatici asmuţiră populaţia. Numeroşi creştini au fost linşaţi în plină stradă sau în casele lor. Unii greci cu sânge iute ripostară la violenţă prin violenţă.

Sultana-validé, scandalizată de această nouă explozie de furie, îşi avertiză fiul:

— Trebuie să pui capăt o dată pentru totdeauna acestor neînţelegeri dintre creştini şi musulmani. Tatăl tău – Allah să aibă milă de sufletul lui! – a avut de gând să treacă prin foc şi sabie toată populaţia creştină a capitalei, i-a pus chiar o întrebare în acest sens marelui muftiu: „Nu este normal să omori două treimi din populaţia imperiului spre binele celeilalte treimi?” Şi ar fi făcut-o, dacă nu-l dobora boala. Trebuie să acţionezi cu aceeaşi tărie împotriva creştinilor care caută tot timpul gâlceavă. Vrei să fii martorul neputincios al unui război civil? Stinge focul înainte să cuprindă imperiul!

Cuvintele mamei sale nu erau lipsite de înţelepciune. Soliman îşi aminti de haosul însângerat care sfâşia Germania, împărţită între protestanţii şi catolicii fanatici.

— Mamă, voi lua măsuri! îţi promit!

Îi încredinţă lui Ibrahim misiunea de a inspecta trupele din Egipt şi, în lipsa lui, dezgropă o lege veche, care prevedea pedepse extrem de severe împotriva întregii colectivităţi, dacă un membru al acesteia, vinovat de crimă, nu se preda el însuşi justiţiei. Ca urmare a revigorării acestei legi, opt mii de albanezi au fost decapitaţi pe hipodrom, sub ochii mulţimii de musulmani care alergau, beţi de fericire, să vadă spectacolul.

Aclamaţiile gloatei ajunseră, purtate de vânt, la Eski Serai. Dulce muzică pentru urechile sultanei-validé, dar mai puţin apreciată de Roxelana care, în pofida zelului aparent pentru noua ei religie, se aruncă pe divan şi îşi acoperi capul cu perne pentru a nu mai auzi zgomotul.

Impresionat de paloarea ei, pe care o atribui închiderii în harem, Soliman hotărî să o ia pe Roxelana cu el la Adrianopol, favoare neobişnuită, care o încântă. Era prima ei călătorie lungă de la intrarea în Eski Serai. Spre deosebire de vizitele ei la Uskudari – un fel de suburbie a Constantinopolului – avea să plece din capitală, pentru a cuceri orizonturi noi. Cuprinsă de euforie, îl rugă pe sultan să îi îngăduie să călărească alături de el.

Soliman se îngrozi.

— O cadână pe cal? Cine a mai văzut una ca asta?

— Am citit în *O mie şi una de nopţi* că prinţesele persane urcau pe cal!

— Tu nu trăieşti în Persia, Roxelana! Obiceiurile noastre nu sunt deloc asemănătoare cu ale lor! Chiar şi credinţa este diferită! Foarte diferită.

Tristeţea care se aşternu pe chipul tinerei îl înduioşă pe Soliman, foarte sensibil la schimbările ei de dispoziţie.

— Şi, în plus, eşti însărcinată! adăugă el, mulţumit că găsise un pretext infailibil. O cădere de pe cal ar pune în pericol atât viaţa ta, cât şi pe cea a copilului.

Argumentul, care căpătă o forţă deosebită pe buzele lui Soliman, o făcu să zâmbească pe Roxelana, dezarmată.

— Mă înclin în faţa înţelepciunii tale, iubirea mea!

— Vei avea la dispoziţie o litieră moale, purtată de doi catâri blânzi, care te vor face să te simţi ca şi cum ai pluti pe nori.

Roxelana era atât de fericită că iese din Eski Serai, încât acceptă bucuroasă acest mijloc de locomoţie, deşi gratiile şi draperiile din piele o împiedicau să admire în voie peisajul.

Decizia sultanului de a o lua pe Roxelana la Adrianopol suscită comentarii înveninate la Yeni Serai şi Eski Serai. Sultana-validé şi prinţesele îşi manifestară indignarea în particular. Malfiruz se încrâncena şi mai tare împotriva Roxelanei, pentru că nu îndrăznea să-l atace pe Soliman. Încă îmbrăcată în negru, nemişcată pe marginea divanului, arăta ca o cioară cocoţată pe o cracă. Nu-i ierta fratelui ei interdicţia de a pune pe mormântul lui Ferhat o coloană cu un turban de piatră în vârf, care ar fi trebuit să amintească rangul înalt al defunctului. Condamnat la pedeapsa capitală pentru trădare, nu avea nici măcar dreptul la înscrierea numelui pe mormânt. Malfiruz îi adresă mamei sale o întrebare care trebuia să pună sare pe rană:

— Tata te-a dus vreodată la Adrianopol?

— Niciodată! răspunse Hafsa Hatun, furibundă. Locul unei cadâne este în harem! De altfel, Selim n-ar fi avut timp, pentru că era tot timpul plecat la război...

Într-o frumoasă dimineaţă de primăvară, cortegiul imperial părăsi Eski Serai şi ieşi din capitală pe poarta dinspre Adrianopol; Soliman şi suita lui călare, Roxelana şi celelalte femei în litiere. La vreo douăzeci de kilometri de Constantinopol, coloana tocmai pătrundea într-o pădure cu frunziş stufos când deodată izbucni o furtună cu tunete şi fulgere. Fulgerul căzu pe un copac care se prăbuşi în flăcări peste unul dintre catârii care purtau litiera Roxelanei. Litiera se răsturnă şi se dezmembră, favorita se rostogoli printre bucăţile de lemn şi metal, sub privirile consternate ale lui Soliman şi ale suitei sale. Roxelana, leşinată, fu aşezată în litiera uneia dintre însoţitoarele sale, apoi cortegiul se întoarse în grabă la Constantinopol. Disperat, sultanul călărea la galop alături de litiera Roxelanei, care încă nu-şi recăpătase cunoştinţa. Îşi reproşa faptul că refuzase să o lase pe soţia sa să călărească, aşa cum îşi dorea. Sclav al

tradiţiilor, o silise să călătorească în litieră. Se pare că Roxelana presimţise nenorocirea şi încercase să o evite.

Convoiul sosi la Eski Serai, unde era deja aşteptat de medicul Curţii, Israel Mordecai, care fusese prevenit de mesageri. Chira Esther îl ajuta.

Roxelana fu instalată într-o sală din apartamentul său şi întinsă pe un divan de către Chira Esther, care se agita în jurul ei. Încăperea era împărţită în două de o draperie grea din catifea. Pe partea cealaltă se afla medicul, căci era interzis oricărui bărbat relativ tânăr şi necastrat – fie el şi doctor – să vadă vreo femeie din harem.

Chira Esther o examina pe Roxelana, observa simptomele şi i le comunica lui Mordecai cu voce tare, care lua notiţe şi dădea indicaţii pe care moaşa şi ajutoarele ei le executau imediat.

Toată această operaţiune se desfăşura sub ochii îngrijoraţi ai sultanului, care îşi frângea mâinile de disperare. Trecea într-o parte a draperiei pentru a-şi privi soţia, care gemea, cu ochii închişi, apoi se ducea în partea cealaltă, unde se afla medicul care îşi trata pacienta fără să o vadă. Soliman îl asalta cu întrebări, împiedicându-l uneori pe Mordecai să audă cuvintele Chirei Esther.

Acest examen medical bizar, sub forma dialogului dintre medic şi moaşă, dură aproape o oră. În cele din urmă, Mordecai dădu verdictul:

— Mama şi copilul vor trăi. E un adevărat miracol, dacă ar fi să judecăm după vânătăile rămase pe trupul ilustrei paciente după cădere. Mă tem totuşi că fătul ar putea suferi leziuni de pe urma acestui accident nefericit.

— Îmi poţi garanta, Israel, că soţia mea este în afara pericolului?

— Vă garantez, Înălţimea Voastră!

Prinţesele, care speraseră că Roxelana va muri, aflară cu dezamăgire că starea ei de sănătate nu mai era neliniştitoare. Dar călătoria la Adrianopol fu anulată, căci Soliman se temea de un nou accident. Hotărârea lui frânse inima Roxelanei, dar nu îndrăzni să protesteze.

Sorocul Roxelanei se apropia. Chira Esther şi Israel Mordecai – despărţiţi de nelipsita draperie – o examinau în fiecare zi. Sultanul poruncise să fie înconjurată de toate îngrijirile pe care le îngăduia ştiinţa medicală. Mordecai îl asigură că sarcina evolua normal şi că, în afara unor complicaţii neprevăzute, naşterea avea să se producă în cele mai bune condiţii.

Căutând ocupaţii care să-l poată relaxa puţin în această stare de aşteptare, Soliman îşi împărţea timpul între partidele de vânătoare de mistreţi sau cu şoimii şi redactarea unui cod de legi care să înlocuiască haosul ce domnea în domeniul juridic. De-acum înainte mărturiile smulse suspecţilor sub tortură trebuiau coroborate cu alte mărturii pentru a justifica o condamnare. Falsificatorii, hoţii şi sperjurii aveau să fie pedepsiţi prin amputarea mâinii drepte. Violatorii aveau să fie castraţi. Adulterul atrăgea pedepse severe. În cazul mutilărilor, se aplica legea talionului. Soliman hotărî pedepse grele împotriva falsificatorilor de mărfuri, profiturilor exagerate şi speculanţilor. Cei care consumau băuturi alcoolice aveau să fie pedepsiţi, deşi sultanul, marele-vizir şi cea mai mare parte a demnitarilor beau pe ascuns. O maximă arabă pretindea că „vinul era mama tuturor viciilor”. Însă musulmanii nu se abţineau să-l savureze. Poeţii îl cântau. Marele Hafiz ridica în slăvi vinul, „această mamă a viciilor mai dulce ca săruturile unei fecioare”. Nici Hafiz, nici cei din anturajul lui care elogiau „băuturile sfinte” şi „beţia divină” n-au fost acuzaţi pentru părerile lor.

Soliman, preocupat de opera lui legislativă, o consulta deseori pe Roxelana, care îi dădea sfaturi pline de bun-simţ.

— Cadâna este o minune! îi declara el euforic mamei sale. Viaţa noastră împreună se desfăşoară sub un cer senin, binecuvântat de Dumnezeu! Iubesc şi sunt iubit de o femeie înzestrată cu mii de haruri, cu care am nişte copii adorabili. Imperiul meu face lumea întreagă să tremure. Niciun nor nu-mi întunecă orizontul. Sunt fericit!... Uneori fericirea aceasta mă sperie, fiindcă nu ştiu ce-mi rezervă viitorul!

Dar dacă temerile sultanului aveau un caracter abstract, presimţirile Roxelanei erau legate de realitate. Ultima ei sarcină nu-i dădea deloc o înfăţişare plăcută. Paloarea chipului presărat de pete cafenii, buzele îngroşate, burta diformă, picioarele umflate o înspăimântau de fiecare dată când se privea în oglindă. O femeie însărcinată îşi înduioşează soţul care – ca să o menajeze – îşi caută consolarea în afara familiei.

Ca din întâmplare, sultana-validé îşi înlocuise fostele sclave cu odalisce alese pentru frumuseţea, graţia şi talentele lor artistice. Atunci când fiul ei venea în vizită, îşi etala fetele cu o grabă suspectă. Renunţase la tradiţia care cerea ca odaliscele sultanei să nu poată fi dăruite sultanului.

„Sultana-validé a început să se poarte ca o codoaşă, se gândea Roxelana alarmată. Ţese intrigi amoroase pentru Soliman.”

Din când în când, Roxelana îl însoţea la Hafsa Hatun, pentru a-l supraveghea discret şi pentru a dejuca manevrele acestor adolescente apetisante, dornice să câştige favorurile Marelui Stăpân. Dar îşi asuma un risc. Soliman putea fi tentat să compare frumuseţea ei veştejită şi prospeţimea seducătoare a tinerelor.

Sultana-validé urmărea cu bunăvoinţă reacţiile fiului ei în faţa protejatelor sale. Înţelegea foarte bine că prezenţa Roxelanei alături de el îl inhiba şi căuta pretexte ca să o îndepărteze fără a stârni bănuieli.

Roxelana era torturată de spaimă. Naşterea care se apropia, viitorul încă nesigur, duşmănia crescândă a sultanei-validé şi a fiicelor ei, concurenţa renăscută a lui Ibrahim, moartea tatălui ei, accidentul care ar fi putut-o costa viaţa, toate acestea îi amplificau gândurile negre. Când Soliman era plecat din Constantinopol se trezea singură în toiul nopţii şi plângea. Slăbise. Tristeţea îi acoperea chipul marcat de o oboseală inexplicabilă. Doamna Rebia urmărea îngrijorată aceste schimbări.

— Spune-mi ce te supără, draga mea? întrebă ea neliniştită.

— Nimic, Rebia! Nimic!

Intrigată de răceala ei, supraintendenta nu insistă. Ca să o distreze, începu să-i povestească ultimele bârfe de la Curte, care de obicei o amuzau pe Roxelana.

— Când căderea lui Ibrahim părea sigură, Iskender Celebi şi prietenii lui l-au chemat pe Rüstem la Constantinopol, în ideea că-l va înlocui pe favoritul decăzut. Dar reintrarea în graţii a marelui-vizir le-a distrus planurile, aşa că Rüstem a fost silit să se întoarcă.

Acest episod discret o intrigă pe Roxelana.

— Rüstem chiar este atât de frumos cum se spune?

— Întruchiparea lui Antinous!

— L-a impresionat pe Soliman? întrebă Roxelana. Doamna Rebia se sperie, văzând ce întorsătură luase discuţia.

— Se zice că e un băiat deosebit. Că frumuseţea lui e însoţită de o inteligenţă fără pereche. Înălţimea Sa a fost cucerit de spiritul lui deschis, de calităţile lui intelectuale, mai presus de vârsta lui...

— Nu mă referem la calităţile lui intelectuale! o întrerupse Roxelana nerăbdătoare.

Un surâs fin se desenă pe buzele doamnei Rebia.

— Ei bine, cred că Rüstem ar putea rivaliza cu Ibrahim. După o scurtă ezitare, adăugă:

— S-ar părea că lucrurile au început bine. Doamna Rebia intră din nou în cochilia ei şi puse capăt acestei conversaţii, printr-o frază dubitativă:

— Poate nu sunt decât poveşti...

Roxelana nu băgă în seamă ultimele ei cuvinte. Medită îndelung înainte de a reînnoda firul discuţiei:

— Acest tânăr mă interesează. Dacă zici că e într-adevăr deosebit, l-am putea ajuta să facă o carieră frumoasă. Da, de ce nu? Imperiul are nevoie de tineri, capabili să-l slujească fidel şi competent pe sultanul nostru preaiubit.

Doamna Rebia avu deodată impresia că viitorul anumitor demnitari era în joc şi că destinul o chema să-i fie instrument.

— Roxelana, dacă doreşti, aş putea să-ţi dau informaţii mai ample despre acest personaj.

Intrarea unei sclave anunţând sosirea lui Israel Mordecai şi a Chirei Esther întrerupse această conversaţie care avea să apese greu asupra imperiului. Ca în fiecare zi, medicul, aşezat în spatele draperiei, o examină pe Roxelana prin intermediul Chirei Esther.

— Înălţimea Voastră, zise Mordecai, mângâindu-şi barba cenuşie, vocea domniei voastre trădează o nelinişte care mă îngrijorează. Chira Esther zice că aţi slăbit. De ce? Totul merge de minune. Copilul se mişcă deja cu o energie care prevesteşte un războinic destoinic. Vă implor, Înălţimea Voastră! Copilaşul Domniei Voastre simte necazurile care vă tulbură. Ajutaţi-l să se dezvolte armonios! Asta nu ţine decât de Domnia Voastră!

Roxelana înclină capul în semn de încuviinţare.

— Bine! Voi ciripi toată ziua, ca o privighetoare! zise ea ironică.

După plecarea lui Mordecai, Chira Esther trase draperia. Cu chipul încordat, cu buzele strânse, se mişca în tăcere. Durerea moaşei îi atrase atenţia Roxelanei, care i se adresă doamnei Rebia.

— Esther arată mult mai rău decât mine.

Moaşa tresări.

— Vă cer iertare, Înălţimea Voastră, dar nu mă simt bine.

— Nu ştii să minţi! Ceva te chinuieşte! Despre ce este vorba? Ce pot face pentru tine?

Doamna Rebia interveni:

— Cred că ascunde veştile proaste ca să nu vă indispună.

Roxelana zâmbi cu bunătate.

— Esther, l-ai văzut pe lupul cel rău şi hain?

Chira izbucni în plâns. Roxelana se îmbrăcă, ajutată de sclavele ei, apoi se apropie de moaşă şi o mângâie pe obrazul scăldat în lacrimi.

— Nu ai încredere în mine, Esther?

Aceasta nu se mai abţinu.

— Cer dreptate Înălţimii Voastre! Azi-noapte nepoata mea, Sarah, care locuieşte aproape de casa mea, a murit înjunghiată de mai multe ori. L-am înştiinţat pe prefectul oraşului. Poliţia a deschis o anchetă, care n-a dat roade.

— Vreţi rezultate atât de repede? Anchetatorii au nevoie de timp, zise doamna Rebia.

— Şeful poliţiei mi-a zis pe faţă că s-a ocupat de mai multe cazuri asemănătoare, fără să găsească ucigaşul.

Roxelana se încruntă.

— Atunci când ucigaşul unui musulman nu a fost găsit, au fost executaţi opt mii de albanezi!

— Nepoata mea este evreică, Înălţimea Voastră! Şi celelalte fete asasinate erau creştine.

Doamna Rebia exclamă agasată:

— Esther, n-ar fi trebuit să o plictiseşti pe Înălţimea Sa cu afacerea aceasta nefericită care, de fapt, nu o priveşte!

— N-o mustra, Rebia! îi înţeleg durerea! Las-o să-şi uşureze sufletul!

Roxelana scoase o batistă din corsaj şi îi şterse moaşei lacrimile.

— Esther, voi face tot ce-mi stă în puteri pentru a-l pedepsi pe asasinul nepoatei tale! Ai bănuieli? Indicii? Spune-mi tot!

21

La insistenţele Roxelanei de a-i face dreptate Chirei Esther, sultanul o asigură că va porunci ca vinovatul să fie găsit şi pedepsit. Dar îşi uită repede promisiunea, pentru că în aceeaşi zi o veste tulburătoare îi stârni furia. Arhiducele Ferdinand profitase de retragerea otomanilor în sudul Dunării ca să trimită o armată împotriva lui Ioan Zápolya, proaspăt instalat pe tronul fostului rege Ludovic al II-lea. O mare parte din nobilimea ungară – voind să pedepsească trădarea fostului guvernator al Transilvaniei, devenit instrument al turcilor – îngroşase rândurile austriecilor. Bătălia dată la Tokai se încheie prin înfrângerea lui Zápolya, care fugi împreună cu o mână de însoţitori mânaţi nu atât de fidelitate, cât de teama de a fi judecaţi şi executaţi de învingători.

Pentru Zápolya, căderea era cu atât mai umilitoare cu cât papa Clement al VII-lea, regele Henric al VIII-lea al Angliei şi Francisc I al Franţei îi recunoscuseră legitimitatea domniei.

Zápolya nu se opri din călărit decât în Polonia, unde un vechi prieten, contele palatin Ieronim Laszki, îi oferi adăpost. Impresionat de necazurile oaspetelui său regal şi ademenit de promisiunile acestuia, nobilul polonez se hotărî să-l ajute. Avea relaţii preţioase la Constantinopol. El şi Alois Gritti îşi făcuseră servicii reciproce, schimbaseră informaţii politice şi militare rentabile. Laszki plecă spre ţărmurile Cornului de Aur în calitate de ambasador extraordinar al regelui decăzut, care cerea ajutorul turcilor pentru a-l alunga pe arhiduce de la Suda. Acesta avusese îndrăzneala de a-şi aşeza pe frunte coroana regală a Ungariei.

În acest timp, Roxelana aduse pe lume al treilea fiu, Djihangir. Dar bucuria ei nu era deplină, căci nou-născutul era palid, firav şi infirm: piciorul drept era strâmb. Temerile lui Mordecai privind accidentul suferit de Roxelana se adeveriseră. Soliman încercă să îndulcească durerea favoritei sale.

— Trebuie să-i mulţumim lui Allah pentru că ţi-a salvat viaţa! Djihangir este fiul nostru. Îl vom iubi fără să ţinem seama de infirmitatea lui.

Soliman mângâie cu privirea silueta Roxelanei.

— Eşti zveltă ca o copilă! Cine ar putea ghici că eşti mama a trei copii? De obicei, sarcinile repetate îngreunează sânii, şoldurile, pântecele... Tu însă întinereşti! Eşti mai frumoasă ca oricând!

O trase la piept, îi cuprinse talia cu mâinile, atinse cu buzele gura Roxelanei, care îi răspunse la îmbrăţişare lipindu-se de el până când îi simţi dorinţa. El se opri brusc.

— Trebuie să mă abţin! zise el cu părere de rău. Nici nu te-ai ridicat încă din pat. Nu vreau să-ţi fac rău! Dacă te-aş pierde, aş fi cel mai nefericit om din lume!

O contemplă zâmbind, apoi bătu din palme.

— Aşteaptă! adăugă el.

Uşa se deschise şi un eunuc negru care ducea o casetă de aur îngenunche în faţa Roxelanei.

— Deschide-o, sufletul meu! zise Soliman.

Săltă capacul. Ochii ei frumoşi se rotunjiră, exprimând o surpriză plăcută. Caseta, căptuşită pe dinăuntru cu catifea albastră, dădu la iveală un colier, inele, cercei şi o diademă încrustate cu rubine de o mărime şi de o frumuseţe copleşitoare.

— Sunt superbe! exclamă ea extatică, împreunând mâinile.

Fericit că îi făcuse o plăcere, Soliman luă colierul şi i-l petrecu uşor în jurul gâtului. Apoi îi aşeză diadema pe cap şi îi puse inelele pe degete.

— Cerceii ţi-i pui singură!

Roxelana şi-i puse, apoi se privi în oglindă. Încântată, lăsă să-i scape un mic ţipăt de bucurie. Rubinele se potriveau cu părul ei de culoarea aurului vechi, cu buzele ei stacojii, cu rochia din mătase purpurie prinsă cu agrafe pe umeri. Aerul ei maiestuos, frumuseţea triumfătoare, scoase în evidenţă de bijuterii, îl minunau pe sultan.

— Am văzut într-o biserică din Trebizonda, lângă intrare, portretul din mozaic al unei împărătese bizantine. Era atât de vie, încât mă aşteptam să înceapă să

vorbească. Acum ea se află în faţa mea! Roxelana, tu eşti minunata împărătească bizantină!

O sărută pasional.

— Hai să-l vedem pe Djihangir! propuse Roxelana.

Înlănţuiţi, trecură în camera învecinată. Bebeluşul, culcat într-un leagăn din argint era supravegheat îndeaproape de o doică enormă, cu obraji bucălaţi şi sâni grei. În partea cealaltă a leagănului, Chira Esther îl privea cu drag pe micuţul care îi zâmbea. Roxelana se obişnuise atât de mult să o aibă în preajmă, încât nu se putea hotărî să o lase să plece. Îi propusese să o integreze printre slujitoarele ei şi să-i ofere o plată generoasă, însă moaşa, mulţumindu-i, îi răspunsese că dorea să-şi păstreze libertatea. „N-aş putea trăi închisă între zidurile acestui palat, Înălţimea Voastră. Prefer căsuţa mea de lângă Cornul de Aur. Însă nimic nu mă va împiedica să răspund chemării Domniei Voastre, ori de câte ori veţi avea nevoie de mine.” Roxelana înţelese setea de libertate a Chirei Esther.

Sultanul se apropie de leagăn şi se aplecă spre micuţul care întinse mânuţele drăgălaşe spre el.

— Vezi cum mă cheamă! exclamă el mândru. Asta este vocea sângelui! Pot să-l iau în braţe?

— Bineînţeles, Înălţimea Ta! răspunse doica, apucând cu grijă copilul şi punându-l în braţele padişahului.

Acesta îl cântări în mână, fermecat.

— E greu! Când o să crească, va fi un războinic bun!

Deodată îşi aminti de infirmitatea lui Djihangir. Fruntea i se întunecă puţin, dar se înseninã imediat.

— Copii mici, puţine griji; copii mari, griji mari, murmură el gânditor.

Auzindu-i cuvintele, Roxelana simţi că i se strânge inima: „Ce vrea să spună? Că va avea necazuri din cauza copiilor mei? S-a gândit la sultanul Selim, care şi-a otrăvit tatăl? Se teme că unul dintre copiii lui – Mustafa, Mehmed sau Selim – încearcă să-i fure tronul? Nu cred că i-ar putea atribui vreodată lui Djihangir, un olog, intenţii rele! Aş vrea să trăiesc o sută de ani ca să-mi protejez fiii! Mustafa, o dată instalat pe tron, o să încerce să-l ucidă? Legea i-ar îngădui s-o facă. Dacă nu cumva Mehmed sau Selim i-o vor lua înainte.”

Tusea discretă a Chirei Esther îi întrerupse gândurile. Aceasta o privi, şi disperarea care se citea în ochii ei îi inspiră Roxelanei un sentiment de vinovăţie. A doua zi, după plecarea sultanului la Yeni Serai, îl chemă pe *kislar agasi* şi îi vorbi despre Chira Esther şi problema ei.

— Înălţimea Voastră, chiar astăzi îl voi convoca pe şeful poliţiei, zise el. Vă voi informa despre desfăşurarea anchetei. Dacă bate pasul pe loc, îmi voi folosi toată influenţa ca să se facă dreptate. Este suficient ca Înălţimea Voastră să dorească acest lucru.

Se retrase, plecându-şi servil spinarea. Respectul pe care i-l arăta îi dezvălui Roxelanei creşterea treptată a puterii şi prestigiului ei. La puţin timp după ieşirea lui *kislar agasi*, o sclavă anunţă vizita prinţesei Hadice.

— Prinţesa aşteaptă în vestibul. Pot să o las să intre?

Dacă luna ar fi picat din cer, Roxelana nu ar fi fost atât de surprinsă. Câteva clipe mai târziu, prinţesa apăru în pragul uşii. Zâmbitoare, împodobită cu bijuteriile ei cele mai frumoase, îmbrăcată în haine de sărbătoare, se repezi la favorită şi o îmbrăţişă cu efuziune.

— Roxelana, am venit să te felicit! Soliman mi-a spus că ai dat naştere unui fiu frumos ca un înger. Sunt nerăbdătoare să îl strâng la piept!

— Hadice, cuvintele tale pline de bunătate îmi fac nespusă plăcere. Vino să ţi-l arăt!

Intrară în camera lui Djihangir. Doica tocmai îl alăpta. Voi să ia copilul de la sân, dar Hadice îi făcu semn să continue.

— Nu te deranja pentru mine! Am tot timpul din lume.

Îl contemplă admirativă pe micuţul care sugea cu lăcomie.

— Cât e de mic şi drăguţ!

Suspină:

— Ce fericită aş fi să am un băiat frumos şi sănătos ca al tău!

Roxelana îi înţelese amărăciunea. Interdicţia de a avea băiat o îndurera pe prinţesă. Băieţii sultanului, cu excepţia moştenitorului tronului, se bucurau de o amânare precară, care putea lua sfârşit în orice moment.

— Să vorbim despre lucruri mai plăcute! zise Hadice, apucând-o neliniştită pe cumnata ei de braţ.

Intrară din nou în salon. Continuă cu tristeţe:

— Tradiţiile poporului nostru pretind că un băiat este un dar al cerului, iar o fată nu aduce decât necazuri. Pentru mine şi surorile mele, e exact pe dos. Orice ar fi, aş fi fericită să am un copil. M-aş mulţumi şi cu o fată! Însă se pare că sunt stearpă!

— Nu spune asta, Hadice! Vor veni şi copiii, nu te teme!

Prinţesa alunecă pe panta confidenţelor.

— Cred că un copil mi-ar întări căsnicia. Îl ador pe Ibrahim! Dar am impresia că el nu-mi împărtăşeşte dragostea...

Roxelana îi ascultă cu plăcere confesiunea. Ibrahim nu era decât un egoist, un sodomit care ura femeile. Frumuseţea acestui bărbat i se urca la cap ca un parfum îmbătător. Lui nu-i plăceau copiii. Această trăsătură de caracter îi displăcu Roxelanei. N-ar fi meritat dragostea ei. Ibrahim ar fi făcut-o nefericită, ar fi dispreţuit-o, aşa cum o dispreţuia pe Hadice. Căsătoria pe care i-o impusese prietenul lui, sultanul, nu era decât o corvoadă pentru un bărbat superficial, ca Narcis. Ca şi zeiţa Echo, ea ar fi dat orice ca să-l aibă. Acum îl ura. Hadice continuă:

— Ibrahim e foarte atent... Mă acoperă cu cadouri. Dar sub acest înveliş de politeţe simt o răceală care mă doare.

Ochii i se umplură de lacrimi. Hadice şi le şterse cu batista vaporoasă ca un minuscul nor alb. Nu voia să-şi strice machiajul. Vizita dură peste o oră. Înainte de a se retrage, prinţesa lansă o invitaţie.

— Lunea viitoare ofer un supeu în onoarea ta, dragă Roxelana. Toate prietenele mele doresc să te cunoască şi să-şi arate respectul. Sper că nu vei refuza!

— Nu ştiu dacă îmi pot permite... Ar fi prima mea vizită în afara haremului...

— Cine te-ar putea împiedica să te duci în casa cumnatei tale? Din câte ştiu eu, Soliman nu s-ar opune. Chiar din contră!... Vrei să vorbesc cu el?

— Nu! Vorbesc eu.

— Cum vrei.

Cele două femei se îmbrăţişară, apoi Hadice ieşi.

După îndelungi meditaţii, Roxelana ajunse la o concluzie îmbucurătoare. Cota ei socială şi politică era în plină ascensiune. Nu credea că Soliman îi impusese surorii sale această manifestare de simpatie. Dacă ar fi vrut, ar fi făcut-o de mult. Gestul lui Hadice se datora propriei iniţiative sau fusese inspirat de Ibrahim? Inteligent şi oportunist, să fi înţeles el marile avantaje ale unei prietenii între cadâna-sultană şi soţia marelui-vizir? O alianţă capabilă să dărâme piedicile şi să întărească poziţia prim-ministrului.

Înainte de a părăsi Eski Serai, Hadice se opri la mama ei. Sultana-validé şi Malfiruz, îmbrăcată toată în negru, conversau cu voce joasă. La intrarea lui Hadice, îşi încetară discuţia. Malfiruz îi aruncă o privire plină de reproş. Hadice simţi că se înroşeşte. Împietrită, impenetrabilă, sultana-validé bea cu înghiţituri mici o băutură cu gheaţă.

— Ai fost în vizită la târfa aia? şuieră Malfiruz. E ruşinos! Tu, o prinţesă imperială, să te cobori într-atât? Numai gândul îmi dă fiori!

Sultana-validé adăugă pe un ton mai calm:

— Înainte de a te umili în faţa acestei creaturi, ar fi trebuit să te sfătuieşti cu noi. Ţi-aş fi explicat de ce ar fi trebuit să te abţii.

Chipul fiicei sale rămase de nepătruns.

— Din câte ştiu eu, n-am făcut rău nimănui.

— Ba da! o contrazise Malfiruz. Te-ai purtat ca o idioată.

— Mai bine te abţii să-mi dai lecţii! ripostă Hadice.

Deodată, furia o făcu să răbufnească:

— Mai bine ţi-ai vedea de treburile tale, bufniţă nenorocită!

Sultana-validé încercă să le liniştească.

— Hai, Hadice, nu sări calul! Malfiruz nu-ţi vrea decât binele.

Hadice se strâmbă dispreţuitor.

— Binele? Malfiruz mă urăşte pentru că sunt soţia marelui-vizir, în vreme ce ea nu este decât văduva unui trădător!

Malfiruz se ridică brusc. Furia o făcea să se bâlbâie.

— Trădător? înghite-ţi cuvintele! Ferhat a fost doar o victimă nevinovată a fratelui şi a soţului tău!

— Şi ca să mă pedepsiţi uneltiţi împotriva mea?

— Hadice! ţipă Hafsa Hatun consternată. Eu, mama ta, să uneltesc împotriva ta? Eşti nebună!

— Credeţi că n-am fost informată despre manevrele voastre? îl susţineţi pe Iskender Celebi pentru că e duşmanul soţului meu! Ar trebui să vă fie ruşine!

Sultanei-validé i se urcă sângele în obraji. Faţa ei congestionată deveni violacee.

— Mă omori, Hadice.

— Prefer adevărurile neplăcute minciunilor frumoase! La revedere, mamă!

— Fii blestemată, Hadice! strigă Malfiruz, furioasă.

Hadice ridică din umeri şi ieşi.

Roxelana proba o mantie de zibelină, sub ochii admirativi ai doamnei Rebia, când *kislar agasi* intră cu chipul luminat de un zâmbet radios.

— Chira Esther va fi răzbunată, Înălţimea Voastră! Asasinul nepoatei sale a fost descoperit, arestat, judecat şi condamnat la moarte. Mâine-dimineaţă, în zori, va fi executat. Criminalul, un cizmar grec beţiv şi scandalagiu, s-a lăudat, la o beţie, că a omorât o prostituată evreică pentru că încercase să-i fure banii. E un deznodământ fericit, care arată eficacitatea poliţiei şi promptitudinea justiţiei noastre.

— Ai acţionat cu o iuţeală remarcabilă, *kislar agasi*.

— Sunt doar umilul slujitor al Înălţimii Voastre. În altă ordine de idei, soţiile marilor demnitari ai imperiului cer permisiunea să vă prezinte personal felicitările lor cu ocazia naşterii prinţului Djihangir. Îngăduiţi-mi să vă supun atenţiei lista acestor doamne. Înălţimea Voastră poate bifa numele care nu îi sunt pe plac.

— Soţiile demnitarilor care se bucură de încrederea Înălţimii Sale vor fi întotdeauna binevenite.

Roxelana se simţi triumfătoare. Depăşise obstacolele şi se impusese în mod strălucit. Victoria se profila la orizont. Dar mai avea încă un drum lung de parcurs. În pofida prestigiului ei, nu era decât o sclavă. Soliman pretindea că sclavii lui sunt fiinţe privilegiate. Din rândurile lor se înălţau demnitarii imperiului, soţiile şi mamele sultanilor. În aceste condiţii, sclavul îşi pierdea caracterul umilitor şi devenea o simplă ficţiune. Însă Roxelana dorea să fie o femeie liberă, soţia sultanului de fapt şi de drept, nu favorita lui. Să împartă cu el patul şi să poarte titlul de cadână nu era suficient pentru ea. Soliman o comparase cu o împărătească bizantină. Studiul pasionat al istoriei Bizanţului o învăţase că împăraţii şi soţiile lor încoronate se bucurau de drepturi egale. Rămase văduve, ele conduceau imperiul în numele moştenitorului tronului sau chiar în numele lor. Ea, Roxelana, trebuia să cucerească prin lupte aprige titlul şi prerogativele unei împărătese.

Seara, retrasă în apartamentul ei, doamna Rebia îl invită pe *kislar agasi* să bea un pahar cu vin.

— Felicitările mele, Mahmud! Ai reuşit o lovitură de maestru. În câteva zile ai găsit cheia unui mister pe care poliţia caută în zadar să-l dezlege de atâta vreme.

Bărbatul duse paharul la buzele cărnoase, gustă vinul catifelat şi generos şi plescăi din limbă, satisfăcut.

— Excelent! Excelent!

Smaraldul care îi atârna la ureche sclipea în lumina lumânărilor. După o scurtă pauză, Mahmud reluă:

— Voi fi sincer cu tine, Rebia! Adevăratul asasin al tinerei evreice n-a fost descoperit. Poliţia a luat, pur şi simplu, un beţiv amărât, căruia i-a smuls mărturia sub tortură, doi aşa-numiţi martori au confirmat-o şi gata. Individul acesta era doar un sărăntoc chefliu. Mai devreme sau mai târziu, ar fi murit înjunghiat într-un scandal. Ai fi uluită să afli câte crime sunt comise pe străzile frumoasei noastre capitale după apusul soarelui. Poliţia nici măcar nu le mai înregistrează, ca să nu fie acuzată de ineficienţă.

Doamna Rebia simţi că o trece un fior.

— Mă sperii, Mahmud!

— Aici, în spatele zidurilor palatului nostru, suntem bine apăraţi. Şeful poliţiei îmi zicea că în cartierele dinspre port au fost ucise douăsprezece prostituate în ultimii ani, fără ca asasinii să fie descoperiţi. Nici nu mai vorbesc despre cerşetori, hoţii de buzunare, netrebnicii gata oricând să ucidă pentru bani, femeile de condiţie joasă care îşi smulg părul şi îşi scot ochii. Oficial, circulaţia este interzisă de la miezul nopţii până în zori. Dar cine respectă aceste reguli? Patrulele evită punctele fierbinţi, din prudenţă. Poliţiştii nu sunt siguri că pot câştiga întotdeauna.

— Soluţia întâmplării despre care mi-ai vorbit mă sperie. Ce s-ar întâmpla dacă Roxelana ar afla că adevăratul asasin se plimbă în voie pe străzi?

— Nu va afla niciodată, pentru că toţi părtaşii la această operaţiune au buzele pecetluite. E în interesul lor. Afacerea e îngropată o dată pentru totdeauna!

În zorii zilei stabilite pentru primirea felicitărilor, Roxelana primi o nouă dovadă a dragostei pe care i-o purta sultanul. *Kislar agasi* îi prezentă pe o tavă de aur decretul imperial care îi atribuia o casă civilă. Soliman preciza în preambul că sultana-validé îşi păstra preeminenţa şi că sultana-cadână va ocupa din momentul acela locul al doilea în ierarhia imperială, trecând înaintea cumnatelor ei prinţese.

În jurul lui Hafsa Hatun, reacţiile nu întârziară să apară:

— E o ofensă gravă la adresa noastră, strigă Malfiruz, susţinută de surorile ei.

— E de neînchipuit ca noi, prinţese de sânge, născute libere, să fim obligate să-i acordăm întâietate unei sclave cumpărate! adăugă Turhan.

Kassem fu mai delicată, căci nu uita că poziţia soţului ei era încă precară:

— Ar trebui să ne formulăm protestele în termeni moderaţi, pentru că fratele nostru este cel care deţine puterea.

— Nu ţii cont de autoritatea mamei noastre, care va şti să pună lucrurile la punct! strigă Turhan.

Un zâmbet amar schimonosi gura lui Malfiruz.

— Autoritate batjocorită de cel care ar fi trebuit să fie primul care să o respecte!

Hadice, care se împăcase cu mama ei, păstră o atitudine neutră. Deşi era cea mai mică, beneficia, în calitate de soţie a marelui-vizir, de un statut superior celui al surorilor ei. Şi apoi, Ibrahim o sfătuise în mod special să nu se alieze niciodată cu duşmanii Roxelanei, pentru a nu-l indispune pe padişah. „Malfiruz îşi poate permite să-l bălăcărească, nu are nimic de pierdut”, îi spusese el. Uitase să precizeze că el o detesta pe Roxelana. Nu-şi dezvăluia niciodată gândurile intime în faţa lui Hadice, întrucât ştia că femeile părăsite se transformă în cei mai înverşunaţi duşmani ai foştilor soţi sau amanţi. Şi, întrucât sentimentele lui faţă de soţie erau destul de moderate, se arăta prudent.

Protestele mamei sale, ale lui Malfiruz şi ale lui Turhan nu avură nicio influenţă asupra hotărârii sultanului. Acesta i se adresă chiar cu duritate lui Malfiruz:

— Te previn, îţi pot închide clanţa! Nu te consola cu iluzia că poziţia ta te face de neatins! în temniţa Şapte Turnuri mai sunt celule libere!

După o penibilă reuniune de familie, Soliman îşi salută mama, îi făcu un semn prietenesc lui Hadice, care se ţinuse deoparte în această ceartă, apoi plecă, nebăgându-le în seamă pe Turhan şi Kassem.

Lividă, Malfiruz îşi vărsă furia pe sora mai mică.

— Trădătoareo! Ai trecut în tabăra târfei! Ar trebui să-ţi fie ruşine! Nu i-a ajuns că l-a ucis pe soţul meu, în cârdăşie cu Ibrahim. Acum vrea să mă îngroape de vie. E singurul mod de a face să tacă un martor stânjenitor. Chiar şi dumneata, mamă, m-ai abandonat.

— Ce-ai vrea să fac? Să înveninez atmosfera? N-am depus încă armele! Cât despre ameninţarea lui, nu-ţi face griji! Atâta timp cât voi trăi eu, nu-ţi va face nimeni rău!

În schimb, la Roxelana sărbătoarea era în toi. Bucuria ei îl făcu fericit pe Soliman. O iubea cu atâta ardoare încât avea impresia că venise pe lume cu singurul scop de a-i face plăcere acestei femei. Uneori îi găsea mici defecte care, culmea, o înfrumuseţau. Apoi dispăreau şi rămâneau doar calităţile. Pentru a o mulţumi şi pentru a o aşeza pe piedestalul pe care îl merita, semănase gâlceava printre musulmanii tradiţionalişti şi intrase în conflict cu propria familie. Pe vremuri, neînţelegerile între sultana-validé şi fiul ei ar fi fost de neînchipuit. Mamele sunt stâlpii care susţin podeaua Paradisului, spune Coranul.

Dar scrupulele care îi tulburau conştiinţa se risipeau când ajungea în faţa Roxelanei. Numai un nebun acceptă să devină sclavul unei femei frumoase; cunoştea dictonul străvechi, Dar acest lucru nu se putea aplica în cazul Roxelanei. Soliman era conştient că imperiul dragostei, tiranic prin definiţie, este însoţit de o fericire mărginită de cele mai groaznice prăpăstii. Fiindcă dragostea, dragostea adevărată, cea mai triumfătoare, cea mai arzătoare dintre toate pasiunile, întâlneşte întotdeauna piedici. Soliman îi dispreţuia pe cei care afirmau că dragostea este un joc pentru bărbaţi şi că doar femeile o iau în serios. Sentimentele lui pentru Roxelana se identificau cu însăşi viaţa lui.

Îi vorbi Roxelanei despre noul ei statut şi despre viitorul ei.

— Îţi cunosc înţelepciunea şi prudenţa, comoara mea, dar cred că este necesar să-ţi dau câteva sfaturi, să te previn în legătură cu răuvoitorii. De-acum vei avea şi bărbaţi în anturaj. Un secretar, un gardian al sigiliului, un vistiernic, de o anumită vârstă, bineînţeles. Ştiu că decizia mea a agitat deja opinia publică. Dar am făcut-o după o reflecţie îndelungată şi fără să mă tem că mi-ai putea înşela încrederea. Ibrahim mi-a spus că Hadice vrea să organizeze un banchet în cinstea ta. Ai putea să te duci, însoţită de femeile tale şi escortată de halebardieri. Vei avea dreptul să ieşi, să te plimbi, să răspunzi invitaţiilor făcute de soţiile înalţilor demnitari, să acorzi audienţe, însă respectând cu stricteţe ceremonialul Curţii. Vei primi cartea de protocol, ca să te pui la curent cu drepturile şi îndatoririle tale. Vreau să fiu primul care te felicită pentru această avansare binemeritată.

O îmbrăţişă cu nespusă blândeţe.

— Roxelana! Roxelana!

Nu rosti decât numele ei, însă vocea lui exprima tot avântul inimii. Lipită de pieptul lui, Roxelana plângea fără zgomot. Lacrimi de bucurie, mai elocvente decât orice discurs.

Roxelana şi doamna Rebia se sfătuiră îndelung. Trebuia să aleagă, dintre femeile haremului, pe cele mai demne să îndeplinească numeroasele funcţii ale casei sale civile. În afara marii-maestre a Garderobei, Roxelana nu avea, şi nici nu voise să-şi facă prietene. Izolarea ei orgolioasă o obliga acum să accepte sfaturile doamnei Rebia. Conştientă că era indispensabilă, aceasta se grăbi să-şi strecoare în personalul Roxelanei propriile protejate. Erau peste o sută de posturi de ocupat. Sorai, favorita supraintendentei, obţinu funcţia bine plătită de responsabilă cu sorbetul. Roxelana ştia

că, înconjurându-se de făpturile doamnei Rebia, accepta implicit o dependenţă care se putea dovedi stânjenitoare pe termen lung.

Sorai se aruncă la picioarele ei şi îi mulţumi că fusese aleasă. Abia împlinise douăzeci de ani şi nu-şi pierduse încă prospeţimea adolescenţei. Doamna Rebia o mai păstra tocmai datorită acestei tinereţi înveselitoare, însoţită de calităţi pe care şi le punea în valoare în alcovul ei.

Soţiile marilor demnitari au fost primite de Roxelana în cadrul unei recepţii oficiale. Hadice şi Kassem se prezentară printre primele. Prezenţa lor făcu mare impresie. Kassem se resemnase cu această concesie, împinsă de soţul ei. Doar Turhan şi Malfiruz lipsiră de la reuniune. Turhan pentru că se considera jignită de hotărârea fratelui ei, care le plasa pe prinţesele imperiale mai prejos de Roxelana. Malfiruz din simplul motiv că o ura pe „parvenită”. Toate doamnele aduseră cadouri scumpe. Vizitatoarele se târau în faţa Roxelanei, îi vorbeau cu deferenţă, aproape umil, făceau exces de complimente şi linguşeli şi căutau să-i facă pe plac cu orice preţ.

În zilele următoare, la Eski Serai, cadourile bogate curseră în valuri, primite de la guvernatorii provinciilor. Şi acesta era doar începutul. La scurt timp după aceea, soţia dogelui de Veneţia îi trimise Roxelanei mătăsuri, stofe grele, brodate cu aur şi cristale de Murano. Regele Angliei îi trimise o diademă împodobită cu perle şi smaralde, precum şi două candelabre minunate din argint. O scrisoare de omagiu de la Francisc I însoţi tapiseriile cu subiecte mitologice, mobilele de lux şi o perlă extraordinar de mare. Regele Sigismund al Poloniei, ţarul de la Moscova, Mahmud Ghirei, marele han al Crimeei, şi regele fugar Ioan Zápolya îi trimiseră cadourile lor: blănuri, covoare, giuvaeruri, păsări exotice, mătăsuri, ofrande care simbolizau ascensiunea ei.

Roxelana se simţea cuprinsă de o fericire euforică, totuşi o încerca o vagă amărăciune. Sfârşitul cumplit al tatălui ei era prea recent pentru a nu lăsa urme. În plus, în ciuda marilor satisfacţii pe care i le dăduse Soliman, nu înceta să repete ca un laitmotiv: „Nu sunt o femeie liberă! Nu sunt decât o sclavă!”

22

În Constantinopol ningea când *kislar agasi*, încadrat de escorta sa, coborî de pe cal în faţa scării de onoare a locuinţei lui Ayas Paşa, al doilea vizir şi ministru de Interne. Întrucât şeful eunucilor negri era al treilea personaj al imperiului şi îl depăşea în rang pe Ayas Paşa, acesta îl aştepta în josul scării, cu mâinile întinse în semn de respect şi bucurie.

— Fii binevenit, frate, sub modestul meu acoperiş! zise ministrul, încrucişând braţele pe piept şi înclinându-se.

„Modesta” reşedinţă a lui Ayas Paşa era un palat somptuos, reconstruit şi înfrumuseţat după ce fusese prădat şi incendiat în timpul răscoalei ienicerilor.

Kislar agasi îl salută în acelaşi mod. După acest schimb de politeţuri, intrară împreună în vestibulul din marmură, unde un sclav plin de podoabe strălucitoare scutură cu un pămătuf din pene zăpada care se aşezase pe turbanul alb şi pe umerii lui *kislar agasi*. Apoi cele două înalte personaje traversară un şir de saloane şi pătrunseră într-o seră vastă, cu plante exotice ale căror flori îmbălsămau atmosfera.

Ayas Paşa îi arătă oaspetelui un divan.

— Ia loc, frate! Acesta este colţul meu preferat! Priveşte florile acestea minunate! Vară în plină iarnă!

„Generalul” fetelor avu impresia că se găsea într-un cimitir inundat de flori. Se aşezară pe divanul moale, care gemu sub greutatea lor. Sclavii aduseră două măsuţe încărcate cu prăjiturele. Kislar agasi era mare amator de dulciuri, iar Ayas îi cunoştea gusturile.

— Vreau să-ţi vorbesc între patru ochi, frate, spuse *kislar agasi*, alegând o baclava delicioasă pe care o savură mestecând-o cu dinţii lui stricaţi.

Ayas Paşa făcu un semn şi sclavii dispărură.

— Acum suntem singuri, zise el.

Kislar agasi goli un pahar de sorbet pentru a-şi clăti gura.

— Vreau să-ţi vorbesc despre un tânăr demnitar care pare a avea calităţi însemnate: Rüstem Paşa.

Faţa zâmbitoare a lui Ayas Paşa îşi pierdu orice urmă de veselie. O expresie jenată i se desenă pe chip.

— Iată un subiect delicat, frate, bolborosi vizirul. Rüstem suscită opinii foarte divergente. Nu ştiu dacă ai fost informat..

— Sunt foarte bine informat. Tocmai de aceea îţi cer să-i acorzi o promovare. Ai la dispoziţie un post vacant de ministru adjunct.

— Da! De şef al poliţiei!

— Ei bine, i-ar conveni de minune!

Ayas Paşa îşi şterse cu batista sudoarea care începuse să-i picure de pe frunte, pătându-i veşmântul.

— Voi fi sincer cu tine, dragă frate, zise el. Rüstem Paşa are prieteni, dar şi duşmani foarte puternici. Nu vreau să mă trezesc între doi munţi care se ciocnesc...

— Temerile tale nu sunt întemeiate, frate! De ce să prelungim exilul sărmanului Rüstem în Siria?

— N-aş îndrăzni...

Kislar îşi privi gazda cu bunăvoinţă prietenească.

— Rüstem Paşa trebuie să revină cât mai curând la Constantinopol! Un personaj, un personaj foarte înalt se interesează de cariera lui!

Ayas Paşa pricepu că n-ar putea afla niciodată numele acestui înalt personaj. *Kislar agasi* nu era trimisul sultanului, care ar fi putut lua el însuşi această măsură în favoarea lui Rüstem dacă ar fi dorit. Atunci, cine se ascundea în spatele acestui înalt personaj anonim? Sultana-validé sau... cadâna Roxelana?

Ayas Paşa simţi un fior pe şira spinării. Se vedea antrenat fără voia lui într-o intrigă care îl putea duce direct în iad. Dacă îl transfera pe Rüstem la Constantinopol, îl nemulţumea pe marele-vizir, care nu l-ar fi iertat niciodată.

Kislar agasi îi citi gândurile.

— Ţi-e frică de Ibrahim?

— Da! Trebuie să mărturisesc! în calitate de prim-ministru are mână liberă asupra membrilor guvernului. El aprobă sau respinge numirile. Doar sultanul poate trece peste puterea lui. Nu uita că marele-vizir l-a expediat pe Rüstem în Siria fără ca sultanul să se opună.

Ayas intrase în panică. Nu îndrăznea să refuze, dar nici nu îndrăznea să dea un răspuns afirmativ.

— Dragul meu frate, spuse *kislar agasi*, te sfătuiesc să nu dai înapoi în faţa responsabilităţilor pe care le ai. Înaltului personaj despre care ţi-am vorbit nu-i place să aştepte.

— De ce ai venit la mine? întrebă Ayas Paşa, exasperat.

— Pentru că tu ai putea primi, într-un viitor foarte apropiat, funcţia marelui-vizir. Vrei să renunţi pentru totdeauna la această şansă?

Ministrul lăsă capul în piept, copleşit.

— Înţeleg. Eu voi plăti oalele sparte...

— Sau vei dobândi rangul de mare-vizir!

Kislar agasi se ridică.

— Îţi pot asigura un sprijin ascuns, dar eficient. Am spus ce aveam de spus!

Ayas Paşa oftă.

— Voi cere Divanului numirea lui Rüstem Paşa în acest post. E bine?

— E perfect!

Kislar agasi îşi părăsi gazda foarte mulţumit. Îi putea raporta cadânei Roxelana rezultatul pozitiv al demersului său. Călărind în fruntea escortei sale, clătina din cap, agitându-şi cercelul de smarald. Roxelana îşi punea amprenta pe politica internă a imperiului. Pe drumul spre Eski Serai, *kislar agasi* se încrucişă cu un grup de cavaleri

care urma un personaj înveşmântat într-o mantie poloneză grea, împodobită cu galoane de aur şi tivită cu blană de vizon, asortată cu toca trasă pe frunte. Personajul îl salută ceremonios pe *kislar agasi*, care răspunse cu o politeţe superioară.

Polonezul, contele palatin Ieronim Laszki, agent şi ambasador al lui Ioan Zápolya, bătu la poarta lui Alois Gritti. Îi aducea daruri bogate şi o scrisoare de recomandare din partea regelui fugar, care îl ruga să intervină în favoarea lui pe lângă marele-vizir. Dacă îşi recupera tronul datorită ajutorului său, Zápolya îi promitea lui Gritti domenii vaste în Ungaria şi funcţia de sfetnic regal. Pentru Gritti, afacerea era tentantă. Traficul de influenţă îl îmbogăţise. Dacă ar fi dispus de putere politică proprie, ca prietenul lui, Ibrahim, şi-ar fi împlinit un vis care sălăşluia de mult în mintea lui.

Alois îi făcu o vizită lui Ibrahim. Acesta îi ascultă cererea cu un aer distrat.

— Adu-ţi protejatul! Dar nu înainte de sfârşitul săptămânii acesteia. Pentru moment, sunt foarte ocupat.

Laszki se prezentă în prima lui vizită la Ibrahim însoţit de un cufăr plin de nestemate de o frumuseţe rară pe care i-l oferi în dar. Înainte de a fugi din Buda, Ioan Zápolya luase cu el bijuteriile Coroanei şi vistieria statului, precauţie înţeleaptă, căci cadourile scumpe îi deschideau toate porţile.

Ibrahim ascultă fără prea multă atenţie relatarea lui Laszki despre răsturnarea lui Zápolya, printr-o lovitură de stat urzită de un grup de nobili unguri partizani ai arhiducelui Ferdinand. Era absorbit în probleme mai importante.

Ideea lui Ayas Paşa de a-i încredinţa lui Rüstem conducerea poliţiei îl tulbura foarte tare. Era sigur că Ayas, un personaj şters, fără iniţiativă, era doar unealta unor persoane suspuse, care voiau să-i sape propria poziţie. Să fie vorba de grupul lui Iskender Celebi, care voia să-şi sporească forţele cu abilităţile de intrigant ale lui Rüstem?

El, unul, se opusese numirii lui Rüstem în postul de ministru-adjunct care ar fi dus automat la intrarea lui în Divan. Dar era de faţă când Ayas Paşa îi prezentase propunerea sultanului. Acesta păruse surprins şi mulţumit de această iniţiativă şi o aprobase fără dificultate.

Ibrahim căuta o explicaţie plauzibilă. O singură persoană ar fi avut destulă influenţă pentru a duce la bun sfârşit această operaţiune. Sultana-validé trebuia exclusă, fiindcă nu se amesteca în afacerile de stat. Bănuielile sau mai degrabă certitudinile lui Ibrahim se îndreptară către Roxelana. Cu toate acestea, simţise instinctiv că femeia aceasta era atrasă de el. Atunci, de ce acest neaşteptat atac ascuns?

Toate întrebările se îmbulzeau în capul lui în vreme ce Laszki îi vorbea despre Ioan Zápolya. Pentru moment, soarta regelui-marionetă îl lăsa nepăsător. Pentru a nu-l supăra pe prietenul lui, Alois, îi promise lui Laszki că-i va obţine o audienţă la sultan.

Soliman îl lăsă pe ambasadorul lui Zápolya să se perpelească îndelung înainte de a fi primit la Yeni Serai. Îi explică Roxelanei atitudinea sa.

— Vreau să-i arăt acestui agent polonez că stăpânul lui nu este pentru mine decât un sărăntoc prăpădit, care trebuie să aştepte bunăvoinţa mea înainte de a-mi expune cazul lui, pe care de altfel îl cunosc foarte bine. Zápolya îşi va păstra regatul, dar totul va fi doar formal. Ungaria este a mea, şi va rămâne a mea pentru totdeauna. Conflictul lui Zápolya cu arhiducele Ferdinand n-a făcut decât să ne slujească nouă. Voi pune mâna pe coroana regală pe care acest Habsburg mărunţel a îndrăznit să i-o smulgă vasalului meu. Acest germano-spaniol sau hispano-german ar fi trebuit să ştie că, atacându-mi câinele, mă atacă pe mine.

— Înţelepciunea vorbeşte prin gura ta, iubirea mea, stăpânul meu adorat, zise Roxelana. Interesele imperiului au întâietate. Dacă Zápolya merită să poarte această coroană, atunci să o poarte. Dacă nu, să plece.

— Ai cap de politician, porumbiţa mea dulce. Cinismul tău e pe măsura îndemânării de care dai dovadă. Ştii, ideile noastre politice sunt foarte asemănătoare.

Dezmierdă cu tandreţe chipul Roxelanei.

— Frumuseţea şi înţelepciunea se întâlnesc rareori la aceeaşi persoană. Dar, când se întâmplă una ca asta, rezultatul este sclipitor. Am instalat azi în funcţie un nou şef al poliţiei, Rüstem Paşa. Ai auzit de el, nu-i aşa?

— Ca toată lumea. E un personaj remarcabil, din câte mi s-a spus.

— Şi un duşman declarat al lui Ibrahim. Acum vom avea poliţii paralele, de o eficacitate nemaipomenită. Poliţia secretă a lui Ibrahim şi poliţia de stat a lui Rüstem. Domeniile lor se vor întâlni deseori.

— Spre binele imperiului, Soliman. Doi controlori sunt mai buni decât unul singur.

— La începutul săptămânii viitoare, îl voi primi pe acest Laszki. Ibrahim mi-a vorbit despre el în termeni foarte vagi.

— Ibrahim este el însuşi un personaj ambiguu.

— Acesta e un compliment?

— Pentru un om de stat, e întotdeauna un compliment, răspunse Roxelana.

La data stabilită, contele Ieronim Laszki se prezentă la palatul imperial, urmat de o suită strălucitoare şi de numeroşi slujitori, purtând darurile lui Ioan Zápolya, pe care trimisul său extraordinar trebuia să i le ofere umil sultanului.

Cortegiul ambasadorului, escortat de o escadrilă de gărzi călare, pătrunse prin Poarta Imperială în prima curte a palatului. Aceasta era mărginită de pavilioanele gărzilor imperiale, de o fostă biserică bizantină transformată în moschee şi de clădirea monetăriei. Soldaţi, demnitari, solicitanţi, sclavi şi eunuci graşi şi fălcoşi treceau în toate direcţiile, într-un du-te-vino continuu. În faţa Porţii de Mijloc, care dădea în cea de-a doua curte, Laszki şi oamenii lui, precum şi escorta coborâră din şei. Îndrumătorul oficial care îl însoţea îi povesti că în curtea aceea erau decapitaţi trădătorii şi trimişii străini care îl nemulţumiseră pe sultan. Laszki simţi că gulerul tunicii sale brodate cu aur devenise deodată foarte strâmt.

Trecură apoi pe jos pe sub bolta Porţii de Mijloc, flancată de două turnuri înălţate după bătălia de la Mohács. Dacă accesul în prima curte fusese relativ uşor, intrarea în curtea următoare se făcu numai după controale severe, executate de uşierii aflaţi sub responsabilitatea preatemutului Selim Aga. Acesta le aducea la cunoştinţă celor vizaţi promovările, distincţiile şi condamnările la moarte hotărâte de Divan. Îndrumătorul îi arătă lui Laszki – după cum se obişnuia – bucătăriile în care mii de bucătari, patiseri şi ucenici preparau mesele zilnice pentru cincisprezece mii de persoane. Laszki vizită apoi vistieria imperială, care depăşea în bogăţie tot ce şi-ar fi putut închipui. În schimb, fu neplăcut impresionat de sala de tortură, camera de execuţii şi bazinele de înec. Asistă la câteva exerciţii militare, îndeplinite cu precizie de ienicerii gărzii. După aceste expuneri ale câtorva faţete ale puterii imperiale, Laszki fu invitat la un banchet somptuos, apoi condus în anticamera ambasadorilor, unde trebuia să aştepte audienţa solemnă. Zidurile şi pardoseala din marmură verde, tavanul împodobit cu stucaturi aurite, uşile încrustate cu pietre preţioase îi dădeau ameţeli. Doi paji îi aşezară pe umeri o mantie largă, tivită cu vizon. Uşa dublă a sălii Divanului se deschise şi vocea sultanului răsună, plină de autoritate, rostind formula sacramentală:

— Hrăneşte câinele, îmbracă-l şi adu-l în faţa mea!

Marele-vizir răspunse cu gravitate:

— Necredinciosul e hrănit şi îmbrăcat şi acum cere umil permisiunea de a linge praful de la picioarele tronului Înălţimii Tale!

— Lăsaţi câinele să intre! porunci Soliman.

Doi şambelani îl apucară de braţ pe Laszki şi îl introduseră în sala Divanului. Acest sprijin binevenit trebuia să-l împiedice să comită o eventuală agresiune

împotriva sultanului. Măsură de precauţie adoptată după asasinarea lui Murad I de către sârbul Miloş Obilici şi respectată de atunci în cadrul ceremoniilor oficiale.

Ofiţerii gărzii aduseră darurile lui Zápolya şi le aşezară lângă estrada imperială.

Aşezat pe tronul lui de aur, sultanul purta un turban încins cu trei tiare de diamant şi împodobit cu o pană de bâtlan. Pe veşmintele lui brodate cu aur sclipeau diamante şi perle.

Ibrahim şi vizirii, toţi în ţinută de ceremonie, rămăseseră în picioare şi aşteptau cu religiozitate cuvintele stăpânului lor.

Laszki se prosternă la picioarele tronului, apoi se ridică, ajutat de şambelani. Era impresionat de atitudinea hieratică a padişahului, de ochii lui cenuşii, pătrunzători şi duri. Ioan Zápolya îi căuta ajutorul, nu avea de ales. Dar, mai devreme sau mai târziu, sultanul turcilor urma să-şi înghită protejatul, aşa cum Cronos şi-a înghiţit copiii.

— Marele meu vizir mi-a vorbit mult despre stăpânul tău, zise Soliman. Primesc cu bunăvoinţă supunerea lui, cu atât mai mult cu cât Ungaria este un regat pe care l-am dobândit prin dreptul războiului. Îl voi aşeza din nou pe stăpânul tău pe tronul pe care Ferdinand de Austria i l-a răpit. Jur pe profetul Mahomed că îl voi alunga din Ungaria pe uzurpatorul Ferdinand!

La puţin timp după aceea, contele palatin şi marele-vizir iscăliră un tratat prin care sultanul se angaja să acorde asistenţă militară aliatului şi vasalului său, precum şi cincizeci de tunuri şi o sută de chintale de praf de puşcă. În schimb, regele Ioan avea să-i plătească aliatului său un tribut în aur şi vieţi umane a cărui valoare urma să fie stabilită ulterior. El recunoştea suzeranitatea padişahului şi se angaja să susţină militar trupele otomane care aveau să lupte împotriva armatei lui Ferdinand de Austria.

Cu tratatul în buzunar, contele Ieronim Laszki părăsi Constantinopolul. Înainte de a pleca, îi încredinţă lui Alois Gritti funcţia de reprezentant permanent al Ungariei pe lângă sultan.

Urmările semnării acestui tratat îi dădură satisfacţie lui Soliman. Deseori, îi făcea confidenţe politice Roxelanei şi îi cerea sfatul. Cu modestia obişnuită, aceasta exprima păreri pe care sultanul le îmbrăţişa încântat.

— Tratatul pe care l-am semnat cu Zápolya nu numai că i-a legat mâinile şi picioarele, dar a şi stârnit oprobriul creştinătăţii, spuse el frecându-şi mâinile Toate curţile apusene sunt scandalizate. Papa Clement al VII-lea l-a excomunicat. Doar Francisc I, inamicul ereditar al Casei de Austria, se preface că n-a auzit nimic.

Roxelana, care urmărise cu interes negocierile diplomatice cu Zápolya, îl felicită pe sultan pentru succesul său, dar se grăbi să adauge:

— Prietenii de astăzi sunt deseori duşmanii de mâine. Nu ştii zicala? Nimeni nu trădează mai bine ca prietenii. Zápolya şi arhiducele de Austria ar putea încheia o înţelegere pe ascuns într-o bună zi.

— Ce interes ar putea avea Zápolya să treacă în tabăra cealaltă?

— Totul trebuie luat în calcul, Soliman. Mintea omenească este complicată şi are de multe ori reacţii imprevizibile. Deocamdată, atitudinea lui Francisc I este benefică pentru interesele noastre. Trebuie să menţinem şi să adâncim dezbinarea Apusului.

Roxelana îl îmbrăţişă pe sultan, apoi făcu o piruetă.

— Sultanul meu preaiubit trebuie să fie arbitrul Europei, înainte de a-i deveni stăpân!

— Ai dreptate. Domnia lui Zápolya nu este decât un episod. Expediţia noastră împotriva arhiducelui va fi îndreptăţită în ochii întregii lumi. Nu vom mai fi invadatorii Ungariei. Îi vom acorda sprijin unui suveran creştin alungat din regatul lui şi care ne-a implorat să-l ajutăm. Acum am să-ţi mărturisesc ceva, Roxelana. Tu şi Ibrahim veţi fi singurii, care ştiu asta.

Pomenirea numelui marelui-vizir nu-i făcu plăcere favoritei.

— Recucerirea Ungariei nu este decât primul act din piesa care se desfăşoară pe scena Europei. Actul al doilea va fi cucerirea Veneţiei şi supunerea Austriei. Tu ai arta ghicitului, Roxelana. Voi fi stăpânul acestui continent vechi şi prodigios. Mehmed al II-lea a cucerit Constantinopolul. Eu voi cuceri Roma. Attila a ajuns până la Rin şi a asediat Orléans. „Câmpurile Cataloniei” nu mă vor împiedica să anexez Franţa şi Spania, te asigur. Trebuie să refac Imperiul Roman sub semnul Islamului!

Se lăsă să cadă pe divan şi îşi şterse cu batista sudoarea de pe frunte.

— Dă-mi ceva de băut!

Roxelana bătu din palme. Sorai, frumoasa responsabilă cu prepararea sorbetului, intră cu paşi iuţi, unduindu-şi trupul. Aduse pe un platou din aur mai multe pahare pline cu suc de fructe rece ca gheaţa. Funcţia ei nu era o formalitate. Roxelana dorea să aibă întotdeauna la îndemână băuturi păstrate sub un strat de zăpadă, care se menţineau proaspete.

Soliman îşi stinse setea, apoi înmână paharul gol lui Sorai, care îl luă roşind.

— Cum te numeşti, fata mea? întrebă el.

— Sorai, Înălţimea Ta!

Ţinea privirea în pământ, cu modestie. În sinea ei, simţea o mare bucurie. Sultanul o remarcase. Avea să-i arunce batista lui? Strecură o privire furişă spre stăpână. Roxelana nu-şi arăta gelozia ca Gülbahar. Şi-o ascundea, pentru a le demasca mai uşor pe odaliscele care îndrăzneau să ridice ochii la Soliman.

În noaptea aceea Sorai visă o viaţă nouă Avea să se culce cu sultanul, să devină favorita lui, să primească bijuterii şi blănuri, să-i facă un copil şi să obţină poziţia invidiată de cadână. Eventual să-i ia locul Roxelanei, aşa cum aceasta o înlocuise pe Gülbahar. Şansa îi surâdea. Dar, pentru a o apuca, trebuia să-l seducă pe sultan fără ca Roxelana să-şi dea seama.

În zilele următoare, Soliman porunci să fie servit de mai multe ori de Sorai. Îi făcu complimente, cu o blândeţe care o încântă.

Fata îl fermeca prin modestia ei feciorelnică, prin tăcerea ei mai elocventă decât vorbele şi prin graba cu care îl servea. Părea înzestrată cu o intuiţie care îi îngăduia să presimtă cele mai mici dorinţe ale sultanului. Tânăra simţea când era obosit şi când îi era sete. Îi aducea atunci platoul mare încărcat cu băuturi reci.

Roxelana era iritată în taină de manevrele lui Sorai, dar îşi păstra seninătatea, aşteptând momentul potrivit pentru a contraataca.

În fiecare an, imperiul sărbătorea naşterea lui Soliman printr-o serie întreagă de manifestări: banchete, defilări militare, împărţire de bani, ofrande şi delicatese, focuri de bucurie, procesiuni la Sfânta Sofia, promovări şi daruri pentru merituoşi. Guvernatorii celor mai îndepărtate provincii soseau la Constantinopol şi îşi depuneau umilele omagii la picioarele puternicului lor suveran. Festivităţile se succedau o săptămână întreagă, încununate de o mare vânătoare de mistreţi.

De această dată, evenimentul trebuia sărbătorit cu o pompă deosebită pentru că arhiducele Ferdinand al Austriei îşi trimitea reprezentanţii la Constantinopol. Habsburgii se plecau în faţa sultanului şi cereau o înţelegere care, sperau ei, avea să deschidă o lungă perioadă de pace.

Primul banchet îi reuni la palat pe toţi marii demnitari civili, militari şi religioşi. Mustafa, prinţul moştenitor, venit din Manisia pentru a-şi felicita tatăl, şedea în dreapta lui. Îşi părăsise oraşul chinuit de presimţiri sumbre. Gülbahar îl lăsase să plece neliniştită de ameninţarea vagă şi confuză care atârna deasupra capului fiului ei. Ştia că Roxelana n-ar da înapoi de la nimic pentru a-l elimina pe Mustafa şi a-i asigura tronul propriului ei fiu, Mehmed.

Aşezat lângă tatăl lui, prinţul moştenitor tremura la fiecare îmbucătură pe care o înghiţea. În vreme ce se întreba dacă farfuria din aur aşezată în faţa lui conţinea sau nu bucate otrăvite, îi zâmbea cu afecţiune sultanului şi îi asculta cu interes prefăcut cuvintele. La marile festinuri, Soliman nu râdea niciodată. Chipul lui impasibil de sfinx

inspira veneraţie, dar şi o spaimă atroce, care rodea măruntaiele tuturor celor care îi displăcuseră vreodată.

Conform protocolului, marele-vizir închină primul pahar în cinstea sultanului şi a prinţului moştenitor. Îi ură tânărului Mustafa să urmeze exemplul gloriosului său tată. Soliman îşi privi cu mândrie copilul, care întrunea toate calităţile pentru a ajunge un mare sultan. Mustafa era un adolescent frumos, inteligent şi puternic.

La defilarea militară, care se desfăşură pe câmpul de manevră, trupele îi aclamară pe sultan şi pe tânărul prinţ. Pe străzile capitalei, trecerea lui Mustafa era salutată cu ovaţii. Toţi cei care o detestau pe Roxelana şi deplângeau influenţa pe care o exercita aceasta asupra padişahului îl ridicau în slăvi pe tânărul prinţ. Amintirea lui Gülbahar, suferinţele ei, exilarea ei îi înduioşară pe constantinopolitani.

Din apartamentul ei, Roxelana auzea ovaţiile care făceau să se cutremure zidurile palatului. Doamna Rebia îi descrise manifestările entuziaste ale mulţimii. Dar mulţumirea Roxelanei se risipi repede când află că elogiile îi erau adresate şi prinţului moştenitor Enervarea ei spori când fu înştiinţată că Ibrahim ţinuse un toast în cinstea lui Mustafa. Sentimentele ei faţă de marele-vizir căpătară proporţiile unei aversiuni încrâncenate. Dar îşi stăpâni nervii, pentru a nu-şi arăta tulburarea.

Seara, sultanul se întoarse la Eski Serai obosit, dar strălucind de fericire. Poporul şi armata îl divinizau, declară el cu satisfacţie.

Ca de obicei, Sorai îi servi sultanului vestitele ei sorbeturi. Acesta bău cu plăcere un suc de portocale preparat cu ingrediente care îi dădeau o savoare aparte, apoi lăudă amestecul. Sorai roşi până în vârful urechilor ei micuţe, apoi se retrase.

— E o fată bună! zise Roxelana. Merită o răsplată, întrucât se apropie de douăzeci şi cinci de ani, aş putea să i-o dau ca soţie unuia dintre ofiţerii tăi. Aşa se obişnuieşte, nu-i aşa? S-ar părea că procedura este simplă. O eliberăm, ca să poată ieşi din casa imperială, apoi nunta poate avea loc.

Soliman zâmbi.

— Ca de obicei, eşti bine informată.

Cunoştea adevăratul motiv al acestei propuneri şi admira abilitatea Roxelanei. Avea să încuviinţeze această căsătorie, cu atât mai mult cu cât nu se gândise niciodată să se culce cu Sorai.

Sorai leşină când află vestea viitoarei sale căsătorii, care avea să fie oficiată înainte de încheierea sărbătorilor pentru ca soţul ei, un colonel de spahii, să o poată lua cu el la întoarcerea acasă.

În schimb, cea mai afectată de această decizie fu doamna Rebia, care îşi pierdea favorita. O numise în casa civilă a Roxelanei pentru a avea la îndemână un agent capabil să-i ofere informaţii de prima mână. Acum, aceste manevre se întorceau împotriva ei. Sorai îşi petrecu ultima noapte la Eski Serai în braţele doamnei Rebia. Făcură dragoste şi plânseră până în zori, când sclavele de la garderobă se prezentară pentru a o îmbrăca pe tânăra soţie.

Sorai părăsi haremul înzestrată cu bijuterii, veşminte, blănuri şi o sumă mare de bani. Padişahul ştia să se arate generos. Dar doamna Rebia n-avea să-i ierte niciodată Roxelanei acest gest, care pentru ea echivala cu o trădare.

Sultana-validé îi ceru lui Soliman să i-l aducă pe Mustafa. Voia să-şi revadă nepotul preferat, moştenitorul tronului. Era de asemenea un nou gest de reconciliere, o mână întinsă de mamă fiului ei, Soliman se grăbi să-i îndeplinească cererea. Hafsa Hatun organiză o petrecere în onoarea nepotului ei. În felul acesta, lua poziţie în favoarea lui Mustafa, lansându-i o sfidare mută Roxelanei.

Banchetul somptuos, cântecele, dansurile nu însemnau decât începutul unui război surd, nemilos, între două tabere la fel de ostile vreunui compromis. Apoi sultana-validé schimbă tactica. Marele-vizir Ibrahim îl salutase public, în persoana prinţului Mustafa, pe moştenitorul legitim al imperiului, îi plătea astfel o poliţă Roxelanei pentru sprijinul acordat de aceasta lui Rüstem Paşa, noul lui mare rival. În felul acesta, avea să o izoleze pe Roxelana, făcându-i viaţa grea şi, în cele din urmă, avea să provoace alunecarea ei în uitare.

Sfătuită de mama ei, Malfiruz se resemnă pentru o vreme să nu-şi mai arate ghearele. Această sărbătoare de familie în cinstea lui Mustafa o înfurie pe Roxelana, care afişă însă cea mai mare seninătate. Sărută cu afecţiune mâna ridată a bătrânei Hafsa Hatun şi îi arătă o bunăvoinţă deosebită tânărului prinţ, oferindu-i un joc de şah din fildeş. Gestul ei îl surprinse plăcut pe Soliman, care se gândi că vechile neînţelegeri luaseră sfârşit, până la urmă. Bunătatea Roxelanei nu îi înşelă însă nici pe bătrână, nici pe adolescent. Mustafa o privi zâmbind pe favorita care luase locul mamei sale în inima sultanului. O ura, dar chipul lui nu reflecta decât o expresie placidă, aparent naivă.

Roxelana studie pe furiş măştile tuturor personajelor care gravitau în jurul lui Soliman. Conflictele de interese, ura, nimic nu apărea la suprafaţă. Calmul şi misterul acopereau ca un văl această colcăială de şerpi. Otrava afecta la Constantinopol mai multe persoane decât toate bolile la un loc.

La serbarea sultanei-validé, între meseni domnea armonia. Cumnaţii sultanului afişau chipuri vesele. Soliman îl felicită pe Lufti Paşa pentru zelul său. Inspecţiile nocturne, neanunţate dădeau rezultate bune. Numărul crimelor era în scădere. Preţul mărfurilor nu depăşea limitele impuse de guvern, iar curăţenia oraşului nu mai lăsa de dorit.

— Nu-mi place să discut în familie chestiuni de stat, spuse sultanul, dar meritele trebuie recunoscute.

Lufti Paşa cunoştea realitatea: rapoarte trucate, date falsificate, omoruri, violuri, agresiuni, deturnări de fonduri acoperite. Nu se temea că poliţiştii şi judecătorii aveau să denunţe abuzurile, fiindcă erau direct interesaţi să le ascundă.

Ibrahim asculta, amuzat şi lucid, elogiile adresate de sultan cumnatului său, care îşi pleca modest capul lunguieţ cu trăsături accentuate, cu ochii pe jumătate închişi pentru a-şi disimula expresia şireată. „Dacă evenimentele descrise în istoria imperiului sunt la fel de falsificate ca rapoartele lui despre siguranţa imperiului, atunci posteritatea nu va avea nicio şansă să cunoască adevărul despre epoca noastră”, se gândi Ibrahim.

Cu toate acestea, alura nobilă, fruntea înaltă a lui Lufti impuneau respect şi încredere, Ibrahim nu încerca să-i refuze rapoartele, pentru că asta ar fi însemnat să recunoască ineficacitatea propriului guvern privind administrarea Constantinopolului. Marile afaceri politice rămâneau domeniul său exclusiv, ceea ce era esenţial.

Marele vizir ştia că, pentru moment, steaua lui strălucea cel mai puternic. Înţelesese că sultana-validé voia să-l atragă în tabăra ei. Şi acceptase această răsturnare de alianţe, pentru că bătrâna Hafsa Hatun îi împărtăşea cu ardoare interesele atunci când acestea erau legate de soarta micului prinţ moştenitor.

23

Sărbătorile zilei de naştere a sultanului se încheiaseră în sfârşit. Capitala îşi regăsise chipul de zi cu zi. Încurajat de laudele sultanului, Lufti Paşa îşi reluă inspecţiile inopinate. Turhan, soţia lui, plictisită de zelul de care dădea dovadă, îi reproşa absenţele frecvente.

— Îţi neglijezi familia, căminul şi chiar treburile tale de istoric ca să baţi străzile. E o meserie de poliţist amărât. Îţi pui în pericol reputaţia.

— Siguranţa capitalei şi a locuitorilor săi este o sarcină care mă priveşte în mod deosebit. Ayas ar fi tare mulţumit să se descotorosească de mine şi să fiu înlocuit cu Rüstem, protejatul lui. Iskender, Kassim, Mahmud şi chiar dragul meu cumnat Mustafa ar vrea să mă elimine, pentru că asta ar însemna un candidat mai puţin la moştenirea lui Ibrahim.

Turhan replică ironică:

— Bietul meu prieten, habar n-ai ce se petrece sub ochii tăi. Aştepţi în zadar căderea lui Ibrahim. Favoritul lui Soliman se bucură acum şi de sprijinul mamei mele.

Singurul care are şanse să-l înlocuiască este Rüstem. Tu nu ai nici inteligenţa, nici viclenia, nici mijloacele lui. Priveşte-te în oglindă, sărmanul meu prieten! Nu eşti doar bătrân şi urât, mai eşti şi neghiob pe deasupra!

Lufti scrâşni din dinţi fără să răspundă. Sarcasmul lui Turhan îl rănea în amorul propriu. Ea se folosea şi abuza de calitatea ei de prinţesă imperială. Tirania ei îl exaspera, dar nu îndrăznea să reacţioneze. Sfârşitul nefericit al lui Ferhat nu-i dădea pace.

Părăsi încăperea şi intră în apartamentul lui. Ajutat de un paj, îşi scoase veşmintele bogate şi îşi puse hainele sobre, cârpite şi unsuroase care îi dădeau aerul unui sărăntoc murdar. Când se deghiza, avea senzaţia că-şi schimbă pielea, că se eliberează din capcană. Această ţinută îi îngăduia să străbată oraşul şi să vadă totul fără a atrage atenţia. Înfăţişarea lui ştearsă se pierdea în decor.

Se studie pentru ultima dată în oglindă, apoi ieşi din palat însoţit de trei muţi – uriaşi bine înarmaţi – care îl urmau de la distanţă şi care trebuiau să-l apere dacă era nevoie. Dar nu fuseseră niciodată siliţi să intervină.

Lufti mergea drept înainte, căutând anonimatul la adăpostul nopţii. Voia să uite de soţia lui, de ambiţiile sale de om politic, de militar, de istoric. Ar fi preferat să renunţe la tot şi să înceapă o viaţă nouă, într-un cartier sărman, cu bodegi frecventate de pleava marelui oraş.

Străzile, aproape pustii la ora aceea târzie, îşi deschideau braţele în faţa lui, invitându-l să se afunde în labirintul lor. Din când în când, se intersecta cu trecători, umbre care se strecurau pe furiş pe lângă pereţi. Întâlni chiar o ceată de netrebnici zgomotoşi, bandiţi de drumul mare, care nu-i dădură nicio atenţie. Lufti parcurse labirintul de străduţe întortocheate şi ajunse în faţa apelor negre ale portului. Tavernele bântuite de marinari beţi şi de cheflii, casele leproase şi depozitele pierdute în întuneric se înşiruiau pe cheiurile obscure. Indivizi afumaţi cântau şi se clătinau pe trei cărări. Ici-colo, prostituate fardate violent aşteptau în faţa porţilor deschise.

Lufti ura aceste păsări de noapte care îşi vindeau trupul. Filosofia lui era aceea a Coranului, care aşeza masculul musulman mai presus de femeia superficială, gata să ţipe fără motiv. Lacomă de podoabe, aceasta îi datora respect şi supunere soţului şi stăpânului ei. Fiică sau mamă, ea avea obligaţia să-şi păstreze virtutea neatinsă. Însă prostituatele, la fel ca soţiile care îndrăzneau să-şi înfrunte şi să-şi umilească soţii, încălcau preceptele Profetului şi meritau cele mai crunte pedepse. Furios, începu să bolborosească insulte. Postată sub bolta unei intrări mizerabile, o prostituată ofilită îi făcu cu ochiul, încercând să fie provocatoare, dar nu reuşi decât să-l facă să simtă o strângere de inimă. Nu era doar dezgustătoare, ci trăsăturile ei aveau o asemănare frapantă cu cele ale lui Turhan. Lufti simţi că i se suie sângele la cap.

— Vii, iubitule? ciripi femeia, dându-şi peste cap ochii subliniaţi cu creion negru.

— Te urmez!

— Te voi face cel mai fericit bărbat, comoara mea!

Femeia o luă înainte, de-a lungul unui coridor umed şi fetid, legănându-şi şoldurile late.

Un sfert de oră mai târziu, Lufti ieşi în stradă. Şterse cu o cârpă sângele care se prelingea pe lama pumnalului său. Apoi îl puse la loc în teaca atârnată de centura din piele şi îşi reluă drumul. Era obosit, groaznic de obosit.

Lufti se întoarse acasă, se dezbrăcă ajutat de paji, apoi se culcă şi dormi până la răsăritul soarelui. Cu spiritul liber şi odihnit, făcu baia matinală şi, după micul-dejun, îmbrăcă hainele de ceremonie. Turbanul mare împodobit cu o bandă de aur, sabia cu mâner de aur încrustat cu rubine, mănuşile tivite cu aur...

Înainte de a pleca de la Yeni Serai, ieşi din *selamlik* – partea din locuinţă rezervată bărbaţilor – şi trecu în harem. În fiecare dimineaţă îi făcea o scurtă vizită soţiei sale şi o întreba dacă a visat frumos. Ea îl primea cu un aer de superioritate şi îi dădea răspunsuri monosilabice. Detesta această corvoadă zilnică, dar se supunea, disimulându-şi aversiunea. La sfârşitul „audienţei”, ea îi întindea mâna să i-o sărute, gest pe care îl îndeplinea zâmbind cu falsă tandreţe. Turhan era înconjurată de sclave

şi de însoţitoare de o urâţenie respingătoare, pentru a nu-i inspira idei lascive soţului ei.

În dimineaţa aceea, Lufti îşi părăsi soţia, binedispus. O înjunghiase de şapte ori. De şapte ori se delectase urmărind cu atenţie chinurile agoniei ei. Şapte prostituate care semănau cu Turhan pieriseră de o moarte violentă. Şapte! Să se oprească la acest număr fatidic?

Ajunse la palatul imperial chiar înaintea deschiderii reuniunii de consiliu. Ordinea zilei, încărcată, cuprindea, în afara dezbaterilor privind chestiunile financiare ale Egiptului şi Siriei, raportul lui Iskender Celebi referitor la importuri şi la necesitatea deschiderii unei rute maritime libere către India.

La sfârşitul zilei, Divanul trebuia să judece în primă şi ultimă instanţă procesul intentat unui veneţian care întreţinuse relaţii intime cu o turcoaică. Conform legii islamice, orice creştin care comitea acest delict trebuia tras în ţeapă. Însă marele-vizir, care dorea să menţină prietenia cu Serenissima Republică, ar fi înclinat spre o sentinţă mai puţin severă.

În ultima clipă, Ibrahim anunţase că fusese reţinut la o conferinţă diplomatică. În lipsa lui, al doilea vizir, Ayas Paşa, trebuia să prezideze consiliul. Această schimbare îi lăsă pe viziri stânjeniţi şi perplecşi. Ce să facă? Să-l condamne pe veneţian? Să se arate iertători? Se temeau de Ibrahim, dar le era frică şi de dispoziţia sultanului. Cazul lui Kabiz era elocvent.

În timp ce vizirii căutau cu febrilitate o soluţie, Ibrahim îl primea la palat pe generalul Hobordanacz, ambasador extraordinar al arhiducelui de Austria şi rege al Ungariei.

Roxelana citise într-o carte de istorie naturală că liliecii se orientează în întunericul din peşteri cu ajutorul unui instinct sigur, ca şi cum ar avea nişte antene invizibile. Ar fi dorit să-şi dedubleze personalitatea, să-şi trimită alter ego-ul dincolo de zidurile Eski Seraiului, acest palat-temniţă care paraliza o mare parte a mijloacelor ei de apărare. Găsirea unor antene în exterior i-ar fi permis să-şi manevreze duşmanii, să lupte împotriva lor şi, în cele din urmă, să-i supună voinţei ei. *Kislar agasi* era un intrigant de mare clasă, dar subtilitatea nu era punctul lui forte. Rüstem Paşa ar fi poate un bun instrument.

Într-o seară, profită de euforia lui Soliman pentru a-i pune o întrebare:

— Mi-am spus de multe ori că Ibrahim este apărat de Dumnezeu! Cum s-ar explica altfel şansa care l-a însoţit toată viaţa, favorurile pe care i le acorzi şi afecţiunea pe care i-o porţi?

Soliman zâmbi, înţelegând unde bate. Voia să-i demonstreze că temerile şi gelozia ei erau neîntemeiate.

— Ascultă-mă bine, Roxelana, şi încearcă să înţelegi cuvintele mele. Simt pentru tine o mare dragoste. Nimic în lume n-ar putea să o distrugă. Ibrahim îmi este şi el indispensabil. El este mai mult decât un frate geamăn. Mi-a câştigat prietenia datorită calităţilor sale excepţionale şi dovezilor numeroase ale devotamentului său.

Roxelana ezită. Frica o reţinea, dar curiozitatea şi nevoia de a obţine o explicaţie îi dădură curajul să-şi asume riscul.

— Se spune că prietenia voastră are şi alte explicaţii...

Era prima dată când îndrăznea să facă aluzie la această legătură, comentată pe furiş, dar niciodată discutată în public. Soliman nu se formaliză deloc. Se situase întotdeauna mai presus de critici. Cât despre relaţiile lui intime cu Ibrahim, nu trebuia să dea socoteală nimănui. Voia totuşi să-şi liniştească iubita.

— Noi trei, Roxelana, adică Ibrahim, tu şi eu, alcătuim un triunghi, figura geometrică perfectă, indestructibilă şi imobilă. Pătratul, pentagonul, în fine, paralelogramele îşi pot schimba forma, păstrându-şi aceeaşi suprafaţă. Ai priceput,

Roxelana? Tu şi Ibrahim îmi sunteţi la fel de necesari. Prietenia pe care i-o port nu are nicio influenţă asupra sentimentelor pe care mi le inspiri tu.

Roxelana îl îmbrăţişă şi se prefăcu că îi acceptă cu seninătate argumentele. Ar fi fost periculos să insiste. Timpul avea să lucreze în favoarea ei.

Soliman bătu de patru ori din palme. Responsabila cu prepararea sorbetului, o tânără de o frumuseţe perfectă, dar rece, inexpresivă, îi aduse băuturile preferate. Soliman luă un pahar şi-l goli dintr-o înghiţitură. Dar îi lipseau ochii zâmbitori ai lui Sorai şi sorbetul i se păru lipsit de gust. Nu făcu niciun comentariu, pentru a nu o întrista pe Roxelana. Îi permise fetei să se retragă, apoi schimbă subiectul.

— Am uitat să-ţi povestesc despre Ferdinand, arhiducele. Nu s-a mulţumit să uzurpe titlul regelui Ungariei, a avut îndrăzneala să-mi ceară restituirea Belgradului şi a celorlalte cetăţi ungureşti aflate „încă” în stăpânirea mea. Insolenţa acestui individ trebuie pedepsită.

Deşi problema lui Ibrahim i se părea mai importantă decât complicaţiile politice, se grăbi să-i răspundă:

— Ferdinand nu va ceda niciodată! E prea pătruns de prejudecăţile Habsburgilor despre măreţia misiunii lor!

Soliman îşi încreţi fruntea. Părerile Roxelanei erau contrare convingerilor lui. Încăpăţânarea lui de a-l umili pe arhiduce, întemeiată pe convingerea că turcii aveau să nimicească pe loc armata austriacă, nu corespundea previziunilor Roxelanei. Recunoscuse deseori dreptatea judecăţilor ei. De această dată însă, îşi susţinu propriul punct de vedere.

— Nici nu se pune problema să cedăm! îl voi strivi pe Ferdinand! Vreau să cuceresc Viena! Ibrahim va fi nevoit să prelungească discuţiile cu ambasadorii arhiducelui, ca să câştige timp şi să-i facă să vorbească!

Ibrahim executa instrucţiunile sultanului. Înmulţi întâlnirile diplomatice cu generalul Hobordanacz şi cu adjunctul lui, Weixelberger. Le oferi banchete somptuoase, stropite cu cele mai bune vinuri. Alternau amabilitatea şi duritatea, politeţea şi grosolănia.

— Ungaria este a turcilor şi va rămâne a turcilor! zise marele-vizir intransigent. Pământul răscolit de copitele calului padişahului aparţine pentru totdeauna imperiului nostru!

— Pentru moment, cea mai mare parte din Ungaria este în puterea noastră, zise Hobordanacz. Cerem redarea tuturor oraşelor şi fortăreţelor încă ocupate de voi!

Ibrahim izbucni în râs.

— De ce nu ne cereţi şi Constantinopolul?

— Ne străduim să obţinem, prin mijloace paşnice, ceea ce ne aparţine de drept! Propun măcar negocierea unui armistiţiu! spuse generalul.

— Părăsiţi Ungaria şi vă primiţi armistiţiul!

— Puneţi condiţii inacceptabile! protestă Hobordanacz. Stăpânul meu a dorit întotdeauna să câştige prietenia sultanului vostru. Dar nu o cerşeşte.

Ibrahim îl privi cu un aer plictisit.

— Am irosit timp preţios în discuţii sterile. Ne aflăm în faţa unui impas. Stăpânul meu este cel care trebuie să hotărască, dar mă îndoiesc că veţi reuşi să-l convingeţi.

Hobordanacz făcu o ultimă încercare:

— Suntem dispuşi să plătim o compensaţie substanţială pentru retrocedarea teritoriilor noastre.

Cu un gest teatral, Ibrahim deschise fereastra şi arătă zidurile împrejmuitoare ale Constantinopolului.

— Vedeţi cele Şapte Turnuri care se desenează la orizont? Sunt pline de aur şi pietre preţioase. Credeţi că stăpânul meu ar fi dispus să renunţe, pentru bani, la ceea ce a cucerit cu preţul sângelui soldaţilor săi?

Aşteptând audienţa sultanului, Ibrahim primi veşti proaste. Carol Quintul negocia o alianţă militară cu şahul Tahmasp. Austria şi Persia aveau să declanşeze

simultan o dublă ofensivă contra turcilor. Husein Paşa, guvernatorul Siriei, întreţinea deja o corespondenţă suspectă cu Bagdadul.

În vreme ce Veneţia era centrul spionajului turc în Apus, Divanul manipulat de Ayas Paşa îl condamnase la moarte pe supusul Serenissimei Republici acuzat că avusese relaţii intime cu o turcoaică. Ibrahim era convins că Ayas Paşa fusese manipulat, la rândul lui, de către Rüstem.

Generalul Hobordanacz, urmat de adjunctul şi de oamenii lui în ţinută de ceremonie şi escortaţi de un detaşament de gărzi călare, se prezentă la Yeni Serai. Ambasadorul nu aprecie deloc formula protocolară „Necredinciosul cere umil permisiunea să lingă praful de la picioarele tronului Înălţimii Tale”, şi cu atât mai puţin răspunsul padişahului: „Lăsaţi câinele să intre!”

Iritat de această introducere, generalul repetă oficial cererea făcută marelui-vizir. Când menţionă numele stăpânului său – regele Ferdinand al Ungariei sultanul fu cuprins de un acces de furie.

— Cum are Ferdinand impertinenţa să pretindă titlul de rege? Eu l-am ucis pe regele Ludovic al II-lea şi acum regatul lui este al meu! Îl voi încredinţa cui cred de cuviinţă! Am cucerit acest regat datorită săbiei mele şi l-am alipit pe vecie imperiului meu!

Generalul nu apucă să răspundă, fiindcă ofiţerii gărzii îl dădură afară din Divan. Hobvfdanacz şi Weixelberger fură arestaţi şi duşi cu surle şi trâmbiţe în temniţă, unde rămaseră nouă luni. După acest sejur forţat în fortăreaţa celor Şapte Turnuri, Soliman îi primi din nou şi îi mustră cu voce răsunătoare:

— Spuneţi-i stăpânului vostru că va avea ocazia să simtă urmările furiei mele! Îl voi căuta în câmpiile de la Mohács sau în palatul regal de la Buda! îl las pe el să aleagă! Dar dacă lipseşte de la întâlnire îl voi găsi sub zidurile Vienei! Să-mi pregătească o primire frumoasă!

Uluiţi, generalul şi suita lui se retraseră. Primiră chiar şi cadouri, conform obiceiului musulman. După ce ieşiră din Imperiul Otoman, diplomaţii oftară uşuraţi. Raportul unui agent secret turc la Buda îi semnală lui Ibrahim că Ferdinand ar fi declarat cu dispreţ că lăudăroşenia sultanului îl lasă rece şi că va şti să-l alunge dacă îi vine ideea să-l viziteze în fruntea armatelor sale.

Soliman zâmbi.

— O să-l vizitez! În inima Germaniei!

Sultanul mobiliză o armată gigantică. Cucerirea Europei de Apus, vis care îl ademenea de multă vreme, devenea în sfârşit realitate.

Roxelana nu-l vedea decât seara, când se întorcea la Eski Serai obosit, dar mulţumit că îşi dusese la bun sfârşit sarcinile zilei. Pregătirile de război îi ocupau cea mai mare parte a timpului. Pentru a se destinde puţin, ieşea la vânătoare sau scria poeme pe care i le citea Roxelanei.

— Fără ajutorul lui Ibrahim n-aş fi scos-o niciodată la capăt cu munca aceasta imensă, zicea el. Ştiu că ţie îţi este antipatic, Roxelana. Ar trebui să încerci să mă înţelegi şi să-l înţelegi şi pe el.

Roxelana îl asculta zâmbind, fără a-i răspunde. Tăcerea ei îl întrista, căci îşi dădea seama de aversiunea favoritei lui la adresa prietenului său. Afacerile imperiului nu erau lipsite de spini. Sultanul părea îngrijorat.

— Te nelinişteşte ceva, Soliman! spunea Roxelana, rezemându-se de pieptul lui. Nu-mi place ca lumina soarelui meu să fie pătată de nori. Fericirea ta îmi umple inima de bucurie. Durerile tale mă fac să sufăr cumplit.

Soliman îi împărtăşi atitudinea lui Husein Paşa, guvernatorul Siriei, care îl îngrijora.

— Rüstem, noul ministru-adjunct, m-a prevenit că Husein întreţine relaţii suspecte cu şahul Persiei. Acum, în ajunul războiului, vreau să asigur ordinea internă a imperiului, ca să nu risc o lovitură de pumnal în spate. Întrucât nu am dovezi pentru a-l condamna pe Husein, l-am convocat la Constantinopol. Mi-a răspuns că boala îl împiedică să se supună ordinelor mele, dar că se va grăbi să se prezinte în faţa mea îndată ce starea sa se va îmbunătăţi. Am fost tentat să-l lichidez. Dar sunt sigur că

mutul însărcinat cu porunca de a-l executa îşi va găsi moartea în împrejurări misterioase înainte de a-şi îndeplini misiunea. Aş putea trimite o armată ca să-l ucidă, dar doresc să evit o revoltă susceptibilă să contamineze şi Egiptul. Nu vreau nici să deschid ostilităţile împotriva şahului Persiei. Nu e un moment potrivit. Atunci, ce să fac?

Roxelana zâmbi.

— Atrage-l pe Husein la Constantinopol sub un pretext mincinos. Trimite-i un decret de promovare. Ca să-l răsplăteşti pentru preţioasele servicii aduse imperiului, îi poţi acorda rangul de vizir şi stindardul cu patru cozi. Va veni în galop, pentru că trufia oamenilor este fără margini. Îl vei primi cu onoruri. La ieşire, muţii tăi îl vor aştepta cu şireangul pregătit. Şi comedia se va încheia!

Chipul lui Soliman se înseninã.

— Voi urma sfatul tău şi te voi anunţa dacă a dat rezultate.

— Acest Rüstem trebuie să fie un om capabil! zise Roxelana visătoare. Pare să dispună de surse de informare foarte bune.

Chipul sultanului se umplu de mirare.

— Ca să vezi, ce surpriză! Ai găsit cuvinte binevoitoare pentru unul dintre sfetnicii mei!

Roxelana îl îmbrăţişă, drăgăstoasă.

— Nu sunt mărginită, Soliman! Ştiu să apreciez calităţile celor care merită încrederea ta. Femeile au un instinct sigur, care bărbaţilor le lipseşte.

Sfaturile Roxelanei dădură roade. Husein Paşa, flatat de avansarea primită şi îndeosebi de însemnul de onoare reprezentat de cele patru cozi – distincţie care îl apropia de marele-vizir –, se întoarse la Constantinopol. După ce fu primit de sultan, care îi acordă titlul de vizir, se retrase euforic, în vestibul îl aşteptau trei muţi, care îl sugrumară cu o sfoară. Husein îşi dădu duhul fără să priceapă ce i se întâmplă.

La puţin timp după aceea, Chira Esther se prezentă la stăpâna ei şi, cu un aer misterios, îi strecură un mesaj. Roxelana îşi expedie slujnicele, apoi desfăcu sigiliul şi derulă sulul de pergament scris cu litere frumoase, roşii. În josul paginii, figura semnătura lui Rüstem Paşa. Expeditorul îi mulţumea pentru frumoasele cuvinte referitoare la el. După această introducere, Rüstem intra direct în subiectul demersului său.

„Consider că e de datoria mea, Înălţimea Voastră, să vă înştiinţez că marele-vizir porunceşte să fie numit în străinătate Ibrahim Paşa Magnificul, inconştient că, în felul acesta, aduce atingere marelui şi augustului meu stăpân, sultanul Soliman. Îndrăzneşte să intre în rivalitate cu suveranul şi binefăcătorul său? Dacă domnia voastră consideră necesar, îmi voi permite să vă trimit copiile câtorva circulare trimise de dogele Andrea Gritti şi de colegiul Serenissimei Republici ambasadorilor lor din străinătate. Înainte de a încheia această misivă, vreau să vă asigur de devotamentul meu deplin şi de dorinţa mea arzătoare de a vă sluji umil până la sfârşitul vieţii.”

Roxelana fu uimită că Rüstem se servise de Chira Esther pentru a-i transmite mesajul. Acest du-te-vino al moaşei o făcea, într-adevăr, potrivită pentru un asemenea rol. Merita oare încrederea? Tânăr şi ambiţios, Rüstem voia să-i ia locul marelui-vizir. Pentru moment, ea avea să-l susţină, pentru că era un rău mai mic decât Ibrahim. Mai târziu, avea să se mai gândească în ce fel o să procedeze.

Roxelana îi încredinţă Chirei Esther un răspuns pentru Rüstem. Îi scrise că puteau continua corespondenţa sub pecetea secretului. Fără să dea nume, Roxelana sugeră că dorea să primească scrisorile menţionate.

Rüstem îi trimise documentele şi promise să-i furnizeze numeroase dovezi care demascau jocul periculos al marelui-vizir. Nu trebuia să-şi facă griji în privinţa secretului operaţiunii, căci fuseseră luate toate măsurile de precauţie. Dacă dorea,

puteau folosi un cod care ar împiedica descifrarea corespondenţei lor, de s-ar fi întâmplat să cadă în mâini nedorite.

Roxelana nu se mai simţea atât de izolată şi de neputincioasă de când Rüstem îi oferise serviciile lui. Acum putea răspunde loviturilor prin lovituri.

24

În anul acela, ploile torenţiale se abătură asupra întregii Europe. Râurile umflate de ploi rupeau podurile, înecau regiunile joase şi le preschimbau în mlaştini. Şuvoaiele căzute din cer desfundau drumurile transformate în mocirlă. Oameni, cai, căruţe se înpotmoleau în noroi. Ţăranii îşi plângeau recoltele pierdute. Proviziile imense strânse de administraţia turcească au fost fie distruse, fie deteriorate de inundaţii şi umezeală.

La Buda, toate rapoartele spionilor regelui Ferdinand subliniau dificultăţile care îl împiedicau pe Marele Turc să pornească la război.

Soliman se înfurie. Natura se alia cu Ferdinand în timpul acestui cataclism, Baiazid, cel de-al patrulea fiu al Roxelanei, veni pe lume, fără a provoca marile manifestări de bucurie care salutaseră naşterea lui Djihangir. Întrucât naşterea coincidea cu ploile neîncetate şi inundaţiile, i s-a atribuit un viitor nefast. Până şi astrologul Curţii, evreul Ben Eleazar, care se străduia să interpreteze influenţele astrale în conformitate cu dorinţele sultanului, prezise că semnele celeste anunţau într-un viitor apropiat evenimente sumbre, dar că împrejurările se vor îmbunătăţi treptat.

Aceasta nu împiedică sosirea felicitărilor şi a cadourilor. Roxelana era fericită. Patru băieţi la rând era o realizare. Continuitatea rasei lui Osman era asigurată. Soliman împărtăşea bucuria Roxelanei, dar pe plan politic şi militar îşi simţea inima grea. Ploile îl exasperau. Se ducea deseori la mama lui care, pentru a-l înveseli, îi oferea diverse distracţii. Roxelana îl însoţea rareori, iar Soliman, sătul, acceptă resemnat duşmănia lor mai mult sau mai puţin declarată.

Sfâşiat între dragostea filială pentru prinţul moştenitor şi pasiunea pentru Roxelana, îşi căuta refugiul la Ibrahim, a cărui influenţă spori din nou.

Iarna sosi în cele din urmă, cu valurile ei de frig venite din nord, aducând căderi abundente de zăpadă. Pământul plin de apă îngheţă bocnă.

Soliman îşi recăpătă buna dispoziţie. Se închidea cu Ibrahim, Ayas şi Kassim Paşa în cabinetul lui de lucru şi acolo, la adăpost de indiscreţii, combina, modifica şi îşi dezvolta planurile de campanie.

— Efectul surprizei este ratat, zicea el. Ferdinand este alertat, dar ploile abundente i-au dat încredere. Uimirea lui va fi cu atât mai mare cu cât primăvara ne va găsi cu armatele sub zidurile Budei. Cucerirea capitalei va fi o joacă de copii. Vom continua până la Viena, care va cădea şi ea în mâinile noastre. Conform informaţiilor tale, apărarea acestui oraş e într-o stare execrabilă!

— Absolut, Înălţimea Ta! Zidurile împrejmuitoare sunt vechi şi părăginite. Grosimea lor e ceva mai mică de doi metri. Nu vor rezista bombardamentului artileriei noastre grele.

— Ibrahim, refă planul pe etape! porunci sultanul. Ayas, întăreşte aprovizionarea! Kassim, turnătoriile trebuie să lucreze zi şi noapte! Şi nu uita de muniţii!

Ibrahim îi era mai necesar ca oricând. Atunci când Roxelana făcu aluzie la rapoartele colegiului veneţian, care îi atribuiau lui Ibrahim supranumele pompos de Il Magnifico, Soliman izbucni în râs.

— Foarte bine! Nu este el alter ego-ul meu? Prietenul şi fratele meu!

Totuşi, Roxelana semăna primele grăunţe ale neîncrederii. Vor cădea poate pe un pământ sterp şi vor pieri. Dar una sau două vor încolţi. Prietenul prinţului moştenitor trebuia distrus.

Soliman remarcă la mama lui o tânără roşcată, de origine veneţiană, de o frumuseţe rară şi care emana un farmec fascinant. La cincisprezece ani, Saffie – acesta era noul ei nume turc – se putea lăuda cu un corp cu linii armonioase, care promitea comori de feminitate. Ochiul experimentat al sultanei-validé surprinse flacăra care însufleţea ochii fiului ei şi se bucură.

La fiecare vizită la mama lui, Soliman o regăsea pe Saffie, care dansa, cânta la lăută şi din gură minunat.

— Fata asta e o minune! exclama Hafsa Hatun.

Informată de ce se petrecea la sultană, doamna Rebia era încântată: „Îşi pune în joc toate talentele de matroană bătrână ca să o înlocuiască pe Roxelana.” Avu grijă să nu o avertizeze pe favorită de cele întâmplate fără ştirea ei. Îşi lua revanşa pentru pierderea lui Sorai.

Cumpărând-o pe Saffie de la un căpitan veneţian beţiv şi desfrânat, haremul făcuse o afacere de aur. Metresele de la şcoală n-au avut ce să o mai înveţe, în afară de câteva cuvinte în limba turcă. Chiar şi în acest domeniu, făcea progrese surprinzătoare.

— Fata asta ar putea însufleţi şi pietrele! îi zicea Hafsa Hatun fiului ei.

Acesta încuviinţa din cap, o admira pe Saffie, dar părea speriat la gândul de a se apropia de ea.

— Cred că târfa lui l-a făcut neputincios. Mă întreb dacă băieţii ei sunt opera fratelui meu, îi mărturisi Malfiruz mamei sale între patru ochi.

Hafsa Hatun îşi împreună mâinile, înspăimântată.

— Uită ce mi-ai spus! Dacă această bănuială ar ieşi la iveală şi ar ajunge la urechile lui Soliman, ar fi în stare să te execute. Chiar şi dacă ţi-ar trece-o cu vederea, Roxelana nu te-ar ierta niciodată.

— Moartea nu mă mai sperie, mamă! Singurul meu scop este răzbunarea.

— Ascunde asta în inima ta, Malfiruz! Te implor! Există şi alte mijloace... Gândeşte-te la Saffie...

Sultana-validé aranja în aşa fel încât să-l lase pe Soliman singur cu tânăra, dar totul era în zadar. Ezitările fiului ei o exasperau pe Hafsa Hatun.

— Într-o zi, Roxelana va auzi ce se întâmplă la mine şi va lua măsuri, i se plânse ea lui Malfiruz.

Temerile ei se adeveriră mai repede decât îşi închipuise. Roxelana o chemă la ea pe doamna Rebia.

— Ştiai că sultanul este asediat de o fandosită care se joacă de-a Dalila?

Doamna Rebia se prefăcu uimită.

— Cum e posibil?

— Credeam că îmi eşti prietenă, Rebia.

Tonul Roxelanei îi îngheţă sângele în vene supraintendentei.

— Dar sunt prietena ta, Roxelana!

— Atunci, află tot ce se unelteşte la sultana-validé când Soliman o vizitează.

Pentru prima dată în viaţa ei, doamna Rebia simţi spaima. Jocul dublu devenea periculos. Spionarea bătrânei Hafsa Hatun şi a sultanului risca să îi aducă necazuri serioase. Doamna Rebia nu voia să-şi complice inutil viaţa. Sorai, care îşi atrăsese antipatia Roxelanei, vegeta acum într-un orăşel prăpădit din Asia Mică. Soţul ei, un beţiv notoriu, o bătea şi se culca cu băieţi în prezenţa ei. Viaţa lui Sorai era un infern. O lecţie pe care doamna Rebia n-avea să o uite niciodată. Cei mari ştiu să se servească de oameni fără să le dea nimic în schimb.

Doamna Rebia se gândi să-l facă pe *kislar agasi* să intre în joc, apoi renunţă la acest plan. Marele eunuc negru părea atins de o senilitate prematură. Avariţia lui căpătase proporţiile unei zgârcenii sordide. Îşi ascundea aurul în camera lui, sub o saltea de care sclavii nu aveau voie să se atingă. Întrucât monedele de aur se strângeau în cantităţi mari, făcuse o gaură în podea, unde îşi depozita grijuliu comoara. Dulapurile lui erau pline de blănuri, bijuterii şi argintărie. Strângea cu aceeaşi aviditate flecuşteţele care îl atrăgeau prin strălucirea lor. Apartamentul său devenise un soi de iarmaroc, mai ales că moliile se instalaseră între veşminte şi

blănuri fără să le deranjeze nimeni. În sfârşit, îşi cumpărase o casă pe ţărmul mării, unde visa să se retragă atunci când bătrâneţea avea să-l silească să lase locul unuia mai tânăr sau unui rival triumfător.

Doamna Rebia se hotărî să se descurce singură. Să le mulţumească pe sultana-validé şi pe Roxelana, să menţină un echilibru precar între aceste două femei la fel de puternice şi de pasionale însemna să meargă pe o frânghie subţire.

Doamna Rebia se prefăcu că îmbrăţişează cauza favoritei, dar nu-i oferi decât informaţii pe care aceasta le cunoştea deja. Avea grijă să nu evidenţieze efectele produse de Saffie asupra sultanului.

După aniversarea naşterii lui Mehmed, o lovitură de teatru tulbură viaţa de zi cu zi a haremului.

Proprietarul unei case relativ apropiate de Eski Serai construise o cameră pe acoperişul locuinţei sale, un fel de observator care atrase atenţia unui poliţist. Individul nu voia oare să se uite la ceea ce se petrecea în interiorul haremului, crimă pedepsită de Coran? Informat, Rüstem Paşa porunci deschiderea unei anchete care dădu la iveală fapte surprinzătoare. Casa cu pricina fusese cumpărată de un veneţian care îi adăugase observatorul. Supus torturii, acesta declară că la o anumită oră din noapte primea mesaje secrete din Eski Serai, sub forma unor semnale luminoase. Rolul lui consta în a transmite mesajele unui curier, care îi aducea în schimb sume mari de bani. Nu cunoştea nici numele persoanei din Eski Serai care emitea semnalele luminoase, nici pe cel al curierului. Anchetatorii nu reuşiră să-i smulgă alte precizări, pentru că veneţianul muri în timpul interogatoriului, ceea ce îl scuti de supliciul tragerii în ţeapă.

Rüstem intră în jocul spionilor. Atunci când curierul se prezentă ca de obicei să ia mesajul, căzu în capcana întinsă de poliţie. Sub tortură, dădu numele şefului reţelei, un aşa-zis negustor veneţian. Acesta făcu mărturisiri complete. Agentul infiltrat la Eski Serai era o fată din haremul imperial care răspundea la numele de Saffie.

Rüstem îi aduse sultanului rezultatul anchetei. Soliman crezu la început că era vorba de o uneltire, de un complot. Dar dovezile aduse de Rüstem erau copleşitoare. Saffie îşi încheie scurta carieră închisă într-un sac şi aruncată după miezul nopţii în apele negre ale Mării Marmara.

Ancheta fu continuată în interiorul haremului. Eunucul Ali, şeful plăţilor, care o cumpărase pe tânăra sclavă, a fost decapitat. *Kislar agasi* primi o mustrare severă, deşi nu i se putu aduce nicio acuzaţie.

Întâmplarea făcu mare vâlvă. Duşmanii lui Ibrahim jubilau. Prietenia marelui-vizir cu Serenissima Republică era răsplătită printr-o acţiune ostilă, care dezvăluia adevăratele intenţii ale dogelui şi ale Consiliului celor Zece. Dar toţi cei care se bizuiseră pe căderea lui rămaseră cu buza umflată. Soliman, care păstra în adâncul inimii o amintire fermecătoare despre Saffie, refuză să-l sacrifice pe Ibrahim. Pentru a-şi sublinia încrederea în marele-vizir şi pentru a închide gura defăimătorilor, îi acordă noi onoruri.

Scandalul consolidă, în schimb, poziţia Roxelanei şi, prin urmare, o şubrezi pe cea a sultanei-validé. Bătrâna, fie din inconştienţă, fie din senilitate precoce, îi prezentase fiului ei o spioană, ziceau gurile rele. În orice caz, imprudenţa aceasta ar fi putut-o costa mult, fiindcă bărbaţii – simpli muritori sau sultani – au prostul obicei de a lăsa să le scape în aşternut mărturii grave.

Primăvara sprintenă, exuberantă însufleţea inimile şi natura amorţită. Un val neobişnuit de căldură urcă dinspre sud, topind zăpezile şi gheaţa. Câmpurile şi drumurile deveniră din nou mocirloase. Râurile ieşiră din matcă, distrugând podurile reparate peste iarnă.

— Dacă natura se aliază cu Ferdinand, mă voi bate şi cu natura! strigă Soliman. Anul acesta va vedea o reglare de conturi cu regele care are pretenţia să-mi impună legea lui!

Sultanul se eliberă de o parte din sarcinile sale grele. Un brevet semnat la sfârşitul lui martie îi acordă lui Ibrahim titlul şi atribuţiile de *serasker* – comandant-şef al forţelor otomane –, funcţie pe care o putea exersa în lipsa şi chiar în prezenţa sultanului. Toate ordinele trebuiau executate ca şi cum ar fi fost date chiar de padişah. *Serasker*-ul avea dreptul să numească sau să destituie orice demnitar al imperiului, cu excepţia vizirilor şi beilerbeilor. Putea rosti pedepse administrative, politice şi militare şi chiar condamnări la moarte, fără să dea socoteală nimănui. Avea dreptul să fie întâmpinat cu muzică militară, privilegiu rezervat până atunci doar sultanului. Primea şapte stindarde, distincţie care nu-l onorase pe niciunul dintre predecesorii lui. Soliman îi făcu un cadou regesc: nouă cai arabi cu valtrapuri, o sabie încrustată cu diamante, nouă mantouri de brocart căptuşite cu blană de zibelină şi hermină, nouă baloturi de stofe preţioase şi o zestre importantă, cuprinzând un domeniu vast şi trei milioane de aspri.

Forţele armate au fost concentrate într-o mare tabără militară, în afara zidurilor capitalei. Mustafa, prinţul moştenitor, trebuia să participe la această campanie, onoare pe care Soliman i-o acordase la rugămintea marelui-vizir. Vestea îi stârni din nou bănuieli Roxelanei.

Soliman porunci ţinerea de rugăciuni publice pentru succesul „războiului sfânt de la Viena”.

Ploile începuseră din nou, zi şi noapte. Nori cenuşii încărcaţi cu apă se rostogoleau pe cer, întunecându-l. Umezeala îmbiba hainele şi înmuia proviziile. Ayas Paşa îndrăzni să-şi exprime părerea:

— Înălţimea Ta, cred că vremea nu este încă prielnică expediţiei noastre.

— Nici ploile, nici potopul nu mă vor opri să iau cu asalt Buda şi Viena! Va fi război!

La începutul lunii mai, imensa oaste porni la drum, alcătuită din două sute de mii de oameni înzestraţi cu o putere de foc considerabilă. Soliman se înconjurase de cei mai buni generali ai săi. Soldaţii, cavaleri şi infanterişti, acoperiţi cu pelerine cu glugă, care îi fereau de ploaie, aminteau de lungile şiruri de furnici care înfruntau obstacolele şi le depăşeau cu îndărătnicie.

Întrucât Ayas Paşa primise comanda cavaleriei, Rüstem, adjunctul lui, rămăsese la Constantinopol, pentru a exercita în interimat funcţiile şefului său. Începu prin a-i trimite în fiecare zi veşti Roxelanei, împreună cu comentariile lui. Îi cerea cu respect părerea în chestiuni care o interesau, pentru a o putea mulţumi pe deplin. Rüstem aranjă să ajungă la ea dosarele fiecărui demnitar, având grijă să-i defăimeze pe duşmanii lui şi pe partizanii lui Ibrahim. Interesele lor comune se confirmau. Datorită lui, Roxelana putea de-acum să strecoare la urechea sultanului informaţii care, în mod normal, ar fi trebuit filtrate de Ayas Paşa. Acesta era dornic să nu rupă legăturile cu marele-vizir, deşi îl detesta şi îi ochise de mult locul.

Roxelana urmări îngrijorată înaintarea armatei spre Ungaria. Soliman îşi făcea timp să-i scrie epistole lungi şi afectuoase, îi dădea veşti, dar o scutea de aspectele sumbre ale expediţiei. Oastea lui se lovea de obstacole imense. Tunurile grele rămâneau înnămolite, carele încărcate cu provizii la fel, caii se afundau până la burtă în mocirlă, râurile umflate luau pe sus podurile şi ambarcaţiunile, înecau oameni şi animale, înghiţeau arme şi muniţii. Încăpăţânat, Soliman îşi continua înaintarea.

Ayas îi sugeră în cuvinte voalate să renunţe. Vara se apropia de sfârşit, fără ca trupele turceşti să fi ajuns la Dunăre.

— Să ne întoarcem la Constantinopol fără să fi întâlnit duşmanul? strigă sultanul, mânios. Să pierdem un război înainte de a-l începe? Ruşinea unei asemenea retrageri ar pluti asupra noastră pentru totdeauna!

La începutul lui septembrie, otomanii asediară Buda. După o rezistenţă înverşunată, garnizoana capitulă, bizuindu-se pe promisiunea sultanului că va cruţa vieţile omeneşti. Dar ienicerii, nemulţumiţi că fuseseră privaţi de jafuri grase, îi

masacrară pe soldaţii inamici dezarmaţi, prădară oraşul, îi vânară pe locuitori şi luară mii de sclavi. Soliman nu îndrăzni să-i pedepsească, pentru că se temea de o revoltă.

Cortegiul sultanului înaintă pe străzile Budei spre palatul regal, unde Ioan Zápolya trebuia să se instaleze sub protecţia puştilor turceşti. Padişahul privi gânditor oraşul răvăşit, casele devastate, cu uşile sparte, prăvăliile jefuite, bisericile incendiate, cadavrele care zăceau pretutindeni abandonate, din lipsă de gropari. Dar cel mai mult îl şocară hoiturile cailor, cu burţile umflate.

Soliman îşi aminti de mila resimţită de Roxelana faţă de aceste animale şi îşi închipui reacţia ei în faţa acestei cruzimi inutile. Constată cu surprindere că noţiunea de cruzime căpătase în mintea lui conotaţii negative. Până atunci, cruzimea i se păruse o trăsătură de caracter firească la un războinic. Roxelana reuşise să-i schimbe concepţiile?

Ferdinand de Austria părăsise în mare grabă Buda, îndată ce duşmanul îşi făcuse apariţia la orizont. Refugiat în Germania, încercă zadarnic să-i asmuţă pe prinţii germani împotriva turcilor.

La sfârşitul lunii septembrie, sub o ploaie torenţială, mareea otomană ajunse la zidurile Vienei. Acoperiţi de noroi, turcii semănau cu o armată de umbre cenuşii. Nu se mai putea face diferenţa între ieniceri şi spahii, între cavaleri şi infanterişti, între tunari şi achingii, cu atât mai mult cu cât luptau cu toţii pe jos. Conform informaţiilor obţinute de Ibrahim, garnizoana cuprindea cincisprezece mii de oameni, sprijiniţi de populaţia în putere, care nu avusese timpul şi mijloacele să fugă înainte de asedierea oraşului.

Asediul începu printr-un bombardament susţinut al artileriei uşoare, care nu provocă pagube semnificative. Tunurile grele, care ar fi făcut fărâme zidul vechi şi părăginit, fuseseră abandonate pe drum, înţepenite în smârcuri. Atacurile repetate ale otomanilor se loveau de rezistenţa încăpăţânată a asediaţilor. De pe înălţimile Semmering-ului, unde fusese instalat cortul imperial, sultanul şi generalii săi contemplau tăcuţi cerul plin de nori şi rafalele de ploaie. Umezeala înmuia praful de puşcă şi fitilurile, împiedicând funcţionarea armelor de foc.

Mimând un aer senin, Soliman îşi dădu seama de greşeala lui. Seara, în vreme ce bărbierul îi rădea craniul, se studia în oglindă. Chipul lui colţuros şi slăbit, nasul coroiat, gâtul lung şi subţire îl făceau foarte urât. Avea nevoie de o victorie. O aură de invincibilitate ar fi refăcut strălucirea înfăţişării sale, în realitate destul de mediocră. Învins fiind, pierdea dragostea şi respectul Roxelanei, prestigiul, veneraţia supuşilor săi. Căci un învins îşi pierde toate atuurile. N-ar fi crezut că rezistenţa soldaţilor săi avea limite. Ienicerii se răsculaseră deja dintr-un motiv neînsemnat. Aga lor fusese rănit la cap.

Soliman trimise negociatori, care cerură predarea Vienei. Se angajă în schimb să respecte vieţile şi bunurile asediaţilor. Dar lecţia de la Buda dăduse roade. Oferta lui a fost refuzată.

Către mijlocul lui octombrie, făcu o ultimă încercare. Minele explodară, făcând o deschizătură în zidul oraşului. Turcii lansară un atac furios. Ofiţerii menţineau ardoarea soldaţilor prin lovituri de bici şi de sabie.

Călare, Soliman urmărea desfăşurarea bătăliei. Privirea îi fu atrasă de o fiinţă şiroind de sânge, cu două capete şi două braţe, care mânuiau, fiecare, câte o sabie. Se bătea printre apărătorii însufleţiţi de o energie feroce.

— Vezi şi tu ce văd eu, Ibrahim? exclamă el uluit. Un om cu două capete!

Ibrahim îşi îndreptă ochii spre arătarea bizară şi răspunse cu răceală:

— Nu e un om cu două capete, ci doi indivizi care şi-au pierdut unul braţul stâng, celălalt braţul drept. Acum se bat susţinându-se unul pe celălalt!

Soliman strigă impresionat:

— Acest monstru bicefal este un semn pe care mi-l trimite cerul!

Ridică mâna. Un ofiţer de ordonanţă se apropie.

— Să înceteze bătălia! porunci el cu voce surdă.

Trompetele anunţară sfârşitul atacului. Zgomotul luptei se potoli, apoi se stinse de tot. Urmă o tăcere grea. Valurile de turci se retraseră.

— Ne întoarcem la Constantinopol! zise Soliman. Ridicaţi corturile! Asediul Vienei s-a terminat!

Trupele primiră cu bucurie ordinul de retragere. Pierderile omeneşti, oboseala, ploaia le frânseseră elanul.

La prima oprire, Soliman ţinu o cuvântare în faţa trupelor, îşi felicită soldaţii pentru vitejia de care dăduseră dovadă şi împărţi recompense. Îi anunţă apoi că un mesager al populaţiei Vienei îi oferise supunerea oraşului, implorându-i iertarea. Mărinimos, acceptase. Scopul acestei campanii – reocuparea Ungariei – fusese atins. Această ţară avea să intre pentru totdeauna sub dominaţia Islamului. De-acum înainte regele Ioan Zápolya avea să fie doar vasalul, slujitorul padişahului.

A doua zi, în zori, coloanele îşi reluară drumul spre Constantinopol.

Roxelana primi cu bucurie vestea întoarcerii apropiate a lui Soliman. Rüstem o anunţă fără menajamente de explozia de entuziasm a Apusului în faţa înfrângerii otomanilor sub zidurile Vienei.

Nu uită să-i furnizeze Roxelanei documente şi mărturii care ilustrau imensul orgoliu al lui Ibrahim, îmbătat de puterea nelimitată pe care i-o încredinţase sultanul.

„Marele-vizir pare să-şi fi pierdut orice reţinere. Le-a declarat ambasadorilor arhiducelui: «Eu, Ibrahim, îmi controlez stăpânul, pe sultanul turcilor, şi conduc cu toiagul adevărului şi al dreptăţii». Dogele Veneţiei i-a trimis cadouri foarte bogate, iar regele Francisc I i-a oferit propriul inel împodobit cu un rubin minunat Ioan Zápolya şi regele Poloniei i-au dat daruri însemnate. Ce diferenţă există între cadouri şi mită?”

Roxelana citea şi recitea aceste fraze. Gânditoare, îşi aminti de chipul frumos şi de alura mândră a lui Ibrahim. Pentru ea, datoria şi dragostea maternă cântăreau mai greu decât slăbiciunea pentru un bărbat, fie el perfecţiunea întruchipată. Ibrahim trebuia să moară! Avea să facă totul pentru a-l distruge! După moartea lui, avea să verse lacrimi. Îşi ura propria slăbiciune. Dorinţa, gelozia, furia, dragostea se amestecau în sufletul ei. Căzuse oare atât de jos încât sentimentele de femeie să atârne mai greu decât devotamentul şi mândria ei de mamă?

Se strădui să-şi alunge chipul lui Ibrahim din memorie şi să-şi concentreze atenţia asupra lui Rüstem, bărbatul care îmbrăţişase cauza ei. Era cu siguranţă tânăr şi frumos, ceea ce explica favorurile obţinute de la sultan şi ascensiunea sa rapidă, îi ceru într-o zi Chirei Esther să i-l descrie.

— E frumos ca un înger! exclamă moaşa extaziată. Dacă aş fi fost mai tânără, m-aş fi îndrăgostit de el!

— Nu ai decât treizeci şi cinci de ani, Esther!

— La vârsta asta, renunţi la cuceriri. Dacă pui mâna pe vreun neghiob, îl păstrezi ca pe ochii din cap, pentru că nu ai de două ori şansa asta. Concurenţa tinerelor este zdrobitoare. De aceea legea islamică acordă soţiilor dreptul de a cere ca soţii lor să-şi îndeplinească îndatoririle conjugale o dată pe săptămână. Altfel şi-ar cheltui toată energia cu odaliscele şi cu sclavele de doisprezece-treisprezece ani. Orice femeie ar fi fericită dacă Rüstem i-ar arunca o privire. Nici nu ştiu dacă a împlinit douăzeci de ani.

— Favorurile nu se socotesc după numărul anilor, ci după atracţia bucuriilor carnale! răspunse Roxelana visătoare.

Sosirea lui Soliman la Constantinopol o copleşi pe Roxelana.

Pe drum, însă, Soliman răcise. Tuşea, trupul lui era scuturat de frisoane, febra creştea şi fiecare respiraţie îi dădea dureri care îi smulgeau gemete.

Israel Mordecai îi luă sânge şi îi prepară decocturi savante, care însă nu îmbunătăţiră cu nimic simptomele. Conform protocolului, ar fi trebuit să-l trateze pe

bolnav la palatul imperial, dar Soliman dorise să rămână lângă cadâna lui, care îl îngrijea cu devotament.

Demnitarii aşteptau nerăbdători evoluţia stării sale, iar Roxelana era disperată. Privirile se îndreptau spre prinţul Mustafa. Marele vizir, deja atotputernic sub domnia actuală, avea să-şi asume atribuţii şi mai importante sub sultanul Mustafa care, din pricina vârstei fragede, nu avea experienţă politică. Sultana-validé oscila între teama de a-şi pierde fiul şi bucuria de a-l vedea pe prinţul Mustafa, nepotul ei preferat, instalat pe tron.

Pentru a ajunge la apartamentul augustului său pacient, Mordecai trebuia să traverseze cu ochii legaţi coridoarele haremului. Un eunuc îl conducea, ţinându-l de mână. Medicul îl examina pe sultan şi îi lua din nou sânge. Chira Esther propuse cu timiditate leacuri băbeşti, combinate cu aplicarea de lipitori. Tratamentul lui Mordecai, medicina empirică a lui Esther sau organismul robust al lui Soliman îi veniră de hac bolii, o congestie pulmonară severă.

Vindecat, padişahul le dărui recompense bogate lui Mordecai şi Chirei Esther şi, după o scurtă convalescenţă, se întoarse la treburile lui. Agitaţia demnitarilor se potoli şi totul reintră pe făgaşul normal. Gülbahar îşi pierdu speranţa de a deveni sultană oficială, iar Roxelana îşi redobândi influenţa. Marile doamne turcoaice, care răriseră sau întrerupseseră vizitele la favorită, se înghesuiau din nou la uşa ei. Roxelana se prefăcu că le primeşte cu aceeaşi plăcere, dar le notă numele pe o listă neagră. Un proverb turcesc zicea că soţiile, slugile şi câinii exprimă părerile şi prejudecăţile stăpânilor lor. Ali Paşa, al şaselea vizir, îşi pierdu postul pentru că în fruntea listei se afla cadâna lui.

Soliman ieşi din boală slăbit, dar hotărât să-şi refacă forţele, pentru a reda domniei lui fosta strălucire, destul de pătată după eşecul de la Viena. Dacă în faţa demnitarilor săi afişa optimismul, Roxelanei îi mărturisi tristeţea care îl măcina.

— Am început prea târziu asediul de la Viena. Am plătit scump încăpăţânarea mea.

— Nu crezi că această întârziere s-a produs din vina lui Ibrahim?

Pe chipul sultanului se întipări uluirea.

— Da! insistă Roxelana. El este comandantul-şef al armatei. El a întocmit planurile campaniei! Ar fi trebuit să ia în calcul şi vremea... Dacă nu cumva...

— Dacă nu cumva ce?

— A avut interesul ca asediul să fie ridicat înainte de termen...

— Eşti nebună! o întrerupse el mâniat. Cine ţi-a vârât în cap ideile astea năstruşnice? Vezi-ţi de treaba ta!

Apoi îi păru rău că se arătase atât de violent.

— Dacă vrei să ştii adevărul, află că eu am fost cel care a hotărât ridicarea asediului. El voia să-l continue, în ciuda frigului şi a ploilor, pentru că nu putea concepe ca reputaţia mea să fie pătată de o retragere grăbită.

Roxelana afişă o expresie contrariată.

— N-am vrut să te supăr, comoara mea! N-am făcut decât să repet zvonurile...

— Cum au ajuns vorbele astea răuvoitoare la urechile tale?

— În harem veştile circulă repede.

— Am să-ţi dau şi eu o veste! Fiul nostru cel mare trebuie să părăsească Eski Serai, pentru că de-acum nu se vor mai ocupa femeile de educaţia lui. A ajuns la vârsta la care bărbaţii trebuie să-şi formeze caracterul şi să-şi pregătească viitorul.

De data aceasta, Roxelana nu se mai abţinu şi dădu frâu liber spaimei.

— Viitorul? Adică se pregăteşte pentru ziua în care muţii îi vor petrece frânghia pe după gât, ca să nu stânjenească domnia fratelui său vitreg?

Soliman simţi că i se urcă sângele la cap.

— Cât timp voi trăi eu, nimeni nu va îndrăzni să se atingă de vreun fir de păr al copiilor mei!

— Şi după aceea? După ce mori?

Sultanul o privi stupefiat. Roxelana nu-i pusese niciodată întrebări atât de brutale. Îi înţelegea îngrijorarea, dar cu toate acestea era şocat. Cadâna înţelese că depăşise măsura şi încercă să-l împace.

— Îţi cer iertare! N-am vrut să te întristez!

— Ar trebui să te descotoroseşti de ideile astea morbide! Uite un subiect mai plăcut! Pregăteşte-te de petrecere! În scurt timp va avea loc circumcizia lui Mustafa, Mehmed şi Selim. Toţi prietenii imperiului vor fi invitaţi la această ceremonie, Dogele Veneţiei va fi singurul suveran demn să asiste în persoană. Prietenia Serenissimei Republici ne este foarte utilă.

Roxelana îşi aminti de afacerea Saffie.

— Veneţia este singurul stat care dispune de o reţea însemnată de spioni implantaţi la Constantinopol!

— Şi spionii noştri colcăie la Veneţia, replică sultanul. Un schimb de procedee sănătoase. Prefer să am Veneţia printre prieteni decât printre duşmani.

— E foarte bine că-l inviţi pe doge, zise Roxelana. Dar de ce să nu-i convoci pe toţi regii, pe aliaţii noştri? Ceremonia aceasta ar trebui să ilustreze resursele enorme şi puterea imperiului nostru. După retragerea de la Viena, celebrată atât de duşmanii noştri, le vom arăta invitaţilor o defilare militară de o asemenea amploare încât va şterge din memoria oamenilor toate efectele lăudăroşeniei mincinoase a Casei de Austria.

Chipul lui Soliman se înseninâ.

— Ideile tale valorează milioane de ducaţi de aur, îngerul meu! De mâine trimit invitaţiile!

25

Constantinopolul trebuia să recapete splendoarea vechiului Bizanţ. Soliman porunci străpungerea vechilor cartiere cu străduţe întortocheate şi deschise artere largi, pentru a permite cortegiilor imperiale şi defilărilor militare să se desfăşoare în voie. Hipodromul a fost renovat şi decorat pentru a oferi o scenă de proporţii vaste ceremoniilor care trebuiau să dureze trei săptămâni. Constantinopolitanii făcură scandal văzându-şi grădinile răscolite, casele rase de pe faţa pământului, prăvăliile demolate şi obiceiurile date peste cap,

Delegaţiile şi ambasadele extraordinare sosiră la Constantinopol atât pentru a-l onora pe Marele Turc, cât şi pentru a-i observa şi tatona intenţiile.

Într-o frumoasă dimineaţă de iunie, sultanul inaugură festivităţile pornind spre hipodrom, unde îl aşteptau toţi demnitarii imperiului, delegaţiile străine şi zeci de mii de constantinopolitani care se înghesuiau pe treptele amfiteatrului. Acoperit de nestemate, cu turbanul împodobit cu pene de bâtlan şi trei şiruri de diamante, Soliman călărea în pas de paradă pe un cal arăbesc pur-sânge, încadrat de ofiţerii casei sale militare şi escortat de două escadroane de gardă, cu sabia scoasă din teacă şi stindardele în vânt. Ieşi pe Poarta Imperială şi se îndreptă spre hipodrom. Cortegiul, cu muzica militară în frunte, trecu pe străzile pline de spectatori care îl aclamau. Demn, privea drept înainte, în vreme ce doi purtători de turbane imperiale le agitau salutând publicul.

Închisă în salonul apartamentului ei de la Eski Serai, Roxelana asculta prin ferestrele deschise ecourile îndepărtate ale fanfarei şi numeroasele salve de tun. Studie programul amănunţit al ceremoniilor, scris cu litere de aur pe pergament, îl ţinea pe genunchi şi refăcea în închipuire hipodromul pe care nu-l văzuse niciodată, bulevardele inaugurate recent pe care nu le străbătuse, defilarea militară din faţa sultanului încadrat de fiii săi, pe care nu-i putea privi. Îl vedea pe Soliman ridicând în braţe copiii, unul câte unul, pentru a-i arăta mândru mulţimii care aplauda să-şi rupă mâinile.

Conform protocolului, Roxelana, la fel ca sultana-validé, trebuia să primească vizitele cadânelor demnitarilor şi ale soţiilor ambasadorilor străini, care veneau să le felicite. Urma să aibă loc o mare sărbătoare de familie în apartamentele sultanei-validé, unde avea să întâlnească feţele ostile ale prinţeselor imperiale. Dar, în acelaşi timp, îl revedea pe Ibrahim, bărbatul acesta care o tulbura de fiecare dată când se gândea la el. Era Lucifer întrupat, spiritul răului sub înfăţişarea unei fiinţe omeneşti cu puteri misterioase, care exercita o atracţie nefirească asupra tuturor celor din jurul lui. Le înţelegea acum pe femeile fascinate, magnetizate, capabile să-şi ucidă soţii, amanţii şi chiar copiii pentru a fi pe placul acestei persoane diabolice. Ea, Roxelana, dorea dezmierdările lui, săruturile lui, dragostea lui. Cu toate acestea, n-ar fi refuzat ideea de a-i înfige un pumnal în inimă. Simţea deja pentru el furie, ură ucigaşă. Îşi dorise deja să-şi omoare duşmanii prin toporul călăului sau funia muţilor. Dar dorinţa de a ucide cu mâna ei era semnul unei etape noi, care o uimea.

Parcurse restul programului. Ceremoniile se întindeau vreme de optsprezece zile. Când ajunse la serbarea circumciziei, i se strânse inima. Îşi închipui, îngrijorată, durerea şi ţipetele copiilor. Adoptase din obligaţie religia islamică, dar în adâncul inimii păstrase intacte legăturile cu creştinismul.

Roxelana aşează programul pe o măsuţă, întrucât sosiseră sclavele să o îmbrace pentru ceremonia de la sultana-validé. Alese o diademă frumoasă din diamante, asortată cu rochia ţesută cu fir de argint. Se privi în oglindă. Toţi aceşti ani nu lăsaseră urme pe chipul ei. Tenul neted, ochii sclipitori, silueta fină îşi păstraseră aspectul adolescentin. Că surorile lui Soliman îi invidiau prospeţimea nu uimea pe nimeni. Înainte de a-şi părăsi apartamentul, intră în camera lui Djihangir. Era singurul dintre băieţi care îi stârnea compasiunea. Mehmed şi Selim o vizitau o dată pe săptămână. Restul timpului şi-l petreceau la şcoala icioglanilor. Suferea pentru că fusese despărţită de ei. Din fericire, Rüstem îi trimitea zilnic informaţii despre purtarea lor, studiile, gusturile, distracţiile şi chiar poznele lor. Spre deosebire de sultanul Selim, care îi dăduse fiului său o educaţie spartană, Soliman se arată indulgent cu copiii săi. Ceea ce evita Rüstem să-i scrie era ostilitatea declarată a lui Mehmed şi Selim împotriva fratelui lor vitreg care, fără să le dea atenţie, îi trata cu condescendenţă.

Gândindu-se la Rüstem, îl sărută pe Djihangir, apoi plecă la sultana-validé.

Aşezată pe un divan plasat pe o estradă, Hafsa Hatun purta o rochie de ceremonie plină de giuvaeruri. În dreapta estradei, *kislar agasi* şi locotenenţii lui, rotunzi ca nişte dovleci, stăteau nemişcaţi şi tăcuţi. În partea cealaltă, marile-maestre ale haremului, cu doamna Rebia în frunte, străluceau în toată splendoarea lor. Un divan rezervat prinţeselor imperiale era aşezat în faţa celui destinat oaspeţilor de vază.

Roxelana o felicită pe sultana-validé, care îi mulţumi cu o politeţe rece.

— Potrivit protocolului, fata mea, vei primi mâine, în apartamentul tău, felicitările Curţii. Întrucât ceremonialul îmi interzice să vizitez persoane de rang inferior, te felicit de azi pentru sărbătoarea ta.

Roxelana sărută mâna acoperită de inele, apoi se aşeză pe divanul prinţeselor, pe locul de onoare care îi revenea de drept. Malfiruz o străfulgera cu privirea. Nu-i ierta fratelui său privilegiul acordat Roxelanei. Pentru a evita această „ruşine” care se abătuse asupra familiei imperiale, ea şi Turhan ar fi preferat să se abţină, sub pretextul unei boli, dar sultana-validé le descurajase, fiindcă Soliman ar fi interpretat gestul lor ca pe o sfidare la adresa persoanei lui.

Maestrul de ceremonii, un eunuc negru, îi oferi Roxelanei lista vizitatoarelor care trebuiau să-i aducă mulţumirile lor sultanei-validé. Aceasta o primise în ziua precedentă şi îşi dăduse acordul.

— Doamnele acestea se vor prezenta mâine la Înălţimea Voastră, îi spuse el favoritei. Dacă doreşte, Înălţimea Voastră poate şterge numele care nu-i convin.

Roxelana înţelese că i se pregăteşte o capcană. Cum ar fi putut refuza ea pe vreuna dintre doamnele pe care Hafsa Hatun le primea fără obiecţii?

— Accept lista aşa cum e, zise ea fără ezitare.

Obiceiul era ca lista să-i fie înmânată separat, la ea acasă. Dar sultana-validé voia să-i forţeze mâna. O mică mizerie, printre multe altele.

Apoi maestrul de ceremonii porunci să fie deschise uşile salonului. Cu vocea lui firavă anunţă unul câte unul numele doamnelor turcoaice care înaintau umil către sultana-validé, îi sărutau pulpana rochiei şi recitau felicitările învăţate pe dinafară. După ce îşi debitau micul discurs, se aşezau pe pernele aşezate pe jos pentru ele.

Apoi veni rândul doamnelor străine, soţiile ambasadorilor. Printre acestea, Roxelana remarcă numele unei prinţese Szuyska, aparţinând uneia dintre ilustrele familii din Polonia. În trecutul îndepărtat, familia Szuyska purtase coroana regală.

Fiecare doamnă era însoţită de o odaliscă interpretă, în acest domeniu, haremul era bine înzestrat, căci sclavele proveneau din toate ţările Europei şi Orientului Mijlociu.

— Prinţesa Szuyska! anunţă maestrul de ceremonii, bătând cu toiagul său auriu în dalele de marmură.

Ana, fosta logodnică a lui Stanislas, îşi făcu o intrare teatrală. Deşi se mai rotunjise, îşi păstrase aerul ţeapăn, trufaş. Ana înaintă spre sultana-validé, cu fruntea sus, cu paşi semeţi, făcu o plecăciune şi, prin intermediul interpretei, îi adresă complimentele şi felicitările de rigoare. Hafsa Hatun îi mulţumi cu demnitate.

Apoi, potrivit protocolului, Ana se întoarse către cadână şi prinţesele imperiale să le salute. La vederea Roxelanei tresări, dar îşi reveni în fire imediat şi făcu o plecăciune. Roxelana se prefăcu că nu o recunoaşte. Deşi tulburată, răspunse calm, înclinând capul. Zâmbetul ei era politicos, dar rece.

Încă sub şoc, Ana se aşează pe divanul arătat de interpretă, în vreme ce defilarea doamnelor continua. Sclavele serviră prăjituri, fructe şi răcoritoare. Orchestra de orbi acompanie pe dansatoarele şi cântăreţele aplaudate politicos.

Roxelana simţea privirile Anei aţintite asupra ei. Prezenţa ei la Constantinopol, în inima imperiului otoman, îi trezea amintiri dureroase, pe care le crezuse îngropate o dată pentru totdeauna. Uluirea înscrisă pe chipul Anei era firească. Extraordinara asemănare dintre Alexandra Losowska şi Roxelana o năucea. Nu îndrăznea să pună întrebări, pentru ca ar fi fost nepotrivit să facă vreo apropiere între fiica unui episcop polonez decapitat de turci şi favorita padişahului.

A doua zi, la aceeaşi oră, ceremonia care se desfăşurase în apartamentul sultanei-validé se repetă la Roxelana care, pentru a face o diferenţă, oferi un ospăţ somptuos şi distracţii care le depăşiră pe cele oferite de bătrână. Roxelana primi cadouri de mare preţ: bijuterii, veselă de aur, cupe încrustate cu nestemate, şaluri indiene, brocarturi de Veneţia, porţelanuri chinezeşti, sclave caucaziene şi dansatoare grecoaice. Pentru a-i face plăcere fratelui lor, prinţesele imperiale îi oferiră Roxelanei bibelouri de Saxa, platouri de aur şi covoare turceşti şi persane. Malfiruz, pretinzând că e suferindă, îi trimise felicitări scrise şi un cadou original: un eunuc din Abisinia, foarte tânăr şi foarte frumos, cu pielea aproape albă, cu trăsături fine, cu buzele bine desenate şi cu ochii catifelaţi şi visători care, preciza ea, cânta ca un înger. Era un gest neobişnuit, întrucât haremul nu era populat decât cu eunuci din Nubia şi Sudan, toţi de o urâţenie respingătoare. Insă Roxelana îl acceptă, închipuindu-şi că sultana-validé era la curent cu gestul fiicei sale. Nu-şi dădu seama că frumosul eunuc era menit să joace rolul calului troian.

Ana se grăbi să o viziteze pe Roxelana. Voia să lămurească această asemănare care o intriga. Pentru a se face plăcută, îi trimise o căprioară domesticită care purta la gât un colier de diamante, precum şi o casetă frumos lucrată, cu capacul împodobit cu blazonul familiei Jablonowski.

Când îi veni rândul să-şi prezinte felicitările, îi adresă cel mai frumos zâmbet al ei şi îi vorbi cu ajutorul interpretei:

— Frumuseţea strălucitoare a domniei voastre îmi aminteşte de una dintre cele mai bune prietene ale mele din Polonia, Alexandra Losowska.

În pofida bănuielilor sale, nu voia să rişte un refuz brutal. Pe de altă parte, Roxelana învăţase că nimic nu-i scandalizează mai tare pe turci decât scormonirea trecutului soţiilor lor.

— Vă mulţumesc pentru compliment, prinţesă, răspunse Roxelana, surâzând. Sunt flatată să fiu comparată cu o femeie foarte frumoasă.

Anei i se păru că recunoaşte timbrul vocii rivalei sale de altădată şi tresări. Dacă Roxelana era, într-adevăr, Alexandra Losowska, înseamnă că o ura de moarte din pricina logodnei sale cu Stanislas. Imunitatea diplomatică a prinţului Szuyski n-avea să-i servească la nimic dacă Roxelana îi strecura în mâncare o otravă care nu lasă urme.

Ana examină cu groază bucatele rafinate aşezate în faţa ei pe măsuţa rotundă şi se opri din mâncat. Apoi ridică ochii la cadână, care o privea de la înălţimea tronului, zâmbind cu un aer bizar. Neliniştea îi puse un nod în gât. Ana bău puţin sorbet, apoi îşi spuse că era şi el otrăvit, probabil. O trecură transpiraţii reci, care îi dădeau fiori. Să fie otrava care îşi făcea deja efectul? Se ridică în picioare, clătinându-se. Interpreta, care rămăsese alături de ea, cu picioarele încrucişate, se ridică şi ea.

— Nu vă simţiţi bine, Înălţimea Voastră?

Ana strânse din dinţi, apoi răspunse cu un aer morocănos:

— Ba da! Nu-i nimic! O mică ameţeală!

Nu voia să-i ofere Alexandrei spectacolul umilitor al spaimei sale. Dacă înghiţise otrava, era deja prea târziu. Privirea ei şi cea a Roxelanei se încrucişară din nou.

„E Alexandra! gândi Ana. Fără nicio îndoială! Şi eu, care i-am zis că ar fi cea mai bună prietenă a mea! Minciuna asta a amuzat-o precis!”

Ana îşi reluă locul pe divan şi goli paharul de sorbet.

A doua zi dimineaţă, *kislar agasi* se duse la Roxelana şi îi spuse cu un aer îngrijorat:

— Aş vrea să vă vorbesc, Înălţimea Voastră, despre tânărul eunuc abisinian pe care prinţesa Malfiruz a binevoit să vi l dăruiască. Regulamentul interzice prezenţa unui eunuc abisinian în harem.

— Uitasem complet de cadoul acesta. Nu ţin să-l păstrez, dar ce diferenţă există între eunucii din Abisinia şi ceilalţi eunuci, în afară de culoarea pielii?

Kislar agasi replică vexat:

— Supravegherea haremului constituie un privilegiu încredinţat exclusiv eunucilor nubieni şi sudanezi.

— Înainte de a-l trimite în altă parte, doresc să-l văd. Malfiruz mi-a oferit acest sclav neştiind că încalcă legea.

Roxelana îi porunci tânărului să intre. Acesta apăru în faţa ei, cu lăuta sub braţ. Îl examină din cap până în picioare, fermecată de blândeţea expresiei lui, de graţia şi fineţea siluetei sale. Tot atâtea calităţi fizice care îl indispuseră pe *kislar agasi*. Acesta făcu o comparaţie foarte neplăcută între corpolenţa lui şi zvelteţea adolescentului. Roxelana se întoarse către abisinian şi îi spuse, pe un ton plin de bunătate:

— Mi s-a zis că eşti un cântăreţ foarte bun. Cântă-mi o melodie!

Tânărul eunuc îşi acordă lăuta, apoi, cu o voce pură, armonioasă şi expresivă, cântă o baladă poloneză care o desfătă pe Roxelana. Transportată de plăcere şi bucurie, revăzu largile câmpii poloneze, pădurile de mesteceni cu scoarţa albă şi netedă, munţii acoperiţi de pini, micul castel în care se născuse. Când băiatul termină de cântat, favorita îl privi admirativ.

— Cânţi minunat! Cum te numeşti, copile? întrebă ea cu blândeţe.

Tânărul plecă ochii, modest.

— Yusuf, Înălţimea Voastră!

— De unde ai învăţat cântecele acestea poloneze?

Adolescentul aruncă o privire speriată spre *kislar agasi*, care îl fixa ca un cotoi zburlit. Ezitarea lui o făcu pe Roxelana să-şi piardă răbdarea.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare!

— M-a învăţat un profesor, Înălţimea Voastră, replică el cu o voce abia perceptibilă.

— Bine, poţi să pleci! zise ea.

Yusuf se retrase şi ieşi.

— Îl păstrez, *kislar agasi*, zise Roxelana cu fermitate. Va face parte din casa mea civilă.

Marele maestru al eunucilor negri făcu o grimasă.

— Hotărârea mea te şochează? întrebă ea încruntându-se.

Un zâmbet larg lumină chipul buhăit al „generalului” fetelor.

— Am fost întotdeauna umilul slujitor al Înălţimii Voastre!

Kislar agasi se retrase tremurând de furie. Conservator până în vârful unghiilor, nu putea şi nu voia să tolereze violarea regulamentului interior al haremului. Dar ar fi fost periculos să se opună în mod deschis voinţei cadânei-sultane. Prezenţa acestui băiat frumos în harem, în ciuda mutilării lui, avea să le emoţioneze pe odaliscele obişnuite să aibă în jur numai eunuci negri, urâţi şi graşi, care nu riscau să le stârnească pasiunea. *Kislar agasi* îmbrăţişase cauza Roxelanei atâta vreme cât ea nu se îndepărta de linia de conduită impusă de legea islamică. Acum, ajunsese într-un impas. Nenorocitul acela de Yusuf avea să-i facă probleme.

Previziunea marelui maestru al eunucilor negri se adeveri. Apariţia lui Yusuf în serai făcu senzaţie printre odaliscele înflăcărate, educate să devină amante perfecte şi să-şi sacrifice trupul şi visurile pe altarul lui Eros. Yusuf era de vârsta lor. Tenul lui, frumuseţea, farmecul lui făcură ravagii printre inimile lacome să se lase în voia mângâierilor unui tânăr, fie el şi abisinian. Când îl întâlneau pe culoare, îi aruncau ocheade aţâţătoare, mici râsete provocatoare sau îl atingeau ca din întâmplare. El roşea ca o fată şi lăsa pudic ochii în pământ. Vorbeau despre el cu voce joasă şi erau geloase pe marea favorită.

Aceasta îl primea deseori la ea şi îi cerea să-i cânte melodii poloneze. Învăţase trei balade pe de rost şi rostea cuvintele cu un accent străin, pe care Roxelana, pierdută în visurile ei, nici măcar nu-l observa.

Sclavele care aşteptau în vestibul ascultau cu plăcere vocea aceasta pură şi tânără, care cânta aceleaşi balade cu versuri bizare, spre marea încântare a stăpânei lor. Dar calităţile de cântăreţ ale lui Yusuf le impresionau mai puţin pe odalisce decât însuşirile lui virile.

Într-o seară, în dormitorul lor comun, fetele, curioase, o înconjurară pe zburdalnica Külmüz, care le făcuse semn să se apropie.

— Dragele mele, trebuie să vă împărtăşesc un mare secret! Ardeam de nerăbdare să vi-l dezvălui, dar, pentru că nu am încredere în supraveghetorii noştri, am aşteptat căderea nopţii ca să vi-l spun. Azi-dimineaţă, pe un coridor pustiu, am trecut pe lângă Yusuf. Ca de obicei, ţinea privirea în pământ. M-am prefăcut că mă împiedic şi m-am agăţat de el. Ca din greşeală, l-am atins în zona genitală şi... spre marea şi plăcuta mea surpriză am constatat că e dotat cu o sculă tare şi de proporţii divine.

— Nu! Nu se poate! îţi baţi joc de noi! se auziră exclamaţiile din toate părţile.

Külmüz strigă triumfătoare:

— Vă jur că e adevărat! N-aveţi decât să vă convingeţi cu ochii voştri! Pun rămăşag pe ce vreţi voi.

— Şi cum crezi că ne poţi convinge? întrebă blonda Bülbül.

— M-am gândit la o metodă care nu poate da greş! Uitaţi care e planul!...

Roxelana porunci să fie chemat Yusuf. Când lua cina singură, îi făcea plăcere să audă limba ţării ei de baştină, fie şi stâlcită.

Favorita savura o raţă cu trufe când tânărul abisinian îşi făcu intrarea. Cu un ochi vânăt, pe jumătate închis, un cucui în frunte, gâtul zgâriat, avea o înfăţişare de toată mila.

— Ce s-a întâmplat? strigă Roxelana. Cine ţi-a făcut asta?

— N-am păţit nimic, Înălţimea Voastră! Am căzut pe scări...

— Minţi! Spune-mi adevărul!

O sclavă micuţă, care servea la masă, îndrăzni să intervină:

— Vă cer iertare, Înălţimea Voastră, dar am văzut doi eunuci care l-au bătut măr! Fără niciun motiv, Înălţimea Voastră! Treceam pe-acolo din întâmplare. Când m-au văzut, eunucii au luat-o la fugă.

— Cheamă-l pe *kislar agasi*! porunci Roxelana supărată.

Zece minute mai târziu, marele-maestru al eunucilor negri intră gâfâind. Se îmbrăcase în grabă. Buzele lui încă pătate de grăsime arătau că fusese întrerupt în timpul mesei. Nu-i plăcea să fie deranjat la asemenea ore neobişnuite, dar se temea de Roxelana mai mult decât de sultana-validé.

Cadâna i-l arătă cu un gest pe Yusuf.

— Sclavul acesta, care face parte din casa mea, a fost maltratat de eunucii tăi! Să fie pedepsiţi! Executarea! Şi dacă se mai repetă, te fac răspunzător personal de această lipsă de disciplină!

Kislar agasi se ploconi atât cât îi îngăduia burta proeminentă.

— Poruncile domniei voastre vor fi îndeplinite, Înălţimea Voastră!

După ieşirea lui, Roxelana se întoarse către Yusuf şi îi zâmbi cu bunătate.

— Acum cântă!

În noaptea aceea, agresorii tânărului abisinian dispărură fără urme.

Întâmplarea aceasta făcu mare vâlvă în harem. Sclava care fusese martoră la scenă se lăudă prietenelor sale cu rolul pe care îl jucase, ca să-şi dea importanţă. Versiunea ei circulă din gură în gură cu noi şi noi înfloriturі, pentru că fiecare odaliscă îşi aducea contribuţia la farmecul poveştii. Interesul stârnit de Yusuf se înteţi. Fetele şuşoteau, excitate, că Roxelana căzuse pradă, probabil, farmecului său, ceea ce ar fi explicat entuziasmul ei neţărmurit pentru abisinian. Cântecele erau doar un pretext.

Odaliscele se hotărâră să treacă la punerea în aplicare a veselului complot aranjat de Külmüz. Într-o dimineaţă, aceasta îl pândi pe Yusuf la ieşirea din zona rezervată sclavilor Roxelanei, îl acostă cu un aer preocupat şi îl anunţă că era chemat în pavilionul albastru de cadâna-sultană.

— Mă duc chiar acum! zise el grăbit.

Pavilionul albastru se găsea într-un colţ ferit al grădinii. Construit de un arhitect tânăr, Sinan, oferea un cadru încântător cadânelor care doreau să se odihnească departe de zgomotele haremului. Câteva colivii aurite adăposteau canari care dezmierdau urechile cu ciripitul lor.

Yusuf traversă grădina în fugă şi intră în pavilion. Nici nu trecu bine pragul că un roi de tinere, râzând ca la o glumă bună, închiseră uşa în urma lui şi, profitând de surprinderea şi confuzia lui, îl dezbrăcară cât ai clipi. Încălzit, aţâţat de nenumăratele mâini care îl mângâiau, se lăsă în voia lor. Jocul inocent degeneră. Fetele excitate de trupul gol, bine înzestrat, de adolescent, îl violară, încântate de această mană cerească...

Sărbătorile, de o splendoare nemaivăzută, favorizate de vremea superbă, se desfăşurau în continuare, sporind măreţia padişahului şi a imperiului său. Pe hipodrom, spectacolele se înşiruiau neîncetat, stârnind entuziasmul poporului, care îi aclama pe suveran şi pe tinerii prinţi. Cursele de cai şi de care, ca pe vremea Bizanţului, luptele între sclavi şi fiare sălbatice – lei, pantere, leoparzi, mistreţi –, bătăliile între grupuri de cavaleri, care ilustrau episoade din ultimul război, distrau gloatele. Dizertaţiile filosofice şi competiţiile de poezii îl ridicau în slăvi pe sultan şi faptele sale de arme.

Circumcizia prinţilor, care trebuia să încheie ceremoniile, a fost îndeplinită la palatul lui Ibrahim: o nouă onoare pe care i-o dăruia padişahul sfetnicului şi prietenului său.

Delegaţiile străine părăsiră în sfârşit Constantinopolul, copleşite de risipa de lux şi putere care depăşise până şi vestita întâlnire de pe Câmpul de Brocart dintre Henric al VIII-lea al Angliei şi Francisc I al Franţei.

La Eski Serai, relaţiile dintre sultana-validé şi Roxelana se înrăutăţeau. Înainte de a se întoarce în Magnesia, prinţul moştenitor a fost primit din nou de Hafsa Hatun, care, în faţa întregii Curţi îl numi „lumina ochilor mei", „nepotul meu preferat", „umbra bunicului tău pe pământ, răposatul sultan Selim".

— Circumcizia a făcut din Mustafa un bărbat aparţinând Islamului, continuă sultana-validé pe acelaşi ton liric. Prinţ dăruit cu însuşiri nepreţuite, el reprezintă viitorul imperiului.

Înştiinţată de aceste declaraţii, Roxelana îşi vărsă amarul în faţa sultanului.

— De ce a făcut această separare între nepoţii ei, între copiii tăi? îi ignoră pe Mehmed şi pe Selim? De ce? Ce i-au făcut ei?

Soliman schiţă un gest de nerăbdare.

— Mărunţişuri, nu trebuie să le iei în serios! Îmbătrâneşte. Femeile de vârsta ei flecăresc aiurea!

— Te înşeli, Soliman! Nu întâmplător a declarat că Mustafa reprezintă viitorul. Şi tu? Eşti încă foarte tânăr! Prezentul şi viitorul imperiului apasă pe umerii tăi. Deschide ochii şi urechile, Soliman! Există oameni care vor să te dea jos şi să-l aşeze pe Mustafa pe tronul strămoşilor tăi!

— Acum, tu flecăreşti aiurea! strigă sultanul mâniat.

— Nu! Gülbahar îl întoarce pe Mustafa împotriva ta, împotriva copiilor noştri! Ea şi fiul ei sunt doar nişte unelte în mâinile duşmanilor tăi! Pregătesc cu viclenie o lovitură de stat!

— Ascultă, Roxelana, astea-s prostii! Cine ar avea interesul să se descotorosească de mine?

— Cine? Omul care se proclamă egalul tău şi care te învârte pe degete ca pe un copil! Dar el ştie că situaţia asta nu va dura la infinit! Într-o zi cineva va reuşi să-ţi deschidă ochii şi vei şti la ce să te aştepţi! Ca să prevină această eventualitate, vrea să te scoată din scenă şi să-l pună în locul tău pe prinţul moştenitor, pe care îl va conduce în voie. Mustafa nu se va împotrivi, fiindcă ştie de pe acum că lui îi datorează totul.

— Ajunge, Roxelana! E o nebunie!

Ea îl înfruntă.

— Ţi-e frică de adevăr, Soliman! O să mă lupt să te salvez din ghearele acestui demon!

Vehemenţa ei era însufleţită de energia disperării. Nu rostise numele lui Ibrahim, dar Soliman pricepuse aluzia. Era prima dată când atacul ei căpăta o asemenea violenţă. Voia să-l apere de pericole închipuite. Soliman se hotărî să schimbe tactica.

— Linişteşte-te, comoara mea! Dacă insişti atâta, voi deschide o anchetă. Îţi promit! O să pun să fie urmărit de iscoade care-mi vor raporta toate mişcările lui. Te voi ţine la curent.

O sărută cu pasiune, ca în primii ani ai iubirii lor.

— Te iubesc, Roxelana! Şi ştiu că şi tu mă iubeşti! Nimic altceva în afară de dragoste nu poate înţelege dragostea... Acum trebuie să te părăsesc. Trebuie să primesc o nouă delegaţie a pretinsului rege Ferdinand. L-am lăsat să aştepte destul. Aşteptarea toceşte nervii, încălzeşte bila şi grăbeşte imprudenţele.

După plecarea lui, Roxelana se întinse pe un divan şi închise ochii. Acest război înverşunat împotriva marelui duşman al copiilor ei, împotriva bărbatului care o învăluise, cerea eforturi extenuante.

Porunci să fie chemat Yusuf, eunucul drăgălaş care cânta atât de bine melodiile poloneze dulci şi liniştitoare. Tânărul intră fără zgomot, intimidat de această femeie atât de frumoasă şi de măreaţă. Roşea până în vârful urechilor de fiecare dată când se găsea în faţa ei.

— Cântă, Yusuf! zise ea. Cântă fără să te opreşti! Cântă!...

Soliman preluase obiceiul tatălui său. El şi Ibrahim se îmbrăcau ca nişte turci de condiţie modestă şi ieşeau în oraş fără escortă. Mergeau pe străzi uitându-se în dreapta şi-n stânga, se amestecau printre oamenii cei mai umili, vizitau bazarele, intrau în prăvălii şi verificau dacă preţurile sunt afişate, potrivit regulilor. Sultanul voia să simtă pulsul supuşilor săi, să meargă printre ei, să le asculte comentariile, să discute cu tinerii şi cu bătrânii, să le pună întrebări aparent fără însemnătate, dar care îi îngăduiau să le afle părerile.

Mergeau de-a lungul marelui bazar când un individ în zdrenţe îi întinse lui Soliman un bilet, pe care acesta îl luă cu un gest instinctiv. Bărbatul dispăru apoi în mulţime.

— Cum naiba m-a recunoscut? se miră sultanul. Credeam că în ţinuta asta voi trece neobservat. Bagă hârtia asta în buzunar şi citeşte-o mai târziu!

Ibrahim zâmbi.

— Am găsit deseori în bileţelele astea epigrame care m-au făcut să râd în hohote.

Apucă scrisoarea cu vârful degetelor şi o despături. Parcurse primele rânduri, dar încă de la început expresia chipului său se descompuse. Soliman îi observă imediat descumpănirea.

— Ce este? întrebă el, intrigat de schimbarea bruscă a prietenului său.

— Nimic! Nimic interesant! se grăbi el să răspundă. Tâmpenii!

Soliman întinse mâna, bănuitor.

— Nu ştii să minţi, Ibrahim! Dă-mi scrisoarea!

Marele-vizir ezită.

— Dă-mi-o! porunci sultanul.

Ibrahim îi întinse hârtia, cu inima îndoită.

Soliman îşi aruncă privirea peste textul scris cu stângăcie. I se urcă sângele la cap.

„Deschide ochii, sultane Soliman! Aruncă vălul care-i acoperă şi observă ce se petrece în jurul tău. Favorita ta, Roxelana roşcata, a transformat Eski Serai în lupanar. Adăposteşte în apartamentul ei un aşa-zis eunuc. Un polonez care îi cântă balade de dragoste cadânei tale şi se culcă cu odaliscele. Roxelana n-a cedat şi ea farmecelor masculine ale acestui adolescent care s-ar părea că e mai frumos ca toţi pajii tăi laolaltă? Bagă-ţi nasul acolo şi vei descoperi mârşăvii care te vor lăsa cu gura căscată. Pretinzi că stăpâneşti un imperiu şi nu eşti în stare să-ţi stăpâneşti favorita? Ai auzit vreodată de Messalina? Te vei lăsa orbit precum Claudius Cezar Gângavul? Sau accepţi atât de îngăduitor capriciile, ca să nu spun infidelitatea soţiei tale fiindcă eşti neputincios? Faptul că toate odaliscele din harem sunt fecioare dă de gândit. Yusuf, tânărul eunuc alb, a ajuns, aşadar, înlocuitorul tău? Numele lui este Yusuf, dar ar trebui să se numească armăsarul Roxelanei. Nu e oare şi armăsarul tău? S-ar părea că Ibrahim şi adolescenţii necastraţi nu-ţi mai sunt de ajuns. Pun rămăşag că Yusuf e legătura dintre tine şi Roxelana. Trăiască Soliman! Trăiască Roxelana! Trăiască Yusuf! Semnat: un supus care te plânge.”

Sultanul tremura şi abia reuşea să-şi stăpânească furia.

— Şi tu voiai să mă opreşti să citesc scrisoarea aceasta, Ibrahim!

— O adunătură de calomnii! Mizerii care nu merită nici cea mai mică atenţie!

— Eşti sigur că sunt numai minciuni?

— Micile adevăruri constituie deseori sămânţa marilor minciuni.

— Ei bine, voi şti să despart adevărul de minciună! Să ne întoarcem la Yeni Serai!

Pe drumul de întoarcere, Soliman se cufundă într-o tăcere încăpăţânată. Scrisoarea vârâtă în buzunarul mantiei îi punea nervii la încercare şi îi ardea pielea.

În noaptea aceea Roxelana îl aşteptă în zadar la Eski Serai. Când era reţinut la Yeni Serai, Soliman o înştiinţa printr-un ofiţer de ordonanţă. Absenţa lui nejustificată o îngrijora, dar nu din cale-afară. Îşi aminti de ambasada austriacă de care îi pomenise Soliman şi presupuse că pregătirea audienţei sau vreun banchet oficial îl împiedicaseră să vină.

La Yeni Serai, Soliman îl trimise pe Ibrahim acasă, apoi se închise în cabinetul lui de lucru. Citi şi reciti scrisoarea şi o exarnină amănunţit. Scrierea neîndemânatică şi aluziile la Messalina şi Claudius Cezar nu se potriveau deloc. Era clar că denunţul fusese redactat de un personaj însemnat sau de un om cult, care dorise să-şi ascundă identitatea. Dar asta nu scuza gravitatea faptelor divulgate.

Avusese întotdeauna cea mai mare încredere în Roxelana. În anii petrecuţi alături de el, nu-i stârnise nici cea mai mică bănuială. Spiritul drept, loialitatea ei, dragostea pe care i le purta nu se dezminţiseră niciodată. Îi era aproape ruşine că o bănuieşte. El, Soliman, să fi fost jucat pe degete de Roxelana, devenită o nouă Messalina, aşa cum pretindea acuzatorul anonim? Să poruncească deschiderea unei anchete? O comisie prezidată de şeicul Ul-islam, cea mai înaltă autoritate religioasă a imperiului, ar fi examinat faptele nepărtinitor şi judecata sa ar fi fost fără greş. Însă dezbaterile unei asemenea comisii, interogatoriile, torturile pentru smulgerea mărturiilor ar face vâlvă. Scandalul ar afecta întreaga familie imperială. Ancheta trebuia dusă din interiorul haremului, în cel mai mare secret. Un singur demnitar care se bucura de încrederea lui deplină ar fi capabil să rezolve această afacere. În calitate de mare-vizir şi de prieten devotat, Ibrahim era cât se poate de potrivit pentru misiunea aceasta. Dar Roxelana îl ura pe Ibrahim. Nepărtinirea lui ar fi pusă la grea încercare. Ayas Paşa, ministrul afacerilor interne, conducea poliţia şi cunoştea mecanismele unei anchete duse cu eficacitate. Rüstem, în pofida lipsei sale de experienţă, îşi demonstrase calităţile. În schimb, impulsivitatea tinereţii pleda împotriva lui. Soliman îi trecu în revistă pe ceilalţi viziri. Lufti şi Mustafa, cumnaţii lui, nu puteau fi puşi la socoteală. Fiind membri ai familiei imperiale, puteau fi influenţaţi de soţiile lor, duşmane înverşunate ale Roxelanei. Câţiva viziri experţi în domeniile lor de activitate nu i se păreau capabili să se descurce în intrigile haremului imperial. Ar fi trebuit să se gândească de la început la Mahmud, *kislar agasi*, dar Allah ştie dacă nu era şi el amestecat mai mult sau mai puţin în această afacere.

Soliman bătea camera în sus şi-n jos, cu paşi mari. Era modul lui de a-şi calma nervii.

— Roxelana! Roxelana! Roxelana!

Îi pronunţa numele ca o incantaţie. Nu putea crede în vinovăţia ei. Ibrahim intuise corect. Scrisoarea aceea nu era decât o împletitură de minciuni.

Apoi furia îl cuprinse din nou. Şi-o închipuia pe Roxelana în braţele acestui tânăr eunuc polonez. Scutură din cap, ca o fiară închisă după gratii şi gemu, lovindu-se cu pumnii în piept.

— Roxelana! Roxelana! Roxelana!

Ar trebui să înceapă prin a-i cere o explicaţie. S-ar putea disculpa, s-ar spăla de toate aceste acuzaţii absurde aduse împotriva ei. El i ar accepta justificările. Dar ştia că n-ar putea împiedica scandalul. Mai mult ca sigur, o copie a scrisorii anonime circula deja pe ascuns în capitală.

În cele din urmă, îl însărcină pe Ayas Paşa cu conducerea anchetei. Acesta începu prin a-l chestiona pe Yusuf, tânărul eunuc. Kislar agasi amenajase pentru Ayas Paşa o sală care făcea parte din cartierul rezervat eunucilor negri. O draperie din catifea roşie o despărţea în două, izolându-l pe vizir de femeile interogate.

Dar dacă în afara Eski Seraiului nu trebuia să transpire nimic, haremul zumzăia ca un roi înnebunit.

Pentru Roxelana, arestarea lui Yusuf avu efectul unei lovituri de măciucă. Atunci când *kislar agasi* o anunţă, îngrozit, că aveau loc investigaţii privind orgiile al căror actor principal era micul sclav, Roxelana înţelese că fusese victima unei uneltiri.

Când Soliman o anunţă printr-un mesaj cu termeni politicoşi, dar reci, că treburile statului îl reţineau la Yeni Serai şi că avea să o înştiinţeze îndată ce se putea elibera, ea îi trimise o scrisoare patetică, denunţând manevrele lui Malfiruz. Roxelana se declara scandalizată de toate aceste zvonuri răuvoitoare care o copleşeau. Recunoştea că ascultase cu plăcere cântecele, aşa cum ar fi ascultat orice castrat negru care făcea parte din corul haremului.

Roxelana era disperată. Trecea prin cea mai gravă criză din viaţa ei.

Căderea ei în dizgraţie ar fi antrenat şi căderea copiilor ei. Tot ceea ce clădise se clătina. Dar i se părea de necrezut ca Soliman să dea crezare intrigilor urzite împotriva ei. Marea lor iubire ar fi trebuit să-i protejeze, să constituie cel mai puternic scut. Dacă duşmanii ei triumfau, ce avea să se întâmple cu ea? Va fi cusută într-un sac şi aruncată în mare? Deşi era nevinovată, avea să împărtăşească sfârşitul lui Gazali? Va fi exilată? Sau închisă pe viaţă în temniţa celor Şapte Turnuri?

Roxelana se simţea pândită, spionată. Chira Esther nu mai venise să o vadă. De ce? Se simţea mai izolată decât dacă ar fi fost închisă într-o pivniţă. Ca să se consoleze, Roxelana îşi ştergea lacrimile şi se ducea în camera lui Djihangir. Îl mângâia şi îl îmbrăţişa cu nespusă tandreţe.

Prima constatare a lui Ayas Paşa a fost că Yusuf nu era nici alb, nici polonez, ci abisinian. Malfiruz, interogată de al doilea vizir – din spatele draperiei roşii declară cu prefăcută sinceritate că într-adevăr ea i-l oferise pe Yusuf Roxelanei şi că îl trimisese să înveţe câteva balade poloneze ca să-i facă plăcere cumnatei sale. Recunoscu existenţa câtorva divergenţe care pătaseră vremelnic relaţiile ei cu Roxelana. Dar toate acestea făceau parte dintr-un trecut pe care dorea să şi-l şteargă din minte. Cât despre purtarea ulterioară a lui Yusuf, ea nu putea fi considerată responsabilă, căci el nu se mai afla sub autoritatea ei. Malfiruz îşi atribuia frumosul rol de femeie mărinimoasă.

Ayas Paşa ar fi preferat de o mie de ori să nu se amestece în această anchetă. Se arătă politicos şi respectuos faţă de Roxelana, când îi puse întrebări privind comportamentul lui Yusuf. Dacă ar fi reintrat în graţiile sultanului, ceea ce nu era exclus, avea să-i câştige recunoştinţa şi prietenia. Dovedi acelaşi respect şi aceeaşi prudenţă în privinţa lui Malfiruz. Dacă ar fi ieşit triumfătoare din acest scandal, protecţia sultanei-validé îi era asigurată. Până la descâlcirea afacerii, voia să înainteze cu precauţie, căci marea agitată ascundea stânci periculoase, în care coca navei lui risca să se spargă în orice clipă. Trebuia în acelaşi timp să-şi etaleze integritatea, deşi simţea în sinea lui cât de fericit ar fi fost sultanul să-şi vadă favorita ieşind nepătată din această încurcătură.

Singurele elemente pe care le avea la dispoziţie pledau din nefericire în defavoarea Roxelanei. Sclavele ei, terorizate de vocea gravă şi cavernoasă a personajului ascuns după draperia roşie, care le punea întrebări stânjenitoare, mărturisiră că Înălţimea Sa cadâna asculta uneori de una singură cântecele micului Yusuf. Aceste dezvăluiri cântăreau greu împotriva Roxelanei. Cât despre orgiile odaliscelor cu tânărul abisinian, nu mai exista nicio îndoială. Ar fi fost foarte bizar ca un castrat să defloreze douăsprezece tinere.

Israel Mordecai, întrebat de sultan şi de Ayas Paşa, oferi o explicaţie ştiinţifică. Uneori, la castraţi, chiar după amputarea testiculelor, schimbările sunt uşoare, fiindcă dorinţa supravieţuieşte. Deşi sunt sterili, ei îşi păstrează reflexul erecţiei. În aceste condiţii, era normal ca tânărul abisinian să poată deflora odaliscele cu pricina. Însă sultanul şi Ayas Paşa avură surpriza să constate că printre eunucii negri se găseau probabil şi alţi indivizi care întruneau aceleaşi caracteristici. Mordecai le spuse că ar fi dificil să identifice medical castraţii cu comportament sexual încă activ,

Aceste dezvăluiri îl consternară pe sultan. Deşi nu avusese contacte directe cu odaliscele lui, căci nu făcea dragoste decât cu Roxelana, ca orice turc de bună-credinţă, nu concepea ca un altul să se culce cu femeile lui. Porunci, aşadar, ca tuturor eunucilor din harem să li se taie penisul de la rădăcină, pentru ca isprăvile lui Yusuf să nu se poată repeta pe viitor. Acest ordin semănă dezolarea printre sărmanii indivizi în chestiune. Numai *kislar agasi*, datorită vârstei sale înaintate, avea să fie cruţat.

Cu toate acestea, ancheta continuă. Yusuf recunoscu fără greutate că le deflorase pe odalisce, dar adăugă că fusese silit de fetele lacome să-l posede. Deşi supus torturii, declară că între el şi cadână nu existaseră niciodată relaţii intime şi că în prezenţa ei nu făcuse altceva în afară de a cânta vestitele balade poloneze. Dar mărturiile lui nu erau suficiente pentru a o dezvinovăţi pe Roxelana. Era nevoie de dovezi suplimentare, care să o poată feri de orice bănuială. Soliman ar fi fost mulţumit cu mărturia lui Yusuf, dar, pentru a împăca gura lumii, care auzise de ceea ce se petrecea la Eski Serai, hotărî să continue interogatoriile.

Deodată, întâmplarea nefericită luă o întorsătură senzaţională, care răsturnă situaţia. Rüstem Paşa scotoci Constantinopolul, în căutarea individului care făcuse denunţul. Avea câteva idei în privinţa aceasta. Întrucât Yusuf provenea din casa lui Malfiruz, făcu investigaţii pornind de acolo. Află că Bülbül, confidenta lui Malfiruz, ţinea legătura cu exteriorul haremului prin intermediul unei armence care prezicea viitorul Porunci să fie urmărită de agenţi şi îi identifică pe concubinul armencei şi pe prietenii acestuia. Îi arestă pe toţi şi, pentru a obţine declaraţii complete, îi supuse torturii. Află în felul acesta numele individului care strecurase denunţul în mâna sultanului. Prima verigă a lanţului fiind descoperită, restul urmă fără dificultate. Scrisoarea îi fusese încredinţată de către prezicătoare. Aceasta o primise de la Bülbül care, torturată, declară că stăpâna ei, prinţesa Malfiruz, scrisese denunţul. Filiera dezvăluită nu numai că o dezvinovăţea pe Roxelana, dar arăta de asemenea uneltirile lui Malfiruz şi o punea în încurcătură pe însăşi sultana-validé, care îi cântase în strună. Bătrâna mamă a padişahului n-a fost chemată să răspundă întrebărilor lui Ayas Paşa. Dacă fusese sau nu înştiinţată de acţiunile fiicei sale nu mai conta.

Înfuriat, Soliman hotărî să poruncească executarea surorii lui, dar sultana-validé, hohotind, îi imploră iertarea, înmuindu-se, schimbă pedeapsa capitală în exil pe viaţă pe o insulă aridă, unde avea să fie supusă unui regim de izolare totală. Bülbül, confidenta ei, prezicătoarea şi concubinul ei care dusese denunţul au fost decapitaţi. Yusuf, frumosul adolescent abisinian care avusese nenorocul să-şi păstreze în parte atributele virile, a fost spânzurat. Odaliscele implicate în orgia de la pavilionul albastru au pierit strangulate. Şi, într-o noapte, marea se închise deasupra lor. Eunucii negri au suferit mutilarea radicală poruncită de sultan.

Roxelana ieşi triumfătoare din această încercare, Toţi duşmanii îngenuncheară umiliţi în faţa ei. Această femeie extraordinară depăşise în mod strălucitor o criză care ar fi putut să o coste viaţa. Cu prestigiul consolidat, cu poziţia întărită, putea trece cu fruntea sus prin faţa oricui. Sultana-validé şi fiicele ei înghiţiră pastila amară a înfrângerii. Uneltirile menite să o distrugă se întorseseră împotriva autorilor lor

Rüstem Paşa, care restabilise adevărul şi răsturnase situaţia în favoarea Roxelanei, primi rangul de vizir şi o dotă însemnată. Ascensiunea lui meteorică prinsese un nou elan.

Soliman, ruşinat că o bănuise pe Roxelana, îi ceru umil iertare. Se spune că împăcările întăresc dragostea. Sentimentul lui de vinovăţie, stârnit de inocenţa favoritei sale, spori la paroxism pasiunea lui pentru ea. Se simţea nedemn să fie iubit de o femeie atât de desăvârşită. De la această peripeţie, ascendentul Roxelanei asupra sultanului ajunse la zenit.

26

Triumfului Roxelanei îi urmară ani bogaţi în evenimente. Ea aduse pe lume încă doi copii: un băiat, Baiazid, şi o fată, Mihrimah. Copleşit de bucurie, lui Soliman îi plăcea să-i privească jucându-se, să râdă de poznele lor, să se ocupe de studiile lor. Urmărea în paralel antrenamentul militar al lui Mehmed, un soldat înnăscut, ca şi Mustafa, fratele lui vitreg mai mare. Mehmed moştenise frumuseţea şi ambiţia mamei lui, vitejia, spiritul dreptăţii şi mărinimia tatălui său. Selim era complet diferit. Rotofei, predispus la îngrăşare, avea un caracter sumbru, închis. Dovedea cruzimea bunicului

său, fără a avea însă prestanţa acestuia. Îşi chinuia sclavii, bătea la sânge câinii de vânătoare, scotea ochii păsărilor şi îşi lovea sălbatic tovarăşii de joacă, iar aceştia nu îndrăzneau să se plângă. Îi căuta nod în papură lui Djihangir, pe care infirmitatea îl împiedica să riposteze. Laş fiind, nu-l provoca niciodată pe Mehmed, care era mult mai puternic decât el. Roxelana îl prefera pe Selim, care era foarte ataşat de ea şi căuta mereu să-i fie pe plac. Djihangir, schilodul, întruchipa blândeţea şi bunătatea. Sensibil, răbdător, generos şi îngăduitor, detesta certurile. Baiazid şi Mihrimah erau încă prea mici pentru ca Roxelana să-şi poată face o idee despre personalitatea lor.

Soliman îi cerea sfatul Roxelanei ori de câte ori trebuia să ia hotărâri importante. Îi citea misivele destinate suveranilor care îi stârneau mânia. Aşa se face că discutară îndelung despre epistola pe care i-o scrisese lui Carol Quintul. Pe un ton imperios, îl invita să se întoarcă în Spania şi să abandoneze Viena şi Austria, care trebuiau să aparţină Imperiului Otoman.

— Am poruncit în acelaşi timp, draga mea Roxelana, intense pregătiri de război. Vreau să ocup toate posesiunile lui Ferdinand, să şterg de pe harta Europei Sfântul Imperiu Romano-Germanic. Îmi voi uni eforturile cu cele ale lui Francisc I. Pe mare, flota amiralului Khair ed-Din Barbarossa va declanşa operaţiuni ample împotriva forţelor navale ale Spaniei.

— Trebuie să pui în ordine şi afacerile din Italia, îl sfătui Roxelana. Geneva şi Veneţia, rivalele noastre economice ereditare, trebuie zdrobite şi anexate imperiului.

Roxelana nu uitase perfidia marinarului genovez care o denunţase lui Kubilai Ghirei.

— Geneva şi Veneţia, în ciuda prieteniei pe care ne-o arată, nu aşteaptă decât un moment prielnic pentru a ne înfige un cuţit în spate, continuă ea.

Soliman clătină din cap.

— M-am gândit de multe ori la Italia, adunătura asta de state minuscule la care jinduiesc Spania şi Franţa. De ce să nu fie trofeele noastre? Dar trebuie să le atacăm atunci când vor fi întrunite toate condiţiile favorabile. O să cer şi părerea lui Ibrahim.

Roxelana nu aprecie deloc această ultimă frază a sultanului.

Steaua bătrânei Hafsa Hatun era eclipsată. Exilul lui Malfiruz îi dăduse o grea lovitură. Răscolită de răceala pe care i-o arăta fiul ei, distrusă de ruperea familiei ei, exasperată de onorurile care o copleşeau pe Roxelana, îngrijorată de ameninţările care apăsau peste viitorul prinţului moştenitor, sultana-validé rătăcea fără ţel prin apartamentul imens, părăsit de vizitatori.

Până şi Hadice, fiica ei preferată, o abandonase de mult timp pentru a trece în tabăra Roxelanei. Aceasta îi încredinţa noii ei prietene toate secretele, toate durerile care-i tulburau inima. Într-o zi, Hadice îşi rezemă fruntea de umărul Roxelanei şi izbucni în lacrimi.

— Sunt nefericită! Ibrahim m-a trădat! Iubeşte altă femeie!

Inima Roxelanei începu să bată nebuneşte.

— Ca să vezi! Şi ce pot face pentru tine? De ce nu vorbeşti cu mama ta?

— N-ar avea rost!

— Atunci, o să intervin pe lângă Soliman!

— Fratele meu îi iartă toate trăsnăile!

— Atunci?

— Vorbeşte tu cu el!

Roxelana şterse cu o batistă lacrimile cumnatei sale.

— În ce calitate?

— Ai o mare influenţă asupra lui! Şi, în plus, tu eşti mai presus de noi, de prinţese! Ai preluat într-un fel rolul mamei mele! Convoacă o reuniune de familie şi vorbeşte cu el!

— O să mă gândesc, Hadice!

— Numai tu mă poţi ajuta, Roxelana!

Tânăra se retrase, plină de speranţă. Dar perspectiva unei întrevederi cu Ibrahim o tulbura pe Roxelana.

Gândurile îi fură întrerupte de vizita lui Turhan, care îi aduse Roxelanei un cadou minunat – un serviciu de porţelan de China încrustat cu pietre preţioase. După complimentele de rigoare, aceasta o rugă pe Roxelana să intervină pe lângă Soliman pentru ca soţului ei, Lufti, să-i fie încredinţată o nouă misiune.

Apoi reluă cu oarecare jenă:

— Postul lui actual îl acaparează atât de tare, încât de un an de zile nu şi-a mai îndeplinit îndatoririle conjugale. E un subiect delicat, ştiu, dar tu eşti atât de înţelegătoare, încât îndrăznesc să sper că mă vei ajuta.

Kassem, îmblânzită, sosi ultima, încărcată şi ea cu daruri. O asigură pe Roxelana de prietenia şi afecţiunea ei nepieritoare. Înainte de a se retrage, o rugă să nu-l uite pe soţul ei, Mustafa, la viitoarele promovări.

Roxelana îşi dădu seama, satisfăcută, că familia imperială se încovoia, supusă, la picioarele ei.

Acoperită de văluri, rezemându-se într-un toiag de abanos, sultana-validé se târî până la divan şi se lăsă să cadă greoi pe pernele moi.

— Te-am chemat, Ibrahim, pentru că doream să-ţi vorbesc.

Marele-vizir rămase în picioare, drept şi nemişcat, în faţa lui Hafsa Hatun. Aştepta ordinele ei, sigur că aceasta avea să-i reproşeze răceala pe care o dovedea faţă de Hadice.

— Aşază-te! îl invită bătrâna cu o voce slăbită şi răguşită.

Se execută. Hafsa Hatun îl privi îndelung. Îl tratase întotdeauna ca pe un paria. Acum voia să-i ceară sprijinul. În ciuda vârstei înaintate şi a experienţei sale, trebuia să admită că nu cunoştea oamenii şi se lăsa influenţată de prejudecăţi. Frumuseţea şi năravurile lui Ibrahim îi displăcuseră dintotdeauna.

— Roxelana este blestemată! zise bătrâna. A abătut ghinionul asupra imperiului!

Pasiunea care o însufleţea îi refăcu energia pierdută.

— Dar nu despre Roxelana voiam să-ţi vorbesc, Ibrahim. Prinţul Mustafa, moştenitorul tronului, este subiectul acestei întrevederi. Nepotul meu este în pericol. Bătrânii au harul de a vedea dincolo de orizontul propriei vieţi, pentru că spiritul supravieţuieşte trupului pieritor, devorat de viermi. Ţi-o repet, prinţul Mustafa e în mare pericol. O simt. Atât cât voi trăi, îl voi apăra din toate puterile. Am încă destulă autoritate pentru a ridica vocea în favoarea lui. Dar mâine? Ce se va întâmpla mâine?

Hafsa Hatun gâfâia. Respiraţia precipitată aproape o împiedica să vorbească. Reluă cu dificultate:

— Veghează asupra lui, Ibrahim, fiindcă e băiat bun. Se zice că armata îl adoră!

— Este adevărat, Înălţimea Voastră.

— E încă foarte tânăr. Are nevoie de un protector.

Privi în jur cu neîncredere, apoi adăugă aproape în şoaptă:

— Mă tem pentru viaţa lui, Ibrahim! Deodată, vocea i se frânse.

— Îţi încredinţez un secret, Ibrahim! Sunt bolnavă! Foarte bolnavă! Dar nimeni nu trebuie să afle!

— L-aţi consultat pe Mordecai? Se zice că e un medic foarte bun.

— Şi ce-o să-mi zică el? Va rămâne foarte înţelept în spatele draperiei şi-mi va pune întrebări despre simptomele mele. Apoi va rosti un diagnostic şi îmi va recomanda anumite decocturi. Dar noi ştim, eu şi cu el, în adâncul inimilor noastre, că leacurile sunt inutile. Moartea va bate în curând la uşa mea. Moartea va fi ultimul meu oaspete.

Îşi întrerupse din nou şirul vorbelor pentru a-şi trage sufletul.

— Durerile îmi ard măruntaiele. Uneori îmi vine să urlu, dar strâng din dinţi, mă agăţ de perne şi închid ochii. Roxelana ar fi în culmea fericirii dacă ar şti că sunt

bolnavă. Am slăbit atât de mult, încât mi se lipeşte pielea de oase. Când pleci de la mine, să le spui tuturor că sănătatea şi vigoarea mea te-au uluit!

Îşi duse mâna ofilită la burtă.

— Am aici dureri înspăimântătoare, care nu-mi dau răgaz nicio clipă. Noaptea stau trează, sfâşiată de aceste suferinţe care nu-mi îngăduie să dorm... Du-te, Ibrahim! Spectacolul unei bătrâne în agonie nu e deloc plăcut. Du-te! Şi aminteşte-ţi de cuvintele mele despre Mustafa! Veghează asupra lui, Ibrahim! Veghează şi asupra lui Hadice! Ştiu că dragoste cu sila nu se poate. Dar prefă-te măcar că îi acorzi un pic de interes.

— Poruncile domniei voastre sunt sfinte, Înălţimea Voastră! Sărută mâna slăbită, plină de inele, care, în ciuda parfumului greu, mirosea a moarte.

— Multă vreme nu te-am cunoscut, murmură ea. Domnul să te binecuvânteze, Ibrahim!

Ieşi, întristat. Sultana-validé murea, ignorată de toţi. Moartea bătrânei Hafsa Hatun avea să inaugureze domnia Roxelanei. Urmau răzbunări sângeroase, căci marea favorită nu-şi ierta niciodată duşmanii.

Roxelana află vestea morţii subite a lui Malfiruz chiar în dimineaţa zilei fixate pentru reuniunea de familie organizată în apartamentul ei. Soliman apreciase foarte mult această iniţiativă.

— Ştiam că tu şi surorile mele vă veţi înţelege până la urmă.

Prinţesele şi soţii lor se prezentară, încărcaţi de cadouri.

În pofida aerului bucuros al gazdei şi al oaspeţilor ei, moartea lui Malfiruz apăsa greu în conştiinţele lor. Nu se vorbea deloc despre ea, ca şi cum n-ar fi existat niciodată. Reputaţia soţului o urmărea, chiar şi după dispariţia sa. Dar zâmbetele contrariate ale prinţeselor erau mai elocvente decât cuvintele. Zvonurile spuneau că murise otrăvită. Într-un pahar de sorbet se amestecaseră sticlă pisată şi fire de păr fin mărunţite. Moartea venea după suferinţe atroce. Se şoptea că Roxelana nu era străină de această crimă. Nimeni nu uitase că Malfiruz fusese autoarea complotului în care Yusuf, sclavul abisinian, avusese ghinionul să joace rolul principal.

Un ofiţer de ordonanţă aduse scuzele sultanului, care era reţinut de o inspecţie la Armurărie. Dar nu va întârzia să se alăture întâlnirii.

Roxelana găsi mijlocul de a-l atrage pe Ibrahim în cadrul unei ferestre, pentru a-i vorbi în particular. Hadice arunca priviri furişe spre ei. Roxelana îi promisese să intervină în favoarea ei pe lângă Ibrahim.

Discuţia porni prost. Marele, vizir privi în jur. Membrii familiei imperiale păreau prinşi într-o ambianţă de armonie şi veselie. Vorbeau zgomotos, râdeau, se desfătau cu gustări rafinate.

— Iată o reuniune foarte reuşită, zise Ibrahim pe un ton uşor ironic. E un soi de transfer de putere.

Roxelana pricepu aluzia la excluderea sultanei-validé, dar se prefăcu că nu sesizase sensul cuvintelor lui. Replica ei îl surprinse pe Ibrahim, obişnuit cu întortocheatele abordări diplomatice.

— Mi-ar fi plăcut să-ţi câştig prietenia, Ibrahim!

Neîncrederea marelui-vizir se deşteptă.

— Sunt sclavul tău umil, Roxelana.

Răspunsul femeii îl descumpăni din nou:

— De ce să mergi pe sfoară? Alianţa noastră ar fi foarte benefică.

— Nu înţeleg, zise el cu prefăcută ingenuitate.

— Să dăm cărţile pe faţă, Ibrahim! I-ai făcut recent o vizită sultanei-validé.

— I-am prezentat omagiile soacrei mele.

În clipa aceea, Ibrahim înţelese că zidurile apartamentelor bătrânei Hafsa Hatun aveau urechi.

— De ce să nu ne legăm interesele? propuse ea cu aceeaşi sinceritate brutală.

— Dar legăturile noastre există de mult, răspunse el cu fineţe. Nu slujim cu acelaşi devotament – fiecare în felul lui – acelaşi august stăpân?

— Îmi pare rău, Ibrahim, că nu răspunzi francheţei mele cu aceeaşi francheţe.

Îşi dădu seama foarte clar că Roxelana cunoştea angajamentul pe care şi-l luase în legătură cu prinţul moştenitor. Voia să-l atragă în tabăra ei. Ibrahim se îndoia de sinceritatea ei. Avea să se folosească de el şi apoi, o dată compromis, îl va arunca în ghearele fiarelor.

Cu toate acestea, descifra în privirea ei un sentiment pe care nici măcar nu căuta să-l ascundă. Îl iubea oare? Bănuise dintotdeauna că simţea pentru el o pasiune cu atât mai arzătoare cu cât nu putea fi exteriorizată.

— N-aş putea fi mai explicită. Rupi toate podurile pe care vreau să le construiesc peste prăpastia care ne desparte.

— Dar nu ne desparte nimic! replică el calm.

— Renunţ! zise ea, sătulă.

Se simţi înfrântă. Ar fi fost gata să facă orice concesie pentru a asigura viitorul copiilor ei şi pentru a-l elimina pe prinţul Mustafa. Dar Ibrahim refuza mâna întinsă de ea. Roxelana îşi aminti de vestitul triunghi despre care îi vorbise Soliman. De ce nu-l acceptase atunci?

Acum era prea târziu. Marele-vizir se menţinea cu îndărătnicie pe poziţii. Susţinându-l pe prinţul moştenitor, se încăpăţâna să înainteze pe un drum periculos. Cu-atât mai rău pentru el. Războiul avea să fie nemilos. Schimbă subiectul. Senină, aproape zâmbitoare, Roxelana îi vorbi despre Hadice.

— Soţia ta te adoră! Mi-a făcut confidenţe. Nimeni nu te-ar fi împiedicat să iubeşti altă femeie...

Să fie şi asta o invitaţie? Nu părea cazul. Roxelana continuă pe acelaşi ton, aproape glumeţ:

— Dar fă-o mai puţin ostentativ! Când te întorci acasă, îmbrăţişeaz-o pe Hadice şi vorbeşte-i de dragoste! Respectă forma şi totul va fi bine! O vei face fericită. Speri că-mi vei ierta această intruziune. Dar, în calitate de rudă, mi-am permis să-ţi dau acest sfat.

Uşa se deschise, şi eunucul negru, marele-maestru de ceremonie, intră bătând cu toiagul în dalele de marmură.

— Înălţimea Sa sultanul! anunţă el cu gravitate.

Kislar agasi, în mare ţinută: robă albă cu broşe de aur, mantie albă tivită cu blană de hermină, turban alb împodobit cu pene de struţ, urca cu paşi lenţi scările de marmură păzite de un şir dublu de ieniceri în uniformă de gală, care ţineau torţe aprinse.

Fruntea îi era îngreunată de gânduri sumbre. Doar el şi marele-vizir ştiau că sultana-validé e pe moarte. Ei îi datora ascensiunea, bogăţiile şi puterea lui. Doamna Rebia şi conducătoarele haremului observaseră slăbiciunea, tenul cenuşiu şi expresia crispată întipărite pe chipul răvăşit al bătrânei. I le atribuiau necazurilor suferite, celor două dolii recente, vârstei care nu iartă.

Dar el, „generalul” fetelor, ştia că sultanei-validé i se apropia sfârşitul. Îl chinuia neliniştea. După dispariţia ei, Roxelana îl va păstra în fruntea eunucilor negri? Intrigile care se ţeseau în jurul marii favorite îl epuizau.

Ajuns în faţa intrării de onoare a palatului, gândurile îi fură întrerupte de primul şambelan al lui Ibrahim, care îi întâmpina pe invitaţii stăpânului său. Un paj îl conduse printr-un şir de saloane luminate strălucitor până într-o încăpere vastă, cu coloane din marmură verde şi fără tavan, unde marele-vizir îşi primea oaspeţii.

Dădea un banchet în cinstea lui Khair ed-Din Barbarossa, marele amiral, care se întorsese la Constantinopol după o absenţă îndelungată. Toţi demnitarii imperiului, cu şeicul Ul-Islam în frunte, participau la această sărbătoare.

La puţin timp după *kislar agasi*, vestitul Barbarossa îşi făcu o intrare răsunătoare. Zgomotul încălţărilor sale răsuna pe dalele de marmură, iar râsul lui

tunător ridica ecouri sub tavanele înalte. Îşi purta sprinten cei şaizeci şi cinci de ani şi niciun fir de păr alb nu-i înspica barba roşcovană, mătăsoasă şi ondulată. Marele-amiral vorbea cu voce puternică, însoţindu-şi cuvintele cu gesturi largi. Îi plăcea să spună anecdote deocheate şi să facă glume grosolane. Întreaga lui fiinţă emana o energie debordantă.

Barbarossa era un pirat faimos, care cucerise Algerul şi mai multe locuri fortificate din Africa de Nord. După ce-şi impusese autoritatea asupra acestui vast teritoriu, făcuse jurământ de supunere cu sultanul Selim I, pentru a-şi asigura protecţia unei armate puternice. Padişahul acceptase bucuros Algerul, acest dar picat din cer. Intrat sub scutul imperiului, Barbarossa şi-a continuat îndeletnicirile piratereşti, oferind vistieriei turceşti o parte din prada lui. La Constantinopol era tratat cu respect, admiraţie şi invidie, pentru că ştiuse să-şi păstreze un soi de autonomie care îl punea la adăpost de capriciile celor mari. Ibrahim se gândea de mult să-i folosească talentele ca să reorganizeze forţele navale turceşti.

În timpul banchetului, marele-vizir îl aşează în dreapta lui şi îl tratã cu onorurile datorate unui invitat de vază. După ospăţul opulent şi bogatul program artistic, Ibrahim îl conduse pe Barbarossa în grădină, ca să respire aer proaspăt. Pretext comod pentru a începe o discuţie importantă şi discretă. Exemplul lor fu urmat de alţi demnitari dornici să-şi uşureze digestia.

— Aş vrea să-ţi vorbesc între patru ochi, frate, îi zise marele-vizir cu voce joasă. Şi ceea ce vom vorbi nu va ieşi de-aici.

Barbarossa ridică mâna.

— Tăcerea este podoaba şi garanţia vieţii, spune un proverb arab. Nimeni nu s-a căit vreodată pentru că a tăcut, dar a regretat deseori că a vorbit.

— Sultanul, împărătescul nostru stăpân, lâncezeşte.

— Lâncezeşte? Cum aşa?

— Grelele sarcini ale imperiului şi problemele complexe de familie îl copleşesc. Eu sunt prietenul lui cel mai apropiat şi simt că se prăpădeşte, se ofileşte. O adoră pe Roxelana, cadâna lui, dar cred că bărbatul are nevoie să-şi schimbe partenera din când în când.

Barbarossa râse zgomotos.

— Până şi în Alger se vorbeşte de această îmblânzitoare de fiare!

— Vorbeşte mai încet! îi porunci gazda. Roxelana este un subiect interzis. Şi urechile ascultă în umbră.

— De exemplu, burtosul acesta îmbrăcat în alb care ne urmează de departe paşii?

— E *kislar agasi*, iscoada principală a Roxelanei. Cred, totuşi, că nu e foarte fericit la ora actuală.

— De când am venit la Constantinopol toată lumea vorbeşte despre această femeie.

— Şi va vorbi şi mai mult dacă sultana-validé moare.

Roxelana va avea mână liberă nu numai asupra haremului, ci şi asupra politicii imperiului, ceea ce este foarte periculos.

Viclean şi abil, sub înfăţişarea unei bunăvoinţe zâmbitoare, Barbarossa nu avu nevoie de alte explicaţii ca să înţeleagă. Deşi locuia la Alger, unde îşi avea palatul, numeroşi spioni îl ţineau la curent cu ceea ce se petrecea la Curtea imperială. Ibrahim avea nevoie de sprijinul lui şi el era gata să i-l acorde. Un asemenea aliat nu era de neglijat. Ibrahim reluă:

— Planul de campanie al flotei tale pe coastele italiene, pe care l-am studiat împreună, mi-a dat o idee.

Barbarossa îşi mângâie amuzat mustaţa cu vârfurile căzute.

— Cred că ne-a străbătut aceeaşi idee!

Ibrahim îl bătu prietenește pe umăr.

— Am impresia că ne vom înţelege fără cuvinte!

— Prietenia n-are nevoie de discursuri savante.

— Îi voi aminti de Fondi, zise Ibrahim.

— Şi de o mare doamnă, confirmă Barbarossa.

— Al cărei blazon înfăţişează busuiocul, floarea iubirii. Se numeşte Iulia.

— Vorbeşti despre frumoasa, incomparabila Iulia de Gonzague, ducesă de Trajetto. Şi contesă de Fondi.

— Am făcut rost de o copie a portretului ei pictat de Sebastian de Pimbo. Femeia aceasta întruchipează perfecţiunea. Toţi poeţii Italiei îi cântă frumuseţea.

— Frate, zise Barbarossa cu căldură, i-o vom oferi sultanului pe divina Iulia. Îmi iau întotdeauna în serios angajamentele!

27

Ferdinand invadase din nou Ungaria şi asediase Buda. Dar, în cetate, o tânără care observase întâmplător mişcările trupelor austriece, îşi smulsese o fâşie de pânză din rochie, o vârâse în încărcătura de praf de puşcă şi dăduse foc fitilului astfel improvizat. Alarma fiind dată, turcii urcară pe metereze şi respinseră atacul inamic.

Carol Quintul îşi mobilizase deja forţele la Ratisbonne când primi o informaţie îngrijorătoare. În fruntea unei armate de patru sute de mii de oameni, Soliman se îndrepta în marş forţat spre Ungaria. Ferdinand renunţă la asedierea capitalei şi se retrase în grabă în Austria.

Sultanul îi scrise Roxelanei că fusese întâmpinat cu entuziasm la Buda de Zápolya şi de partizanii săi, dar că populaţia ungară păstrase o tăcere ostilă la trecerea lui. Află că marea armată îşi continua înaintarea către Austria. Achingiii şi tătarii care alcătuiau avangarda treceau prin foc şi sabie satele şi târgurile neîntărite. Trupele pătrunseră adânc în teritoriul austriac. Mai multe cetăţi căzură în mâinile turcilor. Apărătorii Vienei se pregăteau febril să suporte un nou asediu.

Ultimele veşti primite de Roxelana o înştiinţară că marea armată se oprise la Guns, un orăşel fortificat apărat de o garnizoană de opt sute de soldaţi şi care opunea o rezistenţă neaşteptată.

Soliman spera să sfărâme cetăţuia de la Guns, dar asalturile repetate lansate împotriva zidurilor de apărare se frângeau neputincioase, în ciuda forţelor însemnate folosite. Austriecii le provocară pierderi foarte grele turcilor. Sultanul fremăta de nerăbdare. Marea oaste, menită să cucerească Germania, se opintea într-o cetate amărâtă, apărată de o mână de oameni.

Sultanul îi scrise Roxelanei o epistolă în care îşi vărsa furia. Propriii soldaţi păreau paralizaţi de o spaimă nefirească. Pretindeau că un batalion de diavoli înarmaţi cu săbii în flăcări îi secerau ca spicele de grâu. Exasperat, Soliman abandonă asediul de la Guns şi îşi reluă înaintarea spre inima Austriei. Renunţă la ideea de a ataca Viena. După eşec, nu mai îndrăznea să-şi încerce norocul, cu atât mai mult cu cât nu avea artilerie grea. În schimb, se afundă în Stiria şi o răvăşi.

Armata austriacă se sustrăgea unei confruntări faţă în faţă. Carol Quintul şi fratele lui se resemnară să abandoneze Ungaria. Refuzară riscul unei înfrângeri care ar fi lăsat Germania fără apărare.

Soliman se opri sub zidurile de la Graz. Acolo primi o veste proastă. Sultana-validé îşi dăduse ultima suflare. În ciuda neînţelegerilor care umbriseră în ultima vreme relaţiile cu mama lui, plânse. Interpretă dispariţia ei ca pe un semn nefast şi luă decizia să se întoarcă la Constantinopol.

Nu numai că moartea sultanei-validé îl priva pe Ibrahim de un aliat preţios, dar aceasta intervenea într-un moment nefavorabil. Eşecul campaniei din Austria îl slăbi. Soliman nu-l acuză de incompetenţă, deşi înfrângerile suferite de armata otomană i-ar fi putut fi imputate lui, în calitate de comandant-şef. Împotriva lui se organiză o campanie subtilă şi perfidă de denigrare.

Soliman se întoarse furios la Constantinopol. Ameninţările lui împotriva lumii apusene, fără valoare, deveneau simple lăudăroşenii. Mândria lui, orgoliul lui sufereau. Deşi simţea o mare amărăciune, afişă seninătatea învingătorului. Cuvintele liniştitoare ale Roxelanei îi aduseră consolarea de care avea nevoie.

Funeraliile lui Hafsa Hatun se desfăşurară cu simplitate, aşa cum îşi dorise ea. A fost înmormântată alături de Selim I. Roxelana devenea prima doamnă a imperiului. Surorile sultanului şi soţii lor se grăbiră să-i aducă omagii. Cu o voce vibrând de emoţie, Roxelana declară că pierderea sultanei-validé nu va putea fi înlocuită niciodată, dar că se va strădui să urmeze cu demnitate exemplul ei. Îl primi pe prinţul moştenitor şi îl asigură de afecţiunea şi sprijinul ei.

— Ai suferit o pierdere grea, dragul meu Mustafa. Bunica ta te adora. Vei găsi la mine aceleaşi sentimente de iubire şi tandreţe.

Soliman, înştiinţat de această scenă de familie, se înduioşă până la lacrimi văzând înţelegerea şi sensibilitatea Roxelanei.

Apoi prinţul Mustafa se întoarse în provincia lui. Ibrahim reluă conducerea afacerilor de stat, iar Soliman îşi regăsi partidele de vânătoare. Sporturile violente îl ajutau să-şi potolească îngrijorarea.

Pentru că atacurile directe împotriva marelui-vizir rămâneau fără efect, întrucât Soliman se zburlea ca un arici când era denigrat prietenul său, Roxelana adoptă o nouă strategie. Începu prin a justifica activitatea politică şi militară a marelui-vizir, la început mai moderat, apoi cu o vigoare tot mai sporită. În acelaşi timp, se pierdu în reproşuri împotriva celor care îi atribuiau lui Ibrahim planuri necurate, fără a uita însă să le precizeze.

— Cred că m-am înşelat asupra lui, zicea ea cu falsă sinceritate. E ridicol să pretinzi că le-a vândut duşmanilor planurile tale de campanie. Ce interes ar fi avut să o facă? Pentru bani? Are deja una dintre cele mai mari averi din imperiu, dacă nu chiar cea mai mare. Că a acumulat-o într-un timp atât de scurt nu dovedeşte că a fost dobândită prin mijloace necinstite. Duşmanii lui pomenesc dorinţa lui de a-l instala în fruntea imperiului pe prinţul moştenitor, ceea ce e absurd. Ce folos ar trage el dintr-o asemenea schimbare? Mustafa ar fi mai îngăduitor decât tine? Nu cred. În prezent, beneficiază de prerogative pe care niciun alt mare-vizir nu le-a avut vreodată înaintea lui. Este egalul tău. Defăimătorii lui pretind că te duce de nas. E ridicol! Dacă îşi atribuie în faţa ambasadorilor străini puterile nelimitate de care se bucură şi dacă se laudă că tu n-ai îndrăzni niciodată să desfaci ceea ce a făcut el, nu face decât să spună adevărul. A căpătat mai multă experienţă politică şi militară decât tine. Am citit într-o carte că englezii au o constituţie numită *Magna Charta*. Aceasta limitează prerogativele regelui şi sporeşte puterile prim-ministrului şi ale Parlamentului. Suveranul domneşte, în vreme ce prim-ministrul guvernează. A domni înseamnă a reprezenta statul la ceremonii şi a semna deciziile miniştrilor, votate de Parlament. În felul acesta, dispune de o mare libertate şi poate să se ducă la vânătoare, să se ocupe de familie, de prieteni, să dea petreceri, în fine, să se bucure de toate plăcerile vieţii.

Soliman o privi perplex.

— Roxelana, ce tot spui acolo? Vorbeşti în şarade. Unde vrei să ajungi?

Ea afişă un aer uimit.

— Vorbeam, pur şi simplu, de englezi, care le-au smuls regelui lor constituţia, după un război civil. Tu tocmai ţi-ai cedat puterile marelui-vizir şi Divanului fără să ţi-o ceară nimeni!

— Ce zici tu? Constituţie, abandonarea puterilor, război civil...

Roxelana răspunse cu o expresie ingenuă:

— Poate că m-am înşelat, iartă-mă! Dar am crezut că ultima campanie te-a dezgustat atât de tare de putere, încât te-ai hotărât să renunţi.

Fruntea sultanului se înroşi de furie. Ripostă cu duritate:

— Ajunge! Să nu mai repeţi cuvintele acestea smintite!

Roxelana dădu înapoi şi se apropie de sultan, strânse în braţe bustul musculos şi îşi rezemă capul, drăgăstoasă, de pieptul lui.

— Ştii bine, Soliman, că nimeni din lume nu-ţi doreşte binele mai mult decât mine. Viaţa mea este legată de a ta. Nu poţi pune la îndoială sinceritatea mea, dragostea pe care ţi-o port. Doresc ca toate aceste zvonuri mincinoase să se risipească. Şi ca aceia care au interes să te discrediteze să fie pedepsiţi.

Îl sărută cu înflăcărare.

— Când sunt lângă tine, când îţi ating trupul, îţi simt răsuflarea şi-mi apropii buzele de ale tale, sunt fericită! Am senzaţia că-L îmbrăţişez pe Dumnezeu! Pentru că tu eşti Dumnezeul meu, Soliman!

Pentru a-l sustrage pe Soliman influenţei lui Ibrahim, Roxelana căuta mijloace să rămână alături de el cât mai mult timp posibil. În ciuda energiei sale şi a puternicei personalităţi, sultanul era încă subjugat de prietenul său. Să fie din cauza iubirii fizice, a afecţiunii, a forţei obişnuinţei? De fiecare dată când Soliman pleca de la Eski Serai, hotărât să-i facă faţă lui Ibrahim, îşi pierdea orice fărâmă de hotărâre, căzând din nou pradă farmecului său. Rüstem îi scrise Roxelanei:

„Presupun că marele-vizir are puterea unui îmblânzitor de şerpi, pe care o exercită asupra Înălţimii Sale. Cum altfel s-ar explica ascendentul, influenţa lui diabolică asupra padişahului? Ibrahim este un om periculos, care trebuie eliminat!”

După o noapte de dragoste, când zorile începeau să lumineze ferestrele, Roxelana se lipi de corpul gol al sultanului şi-i şopti cu voce mângâietoare:

— Când mă părăseşti ca să te duci la Yeni Serai, singurătatea îmi macină inima. Nu pot îndura să fiu despărţită de tine! Nici măcar câteva ore!

Soliman lăsă să-i scape un oftat.

— Diseară nu voi putea veni la tine, fiindcă trebuie să prezidez un consiliu care se va prelungi până noaptea târziu. Am pierdut ultimul război, dar Ibrahim tocmai a câştigat pacea. Ambasadorii lui Carol Quintul şi ai lui Ferdinand vor veni în curând la Constantinopol ca să încheie un tratat care nu numai că va pune capăt războiului, dar îi va obliga, în plus, să plătească un tribut însemnat. Închipuie-ţi! Marele Carol Quintul şi trufaşul Ferdinand se resemnează să-mi devină vasali. Să sărbătorim acest eveniment!

Soliman o sărută pe gură. Ea gemu, străbătută de un fior de voluptate, apoi murmură:

— Pot să-ţi pun o întrebare? De ce nu mă iei la Yeni Serai? în felul acesta aş putea petrece noaptea în patul tău!

Padişahul tresări de parcă i-ar fi cerut să comită un sacrilegiu.

— Să te iau la Yeni Serai?

— Numai noaptea. În zori mă întorc la Eski Serai.

— Tatăl meu, bunicul meu au hotărât că femeile haremului nu vor fi primite niciodată la palatul imperial. Ciripitul lor uşuratic ar tulbura seninătatea sultanului, împiedicându-l să judece cum se cuvine chestiunile de stat.

— Mi-ai cerut deseori părerea. Şi niciodată n-ai avut de ce să te că ieşti.

O privi încurcat.

— Nu neg asta. Dar intrarea unei cadâne în palatul imperial ar fi o încălcare gravă a tradiţiei, a legii!

Ea muşcă uşor urechea sultanului.

— Eu nu sunt o cadână oarecare! Sunt Roxelana! Asta nu e de ajuns?

În vreme ce soarele la apus arunca o lumină purpurie deasupra Constantinopolului, un şir dublu de ieniceri instalaţi pe drumul pe care avea să-l urmeze cortegiul Roxelanei de la Eski Serai la Yeni Serai silea trecătorii să-şi lipească faţa de ziduri. Excesul precauţiilor care înconjurau deplasarea Roxelanei sublinia creşterea importanţei sale politice.

La Yeni Serai, a fost nevoie să se izoleze câteva încăperi pentru a adăposti sclavele care aveau să asigure servirea favoritei şi eunucii negri din garda ei

personală. Toate aceste aranjamente făcute în grabă necesitaseră mari eforturi. Dar piedicile nu contau când era vorba de Roxelana.

Ibrahim evită să-şi exprime părerea asupra acestei mici revoluţii de la palat, deşi o dezaproba. Echilibrul pe care îl menţinuse de bine-de rău sultana-validé în sânul familiei imperiale se risipea. Ibrahim simţea că toate gesturile lui, toate cuvintele lui erau interpretate, disecate cu rea-voinţă. Până şi căsătoria lui de convenienţă cu Hadice mergea prost. Slabă, dizgraţioasă, cu buza de sus umbrită de o mustaţă fină, cu picioarele acoperite de păr, ea întrunea toate defectele care îl scârbeau pe Ibrahim.

Într-o seară, întorcându-se în cabinetul lui de lucru, găsi un sclav scotocindu-i prin hârtii. Furios, îl întrebă pentru cine lucrează. Nemulţumit de explicaţiile lui bâlbâite, porunci să fie torturat. Ajuns la capătul puterilor, sclavul declară că era în slujba lui Timur, şambelanul lui Ibrahim. Torturat la rândul lui, Timur recunoscu că se lăsase cumpărat de Rüstem.

După ce nimici această reţea de iscoade, marele-vizir medită la măsurile pe care trebuia să le ia în urma acestei afaceri. Rüstem lucra pe cont propriu? Era unealta Roxelanei? Sau a lui Iskender Celebi? Studie toate ipotezele şi se hotărî să reacţioneze energic. Se prezentă la sultan şi îi puse sub ochi un raport amănunţit despre manevrele lui Rüstem.

Soliman păru distrus. Îl asigură că nu era la curent cu acţiunile şefului poliţiei.

— O să-l chem să-l interoghez în faţa ta. Nu-mi place ca miniştrii mei să-şi regleze conturile peste capul meu.

Interpelat brutal de sultan, Rüstem se justifică fără să se piardă cu firea.

— Marele-vizir a interpretat greşit activitatea oamenilor mei. Este o simplă rutină. Pretinşii mei spioni au misiunea de a-i supraveghea pe agenţii străini care se strecoară sub diverse identităţi în anturajul demnitarilor noştri, ca să fure documente de stat.

Tupeul lui Rüstem îl indignă pe Ibrahim.

— Mai bine spune-le copiilor poveştile astea, Rüstem, poate pe ei îi adormi!

Rüstem rânji dispreţuitor. Părea sigur pe el, ceea ce însemna că era sprijinit de prieteni puternici. Iritat de această afacere necurată, Soliman îşi privi nehotărât cei doi miniştri. Ibrahim era prietenul şi colaboratorul lui de multă vreme. Pe de altă parte, Rüstem îşi dovedise de numeroase ori calităţile. De această dată, comisese o imprudenţă şi o greşeală profesională. Acum, el, Soliman, trebuia să facă o alegere. Să-l sacrifice pe Ibrahim? Căderea lui ar fi încântat-o pe Roxelana, dar nu concepea să se lipsească de el. Iar trimiterea lui Rüstem ca guvernator într-o provincie neînsemnată l-ar fi privat de un ministru competent, imaginativ şi devotat. Sultanul se întoarse către Rüstem şi îi vorbi pe un ton mohorât:

— Du-te acasă şi aşteaptă ordinele mele!

Uluit de acest deznodământ, Rüstem nici măcac nu se apără. Era sigur că Roxelana nu-l va abandona. Îi sărută sultanului pulpana mantiei şi se retrase fără a-l saluta pe marele-vizir.

— Îmi pare nespus de rău, Ibrahim! zise Soliman. Voi veghea ca aceste greşeli să nu se mai repete. Nu voi permite nimănui să-ţi lezeze drepturile.

Făcu o pauză, apoi îi zâmbi prietenos.

— Ne întâlnim la reuniunea din seara asta. La revedere, prietene!

Ibrahim părăsi gânditor Yeni Serai. Tocmai câştigase prima bătălie împotriva lui Rüstem, dar obiectul războiului era încă incert. Roxelana avea să intre, cu siguranţă, în joc. Era dispus să parieze că favorita fusese deja prevenită de conflictul care, de data aceasta, îl plasa deschis împotriva lui Rüstem.

Întors acasă, cină singur, pentru că Hadice era supărată pe el. Mâncărurile servite erau excelente, dar cu toate acestea abia se atinse de ele. Evoluţia relaţiilor lui cu sultanul îl îngrijora. Acesta îi vorbise într-o zi despre un triunghi care simboliza prietenia faţă de el şi dragostea faţă de Roxelana. Acum triunghiul acesta se transforma în pentagon, căci celor trei personaje li se adăugau Rüstem şi Iskender

Celebi. Se găsea, aşadar, în minoritate, pentru că Soliman se desprindea treptat de el şi adopta rolul de arbitru.

Nu-i mai rămânea decât un prieten, Mustafa, prinţul moştenitor. Ibrahim compara prietenia lor cu asocierea dintre un orb şi un olog. Moartea unuia ducea la dispariţia celuilalt. Înainte de a-şi da duhul, sultana-validé îl implorase să vegheze asupra lui Mustafa. Va trăi oare destul pentru a duce la îndeplinire această misiune?

După cină, plecă la Yeni Serai. Această reuniune nocturnă a Divanului trebuia să preceadă iminenta sosire la Constantinopol a ambasadorilor lui Carol Quintul şi ai arhiducelui. Soliman voia să arunce o ultimă privire peste propunerile care aveau să-i fie aduse. Ibrahim plătise scump un secretar al Preacatolicei Sale Majestăţi, care îi furnizase anticipat concesiile extreme pe care erau autorizaţi să le facă trimişii austrieci.

Când marele-vizir intră în sala Divanului, miniştrii sosiţi deja discutau amical, aşteptând venirea sultanului. Ayas Paşa întâmpină cu un zâmbet jenat apariţia lui Ibrahim.

— Am fost înştiinţat, frate, de abuzul comis de Rüstem. Îmi pare foarte rău. Înainte de a se retrage la cină, Înălţimea Sa mi-a poruncit să anchetez personal această întâmplare. Te asigur că voi fi nemilos.

— Sunt sigur de integritatea ta, frate, răspunse Ibrahim, înclinând capul.

Marele-maestru de ceremonii anunţă cu gravitate:

— Înălţimea Sa sultanul!

Soliman, îmbrăcat în alb, străbătu sala prin faţa vizirilor prosternaţi şi se urcă pe tron.

— Înainte de a deschide dezbaterile, zise el, vreau să rezolv o chestiune spinoasă.

Făcu semn unui ofiţer de ordonanţă care ieşi, apoi se întoarse după câteva clipe, urmat de Rüstem Paşa. Acesta făcu o plecăciune adâncă în prag, după care înaintă, cu capul plecat umil, către piciorul tronului. Îngenunche şi sărută pulpana mantiei împărăteşti, sub privirile stupefiate ale lui Ibrahim.

Soliman îi dădu lui Rüstem permisiunea să se ridice, apoi se întoarse spre marele-vizir.

— Ibrahim, zise el solemn, m-am gândit mult la faptele imputate lui Rüstem Paşa. S-a făcut vinovat de neatenţie, pentru că oamenii lui insuficient controlaţi au încălcat secretul cabinetului tău. Ibrahim, în faţa mea şi în faţa Divanului întrunit, Rüstem Paşa îşi cere umil iertare şi îşi ia angajamentul să-şi pedepsească oamenii care, din proprie iniţiativă, şi-au depăşit ordinele. Acordă-i iertarea ta! Arată-ţi din nou mărinimia!

Lui Ibrahim nu-i venea să-şi creadă urechilor. Era victima unei manevre nedemne, pusă la cale în amănunt de către sultan, „prietenul” lui. Exasperarea şi mânia lui erau atât de violente, încât nici nu auzi cuvintele ipocrite rostite de Rüstem, care îl sfida cu o privire plină de ironie. Vizirii urmăreau scena clătinând din cap. Încuviinţau această măsură înţeleaptă. Numai Ayas Paşa părea uimit de această schimbare de program intervenită în ultima clipă.

Ibrahim surprinse, cu inima frântă, privirea furişă strecurată de sultan spre loja cu gratii care ar fi trebuit să fie rezervată exclusiv folosinţei sale personale. Era convins că, din postul acela de observaţie, Roxelana urmărea mascarada ce se desfăşura după dorinţa ei. Inima lui Ibrahim bătea să-i sară din piept. Soliman îl trădase. Îşi abandonase rolul de arbitru pentru a deveni simplul executant al voinţei Roxelanei. Pierderea încrederii în cel mai bun prieten este o încercare dureroasă.

Comedia luă sfârşit. Rüstem duse mâna la inimă, gest care dovedea devotamentul lui faţă de Ibrahim, apoi ascultă invitaţia padişahului care îi făcu semn să-şi reia vechiul loc.

Oficial, marele-vizir obţinuse satisfacţie, dar în realitate pierduse partida. Aparent impasibil, se aşeză în dreapta sultanului.

— Deschid dezbaterile! spuse Soliman cu gravitate. Primul punct: discuţiile în jurul cererii de pace formulate de aşa-zisul împărat Carol Quintul. Al doilea punct: viitoarea campanie a marelui amiral Khair ed-Din Barbarossa.

Ibrahim intuise corect. Din loja care dădea spre sala Divanului, Roxelana urmărea reuniunea care se desfăşura jos. Accesul ei în acest loc sacru reprezenta nu numai una dintre cele mai mari victorii ale ei, ci deschidea, în acelaşi timp, un nou capitol important în istoria învolburată a vieţii sale. La fel de important ca venirea pe lume a lui Mehmed, fiul ei cel mare.

La Roma, tatăl ei o dusese de trei sau patru ori la teatru. Asistase atunci la comedii italiene atât de iubite de public, încât râsetele acopereau uneori replicile actorilor.

Acum, la Constantinopol, urmărea din loja ei de la Yeni Serai un spectacol cu mult mai captivant, căci întâmplările lui jucau un rol hotărâtor asupra destinului lumii. Ea putea chiar să influenţeze acest joc pasionant, aşteptând să-l conducă, mai târziu, după voia ei. Căci Roxelana luase boala politicii, prinsese gustul facerii şi desfacerii evenimentelor, al manipulării oamenilor.

Reuşise fără dificultate să răstoarne situaţia critică a lui Rüstem în favoarea lui. Îi fusese de ajuns o cină între patru ochi cu Soliman pentru a-l face să se răzgândească, consternându-l pe Ibrahim. Marele ei vis de a prelua într-o zi frâiele puterii căpăta formă de la o zi la alta. Îşi propusese să exercite o asemenea influenţă politică încât nici moartea lui Soliman să nu-i poată periclita situaţia. Dar, pentru a ajunge la asta, trebuia să elimine două personaje: prinţul Mustafa şi Ibrahim. O dată fiul ei cel mare, Mehmed, instalat pe tron, ea avea să dispună de o putere ascunsă, adevărata putere, care dirijează totul. Căci Mehmed o adora, îi acorda încredere deplină şi ar fi fost fericit să profite de experienţa şi de spiritul politic al mamei sale.

Roxelana îi privi pe vizirii care închinau capetele acoperite de turbane, încuviinţând umil toate deciziile sultanului, şi îşi închipui ziua în care propria autoritate va avea aceeaşi greutate. Pentru că, în străfundurile inimii, Roxelana ascundea ideile unei autocrate care tinde să înăbuşe orice opoziţie. Va şti să se descurce în această lume colcăind de intrigi. Dacă în trecut ezitase uneori, calea ei era acum trasată perfect, în cele mai mici amănunte.

28

Din loja ei cu gratii, Roxelana asistă cu interes viu la audienţa acordată de Soliman lui Ieronim de Zara, trimisul extraordinar al lui Carol Quintul. Ambasadorul era un negociator viclean, care ştia să alterneze ameninţările şi cuvintele paşnice pentru a obţine cât mai multe concesii. Dar avea de-a face cu un adversar puternic. Ibrahim făcu o nouă descoperire. Agenţii lui capturară un curier diplomatic care îi aducea lui Zara un mesaj semnat de Granvelle, ministrul Afacerilor Externe din Spania. Acesta anunţa încheierea unei alianţe secrete între Spania şi Persia, îndreptată împotriva Turciei. Această legătură ar fi permis ambasadorului austriac să se arate mai exigent. Dar, întrucât jocul Spaniei fusese dat la iveală, marja de manevră a ambasadorului ei se reduse la zero.

Seara, la cină, Soliman comentă audienţa:

— Cred, Roxelana, că argumentaţia, dialectica şi paradoxurile ambasadorului te-au plictisit de moarte.

— Din contră, răspunse ea cu vioiciune. Întrucât eu nu eram implicată în discuţii, mi-am păstrat mintea limpede. Asta îmi îngăduia să despart adevărul de minciună.

— Vizirii s-au împărţit în două tabere. Cei care condamnă reaua-credinţă a spaniolilor şi cer război împotriva lor, şi cei care propun tărăgănarea discuţiilor până aflăm care le sunt adevăratele intenţii.

— Asta-i politica lui Ibrahim, nu-i aşa? Ei, bine, are dreptate! Nu vrea să pornească războiul pe două fronturi.

Cât timp el continuă negocierile cu Zara, armata ta îl va ataca pe neaşteptate pe regele Tahmasp şi, după ce îl înfrânge, se va întoarce împotriva spaniolilor.

Soliman mângâie mâna Roxelanei.

— Sunt răsfăţat de Dumnezeu, zise el cu tandreţe. Am o soţie frumoasă ca luceafărul dimineţii şi şireată ca un diplomat, i-ai putea lua oricând postul marelui-vizir.

Ea lăsă capul în jos cu modestie.

— Îmi găsesc fericirea cea mai dulce în preajma ta. Să fiu femeia care te adoră, preoteasa soarelui care străluceşte pentru toată lumea, dar care nu-mi încălzeşte decât mie inima.

Până la urmă, părerea lui Ibrahim, susţinută de această dată şi de Roxelana, avu întâietate. Soliman hotărî să semneze pacea „pentru mai multe secole” cu austriecii şi spaniolii şi îşi luă angajamentul să-l trateze pe Ferdinand ca pe propriul fiu. În schimb, acesta recunoştea suzeranitatea otomană şi se obliga să plătească un tribut anual de treizeci de mii de monede de aur.

Acel du-te-vino al Roxelanei între Eski Serai şi Yeni Serai devenise aproape un obicei, foarte criticat de turcii tradiţionalişti. Dar Soliman arătă destulă energie ca să le închidă gura. Era foarte mulţumit să găsească în Roxelana un interlocutor dezinteresat, care îi merita toată încrederea şi care, pe deasupra, dovedea o competenţă remarcabilă.

Planul Roxelanei se închega. Pentru a reuşi, trebuia să aştepte împrejurări favorabile. Evenimentele se precipitară în favoarea ei.

În primul rând, Soliman convocă la Constantinopol o adunare a guvernatorilor din toate provinciile şi oraşele mari pentru a impune aplicarea generală şi uniformă a decretelor sale pe întreg teritoriul imperiului. Printre persoanele chemate se afla, firește, şi prinţul moştenitor Mustafa.

În al doilea rând, Soliman hotărî să trimită o expediţie-fulger împotriva regelui Tahmasp.

— Acum, că avem mână liberă în Apus, îi explică el Roxelanei, ne vom năpusti asupra persanilor şiiţi. Trebuie să terminăm o dată pentru totdeauna cu Tahmasp, acest aducător de necazuri care a îndrăznit să se alieze cu spaniolii. Ibrahim va prelua comanda armatei noastre.

Plecarea marelui-vizir îi convenea de minune Roxelanei. În al treilea rând, la curte izbucni un mare scandal care, stârnind interesul tuturor, abătea atenţia de la manevrele Roxelanei. O fetiţă drăguţă, adusă pe lume de prinţesa Kassem, dădu ocazia unei mari petreceri oferite de Mustafa Paşa. Soliman acceptă invitaţia cumnatului său şi apăru înconjurat de fiii săi, Mustafa şi Mehmed, şi de toţi vizirii.

Însă Rüstem veghea. A doua zi dimineaţă, sultanul găsi pe masa de lucru un raport tulburător, a cărui copie ajunse prin intermediul Chirei Esther la Roxelana. Nou-născutul prinţesei Kassem nu era fată, aşa cum se anunţase oficial, ci băiat. În vreme ce muţii înarmaţi cu frânghii aşteptau în vestibul naşterea, băiatul nou-născut fusese înlocuit de o fată, pe care Gozde, moaşa, mituită de Kassem, o adusese în zori la palat. Gestul lui Kassem şi al soţului ei presupunea planul deliberat de a-i opune mai târziu moştenitorului tronului un rival din dinastia Osman, ceea ce ar fi dus la declanşarea unui război civil. Moaşa şi sclavele care o ajutaseră au fost supuse torturii. Adevărul ieşi la iveală. Mustafa Paşa, care pretindea că nu ştie nimic despre această afacere urzită în taină, a fost reţinut în arest în propriul palat. Moaşa, complicele ei şi muţii din Serai, acuzaţi de lipsă de vigilenţă, au fost spânzuraţi. Bebeluşul a fost strangulat sub ochii mamei sale.

Între timp, adunarea guvernatorilor îşi continua dezbaterile. În timpul şederii la Constantinopol a prinţului moştenitor, Roxelana îi arătă o mare bunăvoinţă.

— E fiul tău, Soliman, îi zise ea sultanului, zâmbitoare. Sângele tău curge în venele lui şi asta mi-l face de două ori mai scump. Simt pentru el aceeaşi afecţiune ca pentru copiii mei.

Ochii lui Soliman exprimau bucurie şi recunoştinţă.

— Porumbiţa mea dulce, tu aduci ramura de măslin tuturor celor pe care îi iubesc! îi calci pe urme sărmanei mele mame, care visa, şi ea, să instaureze domnia păcii şi a iubirii în jurul ei.

— Trupul meu, spiritul meu, calităţile mele nu sunt folosite decât grijii de a-ţi fi pe plac. De a-ţi asigura pacea sufletului de care ai nevoie pentru a conduce imperiul spre culmile gloriei.

Roxelana îi vorbea tandru şi senin sultanului, dar în adâncul inimii ascundea o mare tulburare. Căci planul ei îndrăzneţ trebuia pus în aplicare foarte curând. Rüstem, omul ei de încredere, stabilise în amănunt toate etapele şi împărţise rolurile.

Lucrările conferinţei guvernatorilor continuau. Pentru a odihni mintea participanţilor după reuniunile lungi şi obositoare, sultanul le oferea din când în când ospeţe, partide de vânătoare şi jocuri de război.

La una dintre vânătorile de mistreţi, prinţul Mustafa ucise cu propriile mâini o fiară imensă, încolţită. După ce şterse sângele care se scurgea de pe jungherul lui pe blana animalului, ceru de băut. În vreme ce sultanul şi ceilalţi vânători îl felicitau pentru isprava sa, un paj purtând o cupă se apropie în fugă. Prinţul Mehmed, care se găsea în calea lui, luă cupa şi o goli dintr-o înghiţitură.

— Adu-i alta fratelui meu, îi porunci el pajului care se îndepărtă iute.

Incidentul trecu neobservat. Prinţului moştenitor însetat îi fu adus un sorbet bine răcit, apoi vânătorii poposiră într-un luminiş, unde îi aştepta o masă îmbelşugată. Pajii sultanului, aliniaţi în şir indian, aduceau mâncărurile pe platouri mari din argint. În timpul ospăţului, Mehmed se plânse de dureri de burtă violente. Simptomele, pe care comesenii le atribuiră la început unei indigestii, se înrăutăţiră.

Prinţul urla că îl ard măruntaiele de parcă ar fi băut plumb topit. Alarmat, sultanul trimise un curier călare să-l caute pe Israel Mordecai. Întrucât starea prinţului se înrăutăţea, a fost instalat pe o targă improvizată şi dus spre capitală.

Dar comentariile se dezlănţuiseră deja. Prinţul fusese otrăvit. Era clar ca lumina zilei. Atâta doar că băutura îi fusese destinată lui Mustafa. O ceruse după ce ucisese mistreţul. Concluzia care se impunea era foarte clară: întâmplarea îi jucase o festă fatală fiului cel mare al Roxelanei, care muri la scurt timp după întoarcerea la Constantinopol. Israel Mordecai, care făcu autopsia, declară că decesul fusese cauzat de o otravă turcească.

Singură, închisă în apartamentul ei, Roxelana plângea, ţipa, urla şi se bătea cu pumnii în piept, măcinată de o durere surdă, insuportabilă. Îşi omorâse propriul fiu. Otrava destinată prinţului moştenitor pusese capăt vieţii fiului ei cel mare, lumina ochilor ei, podoaba tinereţii, cel mai frumos, cel mai inteligent şi cel mai iubitor dintre copiii ei. Îşi muşcă buzele până la sânge, îi venea să se dea cu capul de pereţi. Dumnezeu o pedepsise pentru crima pe care o plănuise? Dar nu făcea decât să apere viaţa copiilor ei. Mehmed era doar o victimă nevinovată a fatalităţii.

Dar cum se întâmplase această nenorocire? Rüstem îi garantase succesul operaţiunii. Un fir de praf strecurat între rotiţe compromisese totul. Sultanul avea să deschidă o anchetă. Credinciosul său Ayas Paşa avea să caute adevărul. Dar Rüstem va şti să şteargă toate urmele filierei. Trebuia totuşi să găsească un ţap ispăşitor. Kassem şi soţul ei ar fi avut toate motivele să vrea răzbunarea uciderii băieţelului lor. Însuşi Ibrahim ar fi putut avea ideea îndepărtării unui eventual rival al prinţului moştenitor, protejatul lui.

Roxelana nu-l primi în apartament decât pe Soliman care, în ciuda propriei dureri, se strădui în zadar să o consoleze. Împrejurările acestei tragedii îl tulburau. Lucid şi logic, înţelesese că prinţul Mustafa ar fi trebuit să fie victima acestei otrăviri.

Soliman avusese bănuieli chiar şi în privinţa Roxelanei, dar le alungase repede. Atitudinea ei binevoitoare, drăgăstoasă chiar, faţă de fiul ei vitreg eliminau ideea unui joc dublu mult prea nemernic.

— E răzbunarea lui Kassem! ţipă Roxelana isterică. A vrut să mă facă să sufăr, aşa cum a suferit ea!

Sultanul îi împărtăşea durerea, fiindcă Mehmed era fiul lor preferat. Se gândise adesea că, dacă Mustafa ar fi păţit ceva, Mehmed ar fi fost demn să-i ia locul. Dar ca Roxelana să o acuze pe Kassem de această uneltire i se părea absurd, închisă în palatul ei, supravegheată, era ridicol să presupui că ea ar fi putut fi amestecată în această afacere. Soţul ei trăia izolat de toată lumea în selamlik-ul locuinţei sale.

Moartea subită a lui Kassem, survenită două săptămâni mai târziu, îl copleşi pe Soliman. Roxelana, bănuia el, nu era străină de acest sfârşit brutal. Dispariţia lui Malfiruz în împrejurări asemănătoare îi întări bănuielile. Dragostea nemărginită a Roxelanei pentru fiul ei cel mare i-ar fi justificat, în parte, excesele. În ziua stabilită pentru înmormântarea lui Kassem, îl eliberă pe soţul ei, pentru a-i permite să asiste la funeralii.

Vremea se scurgea fără a domoli durerea Roxelanei.

— Dacă pretinzi că nu Kassem a fost vinovata, atunci cine ar fi avut interesul să-i elimine pe fiul nostru?

Soliman presimţea unde voia să ajungă favorita lui.

— Ascultă, Roxelana! Ancheta a stabilit că sorbetul otrăvit nu fusese pregătit pentru Mehmed! Victima vizată era Mustafa! Nu există nicio îndoială în privinţa asta!

Ea insistă:

— Mehmed a fost ucis în urma unei conspiraţii! Într-o zi voi descoperi cine a fost autorul, chiar dacă va trebui să răstorn munţii!

Soliman ridică din umeri, exasperat.

— Vrei să poruncesc o nouă anchetă, mai amănunţită? Fără să menajez pe nimeni? Chiar vrei?

Roxelana încleştă pumnii, fără să răspundă. Tot personalul care asigurase „servirea la masă” la această vânătoare funestă fusese decapitat, cu excepţia pajului care adusese cupa, care n-a fost găsit niciodată.

Soliman îl trimise pe prinţul moştenitor în Magnesia. Şederea lui la Constantinopol devenise periculoasă. De altfel, reuniunea guvernatorilor tocmai se încheiase, într-o atmosferă sumbră.

Retras în singurătatea cabinetului său de lucru, Soliman se întrebă care fiu avea să-i supravieţuiască.

Evenimentele tragice de la Constantinopol avură imediat ecouri pe câmpurile de bătălie din Persia. Armata marelui-vizir pătrunsese destul de adânc în teritoriul inamic şi ocupase mai multe localităţi, precum şi bogata şi frumoasa cetate Tabriz. Acolo află Ibrahim vestea morţii lui Mehmed. Abdul Aga, noul şef al poliţiei secrete, îi trimitea cu regularitate raporturi despre tot ce se petrecea la Curte şi despre intrigile urzite în jurul lui. Nu neglijă să-i pomenească zvonurile care îi atribuiau lui otrăvirea prinţului Mehmed.

Lui Iskender Celebi, comandantul secund al corpului expediţionar, sultanul îi încredinţase două misiuni. În primul rând să captureze, să inventarieze şi să trimită la Constantinopol comorile fabuloase ale regelui Persiei, pentru a reface finanţele Turciei. În al doilea rând, să supravegheze discret activitatea marelui-vizir; aceasta la insistenţa Roxelanei. Iskender primea, aşadar, şi el curieri purtători de mesaje secrete trimise de Rüstem Paşa.

Că sultanul considerase necesar să i-l trimită ca secund pe Iskender Celebi, acest personaj nesuferit, nu-l uimea pe Ibrahim. Chiar şi în epoca celei mai strânse prietenii a lor, Soliman îi atârna un clopoţel de gât.

Ibrahim fusese înştiinţat că Rüstem şi ministrul Finanţelor alcătuiseră o coaliţie puternică împreună cu Roxelana, care le acorda sprijinul ei ascuns. Apropiaţii pretindeau că ştiu din surse sigure că Celebi va primi postul de mare-vizir după căderea lui Ibrahim.

Relaţiile dintre marele-vizir şi adjunctul său se înrăutăţeau vizibil. Abdul Aga îşi informă stăpânul că Iskender îi trimitea sultanului rapoarte lungi, umbrind reputaţia comandantului-şef cu sprijinul unor dovezi falsificate. Iskender, care se considera intangibil, nu ezita să-l contrazică pe marele-vizir în public şi chiar să dea contraordine, pe care Ibrahim le anula, la rândul lui.

Dar o complicaţie neaşteptată dădu o întorsătură dramatică acestui conflict. Abdul Aga îi furniză stăpânului său o informaţie extrem de preţioasă. Iskender Celebi punea deoparte o mare cantitate din aurul capturat în Persia, pentru a finanţa coaliţia de la Constantinopol, în vederea unei conspiraţii viitoare. Operaţiunea trebuia să înceapă cu uciderea marelui vizir şi instalarea în locul lui a unui membru al coaliţiei. Sultanul nu era la curent cu aceste uneltiri secrete.

Ibrahim îşi frecă mâinile. Dezvăluirile lui Abdul Aga aveau să-i îngăduie să-şi îngroape toţi adversarii. Îi plasă pe Iskender şi pe toţi colaboratorii acestuia sub supravegherea poliţiei militare, care trebuia să-i raporteze cele mai mici mişcări pe care le făceau. A fost începutul unui mare scandal, care avea să tulbure întregul imperiu.

La Yeni Serai, raportul trimis de marele-vizir sultanului, care îl acuza oficial pe Iskender Celebi de înaltă trădare, avu efectul unei bombe. Ministrul Finanţelor încercase să-şi însuşească tezaurul imperial şi să treacă în tabăra Persiei. În plus, pregătea un complot care avea ramificaţii până la Constantinopol. Oamenii lui, prinşi asupra faptului şi supuşi torturii, mărturisiseră totul.

Prevenită de Rüstem, Roxelana încercă să potolească furia sultanului, care se arătă de neclintit. Uluirea favoritei şi a omului ei de încredere sporiră aflând că Ibrahim, în calitate de comandant-şef al armatei, întrunise consiliul de război. Acesta îl judecă pe Iskender Celebi şi îl osândi la pedeapsa capitală. Acuzatul se apără, invocând că în calitatea sa de comandant-adjunct numai sultanul avea dreptul să poruncească executarea sa. Cu măreţie, Ibrahim replică de la înălţimea scaunului său:

— Ai dreptate, Iskender Celebi. De-acum înainte îmi iau din proprie iniţiativă titlul de *seraskier sultan*. Această nouă autoritate îmi acordă dreptul de a te condamna la pedeapsa cu moartea. Îţi voi face totuşi plăcerea de a aştepta ca pecetea sultanului să fie pusă pe sentinţa pe care i-am trimis-o spre aprobare.

Din fundul celulei sale, Iskender Celebi îi scrise o scrisoare sultanului, pentru a se dezvinovăţi. Plângerea lui se intersectă cu ordinul de executare semnat de Soliman.

Rüstem o înştiinţă pe Roxelana, care se simţea distrusă, de spânzurarea ministrului, care avusese loc în piaţa din Tabriz. Moarte nedemnă, căci demnitarii se bucurau de dreptul de a fi decapitaţi sau strangulaţi de muţii seraiului.

Marele-vizir nu reuşi să-l implice pe Rüstem în complot, fiindcă, la câteva zile de la executarea lui Iskender, Abdul Aga muri otrăvit. Dovezile compromiţătoare pe care le strânsese împotriva complotiştilor dispărură fără urmă după moartea lui.

Eliberat de ameninţarea care plana asupra lui, Rüstem trecu la contraofensivă. Răspândi zvonul că marele-vizir se răzbunase în felul acesta pentru umilirile la care fusese supus de Iskender, fostul lui stăpân. În orice caz, cercul se închisese.

Singurul mare învins în această afacere a fost Iskender Celebi, care plăti cu viaţa duşmănia pe care i-o purtase dintotdeauna lui Ibrahim. Averea lui imensă – palate, pământuri, aur, nestemate, obiecte de aur, sclavi, cai – reveni coroanei.

Strălucita campanie a lui Ibrahim împotriva regelui Tahmasp stârni gelozia sultanului. Şansa se încăpăţâna să-i surâdă marelui-vizir. Alunga de fiecare dată trupele inamice care încercau să-i înfrâneze înaintarea.

— Trebuie să preiau comanda asupra trupelor mele! zise Soliman nerăbdător.

Se plimba cu Roxelana în grădina de la Yeni Serai, care domina apele albastre ale Mării Marmara, pătate de pânzele albe ale câtorva corăbii care navigau în larg.

— Nu am dreptul să mă bucur de frumuseţea grădinilor mele şi de splendoarea palatului meu atunci când soldaţii mei mor pe câmpul de luptă.

— Du-te, dacă te cheamă conştiinţa! Du-te să cauţi gloria care trebuie să-ţi revină în întregime! Tu eşti stăpânul imperiului, al armatelor, al nostru al tuturor!

Atitudinea Roxelanei era revelatoare. Dreaptă şi mândră, frumoasa lui Roxelana căpătase o strălucire de maiestate care îi aminti din nou de împărăteasa înfăţişată în biserica creştină din Trebizonda.

— Cuvintele tale încurajatoare îmi fac tare bine! zise el. Ai devenit o adevărată turcoaică, Roxelana!

Soliman plecă în fruntea unei armate menită a se uni cu trupele marelui-vizir. Primul curier pe care i-l trimise sultanul favoritei sale îi aduse un mesaj care exprima marea lui mulţumire. Drumul spre Bagdad era deschis.

„Mai iute decât credeam vom dormi În palatul lui Tahmasp, scria Soliman. Imaginea ta de împărătească bizantină mă urmăreşte pretutindeni. Şi puterea iubirii tale mă ajută să cuceresc lumea.”

La Constantinopol, Rüstem Paşa puse mâna pe plângerea redactată de Iskender Celebi cu o zi înainte de a fi spânzurat. Răposatul ministru jura pe capul strămoşilor lui că nu se gândise niciodată să dezerteze în faţa inamicului şi că, în realitate, Ibrahim fusese cel care primise bani din partea regelui Tahmasp pentru a-l asasina pe padişah. Marele-vizir întreţinea relaţii secrete cu Carol Quintul, care îi plătise o sumă însemnată pentru a-l convinge pe sultan să semneze pacea cu Casa de Austria. De ani de zile primea bani de la Veneţia. Îi furniza dogelui informaţii privind proiectele politice ale Sublimei Porţi referitoare la Serenissima Republică. Campania împotriva lui Tahmasp fusese hotărâtă doar pentru a distrage atenţia padişahului dinspre Apus şi pentru a-l atrage în deşerturile Persiei.

Adăugă chiar o *fatva* – un fel de consultaţie scrisă – semnată de şeicul Ul-Islam, cel mai important personaj religios al imperiului, care confirma că denunţul unui om condamnat la moarte are mai multă greutate decât cel al unui simplu martor.

Instruită de Rüstem, moaşa trebuia să-i repete Roxelanei zvonurile care circulau în capitală. I se reproşa marelui vizir asasinarea prinţului Mehmed, era bănuit că avea intenţia să răstoarne dinastia şi să pregătească o răscoală a creştinilor din imperiu.

Pentru a încununa totul, Rüstem compuse câteva scrisori, chipurile scrise de Ibrahim. Tot atâtea dovezi care demonstrau trădarea şi abuzurile sale.

Roxelana devoră din ochi toate aceste dovezi compromiţătoare pentru vizir. Îl felicită pe Rüstem pentru vigilenţa lui şi îl asigură de sprijinul ei deplin. Îl sfătui să facă în aşa fel încât scrisorile să ajungă la sultan fără ştirea lui Ibrahim. Pentru a fi sigur că nimeni în afară de padişah nu va îndrăzni să deschidă pachetul, hotărî să-l pecetluiască folosind sigiliul ei.

Odată Ibrahim înlăturat, avea să-i fie mai uşor să-l elimine pe prinţul moştenitor. Eroarea care dusese la eşecul otrăvirii lui Mustafa nu se va mai repeta...

Marele-vizir îşi lustruia şi el armele. Se simţea încă destul de puternic pentru a-şi înfrunta duşmanii. Execuţia lui Iskender Celebi, încuviinţată fără nicio obiecţie de către sultan, demonstra că, în ciuda împrejurărilor neprielnice, puterea lui rămânea intactă şi obţinuse o nouă victorie. Soliman nici nu clipise când marele lui vizir îşi atribuise din proprie iniţiativă titlul de *seraskier sultan*. Dacă se îndoise vreodată de buna lui credinţă, acum se simţea pe deplin liniştit. Soliman îi arăta aceeaşi prietenie,

mânca împreună cu el şi nu lua nicio decizie politică sau militară fără să-i ceară părerea. În ciuda fascinaţiei pe care o exercita asupra lui, Roxelana nu reuşise să-l îndepărteze de vechiul lui prieten. Dacă Soliman ar fi murit, fiul lui, Mustafa, l-ar fi păstrat în fruntea guvernului. Nu! N-avea niciun motiv să vadă viitorul înnegurat!

Şi apoi păstrase încă o carte în mânecă: Barbarossa! Dacă marele, amiral reuşea să o răpească pe Iulia, jocurile erau făcute, Iulia! Această femeie splendidă şi irezistibilă, întruchiparea vie a lui Venus, avea faţă de Roxelana avantajul tinereţii şi al unei frumuseţi atât de renumite, încât toţi marii pictori se înghesuiau la poarta ei pentru a-şi imortaliza numele pe un portret de-al ei. Roxelana avea să cunoască, la rândul ei, soarta lui Gülbahar. Domnia ei va lua sfârşit, căci Soliman nu va putea rezista farmecelor Iuliei.

Roxelana simţea instinctiv că vestitul pirat, personaj exotic şi foarte puternic, intrat de curând în joc, putea, dacă nu să încline balanţa în favoarea lui Ibrahim, măcar să-i întârzie căderea.

Îl convocă pe *kislar agasi*, îl invită să ia loc, apoi porunci unei sclave să aducă dulciuri şi sorbeturi, atenţie care îi gâdilă plăcut orgoliul „generalului" fetelor.

— Mahmud, povesteşte-mi despre acest Barbarossa. Mi se pare că l-ai cunoscut.

— Am avut o discuţie la o recepţie oferită de Ibrahim. Marele-amiral este un bărbat ciudat. La prima vedere, pare plăcut şi prietenos. E în stare să vorbească ore întregi fără să spună un sigur cuvânt despre el însuşi. În plus, are reacţii surprinzătoare, i-am expus părerile mele despre războiul sfânt pe care noi, musulmanii, trebuie să-l ducem împotriva creştinilor. Spre mirarea mea, a izbucnit în râs. „Dacă n-ar exista religie, ar trebui inventată, mi-a zis el. Ce de războaie frumoase şi rodnice se duc în numele ei! Religia se schimbă cum îţi schimbi cămaşa. E plin de renegaţi. Bunii creştini devin cei mai buni războinici ai Islamului. Evreii adoptă creştinismul. Aşa-zişii păgâni intră de bunăvoie sau cu sila sub aripa catolicismului. Religia mea cuprinde trei zei: moartea, sângele şi prada. Allah, Baal, Mahomed, Moise, Confucius, Ra, Jupiter sunt numai nerozii. Dreptatea divină? Cei mai mari criminali mor liniştiţi în patul lor. Victimele lor pier în chinuri îngrozitoare. Paradisul? Infernul? Invenţii ale profeţilor şi preoţilor, care-i duc de nas pe neghiobi, promiţându-le în schimbul sclaviei lor spirituale mirajul unei vieţi viitoare pline de desfătări. Că se numeşte Sălaşul Zeilor, Olimp, Walhalla, Brahmalaca sau mai ştiu eu cum, e aceeaşi minciună. Astaroth, Belzebut, Asmodeu şi toate geniile răufăcătoare sunt nişte himere, uneori închipuiri pricinuite de produse stupefiante. Eu, Khair ed-Din Barbarossa, trăiesc în paradis. Leprosul care cerşeşte un bănuţ de argint în faţa porţii unei moschei trăieşte în infern. Eu trăiesc în paradis pentru că am tot ce şi-ar putea dori un om. Putere, bogăţie, prestigiu, fete frumoase ca stelele, adolescenţi gata să facă orice pentru a-mi fi pe plac. În ciuda vârstei mele înaintate, anii nu mă apasă pe umeri. Pot să fac dragoste sau să mă bat mai bine decât tinerii." Îl ascultam, Înălţimea Voastră, cu gura căscată, fără să fiu în stare să scot un cuvânt. „Ştii de ce am ajuns în poziţia asta invidiată? Pentru că nu mi-a fost niciodată frică de moarte. O înfrunt acolo unde e bătălia mai înverşunată, pentru a-mi câştiga o aură de invincibilitate. Cu cât supravieţuiesc mai multor bătălii, cu atât sporeşte prestigiul meu. O să-ţi spun un secret, *kislar agasi*. Cu cât cauţi moartea mai mult, cu-atât fuge de tine! Morţii îi place să sperie oamenii! Cei care nu se tem îşi pierd orice interes în ochii ei. Uneori am impresia că m-a uitat. Sau că vrea să-mi plătească dispreţul pe care i-l port cu aceeaşi monedă."

Kislar agasi oftă.

— Mi-a vorbit aşa aproape două ore, fără să sufle o vorbă despre proiectele lui, despre intenţiile lui mai mult sau mai puţin apropiate. Rüstem Paşa a încercat să-l atragă în grupul domniei voastre, dar marele-amiral s-a arătat foarte rezervat. Însă a reuşit să-l cumpere pe unul dintre ofiţerii lui, ceea ce este deja un mare succes, căci oamenii lui Barbarossa îi sunt devotaţi cu trup şi suflet.

— Eşti sigur că ofiţerul acesta nu face un joc dublu?

— Asta numai Allah ştie! Ne-a promis că ne va trimite rapoarte despre activitatea stăpânului său! Vom vedea dacă e sincer. Rüstem l-a plătit bine!

În vreme ce Soliman se îndeletnicea cu un sângeros joc de-a v-aţi ascunselea cu regele Tahmasp prin munţii abrupţi şi sălbatici din Persia, flota de război a lui Barbarossa se pregătea de plecare, superbă, impunătoare şi atât de numeroasă, încât acoperea aproape toată suprafaţa Mării Marmara. Vizirii care nu urmaseră îndepărtata expediţie a augustului lor stăpân se adunaseră cu toţii pe cheiurile portului militar de la Constantinopol pentru a privi, muţi de admiraţie, norul de galere şi nave de transport sau de provizii care cobora, cu încetineală maiestuoasă, către Dardanele. Înainte de a ridica ancora, Barbarossa, care îşi amintea de discuţia lui secretă cu Ibrahim, îi trimisese Roxelanei un rubin de o mărime şi o frumuseţe impresionante. Îi plăceau situaţiile de prost-gust. Cum ar fi dăruirea unui cadou de valoare inestimabilă favoritei imperiale, pe care voia să o ruineze. Ar fi fost curios să o cunoască pe femeia aceasta a cărei frumuseţe şi inteligenţă îl prinseseră în mrejele sale pe Marele Turc. Să te culci cu o singură cadână atunci când ai unul dintre cele mai mari haremuri din lumea orientală i se părea ridicol. Barbarossa se gândea, amuzat, la întoarcerea lui la Constantinopol, aducând-o printre alte bagaje pe frumoasa Iulia de Gonzague.

În vreme ce aceste gânduri năstruşnice îi bântuiau prin minte marelui-amiral, tunurile Armureriei trăgeau salvă după salvă, în onoarea flotei care pornea în larg cu toate pânzele sus. O sută de galere semănând cu miriapode gigantice deschideau convoiul de o măreţie nemaivăzută la Constantinopol de la cucerirea sa de către Mehmed al II-lea. Pentru că turcii, în pofida tradiţiilor lor războinice, erau navigatori mediocri. Veneţia, această republică micuţă, cocoţată pe câteva insuliţe mocirloase, ţinea în şah, datorită navelor sale, imensul şi invincibilul Imperiu Otoman. Flota spaniolă îşi impunea legea în Mediterana apuseană, în ciuda piraţilor străini care o împânzeau.

Soliman urmase, fără prea mult entuziasm, sfatul lui Ibrahim, numindu-l pe Barbarossa mare-amiral şi beilerbei al insulelor. Îl considera prea bătrân pentru a duce la bun sfârşit reorganizarea flotei militare turceşti. Totuşi, Ibrahim avusese dreptate. Khair ed-Din Barbarossa reuşi în scurt timp să facă din Turcia o mare putere maritimă. Sosit cu optsprezece galere la Constantinopol, crease o flotă care cuprindea sute de nave de război şi transporta un impresionant corp de infanterişti şi o artilerie puternică.

Urcată într-un turn al zidului împrejmuitor care domina marea, Roxelana urmărea cu privirea multitudinea de vase cu pânze albe ca aripile pescăruşilor. Se gândea cu melancolie la toţi acei marinari care aveau să îmbrăţişeze din priviri coastele Mediteranei şi îndeosebi pe cele ale Italiei, pe care ea n-avea să o revadă niciodată.

Roxelana mai avea încă trei fii. Selim, Djihangir sau Baiazid va fi stăpânul tuturor acestor nave, al mării înconjurătoare, al Constantinopolului şi al întregului imperiu.

Dacă pacea „seculară” încheiată între Imperiul Otoman şi Casa de Austria era respectată pe pământ, pe mare operaţiunile navale se dezlănţuiră cu o violenţă care nimicea tot ceea ce hotărâseră şi parafaseră diplomaţii. Barbarossa purtase trei bătălii împotriva flotelor de război spaniole şi, spre satisfacţia lui, obţinuse de fiecare dată victoria.

Acum îşi rezerva plăcerea de a se destinde: o razie pe coasta italiană, ca în vremurile bune, când principala lui ocupaţie era pirateria. Instalat pe puntea de comandă a galerei-amiral, privea cu un aer visător luminile care sclipeau la orizont. Ar fi putut fi confundate cu stelele, dar, fiind înşirate pe lungime, ele indicau ţărmul pentru cei de meserie.

Mângâindu-şi barba roşie ca focul, lungă şi mătăsoasă, contempla litoralul înspumat, pe care îl cunoştea ca pe propriul buzunar. Câte raiduri nu lansase împotriva acestor zone de coastă vestite pentru bogăţia lor! Ar fi putut spune cu

exactitate câte tone de aur şi câte mii de sclavi luase şi apoi vânduse, încasând beneficii însemnate. Era un marinar desăvârşit, dar şi un negustor aprig şi un cămătar rapace, deşi Coranul interzice împrumuturile cu dobânzi exorbitante.

Luna rotundă lumina neclar coasta. Zărea în depărtare luminile portului Terracina şi, dincolo de lacul Fondi, oraşul Fondi cocoţat în vârful unui munte cu contururi neregulate.

Un zâmbet înăbuşit înveseli chipul lui Barbarossa. Acolo, la Fondi, trăia într-un castel trist divina Iulia de Gonzague. Plănuise în amănunt răpirea ei. La adăpostul întunericului, pe o plajă izolată, destul de aproape de Terracina, debarcă fără zgomot un detaşament de patru sute de oameni. În timp ce locuitorii dormeau liniştiţi, turcii înaintară cu paşi de lup spre înălţimile muntelui Fondi, lăsând în stânga lor apele sclipitoare ale lacului. Iscoadele trebuiau să ucidă toţi oamenii întâlniţi pe drum. Coloana urca pe drumul şerpuit. Silueta castelului se desena deja sub cerul înstelat. Străzile întortocheate ale târguşorului se înşiruiau în pantă blândă. Coloana turcească ieşi într-o piaţă împodobită cu o fântână. La capăt, la intrarea în castel, o santinelă aţipise în picioare, cu capul rezemat de halebardă. Surprinderea şi înjunghierea acesteia fără zgomot aveau să fie o joacă de copii. Dar în clipa aceea se întâmplă una dintre acele încurcături care strică totul. Dintr-o casă ieşi un preot urmat de paracliserul său. Tocmai împărtăşiseră un muribund. Văzându-i pe turcii care înaintau cu paşi de pisică spre castel, scoaseră un strigăt de alarmă care trezi santinela, orăşenii şi mica garnizoană a cetăţii.

Efectul surprizei era compromis. Turcii atacară în forţă. Aruncară în aer poarta principală a castelului şi pătrunseră înăuntru, îi masacrară pe apărători şi se împrăştiară prin numeroasele încăperi ale locuinţei, căutând-o pe frumoasa Iulia. Dar pasărea paradisului îşi luase zborul. După ce întoarse castelul şi orăşelul cu josul în sus, detaşamentul se întoarse plouat la nave. Înfuriat, Barbarossa îi pedepsi pe şefii nenorocoşi şi îi trimise pe subalternii lor la rame, ca pe nişte simpli vâslaşi.

La scurt timp după aceea, află că Iulia, trezită din somn, fugise în cămaşă de noapte printr-un coridor subteran secret, urmată de un soldat din garda ei. Acesta avusese timp să înşeueze doi cai, cruţându-şi stăpâna de captivitatea turcească. Această aventură, comentată îndelung după aceea, avu o încheiere bizară. Salvatorul frumoasei Iulia a fost ucis. O versiune poetică pretindea că fusese eliminat pentru că profanase cu privirea trupul gol al stăpânei sale. O variantă mai prozaică bănuia că profitase de această oportunitate pentru a o viola pe frumoasa Iulia. Adevărul n-a ieşit niciodată la iveală.

Barbarossa, căruia nu-i lipsea umorul, a fost amuzat de acest deznodământ tragic. Nu renunţă la ideea de a o captura pe Iulia. Avea să se ivească o altă ocazie şi va profita de ea. Nu era niciodată descumpănit. Însă ocazia nu se mai ivi. Cea care ar fi putut deveni rivala Roxelanei se retrase la Roma, un adăpost mai sigur decât castelul de la Fondi.

După această tentativă ratată, Barbarossa suferi o înfrângere navală în faţa Tunisului. Dar asta nu-l afectă prea tare, căci bilanţul era mai degrabă pozitiv. Întors la Constantinopol, îi oferi Roxelanei un frumos cufăr de aur plin cu nestemate minunate. Femeia aceasta are noroc, se gândi el. Şi, întrucât era superstiţios, preferă să se apropie de cea pe care o favoriza şansa.

Roxelana primi cu plăcere cadoul marelui-amiral. Admiră bijuteriile de o frumuseţe ieşită din comun, apoi depuse cufărul într-o încăpere care îi adăpostea comorile şi uită de el. Pentru că Roxelana avea preocupări mai importante. Scrisorile pe care i le scria sultanul reflectau o stare de spirit ucigătoare. Trecea printr-o perioadă funestă. Tahmasp se retrăgea, dar acest recul nu fusese lipsit de incidente sângeroase. Detaşamentele persane de cavalerie atacau pe neaşteptate flancurile armatei otomane, provocându-i pierderi grele. În plus, execuţia lui Iskender Celebi chinuia încă mintea sultanului. Primise pachetul de scrisori trimis de Roxelana. Citirea plângerii iscălite de răposatul ministru al Finanţelor îl răscolise. Gravele acuzaţii ale lui Iskender, precum şi dovezile scrise furnizate de Rüstem îl nimiceau pe marele-vizir.

Faptul că îşi atribuise titlul de *seraskier sultan* demonstra că se considera deja egalul padişahului, aşteptând momentul prielnic să-i răpească tronul.

Soliman era abătut. Marele lui „prieten” să fie oare trădător? Urmând sfaturile Roxelanei, nu-i vorbi lui Ibrahim despre acuzaţiile aduse împotriva lui şi nu-i acordă nici cea mai mică şansă de a se apăra. Pentru a nu-i stârni suspiciunea, Soliman îl tratătă cu aceeaşi afecţiune, luând deseori masa împreună cu el şi acordând cea mai măgulitoare atenţie sfaturilor lui.

Cu toate acestea, Ibrahim „simţea” că se schimbase ceva în comportamentul sultanului. Era o chestiune de nuanţă, de tonuri subtile, care nu-i scăpau marelui-vizir, obişnuit cu şireteniile celor mai fini diplomaţi. Familiaritatea lui Soliman, glumele lui păreau forţate.

Când armata întindea tabăra, cortul marelui-vizir îşi păstra locul alături de cel al sultanului. Gărzile, triplate, se explicau prin vigilenţa sporită impusă de prezenţa armatei otomane în teritoriul inamic.

Într-o noapte, obosit, după ce călărise toată ziua, Ibrahim se culcă devreme. Către miezul nopţii, un ţipăt ascuţit din cortul sultanului îl făcu să se trezească speriat. Presupuse că acesta fusese victima unui atentat. Îşi trase o mantie peste cămaşa de noapte, luă iataganul şi se repezi spre cortul imperial. Dar, spre marea lui uimire, nu i se îngădui să intre. Comandantul gărzii îl opri, invocând un nou ordin, conform căruia demnitarii nu mai aveau voie să intre înarmaţi la sultan. Arestarea lui Ibrahim, cu iataganul în mână, făcu senzaţie. Atras de zgomot, Soliman ieşi din cort şi linişti repede agitaţia. Pradă coşmarurilor, ţipase în somn, trezindu-l pe marele-vizir care alergase să-l ajute. Comandantul gărzii îi prezentă scuzele sale lui Ibrahim, care le acceptă. Cu toate acestea, nimeni nu putea nega că, pentru câteva minute, marele-vizir fusese în stare de arest. Vestea făcu ocolul bivuacului, şi comentariile nu lipsiră...

29

Coşmarurile tulburau deseori visele sultanului. Se trezea scăldat în sudoare, în toiul nopţii, şi nu mai reuşea să adoarmă la loc. Pajii, şambelanii, ofiţerii de ordonanţă îl auzeau gemând, ţipând, foindu-se. Israel Mordecai, care îl însoţea întotdeauna în campanii, îi prescrise nişte infuzii liniştitoare, care nu avură efect.

Soliman, care simţea nevoia să-şi deschidă inima, îi trimitea scrisori lungi Roxelanei. Iskender Celebi îi bântuia visele, se plângea el. Răposatul ministru al Finanţelor, cu frânghia la gât, îl arăta cu un deget acuzator.

„I-ai îngăduit lui Ibrahim să mă jertfească. I-ai îngăduit să închidă pentru totdeauna gura unui om cinstit, care îi descoperise mârşăviile. Crima lui, pe care tu ai încuviinţat-o, te face complicele lui şi te lasă pradă răzbunării lui Allah. Ucide-l pe Ibrahim înainte să te ucidă el pe tine! Fii blestemat, sultane Soliman I”

Soliman îi mai descrise Roxelanei emoţia care cuprinsese armata la falsa veste a arestării marelui-vizir.

„Soldaţii mei văd în el un soi de erou legendar. Le povesteşte despre Alexandru cel Mare şi isprăvile lui, şi zice că oamenii mei sunt urmaşii acelui împărat nebun care pretindea că va cuceri lumea. Şi eu îl admiram pe Alexandru, dar de când mă războiesc cu Tahmasp, mi-am dat seama că mă lupt cu umbrele în imperiul Hadesului. În loc să-mi însuşesc, cu arma în mână, bogatele grânare ale Europei de Apus, vărs sângele soldaţilor mei pentru dominarea unui ţinut deşertic. Ai avut dreptate, ca întotdeauna, înţeleapta şi divina mea Roxelana. Ibrahim m-a târât în acest război ca să mă îndepărteze de Europa.”

Roxelana citi aceste rânduri şi zâmbi, satisfăcută. Ruptura dintre Soliman şi fostul lui favorit era pe cale să se producă. Pornit împotriva lui Ibrahim, uitase că el însuşi îşi dorise cu ardoare acest război împotriva lui Tahmasp, aliatul lui Carol Quintul. Dar ura pe care Roxelana i-o picura perseverent în minte şi confuzia creată de amintirile vechii lui prietenii cu Ibrahim îi afectau judecata.

Pentru a spori resentimentele padişahului împotriva prim-ministrului său, natura se alie duşmanilor acestuia. O violentă furtună de zăpadă se abătu asupra imensei armate în timp ce trecea printr-un defileu. Fenomenul de o furie nemaivăzută – frig înţepător, vânt rece, vârtejuri şi avalanşe, rafale furioase care urlau ca nenumărate haite de lupi – umplu de groază inima sultanului.

„Dumnezeu ne pedepseşte pentru că ne batem cu alţi musulmani, în loc să căutăm mijloace paşnice de apropiere.”

În timpul acestei furtuni de zăpadă care transformase noaptea liniştită de septembrie într-un iad, îl izbi ideea morţii şi spaima de moarte. Dacă el ar fi murit, strivit de avalanşa care îngropase câteva sute de soldaţi, Mustafa s-ar fi instalat pe tron, ar fi alungat-o pe Roxelana şi ar fi poruncit să fie ucişi copiii lor. Ibrahim şi-ar fi păstrat titlul de mare-vizir, aşteptând momentul prielnic să-l răstoarne pe Mustafa şi să-i ia locul.

Uneori, respingea aceste ipoteze absurde. Poate că îi atribuia lui Ibrahim intenţii pe care acesta nu le avusese niciodată. Dacă dovezile scrise şi, chipurile, semnate de el nu erau decât scrisori falsificate de duşmanii lui, toate acuzaţiile aduse împotriva lui ar fi fost anulate.

Soliman se înseninã când trupele lui intrară triumfătoare în vestitul oraş Bagdad, pe care Tahmasp îl părăsise fără luptă. Această veche metropolă care cunoscuse apogeul sub Harun al-Raşid îşi pierduse strălucirea. Moscheile şi bazarurile cădeau în ruină, cartiere întregi ofereau un spectacol dezolant de părăsire. Doar palatul împărătesc îşi păstra splendoarea de pe vremuri. Soliman hotărî ca pe viitor Mesopotamia să fie supusă administraţiei otomane.

În sfârşit, luă hotărârea să se întoarcă la Constantinopol. Era nerăbdător să o regăsească pe Roxelana. În vreme ce armata traversa Kurdistanul, trupele lui Tahmasp atacară de mai multe ori, pe neaşteptate, ariergarda, bivuacurile, convoaiele de provizii. Soliman, care îi luase lui Ibrahim comanda supremă pentru a-l împiedica să obţină noi succese, suferi consecinţele acestei decizii fără să sufle o vorbă. Gelozia îl costa scump. Posomorât, privea drept înainte, spre soarele care apunea, şi se gândea la toţi morţii pe care îi lăsa în urmă. Roxelana îl întâmpină ca pe un zeu. Râdea şi plângea în acelaşi timp, îmbrăţişându-i genunchii.

— Soarta m-a făcut cea mai fericită femeie când m-a aruncat în braţele tale! Aşteptam întoarcerea ta ca un pelerin pierdut în deşert, care caută deznădăjduit o oază pentru a-şi stinge setea! Fără tine aş muri puţin câte puţin, zi după zi! Singură n-aş mai trăi decât pentru a-i apăra pe copiii noştri!

Soliman îi mângâie părul, chipul, trupul. Maturizându-se, devenise mai frumoasă. Beat de fericire, îi adulmeca răsuflarea parfumată.

— Temerile tale sunt neîntemeiate, Roxelana! Cine ar îndrăzni să le facă vreun rău copiilor noştri? Nu uita că sunt încă sultan, stăpânul acestui imperiu!

— Tu eşti cel care uită, Soliman, că ţii în preajmă un şarpe gata să te muşte! Descotoroseşte-te de acest şarpe!

— Îţi voi împlini dorinţa, Roxelana! Îl voi destitui! Îl voi exila într-un cătun îndepărtat, unde va fi supravegheat zi şi noapte!

— Surghiunirea lui nu rezolvă nimic! Chiar şi azvârlit într-o temniţă subterană, ţi-ar putea face rău, pentru că are foarte mulţi partizani. Toţi creştinii din imperiu îl susţin. Arestează-l, şi creştinii se vor răscula ca să-l eliberezi. Până şi printre gărzile tale are simpatizanţi. Ibrahim trebuie să moară!

Roxelana pleda cu înverşunare trimiterea la moarte a marelui-vizir. Câtă vreme Ibrahim trăieşte, ea nu va putea domni în voie peste spiritul sultanului. Soliman îşi lăsă braţele să cadă de-a lungul trupului.

— Nu pot ordona să fie executat, i-am jurat: „Cât timp trăiesc eu, nimeni nu se va atinge de vreun fir de păr de-al tău!”

Roxelanei îi sclipiră ochii.

— M-am gândit la problema asta. Am cerut părerea acelui *ulema* Abdul Rahman, un călugăr care cunoaşte cele mai subtile texte ale Coranului. Cheamă-l! Şi ascultă cu atenţie cuvintele lui!

A doua zi, Soliman îl convocă pe bătrânul Abdul Rahman, care cunoştea, de asemenea, arta curteanului perfect. Pe un ton magistral, răspunse întrebării padişahului:

— Aţi jurat, Înălţimea Voastră, că nu-l veţi ucide atâta timp cât veţi fi în viaţă. Viaţa implică un creier vigilent, în plină acţiune. Dar, în timp ce dormiţi, spiritul domniei voastre îşi pierde vioiciunea. Puteţi porunci moartea oricui merită, fără să vă încălcaţi jurământul.

Câteva zile mai târziu, Ibrahim semnă în numele stăpânului său primul tratat politic şi economic cu Franţa. Acest eveniment fu urmat de un mare banchet, care încununa lungile şi laborioasele eforturi ale marelui-vizir.

Anumite semne ar fi trebuit să-i stârnească suspiciunea marelui-vizir. Reprezentantul Veneţiei solicită o audienţă la el şi se plânse că solii lui fuseseră atacaţi pe drumul spre frontieră, şi documentele le fuseseră furate. Incidente similare au fost semnalate de diverşi diplomaţi străini. Ibrahim se folosise adesea de astfel de practici, dar agenţii lui nu-i jefuiseră pe curierii cu pricina.

Câteva zile mai târziu, Afuz Aga, un tânăr colonel, fost paj, numit şef al poliţiei secrete după asasinarea lui Abdul Aga, se prezentă la Ibrahim şi îi raportă informaţii tulburătoare. După o anchetă minuţioasă, descoperise că Rüstem Paşa se implicase în domeniul poliţiei secrete. În plus, ţinea o corespondenţă bogată cu Roxelana, prin intermediul Chirei Esther, o moaşă. Această corespondenţă cuprindea deseori documente oficiale. Făcuse această descoperire datorită unui subterfugiu. Într-o seară, agenţii poliţiei secrete, deghizaţi în tâlhari, furaseră sacul pe care îl ducea moaşa. Apoi fugiseră înainte ca indivizii care o escortau de la distanţă pe Chira Esther să poată interveni.

Afuz puse pe masa de lucru a stăpânului său dovezile scrise găsite în sac. Recolta era uimitoare. În afara unui raport al lui Rüstem despre activitatea marelui-vizir, mai era o scrisoare de la ambasadorul lui Francisc I care îi mulţumea lui Ibrahim pentru prietenia pe care o dovedise dintotdeauna faţă de Franţa. Un raport al reprezentantului Veneţiei, care prezenta Consiliului înţelepţilor discuţiile sale cu Ibrahim, figura alături de o plângere a patriarhului Constantinopolului, care îl ruga pe marele-vizir să nu autorizeze închiderea Bisericii creştine a Mântuirii, pe care autorităţile turceşti voiau să o transforme în moschee.

Ibrahim bănuia de multă vreme coalizarea lui Rüstem cu Roxelana, dar nu-şi închipuise niciodată gravitatea intrigilor urzite împotriva lui. Ura pe care i-o purta favorita nu-l surprinse. Luptau cu arme inegale. Va reuşi oare să-l convingă pe Soliman de buna lui credinţă? Aşternutul este cel mai sigur aliat al unei femei care ştie să aţâţe simţurile partenerului ei. Ibrahim se hotărî să forţeze o explicaţie deschisă. Soliman îl privi, cu figura luminată de un zâmbet larg.

— De când îţi anunţi sosirea? La mine ai avut întotdeauna intrare liberă!

— Am impresia, Înălţimea Ta, că am pierdut încrederea domniei voastre! zise el cu gravitate.

Zâmbetul sultanului dispăru.

— E absurd! Ridicol! De altfel, te-am rugat de o mie de ori ca în particular să nu-mi mai spui Înălţimea Ta! Ai uitat de prietenia noastră? Nu mai sunt fratele tău?

Ibrahim îi dădu sultanului hârtiile aduse de Afuz Aga şi îi explică proveniența lor. Soliman studie scrisorile una câte una, apoi, vânăt de furie, ridică ochii spre Ibrahim.

— Este a doua oară când Rüstem îşi depăşeşte drepturile şi încalcă secretele departamentului tău. Nu voi mai îngădui procedeele lui necinstite.

— Mi se pare cel puţin imprudent din partea unui ministru, reluă Ibrahim, să încredinţeze secrete de stat unei moaşe! Cine poate garanta că nu lucrează şi pentru vreo putere străină? Colcăie de iscoade pe aici...

Soliman puse mâinile pe umerii lui Ibrahim, îl trase spre el şi îl îmbrăţişă.

— Cum ţi-ai putut şterge din memorie jurămintele noastre? Visurile noastre din tinereţe? Ascultă-mă bine! Voi cere ca Roxelana să înceteze această corespondenţă cu unul dintre miniştrii mei. Cât despre Rüstem, îl voi destitui. Îl voi exila într-un sat pierdut prin munţii Armeniei. Sau vrei să poruncesc judecarea lui în faţa unui consiliu de război?

— Înălţimea Ta hotărăşte.

— Iar titlul acesta? Pentru tine sunt şi voi rămâne Soliman!

Îl îmbrăţişă din nou.

— Noaptea este un sfetnic bun, Ibrahim! în seara asta vom lua cina împreună, ca în vremurile bune, şi vom hotărî soarta lui Rüstem.

— Faci cum vrei, Soliman!

Sultanul îl conduse până la uşă.

— Sunt fericit să văd că vechea armonie domneşte din nou între noi. Nimeni nu te va înlocui în inima mea, Ibrahim! Camera ta va fi pregătită ca de obicei lângă a mea.

Marele-vizir părăsi fericit palatul imperial. Soliman, dragul lui Soliman, n-ar fi niciodată în stare să-l trădeze! Niciodată! Niciodată! După lăsarea nopţii, urmat de o mică escortă militară, se duse călare la Yeni Serai. Străbătu cele două curţi în vreme ce garda imperială îl saluta cu onorurile cuvenite celui de-al doilea personaj al ţării. Un ofiţer de ordonanţă îl introduse în vestibul, unde fu întâmpinat de şambelan, cu spatele încovoiat respectuos.

— Înălţimea Sa vă aşteaptă! zise el.

Deschise uşa salonului. În picioare, în mijlocul încăperii decorate cu plăci somptuoase de faianţă multicoloră, Soliman, cu braţele încrucişate, îl privi zâmbind.

— Am ajuns înaintea ta, ca pe vremuri, la Magnesia. Să uităm că pe umerii noştri s-au adunat atâţia ani şi că bărbile noastre au încărunţit. Să ne închipuim că suntem încă tineri, foarte tineri, şi că viaţa ne întinde braţele. Vino să te aşezi lângă mine!

Se instalară unul lângă celălalt pe divan. O armată de paji aduse două mese rotunde din argint încărcate cu mâncăruri scumpe şi rafinate.

— Recunoaşte că aici suntem mai bine serviţi decât în Magnesia, Ibrahim.

— Prefer mesele modeste şi simple de atunci, zise vizirul, visător. Închipuirea copilăriei creează frumuseţe, aşa cum soarele creează lumina zilei. Păcat că adulţii pierd sinceritatea şi încrederea de care numai copiii se bucură. Vârsta micşorează aceste calităţi care, în ochii oamenilor maturi, par nişte naivităţi.

— Să vorbim despre lucruri vesele, frate! Viaţa e scurtă! De ce să o stricăm?

Gânditor, Soliman îl privi pe Ibrahim. Roxelana îl învăţase să-l urască. Nu comitea oare o laşitate nemernică pregătind cu sânge rece uciderea celui mai bun prieten al său? Dacă vrea, femeia poate preschimba cei mai buni prieteni în cei mai crânceni duşmani. Soliman se întreba uneori dacă nu se lăsa condus ca o marionetă.

— Am poruncit să fie adus vin de Cotnari, cum îţi plăcea altădată, zise sultanul. În schimb, n-am poruncit să vină nici orchestră, nici dansatoare, nici măscărici. Voiam să vorbim despre amintirile noastre şi despre planurile noastre.

Soliman era surprins. Minţea cu o uşurinţă uimitoare. Urma aproape inconştient linia de conduită trasată de Roxelana. O glumă reuşită a lui Ibrahim îl făcu să râdă în hohote. Se revoltă brusc împotriva propriei hotărâri de a-l ucide. Ibrahim era trufaş, lăudăros, iubea bogăţia, ovaţiile mulţimii, onorurile. Primea mită... Dar era singurul care făcea asta? Ce om plecat de jos şi ajuns în vârf n-ar ceda aceloraşi tentaţii?

Pentru că îşi adora pe ascuns vechiul zeu creştin, merita să moară? Destituirea, exilul nu erau de ajuns? însă Roxelana îi cerea moartea! Nu va cere oare, într-o zi, moartea lui Mustafa, prinţul moştenitor?

Un frison scutură trupul lui Soliman. Ibrahim văzu paloarea aşternându-se pe chipul prietenului său.

— Ce se întâmplă? Nu te simţi bine?

Sultanul ridică paharul.

— Ba da! O uşoară ameţeală! Beau în sănătatea ta, Ibrahim!

Miezul nopţii îi prinse râzând şi glumind. Îşi povesteau aventurile din tinereţe, plăcerile de altădată, amintirile cele mai nostime.

Soliman exclamă plin de elan:

— N-am chemat muzicieni, dar asta nu înseamnă că nu doresc să te aud cântând din lăută. Încă mai există o lăută alături, în camera ta. Camera asta care nu şi-a schimbat niciodată destinaţia...

Soliman părea că vrea să amâne momentul despărţirii. La semnul lui, un paj aduse lăuta. Pentru a-i face plăcere prietenului său, Ibrahim cântă minunat. Sultanul asculta, transpus, vocea lui caldă şi melodioasă.

După ultimul cântec, se îmbrăţişară, apoi se retraseră în camerele lor alăturate. Ibrahim se dezbrăcă şi se vârî în pat. Grijile lui se risipiseră. Roxelana nu reuşise să distrugă prietenia care îl lega de Soliman. Adormi repede, fiindcă era obosit. Somnul îi fu legănat de vise frumoase...

Întors în camera lui, Soliman o găsi pe Roxelana, care îl aştepta goală în patul mare, cu aşternuturi din mătase violetă ce îi puneau în evidenţă liniile trupului, a cărui frumuseţe încă îl tulbura. Căută din ochi sclavele care îl dezbrăcau când era de faţă Roxelana. Aceasta se întinse, graţioasă ca o pisică, apoi coborî din pat.

— Acum te voi ajuta eu să-ţi scoţi hainele, aşa cum s-a întâmplat în prima noastră noapte de dragoste.

Fiecare gest al Roxelanei era o dezmierdare, fiecare atingere a degetelor ei fine îl excita, îi accelera răsuflarea, îi încălzea sângele. În timp ce-l dezbrăca, îi săruta pieptul, umerii, pântecele. Buzele ei coborau din ce în ce mai jos...

În aceeaşi clipă, în camera lui, Ibrahim deschise ochii, trezit de un zgomot neobişnuit. Văzu în jurul lui şase muţi ai sultanului, înarmaţi cu junghere îndreptate spre pieptul lui. Avu senzaţia că visează urât, dar coşmarul deveni realitate când ucigaşii se năpustiră asupra lui. Sări din pat, departe de armele lor, trase cearşaful şi şi-l înfăşură în jurul braţului stâng, pentru a para loviturile, iar cu mâna dreaptă apucă un taburet din argint şi-l învârti în jurul lui pentru a-i îndepărta pe agresorii care-l pândeau. Cu această armă improvizată îi crăpă ţeasta unuia dintre muţi, iar altuia îi rupse braţul. Dar lupta era inegală. Ibrahim înţelese că nu avea nicio şansă să scape, că prietenul lui cel mai bun îl trădase. Lama unui jungher îi despică braţul drept. Sângele ţâşni pe covor, pe pereţi. Se împotrivea cu îndârjire muţilor care îl încercuiseră, dar avea de-a face cu asasini profesionişti. Unul dintre ei se azvârli la picioarele lui şi, dintr-o singură lovitură, îi reteză tendoanele. Ibrahim căzu ca un bolovan. Atunci se aruncară peste el ca un roi de lăcuste, deşi continua să se apere, conştient totuşi că era pierdut.

Din camera lui, Soliman auzea zgomotul luptei purtate de Ibrahim. Era tentat să intervină pentru a-l salva, dar puterea lui era înfrântă de valurile de voluptate pe care le stârnea gura Roxelanei, risipindu-i ultimele rămăşiţe de voinţă. Se abandonă, învins, în vreme ce în camera învecinată Ibrahim horcăia, străpuns de loviturile de pumnal. Când Soliman gemu, ajuns la paroxismul voluptăţii, gemetele din ce în ce mai slabe ale lui Ibrahim încetaseră deja.

30

Oricât de paradoxal ar părea, Roxelana îl plânse pe Ibrahim mai mult decât Soliman. Sultanul pierdea un prieten care fusese mai mult sau mai puţin învechit. Îl iubise, îl dorise, îi dăruise totul şi îi luase totul. Mai degrabă forţa obişnuinţei le menţinea legătura. În vreme ce pentru Roxelana era moartea unei iubiri cu-atât mai idealizate cu cât nu se consumase niciodată. Să iubeşti în taină un bărbat vreme de ani de zile, să-l iubeşti cu disperare şi totuşi să faci imposibilul pentru a-l distruge era o trăsătură de caracter care o deosebea pe Roxelana de restul femeilor. Dacă n-ar fi existat între ei o piedică de netrecut – lupta pentru supravieţuirea propriilor copii –, iubirea ei pentru Ibrahim ar fi înflorit, poate, în pofida riscurilor pe care le implica.

După moartea marelui-vizir, îşi închipuia uneori ce întorsătură ar fi luat dragostea lor dacă grăunţa ar fi încolţit. Dar aceasta căzuse pe un pământ sterp. Acum Mustafa, fiul lui Gülbahar, trebuia eliminat, cu-atât mai mult cu cât sprijinul lui cel mai însemnat fusese înlăturat. Armata îl adora. Anumiţi generali îi acordau lui Mustafa sprijinul lor. Fie din admiraţie, fie pentru că o detestau pe Roxelana.

Ea îl ura pe prinţul moştenitor şi mai mult din cauză că era silită să accepte, în ciuda reticenţelor sale, superioritatea lui Mustafa faţă de copiii ei. Singurul care i-ar fi putut fi rival fusese Mehmed. Dar Mehmed murise.

Îl adora pe Selim – acum fiul ei cel mare – pentru că era carne din carnea ei, sânge din sângele ei, dar, lucidă, îi recunoştea defectele. Atâta vreme cât Mustafa era în viaţă, Selim n-ar fi avut nicio şansă să-i supravieţuiască. Era un fel de condamnare la moarte cu amânare. Baiazid, deşi înzestrat cu calităţi mult superioare celor ale lui Selim, nu era nici el în măsură să se angajeze într-o luptă contra lui Mustafa. Pentru că Mustafa emana o forţă irezistibilă, ca forţele naturii. Era un adevărat urmaş al rasei lui Osman, adevăr pe care Roxelana îl recunoştea cu părere de rău. Destinul lui era legat de triumful imperiului. Avea să-i asigure expansiunea, să-i favorizeze politica. Lovindu-l pe Mustafa, ea ataca forţele vii ale Turciei, viitorul ei, ascensiunea ei. Îşi răzbuna în acelaşi timp tatăl. Căci instalarea pe tronul Osmanilor a nepotului unui episcop decapitat la Mohács era o răzbunare. O răzbunare rafinată şi o bătaie de joc.

La Selim, calităţile degenerau în defecte. Inteligenţa lui se alia cu viclenia, voinţa cu forţele răului, pasiunile cu năravurile proaste. Vârsta avea să-l facă mai înţelept? încă din adolescenţă se îmbăta. Băut cu moderaţie, alcoolul este un stimulent. La Selim, devenise un viciu. Pentru el şi pentru Baiazid îndrăznise să plănuiască uciderea lui Ibrahim, o izbândă plătită cu lacrimi. Roxelana intuise că dispariţia marelui-vizir avea să ducă la complicaţii. Nu se înşelase.

Moartea violentă a lui Ibrahim provocă stupoare. Pentru a respecta ceremonialul, marele demnitar fusese strangulat după ce îşi pierduse tot sângele în urma rănilor.

Creştinii îşi plângeau ultimul apărător. Musulmanii tradiţionalişti aprobau executarea acestui renegat care-i susţinea în taină pe necredincioşi. Pentru omul de pe stradă, obişnuit cu schimbarea frecventă a marilor-viziri, Ibrahim părea să fi monopolizat această funcţie, ceea ce deranja vechile obiceiuri. Pretendenţii la acest post blestemat se înghesuiau deja, fără să ţină seamă de trista experienţă a predecesorilor lor.

Roxelana comenta, râzând, neliniştea lor:

— Aleargă după moarte ca fluturii de noapte atraşi de lumină.

În mediile diplomatice, sfârşitul brutal al lui Ibrahim provocă îngrijorare. Cancelariile străine ştiau că el era adevăratul stăpân al politicii externe. Veneţia pierdea un mare prieten. Francisc I se temea de o răsturnare a politicii Turciei faţă de Franţa. Până şi Polonia, Rusia, tătarii din Crimeea, Moldova – ţările prietene – aruncau priviri înspăimântate spre Constantinopol.

Imensa avere a lui Ibrahim a fost confiscată în folosul vistieriei imperiale. Hadice constată cu amărăciune că, deşi îi acordase sprijinul ei aparent dezinteresat, Roxelana se folosise de ea pentru a-i ucide soţul. Ca şi răposata Malfiruz după execuţia lui

Ferhat, primi o dotă modestă şi un mic apartament la Eski Serai, avantaj neînsemnat faţă de ceea ce pierduse. Redeveni o simplă prinţesă imperială, tratată cu condescendenţă de demnitarii haremului şi ignorată de odalisce. Turhan o evita cu îndărătnicie. Nu-i putea ierta aerele de superioritate de pe vremea măreţiei răposatului său soţ. Roxelana o primea rareori şi avea grijă să o expedieze de fiecare dată sub pretextul treburilor grabnice.

Mai devreme sau mai târziu, secretele cele mai bine păzite sfârşesc prin a fi dezvăluite. Rolul hotărâtor al Roxelanei în căderea lui Ibrahim ieşi la iveală. Dacă înainte de întâmplarea aceasta era detestată, acum era temută de toată lumea. Şi întrucât zvonurile care circulă se înfrumuseţează cu exagerări, ajunse să fie învinuită de moartea sultanei-validé, de otrăvirea lui Malfiruz şi a lui Kassem, precum şi de sfârşitul violent al lui Ferhat. Se zicea că voise să le elimine pe prinţesele imperiale şi pe cumnaţii ei încă în viaţă pentru a face un gol în jurul sultanului, astfel încât să-l poată conduce în voie. Se presupunea că victima următoare va fi Mustafa şi că Roxelana pregătea deja terenul pentru a-l instala pe Selim în locul lui. I se atribuia o frază cinică: „Prefer să-l văd pe Selim aplicându-i legea fratricidă lui Baiazid, decât să asist – în virtutea aceleiaşi legi – la uciderea amândurora poruncită de Mustafa.”

Ayas Paşa moşteni funcţia marelui-vizir. Rüstem, susţinut de Roxelana, ajunse ministru al Finanţelor, post important, care îi conferea puteri extinse. Încă de la instalarea lui în fruntea noului departament, Rüstem avu grijă să-şi amelioreze rapid propria situaţie materială. Începu prin a creşte taxele şi a micşora importurile, ceea ce îl făcu nepopular încă de la început. Dar nu se putea lecui. Protejat de favoarea imperială, pretindea partea lui în toate schimburile comerciale importante. Îşi asigura, prin intermediari sau chiar în mod direct, monopoluri care îi aduceau venituri considerabile.

Deşi reşedinţa ei oficială era la Eski Serai, Roxelana îşi petrecea din ce în ce mai des nopţile la Yeni Serai. Uneori, rămânea şi în timpul zilei alături de augustul ei stăpân, alegând ca din întâmplare zilele în care se întrunea Divanul. Din loja ei cu gratii, asista cu interes la desfăşurarea dezbaterilor.

În timpul unui consiliu de război, Khair ed-Din Barbarossa îi propuse sultanului invadarea Italiei, pe care o compară cu un fruct copt, care nu aşteaptă decât să fie cules. Ideea îl seduse pe Soliman şi îi inspiră visuri romantice Roxelanei. Dacă Roma era cucerită, va şti să-l convingă pe sultan să o ducă pe malurile Tibrului. Ce izbândă ar fi să străbată, în litiera escortată de garda imperială, cel mai frumos oraş din lume! Sultanul şi fiii lui vor defila călare pe străzile pline de oameni. Dar perspectiva de a vedea stindardul verde al Profetului fluturând peste Vatican îi îngheţă entuziasmul.

Moartea lui Ibrahim avu repercusiuni directe asupra relaţiilor turco-veneţiene. Soliman, sfătuit de Barbarossa şi de Ayas Paşa, declanşă ostilităţile împotriva Serenissimei Republici. La rândul lui, Barbarossa, după ce trecuse prin foc şi sabie proprietăţile veneţiene din arhipelag, zdrobi la Prevezza flota spaniolă, comandată de Andrea Doria. După acest succes care impuse supremaţia navală otomană în Marea Mediterană, Barbarossa îi oferi sultanului – care se afla, în fruntea armatei sale, în Macedonia – un milion de monede de aur, două sute de băieţi şi fete şi o pradă de război enormă, cărora li se adăugau treizeci şi şase de nave de război creştine capturate la Prevezza.

Din încăperile ei de la Eski Serai, Roxelana urmărea pe hărţile trimise de Rüstem fazele acestei campanii strălucite. În afara veştilor bune, cu care ploua din toate părţile, primi stupefiată înştiinţarea despre o tentativă de ucidere a sultanului, care se afla în cartierul său general. Demian, şeful unei bande de tâlhari care-şi făcea veacul în munţii din împrejurimi, se strecurase în toiul nopţii până la intrarea cortului imperial. Însă trosnetul unei rămurele sub paşii lui le dezvălui gărzilor prezenţa sa şi acestea îl capturară. Supus torturii, muri sfârtecat, fără să scoată un ţipăt şi fără să denunţe numele complicilor săi.

Exaltat de victoria de la Prevezza, Soliman porunci o operaţiune navală de mare anvergură. Flota turcească trebuia să străbată Oceanul Indian şi să-şi însuşească negoţul maritim cu India şi Extremul Orient, monopolizat de portughezi. Ibrahim îi sugerase de multă vreme această idee şi îi propusese chiar săparea unui canal între Nil şi Marea Roşie. Încredinţă comanda supremă a expediţiei lui Suleiman Paşa, guvernatorul Egiptului, navigator experimentat şi curtean abil, care îşi pusese serviciile la dispoziţia Roxelanei. La optzeci de ani împliniţi, dădea încă dovadă de o energie ieşită din comun. Suleiman promise că-i va alunga pe portughezi din Oceanul Indian.

Roxelana, urmată de doamna Rebia, de *kislar agasi* şi de marile doamne ale haremului, se plimba în grădina de la Eski Serai, fiind salutată cu respect de odaliscele întâlnite pe drum. Îşi aminti de ziua aceea atât de îndepărtată în care păşise pentru prima dată pe pietrişul acestor alei, însoţită de Gazali, copila aceea din Portofino, care râdea tot timpul. Mai era o fată, al cărei nume îl uitase. Roxelana era descumpănită, speriată şi mai ales ruşinată după acea examinare brutală a intimităţii ei făcute de *kislar agasi*. Acelaşi *kislar agasi* – acum mai greu, mai buhăit – care alerga după ea, umil şi grăbit ca un câine de pază. Roxelana îşi aminti că se intersectase pe aleea aceasta cu mândra şi autoritara Hafsa Hatun, urmată şi ea de un cortegiu alcătuit din toate marile doamne ale haremului. Cine şi-ar fi închipuit că fata timidă de atunci avea să dispună de o autoritate şi de o putere mai mari decât cele ale sultanei-validé?

Ea, Roxelana, şi personajele care o înconjurau erau acum aproape aceleaşi. Timpul apăsase asupra trupurilor lor şi săpase riduri pe chipurile lor. *Kislar agasi* purta acelaşi cercel cu smarald. Doamna Rebia se rotunjise, în pofida dorinţei sale de a-şi menţine supleţea şi în pofida exerciţiilor de gimnastică pe care le practica în fiecare zi. Pe aleea aceasta Roxelana auzise pentru prima dată strigătele muezinului, anunţând rugăciunile zilnice.

De atunci străbătuse un drum lung, trecuse prin ani plini de fericire şi umilinţă, de triumfuri şi amărăciune. Avea să îmbătrânească, la fel ca sultana-validé, privind cu gelozie ascunsă fetele care zburdau în jurul ei. Deja începuse să le invidieze.

Roxelana alungă aceste gânduri triste, căci trecerea timpului nu înveseleşte inima. Fiecare secundă care se scurgea o apropia puţin de moarte, de sfârşitul acesta de care fiinţele omeneşti se tem, ştiind totodată că nu există mijloace de a-l împiedica.

Deodată o văzu pe Chira Esther alergând spre ea. Sărmana femeie! Bătrâneţea o urmărea şi pe ea! Esther nu căra după ea, ca de obicei, sacul ticsit de scrisorile trimise regulat de Rüstem. Moaşa, atât de tulburată încât uită să o salute pe Roxelana, bolborosi:

— Ciuma! Ciuma s-a răspândit în oraş, Înălţimea Voastră! Ciuma s-a abătut peste noi!

Roxelana o privi mirată.

— Eşti sigură?

— Am văzut o vecină murind sub ochii mei. N-am atins-o. Au spălat-o două bătrâne, înainte de înmormântare.

— Ştiau că au de-a face cu o ciumată?

— Nu! Credeau că e moarte naturală. Dar eu am văzut cărbunele pe buzele moartei!

Doamna Rebia interveni cu calm:

— Dar dacă era ceva nevătămător?

Esther se încăpăţână.

— E ciumă! Mă pricep!

— Unde se întâmplă asta? întrebă *kislar agasi*, care ţinea la propria piele.

— În Eminu, cartierul portului, unde locuiesc eu.

Roxelana se întoarse către *kislar agasi*.

— Mahmud, du-te să vezi despre ce e vorba! Vreau să aflu adevărul! Du-te repede!

„Generalul” fetelor se îndepărtă în fugă. Doamna Rebia îi vorbi cu blândeţe Roxelanei.

— Nu-ţi face griji! Oraşul acesta e aşezat la răspântia a trei continente. Aici ajung fără încetare nave, mărfuri, sclavi, pelerini, corăbieri sosiţi din întreaga lume. Epidemiile vin şi pleacă în valuri. Se umplu câteva gropi comune, după care totul reintră în normal.

Deşi era de origine creştină, doamna Rebia adoptase fatalismul turcesc.

— Dacă e într-adevăr ciumă, trebuie să-mi scot copiii din Constantinopol! zise Roxelana cuprinsă de nelinişte. Din fericire, Selim e în Macedonia, cu tatăl lui.

— Să aşteptăm raportul lui *kislar agasi*, spuse doamna Rebia, înainte de a trece la măsuri extreme.

— E ciumă! susţinu vehement Chira Esther. Nimeni nu mă poate convinge că nu e aşa!

— Să ne întoarcem la mine în apartament! propuse Roxelana.

— Eu plec, răspunse Chira Esther. Poate că m-am molipsit. Nu vreau să transmit boala copiilor domniei voastre.

Salută, apoi se îndepărtă în grabă. Roxelana se duse în apartamentul ei, urmată de doamna Rebia, şi intră în camera copiilor. Dar nu-i găsi acolo.

— Unde sunt? o întrebă ea pe guvernanta care făcea ordine în camera ticsită cu păpuşi.

— Se joacă în curte!

— Adu-i în casă! Şi să nu mai iasă din cameră!

Kislar agasi se întoarse, cu răsuflarea tăiată, două ore mai târziu.

— S-ar părea că moaşa Esther are dreptate, zise el ştergându-şi cu o batistă de mătase fruntea acoperită de sudoare. Au fost semnalate cazuri suspecte în Galata, Balat, Top Hane, cartiere îndepărtate unele de altele. Oamenii înstăriţi au început deja să părăsească oraşul. Se instalează în casele lor de vacanţă, de pe malurile Bosforului sau la Uskudari.

— Copiii mei să fie trimişi la seraiul de la Uskudari! porunci Roxelana.

— Mă voi ocupa îndată de asta!

— Trebuie evacuate toate odaliscele! zise Roxelana.

Kislar agasi dădu ochii peste cap, înspăimântat.

— E imposibil! De-a lungul timpului, asupra Constantinopolului s-au abătut nenumărate epidemii. Dar haremul n-a fost evacuat niciodată.

— Atunci, voi rămâne aici! Nu le pot abandona!

— Rangul domniei voastre vă îngăduie să părăsiţi haremul pentru a căuta adăpost la Uskudari.

Roxelana scutură din cap.

— Rămân cu fetele! Am hotărât!

În general, constantinopolitanii acceptau flagelurile cu resemnare. De data aceasta, ciuma lovi cu o violenţă neobişnuită. Numeroase cazuri fuseră semnalate în cartierele Sulemanye, Hasseki Davud Paşa, Al Meydani şi Fatih.

„Specialiştii” pretindeau că boala atingea îndeosebi cartierele sărace, suprapopulate, împrejurări care înlesneu molipsirea. Explozia epidemiei a fost atât de puternică şi de rapidă, încât puţini bogaţi avură timp să părăsească oraşul.

Deasupra Eski Seraiului plutea un fum gros, acru, aproape irespirabil, care acoperea lumina soarelui.

— Se aprind focuri pentru a alunga boala, îi spuse *kislar agasi* Roxelanei. Sunt aprinse şi pentru a arde hainele ciumaţilor morţi.

— Aici suntem în siguranţă, îşi dădu cu părerea doamna Rebia. Zidurile înconjurătoare ne izolează de lumea exterioară.

Roxelana ar fi vrut să primească veşti de la copiii ei, dar în jurul Constantinopolului se alcătuise un cordon sanitar nevăzut, dar foarte eficace. Toate legăturile cu exteriorul fuseseră tăiate. Hrana lipsea, căci ţăranii nu îndrăzneau să se apropie de oraşul blestemat, deşi li se oferea de zece ori preţul mărfurilor lor. *Kislar agasi* aducea veşti sumbre.

— Infirmeriile nu mai au unde să primească bolnavi. Sunt abandonaţi pe străzi sau pe saltele în curţile caselor lor. Groparii nu mai pridídesc cu lucrul. Portul, armurăria, topitoriile, şantierele navale şi-au încetat complet activitatea. Toate ambarcaţiunile, toate navele sunt imobilizate de-a lungul cheiurilor. Totul e paralizat.

O veste de ultimă oră umplu de uimire Eski Seraiul. Cadiul Constantinopolului şi marele-vizir Ayas Paşa căzuseră pradă ciumei.

Haremul scăpă de ciumă. Doamna Rebia avusese dreptate.

Soliman se afla în Macedonia, însoţit de fiii lui, Mustafa şi Selim, când fu anunţat de declanşarea epidemiei. Se întoarse posomorât la Uskudari şi, spre marea lui fericire, îşi găsi copiii teferi. Apoi se duse la Constantinopol, trecând de cordonul sanitar. Era nerăbdător să o regăsească pe Roxelana, să o îmbrăţişeze şi să o felicite pentru curajul ei. Amândoi plânseră de bucurie.

După sosirea lui Soliman în capitală, epidemia îşi pierdu din virulenţă. Cazurile noi se răriră, ca şi cum padişahul, reprezentantul califului pe pământ, subjugase flagelul. Ciuma, care se hrănise la Constantinopol cu peste cincizeci de mii de victime, îşi luă zborul spre alte tărâmuri.

Capitala imperiului îşi reluă activitatea normală. Prăvăliile şi bazarurile, armurăria şi şantierele navale, moscheile îşi redeschiseră porţile. Gloatele inundară străzile; tărâmurile Cornului de Aur, Bosforului şi Mării Marmara fură invadate de nenumărate clădiri, bogat împodobite, care aduseră o notă proaspătă de veselie. Lufti Paşa primi sigiliul marelui-vizir.

Morţii au fost repede uitaţi. Ciuma nu mai era decât o amintire tristă.

După toate aceste emoţii, Roxelana se studie în imensa oglindă veneţiană care îi împodobea camera. Era încă frumoasă, dar cei treizeci de ani împliniţi o puneau într-o postură nefavorabilă în haremul în care media de vârstă era de şaisprezece ani. Tenul ei, deşi catifelat, îşi pierduse strălucirea şi prospeţimea, riduri fine, aproape invizibile, îi apăreau în colţurile ochilor strălucitori, buzele se ofiliseră uşor, bărbia i se îngreuna. Sânii ei, deşi rotunzi şi aţâţători, îşi pierdeau semeţia. Îşi păstra liniile pure ale trupului datorită exerciţiilor de slăbire pe care şi le impunea.

Doamna Rebia, care găsise o înlocuitoare pentru scumpa ei Sorai, reintră în graţiile Roxelanei. Îi înţelegea temerile şi, ajutată de Chira Esther, îi făcea rost de unguente şi poţiuni, căci practicile magice erau foarte apreciate de femeile care voiau să alunge cu orice preţ bătrâneţea ameninţătoare.

Supraintendenta aducea de la Veneţia, de la Roma şi de la Paris numeroase albume decorate cu gravuri deocheate sau chiar foarte explicite care, la fel ca şi Kama Sutra, îmbogăţeau viaţa intimă a cuplului imperial, prin imaginile care sugerau posturi extravagante. Roxelana încercase mai multe poziţii noi, care îl încântară pe sultan. Îi arătă sursele ei de inspiraţie amoroasă, care îl amuzară copios.

Printre culegerile aduse de doamna Rebia, Roxelana descoperi un grup de şaisprezece gravuri semnate de Giulio Romano, gravate de un anume Marcantonio Raimondi şi comentate de Aretin. Semnătura lui Romano îi redeşteptă interesul, întrucât pictorul acesta însemna pentru ea nu numai un artist de mare talent şi autorul primului ei portret, ci şi creatorul acelei oglinzi convexe care simboliza viaţa ei paradoxală de suverană şi prizonieră. Îi ceru doamnei Rebia să-i furnizeze informaţii despre viaţa şi opera lui Romano.

Apoi Roxelana hotărî să strângă laolaltă familia imperială pentru a sărbători întoarcerea padişahului la Constantinopol, după succesul ultimei sale campanii, şi înaintarea lui Lufti Paşa la rangul de mare-vizir, ca urmare a morţii lui Ayas Paşa. Stabili programul serbării după protocolul hotărât de Hafsa Hatun, pentru ca obişnuinţele sultanului să nu fie deranjate cu nimic.

Ce mai rămăsese din familie se adună în aşteptarea sultanului; prinţesa Turhan şi Lufti Paşa, Mustafa Paşa, văduvul lui Kassem, precum şi Hadice care îşi pierduse

aroganţa după moartea lui Ibrahim. Acum Turhan, soţia prim-ministrului, era cea care o privea de sus.

— Ar trebui să te recăsătoreşti, mica mea Hadice! Suleiman Paşa ar fi o partidă bună!

Hadice făcu ochii mari, îngrozită.

— Dar are optzeci de ani! Şi e atât de gras că nu poate să meargă decât ajutat de doi ofiţeri!

— Fratele nostru îl ţine la mare cinste. Situaţia ta s-ar îmbunătăţi. Să fii văduva lui Ibrahim nu e o recomandare prea bună. Nu am dreptate, draga mea Roxelana?

În sfârşit, sultanul îşi făcu apariţia, urmat de prinţii Mustafa şi Selim. După salamalecuri, Soliman, într-o dispoziţie excelentă, îi făcu semn Roxelanei să se aşeze pe divan lângă el. Apoi începu ospăţul, în timp ce orchestra de orbi cânta în surdină, pentru a nu deranja monologul sultanului. Acesta lăuda isprăvile lui Suleiman Paşa.

— La Aden l-a invitat pe regele Omar Ibn-Daud la un banchet oferit la bordul navei-amiral. După desert, l-a arestat şi l-a spânzurat de catarg. Sărmanul Omar, de unde să fi bănuit că participa la propriul ospăţ de înmormântare? Apoi Suleiman a atacat oraşul prin surprindere, transformându-l astfel în teritoriu turcesc. Acum se îndreaptă spre India. S-ar părea că indienii sunt soldaţi foarte proşti. Le vom înghiţi armata dintr-o îmbucătură.

— Chiar ziceam că Suleiman ar fi un soţ excelent pentru Hadice, interveni Turhan.

Sultanul izbucni în râs.

— Iată o idee bună, Hadice! în ciuda celor optzeci de ani ai lui, are un viitor strălucit în faţă!

Lufti Paşa se înnegură. Ultima frază a cumnatului său îl nelinişti. Oare era nemulţumit de el? Rüstem, marele favorit al Roxelanei, îi pândea deja postul. Era sigur că punea la cale distrugerea lui.

Făcând o asociere de idei, privirea i se opri asupra lui Selim. Această fiinţă respingătoare, obeză, care mirosea întotdeauna a sudoare şi plescăia în timpul mesei, nu putea suporta nicio comparaţie cu Mustafa, prinţ frumos, inteligent, cutezător şi adorat de armată.

Soliman anunţă o nouă campanie împotriva unui aliat nesigur, Petru Rareş, prinţ al Moldovei, care refuza să plătească tributul şi care atacase Polonia, prietenă fidelă a Turciei şi, pentru a pune capac, poruncise executarea lui Alois Gritti, după ce-l acuzase de spionaj în favoarea turcilor.

— Îl voi strivi pe prinţul acesta moldovean! conchise el cu dispreţ.

Bănuielile lui Lufti Paşa la adresa lui Rüstem erau întemeiate. De multă vreme, acesta hotărâse să-l piardă, pentru a-i răpi postul. La scurt timp după sărbătoare, scoase din sertarele sale mărturii privind cruzimile şi perversiunile marelui-vizir, fără a uita să menţioneze uciderea mai multor prostituate. Crimele n-ar fi provocat pedepse prea severe, întrucât aceste femei pierdute erau condamnate de Coran. Dar Roxelana avu grijă să-l aţâţe pe sultan împotriva marelui-vizir. Pe de altă parte, Rüstem îi trimise scrisori anonime lui Turhan, denunţând numeroasele aventuri extraconjugale ale soţului ei, în majoritate născocite. Geloasă, aceasta îi făcu scene dramatice lui Lufti.

Apoi interveni un incident care dădu foc butoiului cu pulbere. În urma unei scrisori anonime, marele-vizir făcu o vizită neanunţată în haremul său. Printre odaliscele lui descoperi o prostituată care, sub pretextul că le vinde parfumuri şi alifii, ducea bilete de dragoste între fete şi curtezanii lor din exterior. Înfuriat, Lufti se năpusti asupra vinovatei, o trânti la pământ şi îi străpunse pântecele cu pumnalul, în faţa lui Turhan, îngrozită, şi a odaliscelor care leşinară de frică, întâmplarea făcu mare vâlvă.

Când Soliman se întoarse din campania lui din Moldova, Turhan, incitată de Roxelana, îl imploră plângând să o divorţeze de soţul ei.

Sultanul ar fi şters cu buretele acest episod, căci aprecia strălucitele fapte de arme ale cumnatului său şi lucrările sale de istoric. Dar Roxelana, care cunoştea simpatia lui Lufti pentru prinţul moştenitor, ceru destituirea lui şi condamnarea la moarte.

Suleiman primi postul de mare-vizir. Această numire reprezentă o dezamăgire atât pentru Roxelana, cât şi pentru Rüstem. Disperat că ratase din nou ocazia, acesta îşi luă un angajament oficial în faţa Roxelanei. Dacă sultanul murea, în următoarele ore avea să-l asasineze pe prinţul Mustafa, instalându-l pe tron pe prinţul Selim.

Suleiman exercită puţin timp cea mai însemnată funcţie a imperiului. Roxelana îl convinse pe sultan că fostul guvernator al Egiptului era mai necesar în fruntea flotei din Oceanul Indian. Ea puse în valoare meritele lui Rüstem. Energic, integru, sobru, loial, dăduse la iveală trădarea lui Ibrahim, perversitatea periculoasă a lui Lufti şi condusese practic guvernul în timpul marelui vizirat al lui Ayas Paşa.

În felul acesta, Rüstem, fostul paj şi amant al sultanului Soliman, deveni în sfârşit prim-ministru. Dar, spre deosebire de Ibrahim – marele lui rival –, ştiuse să joace cartea câştigătoare: favoarea Roxelanei.

31

O căldură înăbuşitoare, grea, uscată, sufocantă atârna peste Constantinopol. Băile de aburi nu se mai goleau. În jurul fântânilor publice, oamenii se înghesuiau lacomi de apă rece. Vânzătorii ambulanţi de băuturi reci ca gheaţa făceau avere. Ţărmurile Mării Marmara erau ticsite de înotători, îndeosebi adolescenţi şi copii mici, care se aruncau ca broaştele în valuri. Soarele ardea atât de tare, încât era dureros să mergi în picioarele goale pe pavajul încins. Noaptea, constantinopolitanii lăsau toate ferestrele deschise şi cei mai mulţi dormeau afară. Din câmpiile aride ale Anatoliei veneau rafale toride de vânt.

Soliman, care nu mai putea suporta canicula de la Constantinopol, plecase la vânătoare de mistreţi în pădurea de la Bolgrad, pe coasta europeană a Bosforului. Vecinătatea Mării Negre aducea o briză uşoară care, împreună cu umbra pădurii, crea o atmosferă suportabilă. Sultanul dormea în cortul său, după o zi plină, când un şambelan tremurând de spaimă îl trezi, speriindu-l.

— Înălţimea Ta, arde Constantinopolul!

Soliman, încă ameţit de somn, exclamă:

— Ce tot spui acolo?

— Constantinopolul e în flăcări, Înălţimea Ta!

Sultanul sări din pat şi îşi puse un halat adus de un paj livid de emoţie. Ieşi din cort şi văzu spre sud, peste vârfurile copacilor, cerul roşu ca sângele. Şambelanul şi pajii de lângă el îl auziră murmurând:

— Roxelana!... Roxelana!...

Curierul care adusese vestea rămăsese în picioare, ţinându-şi calul de hăţuri. Chipul şi hainele lui erau înnegrite de fum şi sudoare.

— E un incendiu mare? întrebă sultanul tras la faţă.

— Focul s-a întins în cartierul portului, pe malul de jos al Cornului de Aur.

— Să mergem! porunci sultanul, săltând pe un cal fără să-şi mai schimbe hainele.

Urmat de şambelan, de paji şi de un detaşament de gărzi călare, se repezi spre Constantinopol. Traversă în galop Buyuk Dere, Tarabia, Yeni Keui, Rumeli Hissar şi Bebek, localităţi de vară înşirate în mijlocul grădinilor de pe malurile Bosforului. Oamenii ieşiţi în pragul caselor priveau uimiţi cerul îmbrăţişat de imense flăcări mişcătoare.

Pera şi Galata erau intacte, dar oamenii, înfricoşaţi, ieşeau în goană de pe străduţe. În schimb, pe partea cealaltă a Cornului de Aur focul făcea ravagii. Flăcările păreau să izbucnească din măruntaiele pământului, ca pentru a distruge noua Sodoma.

Sultanul traversă Cornul de Aur. Casele care mărgineau cheiurile ardeau ca nişte torţe, răspândind o căldură sufocantă. Din când în când, clădirile se prăbuşeau, înălţând spre cer milioane de scântei. O gloată istovită, în care se amestecau sinistraţi, pompieri, poliţişti, curioşi şi pungaşi alerga, se întretăia, se agita, aparent fără ţintă, căci a încerca să stingi flăcările părea de neînchipuit.

Un ofiţer de poliţie îl recunoscu pe sultan, se opri şi îl salută, foarte impresionat de prezenţa lui.

— Doar cartierele portului ard? întrebă suveranul.

— Din păcate, o mare parte din oraşul de jos a căzut pradă flăcărilor. Palatul imperial a fost cruţat datorită zidurilor înalte, care îl izolează de casele incendiate din jur.

— Şi Eski Serai? Ştii cumva dacă Eski Serai e intact?

— Tot ce ştiu e că şi cartierul învecinat cu Serradjhane e în flăcări!

— Poţi să mă conduci la Eski Serai?

— Voi face tot ce-mi stă în puteri, Înălţimea Ta!

— Atunci, ia unul dintre caii mei şi hai! Te urmez!

Un paj îi cedă armăsarul său poliţistului, care îl încălecă imediat şi porni în galop spre centrul oraşului. Fu silit să facă mai multe ocoluri, pentru că anumite străzi erau blocate de case prăbuşite, care ardeau încă. Constantinopolitanii erau atât de absorbiţi în treburile lor, încât nici nu observară trecerea împăratului. Pulpana halatului său luă foc de la o scânteie, dar un paj stinse flăcările cu mâinile goale.

Vântul care sufla dinspre Anatolia aţâţa focul. Poliţistul reuşi, după un mare ocol, să ajungă în apropierea Eski Seraiului. În ciuda eforturilor pompierilor, halebardierilor, grădinarilor şi eunucilor, care luptau împotriva incendiului cu pompe de apă sau făceau lanţuri umane pentru a duce găleţile de apă, aripa de vest şi corpul central luminau cu flăcările lor grădinile şi curţile. Odaliscele, sclavele, doamnele haremului alergau înnebunite, fără a uita să-şi acopere chipurile. La ferestrele ultimului etaj, fetele surprinse de incendiu, fără să fi avut vreme să coboare, agitau braţele strigând după ajutor. O odaliscă având veşmintele în flăcări se aruncă în gol.

Soliman se bucură să-i găsească pe Roxelana şi pe copii la adăpostul unui mare zid împrejmuitor. În jurul lor se agitau *kislar agasi* şi locotenenţii lui, precum şi un mare număr de pompieri care aruncau peste ei găleţi cu apă, pentru a le menţine hainele umede.

Comandantul pompierilor raportă că vântul împrăştia incendiul şi că Eski Serai nu putea fi salvat. Atunci sosi Rüstem Paşa, urmat de întăriri.

— Yeni Serai a scăpat de calamitate datorită vecinătăţii cu marea. Propun ca Înălţimea Sa, prinţii şi prinţesele imperiale să fie conduşi în portul acesta, unde vor fi la adăpost de orice pericol.

Sultanul încuviinţă planul.

— Vom muta tot haremul la Yeni Serai! Va fi loc destul pentru toate aceste sărmane femei!

Roxelana sărută cu afecţiune mâna padişahului.

— Dumnezeu este îndurător cu noi, Soliman! Chiar şi la necaz binevoieşte să ne unească!

Rüstem se înclină ceremonios, ca şi cum s-ar fi aflat la o festivitate oficială.

— Înălţimea Ta, am studiat un drum sigur, care ne va duce fără probleme la Yeni Serai!

Kislar agasi interveni, nelinişţit:

— Voi avea grijă ca toate fetele să fie cu chipul şi mâinile acoperite, pentru ca privirile trecătorilor să nu le poată pângări pudoarea feciorelnică.

Marele maestru al eunucilor negri era mai preocupat de ascunderea trăsăturilor fetelor decât de siguranţa acestora. Dacă una sau două vor cădea victime incendiului, acest lucru nu putea fi atribuit decât fatalităţii.

Instalarea Roxelanei şi a haremului la Yeni Serai făcu mare vâlvă printre constantinopolitanii mereu gata să critice.

— De-acum sultanul nu va mai fi stăpân la el acasă!

— Soliman nu este soţul, ci sclavul ascultător şi supus al Roxelanei!

— Soliman şi-a schimbat numele! Acum îl cheamă sultanul Roxelana!

Dar toate aceste glume exprimau o fărâmă de adevăr. Roxelana nu lipsea de la nicio reuniune a Divanului. Când Soliman pleca la vânătoare, ea era cea care se aşeza în spatele ferestrei cu zăbrele, urmărea dezbaterile, apoi îi povestea sultanului tot ce auzise, adăugând propriile comentarii şi păreri. Această supraveghere permanentă îi sâcâia pe viziri, care se temeau mai puţin de sultan decât de cuplul Roxelana – Rüstem.

Lufti Paşa, mare cunoscător al istoriei Imperiului Roman, o compara pe Roxelana cu Agripina, mama lui Nero, care conducea Roma ajutată de libertul ei, Pallas. Adăuga chiar că nu va pieri la fel ca Agripina, întrucât era mai abilă şi mai vicleană.

Cuvintele lui ajunseră la urechile Roxelanei. Într-o seară, după o masă copioasă, Lufti îşi dădu ultima suflare plângându-se de arsuri atroce la stomac.

Ascensiunea fulgerătoare a Roxelanei şi mutarea ei la palatul imperial deşteptară bănuieli. Mai multe focare de incendiu izbucniseră în acelaşi timp. Cel de la Eski Serai fusese deosebit de violent. Vechiul palat trebuia refăcut din temelii pentru a putea fi locuit din nou. Se şoptea că Rüstem ar fi dat foc capitalei, pentru a-i oferi Roxelanei ocazia de a se instala definitiv la palatul imperial.

La Yeni Serai, un grup de arhitecţi, sub îndrumarea vestitului Sinan, conducea construirea numeroaselor pavilioane menite să adăpostească cele trei sute de femei ale lui Soliman, armata de eunuci negri şi roiul de slujnice care îndeplineau treburile casnice. Apartamentul amenajat pentru Roxelana cuprindea tot ce concepuseră mai frumos, mai scump şi mai rafinat artiştii decoratori din Constantinopol.

Soliman voi să profite de ocazie pentru a reconstrui oraşul şi pentru a-i reda strălucirea vechiului Bizanţ. Deja „marele Sinan” primise mai multe comenzi, printre care construirea unei moschei minunate, menite să adăpostească osemintele sultanului şi pe cele ale Roxelanei. Podurile, spitalele, cazărmile, şcolile şi apeductele urmau să îmbogăţească oraşul.

Dar noile complicaţii politice nu-i îngăduiră lui Soliman să se dedice numai plăcerilor spiritului. Ieronim Laszki, care susţinuse cauza lui Zápolya, se certă cu regescul său stăpân şi, ca să se răzbune, îi denunţă sultanului pactul secret încheiat între regele Ungariei şi Ferdinand de Austria.

Dacă se întâmpla să moară fără urmaşi, regatul lui Zápolya avea să-i revină lui Ferdinand, fără a ţine cont de drepturile Turciei. Dar cu puţin timp înainte de a muri, Zápolya, capricios ca de obicei, se căsătorise cu prinţesa Isabella, fiica regelui Poloniei. Aceasta adusese pe lume un fiu, Ioan-Sigismund. Câteva zile mai târziu, fericitul tată muri, lovit de o criză de inimă.

În virtutea tratatului semnat cu răposatul rege Ioan, arhiducele invadă Ungaria şi îi alungă pe Isabella şi pe fiul ei, care se refugiară în Transilvania. La auzirea acestei veşti, chipul sultanului se înroşi de furie.

— Iar blestematul ăsta de Ferdinand? Voi trimite o armată puternică împotriva lui şi-l voi strivi!

Roxelana, care nu lua niciodată decizii la repezeală, îl convinse să se răzgândească.

— Termină mai întâi negocierile de pace cu Veneţia, umilită şi rămasă aproape neputincioasă după înfrângerea de la Prevezza, ca să ai mâinile libere când porneşti împotriva lui Ferdinand.

Soliman recunoscu justeţea acestui raţionament. În tinereţe, avusese nevoie de trupul Roxelanei, acum avea nevoie de judecata ei rece şi de luciditatea ei.

Ea conducea din umbră politica imperiului, prin intermediul lui Rüstem, care îi executa orbeşte ordinele. În acelaşi timp, îi lăsa lui Soliman iluzia că oferă el însuşi sugestiile dorite de ea.

Ambasadorii trufaşei Veneţii se prezentară umili la Constantinopol. Negocierile aveau loc în sala Divanului, pentru ca Roxelana să poată urmări de la fereastra ei discuţiile diplomatice. Conferinţa aceasta de pace era o farsă, căci turcii aveau toate cărţile, datorită ambasadorului Franţei la Veneţia. În cele din urmă, Veneţia, redusă la rolul unei puteri maritime de mâna a doua, semnă un tratat de pace ruşinos. Dar întâmplarea aceasta avu urmări. Carol Quintul, scandalizat de înfrângerea de la Prevezza, îi porunci lui Andrea Doria să pornească din nou pe mare. Creştinii voiau să-şi ia revanşa.

Primind în sfârşit „părerea favorabilă” a Roxelanei, Soliman lansă o campanie-fulger împotriva forţelor austriece care invadaseră Ungaria. În acelaşi timp, Roxelana încercă să domolească resentimentele lui Soliman împotriva regelui Poloniei, care îndrăznise să o mărite pe fiica lui, Isabella, cu Ioan Zápolya, fără să ceară încuviinţarea suzeranului său.

Roxelana voia să cruţe Polonia de oroarea unei invazii turceşti. La cererea ei, dusă de un agent secret regelui Sigismund, acesta declară că nu avea nicio intenţie să se amestece în treburile interne ale Ungariei.

În fruntea armatei sale impunătoare, Soliman se apropia de Buda, când o veste trimisă de Roxelana îl înseninã. Forţele expediţionare considerabile trimise de Carol Quintul împotriva Algerului suferiseră o înfrângere umilitoare. O furtună le scufundase o sută de nave, şi infanteria spaniolă, debarcată pe coasta africană, se lovise de o rezistenţă încrâncenată. Bătălia se încheiase prin înfrângerea creştinilor. Carol Quintul fusese la un pas de a fi capturat. Doborât de nenorocirea care se abătuse asupra lui, şi-ar fi aruncat coroana în mare, murmurând: „Du-te, biată jucărie! Fie ca un suveran mai norocos să te obţină şi să te poarte!” Roxelana adăugase: „De ce n-ai fi tu suveranul acela, Soliman? Victoria te aşteaptă cu braţele deschise!”

Marea armată otomană pătrunse în Ungaria, împrăştiind trupele austriece şi unităţile ungureşti dornice de independenţă. La sfârşit, sultanul anunţă Europei uimite că, de-acum înainte, Ungaria va face parte integrantă din Imperiul Otoman. Apoi atenţia lui se îndreptă către prinţesa Isabella care, tremurând de frică, aştepta să i se hotărască soarta. Soliman o aduse la Constantinopol, împreună cu fiul ei.

— Neamul lui Zápolya mi-a adus numai necazuri, declară el în faţa Divanului. Mă gândesc să-i ţin ostatici pe Isabella şi pe fiul ei.

— Femeia aceasta şi copilul ei trebuie să putrezească în temniţa celor Şapte Turnuri, propuse Mehmed Paşa, fostul guvernator al Belgradului.

Din loja ei zăbrelită, Roxelana urmărea gânditoare dezbaterile. Seara, când se întâlni cu Soliman la cină, îi vorbi pe un ton cât mai paşnic:

— Nu e drept să-i condamni pe Isabella şi pe fiul ei pentru o greşeală comisă de soţul şi de tatăl ei. Gloria ta va fi pătată pe vecie dacă prinţesa şi copilul vor fi lipsiţi de protecţia pe care i-ai acordat-o sub jurământ lui Zápolya. Văduva şi fiul moştenesc drepturile regelui mort. Fii mărinimos, Soliman!

Admise argumentele ei, dar numai parţial. Micul prinţ avea să domnească în Transilvania, sub regenţa mamei lui, în calitate de vasal al imperiului. În noaptea

aceea, Roxelana se gândi la regele Sigismund şi la regina Bona. Cine ar fi ghicit că mica poloneză pe care o cunoscuseră la familia Jablonowski va avea într-o zi puterea de a-i scăpa de temniţă pe fiica şi pe nepotul lor?

Soldaţii Sfântului Imperiu Romano-German, învinşi de Soliman pe mare şi pe uscat, căzură în genunchi. Umiliţi, exasperaţi, reduşi la neputinţă, Carol Quintul şi fratele său cerură pace. Tratatul fu semnat în 1547. Creştinătatea zăcea la picioarele Islamului.

Roxelana se apropia de patruzeci de ani. Era silită să-şi vopsească des părul. Ridurile încă fine, mascate de creionul de ochi, erau eclipsate de strălucirea ochilor. Numai colţurile lăsate ale gurii îi trădau vârsta. Îi era frică să îmbătrânească, să-şi piardă nurii, să nu mai fie pe placul sultanului. Acesta o iubea încă, iar afecţiunea pe care i-o purta nu se dezminţise niciodată. Dar o chinuia neliniştea, cu atât mai mult cu cât îşi putea compara zi de zi înfăţişarea ofilită cu tinereţea adolescentelor din harem, permanent reînnoite.

Doamna Rebia îmbogăţi colecţia de desene erotice a Roxelanei cu patru lucrări semnate de Giulio Romano şi gravate de acelaşi Marcantonio Raimondi. Le cumpărase la preţuri exorbitante, căci gravorul, arestat la Roma pentru imoralitate, evadase şi se refugiase la Veneţia, unde Giulio Romano venise deja să caute azil înaintea lui. O mare parte din gravurile lui a fost confiscată şi distrusă la ordinul Vaticanului, ceea ce dusese la creşterea preţului celor rămase în afara statelor Bisericii. Într-unul din aceste desene ale lui Romano, Roxelana găsi imaginea oglinzii convexe deasupra unei Leda seduse de lupiter transformat în lebădă, în obsedanta oglindă se vedea acelaşi turn de piatră cu ferestre zăbrelite. Avu senzaţia că se recunoaşte sub trăsăturile uşor modificate ale Ledei.

îi mulţumi doamnei Rebia şi îi oferi ca răsplată un inel cu diamant. Rămasă singură, Roxelana contemplă îndelung imaginea lebedei. Douăzeci şi cinci de ani din viaţa ei se scurseseră pe fondul acestui turn de închisoare curbat de convexitatea oglinzii. În timpul acestui sfert de secol nu făcuse dragoste decât cu un zeu viu şi nu cunoscuse decât doi bărbaţi. Ibrahim îi stârnise o mare pasiune, dar între ei se ridicase, ca o piedică de netrecut, prinţul Mustafa, pe care ea voia cu orice preţ să-l înlăture de pe tron. Al doilea era Rüstem. Vreme de ani, întreţinuseră o corespondenţă activă şi secretă, fără să schimbe vreo privire, căci erau despărţiţi de zidurile Eski Seraiului.

Roxelana reuşi să-l vadă, până la urmă, atunci când Soliman îi îngădui să se urce la fereastra cu gratii şi să urmărească de acolo dezbaterile Divanului. Fusese fascinată de înfăţişarea lui. Dar frumuseţea lui virilă, prestanţa, zvelteţea, perfecţiunea trăsăturilor lui şi îndeosebi magnetismul lui aveau ceva diabolic. Era un personaj fără scrupule, care ştia ce vrea. Că Soliman se culcase cu el n-o uimea. Dezbrăcat, probabil că semăna cu tinerii excitanţi pictaţi de Romano. Parcă era urmărită de fatalitate. Zidurile temniţei sale o separau de bărbaţii de care se simţea atrasă. Nu putea să se culce cu el, dar voia măcar să-l aibă în preajmă, să-i simtă parfumul musculos al trupului, să-i dea mâna să i-o sărute. Privilegiul de a-l privi de la fereastra zăbrelită nu-i mai ajungea. Istoria se repeta. Ieri Ibrahim, astăzi Rüstem...

Doamna Rebia îi povestise despre anumite tulburări simţite de femei în jurul vârstei de patruzeci de ani, care le antrenau uneori în aventuri cu urmări regretabile.

Îi veni o idee. Avea să-l însoare pe Rüstem cu fiica ei, Mihrimah. În felul acesta va obţine privilegiul de a fi admis în sânul familiei imperiale. Avea să-i asigure un sprijin solid, cu atât mai necesar cu cât Soliman îmbătrânea. Trecut de cincizeci de ani, îşi pierduse bucuria de a trăi pe care i-o insufla Ibrahim. Dacă în public îşi păstra aerul dominator, tonul poruncitor, inaccesibilitatea de zeu coborât printre muritori, în faţa Roxelanei renunţa la actorie pentru a deveni bărbatul simplu, deseori obosit, uneori morocănos, în ciuda eforturilor Roxelanei de a-i reface moralul. Crizele dese de furie îi dădeau energia necesară pentru a se avânta încă în iniţiative temerare. Căuta singurătatea şi se închidea în cabinetul său de lucru, unde petrecea ore întregi adâncit în gânduri. Distrusese intenţionat frumoasa lui colecţie de instrumente muzicale, care

cuprindea şi lăuta lui Ibrahim. Mustrat de conştiinţă, care-i reproşa moartea credinciosului său prieten, voia să uite tot ce-l lega de trecut. Frumoasa lui bibliotecă, îmbogăţită cu miile de volume ale Corvinianei, fusese înghiţită de ultimul incendiu de la Constantinopol. Literatura apuseană nu mai era reprezentată la Yeni Serai decât de câteva volume şi albume de gravuri pe care Roxelana şi doamna Rebia le salvaseră în ultima clipă de la Eski Serai.

Gustul lui Soliman pentru fast, lux, ceremonii măreţe se îndreptase treptat către o austeritate care îi uimea şi şoca anturajul. La mesele sale, platourile de aur şi argint, cupele împodobite cu nestemate, cristalurile şi rafinatele porţelanuri chinezeşti au fost înlocuite de vase de lut şi tacâmuri de cositor. Renunţase la bijuteriile scumpe, la blănurile preţioase, la brocarturile şi penele lui frumoase. Caracterul lui se înăcrise. Îşi bruftuluia miniştrii, generalii, şambelanii, pajii, adesea fără motiv. Trecerile lui bruşte de la o dispoziţie la alta îi descumpăneau pe colaboratorii săi. Într-o zi lăuda deciziile unui ministru, a doua zi le dezaproba. Suferea de o boală cronică de stomac, care îi provoca deseori dureri violente. Guta şi problemele de circulaţie îi îngrijorau pe medici. Când străbătea culoarele noului harem, odaliscele fugeau speriate, ca şi cum l-ar fi văzut pe diavol.

În pofida ciudăţeniilor lui, atitudinea faţă de Roxelana rămânea neschimbată. Trecerea anilor nu făcuse decât să întărească dragostea pe care i-o purta. Latura pasională a ataşamentului său nu mai era atât de intensă ca în trecut, dar afecţiunea şi tandreţea faţă de ea sporeau. Avea nevoie de femeia aceasta minunată. Numai Roxelana îl putea înveseli atunci când sarcinile politice îl apăsau prea tare, numai ea îl putea însenina când îl chinuiau durerile.

Credinciosul Rüstem, – în ciuda lipsei sale de popularitate, îi devenise indispensabil. Tânărul mare-vizir era întotdeauna prezent alături de el şi îi ghicea cele mai mici dorinţe. Soliman nu se miră când Roxelana îi propuse să-l însoare cu Mihrimah. Rangul lui de şef al guvernului, încrederea pe care i-o inspira Roxelanei, prestanţa şi tinereţea lui îl desemnau drept pretendent ideal pentru mâna fiicei lor.

Căsătoria a fost celebrată cu mare pompă. Sărbătorile durară câteva zile. Toţi demnitarii imperiului au fost invitaţi la festivităţi, inclusiv prinţul moştenitor.

Intrarea lui Rüstem în familie spori puterea Roxelanei. Tânărul ştia ce îi datorează. Cu ajutorul ei, poziţia lui devenise indestructibilă. La rândul ei, Roxelana îndesise întrunirile de familie, pentru a-l avea pe Rüstem în apropiere. Îl iubea? Roxelana respingea această idee, considerând-o ridicolă. Şi totuşi, îl dorea. Când Rüstem îi atingea respectuos mâna cu buzele, cadâna se cutremura de plăcere. În adâncul inimii, se simţea vinovată faţă de fata ei şi faţă de Soliman, la fel ca orice femeie care trăieşte alături de un bărbat cu înfăţişare mediocră. Visul era cea de-a doua viaţă a ei. În vis, scăpa de toate blestemele care o apăsau.

Un singur nor întuneca orizontul Roxelanei. Prinţul Mustafa era încă în viaţă, iar frica de a-l vedea într-o zi încins cu sabia lui Osman îi dădea frisoane.

Soliman avea necazuri cu regele Franţei, care voia să-l târască într-un nou război pe uscat împotriva Casei de Austria. Sultanul prefera să-şi păstreze mâinile libere, pentru că iscoadele sale îi raportau pregătirile suspecte ale regelui Persiei, care păreau să ameninţe siguranţa Turciei.

Între timp, Roxelana făcu primul pas dintr-un plan gândit îndelung. Ceru o întrevedere cu Neghib, muftiul Constantinopolului, instruit cum se cuvine de Rüstem. Îi dezvălui înţeleptului dorinţa ei de a construi o moschee frumoasă, pentru a obţine iertarea păcatelor. Muftiul îi spuse că un asemenea edificiu nu-i putea fi de folos, pentru că nu era femeie liberă. Toate bunurile deţinute de sclavele sultanului sunt, de drept, proprietatea acestuia. O moschee construită de cadână nu ar răscumpăra, aşadar, păcatele ei, ci pe cele ale padişahului.

Roxelana se retrase, contrariată. Nu-i suflă niciun cuvânt sultanului despre preocupările ei, dar făcu în aşa fel încât acesta să-i observe tristeţea, ochii înecaţi adesea în lacrimi, paloarea şi chipul tras din pricina lipsei de somn.

— Ce se întâmplă, îngerul meu? o întreba el îngrijorat. Suferi, crezi că nu văd? îmi ascunzi ceva!

Roxelana ezită îndelung înainte de a-i răspunde. El insistă. Ea suspină, apoi izbucni în plâns. În câteva cuvinte, îi împărtăşi deznădăjduirea care o măcina şi dorinţa arzătoare de a fi o femeie liberă, pentru a-şi construi moscheea.

Soliman o îmbrăţişă, înduioşat.

— N-ar fi trebuit să-mi ascunzi durerile tale. Suferinţa ta e şi suferinţa mea. Bucuria ta e şi bucuria mea. Nu împărţim noi totul pe lumea asta? Nu ţi-am dăruit cele mai mari onoruri? Cele mai strălucitoare satisfacţii? E normal ca mama fiilor mei să fie o femeie liberă. Mă întreb cum de nu mi-a trecut prin minte până acum! Mâine voi iscăli firmanul care îţi va îngădui să te dedici fără nicio piedică lucrărilor pe care le doreşti.

La ordinul lui, Rüstem redactă personal firmanul şi i-l aduse la semnat.

Actul al doilea al acestei comedii avu loc câteva zile mai târziu.

Soţ iubitor şi atent, el nu-şi limita îndeplinirea obligaţiilor conjugale la o singură noapte pe săptămână – vinerea –, aşa cum prevedea Coranul. Potrivit ritualului stabilit de la instalarea Roxelanei la Yeni Serai, sultanul îi trimise un eunuc negru care o invită în numele stăpânului său să vină să împartă cu el patul conjugal.

Spre marea surpriză a mesagerului îngrozit, ea răspunse cu modestie că nu putea răspunde chemării sultanului, pentru că o femeie liberă ar comite un păcat de moarte dacă s-ar culca cu un bărbat în afara legăturilor căsătoriei.

Roxelana îşi asumă un mare risc refuzând chemarea padişahului. Iritat de nesupunerea ei, acesta ar fi putut cere să-i fie adusă una dintre cele trei sute de odalisce de care nu se atinsese niciodată şi care nu aşteptau decât un semn ca să se arunce, umile şi drăgăstoase, la picioarele lui. Conştientă de pericol, Roxelana nu era totuşi la prima nesăbuinţă. Când o înfruntase la Gülbahar, se folosise de aceeaşi viclenie. Este adevărat că, pe vremea aceea, nu avea nici douăzeci şi cinci de ani. Roxelana încercă să-şi închipuie expresia sultanului auzindu-l pe eunucul negru transmiţându-i refuzul.

Reacţia sultanului la mesajul eunucului leşinat de frică depăşi orice închipuire. Îl privi uluit pe castratul cu burtă proeminentă care tremura ca piftia. Seara, când se întorcea în încăperile lui, anticipa cu plăcere şi duioşie primirea afectuoasă şi plină de recunoştinţă pe care i-o făcea Roxelana. Acum toată liniştea lui se prăbuşea. Încremenit de uimire, îi porunci eunucului să repete întocmai cuvintele cadânei, fără să uite nimic. Ascultă cu atenţie, apoi îl dădu afară.

Surpriza, furia, tristeţea şi o durere surdă în coşul pieptului îl sufocau. Roxelana, pe care o adora, pentru care încălcase legea, refuza să i se dăruiască lui, sultanului, invocând motivul neînsemnat că ar fi femeie liberă. Nu o eliberase chiar el, împlinindu-i dorinţa?

Petrecu o noapte agitată şi a doua zi, la prima oră, îl convocă pe muftiul Constantinopolului. Îi expuse situaţia, apoi îi ceru părerea. Neghib se scărpină gânditor în vârful nasului, cugetă îndelung, apoi răspunse ca şi cum ar fi fost prima dată când auzea această întrebare.

— Înălţimea Ta, am datoria să vă înştiinţez că sultana-cadână nu face decât să respecte preceptele Profetului nostru.

— Eşti sigur, Neghib mufti?

— Foarte sigur, Înălţimea Ta! Şeicul Ul-Islam, cel mai înalt demnitar al ierarhiei Islamului, vă poate confirma cuvintele mele.

— Dar Roxelana este cadâna mea de un sfert de secol! Mi-a dăruit patru băieţi şi o fată! Ce vrei mai mult?

— Era sclava domniei voastre când a adus pe lume copiii aceştia. De-acum înainte legăturile trupeşti în afara căsătoriei îi sunt strict interzise. În calitatea domniei voastre de apărător al legii şi de reprezentant al califului, aveţi datoria să impuneţi respectarea legilor Coranului.

Soliman încheie audienţa şi trimise după şeicul Ul-Is-Iam. Îi aminti că sultanii nu se mai căsătoresc de când cadâna împărătească Despina, soţia lui Baiazid, capturată de Timur Lenk, fusese silită să servească despuiată la un banchet, în faţa întregii Curţi.

— Ar trebui să rup o tradiţie bine înrădăcinată în familia noastră?

Şeicul Ul-Islam înclină cu demnitate venerabila-i frunte.

— Nu vă mai rămâne, Înălţimea Voastră, decât să renunţaţi la această femeie sau... să o luaţi de soţie.

— Nu există altă soluţie?

— Niciuna, Înălţimea Ta!

Contrariat, Soliman îl expedie cu un gest brusc. El, stăpânul imperiului, trebuia să se încline în faţa faptului împlinit. Să o părăsească pe Roxelana? Nici nu se punea problema! Să o ia în căsătorie?

Ceru părerea lui Rüstem, marele său vizir şi ginere. Acesta apără ideea căsătoriei, care, susţinea el, avea să redea vechea strălucire instituţiei căsătoriei, încuviinţată şi încurajată de Coran. Prinţii imperiali născuţi dintr-o mamă liberă se vor bucura de un prestigiu sporit. Soliman pricepu aluzia. Selim, Djihangir şi Baiazid, fiii Roxelanei, femeie liberă şi împărătească, aveau să câştige o superioritate incontestabilă faţă de Mustafa, moştenitorul imperiului, ieşit din pântecele sclavei Gülbahar. În comparaţie cu fraţii lui, Mustafa ar fi doar un bastard născut în afara căsătoriei.

Asaltat de sfetnicii lui politici şi religioşi fideli cauzei Roxelanei, sultanul cedă. Îi ceru oficial mâna. Roxelana acceptă şi ceremonia mariajului fu celebrată cu mare pompă. Serbările splendide oferite mai-marilor imperiului, armatei, ca şi celor mai sărmani supuşi nu reuşiră să stârnească entuziasmul poporului. Roxelana atinsese în sfârşit culmea puterii şi câştigase măreţia vechilor împărătese ale Bizanţului. În acelaşi timp, îşi pierduse şi ultimele rămăşiţe de popularitate.

32

O nouă viaţă se deschidea în faţa Roxelanei, o viaţă presărată de pasiuni şi nenorociri, de intrigi şi sânge. Se pregătea să joace clipele cele mai intense din periculoasa ei partidă. Aşeza piesele pe tabla de şah, anticipând în minte, la fel ca toţi marii jucători, cât mai multe mutări posibile. Scopul acestei operaţiuni era eliminarea lui Mustafa, prinţul moştenitor. Moartea lui avea să salveze viaţa fiilor ei, oferindu-le un viitor strălucit.

Un singur punct negru întuneca perspectiva aceasta frumoasă. Selim şi Baiazid se urau de moarte. Nu reuşea să-şi explice această rivalitate smintită. De când sultanul încredinţase educaţia lor maeştrilor de la şcoala pajilor, diferenţele dintre caracterele lor se accentuaseră. Neînţelegerile lor degenerau în ostilitate făţişă. Violenţi din fire, se certau în faţa colegilor şi ajungeau adesea la pumni. Deşi mai mare ca vârstă, Selim pierdea aproape de fiecare dată, căci corpolenţa şi lipsa lui de agilitate nu-i îngăduiau să-şi măsoare forţele cu Baiazid, care moştenise vigoarea, zvelteţea şi vioiciunea tatălui său. Maeştrii şcolii nu îndrăzneau să-i raporteze sultanului ciondănelile celor doi prinţi, iar Roxelana nu afla despre ele decât prin intermediul lui Rüstem, care îndulcea împrejurările, pentru a nu o îndurera prea tare.

În schimb, Djihangir era blândeţea întruchipată. Amabil, afectuos, mereu gata să-şi răsfeţe mama, devenise copilul ei preferat, îndepărtându-l pe Selim, care fusese la început marele favorit.

Mihrimah moştenise de la mama ei cochetăria, gustul pentru lux şi pentru lucrurile frumoase. Din păcate, asemănarea lor se oprea aici. Urâţenia tuturor mătuşilor sale se transmisese tinerei femei, care se credea frumoasă ca soarele.

În ochii Roxelanei, Djihangir avea o singură slăbiciune: admiraţia neţărmuită faţă de fratele lui vitreg, Mustafa. Cadâna se întreba dacă această dragoste nemăsurată nu ascundea cumva o înclinaţie spre viciul grecesc. Întrucât infirmitatea

sa îl împiedica să urmeze cursurile şcolii de paji, îşi petrecea marea parte a timpului în biblioteca mamei sale. Când îl surprinse răsfoind albumul cu gravurile erotice ale lui Romano, se retrase discret şi aranjă cu una dintre sclavele ei tinere să-l iniţieze în viaţa sexuală. Dar, spre dezamăgirea mamei sale, schilodul nu se lăsă antrenat în acest joc, care ar fi stârnit măcar curiozitatea unui băiat normal.

Când Mustafa venea la Constantinopol şi era găzduit la Yeni Serai, Djihangir îl urmărea peste tot, ca un căţeluş. Planurile Roxelanei împotriva prinţului moştenitor se complicau pentru că acesta avea deja un fiu, pe Murad. Dacă Mustafa cădea sub jungherele asasinilor tocmiţi de Rüstem, Murad primea prin succesiune tronul tatălui său.

Răpăitul tobelor răsuna deja dintr-un capăt în celălalt al imperiului. Armata turcească voia război. Soliman nu ştia ce să aleagă. Să răspundă afirmativ chemării lui Francisc I, care insista să invadeze Germania? Să accepte alianţa ofensivă împotriva portughezilor, propusă de Marele Mogul al Indiei? Să se lanseze într-o nouă invazie în Persia, care se dovedea în continuare nesupusă?

Roxelana ar fi preferat a treia variantă, care i-ar fi permis să pună în valoare – fără prea mare pericol – calităţile războinice ale lui Selim şi Baiazid. Pentru a se impune în faţa armatei, aceştia trebuia să obţină o victorie.

Dar numai Roxelana şi Rüstem cunoşteau adevăratul ţel al acestei expediţii. Guvernul lui Mustafa era învecinat cu graniţa persană. Roxelana şi ginerele ei puseseră în mişcare toate rotiţele intrigii lor pentru a-l îndepărta pe Mustafa de Constantinopol şi, prin urmare, de tatăl lui. Dacă Rüstem pleca la război împotriva Persiei în fruntea unei armate, trebuia să treacă prin provincia administrată de prinţul moştenitor. Arestarea acestuia sub o acuzaţie falsă şi apoi uciderea lui sub pretextul mincinos al unei tentative de evaziune ar fi simplificat lucrurile. Din nefericire, de la moartea lui Ibrahim şi a lui Lufti Paşa, cel de-al doilea vizir, Ahmed Paşa, devenise cel mai important partizan al prinţului moştenitor. Acesta era omul care trebuia supravegheat în mod deosebit.

Soliman urmărea cu amărăciune animozitatea crescândă care domnea între Roxelana şi Mustafa, dar nu intervenea între ei, întrucât ştia că n-ar fi făcut decât să înveninеze lucrurile. Rüstem îi aducea sultanului veşti despre starea de spirit a armatei. Militarii condamnau izolarea prinţului moştenitor, ordonată de tatăl său, şi se arătau foarte ostili faţă de Roxelana şi fiii ei. În paralel, a fost declanşată o violentă campanie de defăimare împotriva lui Mustafa. Scrisori falsificate îi atribuiau intenţia de a-şi detrona tatăl, de a-şi ucide fraţii vitregi şi de a o otrăvi pe Roxelana. În sfârşit, un ultim mesaj, şi el falsificat, destinat regelui Persiei, dezvăluia că Mustafa cerea mâna fiicei acestuia şi îi propunea o alianţă împotriva sultanului Soliman.

În vreme ce acesta citea, consternat, scrisoarea apocrifă, Roxelana striga, însufleţită de o indignare prefăcută:

— Şi tu, care aveai încredere în fiul tău cel mare! Îmi vorbeai de loialitatea şi integritatea lui! Acum ai în faţă dovada nemerniciei lui! Mustafa e un trădător, gata să te asasineze ca să-ţi răpească tronul! Se înhăitează cu duşmanii tăi cei mai aprigi! A venit momentul să-l pedepseşti aspru pe acest fiu denaturat şi mincinos! Loveşte-l tu, înainte să te lovească el!

Aţâţat de argumentele Roxelanei şi de intrigile susurate la ureche de Rüstem, sultanul sfârşi prin a se lăsa convins. Virtutea se preschimbă în crimă atunci când e înveninată de calomnii. Defăimarea şi minciuna dau aripi imposturii şi pângăresc conştiinţele cele mai pure. Mustafa nu avea nicio şansă să se dezvinovăţească, pentru că acuzaţiile îl denigrau pe ascuns. Orbit de exasperare şi furie, Soliman îi porunci marelui-vizir să se ducă în Amassia, să-l aresteze pe prinţul moştenitor şi să-l aducă la Constantinopol, unde va fi judecat pentru înaltă trădare.

Însoţit de o escortă puternică, Rüstem plecă, nerăbdător să execute această misiune. La Yeni Serai, Roxelana savura perspectiva procesului care avea să-l târască

în noroi pe fiul lui Gülbahar. Rüstem prevăzuse otrăvirea prinţului pe drum, ceea ce ar fi evitat complicaţiile.

Ahmed, cel de-al doilea vizir, auzi de acest proiect. Unul dintre ofiţerii săi de ordonanţă merse întins la sediul lui Mustafa, ajungând înaintea lui Rüstem. Prevenit de cele urzite împotriva lui, prinţul ieşi din oraşul său în fruntea a zece mii de cavaleri şi ieniceri şi îl întâmpină cu un zâmbet ironic pe marele-vizir, pe care frica îl făcu să pălească. Rüstem înţelese că partida era pierdută. Avu chiar senzaţia neplăcută că în jurul gâtului său se strânge o funie invizibilă.

— Ce te aduce pe la noi, Rüstem? întrebă Mustafa.

Marele-vizir căută un pretext.

— Înălţimea Sa vrea să cunoască părerea domniei voastre în legătură cu campania pe care o plănuieşte împotriva Persiei. Credeţi că este capabilă să opună o rezistenţă organizată şi îndărătnică?

— Presupun că avem toate şansele să zdrobim orice armată persană, fie ea şi comandată de şah în persoană.

Rüstem îşi plimbă privirile peste trupele aliniate în spatele prinţului.

— Soldaţii domniei voastre sunt superbi, Înălţimea Voastră! Şi ţinuta lor este lăudabilă!

— Mă ocup de ei, Rüstem! Ca să te onorez, te-am întâmpinat înconjurat de trupele mele. Spune-i înălţimii Sale că trupele mele îşi vor face datoria pe câmpul de bătălie.

Marele-vizir petrecu o noapte albă în palatul guvernatorului. Se aştepta să fie arestat în orice clipă. Dar temerile sale nu se adeveriră.

A doua zi, Mustafa îl invită la o partidă de vânătoare de mistreţi, dar marele-vizir invocă obligaţia de a se întoarce cât mai repede la Constantinopol pentru a-i prezenta sultanului un raport despre starea de spirit, disciplina şi instrucţia trupelor turceşti. Acceptă să asiste la o paradă militară, cu care îşi încheie vizita. După politeţurile de rigoare, marele-vizir şi prinţul se despărţiră.

Rüstem se întoarse la Constantinopol cu coada între picioare, dar atribui insuccesul lui nesupunerii lui Mustafa, care refuzase să-şi părăsească trupele. Adăugă că, în timpul defilării, soldaţii îl ovaţionaseră pe prinţ, fără a menţiona numele Înălţimii Sale, sultanul.

Când Soliman trecea pe străzile capitalei, fanaticii lui Rüstem, risipiţi prin mulţime, lansau strigăte moderate de „Trăiască sultanul!”, apoi urlau cât îi ţineau bojocii „Trăiască prinţul Mustafa!”, „Trăiască prinţul nostru!”, „Glorie lui Mustafa!”, „Jos Roxelana şi clica ei!”, „Jos Selim beţivul!”, „Trăiască Mustafa!”.

Cu fruntea încruntată, cu ochii înrăiţi, cu fălcile strânse, padişahul fremăta de furie.

— Neghiobii aceştia m-au îngropat deja! Dar vor avea vreme să afle că încă trăiesc!

Înainte de a pleca la război, Soliman, invitat de Roxelana, îi puse o întrebare scrisă şeicului Ul-Islam: *„Ce pedeapsă trebuie să sufere un sclav care, în absenţa stăpânului său, îi trădează interesele?”*

Şeicul Ul-Islam, ajutat de Rüstem, dădu un răspuns clar: *„Sclavul vinovat de trădare trebuie osândit la moarte.”*

Pentru prinţul Mustafa, zarurile erau aruncate. În fruntea armatei sale, Soliman părăsi Constantinopolul, împreună cu Rüstem – numit *serasker*, comandant suprem precum şi cu Selim, Baiazid şi Djihangir.

— Fiii mei trebuie să înveţe să verse sângele duşmanilor, declară solemn sultanul în faţa generalilor săi, care înclinară simultan turbanele împodobite cu pene.

— Leişorii trebuie să păşească pe urmele regelui-leu, adăugă Rüstem curtenitor.

Printre ofiţerii generali în statul-major al padişahului se găsea şi Ahmed Paşa, al doilea vizir, pe care Rüstem voia să îl supravegheze de aproape. Rămas singur la

Constantinopol, acesta ar fi putut asmuţi garnizoana împotriva Roxelanei şi a partizanilor ei, provocând o revoltă deschisă împotriva guvernului.

Armata lui Soliman traversă Anatolia şi întâlni trupele prinţului moştenitor într-o regiune aproape deşertică, numită Valea Şoimilor. Matca pietroasă a unui râu secat despărţea cele două tabere. Trupele se găseau acum faţă în faţă. Înainte de a face joncţiunea conform planului stabilit, se opriră şi întinseră corturile pe poziţii separate, întrucât seara se apropia.

Generalii care cunoşteau tensiunea ce domnea între cele două părţi se întrebau dacă a doua zi Valea Şoimilor n-avea să devină câmp de bătălie.

Principalele personaje ale acestei drame petrecură o noapte fără somn. Sultanul, în singurătatea cortului său luminat de o lampă chinezească, încerca să găsească un mijloc prin care să-l lege pe Mustafa de mâini şi de picioare, îi ceru schilodului, fericit să-şi revadă idolul, să-şi îmbrăţişeze fratele vitreg din partea lui şi să-i spună că tatăl lui îl aşteaptă la el în cort pentru a lua împreună hotărâri privind campania viitoare. Mândru că fusese ales pentru îndeplinirea acestei misiuni, Djihangir se repezi să o execute. Ajuns la Mustafa, îi descrise starea de spirit a sultanului în culori luminoase şi îi repetă dorinţa acestuia de a discuta cu el.

Ali Paşa, guvernatorul din Brusa, devotat lui Mustafa, îl sfătui să nu se ducă singur la această conferinţă şi să propună o discuţie sub cerul liber, între cele două armate adunate de o parte şi de cealaltă a râului. Mustafa răspunse că un asemenea comportament ar echivala cu o revoltă făţişă. Încrezându-se în cuvintele lui Djihangir, se duse, escortat de numai doi sau trei ofiţeri de ordonanţă, să-şi vadă tatăl.

Însoţit de Djihangir, de Ali Paşa, care insistase să-l urmeze, şi de trei aghiotanţi, prinţul moştenitor traversă matca râului şi se prezentă în faţa cortului tatălui său. Voia să-şi dovedească loialitatea şi supunerea filială. Şambelanul care îl aştepta la intrare îl rugă să intre la sultan fără Djihangir, pentru că discuţia trebuia să înceapă cât mai curând.

Mustafa ezită o clipă. Observă privirile îngrijorate ale lui Ali Paşa şi ale ofiţerilor săi, dar se linişti văzând zâmbetul fericit al fratelui său vitreg şi auzind ovaţiile ienicerilor de gardă, care îl recunoscură. Îşi desfăcu centura şi îi încredinţă sabia lui unui paj, pentru că nu era îngăduit să intri înarmat la sultan.

Pătrunse singur în vestibulul cortului împărătesc, dar, în loc să fie întâmpinat de tatăl său, se văzu atacat de şase muţi înarmaţi cu iatagane şi pumnale. Adăpostit în spatele unei draperii, sultanul asculta zgomotele asasinării fiului său cel mare. Întrucât zgomotul luptei continua, întrerupt doar de ţipetele de disperare ale lui Mustafa, care se apăra furios, Soliman urlă mânios:

— Turmă de laşi, nu sunteţi în stare să terminaţi cu trădătorul acesta? Ucideţi-l mai repede!

Zgomotele se auzeau mai încet, ca şi cum rezistenţa prinţului se apropia de sfârşit. Padişahul auzi horcăiturile fiului său, apoi se făcu linişte. Dădu draperia la o parte şi îl văzu pe Mustafa întins pe covor, cu trupul măcelărit, culcat pe spate, cu veşmintele îmbibate de sânge, ochii privind fix tavanul. O sfoară îi strângea gâtul.

La Yeni Serai, Roxelana primi bucuroasă vestea laconică a morţii lui Mustafa, adusă de un curier al sultanului.

Respiră uşurată, simţind că i se luase o mare piatră de pe inimă. În sfârşit, legea fratricidă nu va mai lucra în favoarea fiului lui Gülbahar. Drumul spre tron era liber pentru Selim şi Baiazid. Care dintre ei va purta sabia lui Osman? în mod normal, fiul cel mare ar trebui să-i urmeze tatălui său. Dar ce se va întâmpla cu Baiazid? Dispariţia lui Mustafa nu însemna că grijile ei luau sfârşit. Cunoştea animozitatea care îi despărţea pe Selim şi Baiazid şi se temea de urmările acesteia.

Aştepta acum cu nerăbdare şi curiozitate scrisorile lui Rüstem, care îi descria peripeţiile acestui omor necesar din motive dinastice. Roxelana ar fi vrut să-şi elibereze conştiinţa de rolul demn de dispreţ pe care îl jucase. Imaginea tatălui ei îi revenea în memorie. Ce atitudine ar fi adoptat el faţă de fiica lui dacă ar fi trăit destul

pentru a asista la această luptă înverşunată? Roma nu era cruţată de crimele cele mai nemernice. Moartea lovea papii şi cardinalii, prinţii şi oamenii obişnuiţi. Era o lume crudă: pentru a trăi trebuia să ucizi.

Aşteptarea Roxelanei se prelungi, fără a-i aduce lămuriri. Apoi îi ajunseră la urechi ecouri contradictorii despre cele petrecute în Valea Şoimilor. Şi ceea ce auzea nu avea de ce să-i înveselească inima. La moartea lui Mustafa, armata aflată în pragul răscoalei se ridicase împotriva sultanului şi a primului său sfetnic. Ienicerii îndeosebi cereau pedepse grele împotriva celor acuzaţi de asasinarea lui Mustafa. Soliman fusese la un pas de a fi înjunghiat de propriii soldaţi. Roxelanei i se strânse inima. Dacă viaţa sultanului era ameninţată, atunci ce soartă ar rezerva soldăţimea copiilor ei? Reuşise să-l elimine pe Mustafa doar ca să asiste neputincioasă la răzbunarea ienicerilor împotriva lui Selim şi Baiazid?

Kislar agasi, şi el foarte tulburat de lipsa veştilor, trimise curieri ca să afle ce se întâmplă. Apoi începu să plouă cu bârfe. Se zicea că, pentru a-şi salva viaţa şi pe aceea a fiilor lui, sultanul ar fi fost silit să-l facă pe Rüstem ţap-ispăşitor. Marele-vizir ar fi fost destituit, aşteptând să fie dat pe mâna justiţiei, sub acuzaţia de a-l fi defăimat şi ucis pe prinţul moştenitor.

Pentru a împăca armata, Soliman ar fi încredinţat funcţia de prim-ministru lui Ahmed Paşa, ale cărui simpatii pentru Mustafa erau binecunoscute. Dar nici măcar numirea lui Ahmed, care ar fi acceptat acest post după lungi ezitări, n-a reuşit să calmeze spiritele. Trupele prinţului moştenitor se răsculaseră.

La Constantinopol domnea panica. Oameni aşa-zis bine informaţi pretindeau că sultanul şi fiii lui fuseseră luaţi ostatici de armată şi că Ahmed Paşa îşi impunea propria lege. Rüstem ar fi fost linşat de propriii soldaţi...

La această veste, Roxelana crezu că o să leşine. Doamna Rebia încercă să o liniştească, în ciuda propriei groaze. Pentru că la orizont se profila un mare pericol. Micul prinţ Murad, încă în viaţă, ar fi fost proclamat sultan de către trupele tatălui său.

Gloata de la Constantinopol o înfiera deja pe Roxelana şi o numea făţiş instigatoarea asasinării lui Mustafa. Deasupra Yeni Seraiului atmosfera era încărcată de tensiune. Mihrimah se refugiase la mama ei şi deplângea soarta soţului său.

Apoi curierii lui *kislar agasi* aduseră veşti mai liniştitoare. Rüstem fusese într-adevăr destituit şi înlocuit de Ahmed Paşa, dar sultanul era stăpân pe situaţie. Trupele lui Mustafa se răsculaseră, dar, lipsiţi de şefii lor – căci în acelaşi timp cu Mustafa fusese ucis şi credinciosul său Ali Paşa –, suferiseră o înfrângere grea. Trei mii de luptători au pierit pe câmpul de-bătălie.

Imperiul Otoman cunoscuse numeroase războaie fratricide. Dar era prima dată când sângele turcesc curgea din pricina ambiţiilor unei femei. Şi constantinopolitanii nu puteau ierta asta.

Întoarcerea lui Soliman în capitală linişti încetul cu încetul spiritele. Opinia publică dovedi un mare interes pentru ancheta poruncită de sultan privind împrejurările morţii lui Mustafa.

Investigaţiile lui Ahmed Paşa, marele-vizir, se loveau de piedici la fiecare pas. Vechea zicală „Toate drumurile duc la Roma” căpăta pentru marele-vizir o nouă semnificaţie: „Toate drumurile duc la Roxelana.” Ahmed îşi dădu seama că îi fusese încredinţată o misiune imposibilă. Sultanul îl înşelase când îi făgăduise că va avea mână liberă să conducă ancheta. Adunase dovezi care demonstrau cu o logică fără greş uneltirile lui Rüstem, dar în spatele lui se profila umbra Roxelanei. Protecţia lui îl făcea invulnerabil. După întoarcerea la Constantinopol, sultanul poruncise eliberarea lui Rüstem. Ahmed protestase împotriva acestei măsuri, însă Soliman îl privise cu un aer straniu.

— Bănuieşti că va încerca să fugă? Să fim serioşi, Ahmed, predecesorul tău este un om de onoare şi, în acelaşi timp, e ginerele meu. Va rămâne la dispoziţia ta.

Lui Ahmed i se păru că descifrează în vocea sultanului o iritare crescândă. Cu siguranţă nu putea suferi spiritul de independenţă al marelui-vizir. Ahmed îi amintea de Piri Paşa şi de „demnitatea” lui insuportabilă. Soliman îşi detesta noul mare-vizir. Nu avea să uite niciodată nici umilirea suferită în Valea Şoimilor, când soldaţii

ameninţători îi reproşaseră moartea prinţului moştenitor, nici propriile insistenţe, rugăminţile lui pentru a-l convinge pe Ahmed să accepte funcţia de prim-ministru. Aşa ceva nu se va mai întâmpla.

Ahmed era încăpăţânat. Când va încheia cercetările în privinţa lui Rüstem, va convoca tribunalul extraordinar însărcinat cu judecarea fostului mare-vizir. În faţa justiţiei, sultanul va fi dezarmat. Soliman „Legiuitorul” nu-şi va putea permite să ignore legea.

Chiar în seara întoarcerii lui Soliman la Constantinopol, Rüstem se prezentase la Yeni Serai ca să-şi ia soţia la domiciliul conjugal. Roxelana şi Mihrimah îl întâmpinaseră ca pe un erou.

— Îl vom împiedica pe Ahmed să se răzbune pe tine, îi făgăduise soacra sa.

Soliman înclinase capul, cu un aer aprobator.

— Toţi crapă de invidie, tată, pentru că l-aţi considerat demn să vă fie ginere, interveni Mihrimah cu căldură.

Luaseră cina în familie. Roxelana era fericită să îi aibă alături pe Soliman, pe Selim, pe Baiazid, pe Mihrimah şi pe Rüstem. Djihangir, bolnav, căzuse la pat. După desert, Soliman porunci slujitorilor să se retragă.

— Voiai să-mi vorbeşti în particular, fiule, nu-i aşa? se adresă sultanul ginerelui său.

— Ceea ce am să-i spun Înălţimii Sale este foarte important.

— Te ascult, fiule.

Rüstem ştiu să-l convingă pe padişah că moartea lui Mustafa trebuia să fie urmată de aceea a fiului lui, Murad. Fiindcă Mustafa, în pofida încercărilor lui Ahmed de a dovedi contrariul, se făcuse într-adevăr vinovat de înaltă trădare. Era esenţial ca fiul său să fie şi el eliminat, pentru că mai târziu avea să fie tentat să-şi răzbune tatăl. Perspectiva asasinării nepotului său îl puse pe gânduri pe sultan.

— Bine, dar Murad este un copil! zise el. Cum pot eu să-i reproşez trădarea comisă de tatăl lui?

Reticenţele lui Soliman o alarmară pe Roxelana. Argumentele lui Rüstem erau îndreptăţite. Micul Murad trebuia să dispară, întrucât moştenea toate drepturile tatălui său. Uciderea unui copil o dezgusta, căci era şi ea mamă şi ştia ce înseamnă o mică făptură adusă pe lume în chinuri. Dar nu avea de ales. Toată familia imperială era târâtă în acest vârtej criminal.

— Soliman, gândeşte-te la Selim şi la Baiazid! insistă Roxelana. Rüstem are dreptate. Murad trebuie să moară!

Sultanul lăsă capul în piept, învins.

— Ai mână liberă, Rüstem!

Daud, locotenentul eunucilor negri, însoţit de doi muţi ai seraiului, plecă în taină la Brusa, unde locuiau prinţul Murad, mama lui, Hürmüz, şi bunica lui, Gülbahar.

Fostul guvernator al provinciei Brusa, executat în Valea Şoimilor, imediat după asasinarea stăpânului său, fusese înlocuit de Abdul Paşa, credincios subaltern al lui Rüstem şi executant slugarnic al poruncilor Roxelanei. Prima măsură luată după instalarea lui la Brusa a fost să suprime garda personală a prinţului Murad.

— Trei sclavi vor fi de ajuns pentru slujirea unui copil de vârsta lui.

— Dar copilul acesta este nepotul sultanului! protestă Gülbahar.

— Şi fiul unui trădător! ripostă generalul.

Câteva zile mai târziu, solii lui Rüstem ajunseră la Constantinopol. După căderea nopţii, pătrunseseră în locuinţa micului prinţ. Daud citi cu voce tare firmanul sultanului, care poruncea osândirea lui la moarte. Copilul ascultă, senin, îngenunche şi plecă capul.

— Sunt gata să suport pedeapsa hotărâtă de bunicul meu.

Doar unul dintre muţi îndrăzni să-l sugrume. Celălalt îşi acoperi ochii cu mâinile.

Hürmüz şi Gülbahar au fost silite să înghită otravă. Familia răposatului prinţ Mustafa fiind exterminată, Roxelana se putea bucura, în sfârşit, în linişte de izbânda ei.

Uciderea micului Murad, după executarea tatălui său, umplu de groază poporul. Asupra Roxelanei şi a complicelui său, Rüstem, ploua cu blesteme. Soliman nu era nici el cruţat, dar poziţia lui înaltă îi asigura un soi de imunitate morală. Soldaţii îi plângeau pe cel mai viteaz războinic al imperiului şi pe copilul care ar fi putut să-i continue opera. Poeţii deplângeau în versuri această tragedie, iar istoricii scriau în intimitatea cabinetelor lor de lucru că asasinarea lui Mustafa şi a lui Murad punea capăt lanţului marilor moştenitori ai Osmanilor.

Oamenii de stat din Apus se felicitau pentru dispariţia lui Mustafa, fiindcă era cunoscut nu doar ca un general capabil să conducă masele de soldaţi fanatici, ci şi ca adept al politicii strămoşilor săi cei mai războinici. Prin comparaţie cu Mustafa, fraţii lui vitregi erau nişte copii palide.

Dar, în ochii Roxelanei, fiii ei erau plini de calităţi. Le găsea scuze pentru toate defectele, atribuindu-le mai degrabă influenţei nefaste a anturajului lor, decât propriilor slăbiciuni.

Bucuria ei fu ştirbită de boala ciudată a lui Djihangir. Acesta se stingea fără niciun motiv vizibil. În realitate, nu-şi putea ierta faptul că îl atrăsese pe Mustafa într-o capcană. Nu putea şi nu voia să-şi ierte tatăl care se folosise de el pentru mârşăvia aceasta. Israel Mordecai, chemat la căpătâiul prinţului de Roxelana, alarmată, declară după ce îl examină:

— Îmi pare rău, Înălţimea Voastră, dar tânărul meu pacient şi-a pierdut dorinţa de a trăi. Pentru el, viaţa nu mai are rost. Mărturisesc, Înălţimea Voastră, că nu-i înţeleg refuzul de a se hrăni, de a vorbi, de a manifesta cea mai mică dorinţă. Când l-am examinat, nici măcar nu s-a uitat la mine. Ştiinţa mea este neputincioasă, pentru că el îmi respinge ajutorul.

Roxelana ghicise starea de spirit a fiului ei. Când se ducea să-l vadă, acesta se întorcea cu faţa la perete.

Djihangir muri fără să se plângă şi fără să rostească vreun cuvânt.

Ahmed Paşa află consternat de moartea micului prinţ Murad. Înarmat cu dovezi irefutabile împotriva lui Rüstem, se prezentă în faţa sultanului şi îi supuse atenţiei, una câte una, toate informaţiile care dezvăluiau inocenţa lui Mustafa şi vinovăţia instigatorilor asasinatului său. Soliman studie cu grijă documentele. Niciun muşchi de pe chipul lui nu tresări când închise dosarul.

— Lasă-l aici, Ahmed! Vreau să-l aprofundez!

Marele-vizir îl privi cu o expresie de nedescris. A înţeles în clipa aceea că fusese jucat pe degete. „Cum e posibil ca un sultan atât de mare să poată cădea într-atât pentru ochii frumoşi ai unei femei de nimic?” se gândi el cu amărăciune. Admira capacităţile de om politic, de şef militar şi de legiuitor ale lui Soliman, dar condamna pasiunea care îl împingea să satisfacă lăcomia unei foste sclave. Pentru marele-vizir, Roxelana era mai decăzută decât ultima desfrânată care-şi vindea nurii în port. Ahmed îşi aminti de nemulţumirile soldaţilor săi din Valea Şoimilor: „Nădejdea noastră a murit o dată cu Mustafa.”

Marele-vizir salută cu răceală şi se retrase fără comentarii. Ştia de-acum la ce să se aştepte...

Soliman medită îndelung înainte de a-i arăta Roxelanei dosarul întocmit de Ahmed Paşa. Dar ea cunoştea dinainte toate dovezile, întrucât agenţii lui Rüstem, încă activi, le copiau pe ascuns şi i le trimiteau lui *kislar agasi*, care la rândul său le aducea stăpânei sale.

— Toate hârtiile astea sunt doar o urzeală de minciuni. Ahmed îl detestă pe Rüstem şi mă urăşte. Vrea să obţină osândirea ginerelui nostru şi apoi să mă târască într-un proces care ar fi compromiţător şi pentru tine.

Respinse cu abilitate acuzaţiile formulate de marele-vizir, întrucât Rüstem o învăţase din timp ce trebuia să răspundă. Adevărurile şi minciunile erau atât de bine împletite, încât ansamblul părea convingător.

— Ahmed nu vrea decât să semene neîncrederea supuşilor tăi faţă de tine şi de copiii tăi. Într-o zi va scoate din mânecă un fals Mustafa, va tulbura spiritele şi va aţâţa din nou flacăra războiului civil. Ştiu ce coace acest Ahmed. Să te înlăture de la putere şi să guverneze din spatele unei marionete încoronate. Când guvernatorul din Brusa a fost decapitat, Ahmed Paşa ar fi trebuit să-i împărtăşească sfârşitul.

Soliman clătină din cap.

— Ne-a ajutat să ieşim la suprafaţă. Datorită lui, Rüstem este încă în viaţă, iar noi suntem în continuare la domnie.

— Bun, recunosc că ne-a fost indispensabil. Dar acum rolul lui s-a încheiat. Trebuie să-l înlături. Raţiunea de stat o cere.

— Mai am nevoie de un răgaz, zise el. Gloata nu s-a liniştit încă.

Roxelana zâmbi fin.

— Înainte, detestam războiul. Acum, înţeleg că războiul mobilizează spiritele, hrăneşte ura contra străinătăţii, voinţa de a învinge şi pofta de a prăda. Persia n-a ştiut să profite de frământările noastre interne de după executarea lui Mustafa. Există o explicaţie. Sunt atât de slabi încât n-au îndrăznit să ne atace. Atunci, noi trebuie să luăm iniţiativa. Ienicerii şi spahiii care vor simţi mirosul prafului de puşcă, al sângelui şi al jafului vor uita de Mustafa, de Murad şi de nenorocirile lor.

Sultanul o îmbrăţişă.

— Tu eşti sfetnicul meu cel mai înţelept, Roxelana!

Ostilităţile au fost deschise fără declaraţie de război şi invazia fulgerătoare a armatei otomane semănă panica în rândurile infanteriei persane, risipind cavalerii în armuri de fier ai regelui Tahmasp care, descumpănit, ceru pacea. A fost o victorie uşoară, care consolidă autoritatea sultanului.

— Acum mă pot descotorosi de Ahmed, îi zise el Roxelanei. Am o singură reţinere. Când i-am încredinţat sigiliul marelui vizir, i-am declarat, sub jurământ, că nu-l voi destitui niciodată.

Rüstem, care asista la această reuniune de familie, interveni cu subtilitate:

— Asta-i tot? Dar nimic nu vă împiedică să-l osândiţi la moarte. Jurământul domniei voastre se referă la destituire. Simplu, nu-i aşa?

Soliman îşi mângâie mustaţa, zâmbind.

— Un adversar de talia ta este de două ori mai periculos, Rüstem! E foarte inventiv ginerele tău, Roxelana!

— Inventiv, inteligent şi devotat! răspunse ea.

— Iată triunghiul reîntregit! zise sultanul cu satisfacţie. Acum armonia domneşte între cele trei vârfuri! Asta am visat întotdeauna! adăugă el.

Ahmed Paşa invită câţiva prieteni la un mare ospăţ.

— Nu prea pari în largul tău! exclamă Selim Paşa, prietenul lui cel mai bun. Chipul tău reflectă o amărăciune care mă îngrijorează!

— Aţi vânat vreodată în deşert? întrebă gazda, după ce le porunci slugilor să umple cupele. Aţi observat vulturii care planează în aer, deasupra unui leu muribund? îi pândesc ultimele clipe ca să se năpustească asupra leşului său, aşteptând să-l poată sfâşia în linişte.

Uşile se deschiseră brutal la intrarea unui ofiţer de gardă care venea înaintea a doi muţi îmbrăcaţi în roşu, cu frânghiile în mâini. Sclavii lui Ahmed Paşa se dădură la o parte, înspăimântaţi. Prietenii lui încremeniră de emoţie.

Ofiţerul se proţăpi în faţa marelui-vizir, derulă un pergament împodobit cu pecetea împărătească şi citi pe un ton solemn firmanul semnat de padişah, care îl condamna la moarte. Sentinţa avea să fie executată pe loc.

Ahmed Paşa se adresă prietenilor săi cu un calm olimpian:

— Vă amintiţi de leul muribund despre care v-am vorbit? Priviţi vulturii aceştia! adăugă el, arătându-i cu degetul pe călăi. Bănuiam că într-una din zilele acestea vă voi invita la festinul meu funebru. S-a întâmplat mai repede decât credeam.

Se întoarse spre ofiţer.

— Îţi cer o favoare. Lasă-l pe unul dintre prietenii mei să strângă şireangul. Dacă mor de mâna unui mut sau a altcuiva, n-are importanţă. Esenţial este să dispar, ca să-i fac loc asasinului prinţului Mustafa.

Ofiţerul scutură din cap.

— Strangularea de către un mut al seraiului este o onoare. Dar mie îmi este indiferent. Nu vreau decât ca firmanul sultanului să fie executat.

Ahmed luă şireangul din mâna unui mut, indignat că era tratat în felul acela, şi i-l oferi lui Selim Paşa.

— Frate, fă-mi acest serviciu! Petrece-mi frânghia pe după gât şi strânge tare! Cât mai tare!

Selim refuză, cu ochii scăldaţi în lacrimi.

— Este cel mai mare serviciu pe care ţi-l cer! insistă marele-vizir. Nu vreau să fiu pângărit de mâinile acestor călăi care l-au executat, poate, şi pe prinţul Mustafa. Să bem această ultimă cupă cu vin în cinstea apropiatei mele călătorii!

Mesenii îşi goliră cupele, apoi Selim Paşa, cu inima frântă, se ridică, luă şireangul şi împlini ultima dorinţă a prietenului său.

33

În faţa Divanului reunit, sultanul înmânã personal sigiliul imperiului unui Rüstem plesnind de trufie. Satisfăcută, Roxelana asista de la fereastra ei zăbrelită la această ceremonie care încununa eforturile ei de proporţii. Influenţa ei asupra lui Soliman şi puterea personală atinseseră un nivel niciodată egalat de fostele femei ale sultanilor, fie ele soţii sau simple favorite.

„Soliman domneşte peste imperiu, iar Roxelana domneşte peste Soliman”, repetau constantinopolitanii îndureraţi, adăugând: „Cât despre Selim, rotofeiul nostru prinţ moştenitor, e doar un gunoi înveşmântat în mătase. Este începutul sfârşitului.”

Deşi primise autorizarea oficială să iasă în oraş după plac, escortată de un escadron din casa ei militară, Roxelana renunţase la acest privilegiu. Când trecătorii îi recunoşteau cortegiul, după uniforma plină de fireturi a halebardierilor săi, începeau imediat huiduielile. Într-o sâmbătă, lângă marele bazar, gloata dezlănţuită încercui litiera favoritei şi încercă să o linşeze. Un regiment de spahii care trecea întâmplător prin zonă reuşi să o elibereze, după câteva focuri de armă. La apogeul vieţii ei, Roxelana rămânea închisă în haremul devenit din nou temniţă.

Demnitarii o elogiau în public şi o criticau în particular. Voiau să-i facă plăcere sultanului, care obţinea noi victorii însemnate. Henric al VIII-lea, regele Angliei, trimitea Constantinopolului un comision comercial; Francisc I se compromitea în ochii creştinătăţii, îngăduind flotelor turceşti să facă escală în porturile franţuzeşti; Veneţia încerca să cârpească vechile acorduri care o legau de Turcia; ruşii şi polonezii se târau în faţa padişahului; regele Tahmasp îşi proclama prietenia pentru Imperiul Otoman.

Roxelana ar fi urmărit cu interes meandrele politicii, dacă n-ar fi necăjit-o propria familie.

Neghib, muftiul Constantinopolului, îi povestise Roxelanei o întâmplare unică în istoria imperiului. Sultanul Orkhan îşi numise fratele, pe Ala-Eddin, mare vizir, iar colaborarea lor se dovedise avantajoasă. De ce nu reuşea şi ea să stabilească o înţelegere între fraţii care se duşmăneau? Dar cele două fiinţe erau diferite ca noaptea de zi. Şi dacă Baiazid şi Selim avuseseră oarecare reţineri cât timp Mustafa era încă în viaţă, dispariţia duşmanului comun reînsufleţi vechile lor neînţelegeri.

Selim era atras de vicii: lux, indolenţă, beţie. Favorita lui, Nur Banu, ambiţioasă şi egoistă, ipocrită şi rapace, orgolioasă şi frumoasă, îl mânuia ca pe o marionetă. Comportamentul ei slugarnic faţă de Roxelana îi aminti acesteia de propria purtare faţă de bătrâna Hafsa Hatun.

Spre deosebire de grosolănia, urâţenia şi ţinuta neîngrijită ale lui Selim, Baiazid ieşea în evidenţă prin talia frumoasă, farmecul şi politeţea lui. Gülmüz, favorita lui, afişa modestia, blândeţea, înţelepciunea şi supunerea unei adevărate femei turcoaice tradiţionaliste. Dar sub această înfăţişare plăcută ascundea un caracter cu nimic diferit de cel al lui Nur Banu. Chiar dacă fraţii se arătaseră mai împăciuitori, femeile lor îi aţâţaseră.

Baiazid nu-şi putea scoate din minte ideea obsedantă că, în calitate de frate mai mic, risca să împărtăşească soarta tragică a lui Mustafa. Dorinţa Roxelanei de a-l cruţa de moartea prin strangulare nu-l liniştea decât pe jumătate. Mama şi tatăl lui n-aveau să trăiască veşnic. Eliberat de prezenţa lor, Selim n-ar ezita să-l lichideze. Sfetnicul şi prietenul lui, Lala Mustafa, îl sfătuia să fie vigilent.

Deja demnitarii se gândeau la viitorul dinastiei. Soliman trecuse de şaizeci de ani. Slab, cu un aer bolnăvicios, sumbru şi tăcut, nu părea să-l mai aştepte o viaţă foarte lungă. Roxelana era mai frumoasă ca oricând. Dar, în harem, odaliscele ştiau că împărăteasa pierdea sânge, semn că era atinsă de o boală pe care Israel Mordecai, în ciuda experienţei sale, nu putea să o diagnosticheze. El explica fenomenul prin faptul că la femeile de o anumită vârstă apăreau tulburări fără însemnătate, care influenţau mai degrabă starea mintală, decât trupul.

În vreme ce Roxelana medita tristă la rivalitatea care otrăvea relaţiile dintre fiii ei, o mare revoltă înflăcără Anatolia. Se povestea că prinţul Mustafa, care ar fi scăpat cu viaţă din mâinile ucigaşilor săi, preluase comanda câtorva regimente de spahii şi de ieniceri şi începuse lupta pentru cucerirea imperiului. Trupele îl urmau, însufleţite de spiritul răzbunării, deloc liniştitor pentru demnitarii de la Constantinopol, acuzaţi cu toţii că ar fi complotat cu Roxelana şi Rüstem uciderea moştenitorului Turciei. Pretutindeni, acesta era întâmpinat cu bucurie şi entuziasm. Oamenii de rând îi sărutau mâinile, picioarele şi chiar urmele paşilor. Zeci de mii de ţărani înarmaţi îngroşau rândurile trupelor regulate.

Constantinopolul era consternat. Circulau cele mai extravagante zvonuri în jurul acestui personaj mitic. Soliman nu-şi pierdu sângele rece, fiind sigur că era vorba de un impostor, pentru că îşi văzuse fiul strangulat la picioarele lui. Iscoadele strecurate în tabăra prinţului „reînviat” declarară cu un soi de spaimă superstiţioasă că asemănarea izbitoare îngăduia orice presupuneri. Printre adepţii acestuia se numărau şi slujitori ai prinţului, care jurau că stăpânul lor era mai mult ca sigur fiul cel mare al sultanului.

Roxelana urmări îngrijorată progresele impostorului.

Era fantoma prinţului dispărut? Vrăjile îl înviaseră pentru a-i ameninţa opera? Totul putea fi pierdut din pricina acestui fals pretendent al tronului.

Hotărât să-i pedepsească aspru pe rebeli, Soliman îl chemă pe unul dintre cei mai tineri şi mai energici generali ai săi, Mehmed Paşa. Îi încredinţă o armată şi îi porunci să înăbuşe revolta.

Cu toate acestea, cea mai mare parte din Anatolia şi o parte din Rumelia apucară armele. Falsul Mustafa, în fruntea comandamentului suprem al trupelor sale, împărţi recompense şi alcătui propriul Divan. Întâlnirea celor două forţe militare, la început indecisă, se termină prin zdrobirea trupelor impostorului, care nu avea artilerie.

Capturat şi supus torturii, falsul Mustafa declară că fusese incitat la răscoală de prinţul Baiazid, care voia să profite de confuzie pentru a smulge puterea din mâinile tatălui său şi să se proclame sultan. Executarea lui prin spânzurare puse capăt insurecţiei.

Roxelana simţea că moare. Viaţa o părăsea încetul cu încetul. La început, senzaţia aceasta fusese aproape insesizabilă. Scurgerile apăreau din când în când, ca şi cum ar fi vrut să o avertizeze că fiinţa omenească nu este nemuritoare, şi că existenţa omului, efemeră prin definiţie, sfârşeşte prin a se ofili şi a se cufunda în neant.

Puţin câte puţin, scurgerile deveniră mai frecvente. O preveneau că trebuie să se pregătească pentru marea călătorie. Roxelana, atât de frumoasă, atât de cochetă, atât de lacomă de perfecţiune, era dezgustată şi înspăimântată de aceste pete de sânge pe care le găsea în fiecare dimineaţă pe cearşaf. Când apărură şi în cursul zilei, frica ei crescu. Avea senzaţia că se luptă cu o forţă necunoscută, şireată, care o urmărea ca un vis urât. Durerile nu-i chinuiau măruntaiele. Numai creierul ei înregistra fazele acestei căderi care părea să se accelereze.

Trecutul îi revenea în minte cu o asemenea intensitate, încât prezentul dispărea, parcă şters de o forţă supranaturală. Tatăl ei, mătuşa Helena, unchiul Kazimir o înconjurau, tăcuţi, dar surâzători. Apoi rătăcea printre trandafirii din grădina ei, alerga după fluturi, în timp ce Glafira o chema la masă. Alte personaje soseau la aceste întâlniri imaginare. Regele Sigismund, regina Bona, Zápolya, care îi salvase viaţa. Stanislas îi bântuia visurile. Dacă ar fi fost soţia sau amanta lui Stanislas, ar fi cunoscut adevărata fericire. Dar pentru cât timp? Prinţesa Colonna sau Jablonowski? Ar fi strălucit câţiva ani în mijlocul unei societăţi superficiale, dedată plăcerilor şi intrigilor. Dumnezeu ştie ce complicaţii ar fi apărut pe parcurs.

Apoi viaţa ei luase o întorsătură decisivă şi fulgerătoare. Haremul, turnul acela încovoiat apărut în oglinda ei, îi deschisese, în mod paradoxal, marea poartă a istoriei. Triumful ei depăşise visurile cele mai îndrăzneţe. Dar cu ce preţ? Drumul ei fusese presărat de capcane, de umilinţe, de lupte fără sfârşit, de bucurii şi de cadavre. Ibrahim, prinţul Mustafa, micul Murad, Malfiruz, Kassem, Ferhat Paşa, marele-vizir Ahmed...

Dar toate aceste crime erau justificate de necesitatea de a asigura supravieţuirea copiilor ei...

Un frison îngheţat îi străbătu corpul. Toate aceste morţi care o precedaseră dincolo de Stix nu aveau să o arate oare cu un deget acuzator atunci când Caron o va lăsa pe malul celălalt? Dar exista oare o viaţă viitoare?

Soliman avea să i se alăture mai târziu. N-ar fi crezut niciodată că va muri înaintea bărbatului aceluia firav şi aproape întotdeauna suferind... Ei, da! în vreme ce ea părea să-şi păstreze o tinereţe eternă, el îmbătrânea, bolile se înverşunau împotriva lui, slăbiciunile îl asediau. Şi totuşi, ea va pleca prima...

Apoi un mare semn de întrebare se ridică în faţa ei, un semn înalt cât un minaret! Îl iubise sincer pe Soliman? El, unul, o adora! Se închina în faţa tuturor dorinţelor ei! În mâinile ei, fusese un aluat moale, pe care îl modelase după cum voise! I-a purtat o mare afecţiune, fiindcă datorită sprijinului lui îşi învinsese toţi duşmanii...

Acum trecutul, prezentul, viitorul se amestecau confuz. Roxelana avea să ducă în mormânt neliniştea pe care i-o inspira inevitabila luptă fratricidă care trebuia să izbucnească într-o zi între Selim şi Baiazid. Declaraţiile falsului Mustafa nu fuseseră smulse de către oameni care doreau să-l compromită pe Baiazid? De oameni aflaţi în solda lui Selim? Pentru că fiul acesta al ei era sălbatic, violent, rapace, ipocrit, invidios, arme care îi lipseau fratelui său. În ciuda iubirii sale materne, Roxelana înţelesese – cu o oarecare întârziere – că Selim era doar un ratat! Mai rău de-atât, o nulitate! Un nimic!

Roxelana schiţă o grimasă. Constantinopolitanii o acuzau că deschisese cutia Pandorei, din care ieşeau şerpii, încolăcindu-se în jurul stâlpilor care susţineau imperiul, slăbindu-i şi distrugând tot ce clădiseră strămoşii lui Soliman de-a lungul secolelor...

Apoi o asaltară durerile sfâşietoare. Israel Mordecai îi prepara licori care nu o ajutau. Prea bătrân, acesta îşi pierduse vechea siguranţă şi tatona uneori simptomele pacienţilor săi, fără să le înţeleagă. Chira Esther, bătrână, senilă, îi aducea leacuri băbeşti care nu aveau niciun efect.

Nur Banu o vizita în fiecare zi pe Roxelana. Se interesa de sănătatea ei, îi povestea lucruri vesele şi îi prepara cafeaua, băutura aceea excitantă şi tonică, infuzie de boabe negre şi parfumate importate de puţină vreme şi care erau la modă.

Roxelana ştia că interesul pe care i-l arăta Nur Banu nu era gratuit, că aceasta îi pândea moartea pentru a se instala în locul ei. Nur Banu studia pe furiş ravagiile săpate de boală pe chipul soacrei sale, arunca priviri lacome spre bogăţiile adunate în minunatul apartament, bijuterii, blănuri, obiecte de artă, covoare şi se închipuia stăpână a acelor locuri.

Roxelana fusese silită să suporte mulţi ani capriciile, curiozităţile, schimbările de dispoziţie şi micile răutăţi ale sultanei-validé. Nur Banu avea să fie cruţată de aceste neplăceri. Aşteptarea ei nu se va prelungi prea mult.

Roxelana primea, de asemenea, vizitele lui Gülmüz, favorita lui Baiazid, care o copleşea cu complimente şi linguşeli. Cele două tinere invidiau nu numai bogăţiile şi privilegiile soacrei lor, ci şi puterea acesteia. Pentru că Roxelana lansase o modă, chiar mai mult decât atât, o nouă politică: domnia favoritelor. Exemplul ei le aţâţa pe imitatoare, hotărâte să obţină totul prin mijloace proprii.

În jurul Roxelanei se făcu gol. Doamna Rebia muri în somn. Colecţia ei de blănuri, nestemate, cărţi preţioase a fost înghiţită de vistieria haremului. Acelaşi lucru se petrecu cu minunile adunate de *kislar agasi* care a fost găsit neînsufleţit lângă gaura din podea, sub patul său, unde se înghesuiau sute, mii de monede de aur. Supraintendenta şi „generalul” fetelor au fost înlocuiţi de oameni pe care Roxelana de-abia îi cunoştea. Dar schimbările acestea n-o mai interesau. Apropierea morţii o desprindea încet-încet de lumea aceasta agitată, vorace, lacomă de bani şi putere, pe care o îmblânzise în cele din urmă.

Numai fiii ei şi Soliman îi mai reţineau atenţia. Ultima ei intervenţie a fost în favoarea lui Baiazid. Soliman îşi convocă fiul cel mic la Yeni Serai. În noaptea de dinaintea acestei audienţe, Baiazid nu reuşi să închidă ochii. Dimineaţă, în timp ce se îmbrăca înainte de a-şi părăsi palatul, primi un curier care îi aducea un bilet semnat de Roxelana: *„Nu te teme, fiule. Cât timp trăiesc eu, nimeni nu-ţi va face vreun rău.”*

Baiazid se înfioră. Nu se îndoia de cuvântul mamei sale. Dar ce se va întâmpla după moartea ei? Prinţul se prezentă, îngrozit, în faţa tatălui său. Acesta îi inspirase dintotdeauna o frică iraţională. Ştia că într-o zi ori el, sultanul, ori Selim avea să poruncească omorârea lui. Aşa era legea.

Soliman îl primi într-un acces de furie aproape necontrolabilă. Îi aduse reproşuri violente. Baiazid se aştepta să vadă uşa deschizându-se şi muţii seraiului strecurându-se cu paşi de pisică pentru a-i pune şireangul la gât. Dar sultanul, după ce-şi vărsă furia, se potoli şi bătu din palme. Un paj aduse sorbeturi pe un platou. Calmat în sfârşit, Soliman zâmbi şi îi făcu semn fiului său să bea împreună cu el paharul împăcării. Baiazid simţi un nod în gât. Sorbetul pe care i-l oferea era otrăvit? Nu-l putea refuza fără să dea la iveală neîncrederea la adresa sultanului. Înghiţi băutura răcoritoare fără să simtă vreun efect nociv. Soliman goli şi el paharul.

— Acum, du-te la mama ta şi mulţumeşte-i! Ei îi datorezi viaţa!

Baiazid se prosternă la picioarele tatălui său şi îi jură credinţă veşnică. Se grăbi apoi să ajungă la Roxelana. O găsi întinsă pe un divan, în marele salon al apartamentului său, trasă la faţă, slăbită, lividă sub machiajul gros. Îngenunche în faţa ei şi îi sărută mâna.

— Tata mi-a spus să vă mulţumesc pentru că mi-aţi salvat viaţa!

Roxelana făcu un semn care exprima o mare slăbiciune.

— Nu-mi mulţumi. Mi-am făcut doar datoria.

El oftă abătut. Roxelana simţi neliniştea fiului ei.

— Dar mâine? bolborosi el. Mâine?... Ce se va întâmpla mâine?

Roxelana îi dezmierdă obrazul cu nespusă blândeţe.

— Mâine?... Mâine voi veghea asupra ta de-acolo, de sus! zise ea arătând cu mâna descărnată, plină de inele, cerul însorit care scălda salonul într-o lumină aurie.

A doua zi, picăturile de sânge şiroiră atât de abundent, încât Chira Esther şi Israel Mordecai înţeleseră că moartea era aproape. După-amiază, chiar înainte de apusul soarelui, Roxelana simţi că viaţa ei ajunsese la sfârşit. Viziuni învârtejite se împleteau în faţa ochilor ei. Înainte de a-şi da ultima suflare, murmură:

— Temniţa... Temniţa... Am evadat...

Funeraliile Roxelanei depăşiră în somptuozitate tot ce-şi puteau închipui constantinopolitanii. Soţia sultanului şi împărăteasa otomanilor a fost înmormântată într-un cavou de marmură, în curtea moscheii lui Soliman, perlă a arhitecturii, construită de Sinan. Sultanul porunci ca după moarte trupul lui să fie aşezat alături de cel al Roxelanei, marea şi unica lui iubire.

În timpul funeraliilor, Soliman rămase nemişcat ca o statuie. S-ar fi zis că pentru el lumea se sfârşise. Chipul lui, ochii lui nu mai exprimau decât un gol imens şi îngheţat. Spre dezamăgirea lui Nur Banu, care dorea să se instaleze în apartamentul Roxelanei, sultanul hotărî că locuinţa ei va rămâne neatinsă.

În fiecare seară, Soliman se închidea o oră sau două în camera Roxelanei. Vorbea cu umbra ei, îi amintea de dragostea pe care i-o purta şi adesea îi cerea sfatul. Răspunsurile sosite de dincolo erau înţelese numai de el.

Avea un portret al Roxelanei făcut de un pictor veneţian după o descriere pe care i-o făcuse el însuşi. Îl iubea, deşi pânza nu reflecta frumuseţea perfectă a Roxelanei. Îl lua cu el pretutindeni, când călătorea „când mergea la ţară, la vânătoare, pentru că îi amintea prezenţa „materială" a Roxelanei.

Lumea de la Curte îl privea ca pe un om sfârşit.

34

Rüstem, devenit din nou mare-vizir, îşi dădea aere de atotputernicie. Mihrimah îşi atribuia autoritatea mamei sale, fără a fi cu adevărat luată în serios.

Conducătorii politici, militari şi religioşi aveau senzaţia că trăiesc o lungă şi apăsătoare anarhie. Lipsa de interes a sultanului faţă de treburile publice devenea îngrijorătoare. Când primea o veste proastă din străinătate, se însufleţea, proiecta campanii, apoi înflăcărarea lui dispărea brusc şi, doborât de apatie, renunţa la tot, părăsea Yeni Serai şi pleca la vânătoare.

Incertitudinea politică agită din nou relaţiile dintre Selim şi Baiazid. Întrucât durerile de stomac ale sultanului şi îndeosebi problemele lui de circulaţie păreau să se înrăutăţească, cei doi fraţi se gândeau din nou la viitor.

Rüstem Paşa reflectă îndelung la ceea ce-i rămânea de făcut, cu atât mai mult cu cât Mihrimah îl aţâţa să învenineze relaţiile dintre Selim şi Baiazid, conform zicalei „Dezbină şi cucereşte!”. Pentru a învrăjbi lucrurile, Rüstem îl văduvi pe Baiazid de cel mai capabil sfetnic şi partizan, marele-şambelan Lala Mustafa, pe care îl numi mare-maestru al casei lui Selim. Îl ura pe Lala Mustafa, căci acest personaj se bucurase de protecţia marelui-vizir Ahmed. Dar intriga lui Rüstem se întoarse împotriva lui. Oportunist, Lala Mustafa îmbrăţişă cu entuziasm cauza lui Selim şi îi câştigă încrederea, dezvăluindu-i planurile fostului său stăpân, Baiazid, şi uneltirile lui Rüstem, care voia să se impună ca unic arbitru al imperiului. Pentru a-l convinge pe Selim de buna lui credinţă şi pentru a-l compromite pe marele-vizir, insinuă că legitimitatea lui Baiazid era îndoielnică şi că tatăl acestuia era, în realitate, Rüstem. Uluit şi recunoscător, Selim îi făgădui lui Lala Mustafa postul de mare-vizir după moartea sultanului Soliman.

Dar Lala Mustafa nu se mulţumi cu aţâţarea zâzaniei dintre cei doi fraţi. Îi propuse lui Selim o manevră care trebuia să-i asigure o izbândă sigură. Cu acordul acestuia, îi scrise o scrisoare lui Baiazid şi, după ce îşi exprimă devotamentul faţă de acesta, îl incită să ridice armele împotriva fratelui său mai mare ca să se apere, fiindcă

acesta voia să-l asasineze. Ca să-l împiedice pe Selim să-şi pună în aplicare planul, îi propuse să preia iniţiativa şi să-l ucidă.

Baiazid căzu în capcană. Îi scrise lui Selim o scrisoare plină de insulte şi îl provocă la o luptă individuală. Pentru a-şi arăta dispreţul, îi trimise o bonetă de femeie, un şorţ şi o furcă de tors.

Selim, care detesta violenţa atunci când implica persoana lui, răspunse printr-un mesaj împăciuitor. Lala Mustafa interceptă scrisoarea şi o distruse, după ce ucisese curierul. În acelaşi timp, redactă un raport pentru sultan şi îi dezvălui – în felul său – conflictul dintre cei doi fraţi şi riscul unui război civil iminent. Citirea acestui raport îl puse pe sultan în încurcătură. Pierdut în durerea pricinuită de moartea Roxelanei, nu bănuia nici pe departe pericolele care ameninţau imperiul. Interogat de Soliman, marele-vizir răspunse că el nu fusese informat de existenţa unui asemenea conflict. Sultanul îl fulgeră cu privirea:

— Atunci, cu ce te ocupi? Tu ar trebui să fii primul care află!

A doua zi dimineaţă, le trimise ordine scrise fiilor lui. Pentru a-i despărţi, îl numi pe Selim în fruntea unui guvern din Anatolia şi îi porunci lui Baiazid să-şi părăsească guvernul de la Konieh – punct strategic important între Siria şi Egipt – şi să preia în schimb guvernul de la Rum. Mânios, închipuindu-şi că tatăl său îl defavoriza, Baiazid refuză să execute ordinul.

Soliman află cu stupoare de nesupunerea lui Baiazid. Era tentat să poruncească arestarea şi judecarea lui, dar îşi aminti că Roxelana, înainte de a muri, intervenise în favoarea lui Baiazid şi obţinuse iertarea acestuia. Din fidelitate, făcu o ultimă încercare, pentru a linişti spiritele.

Ipocrit, Selim se supuse fără să crâcnească voinţei tatălui său. Soliman îl trimise la Baiazid pe Perte Paşa, un demnitar din noua generaţie, ca să-l aducă pe calea cea bună. Dar solul sultanului se lovi de un interlocutor care refuza orice încercare de împăcare.

— A vrut să mă asasineze. Am dovezi. Îl rog pe tatăl meu, sultanul, să nu se amestece în această neînţelegere.

La întoarcerea la Constantinopol, Perte Paşa îi raportă sultanului eşecul misiunii sale şi adăugă că prinţul dispunea de o armată de câteva mii de soldaţi.

După căderea nopţii, Soliman se închise singur în camera Roxelanei. La lumina unei lămpi chinezeşti privi îndelung portretul femeii care însemnase totul pentru el, aşezat pe o masă, lângă pat. Cu multă grijă şterse cu mâna câteva fire de praf care se aşezaseră pe pânza pictată, apoi zâmbi cu amărăciune.

— Ştii bine, Roxelana, că îi iubesc pe copiii noştri, că mi-aş da viaţa ca să fac pace între Selim şi Baiazid. Tu îl preferai pe Baiazid. Nu mi-ai spus-o, dar am înţeles, privindu-te când erai alături de el. În favoarea lui Selim nu pledează decât dreptul primului născut. Are toate defectele de pe lumea asta, dar este ascultător. Baiazid este înzestrat cu calităţi minunate, dar şi cu o trufie şi o îndărătnicie care îl împing să încerce orice pentru a-şi satisface ambiţia şi ranchiuna. Este gata să joace la zaruri destinul imperiului, iată o trăsătură de caracter foarte urâtă, care anulează tot ce are bun. Din contră, Selim acceptă sfaturile bune. Ajutat de un prim-ministru capabil, va şti să-şi îndeplinească rolul. Baiazid va risca întotdeauna totul, cedând impulsurilor de moment. Pentru un suveran, este cel mai mare defect. Spune-mi ce trebuie să fac! Dă-mi un semn!

îşi acoperi faţa cu mâinile. Lacrimile curgeau pe obrajii lui ridaţi.

— Am făcut totul ca să împiedic războiul civil care bate la uşă. Dar Baiazid este de neclintit. M-am lovit de reaua lui voinţă... Îţi cer iertare, Roxelana, pentru ceea ce va urma...

Sokollu Paşa, un fost sclav al lui Iskender Celebi şi unul dintre cei mai buni generali ai noii generaţii, primi funcţia de comandant-şef al trupelor imperiale. Soliman

alesese pentru această operaţiune regimentele de ieniceri şi spahii cele mai devotate lui. Adăugă şi o artilerie numeroasă.

Cele două armate se ciocniră pe câmpia de la Konieh. Soldaţii lui Baiazid erau în majoritate mercenari sirieni, egipteni şi anatolieni, bine antrenaţi, dar care cedară sub presiunea forţelor disciplinate şi perfect dirijate de Sokollu.

Degeaba galopa Baiazid dintr-o parte într-alta a frontului încercând să stopeze deruta soldaţilor săi. Cuprins de panică, părăsit de trupe, o luă la goană, urmat de cei patru băieţi ai săi şi de câţiva soldaţi credincioşi. Fu atât de grăbit că-şi abandonă haremul şi prada de război în mâinile lui Sokollu.

Baiazid şi tovarăşii lui galopau spre frontiera persană, urmăriţi de două escadroane de spahii care primiseră ordin să-i captureze. În timp ce vântul îi şuiera pe la urechi, Baiazid se gândea la speranţele sale pierdute, la proiectele lui nimicite, la visurile sale himerice şi – mai presus de orice – la mama lui. Dacă ea ar fi trăit, dezastrul acesta n-ar fi avut loc. Ea ar fi ştiut să învingă prejudecăţile tatălui său şi să pună capăt fanfaronadelor lui Selim.

În timpul unei opriri scurte, îi scrise o scrisoare sultanului, implorându-i iertarea. Apoi îşi reluă fuga. Acum trebuia să caute azil la regele Tahmasp. Era ultima lui şansă, de altfel derizorie. Cunoştea soarta rezervată refugiaţilor de rang înalt, reduşi la rolul de ostatici.

La frontiera persană, urmăritorii lui se opriră. Baiazid puse capăt goanei îngenunchind la picioarele lui Tahmasp, care îi acordă toate onorurile şi îi oferi o locuinţă somptuoasă. Dar Baiazid învăţase de mult valoarea mărturiilor de prietenie proclamate de regeasca lui gazdă. În palatul său, el şi fiii lui se simţeau urmăriţi ca nişte prizonieri de către temnicerii lor.

Fără ca prinţul refugiat să fi fost înştiinţat, deja începuseră negocierile secrete. Pentru patru sute de mii de monede de aur, Tahmasp acceptă să-i execute pe Baiazid şi pe fiii săi. Un pretext mincinos a fost găsit imediat. Li s-a imputat refugiaţilor turci un complot urzit împotriva vieţii regelui Persiei. Aruncaţi în temniţă, Baiazid şi fiii lui au fost anunţaţi oficial că un tribunal extraordinar îi osândise la moarte.

În noaptea de dinaintea execuţiei, Baiazid scrise un poem care exprima deznădejdea lui înainte de ultima călătorie spre imperiul morţii. A doua zi dimineaţă, satârul călăului puse capăt vieţii lui şi a fiilor lui. Tahmasp se grăbi să-i trimită un mesaj lui Selim, ca să-i dea fericita veste şi să-l felicite pentru că devenise unicul moştenitor legitim al Imperiului Otoman.

La puţin timp după moartea lui Baiazid, Gülmüz, văduva lui înlăcrimată, aduse pe lume un fiu. Lala Mustafa porunci să fie strangulat, executând ordinul lui Selim, pe care de altfel chiar el i-l sugerase.

Lala devenise sfetnicul indispensabil al prinţului moştenitor. Selim voi să-i dovedească în public favorurile sale. La un banchet care sărbătorea victoria asupra fratelui său duşman, îl aşeză în dreapta pe Lala Mustafa şi în stânga pe Rüstem, care înghiţi greu afrontul. Demnitatea lui de mare-vizir îi atribuia o preeminenţă pe care prinţul o ignora cu bună-ştiinţă, ca şi cum ar fi vrut să-l prevină în felul acesta că puterea lui se apropia de sfârşit şi că trebuia să se gândească la retragere. Proasta lui dispoziţie spori din pricina unei crize de hidropizie, boală care îl stânjenea de la o vreme.

În haremul lui Selim, toate doamnele care se prosternau înainte la picioarele Roxelanei se înghesuiau acum să sărute pulpanele rochiei lui Nur Banu, care le accepta omagiile, superioară şi tăcută.

Soliman se închise cu umbra Roxelanei, după ce-şi avertiză şambelanul că nu dorea să fie deranjat.

Singur în faţa portretului cu trăsături atât de vii încât te aşteptai în orice clipă ca ochii să clipească sau buzele să schiţeze un zâmbet, Soliman plânse. De ceva vreme lacrimile îi umezeau deseori ochii. Devenise foarte impresionabil. Când simţea că nu-şi

mai poate stăpâni lacrimile, se izola în apartamentul Roxelanei, în cabinetul său de lucru sau chiar dădea afară toate persoanele din jurul lui.

Nu sfârşitul atroce al fiului şi cel al nepoţilor săi îl făcea acum să plângă. De mult timp moartea nu-l mai emoţiona. Execuţiile, asasinatele, otrăvirile şi chiar morţile naturale îi răvăşiseră întreaga familie, cu excepţia lui Selim – cel mai nereuşit dintre copiii – şi a lui Mihrimah. Pentru el, Roxelana nu era moartă. Ea trăia pentru el şi numai pentru el.

Acum plângea pentru că Roxelana îi reproşa supliciul lui Baiazid şi al copiilor săi. Căuta scuze, dar nu găsea cuvinte care s-o liniştească...

Rüstem nu uita niciodată afronturile. Războiul care îl opunea lui Selim şi lui Lala Mustafa se declanşă viclean. Marele-vizir începu prin a aduna dovezi compromiţătoare despre Lala Mustafa. Era un domeniu în care excela. Perseverent, puse mâna pe toate documentele care dovedeau reaua-credinţă a rivalului său. Descoperi copii şi chiar originale semnate pe care Lala Mustafa avusese imprudenţa de a le păstra pentru a le folosi mai târziu, în caz de nevoie. Printre dovezile scrise apărea un mesaj de-al Roxelanei, care auzise de intrigile lui Lala şi îşi punea fiul în gardă în faţa acestui om care semăna discordie. Acest document, sustras la rândul lui de sfetnicul lui Selim, stârni furia sultanului, care se întoarse împotriva vinovatului. Prinţul moştenitor făcu atunci eforturi supraomeneşti pentru a-şi scăpa favoritul de un proces de înaltă trădare. În cele din urmă, reuşi să-i salveze viaţa lui Lala Mustafa, dar acesta fu exilat în străfundurile Anatoliei. Cariera lui încetase definitiv. La scurt timp după căderea sa, avu satisfacţia să afle că duşmanul lui triumfător murise de hidropizie.

Soliman îl desemnă succesor al lui Rüstem pe Sokollu Paşa, alegere care îl nemulţumi pe Selim. Acesta nu îndrăzni să protesteze, căci relaţiile cu tatăl său se deterioraseră sensibil. Sultanul îi reproşa depravarea şi orgiile sale. Prinţul asculta cu capul în pământ mustrările, apoi îşi relua excesele şi cheltuielile nebuneşti. Exasperat, Soliman hotărî să-i pedepsească pe prietenii lui Selim, care îi încurajau desfrâul. Cei mai mulţi dintre ei au fost arestaţi, condamnaţi la moarte şi executaţi. Această măsură severă îl înspăimântă pe prinţ, care ieşi din letargie şi din starea permanentă de ebrietate. Impulsionat de energica Nur Banu, se prefăcu că îşi desfăşoară activitatea cu seriozitate. Dar bunele lui intenţii nu durară prea mult. Incorigibil, se lăsă din nou în voia viciilor.

Dacă problemele de familie îl tulburau pe Soliman, politica îi acorda în schimb satisfacţii. În faţa Tunisului, turcii obţinură o victorie navală strălucită împotriva creştinilor. Cu toate acestea, moartea lovea în jurul lui Soliman atât pe prieteni, cât şi pe duşmani. Bătrânul amiral Andrea Doria şi Carol Quintul pieriră, ducând cu ei în mormânt gustul amar al înfrângerii. Tahmasp, regele Persiei, dispăru şi el. Moartea îl răpi, de asemenea, pe Ferdinand de Austria, acest veşnic învins, care n-avea alt merit decât că salvase Viena.

Moartea şi bătrâneţea îndepărtaseră din Divan pe aproape toţi vechii colaboratori ai lui Soliman. Nu mai vedea în jurul lui decât chipuri noi şi tinere. Comparaţia îl făcea şi mai sensibil la propria decrepitudine. Problemele de circulaţie îi umflau picioarele, îngreunându-i mersul. Trupul lui slab şi mina proastă îi frapau pe interlocutori. Se machia, pentru a-şi ascunde de diplomaţi decăderea şi paloarea maladivă.

Cu excepţia încăperilor Roxelanei, nu mai punea piciorul în harem. Odaliscele tinere şi frumoase, schimbate mereu, aşteptau nelinişţite ziua în care sultanul avea să-şi dea ultima suflare.

Roxelana îi lipsea înfiorător de mult lui Soliman. Noaptea, stingea toate luminile şi se întindea pe patul ei, închipuindu-şi că aceasta se află vie alături de el. Îi vorbea cu blândeţe despre dragostea lor, îi dezvăluia grijile care îl măcinau, decepţiile şi prea

rarele satisfacţii. Uneori, aprindea lămpile, deschidea dulapurile şi, cu mâinile lui subţiri, mângâia veşmintele de mătase, le ducea la buze şi aspira parfumul Roxelanei.

Auzise spunându-se că regina Spaniei, Ioana Nebuna, ţinea lângă ea coşciugul care adăpostea rămăşiţele soţului ei, luându-l cu ea pretutindeni. Îi scuza demenţa.

Când ieşea călare, poruncea escortei să-l urmeze la distanţă. Se izola astfel pentru că uneori vorbea cu umbra Roxelanei şi nu voia ca oamenii să-l audă vorbind de unul singur. Discuta din când în când cu Ibrahim, care îi apărea în toată splendoarea tinereţii. Epoca senină a adolescenţei era subiectul lor preferat. Apoi îşi amintea oftând că, din vestitul său triunghi, el era singurul supravieţuitor.

Victoria navală de la Tunis îi sugeră lui Soliman ideea de a-şi încheia domnia pintr-o lovitură fulgerătoare: cucerirea insulei Malta din mâinile cavalerilor Sfântului Ioan, alungaţi din Rhodos. Pregăti îndelung expediţia. Această activitate îi învie energia. Alese generalii cei mai capabili, amiralii cei mai experimentaţi, mobiliză o flotă de două sute de vase şi treizeci de mii de oameni din trupele de elită. Disproporţia de forţe era atât de mare, încât victoria turcilor era ca şi obţinută. Cu toate acestea, ceea ce nu prevăzuse nimeni se întâmplă. În ciuda superiorităţii zdrobitoare a turcilor, Malta nu căzu, şi asediatorii se repliară. Soliman scăpă ca prin urechile acului de un atac de apoplexie. Dar fu silit să se încline în faţa evidenţei. Malta nu putea fi cucerită.

Această înfrângere umilitoare trebuia spălată cu sânge. Găsi repede pretextul. Maximilian al II-lea, împăratul Austriei şi fiul lui Ferdinand, refuza să plătească tributul impus tatălui său şi cerea în plus restituirea oraşelor cucerite de turci în Ungaria. Mânios, Soliman adună cea mai puternică armată mobilizată vreodată de Imperiul Otoman.

În ajunul marii plecări, petrecu noaptea în camera Roxelanei. Întins pe pat, cu braţele încrucişate sub cap, contempla tavanul împodobit cu stucaturi aurite. Deşi le privise de atâtea ori în timp ce Roxelana se odihnea, cu obrazul rezemat de pieptul lui, zărea pentru prima dată stalactitele mici şi delicate care reflectau lumina dulce a lumânărilor.

— Mâine-dimineaţă părăsesc Constantinopolul, Roxelana. De altfel, te iau cu mine. Am comandat pentru portretul tău o cutie mare, tapisată cu catifea. În campania aceasta mă voi putea bucura de prezenţa ta, ceea ce în trecut n-a fost posibil. S-ar părea că am luat-o pe urmele Ioanei Nebuna! Iartă-mă, Roxelana, pentru gluma asta nevinovată! Am îmbătrânit, mica mea pasăre a paradisului! Nu ştiu dacă ne vom mai întâlni vreodată în camera aceasta în care am cunoscut cea mai mare fericire de care se poate bucura vreun om! Unele presentimente nu înşală, porumbiţa mea dulce!

Mângâie perna de mătase aşezată alături de a lui.

— Sunt obosit, dar nu pot să dorm! Licorile lui Mordecai nu mă mai ajută! Dăruieşte-mi vise frumoase, Roxelana! Vreau să-mi apari aşa cum te-am văzut când mi-ai fost prezentată! Aveai atunci şaptesprezece ani! îmi amintesc că eram mai emoţionat decât tine! Ce frumoasă erai!...

Visă cu ochii deschişi toată noaptea. Zorii îl găsiră treaz. Bătu din palme şi sclavii se grăbiră să intre ca să-l conducă la baia de aburi. Când coborî din pat, îşi simţi picioarele grele ca plumbul. Se sprijini de umerii celor doi sclavi ca să se târască până la baie.

Era pentru prima dată când mergea la război purtat în litieră. Suirea pe cal era din ce în ce mai dureroasă. Dar să fie legănat toată ziua în cutia aceea lunguiaţă îl plictisea. Avea impresia că se află într-un coşciug, doar că ceva mai mare. Portretul Roxelanei, scos din cutie, era aşezat în faţa lui.

— Înţeleg acum, porumbiţa mea, de ce nu-ţi plăcea să te plimbi în litieră. Legănatul acesta continuu îmi dă greţuri! Şi, în plus, nu se vede peisajul! Dar am străbătut de atâtea ori drumul spre Buda încât îl cunosc pe dinafară!

Marele-vizir Sokollu îi raporta de trei ori pe zi înaintarea marii armate.

— Mă simt ca o fiară în cuşcă în litiera asta! exclamă sultanul iritat. Mâine voi călări!

După plecarea lui Sokollu, se adresă portretului Roxelanei:

— Mâine nu-ţi voi ţine de urât, iubirea mea! Dar nu pentru mult timp! Vreau doar să fac un pic de mişcare!

Din păcate, experienţa hipică a lui Soliman se dovedi a fi o dezamăgire. După un marş la pas de câteva ore, fu silit să se suie din nou în litieră.

— Roxelana, m-am întors lângă tine! De-acum înainte vom fi nedespărţiţi!

Marea armată se apropie de Buda. Marele-vizir îi raportă stăpânului său că fortăreaţa Szeged opunea o rezistenţă feroce. Garnizoana, deşi nu foarte numeroasă, îi respingea pe atacatori, provocându-le pierderi grele.

— Încă un spin în coastă! strigă sultanul furios. Vă dau trei zile ca să radeţi Szegedul de pe faţa pământului!

Soliman se instală în cortul său, căci îl dureau îngrozitor picioarele. Întins pe un pat de campanie, asculta rafalele continue al tunurilor, vacarmul bătăliei, exploziile minelor şi ale contraminelor, pocnetele muschetelor. O muzică firească pentru urechile lui, dar care, de data aceasta, îl făcea să clocotească de furie. Cele trei zile acordate pentru nimicirea fortăreţei se scurseseră, urmate de alte trei zile, apoi de altele... în fine, trecură trei săptămâni fără niciun rezultat...

Scrâşnea din dinţi şi-l fulgera din priviri pe Sokollu Paşa, care îi raporta în fiecare zi „progresele” asediului.

— Virtuţile războinice ale turcilor s-au dus pe apa sâmbetei! urla Soliman, congestionat de furie. Mai puţin de trei mii de austrieci ţin la respect două sute de mii de turci!

Soliman se simţea rău, foarte rău. Greutăţii din picioare i se adăuga o greutate apăsătoare în ceafă. Mânia făcea să i se urce sângele la cap.

Israel Mordecai era dezolat, pentru că nu ştia cum să-l aline. Poţiuni, licori, ceaiuri nu aveau niciun efect asupra nervilor surescitaţi ai sultanului.

— Trebuie să vă calmaţi, Înălţimea Voastră! Altfel vă puneţi viaţa în pericol!

— Un singur lucru mă poate calma! ţipa Soliman mânios. Căderea Szegedului!

— Oraşul este, practic, în mâinile noastre, anunţă marele-vizir. Fortăreaţa e doar o grămadă de ruine fumegânde. Numai donjonul mai rezistă. Dar este deja minat. Mâine în zori va fi al nostru!

Marele vizir ieşi. Soliman nu răspunse. Închise ochii, pentru că avu brusc senzaţia că tocmai îi explodase capul. Bărbia îi căzu în piept. Încercă să vorbească, dar nu reuşi decât să bolborosească nişte sunete nearticulate. Lui Mordecai i se păru că aude numele Roxelanei, pronunţat cu greutate. Apoi sultanul tăcu. Medicul verifică atent pulsul, care se oprise...

A doua zi în zori donjonul se prăbuşi, sfărâmat de o explozie care cutremură pământul. Întreaga garnizoană a fost nimicită, antrenând în căderea ei mii de turci.

Marele-vizir intră la sultan ca să-i anunţe victoria promisă. Dar padişahul, nemişcat, era culcat pe spate şi părea să fixeze tavanul. Aşezat pe un taburet, pierdut, Mordecai stătea lângă stăpânul său neînsufleţit. Sokollu îi aruncă medicului o privire întrebătoare. Acesta clătină din cap, dezolat.

Cu paşi siguri, marele-vizir părăsi cortul. Câteva clipe mai târziu, se întoarse, urmat de un mut al seraiului înarmat cu o frânghie. Mutul se apropie de Mordecai pe la spate şi, cu un gest brusc, îi petrecu frânghia pe după gât. În felul acesta, secretul morţii sultanului nu putea fi divulgat. Apoi marele-vizir îi convocă pe generali şi pe viziri la un consiliu de război.

— I-am raportat Înălţimii Sale căderea Szegedului. Înălţimea Sa vă felicită pentru vitejia voastră şi porunceşte armatei să se întoarcă la Constantinopol. Scopul acestei bătălii a fost atins.

Ofiţerii schimbară priviri mirate, dar nu puseră întrebări. Marele-vizir găsi de cuviinţă să adauge:

— Campania împotriva Vienei va fi reluată în viitorul apropiat!... Trebuie să vă înştiinţez că Înălţimea Sa este suferind. Până se înzdrăveneşte, a hotărât să nu-şi mai părăsească litiera. Înălţimea Sa m-a însărcinat să-i prezint raportul zilnic privind progresele marşului nostru. Etapele vor fi stabilite de Înălţimea Sa!

Armata făcu cale întoarsă spre Constantinopol. În secret au fost trimişi înainte curieri călare pentru a-l anunţa pe Selim de moartea tatălui său şi de propria suire pe tron. Sokollu nu avea nicio stimă pentru acest beţiv, dar îşi amintea cuvintele rostite de Soliman în faţa ambasadorilor, la o festivitate, după moartea lui Baiazid: „Lăudat fie Allah! Am trăit destul pentru a-i vedea pe musulmani scăpaţi de nefericirile care i-arfi copleşit dacă fiii mei s-ar fi luptat între ei pentru tron. Acum îmi pot termina zilele în pace, în loc să trăiesc şi să mor în disperare.”

Seara, în vreme ce armata întindea tabăra, cortul imperial era ridicat, şi Soliman, instalat pe tron ca şi cum ar fi fost viu. Generalii îngenuncheau în faţa împărătescului lor stăpân, care privea în gol, pierdut în gânduri. Marele-vizir îşi apropia urechea de gura sultanului, prefăcându-se că-i ascultă ordinele, apoi le transmitea şefilor militari vizaţi. Aceştia, obişnuiţi cu muţenia lui – după moartea Roxelanei devenise taciturn –, se prosternau în faţa cadavrului fardat cu grijă, apoi ieşeau în vârful picioarelor.

Se scurseră săptămâni întregi fără ca soldaţii să se îndoiască de faptul că stăpânul lor era în viaţă. În cele din urmă, într-o seară, de la Constantinopol sosi un curier purtând o scrisoare semnată de Selim care îl anunţa pe Sokollu că preluase puterea. Secretul nu mai avea rost. Marele-vizir adună armata şi, la lumina miilor de torţe, le comunică vestea tragică. Apoi draperiile care acopereau intrarea în cortul imperial au fost trase, şi militarii au primit permisiunea să treacă în şir indian prin faţa catafalcului pe care odihnea Soliman. În vreme ce plânsetele se înălţau spre cer, un cor intonă cântecele mortuare prescrise de Coran. Apoi marele-vizir urcă pe o estradă şi strigă pe un ton solemn:

— Sultanul Soliman a murit!

Trăiască sultanul Selim al II-lea!

A doua zi dimineaţă, trupele îşi reluară marşul. Coloana interminabilă se îndreaptă în linişte către capitală, aşa cum se cuvine unui cortegiu funebru.

La Constantinopol se făceau ultimele pregătiri Pentru funeraliile padişahului defunct. Trupul său trebuia înmormântat în curtea moscheei lui Soliman, lângă mormântul Roxelanei, marea şi unica lui iubire.

Soliman Magnificul şi Divina Roxelana se vor odihni împreună până la sfârşitul veacurilor.